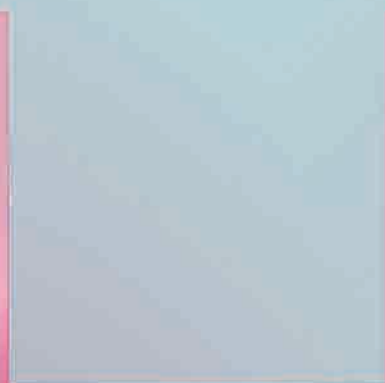


2010 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia



XUNTA DE GALICIA

2010 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia



CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

Edita

CONSELLO GALEGO DE RELACIÓNS LABORAIS

R/ Algalia de Abaixo, 24

Tel.: 981 541 601 ■ Fax: 981 541 610

15704 Santiago de Compostela

Realiza: DIFUX, S.L.

ISSN: 1888-3451

Depósito legal: C 2141-2011

Este informe pode consultarse tamén no sitio web do Consello:
<http://cgrl.xunta.es>

CERTIFICACIÓN

María Luisa Peña Cebreiro,

secretaria do Consello Galego de
Relacións Laborais

CERTIFICA

Que no Pleno Ordinario celebrado polo Consello Galego de Relacións Laborais o nove de setembro de dous mil once se acordou a publicación do Informe sobre a Situación sociolaboral de Galicia en 2010, elaborado por encargo do Consello Galego de Relacións Laborais.

PRESENTACIÓN

Estamos a vivir tempos de crise sen precedentes na súa intensidade. Analicemos a variable que analicemos desde o punto de vista socioeconómico a realidade que vemos amosase teimudamente preocupante. O número de empresas que se ven obrigadas a pechar, os datos do desemprego, o número de ERES, as dificultades de atopar financiación ou mesmo os datos de investimentos reflicten un contorno de forte contracción que ameaza seriamente o noso sistema de benestar.

Galicia non é allea a esta crise e así se reflicte nos datos que se amosan neste informe sobre a situación sociolaboral da comunidade autónoma que, un ano mais, teño a honra de presentar. Como ven sendo habitual desde hai 19 anos, o Informe que aproba o Consello Galego de Relacións Laborais ven a recoller obxectivamente todas as variables socioeconómicas galegas, aportando un instrumento de análise e de estudo de primeiro orde do noso eido sociolaboral.

Ao longo de catorce capítulos abórdanse cuestións como a sinistralidade, a situación da muller, a negociación colectiva, a conflitividade ou a estrutura empresarial galega, e faise con rigor, profundidade e obxectividade. Hai luces e sombras, e cecais este ano mais sombras que luces na nosa economía, pero á hora de presentar este documento, faise cunha esperanza de mellora próxima e de inicio dunha recuperación económica por todos desexada.

Compre o capítulo de agradecementos e xaquelogo sinaladamente hai que destacar o traballo da equipa de autores, auténticos profesionais e garantía de traballo serio, o traballo feito polo persoal do Consello e a xenerosidade das organizacións sindicais e empresarias que conforman o pleno do organismo, á hora de aprobar a publicación deste informe, sin retrasar nin dar lugar a debates estériles e infructuosos.

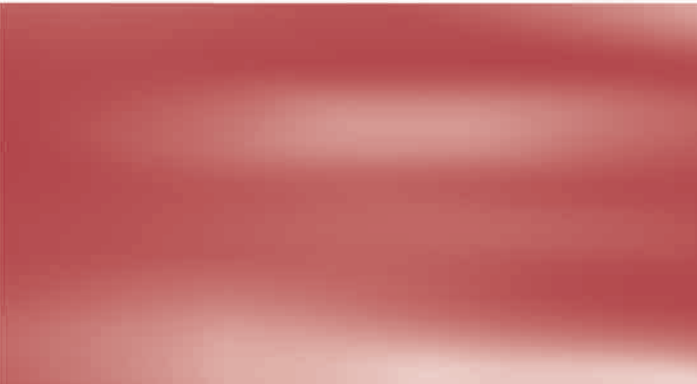
Para tódolos receptores e usuarios do Informe sobre a Situación sociolaboral de Galicia 2010, o desexo de todo o Consello Galego de Relacións Laborais de utilidade, as desculpas polos erros que poida ter e o compromiso firme de mellora no vindeiro traballo.

Demetrio Ángel Fernández López

Presidente do Consello Galego de Relacións Laborais

Santiago de Compostela. Setembro de 2011.





2010 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia



COORDINACIÓN TÉCNICA E INFORMÁTICA

Ignacio Bouzada Gil

Funcionario do Consello Galego
de Relacións Laborais



Autores



Carlos Domenech de Aspe

Inspector de Traballo e Seguridade Social



Francisco Veloso Cermeño

Interventor da Seguridade Social



Francisco Carballal Lugrís

Letrado da Xunta de Galicia



Manuel Roca Cendán

Catedrático de Tecnoloxía Administrativa



Marta Puebla Vilariño

INEM



O capítulo 9, sobre a Negociación Colectiva, foi elaborado por

Carmen Cabanas Carlín,

Funcionaria do Consello Galego de Relacións Laborais



Capítulo 1

A economía galega no ano 2010

I.1.	Contornos internacional e estatal	19
I.1.1.	Contorno internacional.....	19
I.1.2.	Contorno estatal.....	21
I.2.	Crecemento económico galego	27
I.2.1.	A perspectiva da demanda	28
I.2.2.	A perspectiva da oferta	28
I.3.	Crecemento económico e xeración do emprego	30
I.3.1.	A xeración do emprego en Galicia	30
I.3.2.	Produtividade do traballo.....	32
I.4.	Comercio exterior	33
I.4.1.	Comercio galego co estranxeiro	33
I.4.1.1.	Exportacións, importacións e saldo comercial. Taxa de cobertura.....	33
I.4.1.2.	Distribución por produtos do comercio exterior galego	34
I.4.1.2.1	Exportacións	34
I.4.1.2.2	Índices de competitividade das exportacións galegas	35
I.4.1.2.3	Importacións	36
I.4.1.3.	Distribución xeográfica do comercio exterior galego.....	37
I.4.2.	Saldo comercial co estranxeiro e con outras comunidades autónomas	38
I.5.	Evolución dos prezos e dos salarios.....	40
I.5.1.	A inflación	40
I.5.2.	Os custos laborais	42

Capítulo 2

Estrutura empresarial e política industrial

2.1. Introducción	45
2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega	46
2.3. Análise de enquisas industriais.	57
2.3.1. Enquisa industrial de empresas	57
2.3.2. Enquisa industrial de produtos	59
2.3.3. Enquisas de produción industrial e de prezos industriais.....	63
2.4. Enquisas do sector servizos	65
2.5. Expectativas empresariais	68
2.6. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I +D+i)	69
2.6.1. Introducción	69
2.6.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D).....	70
2.6.3. Innovación tecnolóxica nas empresas	74
2.7. A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)	76
2.8. Política industrial. A achega das administracións públicas	78
2.8.1. As actuacións da UE	78
2.8.2. A achega da Administración Xeral do Estado	85
2.8.3. A achega da Administración Autonómica.....	92

Capítulo 3

Economía social..... 103

Capítulo 4

Poboación e mercado de traballo

4.1. A poboación galega	113
4.1.1. Evolución da poboación.....	113
4.1.2. A poboación estranxeira	116
4.1.3. Movementos naturais de poboación	118
4.1.4. Movementos migratorios.....	123
4.2. Resumo das principais variables laborais	127
4.3. Poboación activa e taxa de actividade	128
4.4. A poboación ocupada.....	131
4.4.1. Poboación ocupada e taxa de ocupación	131
4.4.2. Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional.....	135
4.5. Poboación desempregada e taxa de paro.....	138
4.6. O paro rexistrado 2010.....	143
4.7. A poboación inactiva	149

Capítulo 5

A muller no mundo laboral

Introdución.....	155
5.1. A muller na poboación galega	156
5.2. Muller e actividade económica de mercado.....	161
5.2.1. Introducción	161
5.2.2. Actividade e inactividade	163
5.2.3. Emprego e desemprego	165
5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado	168
5.4. Ofertas de emprego	175

5.5. Contratos de traballo	176
5.6. Formación.....	181
5.7. Poder e toma de decisións.....	184
5.8. Conciliación entre a vida laboral e familiar	191
5.9. Salarios	197
5.10. Prestacións por desemprego	200
5.11. Pensións.....	203

Capítulo 6

Inicio da relación laboral

6.1. Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo	207
6.1.1. Inscripcións de empresas	207
6.1.2. Apertura de centros de traballo	209
6.2. Afiliacións e altas na Seguridade Social	214
6.2.1. Introducción	214
6.2.2. A evolución a medio prazo	215
6.2.3. Análise dos dez últimos anos	216
6.2.4. Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime	218
6.2.5. Traballadores/as afiliados/as por tramos de idade e sexo.....	219
6.2.6. Traballadores/as afiliado/as por sector de actividade.....	219
6.2.7. Altas iniciais	220
6.2.8. Afiliacións e altas por comunidades autónomas.....	221
6.3. Estranxeiros e movementos migratorios	225
6.4. Movementos migratorios.....	231

Capítulo 7

Contratación

7.1. Introducción.....	235
7.2. Modalidades contractuais	241
7.2.1. Contrato eventual por circunstancias da produción	241
7.2.2. Contrato de obra ou servizo	243
7.2.3. Contrato de interinidade	246
7.2.4. Contrato para a formación.....	249
7.2.5. Contrato en prácticas	253
7.2.7. Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación	257
7.2.8. Contratos non contemplados anteriormente	261
7.2.9. Contratos indefinidos ordinarios (bonificados e non bonificados).....	264
7.2.10. Contratos indefinidos para o fomento da contratación indefinida.....	265
7.2.11. Contratos convertidos en indefinidos.....	268
7.2.12. Contratos de persoas con minusvalidez	270
7.2.13. Contratacións a colectivos especiais	271
7.2.14. Adscricións en colaboración social.....	275
7.2.15. Prórrogas.....	276
7.3. Contratación a persoas traballadoras estranxeiras.....	277
7.4. Empresas de Traballo Temporal	280

Capítulo 8

O subsistema de formación profesional para o emprego

8.1. Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego	287
8.2. Regras xerais aplicables ás diversas iniciativas de formación.....	290

8.2.1. Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación	291
8.2.2. Centros e entidades de formación	292
8.3. Formación da demanda: accións formativas das empresas e permisos individuais de formación.....	292
8.3.1. Financiamento da formación de demanda.....	294
8.3.2. Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais	295
8.3.3. Execución das accións formativas.....	296
8.4. Formación profesional ocupacional	301
8.4.1. Formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas	301
8.4.1.1. Accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas (AFD).....	302
8.4.2. Cursos con compromiso de contratación.....	306
8.4.3. Programación en centros propios	306
8.4.4. Cursos experimentais e complementarios das especialidades do Servizo Público de Emprego Estatal	308
8.4.5. Plan autonómico de formación de formadores	308
8.4.6. O plan de perfeccionamento técnico.....	309
8.4.7. Plan de calidade en centros de formación profesional para o emprego	309
8.5. Formación profesional dirixida prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas	310
8.5.1. Plans de formación	310
8.5.2. Accións de apoio e de acompañamento á formación	311
8.5.3. Acción formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas	312
8.6. O plan galego de formación profesional	312

Capítulo 9

A negociación colectiva

Parte I. A negociación colectiva en Galicia	315
9.1. Metodoloxía	315
9.2. Estrutura da negociación colectiva.....	316
9.3. Ámbitos de aplicación.....	321
9.3.1. Funcional.....	321
9.3.2. Territorial	322
9.3.3. Temporal.....	322
9.3.4. Persoal	323
9.3.5. Desenvolvemento da negociación	327
9.4. Réxime económico	327
9.4.1. Incremento salarial medio ponderado.....	327
9.4.2. Cláusulas de revisión salarial	330
9.4.3. Réxime de desvinculación salarial.....	341
9.4.4. Aboamento de atrasos e anticipos	343
9.4.5. Estrutura salarial	344
9.5. Tempo de traballo	361
9.5.1. A xornada laboral	361
9.5.1.1. Xornada pactada	361
9.5.1.2. Regulación da xornada.....	363
9.5.2. Vacacións	368

9.5.3. Permisos	372
9.5.3.1. Ampliación dos permisos ás parellas de feito	373
9.5.3.2. Permisos por asuntos propios	373
9.5.3.3. Permisos non retribuídos	374
9.5.4. Conciliación da vida laboral e familiar	374
9.5.5. Absentismo	378
9.5.6. Horas extraordinarias	380
9.6. Outros temas obxecto de negociación.....	381
9.6.1. Melloras sociais	382
9.6.2. Saúde laboral.....	384
9.6.3. Formación profesional	394
9.6.4. Dereitos e garantías da representación dos traballadores/as	397
9.6.5. Contratación e emprego	398
9.6.6. Organización do traballo	424
9.6.7. Mobilidade e clasificación profesional	429
9.6.8. Cláusulas sobre discriminación e acoso	439
9.6.9. Réxime disciplinario.....	448
9.6.10. Cláusula sobre o idioma.....	449
9.6.11. Cláusula de sometemento ao AGA.....	450
Parte II. Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia	452

Capítulo 10

A sinistralidade laboral

10.1. Introducción	461
10.2. Distribución por gravidade e provincias.....	462
10.3. Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos.....	463
10.4. Distribución por actividades	464
10.5. Distribución por distintas variables	470
10.6. Exame específico dos accidentes mortais	476
10.7. Evolución da sinistralidade laboral	485
10.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas.....	487
10.9. Índices de incidencia	488
10.10. Enfermidades profesionais	492

Capítulo 11

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

11.1. Folgas	497
11.2. Conciliacións colectivas e individuais	502
11.3. Xulgados do Social	513
11.3.1. Por materias	514
11.3.2. Por provincias.....	515
11.4. Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia.....	516
11.5. Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA)	519

Capítulo 12

A regulación de emprego e o fondo de garantía salarial

12.1. Introducción	527
12.2. Regulación de emprego.....	528
12.3. Evolución experimentada	533
12.4. Fondo de garantía salarial	534

Capítulo 13

Protección social

13.1. Introducción	539
13.2. Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais.....	542
13.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema	559
13.3.1. Pensións de xubilación	559
13.3.2. Pensións de invalidez permanente	564
13.3.3. Pensións de viuvez.....	567
13.3.4. Pensións de orfandade	569
13.3.5. Pensións en favor de familiares	570
13.4. Outras prestacións	571
13.4.1. Prestacións de incapacidade temporal.....	572
13.4.2. Prestacións de maternidade.....	573
13.4.3. Prestacións familiares por fillo a cargo	574
13.4.4. Prestacións por desemprego	575
13.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial	577

Capítulo 14

Eleccións sindicais

585

Anexo

Emprego e investimento público

1. Inversións e cadro de persoal da Administración do Estado en Galicia..	599
1.1. Inversións da Administración do Estado.....	599
1.2. Cadro de persoal da Administración do Estado	601
2. Inversións e cadros de persoal da Comunidade Autónoma de Galicia	602
2.1. Inversións da Comunidade Autónoma de Galicia previstos nas Leis de Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia.....	602
2.2. Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia.....	603
2.2.1. Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os, seus organismos dependentes (I)	607
2.2.2. Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís	608
2.3. Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da C.A. de Galicia	608
3. Cadro de persoal e inversións da Administración Local de Galicia	609
4. Inversións e cadros de persoal das entidades públicas empresariais e sociedades mercantís estatais.....	609
4.1. Entes públicos	609
4.2. Entidades de Dereito Público con personalidade xurídica que axustan a súa actividade ao ordeamento xurídico privado	610
4.2.6. Inversións e cadro de persoal de Ferrocarrís de Vía Estreita (Feve)	611

A ECONOMÍA GALEGA NO ANO 2010

1

1.1 Contornos internacional e estatal

1.1.1 Contorno internacional

No primeiro capítulo analizaremos a andaina económica galega no ano 2010. Neste epígrafe achegarémonos ao crecemento económico nos ámbitos estatal e internacional, para coñecer o marco xeral no que situar o decorrer económico de Galicia.

No cuadrenio 2004-2007 a economía mundial rexistrou, no seu conxunto, un elevado crecemento económico (superior ao 4%), pero en 2008 a cousa mudou notablemente, e comezou unha fonda recesión, polas turbulencias financeiras que se produciron nos mercados a partir dos problemas no mercado hipotecario de alto risco, que deron lugar a un período de gran volatilidade financeira, notables problemas de liquidez, perda de fiúza nos consumidores, de actividade nas empresas e unha forte destrución de emprego.

No ano 2009 a economía mundial sufriu a perturbación máis fonda desde o fin da Segunda Guerra Mundial, coa maior contracción do PIB desde entón, cun “crecemento económico” (decrecemento, realmente, desta volta) medio mundial do -0,6% e no que se pode facer unha clara diferenciación: houbo unha diminución do PIB dun -3,1% nos Estados máis desenvolvidos e unha suba do 2,3% nas economías emerxentes.

A posta en práctica de medidas keynesianas de estímulo da demanda agregada e máis a inxección de fondos públicos para estabilizar o sistema financeiro foron “medidas de choque” que permitiron unha mellora en xeral, pero interrompida en varias ocasións por episodios de inestabilidade, nalgúns casos vencellados coa percepción do “risco soberano”. A posterior sacralización da loita contra o déficit (e a débeda) pública no seo da UE cortou este proceso de política fiscal expansiva, e as medidas restritivas aplicadas desde entón (suba de impostos e diminución do gasto público) non axudaron á recuperación da actividade económica.

A dispar recuperación podemos sinalala como unha das características relevantes en 2010, cos Estados *emerxentes* (Brasil, India...) que experimentaron unha forte suba do PIB e os Estados *máis desenvolvidos* sumidos nun proceso de crecemento económico moito menor. Alemaña (3,8%) e EE.UU (2,9%) sobrancearon, dentro deste último grupo de países, polo ritmo forte de aumento do PIB, moi por riba da media da UE (1,8%) ou da UEM (1,7%).

As políticas monetarias dos Bancos Centrais das economías máis desenvolvidas seguen a ser moi expansivas, cunhas taxas de interese oficiais que se manteñen en niveis historicamente mínimos (de 0 a 0,25% en EE.UU., 0,1% en Xapón, 1% na UEM).

No noso contorno máis próximo (a UEM) cómpre subliñar en 2010 a forte crise da *débeda soberana*, que estoupou en abril e supuxo unha fortísima suba da prima de risco nas taxas de intereses da débeda pública de Estados como Grecia, Irlanda e Portugal (tamén, aínda que en menor cuantía, en España, Italia ou Bélxica). Para facerlle fronte, a UE aprobou o *Mecanismo de Estabilidade Financeira*, por un importe de 85.000 millóns de euros.

No cadro I.1 presentamos os índices de crecemento económico, variación de prezos e taxas de desemprego dos EE.UU e a UEM, no último quinquenio.

Ao crecemento económico da UEM ou EE.UU. xa nos referimos nos parágrafos anteriores. No tocante á variación porcentual do índice de prezos de consumo, mantívose contida. Foi do 1,6% en Estados Unidos e na UEM e dun 2,2% no conxunto da UE. A inflación subxacente quedou en niveis moi baixos (no entorno do 1%).

A taxa de desemprego acadou taxas ao redor do 10% (10,1% na UEM e 9,6% en EE.UU.) despois dun trienio de suba continua. Foi máis intenso o crecemento desde o comezo da *Gran Recesión* en EE.UU. (que dobrou a taxa de desemprego) que na UE ou na UEM, como reflicte nidiamente o cadro I.1.

Economía internacional: variación de PIB, IPC e taxa de desemprego. EE.UU. e UEM. 2005-2010

■ Cadro 1.1

Período		PIB (1)		Prezos de consumo		Taxa de paro (2)	
		EE.UU.	UEM	EE.UU.	UEM	EE.UU.	UEM
2005		3,1	1,8	3,4	2,2	5,1	9,1
2006		2,7	3,2	3,2	2,2	4,6	8,4
2007		1,9	2,8	2,9	2,1	4,6	7,6
2008		0,0	0,3	3,8	3,3	5,8	7,7
2009		-2,6	-4,1	-0,4	0,3	9,3	9,5
2010		2,9	1,7	1,6	1,6	9,6	10,1
Trimestre							
2009	I	-3,3	-5,2	0,0	1,0	8,2	8,8
	II	-3,8	-4,9	-1,2	0,2	9,3	9,4
	III	-2,6	-4,1	-1,6	-0,4	9,6	9,7
	IV	0,1	-2,1	1,4	0,4	10,0	9,8
2010	I	2,4	0,8	2,4	1,1	9,7	10,1
	II	3,0	2,0	1,8	1,6	9,6	10,2
	III	3,2	2,0	1,2	1,7	9,6	10,1
	IV	2,8	1,9	1,3	2,0	9,6	10,1

(1) PIB constante e corrixido de estacionalidade e calendario

(2) Corrixida de estacionalidade

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega

I.1.2 Contorno estatal

España, que se situou no período 2001-2008 á cabeza do crecemento económico da OCDE, cunha suba acumulada do PIB do 27,9%, moi por riba da OCDE (18,6%) e da Unión Europea (17%), cambiou radicalmente a súa situación en 2009 (-3,6%) e en 2010, no que tan só creceu unha décima, fronte ao 1,8% da UE e o 2,9% de EE.UU.

A taxa de inflación española (3%), pola súa banda, case dobrou ás de EE.UU e da UE en 2010 (1,6% as dúas). No tocante á taxa de desemprego, que en 2008 se situaba no 11,4% e en 2009 escalou ata o 18%, chegou en 2010 ao 20,1% (o dobre do promedio da UE, e máis do dobre que en EE.UU ou no conxunto de Estados máis desenvolvidos (8%).

A visión comparativa do crecemento económico, ano por ano, no tempo transcorrido do século XXI en Galicia, España e a Unión Europea, témola no cadro I.2. Nel compróbase:

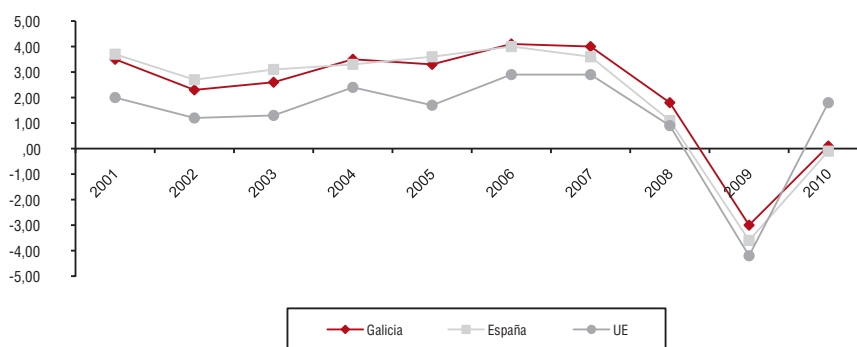
Crecemento do PIB ⁽¹⁾ Galicia, España e UE. 2001-2010

Cadro 1.2

	Galicia	España	UE
2001	3,5	3,7	2,0
2002	2,3	2,7	1,2
2003	2,6	3,1	1,3
2004	3,5	3,3	2,4
2005	3,3	3,6	1,7
2006	4,1	4,0	2,9
2007	4,0	3,6	2,9
2008	1,8	1,1	0,9
2009	-3,0	-3,6	-4,2
2010	0,1	-0,1	1,8

(1) En porcentaxe en termos reais.
 Fonte: IGE, INE e Eurostat.

Evolución do PIB 2001-2010



■ A suba do PIB de Galicia, que superou á da UE todos os anos de 2001 a 2009 (e mesmo foi practicamente o dobre catro anos: 2002, 2003, 2005 e 2008) quedou moi por baixo en 2010, cun raquítko 0,1% que contrasta co 1,8% da UE.

■ A evolución do PIB de Galicia foi mellor cá do español en seis dos dez anos estudados: no Xacobeo de 2004 e cada un dos últimos cinco anos.

Ademais da evolución do PIB en Galicia, España ou a UE aos que fixemos referencia na análise do cadro anterior, tamén é importante estudar a evolución deste indicador macroeconómico nas diversas nacionalidades e rexións do noso Estado, para situar a Galicia na posición que lle corresponda no decorrer económico autonómico.

Para esta análise a fonte non pode ser o IGE, xa que, obviamente, o organismo estatístico oficial galego ten por finalidade o estudo da nosa realidade, non a doutras comunidades; xa que logo, a fonte que utilizaremos principalmente será a do INE, puntualmente complementada cos datos aportados por FUNCAS (Fundación das Caixas de Aforro).

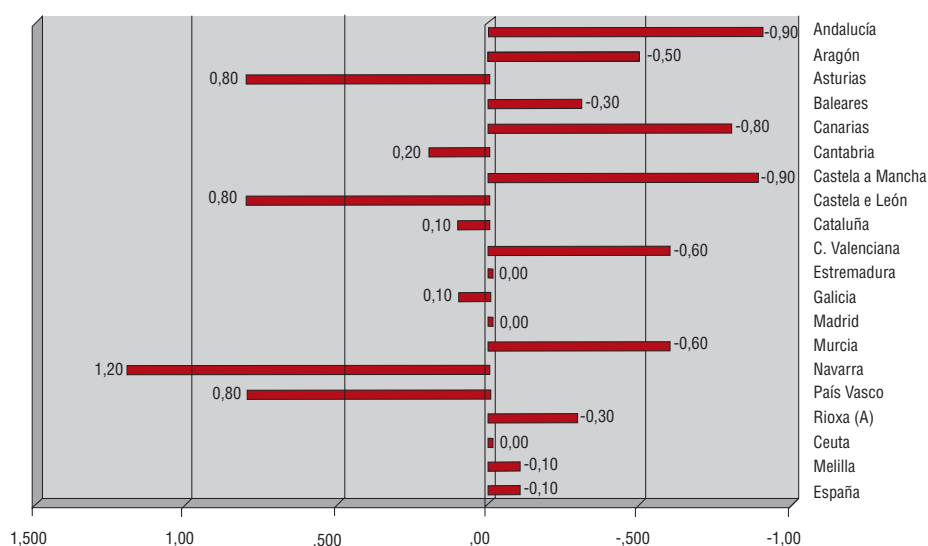
O INE fai a súa estimación anual do crecemento económico das comunidades autónomas na *Contabilidad Regional*. Da clasificación por comunidades autónomas do cadro 1.3 sobrancearemos que:

**Porcentaxe de crecemento⁽¹⁾ do PIB.
Por CC.AA. 2007-2010.**

■ **Cadro 1.3**

	2007	2008	2009	2010
Andalucía	3,8	0,8	-3,6	-0,9
Aragón	4,5	1,1	-4,4	-0,5
Asturias	3,6	1,2	-3,7	0,8
Baleares	3,8	1,8	-3,8	-0,3
Canarias	3,8	1,3	-4,2	-0,8
Cantabria	3,9	1,3	-3,5	0,2
Castela A Mancha	4,2	0,7	-3,3	-0,9
Castela e León	3,7	0,9	-3,4	0,8
Cataluña	3,7	0,7	-4,1	0,1
C. Valenciana	3,7	0,5	-4,3	-0,6
Estremadura	3,9	1,8	-2,0	0,0
Galicia	4,0	1,8	-3,0	0,1
Madrid	3,9	1,6	-3,2	0,0
Murcia	3,8	1,5	-3,4	-0,6
Navarra	3,8	1,9	-2,5	1,2
País Vasco	3,9	2,1	-3,5	0,8
Rioxa (A)	4,0	1,5	-3,6	-0,3
Ceuta	3,9	1,8	-1,7	0,0
Melilla	3,7	1,2	-1,4	-0,1
España	3,8	1,2	-3,6	-0,1

(1) En termos reais.
Fonte: INE. "Contabilidad Regional de España."



■ O PIB galego subiu en 2010 tan só un 0,1%, pero o dato foi mellor que no promedio estatal (-0,1%) e que en doce comunidades autónomas, nun ano no que se ampliou a diverxencia coa UE, xa que ningunha comunidade chegou ao crecemento económico medio desta (1,8%).

■ As maiores caídas do PIB no último ano foron as de Andalucía e Castela-A Mancha (cun -0,9% nos dous casos).

■ A visión diacrónica constata que o valor da actividade produtiva galega tivo un comportamento mellor que o promedio estatal todos os anos analizados neste cadro.

Sen dúbidas, o crecemento económico dun ano concreto non é o fundamental para conseguir o achegamento ás sociedades cun nivel de desenvolvemento maior; o importante é o esforzo continuado nun prazo longo para ir acurtando ese diferenza. Vexamos, pois, os datos do crecemento medio estatal e das diversas comunidades autónomas de 2000 a 2010 que figuran no cadro 1.4; explicitan que:

**Porcentaxe media de crecemento anual do PIB⁽¹⁾.
Por CC.AA. 2000-2010.**

■ Cadro 1.4

	Por riba da media estatal		Por baixo da media estatal
Extremadura	2,56	País Vasco	2,04
Murcia	2,53	A Rioxa	2,03
Melilla	2,46	Aragón	2,01
Navarra	2,36	C. Valenciana	1,92
Ceuta	2,36	Canarias	1,85
Cast. A Mancha	2,28	Cataluña	1,85
Madrid	2,24	Asturias	1,83
Cantabria	2,20	Illas Baleares	1,45
Andalucía	2,17		
Castela e León	2,13		
Galicia	2,13		
España	2,06		

(1) En termos reais.
Fonte: INE, "Contabilidad Regional de España".

■ O crecemento medio anual do PIB galego foi do 2,13%, lixeiramente por riba (só sete centésimas) do promedio estatal, o que situou a Galicia nun posto intermedio: décima posición entre as dez e nove comunidades (e cidades) autónomas.

■ As dúas comunidades de maior crecemento económico medio anual no período analizado foron Extremadura e Murcia, mentres que Asturias e Baleares pecharon a clasificación.

■ Catro das comunidades autónomas cunha suba anual media do PIB superior á de Galicia de 2000 a 2010 (Murcia, Extremadura, Andalucía e Castela-A Mancha) están precisamente entre as cinco que figuran por baixo de Galicia na clasificación por PIB por habitante (véxase o cadro 1.5). Isto pode reflectir, entre outras cousas, un mellor aproveitamento na última década dos fondos recibidos da UE para potenciar o desenvolvemento económico das comunidades con menor PIB por habitante; en todo caso, constata inequivocamente que no período 2000-2010 esas comunidades avanzaron (sobre todo Extremadura e Murcia) na xeración de PIB en relación coa nosa, fose pola mellor utilización dos fondos procedentes da UE, do Estado ou dos recursos propios dos que dispón cada comunidade autónoma.

O maior dinamismo demográfico dalgunha delas (como Murcia ou Andalucía) conlevou que o seu PIB *per capita*, en cambio, non medrase na proporción da galega ou de outras comunidades demograficamente estancadas (como Asturias ou Castela-León).

O cadro 1.5 mostra o PIB *por habitante* das distintas comunidades autónomas, así como as medias estatal e da Unión Europea. Non debe esquecerse á hora de analizar os datos que o menor dinamismo demográfico da sociedade galega respecto do promedio español inflúe a prol da suba relativa do noso PIB *per capita*; é a chamada *converxencia pasiva*, unha das vías de aproximación no longo camiño da converxencia de Galicia co PIB por habitante medio do Estado, que no último cuatrienio se complementou coa maior suba do PIB en Galicia que no promedio estatal (*converxencia activa*).

**Produto Interior Bruto per cápita⁽¹⁾.
Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 1.5

	Por riba da media estatal		Por baixo da media estatal
País Vasco	31.314	Castela e León	22.974
Navarra	29.982	Ceuta	21.960
Madrid	29.963	Asturias	21.882
Cataluña	27.053	Melilla	20.832
A Ríoxa	25.020	C.Valenciana	20.465
Aragón	24.886	Galicia	19.800
Baleares	24.672	---	---
Cantabria	23.464	Murcia	18.654
		Cast.-A Mancha	17.621
		Andalucía	17.405
		Extremadura	16.828
España	23.063		
Unión Europea	24.486		

(1) En euros por habitante.
Fonte: INE (EUROSTAT para o dato da UE).

Sobrancearemos na análise dos datos dese cadro que:

■ O PIB por habitante de Galicia en 2010 sitúase no 88,2% do promedio español e no 83,1% da media da Unión Europea.

■ Cinco comunidades autónomas tiveron en 2010 un PIB *per capita* inferior ao galego e foron as mesmas que no ano anterior: Murcia, Andalucía, Castela-A Mancha, Extremadura e Canarias.

■ As catro comunidades autónomas que rexistraron en 2010 un maior PIB *per capita* seguen a ser, de maior a menor: País Vasco, Navarra, Madrid e Cataluña; a segunda e a terceira intercambiaron os seus postos na clasificación en 2010.

O cadro 1.6, reflicte a forte caída experimentada por España en 2010 no PIB por habitante en relación cos datos da UE, así como a lixeira diminución da UEM.

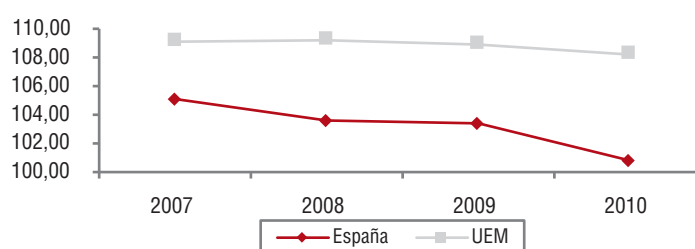
Evolución do PIB⁽¹⁾ de España e UEM. 2007-2010

■ Cadro 1.6

	España	UEM
2007	105,1	109,1
2008	103,6	109,2
2009	103,4	108,9
2010	100,8	108,2

(1) En paridade de poder adquisitivo. Porcentaxe tomado UE-100.
Fonte: Eurostat. (Oficina estatística da Comisión Europea).

Evolución do PIB 2007-2010



Unha fonte estatística alternativa ao INE é FUNCAS. No cadro 1.7 temos a súa perspectiva do crecemento económico das distintas comunidades (e cidades) autónomas en 2010. Subliñaremos que:

Crecedemento do PIB⁽¹⁾. Por Comunidades Autónomas. 2010

■ Cadro 1.7

Navarra	1,18
Ceuta	0,33
Madrid	0,25
Melilla	0,22
País Vasco	0,13
Rioxa (A)	0,10
Castela e León	0,10
Castela A Mancha	0,09
Galicia	0,01
Cantabria	0,01
Cataluña	-0,25
Extremadura	-0,29
C. Valenciana	-0,35
Murcia	-0,35
Aragón	-0,35
Baleares	-0,35
Andalucía	-0,42
Asturias	-0,43
Canarias	-0,45
España	-0,11

(1) Porcentaxe, en termos reais a prezos básicos.
Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica" nº 220, marzo 2011.

■ A diminución media do PIB español en 2010 foi do 0,11%, nun ano de retroceso do valor de mercado da actividade produtiva en nove comunidades e cidades autónomas.

■ A maior suba do PIB foi a de Navarra, mentres que a diminución máis forte tívérona Canarias, Asturias e Andalucía.

Cómpre ter en conta tamén a posición relativa de Galicia en PIB por habitante (en paridade de poder adquisitivo) na UE. A estatística proporcionada por FUNCAS que recollemos no cadro 1.8 asígnalle a Galicia un 89,80% (fronte ao 90,56% do ano anterior) da renda bruta por habitante da UE e a España un 99,90 % (fronte ao 100,86% anterior). Por baixo do índice de Galicia están a cidade autónoma de Melilla e máis cinco comunidades autónomas: Andalucía, Murcia, Castela-A Mancha e Extremadura.

**Índices de converxencia coa Unión Europea.
(*) Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 1.8

Madrid	129,26
País Vasco	127,53
Navarra	125,82
Aragón	111,32
Cataluña	107,46
Castela e León	105,22
Cantabria	103,55
Rioxa (A)	102,50
Canarias	101,17
Baleares	96,93
Ceuta	94,90
Asturias	93,80
Galicia	89,83
C. Valenciana	88,74
Melilla	86,59
Extremadura	84,32
Castela A Mancha	83,98
Murcia	80,58
Andalucía	78,16
España	-0,11

(*) En porcentaxe de renda bruta por habitante (en paridade de compra) sobre a da UE
Fonte: FUNCAS. "Cuadernos de Información Económica" nº 220 marzo 2011

1.2 Crecemento económico galego

Segundo o INE, Galicia xerou en 2010 un PIB de 55.631 millóns de euros (5,2% do total estatal). Neste epígrafe aprofundaremos no estudo do PIB de Galicia no último cuadrienio mediante a análise desde as perspectivas da demanda e máis da oferta, con desagregación das súas compoñentes.

1.2.1 A perspectiva da demanda

A análise desde a *perspectiva de demanda* da variación dos compoñentes do PIB de Galicia no último cuadrienio facémola cos datos proporcionados polo IGE nas “Contas Económicas Trimestrais” (que recolleemos no cadro 1.9). Reflicte que a lixeira suba do PIB galego en 2010 (0,1%) supuxo unha importante mellora respecto do ano anterior (-3,1%). A evolución por trimestre explicita que no terceiro acadou Galicia a maior suba interanual (0,7%).

■ Cadro 1.9

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2007-2010

Período	PIB	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servicios	Importación de bens e servicios
		Total	Fogares	AA. PP. e ISFLSF				
2007	4,0	2,9	2,5	4,2	5,0	3,5	5,9	4,6
2008	1,7	1,3	0,1	5,1	-5,8	-0,8	-5,7	-8,3
2009	-3,1	-0,6	-2,3	4,7	-10,0	-3,1	-11,3	-10,1
2010	0,1	-0,3	-0,4	0,2	-6,2	-1,8	7,1	2,4
Trimestres								
2010	I	-1,1	-0,4	-0,7	0,4	-5,0	-1,5	16,0
	II	0,1	0,2	0,2	0,0	-6,4	-1,5	8,4
	III	0,7	-0,5	-0,6	0,0	-6,9	-2,1	3,7
	IV	0,5	-0,4	-0,7	0,2	-6,5	-2,0	1,6

Datos en porcentaxe de variación interanual.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, *Observatorio da economía galega* (cos datos do IGE: *Contabilidade trimestral*)

A análise desagregada dos diversos compoñentes do PIB desde o punto de vista do gasto constata:

■ A achega negativa (por terceiro ano consecutivo) da *demanda interna* ao crecemento do PIB galego en 2010 (desta volta cunha diminución do 1,8%), con especial intensidade na formación bruta de capital (-6,2%) e perceptible lixeiramente no consumo final dos fogares (-0,4%). Esta diminución non foi contrarrestada pola suba do gasto en consumo final das Administracións públicas e as Institucións sen fins lucrativos (0,2%), que rachou coas fortes subas do trienio anterior, no que en todos os anos superara o limiar do 4%.

■ A *demanda exterior neta*, pola súa banda, tivo un comportamento moi positivo e conseguiu transformar en lixeiro crecemento económico en 2010 (0,1%) unha evolución que, de acordo co comportamento da demanda interna, experimentaría nese ano unha forte diminución (-1,8%). As exportacións de bens e servizos subiron un 7,1% en 2010, mentres que as importacións fixérono a un ritmo tres veces menor (2,4%).

1.2.2 A perspectiva da oferta

Centrarémonos agora na *perspectiva da oferta* da evolución por trimestres (e medias anuais) do PIB de Galicia no último cuadrienio, ao fío do cadro 1.10. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

PIB de Galicia. Componentes da oferta. 2007-2010

■ Cadro 1.10

Período	PIB					
		Sector primario	Prod. enerxéticos	Prod. Industriais	Construcción	Servizos
2007	4,0	-4,6	-1,3	4,8	1,5	5,8
2008	1,7	-6,4	-9,6	1,7	0,2	3,3
2009	-3,1	-2,1	-3,2	-13,7	-5,6	0,0
2010	0,1	3,1	3,5	-0,5	-5,8	0,7
Trimestres						
2010	I	-1,1	0,6	11,9	-0,5	-7,2
	II	0,1	2,1	0,8	3,8	-6,7
	III	0,7	4,1	3,8	-1,6	-5,1
	IV	0,5	5,7	-2,2	-3,4	-4,0

Taxa de variación interanual en % do valor engadido bruto, por ramas de actividade.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega.

■ As maiores subas da actividade económica galega en 2010 foron as da rama de produtos enerxéticos e do sector primario (as dúas cun crecemento anual superior ao 3%).

■ Os peores resultados en Galicia rexistróunos en 2010 a construción (- 5,8%), que tivo unha diminución semellante á do ano anterior (aínda que cunha evolución por trimestres que foi mellorando a partir do segundo).

O cadro I.11 presenta, tomando como fonte estatística a Contabilidade Rexional do INE, o comportamento do PIB galego desde a perspectiva da oferta. Sobrancearemos:

PIB⁽¹⁾ por ramas de actividade económica. Galicia 2009 - 2010

■ Cadro 1.11

	2009	2010
Agricultura e pesca	-0,7	-0,4
Enerxía	-3,4	4,9
Industria	-15,4	0,4
Construción	-3,3	-4,7
Servizos	0,0	0,5

(1) PIB a prezos de mercado, variacións de volume en porcentaxe interanual.

Fonte: INE, "Contabilidad regional de España"

■ A forte diminución no bienio do valor da actividade da construción, que non dá saída da forte crise na que entrou tras o estoupido da *burbulla inmobiliaria*.

■ A reviravolta en 2010 do valor xerado polo sector enerxético e pola industria.

O cadro I.12 achéganos unha interesante comparanza entre as composicións porcentuais do PIB galego e do español, que nos permite ollar as principais diferenzas (e semellanzas) entre as estruturas produtivas dos dous ámbitos territoriais.

Estrutura porcentual do PIB⁽¹⁾ por ramas de actividade económica. Galicia / España. 2010

■ Cadro 1.12

	2010
GALICIA	
Agricultura e pesca	4,2
Enerxía	4,4
Industria	11,5
Construción	11,3
Servizos	60,3
ESPAÑA	
Agricultura e pesca	2,5
Enerxía	2,8
Industria	11,5
Construción	9,2
Servizos	65,6

(1) PIB a prezos de mercado. Os datos considéraos o INE como "primeira estimación"
Fonte: INE, "Contabilidad regional de España".

Nota: Totais calculados sen incluír impostos netos sobre os produtos.

Sobrancearemos en 2010 o maior peso no PIB de Galicia do sector agro-gandeiro e pesqueiro, da construción e do subsector enerxético, así como o menor peso no PIB galego dos servizos (5,3 puntos porcentuais por baixo do promedio estatal). O peso relativo da industria é semellante nas estruturas produtivas de Galicia e España.

1.3 Crecemento económico e xeración de emprego. Produtividade

O crecemento económico non é un fin en si mesmo; a súa finalidade é darlle pulo a unha sociedade de maior benestar, e nesa andaina a creación de máis e mellor emprego para a súa poboación é un paso irrenunciable. Achegarémonos primeiro á medida en que o crecemento económico se converteu nos últimos anos en xeración de emprego en Galicia e despois ao estudo da produtividade do traballo.

1.3.1 A xeración de emprego en Galicia

Comezaremos este estudo tomando como fonte estatística as "Contas Económicas" do IGE, polo que nos referiremos aos *postos de traballo equivalentes a tempo completo*; outra perspectiva é da EPA, que empregaremos noutros cadros deste epígrafe e máis no capítulo 4 para achegarnos á poboación ocupada, tanto globalmente como desagregada por sexos, sectores económicos, grupos de idade, provincias, situación profesional, carácter temporal ou indefinido do contrato, etc; remitimos a ese epígrafe ás persoas interesadas en afondar nalgún deses aspectos da ocupación en Galicia.

O cadro 1.13 permítenos avaliar a xeración de emprego en Galicia (en postos de traballo equivalentes a tempo completo) no último trienio. Salientaremos que:

Evolución do emprego⁽¹⁾. Galicia 2007-2010

■ Cadro 1.13

	2007	2008	2009	2010
Agricultura e pesca	113.472	109.288	94.859	95.310
Energía	10.601	10.336	9.846	10.212
Industria	172.044	169.982	151.042	154.247
Construción	158.540	149.836	123.980	109.438
Servizos	811.143	833.985	732.738	729.828
Total	1.265.800	1.273.427	1.112.465	1.099.035

(1) En postos de traballo equivalentes a tempo completo.
Fonte: IGE, Contabilidade trimestral.

■ A xeración neta de emprego en Galicia do ano 2008 (7.627) deu paso en 2009 a unha fortísima destrución neta de emprego (nada menos que 160.962) e en 2010 a diminución foi de 13.430 postos de traballo.

■ A análise desagregada por sectores produtivos reflicte que baixou o emprego con especial virulencia en 2010 na construción, pero tamén é salientable a diminución no sector dos servizos.

Unha visión resumida da evolución do mercado de traballo de Galicia no último cuatrienio pódese ollar no cadro 1.14. (con desagregación por trimestres para o último ano); permitiralles ás persoas interesadas realizar unha análise diacrónica máis a fondo (que nós estudaremos polo miúdo ao longo do capítulo 4).

Balance do mercado de traballo. Galicia. 2007-2010

■ Cadro 1.14

Período	Poboación activa	Poboación ocupada	Pob. asalariada	Pob. desempregada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
	Miles de persoas				Porcentaxe		
2007	1.292,0	1.193,4	922,0	98,7	54,3	50,1	7,6
2008	1.314,8	1.200,1	923,0	114,7	55,1	50,3	8,7
2009	1.317,4	1.151,5	898,8	165,9	55,2	48,3	12,6
2010	1.300,9	1.100,7	863,2	200,3	54,6	46,2	15,4
Trimestre							
I	1.297,7	1.097,1	865,4	200,6	54,4	46,0	15,5
II	1.295,4	1.093,7	859,2	201,8	54,4	45,9	15,6
III	1.314,0	1.118,7	878,1	195,3	55,1	46,9	14,9
IV	1.296,6	1.093,1	850,2	203,5	54,4	45,9	15,7

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega (con datos do INE: EP)

Como remate deste epígrafe, presentamos no cadro 1.15 unha análise comparativa do comportamento nos anos transcorridos do século XXI da ocupación galega e española. Percíbese nidiamente que a continua e importante suba do emprego que se produciu ata o ano 2007 nos dous ámbitos territoriais converteuse no último trienio nunha forte diminución da ocupación, especialmente intensa en 2009.

■ Cadro 1.15

Emprego total. Galicia / España. 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Galicia	1.026,1	1.036,2	1.056,8	1.084,8	1.126,1	1.168,1	1.214,7	1.211,2	1.138,9	1.117,2
España	17.727,0	18.116,8	18.686,2	19.334,1	20.115,0	20.936,3	21.584,3	21.484,2	20.077,0	19.622,0

Datos en miles. Os datos de 2010 considéraos o INE unha "primeira estimación"
 Fonte: INE, "Contabilidad regional de España"

1.3.2 Produtividade do traballo

A *produtividade* é o cociente entre a produción e os recursos utilizados para obtela; xa que logo, mide a produción xerada por cada unidade de factor produtivo. A produtividade é un factor determinante do desenvolvemento económico dun país; en palabras de Paul Krugman: "A produtividade non o é todo, pero, a longo prazo, é case todo".

Na nosa análise, o factor produtivo focalizado vai ser o traballo; referirémonos, pois, á *produtividade do traballo*, entendida coma o cociente entre a produción e o emprego de recursos humanos que a fixeron posible. Obviamente, a mellora da produtividade do traballo é unha esixencia para conseguir unha maior competitividade empresarial, necesidade cada vez máis evidente nun mercado globalizado; a maior formación bruta de capital, o investimento en capital humano, en I+D+i e a aplicación de boas técnicas de organización empresarial, son, entre outros factores, sólidos piares nos que asentar unhas empresas de maior produtividade.

Noutros apartados deste *Informe Sociolaboral* analizamos o investimento na formación bruta de capital (capítulo 1), en I+D+i (capítulo 2), en formación das persoas (capítulo 10) e outros condicionantes da produtividade do traballo, como a alta porcentaxe da contratación temporal, que vai en contra da ganancia de produtividade que se pode acadar cando alguén se especializa nun traballo, e ademais non motiva dabondo na consecución dos obxectivos empresariais ás persoas que traballan sometidas a unha rotación laboral excesiva.

Sabedores de que a análise desde unha perspectiva integral dos factores condicionantes da produtividade do traballo reborda en moito o obxectivo deste epígrafe, recolleemos aquí tan só un achegamento ao tema, a partir dos datos de FUNCAS para as distintas comunidades autónomas.

No ano 2010 Galicia quedou por baixo do crecemento da produtividade media en España (2% fronte ao 2,24% estatal). Seis comunidades autónomas tiveron unha variación da produtividade inferior á galega nese ano. A maior suba da produtividade deuse en Navarra e Castela-León.

Os estudos comparativos a nivel internacional reflicten que a produtividade *por persoa* empregada en España diminuíu en termos relativos na década 1997-2007, entre outros factores polo forte aumento do emprego da poboación inmigrante –maioritariamente empregada como man de obra non cualificada– e pola suba da contratación a tempo parcial. O cambio radical da situación económica no trienio 2008-2010 fixo que a situación se alterase substancialmente no conxunto do Estado español, de xeito que a intensa destrución de emprego (boa parte del de persoal

Variación da produtividade(*) por CC.AA. 2010

■ Cadro 1.16

Navarra	2,98
Castela e León	2,72
Murcia	2,68
Ceuta	2,66
Melilla	2,58
Madrid	2,56
Cantabria	2,52
Castela A Mancha	2,50
Cataluña	2,26
Andalucía	2,19
Rioxa (A)	2,09
Galicia	2,00
C. Valenciana	1,94
País Vasco	1,91
Baleares	1,84
Aragón	1,74
Asturias	1,34
Estremadura	1,28
España	2,24

(*) En porcentaxe

Fonte: FUNCAS "Cuadernos de Información Económica" nº 220 marzo 2011

non cualificado) fixo unha importante achega á suba da produtividade. Por suposto, habería que facer matizacións no estudo desagregado territorialmente, xa que non é o mesmo nas comunidades (coma Galicia) menos desenvolvidas economicamente (nas que non se deu coa mesma intensidade a chegada de persoas en idade de traballar do estranxeiro na década 1997-2007).

1.4 Comercio exterior

Ao estudar o *comercio exterior español* é evidente que nos estamos a referir ás transaccións con orixe ou destino alén do territorio do noso Estado. Menos claro resulta o concepto de *comercio exterior galego*, xa que podemos referirnos tanto a todas as transaccións con orixe ou destino en Galicia como tan só a unha parte dese total: ás transaccións con orixe ou destino fóra de España; achegarémonos ás dúas nas seguintes páxinas.

1.4.1 Comercio galego co estranxeiro

1.4.1.1 Exportacións, importacións e saldo comercial.

Taxa de cobertura

A análise dos datos correspondentes a Galicia da balanza comercial española no último quinquenio podemos facela ao fío do cadro 1.17; nel podemos apreciar a evolución das exportacións, das importacións, do saldo comercial (diferenza entre o valor das exportacións e o das importacións) e da taxa de cobertura (porcentaxe que representa o valor das exportacións sobre o das importacións). Sobrancearemos:

■ Cadro 1.17

Comercio exterior⁽¹⁾. Galicia. 2007-2010

Período		Millóns de euros			Cobertura %	TVI (%)	
		Export.	Import.	Saldo		Export.	Import.
2007		16.670,0	16.152,0	518,0	103,2	14,0	3,3
2008		15.740,1	15.498,5	241,5	101,6	-5,6	-4,0
2009		13.759,7	12.929,8	829,9	106,4	-12,6	-16,6
2010		15.160,3	13.832,7	1.327,6	109,6	10,2	7,0
Trimestre							
2010	I	3.712,2	3.076,8	635,4	120,7	22,6	7,5
	II	3.675,2	3.316,7	358,6	110,8	13,7	11,3
	III	3.606,5	3.365,7	240,8	107,2	-2,4	-1,4
	IV	4.166,3	4.073,5	92,8	102,3	9,5	10,9

(1) En euros constantes. Base 2005.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, *Observatorio da economía galega*.

■ O importante crecemento das exportacións galegas en 2010 (10,2%), que contrasta coa diminución do bienio anterior.

■ A suba das importacións galegas tamén foi importante en 2010 (7%), rachando coa tendencia descendente do bienio 2008-2009.

■ A taxa de cobertura, que xa tivera un bo comportamento no ano 2009, continuou mellorando en 2010 (especialmente no primeiro semestre).

■ A desagregación temporal do último ano reflicte que nos catro trimestres Galicia tivo superávit comercial ou, o que é o mesmo, a taxa de cobertura rebordou o limiar do valor 100, pero o saldo a prol de Galicia foi empeorando cada trimestre sobre o dato do anterior.

■ Na análise territorial do comercio galego co estranxeiro, cómpre subliñar que a provincia de Pontevedra segue a ser o auténtico motor de explosión das exportacións galegas; o valor das súas vendas ao estranxeiro dobra á suma das outras tres provincias, e segue a ser unha das provincias con maior superávit comercial en toda España.

1.4.1.2 Distribución por produtos do comercio exterior galego

1.4.1.2.1 Exportacións

Unha das características do comercio exterior galego é o seu carácter intraindustrial: importamos moitas materias primas (e bens de equipamento) para producir e exportar produtos elaborados. A notable importancia do *comercio intraindustrial* reflíctese cun dato: os seis primeiros capítulos arancelarios das exportacións galegas están todos entre os oito primeiros apartados das nosas importacións.

Na análise das principais mercancías exportadas por Galicia en 2010 sobrancearemos, ao fío do cadro 1.18:

■ Cadro 1.18

Principais capítulos de exportación. Galicia. 2010

	Exportacións	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI % ⁽²⁾
1	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	4.940.843	32,6	2,0
2	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	1.566.889	10,3	4,6
3	Peixes, crustáceos e moluscos	985.604	6,5	17,4
4	Prendas e complementos de vestir de punto	916.828	6,0	-2,3
5	Combustibles minerais e aceites minerais	805.754	5,3	91,8
	Total exportación galega	15.158.981	100,0	8,6

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: DataComex. Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

A notable estabilidade: os catro primeiros capítulos do arancel con maior valor das exportacións son os mesmos que no ano anterior (intercambian posicións os epígrafes terceiro e cuarto).

As exportacións galegas do sector automobilístico seguen moi por diante de calquera outro epígrafe: representan case un terzo do valor total das exportación galegas. A especialización das nosas vendas ao estranxeiro céntrase especialmente en tres apartados: *automobilístico*, *téxtil* e *peixes, crustáceos e moluscos*.

As vendas galegas ao estranxeiro presentan un grao de concentración sectorial moi elevado, xa que a metade do valor das nosas exportacións de 2010 aglutínanse nos tres primeiros capítulos arancelarios do cadro analizado; isto conleva un risco: unha maior vulnerabilidade que se a nosas vendas ao estranxeiro estivesen máis diversificadas.

Sobranceou en 2010 o crecemento do valor das nosas exportacións no epígrafe arancelario de *combustibles minerais*.

1.4.1.2.2 Índices de competitividade das exportacións galegas

No cadro 1.19 presentamos os índices de competitividade das exportacións galegas no último sexenio desde unha dobre perspectiva: os Estados da UE e máis o conxunto dos Estados desenvolvidos. Subliñaremos que:

Índices de competitividade⁽¹⁾ das exportacións galegas. 2005-2010

■ Cadro 1.19

Período	Fronte ós países da UE27		Fronte ós países desenvolvidos	
	Total		Total	
	Con IPC	Con CLU	Con IPC	Con CLU
2005	100,0	100,0	100,0	100,0
2006	101,4	102,7	101,5	102,7
2007	101,7	105,2	102,3	105,9
2008	103,5	107,1	104,5	108,5
2009	104,0	108,0	104,6	109,4
2010	103,5	106,3	102,8	106,7

(1) Unha suba do índice implica unha perda de competitividade e unha diminución do índice supón unha mellora da competitividade. Base 2005.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega.

■ No último quinquenio Galicia experimentou unha perda de competitividade respecto dos Estados da UE que varía entre un 3,5% e un 6,3% (segundo escollamos o índice de prezos de consumo ou o de custos laborais unitarios respectivamente).

■ No último quinquenio ampliase o abano (respecto do visto coa UE) na cuantificación da nosa perda de competitividade respecto dos Estados máis desenvolvidos variou entre un 2,8% e un 6,7% (segundo o índice que escollamos).

■ No ano 2010 Galicia mellorou nos dous índices, tanto fronte aos Estados da UE como respecto dos Estados máis desenvolvidos.

1.4.1.2.3 Importacións

Na análise das principais mercancías importadas por Galicia en 2010 subliñaremos na análise do cadro 1.20:

■ A estabilidade: catro dos cinco primeiros capítulos do arancel con maior valor son os mesmos que no ano anterior.

■ As importacións galegas do sector automobilístico en 2010 non encabezan (a diferenza do ano anterior) esta clasificación, senón que ocupan a segunda posición; a maior parte delas corresponden a compoñentes para automóviles, e son necesarias para o funcionamento da factoría viguesa de PSA Peugeot Citroën, nun bo exemplo de *comercio intrafirma*.

■ Nas nosas compras no estranxeiro hai un grao de concentración sectorial elevado (aínda que menor que nas exportacións) xa que en 2010 un 48,1% do valor total das importacións galegas (un punto porcentual máis que en 2009) produciuse nos tres primeiros capítulos arancelarios.

■ Polo aumento do último ano sobrancea o epígrafe de *combustíbeis minerais*, seguido do de *peixes, crustáceos e moluscos*.

Principais capítulos de importación. Galicia. 2010

■ Cadro 1.20

	Importacións	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1	Combustibles minerais, aceites minerais e produtos	3.140.221	22,7	35,8
2	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	2.290.324	16,6	-16,5
3	Peixes, crustáceos e moluscos	1.220.051	8,8	21,1
4	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	901.208	6,5	11,7
5	Fundición, ferro e aceiro	722.464	5,2	14,8
	Total	13.823.974	100,0	5,0

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: DataComex. Ministerio de Industria, Turismo y Comercio,

1.4.1.3 Distribución xeográfica do comercio exterior galego

A distribución por Estados das exportacións galegas que presentamos no cadro 1.21 constata que:

Principais destinos das exportacións galegas. 2010

■ Cadro 1.21

	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1 Francia e Mónaco	4.888.288	32,2	-1,1
2 Portugal	2.496.427	16,5	15,7
3 Italia	1.194.562	7,9	23,4
4 Alemaña	533.674	3,5	12,8
5 Gran Bretaña	493.520	3,3	17,5
Total	15.158.981	100,0	8,6

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: DataComex. Ministerio de Industria, Turismo y Comercio.

■ Os tres primeiros clientes de Galicia son en 2010 os mesmos (e na mesma orde) que no ano anterior: Francia, Portugal e Italia.

■ Francia e Portugal concentraron case a metade (48,7%) das vendas de Galicia ao estranxeiro (dúas décimas menos que no ano anterior).

■ Cos Estados que figuran no cadro, a suba do valor das nosas exportacións produciuse especialmente con Italia e Gran Bretaña.

Nos nosos principais provedores, pola súa banda, subliñaremos ao fío do cadro 1.22, que no ano 2010:

Principais provedores de Galicia. 2010

■ Cadro 1.22

	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1 Francia e Mónaco	2.539.277	18,4	-12,6
2 Portugal	1.715.016	12,4	13,4
3 México	735.810	5,3	98,8
4 Libia	687.153	5,0	74,5
5 Alemaña	685.087	5,0	-16,0
Total	13.823.974	100,0	5,0

(1) Porcentaxe sobre o total de importacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: DataComex. Ministerio de Industria, Turismo y Comercio.

■ A comparanza cos cinco Estados que encabezaban esta clasificación en 2009 explicita que repiten os dous primeiros (e pola mesma orde) e Alemaña (que descende do cuarto ao quinto posto).

■ Respecto do visto cos Estados clientes, é moito menor a concentración territorial, xa que os dous primeiros clasificados non chegan á metade do valor total das nosas importacións senón menos da terceira parte (un 30,8%), 3,1 puntos porcentuais menos que en 2009.

■ En 2009 o valor das importacións aumentou só nas procedentes de Francia (e o fixo moi lixeiramente) mentres que baixou con especial intensidade nas que viñeron de Gran Bretaña e Portugal.

1.4.2 Saldo comercial co estranxeiro e con outras comunidades autónomas

Como sinalabamos ao comezar o estudo do *comercio exterior galego*, unha das acepcións deste concepto (e a máis axeitada lingüisticamente, aínda que certamente a menos usual na literatura económica) abrangue todas as transaccións con orixe ou destino fóra de Galicia. Inclúe, xa que logo, ademais das transaccións realizadas co estranxeiro, as efectuadas coas outras comunidades autónomas (por certo, cuantitativamente moi superiores ás outras: o dobre); para evitar confusións, referirémonos a estas transaccións como comercio exterior total. O seu estudo pódese facer ao traveso das táboas input-output ou, indirectamente, pola diferenza entre a produción e a demanda interna dunha comunidade.

A diferenza entre estudar todas as transaccións de Galicia fóra do noso territorio ou só das transaccións de Galicia fóra de España implica unha importante modificación no valor dos indicadores cos que se avalían estas relacións comerciais (saldo comercial, taxa de cobertura, etc); concretamente, no saldo do comercio exterior galego, o lixeirísimo déficit de Galicia nas súas relacións co estranxeiro transfórmase nun fortísimo déficit cando estudamos o *comercio exterior total* de Galicia.

No cadro 1.23 podemos comprobar o saldo exterior *total* (sumado, pois, tanto as transaccións internacionais como as realizadas coas comunidades autónomas); compróbase nel que:

■ Cadro 1.23

Saldo exterior. Por CC.AA. 2009

	Con saldo exterior positivo			Con saldo exterior negativo	
	Saldo(1)	% do PIB pm		Saldo(1)	% do PIB pm
Madrid	14.017	6,64	Andalucía	-15.657,0	-10,39
Cataluña	10.305	4,89	Castela e León	-9.463,0	-15,72
País Vasco	4.489	6,21	Galicia	-8.341,0	-14,33
C.Valenciana	2.596	2,41	Castela A Mancha	-7.109,0	-19,37
Baleares	2.085	8,12	Canarias	-3.744,0	-8,86
Navarra	1.759	9,13	Extremadura	-4.471,0	-23,20
A Ríoxa	37	0,44	Asturias	-2.937,0	-12,06
			Aragón	-1.838,0	-5,23
			Murcia	-1.911,0	-6,72
			Cantabria	-363,0	-2,49

(1) En millóns de euros.

Fonte: FUNCAS. "Cuadernos de Información Económica". Xaneiro/febreiro 2010.

■ Sete comunidades (as mesmas do ano anterior) rexistraron en 2009 un saldo positivo. Ordenadas de maior a menor saldo exterior en porcentaxe do seu PIB foron: Navarra, Baleares, Madrid, País Vasco, Cataluña, C.Valenciana e A Ríoxa; son as mesmas que no ano anterior e pola mesma orde.

■ Entre as doce comunidades e cidades que presentan un saldo negativo, Galicia segue a ser (como en 2008) a terceira en valor absoluto.

■ Na clasificación por maior porcentaxe de déficit do saldo exterior *total* sobre o seu PIB, Galicia mellorou notablemente a súa posición en 2009, ao rebaixar dun 21% a un 14,3% a súa porcentaxe (6,7 puntos menos que no ano anterior). Queda na cuarta posición entre as dez comunidades autónomas deficitarias (non incluímos neste cómputo as cidades autónomas, pola súa especificidade comercial), por detrás de Estremadura e Castela-A Mancha (ao igual que en 2008) e tamén, agora, de Castela-León.

A importante melloría do ano 2009 conseguiu recortar de forma moi significativa a falla de competitividade que reflectía o noso déficit no comercio exterior total en 2008 (un euro por cada cinco de PIB nese ano e un euro por cada sete do noso PIB agora).

Para seguir acurtando en anos vindeiros o camiño que nos queda para chegar cando menos ao equilibrio comercial neste comercio fóra de Galicia cómpre un grande esforzo para a mellora da produtividade da economía galega (especialmente no investimento en educación, en investigación, desenvolvemento e innovación, en modernización da estrutura organizativa empresarial e outros aspectos xa tratados noutros apartados deste *Informe Sociolaboral*).

Se comparamos os datos deste cadro cos do cadro 1.5 podemos comprobar que hai unha clara correlación directa entre o saldo exterior *total* dunha comunidade (ou cidade) autónoma e a súa riqueza relativa (medida co PIB por habitante); na análise conxunta dos dous cadros sobrancea que:

■ As sete comunidades cun maior índice de riqueza relativa (medida polo PIB *per capita*) son en 2009, por orde de maior a menor: País Vasco, Madrid, Navarra, Cataluña, A Ríoxa, Aragón e Baleares. Seis delas (todas agás Aragón, que cede o seu posto á C.Valenciana) figuran entre as sete comunidades cun saldo exterior *total* positivo en 2009.

■ Por outra parte, as comunidades (e cidades) autónomas de menor índice de riqueza relativa coinciden case totalmente coas de maior porcentaxe de déficit en relación ao seu PIB no comercio exterior *total*. Estremadura e Castela-A Mancha) exemplifican moi ben este vencello.

Cómpre non esquecer estas “*balanzas comerciais*” *totais autonómicas* á hora de avaliar axeitadamente os mecanismos de financiamento das comunidades autónomas, pois as “*balanzas fiscais*” deficitarias (tan salientadas polos responsables dalgunha comunidade moito máis desenvolvida que Galicia) son unha contrapartida solidaria que adoita existir nos *Estados do benestar* (e mesmo en áreas supranacionais coma a UE) para compensar, cando menos parcialmente, ás comunidades menos desenvolvidas, que axudan a financiar (pola vía do comercio inter-autonómico) o crecemento económico das máis desenvolvidas.

1.5 Evolución dos prezos e dos salarios

1.5.1 A inflación

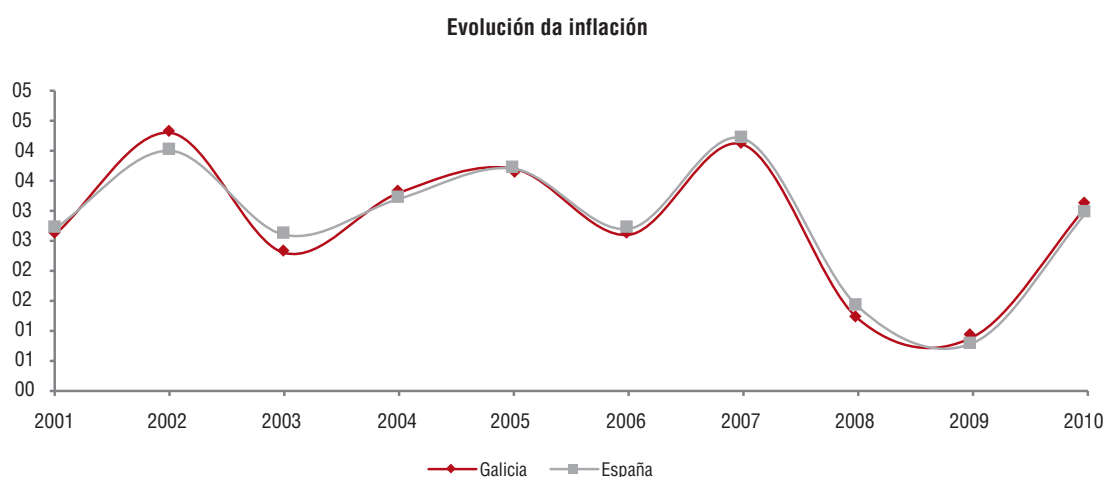
O cadro 1.24 explicita que a taxa de inflación de 2010 en Galicia (3,1%) foi a maior do último trienio e a quinta nos anos transcorridos do século XXI. Quedou unha décima por riba do promedio estatal. As subas dos prezos en Galicia e España no último ano estiveron moi por riba das subas medias da UEM (1,6%) e a UE (2,2%).

■ Cadro 1.24

Porcentaxe de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Galicia	2,6	4,3	2,3	3,3	3,7	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1
España	2,7	4,0	2,6	3,2	3,7	2,7	4,2	1,4	0,8	3,0

(1) De decembro a decembro.
Fonte: INE, IPC.



A desagregación por provincias recollida no cadro 1.25 amosa que Lugo rexistrou a maior suba dos prezos en 2010, coincidindo coa media estatal, e as outras tres provincias tiveron o mesmo crecemento do IPC: 3,1%.

Porcentaxe de variación do IPC^(*). Por provincias. 2007-2010

■ Cadro 1.25

	2007	2008	2009	2010
A Coruña	4,0	1,5	1,2	3,1
Lugo	4,0	1,1	0,7	3,0
Ourense	4,0	1,2	0,5	3,1
Pontevedra	4,2	0,9	0,9	3,1

(*) De decembro a decembro.
Fonte: INE, IPC.

A inflación subxacente (a que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados) quedou en 2010 en Galicia no 1,4% (unha décima menos que a media estatal), moi por riba do ano anterior, como se ve no cadro 1.26.

Inflación subxacente. Galicia e España. 2007-2010

■ Cadro 1.26

IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos	2007	2008	2009	2010
Galicia	3,3	2,4	0,2	1,4
España	3,3	2,4	0,3	1,5

Taxas de variacións interanuais en %.
Fonte: INE, IPC.

A información do cadro 1.27 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e a súa taxa de variación no último cuadrienio en Galicia. Obsérvase nel que:

IPC por grupos de gasto. Galicia. 2006-2010

■ Cadro 1.27

	2006	2007	2008	2009	2010
1. Alimentos e bebidas non alcohólicas	3,1	5,8	2,4	-2,0	0,5
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	1,5	6,4	3,8	11,3	13,9
3. Vestido e calzado	1,0	1,4	0,6	-0,9	0,5
4. Vivenda	4,7	5,5	4,9	0,8	7,3
5. Enxoval	3,1	2,4	3,1	1,0	0,7
6. Medicina	1,9	-2,1	0,1	-0,7	-0,1
7. Transporte	1,7	7,1	-5,6	4,1	9,1
8. Comunicaci3ns	-1,7	0,8	-0,3	-0,3	-0,7
9. Ocio e cultura	0,1	-0,9	-0,4	-0,6	-0,9
10. Ensino	4,2	3,8	4,5	2,6	2,1
11. Hoteis, caf3s e restaurantes	4,7	5,0	4,7	1,8	2,1
12. Outros	3,1	2,5	3,4	1,9	2,5
VARIACI3N XERAL DO IPC	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1

Taxas de variaci3n interanuais en %.
Fonte: INE.

■ A maior diminuci3n dos prezos (dos tres ep3grafes nos que descendeu) produciuse nos grupos de ocio-cultura e comunicaci3ns.

■ O grupo m3is inflacionista (dos nove nos que se produciu suba de prezos) foi o de bebidas alcoh3licas-tabaco (cun 13,9%), seguido, ao igual que no ano anterior, do transporte (9,1%).

1.5.2 Os custos laborais

A *Enquisa Trimestral de Custo Laboral* 3 unha estatística do INE, de periodicidade trimestral, que forma parte dos euroindicadores que EUROSTAT solicitou aos Estados da 3rea euro co obxectivo de medir a potencial converxencia dos custos laborais nos estados membros; unha das s3as aplicaci3ns 3 permitir actualizar anualmente a *Enquisa de Custo Laboral* que se realiza cuadrienalmente nos Estados da UE.

C3mpre sinalar que se entende por *custo laboral* o custo total que ten o empregador/a pola utilizaci3n do factor traballo (incl3e o salarial e outros custos) e por *custo salarial* o conxunto de remuneraci3ns brutas (en efectivo ou en especie) realizadas 3s persoas traballadoras por conta allea.

O cadro 1.28 recolle o custo laboral (por traballador/a e mes e por hora efectiva) en Galicia no 3ltimo cuadrienio. Compr3base que:

■ Cadro 1.28

Custos e xornadas laborais. Galicia. 2007 - 2010

Período	Coste laboral por traballador e mes		Coste laboral por hora efectiva		Coste salarial por traballador e mes		Coste laboral por hora efectiva		Xornada laboral (horas pactadas)		
	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Total traballadores	Tempo completo	Tempo parcial
2007	2.049,8	3,7	15,0	3,7	1.504,0	4,9	11,0	4,9	158,0	169,9	84,4
2008	2.124,3	3,6	15,6	4,1	1.561,0	3,8	11,5	4,2	156,4	169,5	83,4
2009	2.199,7	3,5	16,4	4,9	1.615,0	3,5	12,1	4,8	156,0	169,4	83,4
2010	2.251,3	2,3	16,8	2,4	1.663,2	3,0	12,4	3,0	155,7	169,5	84,7
I	2.145,2	2,7	15,7	3,4	1.556,3	4,1	11,4	4,7	155,2	169,4	83,7
II	2.278,2	4,1	16,5	2,5	1.697,4	5,2	12,3	3,7	155,4	169,5	83,2
2010 III	2.181,9	-0,6	16,6	-2,4	1.594,6	-0,7	12,1	-2,4	156,9	169,6	87,9
IV	24.000,0	3,2	18,4	6,0	1.804,3	3,3	13,9	6,1	155,1	169,5	83,9

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Facenda. Observatorio de economía galega.

■ En Galicia tanto o *custo laboral por traballador/a e mes* coma o *custo salarial por traballador/a e mes*, o *custo laboral por hora efectiva de traballo* ou o *custo salarial por hora efectiva de traballo* rexistraron en 2010 a menor suba porcentual do último cuatrienio.

■ A xornada laboral pactada en Galicia descendeu sempre no período analizado e quedou en 2010 en 155,7 horas mensuais.

A comparanza Galicia/España no último trienio tomando os datos do último trimestre de cada ano figura no cadro 1.29. Subliñaremos que en 2010 o *custo laboral por traballador e mes* quedou en Galicia en 2.400 euros e no promedio estatal un 10,1% por riba (2.642 euros). O máximo rexistrouse no País Vasco (3.091 euros) e o mínimo en Canarias (2.166 euros).

Custo laboral por traballador e mes. Galicia / España. 2008-2010

■ Cadro 1.29

	2008	2009	2010
Galicia	2.294	2.325	2.400
España	2.583	2.649	2.642

Fonte: Instituto Valenciano de Investigaciones Económicas e Fundación Bancaja, "Desarrollo humano en España: 1980-2007".

2.1 Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega; neste ímonos centrar primeiro na estrutura e na dinámica do tecido produtivo galego, para abordar despois a política industrial das diferentes administracións públicas.

Comezaremos co estudo das empresas galegas (en aspectos como a forma xurídica que adoptan, o tamaño da empresa segundo número de persoas empregadas, a distribución por provincias e por tipo de actividade) baseándonos fundamentalmente en datos obtidos do INE (DIRCE). Complementaremos este epígrafe cos datos que proporciona o INE sobre a creación e a disolución de sociedades mercantís, o procedemento concursal e os efectos de comercio impagados.

Centrarémonos nos epígrafes seguintes en tres enquisas industriais do INE (de empresas, de produtos e de produción industrial) e outras tres enquisas do sector servizos: as de indicadores de actividade deste sector produtivo, así como de dúas das actividades económicas que forman parte deste sector (o comercio polo miúdo e a hotelería). Rematamos cun estudo das expectativas dos empresarios con actividade en Galicia (o indicador de confianza empresarial, do IGE)

Faremos logo a análise dos resultados estatísticos que reflicten as enquisas de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e máis de indicadores de alta tecnoloxía.

Por último, abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia (analizando a súa relevancia en emprego e en investimento) e da política industrial en Galicia, contemplada desde unha tripla perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2 Estrutura e dinámica empresarial galega

Na primeira parte deste epígrafe achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas galegas segundo o número de traballadores/as, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada polo *Directorio central de empresas* (DIRCE) do INE.

Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das administracións públicas (aínda que si as empresas públicas).

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2010

■ Cadro 2.1

	Sector económico				
	Total	Industria	Construcción	Comercio	Resto de servicios
Cataluña	609.670	43.799	95.880	136.252	333.739
Andalucía	498.579	32.023	67.951	139.931	258.674
Madrid	503.501	25.939	70.240	99.850	307.472
C. Valenciana	352.366	27.764	53.544	90.005	181.053
Galicia	198.874	14.347	33.918	52.474	98.135
Cast. e León	168.972	13.213	29.178	42.354	84.227
Pais Vasco	169.782	14.318	29.362	38.976	87.126
Canarias	135.954	5.991	17.259	34.964	77.740
Cast. A Mancha	131.836	14.034	25.592	34.043	58.167
Murcia	92.196	7.500	15.912	24.858	43.926
Aragón	92.205	7.634	15.692	21.098	47.781
Baleares	89.562	5.080	17.029	18.345	49.108
Asturias	70.362	4.075	10.629	16.465	39.193
Extremadura	65.573	5.343	9.766	19.759	30.705
Navarra	42.347	4.092	6.887	9.641	21.727
Cantabria	39.024	2.327	6.905	8.974	20.818
A Rioxa	23.190	2.676	3.848	5.666	11.000
Ceuta e Melilla	7.270	146	651	3.160	3.313
España	3.291.263	230.301	510.243	796.815	1.753.904

Fonte: INE, DIRCE.

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2010. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ En contraste coa evolución ata o 2008, diminúen o número de empresas no último ano. No caso galego en 2.389 1,19% e 64.567 no total español o 1,94%. Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,52% do total español; o segundo lugar ocúpao Madrid (15,30%) e o terceiro Andalucía (15,15%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 48,97%) do total de empresas de España, seis décimas máis que no ano anterior:

■ **Cadro 2.2** **Distribución das empresas. Por sectores económicos⁽¹⁾. Galicia/ España. 2004-2010**

Sector	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	8,3	8,4	8,1	8,0	7,8	7,6	7,6	7,3	7,5	7,2	7,5	7,3
Construcción	14,0	13,3	14,2	13,6	14,5	14,1	14,9	14,6	15,0	14,6	14,3	13,2
Comercio	30,3	28,1	29,8	27,5	29,0	28,1	29,0	25,3	27,3	24,6	27,2	24,8
Resto de servizos	47,4	50,2	47,9	50,9	48,7	51,9	49,5	52,7	50,2	53,5	51,0	54,8

Elaboración propia.

(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas.

Fonte: INE, DIRCE.

■ Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 6,04% (porcentaxe lixeiramente superior en catro centésimas á do ano anterior e practicamente a par da poboación galega no Estado en 2010: 5,95%).

■ Ao redor da metade das empresas (49,35% en Galicia e 53,29% no total estatal) pertencen ao sector “resto de servizos”, no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. Case a terceira parte do total das empresas son comerciais (26,39% en Galicia e 24,21% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (75,73%) como en España (77,50%).

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución dos últimos oito anos no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

■ **Cadro 2.3** **Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2010**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Galicia	167.732	165.726	174.077	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374	201.263	198.874
España	2.645.317	2.710.400	2.813.159	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239	3.355.830	3.291.263

Elaboración propia.

Fonte: INE, DIRCE.

No cadro 2.4. presentamos a evolución das empresas en Galicia –con desagregación provincial– e máis no Estado dende 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2010 un 6% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, porcentaxe similar á do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,60% das empresas galegas e a de Pontevedra o 34,36% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

■ Cadro 2.4

Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2010

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	6,2
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	6,2
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	6,1
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	6,0
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	6,0
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	5,9
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3.355.830	6,0
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3.291.263	6,0

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

No último ano decreceu o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoo en maior medida na de Pontevedra (1,47%), seguida de A Coruña (1,22%) e en menor medida Ourense (0,88%) e, en Lugo (0,59%).

A distribución nas provincias galegas –e nos totais galego e español– do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuadrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflicte que:

■ En Galicia as empresas propiedade de persoas físicas diminúen (2.163), tamén diminúen as sociedades anónimas (175) e as cooperativas (19) o único aumento significativo no último ano foi o das Asociacións (384).

■ Se da evolución pasamos á “foto fixa”, no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de máis da metade das empresas de Galicia (56,43%), aínda que segue a perder forza porcentual (un punto, este ano). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (32,52%), que un ano máis sube a súa porcentaxe (neste caso en vintecinco centésimas).

■ Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2006-2010

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos
A Coruña	2006	79.170	48.090	1.718	22.185	8	0	954	381	5.680	154
	2007	82.873	49.550	1.704	23.952	9	0	961	380	6.158	159
	2008	84.220	49.080	1.682	25.461	8	0	965	382	6.484	158
	2009	83.748	48.259	1.644	25.694	8	0	989	380	6.505	169
	2010	82.729	47.251	1.572	25.692	7	0	1.030	381	6.636	160
Lugo	2006	23.780	15.560	311	5.865	0	0	1.496	173	319	56
	2007	24.609	15.780	313	6.320	1	0	1.581	171	385	58
	2008	25.035	15.668	310	6.756	0	0	1.637	160	445	59
	2009	24.861	15.355	292	6.818	0	0	1.650	160	530	56
	2010	24.714	15.127	280	6.848	0	0	1.620	151	624	60
Ourense	2006	22.843	14.644	468	6.094	2	0	299	128	1.151	57
	2007	23.520	14.858	463	6.475	2	0	290	120	1.255	57
	2008	23.711	14.557	459	5.823	1	0	312	108	1.391	60
	2009	23.304	14.145	452	6.776	2	0	333	105	1.429	62
	2010	23.100	13.877	440	6.811	2	4	347	105	1.450	64
Pontevedra	2006	65.849	36.647	1.568	22.651	3	0	2.815	291	1.756	118
	2007	69.018	37.769	1.573	24.441	3	0	2.928	302	1.887	115
	2008	70.408	37.486	1.548	25.878	3	0	3.030	290	2.060	113
	2009	69.350	36.637	1.517	25.668	2	0	2.983	278	2.153	112
	2010	68.331	35.978	1.438	25.321	2	0	2.924	267	2.291	110
Galicia	2006	191.642	114.941	4.065	56.795	13	0	5.564	973	8.906	385
	2007	200.020	117.957	4.053	61.188	15	0	5.760	973	9.685	389
	2008	203.374	116.791	3.999	63.918	12	0	5.944	940	10.380	390
	2009	201.263	114.396	3.905	64.956	12	0	5.955	923	10.617	399
	2010	198.874	112.233	3.730	64.672	11	4	5.921	904	11.001	394
España	2006	3.174.393	1.791.126	117.441	992.658	400	98	102.592	25.328	136.286	8.464
	2007	3.336.657	1.853.012	115.580	1.078.614	371	97	107.591	24.949	147.901	8.542
	2008	3.422.239	1.857.931	113.130	1.145.398	333	93	113.378	24.516	158.730	8.730
	2009	3.355.830	1.793.897	109.330	1.140.820	306	85	114.831	23.483	164.284	8.794
	2010	3.291.263	1.745.912	105.203	1.125.990	269	91	114.186	22.702	168.364	8.546

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados/as nas provincias galegas –e nos totais galego e máis estatal– no último quinquenio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

■ Ao redor da metade das empresas galegas (51,28%) non teñen asalariados/as (53,90% en España) e un 60,66% das que teñen algún non pasan de dous empregados/as (58,85% en España, case dous puntos menos que en Galicia).

■ As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores/as en Galicia (4.056) supoñen un 2,04% do total de empresas galegas e as de España (74.686) son un 2,27%.

■ Cadro 2.6

Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2006-2010

		Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
A Coruña	2006	40.666	23.064	7.937	3.380	2.288	1.250	323	155	73	15	18	1
	2007	42.861	24.025	8.160	3.632	2.298	1.286	338	156	78	18	20	1
	2008	43.314	24.630	8.273	3.666	2.341	1.346	358	162	92	16	19	3
	2009	44.007	23.866	8.182	3.525	2.257	1.278	355	158	85	16	16	3
	2010	44.228	23.296	8.052	3.377	2.022	1.160	334	148	83	11	15	3
Lugo	2006	11.491	7.631	2.681	1.013	572	309	49	22	7	4	1	0
	2007	11.928	7.856	2.721	1.079	615	306	59	30	8	6	1	0
	2008	12.166	7.828	2.841	1.100	667	325	67	30	5	5	1	0
	2009	12.315	7.595	2.805	1.096	622	322	70	24	6	4	2	0
	2010	12.389	7.600	2.721	1.062	548	296	63	21	8	4	2	0
Ourense	2006	11.646	7.054	2.291	920	546	270	72	25	12	3	4	0
	2007	12.027	7.265	2.355	906	568	280	76	22	15	3	3	0
	2008	12.103	7.284	2.418	916	576	290	77	23	16	3	5	0
	2009	12.098	6.995	2.386	894	543	282	59	27	14	2	4	0
	2010	12.140	6.925	2.299	896	477	259	63	21	13	3	4	0
Pontevedra	2006	30.308	20.778	7.505	3.352	2.181	1.246	289	109	63	9	8	1
	2007	32.031	21.637	7.880	3.428	2.247	1.289	294	132	59	11	9	1
	2008	32.543	22.162	7.980	3.531	2.302	1.356	319	125	70	10	8	2
	2009	32.654	21.436	7.930	3.467	2.116	1.263	306	122	65	9	7	2
	2010	33.231	20.958	7.420	3.287	1.890	1.073	281	110	64	7	8	2
Galicia	2006	94.111	58.527	20.414	8.665	5.587	3.075	733	311	155	31	31	2
	2007	98.847	60.783	21.116	9.045	5.728	3.161	767	340	160	38	33	2
	2008	100.126	61.904	21.512	9.213	5.886	3.317	821	340	183	34	33	5
	2009	101.074	59.892	21.303	8.982	5.538	3.118	790	331	170	31	29	5
	2010	101.988	58.779	20.492	8.622	4.937	2.788	741	300	168	25	29	5
España	2006	1.616.883	881.748	328.820	154.635	105.470	58.725	15.087	7.367	3.908	999	658	93
	2007	1.706.140	932.526	340.638	158.159	108.866	60.738	15.737	7.780	4.218	1.072	684	99
	2008	1.754.374	958.711	345.848	160.460	110.369	61.709	16.242	8.061	4.511	1.117	725	112
	2009	1.767.470	919.092	332.671	151.233	101.601	55.641	15.075	7.672	3.578	1.008	678	111
	2010	1.774.005	893.005	318.155	143.016	88.396	48.765	13.745	7.098	3.374	952	651	101

Elaboración propia.
Fonte: INE, DIRCE.

O cadro 2.7 explícita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as en Galicia e no Estado dende 1995. Subliñaremos que:

■ A porcentaxe de Galicia en 2010 diminúe en 1,1 puntos con respecto ao ano anterior e sitúase (despois da tendencia a suba dende 1996) no valor máis baixo desde 2002.

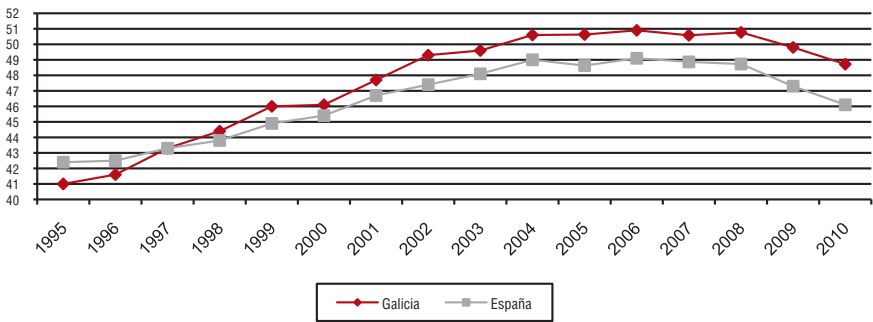
■ A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal dende 1998; no último ano, o diferencial é de dous puntos e seis décimas (unha décima máis que no anterior).

■ Cadro 2.7

Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as.

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7
2002	49,3	47,4
2003	49,6	48,1
2004	50,6	49,0
2005	50,6	48,6
2006	50,9	49,1
2007	50,6	48,9
2008	50,8	48,7
2009	49,8	47,3
2010	48,7	46,1

Elaboración propia.
Fonte: DIRCE.



O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados/as en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia-España apréciase que a participación relativa de Galicia no total español só é maior que a correspondente á nosa poboación (5,95%) nos tramos de menos asalariados/as (1-2 e 3-5 e 6-9) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados/as e nos situados entre 100 e 5.000 persoas empregadas.

■ Cadro 2.8

Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2010

	Total empresas	Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
Galicia	198.874	101.988	58.779	20.492	8.622	4.937	2.788	741	300	168	25	29	5
España	3.291.263	1.774.005	893.005	318.155	143.016	88.396	48.765	13.745	7.098	3.374	952	651	101
% Galicia/España	6,0	5,7	6,6	6,4	6,0	5,6	5,7	5,4	4,2	5,0	2,6	4,5	5,0

Fonte: INE, DIRCE.

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados/as é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en Galicia e no Estado nos últimos oito anos. Compróbase que en 2010 só no primeiro e segundo estrato –de un a dous e de tres a cinco asalariados/as– as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos catro estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

■ **Cadro 2.9** **Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2010**

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE.

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado/a.

A *Estatística de sociedades mercantís* do INE reflicte que no ano 2010:

■ Creáronse en Galicia 4.039 sociedades mercantís (211 máis que en 2009) do total de 79.963 que se constituíron en España, o que supón unha porcentaxe do 5,1%, dúas décimas máis que no ano anterior. A sociedade de responsabilidade limitada foi a forma xurídica predominante (3.995 empresas, o que supón un 99% do total).

■ Pese á suba do ano 2010, o forte impacto da crise económica é evidente simplemente facendo a comparanza coas sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2007, en plena expansión económica (6.633 sociedades, o que supón 2.594 máis que en 2010).

■ O capital subscrito na constitución destas sociedades estivo ao redor dos 140 millóns de euros en Galicia, dos 8.000 millóns do total estatal, o que representa só un 1,75%, moi por baixo do peso demográfico ou económico da nosa comunidade en España.

**Sociedades mercantís creadas e capital social (*) suscrito. Por CC.AA.
2009-2010**

■ **Cadro 2.10**

	Nº soc. 09	Capital suscrito 09	Nº soc. 10	Capital suscrito 10
Andalucía	12.736	511.477	1.011	44.517
Aragón	1.843	105.410	141	20.374
Asturias	1.153	64.114	96	1.978
Baleares	2.144	59.629	161	4.645
Canarias	2.788	78.247	206	77.163
Cantabria	670	17.007	53	307
Castela e León	3.019	147.334	229	7.047
Castela A Mancha	2.729	114.765	232	3.697
Cataluña	14.607	1.054.316	1.232	56.640
C. Valenciana	8.825	392.607	730	518.831
Extremadura	1.119	27.840	84	1.494
Galicia	3.828	170.145	285	14.104
Madrid	15.943	1.458.903	1.223	1.558.753
Murcia	2.349	220.804	162	5.891
Navarra	943	57.682	67	3.399
País Vasco	2.954	277.453	243	651.628
A Ríoxa	381	21.008	29	356
Ceuta	68	2.184	9	594
Melilla	72	789	2	75
España	78.171	4.781.720	6.195	2.971.490

(*) Capital social, en miles de euros.
Fonte: INE, "Estadística de sociedades mercantiles".

O cadro 2.11 reflicte o capital medio suscrito polas sociedades mercantís de Galicia e o total estatal desde unha dobre perspectiva: a das sociedades creadas e a das que ampliaron o seu capital social.

**Capital social* medio suscrito das sociedades mercantís.
Galicia / España. 2010**

■ **Cadro 2.11**

	Das soc. Creadas	Soc. amplían capital
Galicia	34.709	403.005
España	100.033	1.137.176

(*) en euros
Fonte: INE, "Estadística de Sociedades Mercantiles".

■ O capital medio suscrito polas sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2010 foi só dun 35,4% do promedio estatal.

■ O capital medio suscrito polas sociedades mercantís que ampliaron o seu capital social en Galicia no ano 2010 foi un 34,7% da media no conxunto de España

O estudo das sociedades mercantís que en 2010 ampliaron o seu capital social ou se disolveron en Galicia e no total español pode facerse a partir dos datos do cadro 2.12, no que sobrancearemos:

■ A participación relativa de Galicia no total de sociedades mercantís que ampliaron o seu capital social en 2010 en España foi do 5,04%, por baixo do peso relativo que a nivel demográfico, de PIB ou de número de empresas ten a nosa comunidade no conxunto do Estado.

■ A participación relativa de Galicia no total de sociedades mercantís que se disolveron en 2010 en España foi do 7,3%, por riba do peso relativo que a nivel demográfico, de PIB ou de número de empresas ten Galicia en España.

■ Un 80% das sociedades mercantís que se disolveron en Galicia en 2010 fixérono voluntariamente, un 8,5% por fusión e o 11,5% restante por outras causas.

**Sociedades mercantís que amplían capital e sociedades disoltas.
Galicia /España 2010**

■ Cadro 2.12

	Amplian capital		Soc. Disoltas			
	Número	Capital (*)	Total	Voluntaria	Por fusión	Otras
Galicia	1.735	699.215	1.342	1.074	114	154
España	34.413	39.133.642	18.467	13.982	2.054	5.431

Fonte: INE, "Estadística de Sociedades Mercantís."
(*) Capital, en miles de euros.

A *Estadística do Procedemento Concursal* do INE permítenos o estudo dos debedores concursados en Galicia e en España: o cadro 2.13 reflicte que este número foi en 2010 en Galicia de 336 (nove menos que no ano anterior), o que supón un 5,8% do total estatal (igual que no ano anterior), porcentaxe que está por riba do peso relativo en 2010 de Galicia en España en PIB (5,2%) e moi próximo ao noso peso relativo en poboación (5,9%) ou no número de empresas (6%).

Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2010

■ Cadro 2.13

	2.008	2.009	2.010
Galicia	185	345	336
España	2.902	5.922	5.750

Fonte: INE, "Estadística do procedemento concursal".

O importante empeoramento económico do último trienio é perceptible tan só con fixarnos en que os debedores concursados en Galicia en 2007 foran só 64, no ano 2008 subiron a 185 e no bienio 2009-2010 quedaron no entorno de 340 (quintuplicando o dato de 2007).

No cadro 2.14 ofrecemos a desagregación dos concursos de acredores por natureza xurídica do debedor, por tipo de concurso e por clase de procedemento.

■ Cadro 2.14

Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia / España 2010

	Galicia	España
Por natureza xurídica		
- Personas físicas sen actividade empresarial	43	905
- Empresas	293	4.845
· Personas físicas	11	245
· Soc. anónimas	39	865
· Soc. limitadas	241	3.651
· Outras	2	84
Por tipo de concurso		
Por vontade	327	5.462
Necesario	9	288
Por clase de procedemento		
· Ordinario	14	536
· Abreviado	322	5.214

Elaboración propia.

Fonte: INE, "Estadística do procedemento concursal".

■ Das 293 empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia en 2010, foron sociedades de responsabilidade limitada 241 (un 82,3% do total); seguíronlle as sociedades anónimas (13,3%) e as empresas que son propiedade dunha persoa física (3,8%).

■ Segundo o tipo de concurso, un 98% dos debedores sometidos a concurso de acredores en Galicia en 2010 foron *voluntarios* e só un 2% foron *necesarios*.

■ Segundo a clase de procedemento, os *abreviados* (95,8%) superaron en Galicia (en vinte e tres veces) aos *ordinarios* (4,2%), mentres que no total estatal multiplicáronos por dez.

Unha análise máis polo miúdo dos debedores empresariais sometidos a concurso de acredores en Galicia no ano 2010 reflicte que:

Empresas concursadas por tramos de asalariados, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia / España. 2010

■ Cadro 2.15

	Galicia	España
Por tramos de asalariados		
- Total empresas	293	4.845
- Número de asalariados		
· 0	19	468
· 1-9	117	2.188
· 10-49	128	1.530
· 50-99	11	234
· Máis de 100	6	133
· Sen clasificar	12	292
Por volume de negocio (*)		
· Menos de 2	181	2.992
· 2-5	55	840
· 5-10	25	336
· Máis de 10	20	385
· Sen clasificar	12	292
Por actividade económica principal		
· Agricultura e pesca	4	50
· Industria	78	976
· Enerxía	2	11
· Construción	85	1.560
· Servizos	112	1.956
· Sen clasificar	12	292

Elaboración propia.

(*) En millóns de euros.

Fonte: INE, "Estadística del procedimiento concursal".

■ Por tramo de asalariados, os máis deles concentráronse nas empresas de menos traballadores, xa que 264 foron en empresas de menos de 50 empregados e só 29 en empresas que superan ese limiar. As *microempresas* (empresas de menos de 10 persoas asalariadas) foron 136 empresas concursadas, o que supón un 46,4%, nove décimas menos que no ano anterior.

■ Po chanzos de volume de negocio, a maioría concentrouse nas empresas de menos facturación, xa que as empresas que non chegaron en 2010 aos dous millóns de euros en vendas supuxeron un 61,8% do total das concursadas (6,2 puntos porcentuais menos que no ano anterior).

■ Por sectores produtivos, o que tivo máis concursos de acredores en Galicia en 2010 foi o de servizos (38,2%), seguido da construción (29%).

A *Estatística de Efectos de Comercio Impagados*, que elabora o INE, reflicte que o número total de efectos impagados en Galicia en 2010 foi de 166.186, o que supón unha diminución de 59.695 respecto do ano anterior (un 26,4%); este descenso estivo algo por riba do que se deu no conxunto do Estado (24,9%).

A porcentaxe de efectos impagados sobre os vencidos foi no último ano un punto porcentual menor en Galicia que no promedio español; a porcentaxe galega de 2010 (3,1%) foi bastante menor que en 2009 (4%).

**Porcentaxe de efectos comerciais impagados sobre vencidos.
Por CC.AA. 2009-2010**

■ **Cadro 2.16**

	% impagados sobre vencidos 2009	% impagados sobre vencidos 2010
Andalucía	6,2	4,4
Aragón	4,6	3,7
Asturias	4,3	3,7
Baleares	6,1	4,8
Canarias	7,4	5,0
Cantabria	4,7	3,6
Castela e León	4,2	3,2
Castela A Mancha	5,0	3,7
Cataluña	5,0	4,4
C. Valenciana	5,7	4,0
Estremadura	5,7	4,2
Galicia	4,0	3,1
Madrid	5,6	4,6
Murcia	5,5	3,8
Navarra	3,4	2,7
País Vasco	3,9	3,3
A Ríoxa	4,1	3,4
Ceuta e Melilla	4,1	3,0
España	5,1	4,1

Fonte: INE, "Estadística de efectos de comercio impagados".

A desagregación por comunidades autónomas reflicte que as que tiveron maiores porcentaxes de efectos impagados sobre o total de efectos comerciais vencidos foron Canarias, Baleares e Madrid, e a de menor porcentaxe foi, un ano máis, Navarra.

2.3 Análise de enquisas industriais

A información do tecido produtivo galego que vimos no anterior epígrafe complementarámosla neste cos datos que sobre o noso sector industrial figuran en tres enquisas industriais elaboradas polo INE (*de empresas, de produtos e de produción industrial*).

2.3.1 Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial –nos niveis estatal e autonómico– e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais das empresas; os últimos datos proporcionados son do ano 2009.

■ Cadro 2.17

Cifra de negocios⁽¹⁾. Por comunidades autónomas. 2007-2009

	2007	% sobre o total	2008	% sobre o total	2009	% sobre o total
Andalucía	65.138	10,4	66.925	10,7	52.613	10,6
Aragón	28.574	4,6	27.525	4,4	21.882	4,4
Asturias	17.180	2,7	15.064	2,4	12.456	2,5
Baleares	4.753	0,8	5.294	0,8	4.083	0,8
Canarias	9.614	1,5	10.632	1,7	7.517	1,5
Cantabria	8.515	1,4	8.904	1,4	7.048	1,4
Castela e León	35.909	5,7	38.143	6,1	32.125	6,5
Castela A Mancha	27.824	4,4	30.510	4,9	23.193	4,7
Cataluña	147.398	23,6	143.284	22,9	116.662	23,5
C. Valenciana	63.700	10,2	64.420	10,3	47.815	9,6
Extremadura	6.137	1,0	6.780	1,1	5.514	1,1
Galicia	41.205	6,6	41.903	6,7	33.376	6,7
Madrid	67.831	10,8	65.535	10,5	54.060	10,9
Murcia	15.579	2,5	16.927	2,7	13.413	2,7
Navarra	20.118	3,2	20.064	3,2	14.906	3,0
País Vasco	60.940	9,7	60.997	9,7	446.369	9,0
A Ríoxa	5.475	0,9	5.989	1,0	4.996	1,0
España	625.890	100,0	628.903	100,0	496.296	100,0

(1) En millóns de euros.

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas".

Comprobamos no cadro 2.17 que a maior participación na cifra de negocios total estatal en 2009 tívérona Cataluña, Madrid, Andalucía e País Vasco, que conxuntamente concentraron case dous terzos (un 63,6%) da cifra de negocios do sector industrial en España. A porcentaxe de Galicia no agregado estatal dese ano (6,7%) coincidiu co do ano anterior e permitiulle á nosa comunidade continuar na sexta posición entre as comunidades autónomas.

A ollada diacrónica explícita que a crise económica deixouse sentir con forza na cifra de negocios das empresas industriais. En Galicia baixou en 2009 en 8.527 millóns de euros (diminución do 20,3% respecto do ano anterior) e no total español en 132.607 millóns de euros (un 21,1% menos que en 2008).

No cadro 2.18 podemos ver que, das tres variables analizadas, o peso relativo de Galicia no total estatal no ano 2009 quedou parello ao do ano anterior en dúas variables e subiu nunha; quedou en todas elas nun intervalo do 6,7% ao 7%. Como en todos os anos estudados no cadro, a porcentaxe máis baixa foi a da cifra de negocios. As tres variables quedaron en 2009 nun nivel superior ao peso relativo de Galicia na poboación ou o PIB do total do Estado.

Ese mesmo cadro permite unha visión dinámica a longo prazo da participación industrial de Galicia no total estatal nesas tres variables; a comparanza dos datos de 2001 e 2009 reflicte que aumentou nove décimas en cada variable a participación galega no conxunto español nese período.

**Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais
variables da industria⁽¹⁾. 2001-2009**

■ Cadro 2.18

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	6,2	6,2	6,1
2004	6,1	6,2	6,0
2005	6,3	6,3	6,0
2006	6,5	6,5	6,2
2007	6,7	6,8	6,6
2008	6,9	6,9	6,7
2009	6,9	7,0	6,7

Elaboración propia

(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España.

Fonte: INE, "Enquisa industrial de empresas".

No cadro 2.19 presentamos a desagregación por *agrupacións de actividade* dos datos da *cifra de negocios* en Galicia, coa finalidade de facilitar a análise das persoas que desexen afondar no estudo da nosa estrutura industrial. En 2009 nas agrupacións de actividade cunha maior achega á cifra de negocios total do sector industrial de Galicia sobrancearon en primeiro lugar o epígrafe de *Material de transporte*, en segundo lugar o de *Industrias extractivas, enerxía, auga, refugallo e* e en terceiro lugar *Alimentación, bebidas e tabaco*.

■ Cadro 2.19

Importe neto da cifra de negocios⁽¹⁾. Por agrupacións de actividade. Galicia 2008-2009

	2008	2009
Industrias extractivas, enerxía, auga e residuos	8.273	5.934
Alimentación, bebidas e tabaco	7.497	6.717
Industria téxtil, confección, coiro e calzado	2.176	1.745
Madeira, cortiza, papel e artes gráficas	2.512	1.830
Industria química e farmacéutica	1.394	1.369
Caucho e materias plásticas	895	739
Produtos minerais non metálicos diversos	1.683	1.286
Metalurxia e fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	5.588	3.375
Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	989	885
Maquinaria e equipo mecánico	850	660
Material de transporte	8.991	7.916
Industrias manufactureiras diversas, reparación e instalacións de maquinaria e equipo	1.055	910

(1) En miles de euros.

Fonte: INE. Enquisa industrial de empresas.

2.3.2 Enquisa industrial de produtos

Esta enquisa proporciona datos desde 1993, ano no que comezou España o seu proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODUcción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais (uns 5.000) de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE.

O cadro 2.20 recolle o valor da produción comercializada polas distintas comunidades autónomas en 2010. Galicia segue a ocupar a sexta posición entre as comunidades autónomas e representa un 7,3% do total español (tres décimas máis que no ano anterior), moi por riba do peso poboacional, en número de empresas ou en PIB de Galicia en España.

■ Cadro 2.20

Ventas por CCAA. 2010

	Millóns de euros	% respecto ao total	% variación no ano
Andalucía	38.943	11,4	10,6
Aragón	16.654	4,9	9,2
Asturias	8.044	2,4	5,2
Baleares	1.214	0,4	-2,2
Canarias	4.602	1,4	7,5
Cantabria	4.894	1,4	4,9
Castela e León	23.172	6,8	0,6
Castela A Mancha	15.656	4,6	5,0
Cataluña	80.162	23,5	9,0
C.Valenciana	32.219	9,5	1,2
Extremadura	3.083	0,9	9,0
Galicia	25.015	7,3	3,5
Madrid	26.347	7,7	0,5
Murcia	8.587	2,5	8,4
Navarra	12.696	3,7	13,3
País Vasco	35.932	10,5	11,2
Rioxa (A)	3.723	1,1	3,7
España	340.943	100,0	6,6

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos".

O valor das vendas de produtos industriais de Galicia foi en 2010 de 25.015 millóns de euros e rexistrou unha suba do 3,5% (menos que no promedio estatal: 6,6%). Todas as comunidades autónomas (agás Baleares) subiron o importe das súas vendas en 2010, sendo os maiores aumentos os de Navarra e País Vasco.

Sobrancea a elevada concentración xeográfica en seis comunidades, que de maior a menor participación no total estatal son: Cataluña, Andalucía, País Vasco, C.Valenciana, Madrid e Galicia; conxuntamente axuntan un 69,9 % do importe das vendas estatais (unha décima máis que en 2009).

A visión dinámica a longo prazo da participación relativa de Galicia no importe total estatal da produción comercializada figura no cadro 2.21. Despois da suba continuada ata 2003 (que se deu desde 1998, aínda que non está recollido no cadro) Galicia baixou no bienio seguinte a porcentaxe e tivo unha forte suba (de 1,2 puntos porcentuais) no cuatrienio 2006-2009, até chegar ao 7,6%, o mellor dato desde que se elabora este indicador. En 2010 diminuíu tres décimas.

Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada⁽¹⁾. 2001-2010

■ Cadro 2.21

	% Galicia / España
2001	6,3
2002	6,5
2003	6,6
2004	6,5
2005	6,4
2006	6,7
2007	7,1
2008	7,4
2009	7,6
2010	7,3

Elaboración propia.

(1) Lista de produtos PRODCOM.

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos".

No cadro 2.22 presentamos a desagregación por *grandes agrupacións* do valor da produción comercializada galega. Cómpre sinalar un cambio que debe ter en conta quen desexe comparanzas con anos anteriores: ata o ano 2007 recollía as seccións D-E da Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE) de 1993, mentres que dende os datos correspondentes ao ano 2008 reflicte as seccións D-E da CNAE de 2009, con algúns epígrafes diferentes dos da CNAE-1993.

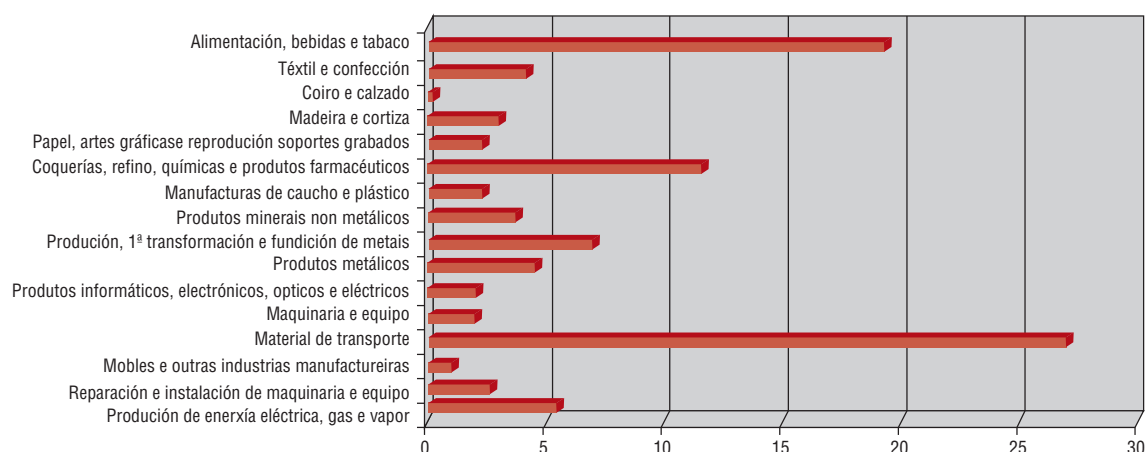
■ Cadro 2.22

Porcentaxe do valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008-2010

CNAE-2009		2008 %	2009 %	2010 %
Galicia		100,0	100,0	100,0
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	17,5	20,0	19,7
13-14	Téxtil e confección	4,5	4,8	4,3
15	Coiro e calzado	0,2	0,3	0,3
16	Madeira e cortiza	3,5	3,1	2,8
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución soportes grabados	1,8	1,8	2,3
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	10,9	10,1	11,7
22	Manufacturas de caucho e plástico	2,2	2,4	2,3
23	Produtos minerais non metálicos	3,8	3,6	3,1
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	7,8	5,7	7,5
25	Produtos metálicos	6,6	5,9	4,7
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	2,6	3,0	2,2
28	Maquinaria e equipo	2,6	2,6	2,1
29-30	Material de transporte	26,2	27,3	27,2
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	1,1	1,1	1,1
33	Reparación e instalacións de maquinaria e equipo	2,8	2,9	2,8
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	5,9	5,6	6,0

Elaboración propia.

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos.



Constátase, un ano máis, que tres apartados (*Material de transporte*, *Alimentación-bebidas-tabaco* e *Coquerías-refino-químicas-produtos farmacéuticos*) concentraron en 2010 máis da metade (58,6%, 1,2 puntos porcentuais máis que en 2009) do valor da produción comercializada de Galicia (da lista PRODCOM).

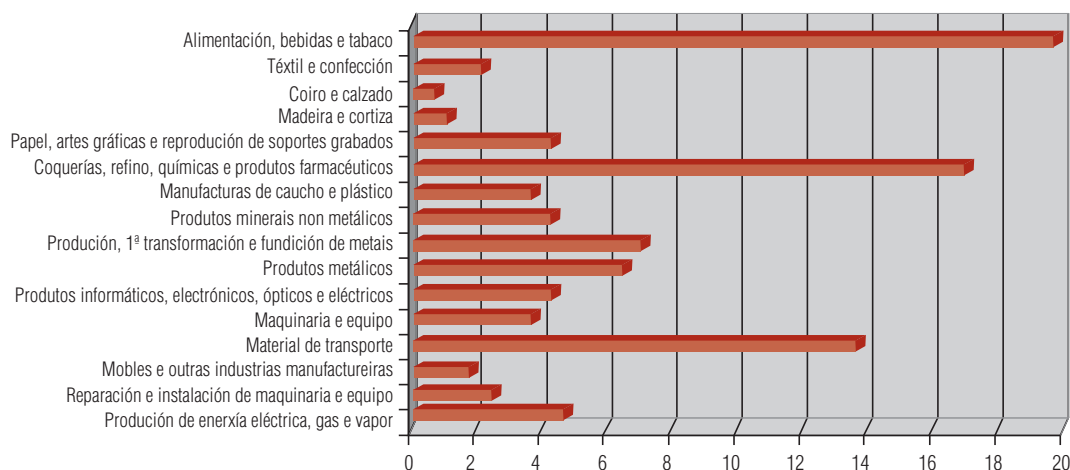
O cadro 2.23 permítenos realizar a comparanza da estrutura produtiva do tecido industrial galego coa estatal, xa que nel figura a desagregación *por grandes agrupacións* do peso relativo de Galicia e de España

■ Cadro 2.23

Porcentaxe do valor da produción comercializada por grandes agrupacións. Galicia / España 2010

CNAE-2009		Galicia	España
Total España		100,0	100,0
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	19,7	20,8
13-14	Téxtil e confección	4,3	2,2
15	Coiro e calzado	0,3	0,7
16	Madeira e cortiza	2,8	1,2
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución de soportes grabados	2,3	4,4
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	11,7	17,1
22	Manufacturas de caucho e plástico	2,3	3,9
23	Produtos minerais non metálicos	3,1	4,2
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	7,5	7,1
25	Produtos metálicos	4,7	6,8
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	2,2	4,3
28	Maquinaria e equipo	2,1	3,6
29-30	Material de transporte	27,2	13,9
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	1,1	2,0
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipo	2,8	2,6
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	6,0	5,2

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos.



As porcentaxes de produción comercializada en Galicia e España reflicten que é especialmente grande en 2010 o diferencial a prol de Galicia polo maior peso relativo na estrutura industrial en *Madeira-cortiza*, *Téxtil- confección* e *Material de transporte*, mentres que a diferenza a prol de España é salientable sobre todo nos epígrafes de *Coiro-calzado*, *Papel, artes gráficas-reprodución de soportes grabados*, *Produtos informáticos-electrónicos-ópticos-eléctricos* e *Mobles-outras industrias manufactureiras*.

2.3.3 Enquisas de produción industrial e de prezos industriais

○ Índice de produción industrial baixou un 9,4% en Galicia en 2010, mentres que no promedio estatal baixou un 0,5%. A maior diminución foi a de Galicia e a maior suba, a de Asturias.

○ Índice xeral de prezos industriais subiu en 2010 un 4,9% en Galicia e un 5,3% no promedio español. Subiu este índice de prezos en todas as comunidades autónomas, con especial intensidade en Andalucía (9,9%) e coa menor forza en A Ríoxa (2,2%).

Variación do Índice xeral de produción industrial(*). Por CC.AA. 2010

■ Cadro 2.24

Andalucía	5,6
Aragón	1,0
Asturias	11,2
Baleares	2,8
Canarias	-5,7
Cantabria	14,1
Castela e León	1,1
Castela A Mancha	4,7
Cataluña	3,1
C. Valenciana	-3,1
Estremadura	-5,1
Galicia	-9,4
Madrid	-5,5
Murcia	-8,5
Navarra	-6,7
País Vasco	3,7
A Ríoxa	-3,4
España	0,5

(*) En porcentaxe decembro 2010 sobre decembro 2009

Variación do índice xeral de prezos industriais. Por CC.AA. 2010

■ Cadro 2.25

Andalucía	9,9
Aragón	5,2
Asturias	4,5
Baleares	4,4
Canarias	7,5
Cantabria	6,6
Castela e León	3,1
C. A Mancha	6,2
Cataluña	4,9
C. Valenciana	5,3
Estremadura	4,7
Galicia	4,9
Madrid	2,3
Murcia	8,8
Navarra	2,5
País Vasco	8,0
A Ríoxa	2,1
España	5,3

Fonte: INE. "Índice de precios industriales"

2.4 Enquisas do Sector Servizos

A *terciarización* das economías máis desenvolvidas é un trazo fundamental na actualidade; achegarémonos a dous indicadores de actividade dos servizos de mercado no seu conxunto e máis aos de dúas das ramas de máis importancia: a comercial e a turística.

O cadro 2.26 reflicte que a cifra de negocios dos servizos de mercado rexistrou en 2010 en Galicia unha suba do 2,1%, fronte á diminución media estatal (-1,1%). Nese ano subiu a cifra de negocios en sete comunidades autónomas (marcando o valor máximo Galicia neste Xacobeo 2010); as maiores diminucións foron as de Asturias e Andalucía.

**Variación do índice xeral de cifra de negocios dos servizos.
Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 2.26

Andalucía	-2,5
Aragón	-1,8
Asturias	-3,3
Baleares	-0,3
Canarias	-2,0
Cantabria	-0,7
Castela e León	1,3
C. A Mancha	0,3
Cataluña	-1,6
C. Valenciana	0,1
Estremadura	1,4
Galicia	2,1
Madrid	-1,9
Murcia	1,0
Navarra	-1,1
País Vasco	1,1
A Rioxa	-0,6
España	-1,1

Fonte: INE. "Indicadores de Actividade do Sector Servizos".

O índice de emprego nos servizos de mercado baixou en Galicia un 0,5% en 2010; a diminución media estatal foi dun -0,1%. Asturias e Baleares presentaron os rexistros máis negativos nesta variable, mentres que A Rioxa tivo o dato máis positivo.

**Variación do índice xeral de persoal ocupado nos servizos.
Por CC.AA. 2010**

■ **Cadro 2.27**

Andalucía	-0,5
Aragón	-0,3
Asturias	-1,1
Baleares	-1,0
Canarias	-0,4
Cantabria	0,2
Castela e León	0,2
C. A Mancha	-0,7
Cataluña	0,2
C. Valenciana	0,0
Estremadura	0,8
Galicia	-0,5
Madrid	-0,1
Murcia	-0,7
Navarra	0,2
País Vasco	0,4
A Ríoxa	1,1
España	-0,1

Fonte: INE. "Indicadores de Actividad del Sector Servicios"

No tocante ao índice de comercio interior polo miúdo (a prezos constantes, para eliminar o efecto da variación dos prezos) o cadro 2.28 reflicte que en 2010 houbo unha diminución do 2,7% en Galicia e que o promedio estatal baixou un 4,4%. Por segundo ano consecutivo este índice baixou en todas as comunidades autónomas, neste ano con especial intensidade en Andalucía.

**Variación do índice de comercio polo miúdo.
Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 2.28

Andalucía	-8,2
Aragón	-5,9
Asturias	-6,0
Baleares	-5,0
Canarias	-3,8
Cantabria	-2,3
Catela e León	-1,5
Castela A Mancha	-4,3
Cataluña	-3,3
Comunidade Valenciana	-3,7
Estremadura	-3,2
Galicia	-2,7
Madrid	-3,5
Murcia	-3,2
Navarra	-6,1
País Vasco	-4,7
A Ríoxa	-4,2
Ceuta	-1,2
Melilla	0,7
España	-4,4

(1) Decembro sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2005
Fonte: INE, "Índices de comercio al por menor"

O cadro 2.29 permítenos un achegamento ao comportamento do sector turístico galego no último cuadrienio, ao fío do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Facenda da Xunta de Galicia. Nel figuran o número de viaxeiros que entraron en Galicia, as pernoitas e o grao de ocupación hoteleira. Sobrancearemos que:

Ocupación hoteleira. Galicia. 2007-2010

■ Cadro 2.29

Período	Viaxeiros que entraron en Galicia						Pernoitas totais		Grado de ocupación (%)
	Total		Espaníais		Estranxeiros		Nº de pernoitas	TVI ⁽¹⁾	
	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾			
2007	3.739,5	3,9	3.007,8	2,1	731,7	11,8	8.025,0	3,4	35,9
2008	3.529,5	-5,6	2.836,4	-5,7	693,1	-5,3	7.790,5	-2,9	34,0
2009	3.399,5	-3,8	2.752,0	-3,6	646,5	-5,9	7.447,8	-4,4	31,4
2010	3.795,8	11,7	3.056,3	10,8	739,5	15,1	8.187,5	10,0	34,1

(1) Porcentaxe de variación interanual
Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda

■ Subiu nun 11,7% a taxa de variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as no Xacobeo 2010. Foi menor o aumento entre os viaxeiros/as residentes en España (10,8%) que nos/as residentes no estranxeiro (15,1%).

■ A porcentaxe de variación interanual das pernoitas en Galicia no ano 2010 foi tamén claramente positiva (10%), rachando a tendencia comezada en 2008.

■ No tocante ao grao de ocupación, en 2010 cortou coa diminución do ano anterior, quedando o índice no segundo valor máis alto do cuadrienio analizado.

2.5 Expectativas empresariais

A operación estatística de *Confianza empresarial*, que publica trimestralmente o IGE desde o primeiro trimestre de 2007, segue as recomendación da OCDE e da UE para a elaboración de enquisas sobre expectativas empresariais. A OCDE estableceu unhas suxerencias para a elaboración de *Indicadores de confianza empresarial*, seguindo as recomendacións do *Programa harmonizado común de enquisas conxunturais da UE*; ditos *Indicadores* promedian os balances dun conxunto moi limitado de preguntas, coa finalidade de poder obter os datos de xeito que permitan a comparanza a nivel internacional.

As *dificultades* que os empresarios observaron nun trimestre concreto obtéñense por estimación dunha serie de diversas cuestións que se lle preguntan (escaseza de man de obra, dificultades financeiras, escaseza de aprovisionamentos, etc). As *expectativas* que os empresarios teñen para o seguinte trimestre obtéñense por estimación de diferentes cuestións, coma o resultado neto de explotación, o emprego ou os investimentos.

O *índice galego de confianza empresarial* (IGACE) e elabórase a partir da media simple de saldos ponderados de preguntas. Para a obtención dos índices de cada rama empresarial, os balances que utiliza o IGE son máis estritos que os que prescriben a OCDE e a UE, pois se inclúe maior cantidade de información na súa elaboración. Os datos do cadro 2.30 reflicten inequivocamente a mellora do *índice xeral galego de confianza empresarial* no primeiro trimestre de 2010 e o posterior empeoramento, trimestre tras trimestre, no resto do ano; a comparanza interanual explícita que pasou dun saldo negativo de -25,5 no último trimestre de 2009 a un saldo negativo de -33,0 no mesmo trimestre de 2009 (-25,5).

Índice galego de confianza empresarial (IGACE). Galicia. 2007-2010

■ Cadro 2.30

	Índice xeral
2007/I	22,8
2007/II	14,8
2007/III	6,7
2007/IV	-6,1
2008/I	-12,2
2008/II	-23,5
2008/III	-34,3
2008/IV	-43,4
2009/I	-34,9
2009/II	-27,6
2009/III	-28,9
2009/IV	-25,5
2010/I	-18,7
2010/II	-23,2
2010/III	-26,5
2010/IV	-33,0

Fonte: IGE. Confianza empresarial

Nota: O indicador de confianza empresarial varía de -100 a 100, sendo o valor 0 o punto neutral; valores positivos do indicador indican optimismo e valores negativos indican pesimismo por parte dos empresarios.

O estudo desagregado por ramas produtivas no cuarto trimestre de 2010 constata que a construción segue a presentar a peor posición na fiúza dos empresarios (-43,0) e que resulta máis negativa que un ano antes (-32,5). A industria presenta o índice de fiúza “menos malo” (-20,7), como xa ocorría un ano antes, pero dende entón tan só mellorou catro décimas.

2.6 Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I)

2.6.1 Introducción

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbida é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do *know how* e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE prioriza cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado sociedade do coñecemento, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da “brecha tecnolóxica” galega.

2.6.2 Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.31 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2009 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

■ O gasto interno total de Galicia (3,6% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal 4,5%

■ Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan case a metade (49,2%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior 45,9%.

■ Galicia ocupa a sétima posición nas dúas clasificacións (polo gasto en I+D e máis polo persoal en EDC), por detrás de Cataluña, Madrid, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana e Castela-León.

Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2009

■ Cadro 2.31

	Gastos internos		Persoal en equivalencia a xornada completa	
	Total (Miles de euros)	%	Total	%
Andalucía	1.578.085	10,8	24.766,7	11,2
Aragón	370.945	2,5	7.106,2	3,2
Asturias	226.156	1,6	3.768,7	1,7
Baleares	99.854	0,7	1.767,3	0,8
Canarias	238.829	1,6	4.272,2	1,9
Cantabria	149.062	1,0	2.200,8	1,0
C. León	629.490	4,3	10.162,6	4,6
C. A Mancha	237.912	1,6	3.410,0	1,5
Cataluña	3.284.487	22,5	47.323,7	21,4
C. Valenciana	1.120.308	7,7	19.691,8	8,9
Extremadura	154.708	1,1	2.255,1	1,0
Galicia	524.125	3,6	9.972,3	4,5
Madrid	3.899.396	26,7	54.148,5	24,5
Murcia	241.481	1,7	5.801,9	2,6
Navarra	388.243	2,7	5.511,1	2,5
País Vasco	1.346.984	9,2	17.218,2	7,8
A Rioxa	85.203	0,6	1.362,5	0,6
Ceuta e Melilla	6.408	0,0	37,7	0,0
España	14.581.676	100,0	220.777,3	100,0

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

O seguimento nos últimos quince anos da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.32. A suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuadrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a forte suba do trienio 2000-2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2005 diminuíu en doce centésimas con respecto ao ano anterior e volveu a baixar dezasete centésimas en 2006 quedando no 3,80% do total español. No ano 2007 volve a subir con forza situándose na máis alta destes catorce anos en un 4,16%, máis en 2008 diminúe en 19 centésimas e baixa do listón dos 4 puntos, situándose en 3,97 e en 2009 volve a baixar en 38 centésimas e se sitúa en 3,59.

**Evolución dos gastos internos en I+D.
% Galicia/España. 1994-2009**

■ **Cadro 2.32**

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	4,12
2004	4,09
2005	3,97
2006	3,80
2007	4,16
2008	3,97
2009	3,59

Elaboración propia.

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recolleemos no cadro 2.33 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e maillo gasto de cada un dos sectores que o executan. Salientaremos que:

■ O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 0,96% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o duodécimo posto na clasificación das comunidades autónomas (seis postos por baixo que no ano anterior). Segue a reflectir unha diverxencia notable

de Galicia (a estatal supera en 42 centésimas á galega), maior que a existente en variables coma o PIB ou a renda.

■ As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son Navarra (2,13%), País Vasco e Madrid (2,06%) e a continuación Cataluña (1,68%).

■ No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é xa dende o ano 2005, a diferenza dos precedentes, o sector empresarial, que incrementou en 2006 e especialmente en 2007 a distancia co respecto o ensino superior, se ben baixou máis de sete puntos no 2008 e 4,32 puntos en 2009. No total estatal o sector empresarial representa case o dobre dos gastos do correspondentes ao Ensino Superior (diferenzas que se agrandan nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

■ **Cadro 2.33**

Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2009

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. Pública	Ensino superior	IPSFL(1)
Andalucía	1.578.085	1,10	501.471	390.855	683.680	2.079
Aragón	370.945	1,14	210.576	84.018	76.114	238
Asturias	226.156	0,99	93.954	38.360	93.600	242
Baleares	99.854	0,38	15.308	37.541	46.816	189
Canarias	238.829	0,58	46.726	80.787	110.905	411
Cantabria	149.062	1,11	52.862	30.248	62.801	3.151
C. León	629.490	1,12	333.017	74.837	221.144	492
C. A Mancha	237.912	0,68	121.149	33.596	82.698	468
Cataluña	3.284.487	1,68	1.908.728	613.939	752.810	9.009
C. Valenciana	1.120.308	1,10	452.461	149.574	517.817	456
Extremadura	154.708	0,88	20.243	59.295	75.035	135
Galicia	524.125	0,96	232.331	84.926	206.407	461
Madrid	3.899.396	2,06	2.135.309	1.066.891	688.011	9.185
Murcia	241.481	0,89	92.944	47.692	100.068	776
Navarra	388.243	2,13	267.254	36.500	84.149	341
País Vasco	1.346.984	2,06	1.036.434	76.604	233.472	475
A Ríoxa	85.203	1,09	46.702	20.914	16.708	880
Ceuta e Melilla	6.408	0,21	127	156	6.125	
España	14.581.676	1,38	7.567.596	2.926.733	4.058.360	28.988

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe).

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.34. Subliñaremos o seguinte:

■ O sector empresarial representa case a metade do gasto total en I+D (un 44,42%), e se ben en 2006 Galicia estaba a máis de 10 puntos porcentuais por baixo, en 2007 equipárase practicamente coa porcentaxe estatal: 55,37%, aínda que como dicíamos anteriormente cae sete puntos en 2008 e máis de catro en 2009. Debe resaltarse non obstante que subiu ostensiblemente nos últimos anos (pois en 2001 era só un 27%).

■ En Galicia ocupa o segundo posto o Ensino Superior (cun 39,68%), case doce puntos porcentuais por riba da media española.

■ A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública en Galicia é tres puntos e oitenta e sete centésimas inferior á de España.

**Porcentaxe de execución do gasto en I+D
Por sectores. Galicia e España. 2009**

■ Cadro 2.34

	Galicia	España
Empresas e IPSFL ⁽¹⁾	44,42	52,10
Admón. Pública	16,20	20,07
Ensino Superior	39,38	27,83

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.
Fonte: INE, Estatística de I+D.

Centrámonos na evolución no último quinquenio das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.35) destacaremos que en 2009 diminúe na comunidade galega en oito centésimas a porcentaxe despois do avance en sete centésimas en 2002 e 2003, o estancamento en 2004, as lixeiras subidas en 2005 e 2006, o importante crecemento en 2007 (trece centésimas), e o lixeiro incremento dunha décima en 2008. O incremento do conxunto do Estado –tres centésimas– fai que aumenten as diferencias da converxencia coa media estatal (42 puntos).

**Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado.
Por comunidades autónomas 2001-2009**

■ Cadro 2.35

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Andalucía	0,62	0,62	0,89	0,77	0,84	0,90	1,02	1,03	1,10
Aragón	0,71	0,75	0,74	0,70	0,79	0,88	0,90	1,03	1,14
Asturias	0,71	0,65	0,70	0,64	0,70	0,90	0,93	0,96	0,99
Baleares	0,25	0,26	0,25	0,26	0,28	0,29	0,33	0,35	0,38
Canarias	0,56	0,60	0,55	0,58	0,59	0,65	0,64	0,62	0,58
Cantabria	0,57	0,55	0,47	0,44	0,45	0,80	0,88	1,00	1,11
C. León	0,83	0,81	0,88	0,93	0,89	0,97	1,10	1,26	1,12
C. A Mancha	0,04	0,44	0,44	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,68
Cataluña	1,17	1,28	1,38	1,34	1,35	1,43	1,48	1,61	1,68
C. Valenciana	0,77	0,81	0,87	0,90	0,99	0,96	0,96	1,05	1,10
Extremadura	0,60	0,60	0,63	0,41	0,69	0,73	0,74	0,86	0,88
Galicia	0,72	0,79	0,86	0,86	0,89	0,90	1,03	1,04	0,96
Madrid	1,79	1,88	1,81	1,65	1,82	1,98	1,93	2,00	2,06
Murcia	0,66	0,57	0,73	0,66	0,75	0,78	0,92	0,86	0,89
Navarra	1,22	1,11	1,41	1,79	1,67	1,92	1,88	1,92	2,13
País Vasco	1,39	1,32	1,42	1,51	1,48	1,60	1,88	1,96	2,06
A Ríoxa	0,63	0,57	0,66	0,65	0,66	1,06	1,16	1,00	1,09
España	0,99	1,03	1,10	1,07	1,07	1,20	1,27	1,35	1,38

Fonte: INE, Estatística de I+D.

Na comparanza internacional, o cadro 2.36 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea (en 2009 o dato de Galicia supón un 50,26% da porcentaxe da Unión Europea dos 27). O estado de maior porcentaxe de gasto en I+D (Suecia) cuadriplica a de Galicia.

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Europa. 2003-2009

■ Cadro 2.36

	2003	2006	2007	2008	2009
Austria	2,26	2,46	2,52	2,67	2,75
Bélxica	1,88	1,86	1,90	1,92	1,96
República Checa	1,25	1,55	1,54	1,47	1,53
Dinamarca	2,58	2,48	2,55	2,72	3,02
Finlandia	3,43	3,45	3,47	3,49	3,96
Francia	2,17	2,10	2,07	2,11	
Alemaña	2,52	2,53	2,53	2,68	2,82
Grecia	0,57	0,58	0,58		
Hungría	0,93	1,00	0,97	1,00	1,15
Islandia	2,82	2,99	2,70	2,65	
Irlanda	1,17	1,25	1,28	1,43	1,77
Italia	1,11	1,13	1,18	1,23	1,27
Holanda	1,76	1,78	1,71	1,76	1,84
Noruega	1,71	1,52	1,65	1,64	
Polonia	0,54	0,56	0,57	0,61	0,59
Portugal	0,74	1,02	1,21	1,51	1,66
Eslovaquia	0,57	0,49	0,46	0,47	0,48
Estonia	0,77	1,15	1,14	-	-
Chipre	0,35	0,43	0,45	-	-
Letonia	0,38	0,70	0,63	-	-
Lituania	0,67	0,79	0,82	-	-
Luxemburgo	1,65	1,66	1,63	-	-
Malta	0,26	0,64	0,60	-	-
Eslovenia	1,27	1,56	1,53	-	-
Suecia	3,85	3,68	3,40	3,70	3,62
Reino Unido	1,75	1,76	1,78	1,77	1,87
Bulgaria	0,50	0,48	0,48	-	-
Croacia	1,05	0,87	0,86	-	-
Rumania	0,39	0,45	0,53	-	-
Galicia	0,86	0,90	1,03	1,04	0,96
España	1,10	1,20	1,27	1,35	1,38
UE (25)	1,86	1,80	1,80	1,87	1,95
UE (27)	1,92	1,77	1,77	1,84	1,91

Fonte: OCDE. (INE: Estadística sobre actividades en I+D).

2.6.3 Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño, etc).

■ Cadro 2.37

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa⁽¹⁾
e comunidades autónomas. 2009

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	154	122.679	1.264,5	276	135.679	2.325,7
Aragón	140	97.140	1.129,8	79	37.843	534,2
Asturias	41	10.254	183,2	76	36.360	647,8
Baleares	9	980	18,4	36	6.056	109,8
Canarias	8	403	11,6	41	30.501	309,8
Cantabria	29	13.576	194,1	31	8.032	161,9
C. León	110	64.722	678,7	138	161.804	1.878,1
C. A Mancha	67	38.951	506,5	44	27.719	347,3
Cataluña	885	780.421	8.320,8	581	516.336	6.479,5
C. Valenciana	347	121.800	1.723,2	255	140.613	2.379,5
Extremadura	9	844	17,4	14	5.686	112,5
Galicia	119	80.319	1.056,7	146	59.510	1.006,0
Madrid	321	615.031	5.536,0	655	818.196	9.397,6
Murcia	63	13.907	215,5	65	10.499	238,1
Navarra	109	93.534	1.025,3	46	36.977	614,7
País Vasco	429	325.593	3.770,0	333	395.878	5.274,2
A Ríoxa	29	6.807	66,1	21	14.178	168,6
España	2.869	2.386.961	25.717,8	2.837	2.441.867	31.985,3

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, maquinaria de oficina e material informático, compoñentes electrónicos, aparatos de radio, TV e comunicación, instrumentos médicos, de precisión, óptica e relojería e construción aeronáutica e espacial.

Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; maquinaria e equipo; maquinaria e aparatos eléctricos; industria do automóbil; outro material de transporte.

De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; actividades informáticas; investigación e desenvolvemento.

Fonte: INE, Base: "Indicadores de Ciencia e Tecnoloxía"

O cadro 2.37 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas manufactureiras de alta e media alta tecnoloxía e de servizos de alta tecnoloxía. Como pode apreciarse, Galicia acada un escaso número de empresas manufactureiras: 119 que representan un 4,14% do total nacional, ase mesmo os gastos e o persoal neste tipo de empresas supoñen un escaso 3,36% y 4,11% respectivamente. As 146 empresas galegas de servizos de alta tecnoloxía constitúen o 5,15 do Estado e empregan a 1.164 traballadores, o 3,15 do total estatal.

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 706,3 millóns de euros no ano 2009, diminuindo en máis de 196,6 millóns os correspondentes ao ano anterior. No cadro 2.38 presentamos o número de empresas innovadoras e máis o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español) en 2009, xunto co tanto por cento da cifra de negocios en produtos novos e mellorados e a taxa de crecemento. Como pode apreciarse Galicia está por baixo da media nacional en empresas innovadoras, e ademais os gastos en innovación, representan unha porcentaxe inferior ao seu potencial demográfico. O esforzo dos últimos anos en Galicia, no que non só destaca o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos *clusters* (de automoción, acuicultura, etc), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación parecía albiscar unha certa recuperación despois dos malos datos de 2004, cun crecemento importante da cifra de negocios en produtos novos e mellorados, máis os efectos da crise pasan factura en 2009 cuns pobres resultados.

Cadro 2.38

Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2009

	Empresas Innovadoras período 2007-2009		Gastos en Innovación 2009		% de la cifra de negocios en productos novos e mellorados	Taxa de crecemento(*)
	Total	%	Total	%		
Andalucía	4.828	17,23	999.226	5,67	7,87	-5,64
Aragón	1.393	24,55	686.335	3,89	26,04	1,85
Asturias	686	19,22	243.380	1,38	7,82	-29,24
Baleares	691	14,24	54.922	0,31	6,02	-30,98
Canarias	1.170	15,06	113.962	0,65	6,11	-40,81
Cantabria	487	22,45	102.169	0,58	7,39	-11,20
C. León	1.808	21,72	803.274	4,55	20,35	0,65
C. A Mancha	1.245	17,09	229.305	1,30	8,65	-35,50
Cataluña	8.599	23,61	3.494.868	19,82	11,70	-7,56
C. Valenciana	4.400	20,90	840.951	4,77	8,82	-28,77
Extremadura	465	14,87	50.421	0,29	5,92	-56,39
Galicia	2.082	20,20	706.328	4,00	9,46	-29,57
Madrid	5.778	19,65	6.848.209	38,83	17,73	-10,66
Murcia	1.091	16,92	211.870	1,20	6,51	-15,50
Navarra	802	25,49	400.728	2,27	29,54	-1,79
País Vasco	3.027	28,60	1.780.233	10,09	26,75	-0,61
A Rioxa	441	27,81	64.962	0,37	12,62	-37,86
Ceuta e Melilla	48	15,60	5.482	0,02	2,27	256,50
España	39.041	20,54	17.636.625	100,00	14,87	-11,46

Gastos en miles.

(*) con respecto a 2008.

Fuente: INE, Encuesta sobre innovación tecnológica nas empresas 2008.

2.7 A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real Decreto-lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ao Instituto Nacional de Industria (INI) e ao Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrutúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

■ A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; tivo, ademais, como unha das súas principais obrigacións a de amortizar a débeda do ex-INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.

■ A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir achegas do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o “programa de modernización do sector público empresarial do Estado”, que diseña un plan de privatizacións de empresas públicas, que aprofundando na política de alleación de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996-1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico no 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, aínda que non se descarta o seu pase a mans privadas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no grupo Izar e actualmente Navantia.

En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio nestes últimos anos, especialmente a partir de 1997-1998, diminuindo substancialmente as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

O Decreto-lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, disolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ao paulatino equilibrio financeiro do sector; cunha achega de recursos de 900.000 millóns de pesetas –resultante das privatizacións– durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade ás empresas públicas industriais, aollendo tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, ALYCESA, CETARSA, Transmediterránea, EMGRISA, ENAUSA, MAYASA e a Sociedade Estatal de Participacións Patrimoniais, coa intención na maioría dos casos de preparar a súa futura privatización. En marzo de 2005 tras unha importante crise da empresa Izar provocada dunha banda polas súas notables perdas –800 millóns de euros– e por outra pola exigencia da UE ao goberno español da devolución das axudas nos últimos anos aos estaleiros públicos, constitúese unha nova empresa: Navantia que mercé a un axuste de cadro de persoal por xubilacións anticipadas asume a actividade de construción naval, fundamentalmente militar; conservando un 20% de actividade en materia civil. Así mesmo acolle liñas de actividade de propulsión e enerxía, reparacións e sistemas e armas, cunha forte aposta pola tecnoloxía e tarefas de investigación e desenvolvemento.

No anexo deste informe contéplanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia: Navantia, Tragsa e Efe.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 13 millóns 293 mil euros (cadro A-21) –dos que 12 millóns 351 mil euros corresponde a Navantia e unha contía de 941 mil euros á empresa Tragsa, que realiza unha variada gama de actuacións que abrangue o deseño e construción das infraestruturas e equipamentos necesarios para a modernización e mellora dos sistemas de produción agraria, tecnoloxías para un mellor aproveitamento da auga, actividades de conservación do medio natural, actuacións forestais, xestión de recursos pesqueiros e acuicultura.

Os investimentos do resto das empresas públicas reflíctese no cadro A-22 do anexo, destacando o importe da inversión da sociedade estatal de infraestruturas de transporte terrestre, á que se imputan as correspondentes ao AVE e as autopistas estatais.

As empresas públicas industriais con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes catorce últimos anos, pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores/as en 1993 aos 3.081 do ano que analizamos. Navantia con 2.354 efectivos, traballadores/as dos estaleiros de Fene e Ferrol, constitúe a de maior volume ao que segue Tragsa con 945. A provincia da Coruña, con 3.081 empregados/as, concentra o volume máis importante, o persoal das outras tres provincias galegas proceden exclusivamente de Tragsa.

2.8 Política industrial. A achega das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.8.1 As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

- Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.
- Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

A estratexia coordinada para o emprego levarase á práctica do seguinte xeito:

- a) En primeiro lugar, os xefes/as de Estado e de Goberno examinarán a situación do emprego.
- b) O Consello, por maioría cualificada, a proposta da Comisión e previa consulta ao Parlamento Europeo, ao Comité Económico e Social, e ao Comité das Rexións, elaborará as liñas directrices para os Estados membros.
- c) Ao final do ano, o Consello examinará a aplicación das liñas directrices e, se o estima oportuno, formulará recomendacións para os Estados membros.

O Consello e a Comisión remitirán un informe anual conxunto aos xefes/as de Estado e de Goberno, que examinarán as novas orientacións a seguir.

- d) Finalmente, prevense medidas de estímulo para financiamento de proxectos piloto en temas de emprego.

Transcorridos dous anos con ocasión do Cume de Lisboa –marzo de 2000– valorouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

Os atentados do 11 de setembro de 2001 en EE.UU. provocan un descenso da actividade económica mundial. No Consello da Unión Europea de Sevilla –21 e 22 de xuño de 2002– apóstase pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e manteñense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 e outros dous a partires do 1 de Xaneiro de 2007, á Unión Europea, todos eles con rendas per capita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que como España son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O “non” ao referendun sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o fracaso da cume europea de Bruxelas, no transcurso de 2005 para a aprobación do marco orzamentario 2007-2013 sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas achegas dos fondos estruturais e de cohesión.

O 1 de decembro de 2009, tras anos de negociación entrou en vigor o **Tratado de Lisboa** co obxecto de modernizarse e dotarse de instrumentos eficaces e coherentes adaptados non só ao funcionamento dunha Unión recentemente ampliada de 15 a 27 membros, senón tamén as rápidas transformacións do mundo actual. O Tratado establece que pode e non pode facer a U.E. e que medios pode utilizar. Modifica a estrutura das Institucións europeas e seus métodos de traballo, para que poidan dar mellor servizo á democracia e aos valores fundamentais da Unión.

■ Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2007-2013

A comisión Europea aprobou en Maio de 2007 o Marco Estratéxico Nacional de Referencia da Política de Cohesión para España na que se determina a estratexia para a utilización de 35.217 millóns de euros da política de cohesión no período 2007-2013 dos Fondos Estruturais (Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional –FEDER– e Fondo Social Europeo –FSE–) e o Fondo de Cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada a partir de 2007 obxectivo da converxencia– lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais e o Fondo de Cohesión que financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente vai ter neste período unha maior integración na execución de todas as políticas e accións dos Fondos Estruturais deixando atrás o enfoque por proxecto a favor dun financiamento por programa, simplificando a xestión.

■ Cadro 2.39

Fondos Comunitarios Galicia 2007-2013

FONDOS COMUNITARIOS			
	Importe Axuda	Importe Cofinanciación	Importe Global
1- FONDOS ESTRUCTURAIS	4.839	1.641	6.030
Fondo Europeo de Desenvolv. Rexional (FEDER)	3.452	1.407	4.859
Fondo Social Europeo (FSE)	936	234	1.170
2- FONDOS SECTORIAIS	1.285	911	2.196
Fondo Europeo Agrícola de desenv. Rural (FEADER)	857	637	1.494
Fondo Europeo de Pesca (FEP)	429	274	703
TOTAL FONDOS COMUNITARIOS	5.674	2.552	8.226

Importes en euros
Fonte : Xunta de Galicia

O Marco de Apoio Comunitario 2007-2013 (cadro 2.40), no que se integra o Fondo de Cohesión, aprobado ao fin do ano 2007, e polo tanto sen execución en dito ano, prevé unha inversión total na Comunidade de 8.226 millóns de euros, dos que os Fondos Comunitarios aportarán 5.674, correspondendo aos estruturais (FEDER e FSE) 4.389, o 77% e aos Sectoriais (FEADER e FEP) 1.285 millóns de euros, o 23%. O 42% dos Fondos Feder van dirixidos á aumentar á capitalización tecnolóxica da economía galega a través do desenvolvemento da economía do coñecemento e da innovación empresarial; un 31% dedícanse ás infraestruturas de transporte e enerxía e o 23% restante ao Medio Ambiente e o desenvolvemento sostible.

■ Cadro 2.40

Marco de Apoio Comunitario do Obxectivo 01. Grao de execución do gasto público a 31/12/2010.
Programa operativo F.E.D.E.R. de Galicia

Temas prioritarios	Total programado 2007-2013 (A)	Total executado ao 31/12/2010 (B)	Total axuda FEDER ao 31/12/2010	% (B/A)
01 Actividades de I+DT en centros de investigación.	48.844.633	2.676.476	2.141.181	5,48
02 Infraestrutura de I+DT (instalacións, instrumentos e redes informáticas de alta velocidade para a conexión de centros de investigación) e centros de cualificación nunha tecnoloxía específica.	19.220.975	1.556.352	1.245.081	8,10
03 Transferencia de tecnoloxía e mellora das redes de cooperación entre pequenas empresas (PEMES), así como entre estas e outras empresas e universidades, centros de ensino postsecundario de todo tipo,e autoridades rexionais.	10.951.913	891.351	713.081	8,14
06 Axudas ás PEMES para o fomento da utilización de produtos e procesos de produción que respecten o medio ambiente	24.135.156	297.505	208.253	1,23
07 Inuestimento en empresas directamente relacionadas coa investigación e a innovación (tecnoloxías innovadoras, creación de novas empresas por parte das universidades, centros e empresas de I+DT existentes , etc).	39.054.472	5.524.309	4.419.447	14,15
08 Outros investimentos en empresas	359.813.616	16.720.969	11.704.679	4,65
09 Outras medidas destinadas a fomentar a investigación e innovación e o espírito empresarial nas PEMES	132.760.278	17.001.968	11.901.379	12,81
10 Infraestruturas telefónicas (incluídas as redes de banda ancha)	33.706.647	2.319.008	1.855.206	6,88
11 Tecnoloxías da información e a comunicación (acceso, seguridade, interoperabilidade, prevención de riscos, investigación, innovación, contido electrónico, etc.)	22.243.850	1.644.552	1.315.641	7,39
13 Servizos e aplicacións para o cidadán (servizos electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión, etc.)	84.774.385	19.147.144	15.317.715	22,59
14 Servizos e aplicacións para as PEMES (comercio electrónico, ensino e formación, establecemento de redes, etc.)	8.502.059	0	0	0,00
17 Servizos ferroviarios (RTE-T)	197.623.450	0	0	0,00
20 Autoestradas	260.616.959	71.628.049	46.558.232	27,48
21 Autoestradas (RTE-T)	303.220.569	178.748.090	116.186.259	58,95
22 Estradas nacionais	52.124.116	12.908.814	8.390.729	24,77
23 Estradas rexionais / locais	179.259.791	91.745.801	59.634.771	51,18
25 Transporte urbano	9.888.151	2.257.823	1.467.585	22,83
26 Transporte multimodal	43.235.938	2.003.627	1.302.357	4,63
29 Aeroportos	104.404.841	49.715.881	32.315.323	47,62
30 Portos	23.237.153	9.015.568	5.860.119	38,80
33 Electricidade	36.122.534	0	0	0,00
35 Gas natural	3.460.856	0	0	0,00
37 Produtos derivados do petróleo	3.460.855	0	0	0,00
40 Enerxía renovable:solar	21.235.898	462.630	323.841	2,18
41 Enerxía renovable: biomásica	17.791.826	465.374	325.762	2,62
43 Eficiencia enerxética, coboxeración e xestión enerxética	19.997.114	1.109.182	776.428	5,55
44 Xestión de residuos domésticos e industriais	38.156.173	6.157.186	4.310.030	16,14
45 Xestión e distribución da auga (auga potable)	88.883.815	5.272.791	3.690.936	5,93
46 Tratamento da auga (auga residual)	325.244.234	45.957.101	32.169.971	14,13
47 Calidade do aire	9.087.193	2.838.755	1.987.128	31,24
48 Prevención e control integrados da contaminación	8.892.653	2.641.322	1.848.925	29,70
50 Rehabilitación de zonas industriais e terreos contaminados	2.553.448	821.005	574.703	32,15
51 Fomento da protección da biodiversidade e a natureza (incluído o programa Natura 2000)	170.009.206	19.209.791	13.446.854	11,30
52 Fomento do transporte urbano limpo	36.118.733	0	0	0,00
53 Prevención de riscos (incluídas a elaboración e aplicación de planes e medidas para previr e xestionar os riscos naturais e tecnolóxicos)	46.452.615	2.022.109	1.415.476	4,35
55 Fomento da riqueza natural	5.392.517	0	0	0,00
56 Protección e desenvolvemento do patrimonio natural	40.948.083	11.645.149	8.151.604	28,44
57 Outras axudas para mellorar os servizos turísticos	51.403.454	837.883	586.518	1,63
58 Protección e conservación do patrimonio cultural	32.700.225	0	0	0,00
59 Desenvolvemento da infraestrutura cultural	15.880.121	0	0	0,00
61 Proxectos integrados para a rexeneración urbana e rural	189.788.032	6.382.664	4.467.865	3,36
75 Infraestrutura en materia de educación	23.617.477	12.458.860	9.967.088	52,75
76 Infraestrutura en materia de saúde	3.311.842	0	0	0,00
77 Infraestrutura en materia de collados de nenos	8.852.347	241.215	192.972	2,72
79 Outra infraestrutura social	8.852.349	835.461	668.369	9,44
85 Preparación, execución, seguimento e inspección	3.188.145	0	0	0,00
86 Avaliación e estudos; información e comunicación	3.188.145	0	0	0,00
TOTAL OBXECTIVO	3.172.208.842	605.161.765	407.441.508	19,08

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda.

No cadro 2.40 explíctase por temas prioritarios o grao de execución do **programa operativo FEDER de Galicia 2007-2013** a finais do 2010. Do total programado para todo o período : 3.172 millóns 209 mil euros executouse a 31-12 2010 605 millóns 162 mil euros, só o 19,08% do total.Os temas 20, 21 e 23: autoestradas e estradas rexionais con máis de trescentos corenta mil millóns de euros son os epígrafes de maior contía executada e representa máis do 50% do importe total, outros temas que presentan contías de certa importancia son: o 29: Aeroportos con 49 millóns 716 mil euros e o 46: Tratamento da auga (auga residual) con máis de 45 millóns 957 mil euros.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe financiamento da Cooperación Territorial Europea, a través de iniciativas de carácter local e rexional, así como a cooperación transnacional, que procura un desenvolvemento territorial integrado e a cooperación interrexional e o intercambio de experiencias. A España correspondéronlle para o período 2007-2013 559 millóns de euros, dos que 249 destinaranse aos programas de Cooperación Transfronteriza, 149 aos programas de Cooperación Transnacional e 111 millóns de euros aos programas de Veciñanza Europea.

Galicia integrase nos programas de Cooperación Transfronteriza España –Portugal, no de Cooperación Transnacional Espazo Atlántico, Espazo do Sudoeste Europeo e o de Cooperación Interrexional: Interreg IV, Redes ESPON, URBACT e INTERACT II que a partir de 2007 substitúen as iniciativas comunitarias Interreg.

No cadro 2.41 agrúpanse as achegas do **FEOGA**, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP, que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura –escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade–; e da pesca –sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.

En 2010, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.41), de máis de 297 millóns de euros, cun aumento de 48 millóns 714 mil euros con respecto ao ano anterior; e prodúcese fundamentalmente polo incremento do programa de Desenrolo rural en máis de 35 millóns de euros.

■ Cadro 2.41

Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2004-2010

Sector agrario	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
FEOGA -Garantía- FEAGA ⁽¹⁾							
Réxime de pago único	-	-	85,605	98,944	98,868	101,822	106,525
Industria de cereais	0,007	0,002	0,009	0,008			
Produción carne de vacún	66,819	69,608	67,128	33,836	33,682	32,753	33,844
Primas ovino e cabrún	4,174	3,229	2,577	1,646	1,735	1,877	0,087
Leite escolar	0,312	0,270	0,236	0,227			
Aceite para conservas	12,152	9,475	5,779				
Destilacións vinícolas	0,501	0,228	0,144	0,114			
Intervencións en porcino	0,071	0,008	-		0,261		
Apicultura	-	-	-			0,178	0,174
Recuperacións, intereses, sancións, etc	0,012	0,004	-	-0,170		-0,135	0,212
Produción de forraxes	0,063		0,033				
Cese anticipado	11,343	9,602	8,558				
Forestación e sevicultura	4,950	4,027	7,516				
Reestruturación do viñado	4,779	6,736	4,248	3,287			
Indemniz. compensatorias zonas desfavorecidas	11,747	6,341	7,413				
Cultivos herbáceos	20,603	15,583	7,624	4,429	3,922	4,015	0,396
Produción de legumes	0,001	0,002					
Produción de leite	20,677	40,507	6,897	8,753	8,275	7,761	12,022
Axudas á apicultura	0,156	0,164	0,163	0,159			
Medidas agroambientais	1,260	2,817	3,428				
Modulación			2,834	3,893	4,735	4,618	0,088
Intervención no sector avícola				0,232			
Sector vitivinícola					3,474	0,953	2,988
Porcino					0,261		
Agricultura					0,189		
Desenrolo rural					0,053	-0,007	0,013
Condionalidade					0,004	-0,048	0,021
Frutas e hortalizas							0,057
Axuda específica Art. 68 R (CE) 73/09							15,858
Outros					0,229		
Total FEOGA -Garantía	159,627	168,603	210,192	155,358	155,459	153,787	172,285
FEOGA -Orientación: axudas directas:							
Programas operativos Comun. Autónoma	103,022	100,766	56,796	82,297	60,736		0,658
Iniciativas comunitarias e PRODER	0,979	1,553	6,349	7,100	8,753	7,538	13,246
Orzamento ingresos do Estado	35,228	26,537	3,836	0,983			
LEADER e outros:							
Comunidade Autónoma	-	-	1,253				
Grupos Acción Local	5,944	11,183	11,585	11,164	13,495	3,606	0,581
Total feoga Orientación					82,984	11,144	14,485
F.E.A.D.E.R.							
Programa de desenrolo rural					99,903	72,712	107,855
Outros recursos agrarios:							
Sanidade animal	0,146	0,009	-	0,020	0,739	1,461	2,214
Total outros recursos agrarios	0,146	0,009				1,461	2,214
Total sector agrario	304,946	308,651	290,011	256,922	338,481	239,104	296,839
Sector pesqueiro							
IFOP: axudas directas:					19,291	4,773	
Iniciativa "Pesca"	-	-	-				
Estruturas pesqueiras	55,006	92,167	87,171	78,884			
Total IFOP	55,006	92,167		78,884	19,291	4,773	
Outros recursos pesqueiros:							
Vixancia pesqueira		0,356	0,249				
Acción específica "Prestige"	30,000	-	-				
F.E.P.(Fondo europeo de Pesca)					30,002	4,244	
Outros recursos pesqueiros						0,168	0,164
Total sector pesqueiro	85,006	92,523	87,420	78,884	49,293	9,185	0,164
Total sectores agrario e pesqueiro	389,952	401,174	377,431	335,806	387,774	248,289	297,003

Datos en millóns de euros

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía-FEAGA

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

No concernente ao FEOGA-Garantía que se incrementa en preto de 18,5 millóns de euros con respecto a 2009, a partida de maior contía é a constituída polas asignacións de pago único: 106 millóns 525 mil euros, seguindo a continuación as axudas á produción de carne de vacún –33,84 millóns de euros-, que se manteñen en contías lixeiramente superiores ó ano anterior. Aumentan máis significativamente os epígrafes de produción de leite, e sector vitivinícola e diminúen a de cultivos herbáceos, modulación e primas ao ovino e cabrún que aumenta I. No sector pesqueiro en 2010 desaparecen as axudas directas do IFOP e as do Fondo de Estruturas Pesqueiras.

■ **O Fondo Social Europeo** é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

A programación do FSE para o período 2007-2013 inscríbese no Marco Estratéxico de converxencia (MECEGA), que establece a estratexia de intervención de fondos estruturais, reorientando a política económica da Comunidade cara a promoción dos factores de desenvolvemento ligados a estratexia de Lisboa: Renovar as bases de competitividade, aumentar o crecemento e a produtividade, e reforzar a cohesión social a través do coñecemento, a innovación e a valorización do capital humano.

No cadro 2.42 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por instrumentos de intervención para o período 2007-2013. Como pode apreciarse o total de axudas acadan un importe de máis de 936 millóns de euros, dos que máis do 50% destínanse ós programas de adaptabilidade e emprego.

Distribución da Axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención.

■ Cadro 2.42

Instrumentos de intervención	Importes euros	%
PO FSE Galicia	358.501.812	38,3
PO FSE adaptabilidade e emprego	542.597.525	57,96
PO FSE Loita contra a discriminación	30.869.310	3,3
Asistencia Técnica	4.110.950	0,44
Total Axudas FSE	936.079.597	100,00

Fonte: Consellería de Facenda. Xunta de Galicia

No cadro 2.43 contéplase a distribución por eixes de actuación dos fondos do FSE para o período 2007-2013, resaltando a contía destinada ó fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres que con máis de 472 millóns de euros representa máis do 50% do total programado.

■ Cadro 2.43

Fondos FSE asignados a Galicia 2007-2013 por eixes de actuación

EIXES 2007-2013	AGE	XUNTA	TOTAL FSE	EUROS
Fomento do espírito empresarial e mellora da adptabilidade de traballadores, empresas e empresarios	33,09%	30%	31,91%	298.699.577
Fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres	63,14%	30%	50,45%	472.254.568
Aumento e mellora de capital humano	2,12%	35%	14,72%	137.747.126
Cooperación transnacional e interrexional	0,27%	3%	1,32%	12.326.442
Asistencia Técnica	1,36%	2%	1,61%	15.051.884
Total	100	100	100	
IMPORTE AXUDAS FSE	577.577.785	358.501.812		936.079.597

Fonte: Consellería de Facenda. Xunta de Galicia

2.8.2 A achega da Administración Xeral do Estado

Inclúense neste apartado as subvencións do Ministerio de Industria Turismo e Comercio para o apoio á implantación de sistemas e infraestruturas de I+D+I en empresas co obxecto de que estas poidan desenrolar súas propias actividades de I+D+I dunha forma estable e continuada e mellorar por conseguinte súa posición no mercado, cumprindo os obxectivos e prioridades da política de investigación e innovación no período 2008-2011 previstos no Plan Nacional de Investigación Científica, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica aprobado por acordo do Consello de Ministros de 14 de Setembro de 2007. Este programa substituíu ó de Fomento da Investigación Técnica (Profit) que desenvolveu o Plan Nacional 2004-2007.

Xunto a estas subvencións contéplanse tamén as axudas de Fomento da Competitividade, do Plan Avanza e os programas de reindustrialización e reestruturación de zonas en declive industrial e as subvencións en investigación e seguridade mineira.

Incluimos tamén os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do IGAPE.

■ Os programas tecnolóxicos do Estado

O Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI) realiza na Comunidade Autónoma actuacións en materia de financiamento de proxectos de i+d+i empresarial, de xestión e promoción da participación de empresas galegas en programas internacionais de cooperación tecnolóxica, de apoio á transferencia de tecnoloxía no ámbito empresarial, de creación e consolidación de empresas de base tecnolóxica e de concesión de subvencións a grandes proxectos estratéxicos de investigación industrial.

I+D+I Proxectos CDTI en Galicia. Axudas reembolsables 2009-2010(*)

■ Cadro 2.44

	Nº proxectos aprobados		Orzamento total		Aportación CDTI	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
A Coruña	11	26	6.179.493	28.384.550	4.064.783	20.980.406
Lugo	2	5	1.791.243	2.771.272	741.344	2.076.171
Ourense	2	9	883.351	6.019.370	504.658	4.333.321
Pontevedra	23	41	25.476.691	24.998.346	18.963.979	18.012.535
Total Galicia	38	81	34.330.778	62.173.538	24.274.764	45.402.433

Créditos sen interés

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

No cadro 2.44 contéplanse os proxectos aprobados polo CDTI (axudas reembolsables) durante 2009 e 2010 en Galicia, nas convocatorias dos subprogramas que contempla o Programa de I+D+I. Como pode observarse, en 2010, increméntase respecto o ano anterior o número de proxectos e a aportación do CDTI dunha forma sustancial, os 81 proxectos aprobados na comunidade autónoma acadan un importe global de crédito de 45 millóns 402 mil euros. Dende o punto de vista da súa distribución provincial a inmensa maioría tanto dos proxectos como da contía aprobada corresponden as provincias de A Coruña e Pontevedra.

■ Cadro 2.45

Aportacións do CDTI. Galicia. 2005-2010

	Nº de proxectos						Orzamento subvencionable						Aportación CDTI					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	5	10	4	8	11	26	5.123,5	18.858,0	3.592,7	10.621,8	6.179,5	28.384,5	3.074,1	10.924,9	1.953,3	5.542,7	4.064,8	20.980,4
Lugo	1	4	3	2	2	5	603,7	6.238,9	2.229,8	1.201,9	1.791,2	2.771,3	300,0	3.116,1	1.337,9	755,9	741,3	2.076,2
Ourense	1	1	2	3	2	9	720,2	358,9	3.242,7	3.680,1	883,4	6.019,4	432,1	215,3	1.945,6	2.263,7	504,7	4.333,3
Pontevedra	8	7	6	15	23	41	10.601,4	4.613,2	5.120,5	10.138,4	25.476,7	24.998,3	5.763,9	2.392,6	2.833,9	5.785,5	18.964,0	18.012,5
Galicia	15	22	15	28	41	81	17.048,8	30.069,1	14.185,7	25.642,2	36.747,0	62.173,5	9.570,1	16.648,9	8.070,7	14.347,8	25.466,9	45.402,4

Contías económicas en miles euros

Fonte: Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI)

O programa de **Fomento da Competitividade de Sectores Estratéxicos** ofrece apoio financeiro á execución de plans de mellora da competitividade nas empresas de determinados sectores industriais, con características estruturais que lle outorgan un papel estratéxico na consecución do obxectivo de cambio de modelo produtivo da economía española: orientación ao mercado internacional, elevada intensidade tecnolóxica, alto valor engadido, elevada produtividade, xeración de emprego etc.

As axudas materialízanse en forma de anticipos reembolsables, cun interese do 0%, con 5 anos de carencia e 10 anos de amortización.

No cadro 2.46 detállanse as correspondentes as provincias galegas, tanto da convocatoria xeral (sectores : bens de equipo, químico e farmacéutico, metalúrxico e siderúrxico, fabricación de produtos metálicos, fabricación de produtos minerais non metálicos, fabricación de material ferroviario) como do sector da automoción . As contías máis importantes corresponden as do sector da automoción na provincia de Pontevedra.

■ Cadro 2.46

Fomento da competitividade de sectores estratéxicos industriais. Galicia 2010

	Convocatoria xeral			Automoción		
	Nº proxectos aprobados	Orzamento total(*)	Crédito concedido(*)	Nº proxectos aprobados	Orzamento total(*)	Crédito concedido(*)
A Coruña	6	17.794	4.525	1	1.609	405
Lugo						
Ourense	1	1.399	186	3	24.031	2.984
Pontevedra	7	4.607	1.581	9	181.017	31.684
Total Galicia	14	23.800	6.292	13	206.657	35.073

Créditos sen interés

Miles de euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

As axudas do **Plan Avanza** están orientadas ó desenrolo da sociedade da información e do coñecemento, tratando de lograr que o sector das telecomunicacións e da sociedade da información se converta nun sector estratéxico, en motor e pulo de outros sectores. O principal obxectivo do Plan Avanza é contribuír á recuperación económica do país grazas ó uso intensivo e xeralizado das TIC, cunha especial atención os proxectos que compaxinen, ademais, a sostenibilidade e o aforro enerxético. No cadro 2.47 inclúense os datos correspondentes a totalidade das axudas a empresas na Comunidade de Galicia, por tipo de axudas. Do total dos máis de 13 millóns 465 mil euros de subvención a contía máis importante corresponde as axudas de infraestruturas-6 millóns 162 mil euros-, aínda que o maior número de proxectos subvencionados corresponden ao programa de I+D+I.

■ Cadro 2.47

Axudas Plan Avanza. Galicia 2010

Tipo de axudas	Nº Proxectos	Fondos mobilizados	Aportación MITYC
Competitividade I+D+I	42	11.894.941	4.999.273
Avanza Infraestruturas	7	6.463.000	6.162.010
Centros do Coñecemento	1	1.257.579	1.142.753
Formación	14	1.986.352	1.161.158
TOTAL	64	21.601.872	13.465.194

Elaboración propia.

Contía subvención en euros.

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

■ Programas de axudas á Reindustrialización

Os programas de axudas á reindustrialización levan a cabo actuacións tendentes a procurar un desenvolto sostible do territorio a través da rexeneración e/o creación de tecido industrial, e está ligado directamente á competitividade da industria por medio da innovación. Tratan de evitar os efectos derivados de procesos de axustes, redimensionamento o desaparición de actividades produtivas e procesos de deslocalización industrial. Actúan prioritariamente en zonas desfavorecidas, fomentando a inversión tanto en infraestruturas industriais como en iniciativas empresariais de carácter produtivo. Pretende, por tanto, reducir os desequilibrios existentes entre os territorios, creando emprego e xerando riqueza, aínda que respectando sempre os límites establecidos no mapa de axudas rexionais, aprobado pola Comisión Europea para o período 2007-2013.

Estas axudas se instrumentan a través de convocatorias anuais: unha xeral para todo o país e outras para comunidades específicas. En Galicia se instrumenta unha convocatoria específica para a comarca de Ferrol, Eume e Ortegal

Cadro 2.48
Axudas de Reindustrialización.Convocatoria Comunidade Autónoma de Galicia 2010

Municipios	Provincia	Nº Proxectos	Inversión	Subvención concedida	Crédito concedido	Emprego
Boiro	A Coruña	2	5.316.220	0	1.700.000	16
Cabanas	A Coruña	4	4.541.066	104.458	2.141.661	34
Carballo	A Coruña	4	2.617.771	0	978.450	11
Cedeira	A Coruña	3	3.256.878	42.072	1.659.186	12
Cee	A Coruña	3	470.000	0	162.500	4
Cerceda	A Coruña	1	751.024	0	316.020	9
Coirós	A Coruña	2	549.935	0	274.968	1
Curtis	A Coruña	4	1.378.792	0	657.347	8
Dumbría	A Coruña	1	289.792	0	144.896	1
Fene	A Coruña	1	111.850	46.644	55.925	0
Ferrol	A Coruña	17	34.350.697	1.604.981	14.992.693	22
Laracha (A)	A Coruña	1	160.000	80.000	0	0
Malpica de Bergantiños	A Coruña	2	668.483	0	334.241	1
Melide	A Coruña	3	432.290	0	216.145	1
Muros	A Coruña	4	3.751.204	45.000	1.600.000	26
Narón	A Coruña	7	6.790.503	0	3.394.251	35
Negreira	A Coruña	1	2.000.000	0	1.000.000	10
Ortigueira	A Coruña	1	214.576	106.874	83.876	0
Padrón	A Coruña	2	1.290.940	0	645.470	5
Pino (O)	A Coruña	1	732.685	0	350.000	2
Ponteceso	A Coruña	1	96.682	0	48.341	0
Pontes de García Rodríguez (As)	A Coruña	10	19.197.606	20.040	9.404.502	47
Ribeira	A Coruña	1	316.800	0	158.400	7
San Sadurniño	A Coruña	1	6.537.375	0	3.268.687	20
Santa Comba	A Coruña	2	3.910.677	0	1.600.000	12
Somozas (As)	A Coruña	4	45.589.883	0	21.279.017	60
Vimianzo	A Coruña	3	887.515	75.000	441.975	0
Zas	A Coruña	2	894.291	100.000	450.000	1
Barreiros	Lugo	1	548.190	0	274.095	5
Corgo (O)	Lugo	1	590.810	0	295.405	3
Foz	Lugo	1	7.200.000	0	1.800.000	14
Lugo	Lugo	1	170.000	0	85.000	2
Monforte de Lemos	Lugo	1	281.558	0	140.779	2
Pastoriza (A)	Lugo	1	500.000	0	250.000	3
Vilalba	Lugo	2	1.845.580	0	760.940	10
Carballeda de Valdeorras	Ourense	1	1.015.000	0	300.000	4
San Cibrao das Viñas	Ourense	2	950.000	0	475.000	10
Barro	Pontevedra	1	346.585	0	173.293	1
Bueu	Pontevedra	1	210.000	0	105.000	2
Cambados	Pontevedra	1	655.000	0	302.056	2
Campo Lameiro	Pontevedra	1	244.625	0	122.313	1
Catoira	Pontevedra	1	600.000	0	300.000	0
Moraña	Pontevedra	1	306.390	0	153.195	2
Nigrán	Pontevedra	1	262.000	100.000	0	0
Ponte Caldelas	Pontevedra	1	1.600.000	0	800.000	10
Porriño (O)	Pontevedra	1	425.000	0	212.500	4
Salceda de Caselas	Pontevedra	2	462.500	0	231.250	4
Vigo	Pontevedra	1	527.500	0	200.000	4
Vilanova de Arousa	Pontevedra	1	3.195.021	0	850.000	5
112			169.041.294	2.325.069	75.189.377	433

Elaboración propia

Contías en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

O programa de reindustrialización para a Comunidade Autónoma (cadro 2.48) que contempla subvencións e préstamos para zonas que sufriran declive industrial; aprobou para Galicia, dentro do Plan de Reindustrialización en 2010, 112 proxectos industriais, outorgando subvencións de 2,325 millóns de euros e créditos de algo máis de 75 millóns de euros a empresas con actividade no contorno fundamentalmente de Ferrol e As Pontes. As axudas puxeron en marcha proxectos industriais que suporán a creación de 433 empregos.

Proxectos de investigación e Seguridade Mineira. 2010**■ Cadro 2.49**

	Nº de Proxectos	Inversión subvencionable	Subvención
A Coruña	7	5.254.434	328.007
Lugo	3	795.737	126.300
Ourense	13	4.532.047	529.104
Pontevedra	4	1.953.896	221.023
Varias	2	65.394	65.394
Galicia	29	12.601.508	1.269.828

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

Subvencións do Instituto para a reestructuración da minería do carbón e desenvolvemento alternativo das comarcas mineiras 2010**■ Cadro 2.50**

Localización	Nº Proxectos	Inversión	Importe
As Pontes de García Rodríguez (A Coruña)	7	21.045.690	7.203.800
As Somozas (A Coruña)	3	45.501.383	5.068.832
Carballo (A Coruña)	2	957.346	239.336
Culleredo (A Coruña)	1	306.107	76.527
Ordes	2	2.364.997	513.749
Galicia	15	70.175.523	13.102.244

Elaboración propia.

Contía da subvención en euros.

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

Nos cadros 2.49 e 2.50 contémpanse subvencións específicas para as comarcas mineiras, en proxectos de investigación e seguridade 2.49 é para reestructuración e desenvolvemento alternativo, 2.50 no que destaca a importante contía (máis de 12 millóns de euros) para os proxectos dos Concellos de As Pontes e As Somozas.

■ Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas como Zona de Promoción Económica –ZPE– que queda constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 30% do investimento total).

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope

xeral do 30%,a partir de 2008 fronte ao anterior do 40% dende 2002 e o 50% ata dita data dende a súa implantación.

Como pode apreciarse no cadro 2.52 aprobáronse en Galicia, dende 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2010, un total de 1.894 proxectos que obtiveron unha subvención total de 915 millóns 426 mil euros.

■ Cadro 2.51

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2010 e o 31.12.2010

	Expedientes	Investimento	Subvención	A crear	A manter
A Coruña	7	22.008.630	2.505.430	54	54
Lugo	2	12.758.156	1.615.082	48	
Ourense	8	22.620.022	2.893.022	57	60
Pontevedra	8	29.989.384	3.088.731	44	181
Galicia	25	87.376.192	10.102.265	203	295

Datos de Investimento e Subvención en euros
Fonte: Ministerio de Economía

■ Cadro 2.52

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2010

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.894	5.935.957	915.426	15,42	27.840	94.197

Elaboración propia.
Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

O cadro 2.53 contempla a evolución, nos últimos dezasete anos, observándose a nivel galego, no ano 1997, un aumento moi notable da axuda concedida. En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes– para un investimento de 131 millóns 754 mil euros–, outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros–, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos dezasete anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros e cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

■ Cadro 2.53

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 e 2010

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	47	232.548,95	35.273,00	15,17	875	2.717
2005	87	436.430,29	72.880,34	16,70	1.107	4.769
2006	76	768.916,78	96.937,11	12,61	1.083	10.695
2007	88	401.343,68	42.417,53	10,57	1.292	3.910
2008	53	253.452,89	25.771,20	10,17	677	2.209
2009	34	168.854,35	19.418,70	11,50	302	1.252
2010	25	87.376,19	10.102,27	11,56	203	295

Datos de Investimento e Subvención en euros.

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento –330 millóns 394 mil euros– é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes –100– como a subvención concedida 55 millóns 135 mil euros, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo. No ano 2005 increméntanse substancialmente o número de expedientes: 87, a contía do investimento subvencionable: 436 millóns 430 mil euros e o importe da subvención: 72 millóns 880 mil euros.

En 2006 con 76 expedientes acádase o montante da subvención máis alto: 96 millóns 937 mil euros para un investimento de preto de 768 millóns 917 mil euros, en 2007 con máis expedientes –88– baixan en grande medida o investimento previsto e a subvención concedida –42 millóns 417 mil euros.

En 2008 baixan moi significativamente tanto o número de expedientes: 53 como o investimento subvencionable: 253 millóns de euros, e a subvención concedida: preto de 26 millóns, en 2009 apróbanse 34 expedientes, e unha das contías máis baixas de subvención: 19 millóns 418 mil euros, e por último 2010 constitúe o ano tanto de menor número de expedientes aprobados: 25 como da subvención concedida: 10 millóns 102 mil euros e tamén o menor número de empregos a crear: 203 e a manter: 295.

Por sectores (cadro 2.54) o maior número de expedientes corresponde ao de Turismo: 6 proxectos, así como o de maior investimento aprobado: 32 millóns 506 mil euros, a contía máis importante da subvención: 3 millóns 978 mil euros e o

colectivo maior a empregar: 86 postos de traballo. A continuación por importancia cabe reseñar os correspondentes ao sector da Industria da madeira e do papel. Artes gráficas con catro expedientes que acadaron unha subvención de 2 millóns 691 euros para a creación de 35 empregos e o mantemento de 64.

Cadro 2.54

Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2010

	Expedientes	Investimento aprobado	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Industria química e produción de fibras artificiais	1	2.025.264	121.516	5	26
Fabricación de prod. metálicos. Maquinaria e equipo mec.	2	1.654.582	206.388	12	4
Construción de máquinas de oficina. mat. eléctrico e electrónico	2	6.836.843	866.414	11	46
Industria de produtos alimenticios, bebidas y tabaco	1	5.153.490	515.349	2	90
Industria téxtil, coiro, calzado e vestido	1	2.258.835	496.943	14	0
Industrias da madeira e do papel. Artes gráficas	4	21.496.364	2.690.772	35	64
Industria do caucho e transformación de materiais plásticos	2	6.606.564	408.648	7	0
Outras industrias manufactureiras	3	4.285.960	437.976	24	13
Comercio e actividades anexas	1	880.190	105.623	4	0
Turismo	6	32.506.020	3.977.520	86	3
Outros sectores económicos	2	3.672.080	275.116	3	49
Total	25	87.376.192	10.102.265	203	295

Importes en euros

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda.

2.8.3 A achega da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2009 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE), o os fondos de capital risco –Emprende, Adiante, Impulsa Ferrol, Innova, Inesga, Xes Posibilita e da Sociedade para o Desenvolvemento Industrial de Galicia (SODIGA) que xestiona XESGALICIA, e os programas de incentivos empresariais que xestiona e, posteriormente, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Innovación e Industria co apoio da de Economía e Industria; Facenda; Cultura e Turismo; Medio Rural; Mar; e a de Medio Ambiente.

Dende a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais –que xa estudamos no anterior epígrafe–, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados/as (de contratos en prácticas, de investigación no exterior, “de promoción”, etc.) e de programas para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves, para mellorar a competitividade da empresa galega ou de fomento das telecomunicacións e innovación tecnolóxica.

Dende a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego.

Na actualidade o IGAPE é a axencia de desenvolvemento rexional de Galicia, figurando entre os seus principais obxectivos fomentar a creación de novas empresas, promover a mellora da produtividade e competitividade das sociedades xa asentadas

na comunidade autónoma, atraer investimentos foráneos e facilitar a internacionalización do tecido produtivo, neste sentido para achegar os seus servizos o Instituto ten oficinas territoriais nas sete principais cidades galegas e para facilitar a internacionalización das pemes galegas e captar investimentos estranxeiros dispón de centros de promoción de negocios en Alemaña, China, Estados Unidos, Polonia e Xapón.

O IGAPE dispón dun amplo conxunto de instrumentos de apoio, ferramentas, axudas e servizos, deseñados para procurar facilitar a implantación de novos investimentos empresariais na Comunidade Autónoma, para favorecer a posta en marcha de proxectos emprendedores e para favorecer iniciativas de mellora da competitividade das empresas xa existentes mediante a ampliación e modernización, ou tamén a través de iniciativas de innovación, de cooperación, de especialización ou de internacionalización.

O Plan de actuacións do Igape en 2010: Plan re-Forza pretende estimular a posta en marcha de novos proxectos de investimento empresarial, de tal xeito que as liñas para apoiar os investimentos contemplarán o anticipo parcial das subvencións concedidas, con medidas orientadas a axilizar a xestión interna, competitividade e internacionalización, potenciando a creación de redes e a definición da imaxe galega como “marca”.

En Marzo de 1999 constitúese un novo ente público que introduce unha nova dimensión de apoio ás empresas, a xestora de capital risco: XESGALICIA, que dispón orixinariamente de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

■ **Fondo Emprende**, componse de achegas da Xunta de Galicia, e de entidades financeiras –Caixas de Aforro e bancos–, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

■ **Fondo Adiante**, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

■ **SODIGA**, constituída como unha sociedade de capital risco. A súa misión é apoiar proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia-Norte de Portugal, acollido aos programas comunitarios interrexionais, formado por capital aportado a partes iguais pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de joint ventures entre empresas.

A estes fondos orixinarios súmanse o Inesga –Inversiones estratéxicas de Galicia, e máis recentemente Innova, de apoio aos emprendedores, Impulsa Ferrol co obxecto de desenvolver e consolidar o tecido empresarial na comarca de Ferrol, Xesposibilita, coa finalidade de investir exclusivamente en ideas e proxectos de discapitados.

No cadro 2.55 contéplanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA dende a súa creación ata o 2010. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros–. En 2002 trámítanse o mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados alcanzan un montante total entre as subvencións de

capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga.

No ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados -12 como a contía da inversión: 9 millóns 573 mil euros, en 2005 volven a baixar, neste caso en dous o número de proxectos que son só 10 e a contía do importe: 6 millóns 863 mil euros a cantidade máis cativa dende a creación da xestora.

En 2006 os 19 proxectos aprobados acadan un montante global de 37 millóns 378 mil euros, destacando fundamentalmente a inversión en forma de préstamo de SODIGA.

En 2007 os proxectos aprobados ascenden a 22 con un importe total -34 millóns 997 mil euros- lixeiramente inferior o ano precedente, pero coa cifra máis alta de subvención de capital, dende a creación da xestora: 24 millóns 622 mil euros.

En 2008 os proxectos subvencionados chegan ó maior número dende a creación de Xesgalicia: 34, baixando a subvención de capital ostensiblemente con respecto a 2007 pero coa contía máis alta dos préstamos: 45 millóns 597 mil euros que acadan o importe total de maior contía do Fondo: 60 millóns 575 mil euros.

En 2009 baixan case a metade o número de proxectos e a subvención ao capital redúcese drasticamente: un millón 675 mil euros, pero se mantén practicamente na mesma contía: 45 millóns 470 mil euros o volume dos préstamos.

Por último en 2010 apróbanse 19 proxectos -dos que un corresponde ao novo Fondo Innova e outro a Impulsa Ferrol, a subvención continua a diminuír- 1 millón 150 mil euros -o mesmo que a contía do préstamo- 31 millóns 650 mil euros.

■ Cadro 2.55

Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2010

Proxectos e Inversións		FONDOS				
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	OTROS(2)	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12		31
	2001	5	3	8		16
	2002	2	7	7		16
	2003	1	8	11		20
	2004	4	5	3		12
	2005	2	4	4		10
	2006	2	9	8		19
	2007	5	12	5		22
	2008	12	15	7		34
	2009	7	8	4		19
	2010	10	7		2	19
Capital ⁽¹⁾	2000	1.950	2.645	7.082		11.677
	2001	1.983	553	5.821		8.357
	2002	397	2.203	4.472		7.071
	2003	0	3.521	16.860		20.382
	2004	450	1.210	3.045		4.705
	2005	911	1.146	1.056		3.113
	2006	0	3.581	6.334		9.915
	2007	3.762	8.663	12.197		24.622
	2008	4.160	8.758	2.060		14.978
	2009		1.500	175		1.675
	2010	575	575			1.150
Préstamo ⁽¹⁾	2000	2.405	1.204	914		4.522
	2001	1.472	288	5.592		7.353
	2002	859	2.347	847		4.054
	2003	1.202	1.514	2.352		5.068
	2004	2.868	400	1.600		4.868
	2005	2.400	750	600		3.750
	2006	3.320	769	23.374		27.463
	2007	2.000	1.118	7.256		10.374
	2008	16.415	5.132	24.050		45.597
	2009	17.970	18.550	8.950		45.470
	2010	21.400	9.550		700	31.650
Total (cap. + prest.) ⁽¹⁾	2000	4.355	3.849	7.995		16.199
	2001	3.456	841	11.413		15.710
	2002	1.256	4.550	5.319		11.126
	2003	1.202	5.035	19.212		25.449
	2004	3.318	1.610	4.645		9.573
	2005	3.311	1.896	1.656		6.863
	2006	3.320	4.350	29.708		37.378
	2007	5.762	9.781	19.454		34.997
	2008	20.575	13.890	26.110		60.575
	2009	17.970	20.050	9.125		47.145
	2010	21.975	10.125		700	32.800

(1) Miles de euros

(2) FONDOS: Impulsa Ferrol 10 e Innova

Dentro da modalidade de subvencións ao investimento, o IGAPE continúa cunha acción de política industrial xa “clásica” en Galicia, porque se vén mantendo dende hai máis de dúas décadas: a subvención do tipo de xuro dos cretos bancarios ás Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) galegas. Dita modalidade complementase coa concesión de avais co obxecto de subministrar garantías ás empresas galegas (ou

ás que teñan unidades produtivas en Galicia e destinen integramente ese diñeiro á creación, ampliación, reconversión ou reestruturación das mesmas) para investimentos e refinanciamento.

No cadro 2.56 contémpanse os datos dos programas de apoio financeiro ás PEMES de 2006 a 2010, dende a perspectiva provincial. En 2010 o número de expedientes –1.659– diminúen ostensiblemente despois do gran incremento do 2009.

■ Cadro 2.56

Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 2006-2010

	Nº de expedientes					Préstamo subvencionable				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	343	473	562	1.782	657	44.955	35.244	56.610	168.020	38.849
Lugo	234	145	175	1.787	289	40.786	14.067	20.936	90.169	23.918
Ourense	84	110	262	535	195	10.787	8.536	18.247	35.578	14.652
Pontevedra	379	355	559	1.189	515	56.585	24.076	45.930	118.841	26.285
Sen especificar	-	-	-	12	3	-	-	-	1.853	1.221
Galicia	1.040	1.083	1.558	5.305	1.659	153.113	81.923	141.723	414.461	104.925

Elaboración propia.
(1) Datos en miles de euros.
Fonte: Igape.

O cadro 2.57 presenta a información do programa de apoio financeiro, en 2010, por sectores. A maioría das axudas por número de expedientes foron para o comercio, seguida de industria e construción. A contía maior do préstamo, correspondente a máis de 24 millóns 290 mil euros, así como a das subvencións– cerca de 1 millón 428 mil – foi ase mesmo para empresas do sector de comercio.

■ Cadro 2.57

Programas de apoio financeiro ás PEMES. Por sectores. Galicia. 2010

	Expedientes	Investimento subvencionable	Préstamo subvencionable	Subvención concedida
Agricultura	58	1.778.500	3.748.449	367.824
Comercio	247	3.630.190	24.290.974	1.427.551
Construción	105	1.766.087	11.681.638	621.532
Industria	154	11.510.257	22.897.505	1.376.548
Medio Ambiente	6	664.950	709.950	24.756
Otros	1	121.000	121.000	3.281
Servizos	46	225.020	3.479.657	158.309
Servizos Sociais	3	101.034	131.034	9.583
Transporte	23	449.272	1.359.602	62.235
Turismo	33	1.045.000	2.238.660	117.576
Sen definir	983	26.245.852	34.266.586	3.728.057
Total	1.659	47.537.162	104.925.055	7.897.252

Datos en euros.
Fonte: IGAPE.

No cadro 2.58 contémlase os datos dos tres últimos anos do programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme, unha das liñas importantes do Plan de consolidación e competitividade da Peme de actuación actual do IGAPE. Engádense en 2009 algunhas axudas que adquiren un importante desenrolo: axudas para os custos do análises para o acceso ao Mercado Alternativo Bancario(MAB), e as do plan Removete, complementarias das da Administración Central para a automoción, ase mesmo en 2010 continúan as axudas á automoción, aínda que en menor número e subvención e engádanse unha liña de apoio a compra de mobles e as denominadas microcréditos. Dos expedientes en 2010 destacan pola contía da subvención as referentes os incentivos económicos a proxectos con investimento empresarial, as de renovación de automóviles e as do programa de innoempresa.

■ Cadro 2.58

Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva. Galicia. 2007-2009

Modalidade	Nº de Proxectos			Investim. Subvencionable			Subvención Concedida		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Programa Innoempresa (1)	526	175	486	15.556.943	10.316.158	12.463.601	5.904.873	4.221.139	4.759.173
Apoios a proxectos colaborativos de carácter empresarial	106	146	90	4.313.335	5.505.269	1.095.265	2.476.803	2.799.050	598.769
Incentivos económicos a proxectos con investim. empresarial	515	276	171	74.603.474	37.598.824	26.434.648	14.438.848	8.363.361	6.207.843
Iniciativas xeradoras de coñecemento nas pemes galegas	425	351	114	3.514.571	3.632.879	1.791.937	1.740.641	1.783.760	895.969
Emprendedores	-	24	23	-	4.124.345	3.608.376	-	1.041.150	915.853
Automovil (Axudas para renovación de automóviles)	-	21.742	7.400	-	359.274.694	117.122.151	-	15.304.100	6.175.150
Mobles (axudas para compra de mobles)	-	-	1.825	-	-	3.332.025	-	-	230.824
Microcréditos	-	-	541	-	-	16.552.030	-	-	1.682.879
Outras axudas(análise para o acceso ao MAB, axudas reestruturación)	-	23	10	-	964.500	2.041.676	-	482.250	367.772
Total	1.572	22.714	10.660	97.988.323	420.452.169	184.441.709	24.561.165	33.512.560	21.834.232

(1) Innovación organizativa, Innovación Tecnolóxica e Innovación en colaboración.

Fonte: Igape- Xunta de Galicia.

Os programas de apoio á expansión exterior das empresas galegas constitúen unha importante liña de actuación na actividade do Igape e vai adquirindo unha crecente importancia. Como se recolle no cadro 2.59 subvencionáronse en 2010 1.043 solicitudes por un importe de máis de 8 millóns 273 mil euros, cunha especial incidencia na provincia de Pontevedra.

■ Cadro 2.59

Programas de apoio a expansión exterior das empresas. 2009-2010(*)

ANO	Nº de expedientes					
	Nº solicitudes		Investim. Subvencionable		Subvención concedida	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
A Coruña	157	354	3.967.574	5.708.590	2.028.284	3.174.498
Lugo	12	73	116.684	1.111.499	82.342	617.377
Ourense	24	62	236.666	870.805	203.601	476.277
Pontevedra	147	554	3.507.785	7.305.171	1.585.818	4.005.257
Galicia	340	1.043	7.828.709	14.996.065	3.900.045	8.273.409

(*) Axudas á internacionalización das empresas galegas.

Elaboración propia.

(1) Datos en euros.

Fonte: Igape.

O cadro 2.60 ofrece os datos de subvención a fondo perdido do IGAPE para grandes investimentos empresariais: 2008 a 2010. O importe global para os 68 expedientes do 2010 –28 máis que o ano anterior– acadou unha contía da subvención de 24 millóns 491 mil euros –9 millóns 125 mil euros máis que en 2009.

■ Cadro 2.60

**Programas de apoio asimilados a subvencións ao emprego estable
(grandes investimentos empresariais). Galicia 2008- 2010**

	Nº expedientes			Gasto Subvencionable			Subvención			Emprego a crear			Emprego a manter		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
A Coruña	41	11	31	149.550.894	67.806.265	65.194.407	21.576.214	7.231.240	8.042.597	715	72	237	1.857	4.382	806
Lugo	14	4	10	30.043.843	3.854.356	37.982.429	3.947.484	532.337	5.714.226	102	5	76	222	206	323
Ourense	10	5	12	46.651.510	7.209.967	26.974.057	9.320.056	1.247.310	4.601.137	142	27	88	615	82	507
Pontevedra	21	20	15	74.266.746	47.292.138	41.907.100	8.638.904	6.355.217	6.133.030	174	121	96	1.484	814	620
Galicia	86	40	68	300.512.993	126.162.726	172.057.993	43.482.658	15.366.104	24.490.990	1.133	225	497	4.178	5.484	2.256

Importes en euros.

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia).

Nos cadros 2.61 a 2.64 recóllense as subvencións e axudas das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2010.

Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Consellerías de Facenda, Economía e Industria, e Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2008-2010

■ Cadro 2.61

	Programa	Concepto	2008	2009	2010
561A	Plan Galego de I+D e Innovac. Tecnolóxica	Proxectos de investigación de organismos autónomos da C.A.		105.000	90.000
		Proxectos de investigación en entes públicos do Estado		50.000	
		Transfer. De capital a Entidades de Dereito Publico	6.028.021	5.683.077	3.055.631
		Fundac. Fomento da Calidade	515.000	515.000	515.000
		Transferencias de capital a Fundacións Públicas	4.921.971	4.296.850	4.158.719
		Axudas e convenios de I+D a Corporacións Locais	184.665	62.378	93.664
		Colaboración con empresas privadas para I+D	26.055.594	24.039.191	21.078.196
		Proxectos e infraestruturas de investigación	10.197.837	13.904.278	12.047.163
		Axudas ao exterior	30.000		
561B	Investigación Universitaria	Consortios participados maioritariamente pola C.A.	1.300.000	1.300.000	1.300.000
		Transf. de capital a Universidades da C.A. en I+D	23.742.875	25.904.899	27.213.616
571A	Fomento da Sociedade da Información e do Coñecemento	Cooperación coas Universidades en materia de Sociedade da Información	545.000	190.000	190.000
		Cooperación con Entes Locais en materia de Sociedade da Información	1.650.000		
		Transferencia a Fundación para o fomento da calidade ind. e desenv. Tecnol. de Galicia	3.684.926	1.650.000	
		Achegas as empresas para o desenvolvemento da soc. da información	16.232.120	12.899.950	5.895.507
		Achegas as entidades locais para o desenvolvemento das tecnoloxías da infor. e telecom.		1.300.000	2.618.232
		Achegas as instit. sen fin de lucro para proxectos da soc. da información	171.610	3.021.040	2.201.135
		Transferencias a Fundacións Públicas			12.796.665
732A	Regulación e Soporte da Activid. Industrial	Actuacións para infraestruturas en polígonos industriais	3.750.000	3.767.000	3.867.000
		Seguridade industrial	810.000	700.000	
		Plan renove de instalacións eléctricas. Antigüidade <15 anos			500.000
733A	Eficiencia enerxética e enerxías renovables	Instituto Enerxético de Galicia	8.000.000	8.500.000	8.855.403
		Transferencias a Fundacións Públicas	200.000		
		Convenio USC enerxías xeotérmicas+solar fotovoltaica na lagoa das Pontes			1.500.000
733B	Infraestruturas enerxéticas	Infraestruturas enerxéticas municipais	1.100.000	1.959.000	1.970.187
		Mellora das estruturas enerxéticas	1.913.012	1.542.000	1.861.000
		Infraestruturas eléctricas no medio rural	14.000.000	12.925.000	8.500.000
		Infraestruturas gasistas	1.286.988	1.458.000	1.257.805
		Bomba de calor Xeotérmica			249.100
734A	Fomento da Minaría	Convenio Confederación Hidrográfica do Norte	536.169	136.000	
		Convenio coa Camara Mineira de Galicia	120.000	300.000	850.000
		Fomento da Minaría -Seguridade	800.000	800.000	
		Fomento de actividades minerais non metálicas	800.000	800.000	
		A entidades Públicas para estudo da silicose en Galicia	100.000		
		Proxecto As Pedirras. Universidade Santiago		80.000	
		Plan carbón 2006-2012		6.453.000	4.502.500
		Convenio co IGAPE para apoio ao sector da pedra natural e dos áridos			900.000
		Convenio coa asociación galega de áridos			100.000
		Convenio coa asociación da propiedade balnearia para a creación do cluster da auga			80.000
741A	Moderniz. internac.e mellora da compet.,innov.e produc. empresarial	Transferencia ao IGAPE	102.665.360	106.045.360	104.587.241
		Transferencia de capital a Meisa	707.748		
		Parque Tecnolóxico de Galicia	1.520.566	1.700.000	1.700.000
		Apoio á innovación empresarial	19.190.000	17.069.327	22.410.786
		Axudas de intermediación e plataformas tecnolóxicas	4.000.000	3.270.000	3.270.000
		Transferencias a Galicia Calidade	1.400.000	1.500.000	1.300.000
		Achegas para o fortalecem. da Industria Naval Tractora e Auxiliar	3.500.000	3.000.000	
		Actuacións das Asociacións empresariais	2.000.000		
		Transferencia á Axencia galega de Innov. e desenv. industrial	200.000		
		Achegas ás Camaras de Comercio Galegas	1.857.075	2.514.000	2.249.310
		Achegas para a promoción, intern. e mellora da competitividade das empresas	5.716.619	2.100.000	
		Achegas para a mellora da competitividade das empresas galegas	1.000.000	4.294.600	
		Achegas para a promoción e internacionalización	2.000.000	4.214.156	
		Achegas a redes e servizos de promoción no exterior	100.000		
		Achegas aos clusters e asociacións empresariais		2.404.254	
		Transferencias a Fundacións Públicas		800.000	
		Achegas execución proxecto FEAG			225.000
		Achegas a PYMAR para fondo d garantía patrimonial			4.223.834
		Achegas par asociacións e clusters			500.000
		Convenios co cluster da madeira			300.000
		Convenio con Atacio para a xestión comercial de talleres de confección e textil			100.000
741E	Apoio a pequena e Mediana Empresa	Transferencia ao IGAPE	1.380.000		
741F	Apoio á Artesanía	Fundación Centro galego de Artesanía e Deseño	1.450.000	1.620.000	1.525.223
		Apoio ao Sector Artesanal	800.000	850.000	900.000
		Achegas a Asociacións en materia de Artesanía	125.000	140.000	120.000
751A	Ordenac. Regulación e Promoc. do Comercio Interior de Galicia	Convenios IGAPE apoio finceiro comercio polo miúdo			360.000
		Equipamentos comerciais de carácter social	240.000		
		Vertebración Comercio Urbano	119.000		
		Ordenación de Espazos Comerciais Municipais	7.500.000	9.700.000	8.500.000
		Mercado de Santiago de Compostela	568.143	50.000	370.430
		Mercado de Ourense		200.000	200.000
		Renovación e Fomento da Cidade no Comercio Retailista	2.680.000	3.000.000	2.800.000
		Rexeneración do Tecido Empresarial Comercial	3.000.000	300.000	2.550.000
		Fomento do Comercio Rural	1.500.000	1.900.000	1.400.000
		Rede Comercio Rural Galego	1.500.000	1.640.000	1.400.000
		Fundacións e Consortios Feriais: Promoc. e Mellora da Calidade dos Servizos	900.000	900.000	800.000
		Asociacionismo comercial e integracións extratéxicas	6.817.857	7.700.000	6.000.000
		Mellora dos mercados de abastos de Vigo			1.000.000
		761A	Coordinación e Promoción do Turismo	Financ. Sociedade de Imaxe e Promoc. Turística de Galicia	16.500.000
S.A Xestión do Plan Xacobeo	4.520.000			5.020.000	13.864.800
Instituto de estudos turísticos	300.000			300.000	225.000
Convenios con Universidades	750.000			750.000	350.000
Mellora dos Recursos Turísticos das Entidades Locais	4.200.000			3.800.000	3.235.274
Subvencións a Consellos Costeiros	600.000			400.000	600.000
Subvencións a Festas de Interese Turístico	800.000			1.200.000	800.000
Fomento do Turismo no Medio Rural	5.002.674			4.036.842	3.590.547
Creación e mellora da Infraestrutura Turística	2.500.000			2.041.009	1.428.700
Mellora de cafeterías,bares e restaurantes	400.000				
Mellora da Infraestruc. Turismo Deportivo Golf, Náutico	397.326			600.000	
Convenios co Clubs Deportivos	400.000				
Subvencións a Asociacións para festas de interese turístico	650.000				
Convenios con Universidades				750.000	
Axudas a Entidades para actuacións de interese turístico				1.247.326	500.000
Plan de sinalización turística				584.823	400.000
Total			340.133.156	349.983.360	342.987.302

Elaboración propia.

Datos en euros.

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega.

■ Cadro 2.62

Subvencións e axudas da Consellería do Medio Rural (capítulo VII). Galicia. 2008-2010

	Programa	Concepto	2008	2009	2010
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras en programas de formación e transferencia tecnolóxica	375.000	275.000	
		Asociacs. colaboradoras programas formac. e transf. tecnolóxicas	300.000		
541B	Conservación da diversidade e posta en valor do Medio Natural	Axudas a Concellos para a protección de animais domésticos	450.000	450.000	334.909
		Axudas a Concellos Rede Natura 2000	700.000	1.400.000	1.031.000
		Axudas a Parques Naturais			2.014.926
		Axudas á ordenación da actividade cinexética e piscícola	809.500	894.500	548.000
		Axudas a propietarios incluídos en zonas de protección da Natureza			
		Convenios con Fundacións	200.000	120.000	60.000
		Convenios con Universidades	300.000	20.000	
		Accións de conservación e ordenación do medio natural	129.301		
		Medidas compensatorias no contorno dos espazos protexidos	1.186.102	1.130.000	
		Axudas a entidades sen ánimo de lucro	100.000		
		Control especies invasoras do medio natural		100.000	
		Axudas para a conservación das árbores senlleiras			60.000
551A	Infraestruturas e Equipamentos No Medio Rural	Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.000	240.000	130.000
		Convenio con Seiasa del Norte S.A.	331.658	5.285.000	328.198
		S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	340.000	100.000	100.000
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	10.100.000	6.500.000	5.300.000
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	2.857.143	3.000.000	2.400.000
561A	Plan Galego de Investigación, desnvlv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	2.678.116	3.215.217	3.311.433
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	100.000	85.000	75.000
		Subvencións e convenios coas universidades	68.250		
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías	1.500.000	2.235.673	2.007.651
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	36.775.595	36.507.681	39.437.964
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Modernización e Diversificación das explotacións	28.000.000	39.037.157	53.740.454
		Contrato Agroambiental de Explotacións e Axudas ESPEC	18.486.591	17.100.000	
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	11.560.626	10.000.000	6.200.000
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores en Zonas Especiais			
		Axudas a produtores en zonas especiais	3.000.000	2.100.000	3.000.000
		Transferencias ao FOGGA			30.121.051
712C	Fomento do Asocionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asociacionismo Agrario	3.000.000	1.370.000	800.000
		Fomento Maquinaria en Común	2.000.000	2.500.000	2.100.000
		Novas tecnoloxías en maquinaria		540.330	540.330
		Programas Zootécnicos	1.848.238		
		Implantación de Tics en Cooperativas	280.000	118.000	
		Programa de mellora da calidade do leite		540.330	
713 A	Mobilidade de Terras Agrarias Improductivas	Transferencias de Capital a Bantegal	885.000	730.000	730.000
		Fomento da Mobilización de Terras	362.500		
		Superficies Incultas e Infrautilizadas	1.040.000		
		Incentivo das colaboracións coas corp. locais	600.000	400.000	
		Fomento de movemento de terras particulares	2.453.605	2.400.000	
		Axudas a empresas programas formación e transferencia	350.000		275.000
		Axudas o desenvolvemento da X.F.S.	1.000.000	1.100.000	
		Programas de valorización		500.000	
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas par a creación e mellora das masas forestais	27.947.265	28.376.311	19.315.890
713C	Implantación de Sistemas Productivos Agrarios Sustentables	Plan de Ordenación e Fomento do Sector Equino		258.255	
		Axudas difusión razas autóctonas	500.000	535.536	199.001
		Sistemas agrarios sustentables	1.160.000	50.000	
		Renovación parque de tractores	1.000.000	540.330	540.330
		Control do rendemento leiteiro		675.927	625.475
		Contratos de explotacións sustentables (axudas ao benestar animal)	4.500.000		
		Plan de ordenación e fomento do sector equino	1.649.334		113.642
		Fomento Utilización Recursos Zooxenéticos autóctonos	2.102.857	2.102.858	
		Reestruturación Sistemas Productivos	50.000	50.000	2.500.000
		Incentivos na Actividade Agraria	7.800.000	7.800.000	
		Valorización do Cabalo galego	214.826	150.000	
		Novas técnicas de Diagnóstico e Reprodutivas	550.000	550.000	700.000
		Axudas programas de cría	880.000	670.000	
		Programa de mellora da calidade do leite		540.330	
		Sistemas de produción gandeira en extensivo			200.000
713D	Mellora da Calidade na Producción Agroalimentaria	Ordenación de Producions e Mercados Agrarios	8.000.000	6.500.000	6.322.721
		Promoción e Comercialización Agroalimentaria	2.180.953	2.572.597	2.441.904
		Participación de produtores en programas de calidade diferenciada	1.000.000	1.500.000	1.124.739
		Plan impulso sector gandería intensiva	500.000		
713E	Benestar Animal e Sanidade Vexetal	Programas Sanitarios Especiais	2.700.000	2.225.968	502.568
		Agrupacións de Defensa Sanitaria	2.591.332	2.691.640	
		Plan Apícola Galego	480.810	383.232	353.732
		Gastos Axudas Programas Sanidade Animal	3.400.000	3.400.000	
		Axudas Adaptación Normas Sanidade Animal	160.174	160.714	
		Agrupacións sanidade vexetal pragas cuarentena		200.000	
		Programas sanitarios especiais ADS			4.150.000
		Identificación cabalo galego do monte			100.000
713F	Regulacións das Produccións Agrarias e Apoio á Renda dos Agricultores	Fondo Galego de Garantía Agraria	58.865.828	53.892.262	53.543.082
741A	Moderniz., Internac. e Mellora da Compet., Innov. e Produc. Empresarial	Apoio á Industrialización e Comercialización	15.000.000	27.000.000	19.496.960
	Total		277.640.604	282.819.848	266.875.960

Datos en euros.

Inclúe tamén ao FEOGA.

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega.

■ Cadro 2.63

Subvencións e axudas da Consellería do Mar (capítulo VII). Galicia. 2008-2010

	Programa	Concepto	2008	2009	2010
721A	Dirección e Servizos Xerais de Políticas Pesqueiras	Transferencias de Capital ao Intecmar	2.000.000	1.600.000	1.280.000
	Promoción Social e Divulgación da Tecnoloxía Pesqueira	Promoción Cooperativa e divulgación da Tecnoloxía	6.700.000		
		Xestión integral de zonas costeiras		6.740.000	
		Equipamento para a divulgación sobre o litoral de Galicia	650.000	600.000	500.000
		Proxectos Piloto	700.000	700.000	
		Transformación de buques	266.500	266.500	266.500
		Microproxectos de innovación no sector pesqueiro	150.000	150.000	200.000
		Proxecto peixe verde CEPTEC		550.000	
		Seguro de mal tempo para o sector pesqueiro	1.380.000	1.783.500	300.000
	Plan de pensións para as mariscadoras	2.600.000	2.000.000	1.508.000	
723A	Competitiv. e Mellora da Produc. Pesqueira e da Acuicultura	Axudas para Proxectos de Xestión Integral dos Recursos Mariños	6.000.000		6.350.000
		Cofinanciamento Incorporación Fondos Europeos	975.000		
		Axuste dos Esforzos Pesqueiros	14.096.000		
		Axudas á Paralizac. Temporal das actividades Pesqueiras	500.000	584.590	584.590
		Ordena., reestruct., fomento mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	23.445.805	26.842.087	15.787.071
		Competitividade e mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	43.041.000	34.455.032	34.455.086
		Axudas á acuicultura e os cultivos mariños	12.309.000	10.000.000	7.000.000
		Medidas de carácter socioeconómico	2.971.000	1.285.383	10.942.526
		Axudas a pescadores pola paralizac. temporal das actividades	500.000		
		Pesca costeira artesanal		1.254.576	823.869
Operacións piloto			1.047.754		
723B	Regulación das Produccións e dos Mercados da Pesca	Desenvolvemento sostible de zonas de pesca	5.404.000	5.714.000	6.887.165
		Cofinanciamento incorporacións fondos europeos		1.296.230	
		Transferencia de capital á Axencia de desenvolv. Sustentable de zonas de pesca		200.000	
		Total		123.688.305	96.021.898

Datos en euros.

Inclúe tamén ao IFOP.

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega.

■ Cadro 2.64

Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2008-2010

	Programa	Concepto	2008	2009	2010
541A	Dirección e Servizos Xerais de Medio Ambiente	Mellora dos entornos ambientais(Corporacións Locais)	4.932.149	3.406.119	2.929.496
		Axudas no eido medioambiental	1.120.000	803.000	753.000
541D	Control ambiental e xestión de residuos	Recuperación de espazos degradados (admon. Xeral do Estado)	168.086	67.543	
		Parque Medioambiental de Galicia			
		Xestión de residuos urbanos			
		Axudas para a mellora ambiental dos Concellos	700.000	700.000	
		Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (empresas)	3.320.000	4.582.293	4.115.536
		Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (institucións sen fin de lucro)	150.000		
		Implantación de sistemas de xestión medioambiental		150.000	150.000
541E	Coñecemento do Medio Ambiente e fomento da Sustentabilidade	colaboración cò exterior en materia de calidade ambiental		50.000	
		Axudas a Universidades	343.250	255.000	191.250
		Plan de Educación ambiental (Entes Locais)	761.000	944.274	900.000
		Promoción e implementación da memoria de sostibilidade	20.000		
		Plan de Educación ambiental (institucións sen fin de lucro)	84.000	63.000	550.000
		Axudas ao exterior	50.000	50.000	
		Programa Marco de Acción contra o cambio climático			50.000
542A	Planificación e Xestión Hidrolóxica	Transferencias de capital a Augas de Galicia	11.522.423	14.805.000	107.468.137
542B	Infraestruturas e Xestión de Abastecementos e Saneamento	Transferencias de capital a Augas de Galicia	95.544.979	95.400.459	
		Hidrocarburos, tramo Autonómico	10.278.000	10.746.591	
	Total		128.993.887	132.023.279	117.107.419

Datos en euros.

(1) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma.

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega.

Este capítulo analiza a evolución desa realidade chamada economía social, que vén identificar unha parte da realidade social diferenciada tanto do ámbito da economía do sector público como da economía privada de natureza capitalista con referencia á Comunidade Autónoma Galega no ano 2010. A actividade e a creación de emprego na economía social veñen sendo lideradas polas sociedades laborais e as cooperativas.

Así, no que se refire a sociedades laborais inscritas na Seguridade Social e socios iniciais das mesmas, o cadro 3.1 móstranos a existencia de 47 (ano 2009: 31) sociedades desta natureza en Galicia, existindo 166 socios (ano 2009: 122), deles son socios traballadores 129 (dos cales 95 son varóns e 34 mulleres). No ano 2009 os socios traballadores eran 104 (dos cales 67 varóns e 37 mulleres). No que se refire a socios capitalistas son 37 (deles 20 son varóns e 17 mulleres) e no ano 2009 eran 18 (deles 12 varóns e 6 mulleres). Estes datos mostran una liña ascendente en número de sociedades e do número de traballadores respecto os do exercicio anterior.

Andalucía segue á cabeza por número de sociedades laborais e de traballadores vinculadas ás mesmas (330 SL e 1.221 socios). Séguenlle Cataluña, Madrid, Murcia e a Comunidade Valenciana. Galicia ocupa o noveno lugar, o que representa un 3,75% do número total das sociedades laborais de España.

No ámbito de Galicia tanto o maior número de sociedades, como o de socios corresponden a Coruña (21 SL; 76 socios), seguida de Pontevedra (18 SL; 64 socios), Ourense (4 SL; 14 socios) e Lugo (4 SL; 12 socios).

Cadro 3.1 **Sociedades Laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo tipo de socio e sexo. Por comunidade autónoma e provincia. 2010**

	Sociedades	Socios								
		Total			Socios Traballadores			Socios Capitalisas		
		Ambos sexos	Varóns	Mulleres	Ambos sexos	Varóns	Mulleres	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	1.252	4.590	2.840	1.750	3.382	2.282	1.100	1.208	558	650
Andalucía	330	1.221	718	503	855	548	307	366	170	196
Aragón	50	173	112	61	127	86	41	46	26	20
Asturias	67	234	128	106	183	109	74	51	19	32
Baleares	16	59	42	17	49	35	14	10	7	3
Canarias	39	136	85	51	107	69	38	29	16	13
Cantabria	4	14	10	4	11	10	1	3	-	3
Castela e León	60	235	158	77	171	124	47	64	34	30
Castela A Mancha	43	154	103	51	108	84	24	46	19	27
Cataluña	136	460	304	156	348	244	104	112	60	52
C. Valenciana	111	409	263	146	310	223	87	99	40	59
Extremadura	31	157	62	95	135	51	84	22	11	11
Galicia	47	166	115	51	129	95	34	37	20	17
A Coruña	21	76	53	23	55	42	13	21	11	10
Lugo	4	12	5	7	10	5	5	2	0	2
Ourense	4	14	12	2	11	11	0	3	1	2
Pontevedra	18	64	45	19	53	37	16	11	8	3
Madrid	127	468	261	207	327	211	116	141	50	91
Murcia	115	392	250	142	279	195	84	113	55	58
Navarra	36	151	107	44	111	87	24	40	20	20
País Vasco	39	157	120	37	130	109	21	27	11	16
A Ríoxa	1	4	2	2	2	2	0	2	0	2
Ceuta e Melilla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Trabajo e Inmigración.

O cadro 3.2 fai referencia a sociedades laborais rexistradas, segundo sector de actividade na comunidade autónoma. Os sectores de actividade divídense en agrarios e non agrarios, diferenciando dentro deste último, a industria, a construción e os servizos. Non existe nos datos ofrecidos coherencia numérica. É destacable que ningunha sociedade laboral das rexistradas en Galicia se corresponde cunha actividade do sector agrario. E dos demais subsectores a maior parte das sociedades laborais existentes dun total de 47 sociedades, traballan no sector servizos 25, 7 sociedades na construción e 15 pertencen á industria.

Cadro 3.2 **Sociedades laborais rexistradas. Segundo sector de actividade. Galicia 2010**

	Sociedades					Socios				
	Total	Agrario	Non agrario			Total	Agrario	Non agrario		
			Industria	Construción	Servizos			Industria	Construción	Servizos
A Coruña	21	-	2	3	16	76	-	7	9	60
Lugo	4	-	-	1	3	12	-	0	3	9
Ourense	4	-	3	-	1	14	-	10	0	4
Pontevedra	18	-	10	3	5	64	-	40	8	16
Galicia	47	-	15	7	25	166	-	57	20	89

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Tamén o cadro 3.2 dá conta do número de socios iniciais das sociedades laborais rexistradas, segundo sector de actividade, cifrando o total de socios dos catro sectores de actividade en 166, deles 57 na industria, 20 na construción e 89 no sector servizos.

O cadro 3.3 infórmanos con relación ás cooperativas constituídas e socios iniciais das mesmas, segundo se desenvolvan en cooperativas vivendas ou agrarias, distribuídos segundo sexo e provincia.

■ **Cadro 3.3** Cooperativas constituídas, segundo a clase, e socios iniciais das mesmas, segundo sexo. 2010

	Cooperativa vivendas				Cooperativas agrarias			
	Cooperativas	Socios			Cooperativas	Socios		
		Total (2)	Varóns	Mulleres		Total (2)	Varóns	Mulleres
Galicia	10	174	89	83	5	1.221	505	657
A Coruña	5	134	72	62	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	3	13	7	6	0	0	0	0
Rexistro da Comunidade	2	27	10	15	5	1.221	505	657

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Trabajo e Inmigración.

No que se refire a Cooperativas inscritas en réximes por conta allea da Seguridade Social e traballadores das mesmas, o cadro 3.4.1 móstranos a existencia de 595 (ano 2009:596) entidades desta natureza en Galicia, ocupando a 6.747 traballadores (ano 2009: 6.566). un 42,9% de mulleres.

■ **Cadro 3.4.1** **Cooperativas inscritas en Reximenes por conta allea da Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo. Por comunidade autónoma e provincia.**

	Cooperativas			Traballadores			
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	
						Ambos sexos	% de mulleres
Total	14.825	13.701	13.310	235.551	224.183	226.165	50,6
Andalucía	3.814	3.442	3.245	52.928	51.734	52.549	48,7
Aragón	536	489	482	6.030	5.179	4.988	39,7
Asturias	201	201	193	2.908	3.210	3.008	50,6
Baleares	128	125	123	2.302	2.141	1.931	56,6
Canarias	283	257	243	5.470	5.233	5.369	49,3
Cantabria	82	53	57	1.171	1.087	1.094	43,3
Castela-A Mancha	1.060	995	979	10.184	9.266	9.253	36,6
Castela e León	1.127	1.080	1.062	8.986	8.690	8.513	32,4
Cataluña	2.104	1.919	1.862	27.142	26.034	25.859	57,5
C. Valenciana	1.549	1.416	1.361	48.782	45.465	46.433	52,2
Estremadura	586	560	539	5.602	5.046	5.118	36,0
Galicia	653	596	595	6.805	6.566	6.747	42,9
A Coruña	256	232	231	2.200	2.086	2.084	42,5
Lugo	127	113	110	915	861	842	43,6
Ourense	73	71	71	1.577	1.531	1.510	40,9
Pontevedra	197	180	183	2.113	2.088	2.311	44,3
Madrid	719	671	649	13.688	13.044	12.149	57,8
Murcia	855	816	802	14.094	13.787	13.468	50,1
Navarra	183	174	181	4.873	4.878	5.003	41,8
País Vasco	793	774	809	23.302	21.575	23.310	62,3
A Rioxa	124	102	98	953	886	974	52,9
Ceuta	11	13	11	116	136	158	29,1
Melilla	17	18	19	215	226	241	43,6

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Trabajo e Inmigración.

O cadro 3.4.2 recolle ás Sociedades Laborais en xeral inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas.

■ **Cadro 3.4.2**

Sociedades Laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo. Por comunidade autónoma e provincia.

	Sociedades			Traballadores			
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	
						Ambos sexos	% de mulleres
Total	17.650	15.679	14.574	101.331	88.241	81.772	34,0
Andalucía	4.197	3.705	3.410	21.279	18.233	17.396	36,5
Aragón	590	539	509	2.403	2.072	2.026	39,6
Asturias	568	522	512	3.434	2.992	2.408	34,8
Baleares	169	158	147	953	989	954	45,2
Canarias	588	514	464	2.521	2.290	2.030	39,1
Cantabria	148	136	121	1.236	1.120	985	26,4
Castela-A Mancha	1.639	1.481	1.372	8.042	6.977	6.715	29,2
Castela e León	888	801	768	3.967	3.442	3.267	32,5
Cataluña	1.634	1.413	1.305	9.463	7.796	7.441	33,8
C. Valenciana	1.457	1.239	1.140	8.041	6.817	6.238	30,4
Estremadura	435	396	361	2.284	2.178	2.062	27,9
Galicia	971	856	791	4.675	4.082	4.085	39,3
A Coruña	288	255	244	1.431	1.327	1.714	48,4
Lugo	167	154	145	757	656	590	38,6
Ourense	152	137	123	522	461	398	35,2
Pontevedra	364	310	279	1.965	1.638	1.383	29,6
Madrid	1.934	1.692	1.570	10.936	9.431	8.891	39,4
Murcia	963	862	812	5.355	4.809	4.712	37,7
Navarra	456	430	415	3.682	3.183	3.054	24,6
País Vasco	931	864	815	12.565	11.444	9.177	27,7
A Ríoxa	68	58	50	423	313	254	36,6
Ceuta e Melilla	14	13	12	72	73	77	33,8

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Trabajo e Inmigración.

O cadro 3.5 refírese o número de cooperativas e o número de socios inscritos nos rexistros provinciais e centrais da comunidade autónoma. Os datos dos rexistros provinciais reflicten un número total de 33 cooperativas (ano 2009: 32) e a participación de 289 socios (ano 2009: 399). Ademais no rexistro central están inscritas 9 cooperativas, o que supón un total de 42 cooperativas activas en Galicia no 2010.

Por clase, das 42 cooperativas existentes, 20 delas son de traballo asociado (47,61%), e 12 de vivendas (28,57%), séguenlle as agrarias con 5 cooperativas e as restantes con 1 de cada clase.

O número total de cooperativistas rexistrados provincialmente é de 289, os que hai que engadir 1.267 do rexistro central, totalizando 1.556 socios, dos que 670 son homes e 827 son mulleres, máis 59 persoas xurídicas .

■ Cadro 3.5

Cooperativas inscritas e número de socios. Galicia 2010.

Clase	REXISTROS PROVINCIAIS								REXISTRO CENTRAL		TOTAL	
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.				
Traballo consumidores e usuarios asociado	3	9	2	11	3	12	9	35	3	20	20	87
Consumidores e usuarios									1	32	1	32
Vivendas	7	143					5	56			12	199
Agrarias				0			1	10	4	1.211	5	1.221
Explotación comun. da terra												
Servizos	1	4									1	4
Mar							1	6			1	6
Transportistas				0					1	4	1	4
Transportistas - traballo asociado												
Seguros												
Sanitarias												
Servizos sociais - traballo asociado					1	3					1	3
Ensino												
Ensino - traballo asociado												
Educacionais												
Integración social												
Segundo grao												
Total	11	156	2	11	4	15	16	107	9	1.267	42	1.556

Fonte: Memoria da Consellería de Traballo e Benestar.

O cadro 3.6 reflicte o número de cooperativas constituídas e o número de socios por actividade económica. Este indicador establece que o maior número de cooperativas dedícanse á construción de edificios (26,19% COOP.e 12,53% socios), seguida de agricultura, gandería, caza e servizos relacionados (14,28% COOP. e 78,08% socios) e do comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas (7,14% COOP. e 2,50% socios).

■ Cadro 3.6

Cooperativas constituídas e número de socios por actividade económica. 2010

Cód.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		R. Central		TOTAL	
		Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas							2	15	4	1.200	6	1.215
2	Silvicultura e explotacións forestais												
3	Pesca e acuicultura							1	6			1	6
5	Extracción de antracita, hulla e lignito												
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural					1	4					1	4
7	Extracción minerais metálicos												
8	Outras industrias extractivas												
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas												
10	Industria da alimentación									2	17	2	17
11	Fabricación de bebidas												
12	Industria do tabaco												
13	Industria téxtil												
14	Confección de roupa de vestir												
15	Industria do coiro e do calzado												
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría												
17	Industria do papel												
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados												
19	Coquerías e refinación de petróleo												
20	Industria química												
21	Fabricación de produtos farmacéuticos												
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos												
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos							1	5			1	5
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes												
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento												
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos												
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico												
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.												
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques												
30	Fabricación doutro material de transporte							1	3			1	3
31	Fabricación de mobles												
32	Outras industrias manufactureiras												
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento												
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado												
36	Captación, depuración e distribución de auga												
37	Recolla e tratamento de augas residuais												
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización												
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos												
41	Construción de edificios	6	139					5	56			11	195
42	Enxeñaría civil												
43	Actividades de construción especializada												
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas												
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	1	4					1	3	1	32	3	39
47	Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1	3							1	4	2	7
49	Transporte terrestre e por tubaxe												
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores												
51	Transporte aéreo												
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte												
53	Actividades postais e de correos												
55	Servizos de aloxamento												
56	Servizos de comidas e bebidas							1	4			1	4
58	Edición												
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	1	3									1	3
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión												
61	Telecomunicacións												
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática												
63	Servizos de información												
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións												
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria												
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros												
68	Actividades inmobiliarias	1	4									1	4
69	Actividades xurídicas e de contabilidade					1	5	1	5			2	10
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial									1	14	1	14
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas												
72	Investigación e desenvolvemento												
73	Publicidade e estudos de mercado												
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas												
75	Actividades veterinarias												
77	Actividades de aluguer												
78	Actividades relacionadas co emprego												
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes												
80	Actividades de seguranza e investigación												
81	Servizos a edificios e actividades de xardinería												
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas												

Fonte: Memoria da Consellería de Traballo e Benestar. Novo CNAE

■ **Cadro 3.6**
continuación

Cooperativas constituídas e número de socios por actividade económica. 2010

[illegible]

Fonte: Memoria da Consellería de Traballo e Benestar. Novo CNAE

O cadro 3.7 ofrécenos datos relativos a sociedades laborais constituídas e o número de socios de traballo e capital. O número de sociedades é de 47 e o de socios 168, sendo o importe do capital social de 2.162.700 euros, correspondendo un 84,89% do capital social aportado a socios traballadores e un 15,11% do total a socios non traballadores.

■ Cadro 3.7

Sociedades laborais constituídas e número de socios de traballo e de capital. 2010

Cód.	Actividade	Nº	Socios		Capital Social	% Capital social	
			De traballo	De capital		Traballadores	Non traballad.
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas						
2	Silvicultura e explotacións forestais						
3	Pesca e acuicultura						
5	Extracción de antracita, hulla e lignito						
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural						
7	Extracción minerais metálicos						
8	Outras industrias extractivas						
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas						
10	Industria da alimentación	1	4	2	15.500	52,74%	47,26%
11	Fabricación de bebidas						
12	Industria do tabaco						
13	Industria téxtil	2	5	1	121.050	85,57%	14,43%
14	Confección de roupa de vestir						
15	Industria do coiro e do calzado						
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	2	6	0	10.500	100,00%	0,00%
17	Industria do papel						
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	1	4	0	80.000	100,00%	0,00%
19	Coquerías e refinación de petróleo						
20	Industria química						
21	Fabricación de produtos farmacéuticos						
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos						
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	1	6	0	39.800	100,00%	0,00%
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	1	4	0	73.120	100,00%	0,00%
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	2	7	0	120.950	100,00%	0,00%
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos						
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico						
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.						
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques						
30	Fabricación doutro material de transporte						
31	Fabricación de mobles	1	2	1	41.700	66,67%	33,33%
32	Outras industrias manufactureiras	1	2	2	75.000	66,00%	34,00%
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	1	4	1	100.000	80,00%	20,00%
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado						
36	Captación, depuración e distribución de auga						
37	Recolla e tratamento de augas residuais						
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización						
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos						
41	Construción de edificios	2	5	1	63.000	76,19%	23,81%
42	Enxeñaría civil	1	3	0	63.150	100,00%	0,00%
43	Actividades de construción especializada	5	12	3	171.900	86,45%	13,55%
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	5	12	4	246.300	80,25%	19,75%
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	4	13	3	364.000	87,97%	12,03%
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	2	4	4	81.500	65,64%	34,36%
49	Transporte terrestre e por tubaxe						
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores						
51	Transporte aéreo						
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte						
53	Actividades postais e de correos						
55	Servizos de aloxamento						
56	Servizos de comidas e bebidas	3	7	2	106.500	73,24%	26,76%
58	Edición						
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical						
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión						
61	Telecomunicacións						
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	2	4	3	84.304	66,67%	33,33%
63	Servizos de información						
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	1	2	2	58.000	58,00%	42,00%
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	1	3	0	90.000	100,00%	0,00%
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros						
68	Actividades inmobiliarias						
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	2	5	1	33.006	96,96%	3,04%
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	1	2	2	3.100	96,82%	3,18%
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas						
72	Investigación e desenvolvemento	1	5	0	20.000	100,00%	0,00%
73	Publicidade e estudos de mercado						
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	4	0	76.000	100,00%	0,00%
75	Actividades veterinarias						

■ **Cadro 3.7**
continuación

Sociedades laborais constituídas e número de socios de traballo e de capital. 2010

77	Actividades de aluguer					
78	Actividades relacionadas co emprego					
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	1	2	2	18.000	66,67% 33,33%
80	Actividades de seguranza e investigación					
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaria					
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas					
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria					
85	Educación	1	2	2	3.020	66,23% 33,77%
86	Actividades sanitarias					
87	Asistencia en establecementos residenciais	1	3	0	3.300	100,00% 0,00%
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento					
90	Actividades de creación artística e espectáculos					
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais					
92	Actividades de xogos de azar e apostas					
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento					
94	Actividades asociativas					
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico					
96	Outros servizos persoais					
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico					
98	Actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio					
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais					
Total		47	132	36	2.162.700	84,89% 15,11%

Fonte: Memoria da Consellería de Traballo e Benestar. Novo CNAE

4.1 A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións activa, ocupada, desempregada, etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque vai ser un claro condicionante da evolución dalgunha das variables significativas para a análise do mercado de traballo.

4.1.1 Evolución da poboación

A evolución demográfica de Galicia, do conxunto do Estado e da Unión Europea desde o ano 2001 podemos vela no cadro 4.1. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

■ Cadro 4.1

Poboación de Galicia, España e UE⁽¹⁾. 2001-2011

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Galicia	2.732.926,00	2.737.370,00	2.751.094,00	2.750.985,00	2.762.198,00	2.767.524,00	2.772.533,00	2.784.169,00	2.794.796,00	2.796.811,00	2.794.516,00
España	41.116.842,00	41.837.894,00	42.717.064,00	43.197.684,00	44.108.530,00	44.708.964,00	45.200.737,00	46.157.822,00	46.661.950,00	46.951.532,00	47.150.819,00
UE (27 estados)	483.781,00	484.614,80	486.617,30	488.756,80	491.023,30	492.975,20	495.090,20	497.659,80	499.777,80	501.103,40	-

(1) Datos da UE en miles de habitantes.

Son provisionais os datos de 2010 (para Galicia e España) e de 2009 e 2010 (para a UE). Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

Fonte: INE (para os datos de Galicia e España) e EUROSTAT (para os datos de UE-27).

■ A poboación galega diminuíu no ano 2010 en 2.295 persoas (-0,1%) mentres que a poboación española subiu nese ano en 199.287 (un 0,3%).

■ A suba acumulada da poboación galega desde o ano 2001 foi de 61.590 habitantes (un 2,25%) mentres que a española aumentou en valores absolutos nese período en máis de seis millóns de habitantes (6.033.997) e porcentualmente un 14,7%, polo que o seu ritmo de crecemento sextuplicou ao da poboación galega.

■ O dinamismo demográfico español neste comezo do século XXI estivo tamén moi por riba (cuadruplicouno) do promedio da Unión Europea, que creceu nese década un 3,7%, suba máis semellante á da poboación galega que á da estatal nese período.

■ O peso relativo da poboación galega no total da Unión Europea permanece estancado no que vai de século XXI nun 0,56%, mentres que o total español aumentou ininterrompidamente nese período, no que pasou de representar un 8,5% a un 9,5%.

A desagregación dos datos por comunidades autónomas pódese ver no cadro 4.2, do que salientaremos:

Poboación⁽¹⁾ por comunidades autónomas a 1 de xaneiro de 2011

■ Cadro 4.2

	2011	Variación absoluta último ano	Variación relativa (%) último ano
Andalucía	8.415.490	44.515	0,5
Aragón	1.345.132	-1.963	-0,1
Asturias	1.081.348	-2.993	-0,3
Baleares	1.112.712	6.663	0,6
Canarias	2.125.256	6.737	0,3
Cantabria	592.560	310	0,1
Castela e León	2.555.742	-3.773	-0,1
Castela A Mancha	2.113.506	15.133	0,7
Cataluña	7.535.251	22.870	0,3
C. Valenciana	5.111.767	61	0,0
Extremadura	1.108.140	920	0,1
Galicia	2.794.516	-3.137	-0,1
Madrid	6.481.514	22.830	0,4
Murcia	1.469.721	7.742	0,5
Navarra	641.293	4.369	0,7
País Vasco	2.183.615	5.276	0,2
Rioxa (A)	322.621	206	0,1
Ceuta	82.159	1.580	2,0
Melilla	78.476	2.442	3,2
España	47.150.819	129.788	0,3

(1) As cifras son provisionais.

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes

■ Andalucía, Cataluña e Madrid rexistraron, por esta orde, os maiores aumentos de poboación (en valor absoluto) no último ano, período no que catro comunidades autónomas diminuíron a súa poboación: Castela-León, Galicia, Asturias e Aragón (de maior a menor baixada).

■ Por porcentaxe de variación, as maiores subas –ademais das dúas *ciudades autónomas*– tivéronas Navarra e Castela-A Mancha, mentres que a maior diminución foi a de Asturias.

■ As catro comunidades de máis poboación (Andalucía, Cataluña, Madrid e a Comunidade Valenciana, por esta orde) concentran a día 1 de xaneiro de 2011 un total de 27,5 millóns de habitantes, o que representa un 58,4% da poboación española.

■ Galicia é a quinta comunidade polo seu tamaño poboacional, xusto por detrás da Comunidade Valenciana (aínda que moi lonxe dela) e por diante de Castela-León.

A desagregación por provincias da evolución da poboación de Galicia de 2001 a 2011 (cos datos do 1 de xaneiro) reflíctese no cadro 4.3: baixou ano tras ano nas provincias de Lugo (agás en 2008) e Ourense, mentres que subiu todos os anos en A Coruña e Pontevedra. Velaí un bo xeito de constatar a *Galicia das dúas velocidades* demográficas.

Cadro 4.3
Poboación por provincias. 2001-2011

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
A Coruña	1.108.002	1.111.886	1.120.814	1.121.344	1.126.707	1.129.141	1.132.792	1.139.121	1.144.796	1.146.044	1.146.654
Lugo	364.125	361.782	360.512	358.452	357.625	356.595	355.176	355.549	354.862	353.251	351.317
Ourense	344.623	343.768	342.213	340.258	339.555	338.671	336.926	336.099	335.573	335.159	333.208
Pontevedra	916.176	919.934	927.555	930.931	938.311	943.117	947.639	953.400	959.565	962.357	963.337
Galicia	2.732.926	2.737.370	2.751.094	2.750.985	2.762.198	2.767.524	2.772.533	2.784.169	2.794.796	2.796.811	2.794.516

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.
Datos de 2011, provisionais.

4.1.2 A poboación estranxeira

A chegada de poboación do estranxeiro foi un dos fenómenos demográficos característicos da nosa sociedade (sobre todo no total estatal) na alborada do século XXI, sen esta afluencia de inmigrantes de outros Estados non é posible entender o notable aumento dos últimos anos na poboación española ou a suba do seu índice de fecundidade.

Poboación estranxeira en Galicia. 2001-2011
Cadro 4.4

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
33.058	42.462	53.808	58.387	69.363	73.756	81.442	95.122	106.129	109.222	109.994

O dato de 2011 é provisional.

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

O cadro 4.4 explicita:

■ A suba continuada da poboación estranxeira empadroada en Galicia nos últimos anos, de xeito que ao comezar o ano 2011 o seu valor absoluto quintuplicou ao de 1999 (que foi de 21.787).

■ Que o período 2001-2008 concentrou o groso desa afluencia inmigratoria, mentres que en 2009 a suba quedou nun nivel semellante á do bienio 1998-1999 e en 2010 medrou moi lixeiramente.

No cadro 4.5 pódese ollar a desagregación provincial e máis o peso relativo da poboación estranxeira que reside en Galicia. Sobrancearemos que:

■ Nas provincias cun maior grao de desenvolvemento económico-social (A Coruña e Pontevedra) residen na actualidade 78.874 persoas estranxeiras; concentran un 71,7% do total de Galicia.

■ A poboación estranxeira inscrita nos padrons municipais de Galicia a 1 de xaneiro de 2011 segue a ser, como un ano antes, un 3,9% da nosa poboación (menos da terceira parte da porcentaxe estatal). Galicia ocupa a penúltima posición no *ranking* das comunidades autónomas (a última é Estremadura). En ningunha das provincias galegas esta porcentaxe chega a acadar a metade do promedio español.

**Poboación estranxeira.
Galicia (e provincias) / España. 2011**

■ **Cadro 4.5**

A Coruña	39.065
Lugo	14.376
Ourense	16.744
Pontevedra	39.809
Galicia	109.994
España	5.730.667

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro.
Os datos son provisionais.

O cadro 4.6 permítelle ás persoas interesadas realizar o seguimento da evolución da poboación estranxeira en cada unha das comunidades autónomas (e no total español) no último trienio.

■ O peso relativo de Galicia na poboación estranxeira de España é actualmente un 1,92%, porcentaxe que é só un terzo do noso peso relativo poboacional no conxunto estatal.

■ No conxunto de Estado o número de persoas estranxeiras empadroadas baixou no último ano en 17.067 persoas, fronte ás subas de 60.269 do ano anterior ou de 329.929 en 2008.

■ As maiores subas porcentuais da poboación estranxeira foron no último ano as de Ceuta, Melilla e Andalucía, mentres que as comunidades valenciana e madrileña tiveron as diminucións máis intensas.

■ Baleares (21,8%), C.Valenciana (17,2%), Madrid e Murcia (ambas cun 16,4%) son as comunidades con maior proporción de persoas estranxeiras sobre a súa poboación total; no extremo contrario están Extremadura (2,7%), Galicia (3,9%) e Asturias (4,7%).

Poboación estranxeira. Por CCAA. 2009-2011

■ Cadro 4.6

	2009	2010	2011
Andalucía	668.093	698.375	727.176
Aragón	170.295	172.015	170.421
Asturias	47.012	49.149	50.310
Baleares	237.359	241.704	242.578
Canarias	299.220	305.661	306.307
Cantabria	38.024	39.010	38.863
C. A Mancha	224.892	228.290	231.810
C. e León	166.032	167.597	171.554
Cataluña	1.184.192	1.193.283	1.182.957
C. Valenciana	882.870	884.622	877.678
Extremadura	36.489	38.747	41.460
Galicia	106.129	109.222	109.994
Madrid	1.043.133	1.071.292	1.062.026
Murcia	235.134	240.605	240.749
Navarra	70.149	70.931	71.380
País Vasco	132.189	139.229	144.551
Rioxa (A)	46.416	46.342	46.084
Ceuta	3.491	3.993	4.736
Melilla	7.572	8.873	10.033
España	5.598.691	5.708.940	5.730.667

Fonte: INE. Padrón Municipal.
Datos a 1 de xaneiro de cada ano. Os datos de 2011 son provisionais.

4.1.3 Movementos naturais de poboación

A posición relativa da variación natural da poboación galega entre as distintas comunidades autónomas no último ano reflíctese no cadro 4.7; velaí algúns trazos:

Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2010

■ Cadro 4.7

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo
Madrid	72.617	40.958	31.659
Andalucía	92.620	64.573	28.047
Cataluña	84.163	59.324	24.839
C. Valenciana	51.717	39.786	11.931
Murcia	18.105	9.995	8.110
Canarias	18.179	12.159	6.020
Baleares	11.927	7.619	4.308
Castela A Mancha	21.838	17.438	4.400
Navarra	6.806	4.961	1.845
País Vasco	21.151	19.266	1.885
Melilla	1.344	407	937
Ceuta	1.159	532	627
A Rioxa	3.309	2.849	460
Extremadura	10.089	10.736	-647
Cantabria	5.547	5.483	64
Aragón	13.023	13.179	-156
Asturias	7.814	12.744	-4.930
C. e León	20.553	26.869	-6.316
Galicia	22.094	29.789	-7.695
España	484.055	378.667	105.388

Fonte: INE. "Movimiento natural de población".

■ Galicia rexistrou no ano 2010 de novo o maior descenso absoluto (natural ou vexetativo) de poboación de todas as comunidades (desta volta, de 7.695 habitantes) e foi algo maior que no ano anterior (no que o descenso fora de 7.580 persoas).

■ No total estatal, pola contra, como nos anteriores anos, houbo un crecemento vexetativo (desta volta de 105.388 habitantes), pero foi o máis baixo desde 2005.

■ No conxunto de España, a natalidade de 2010 baixou por segundo ano consecutivo (tras a suba continua da década 1998-2008).

■ As comunidades autónomas con maior crecemento vexetativo en termos absolutos foron, de maior a menor suba en 2010, Madrid, Andalucía e Cataluña (ao igual que nos anos anteriores). As que seguiron a Galicia en números vermellos foron tamén as mesmas do ano anterior: Castela-León e Asturias.

Se enxertamos os movementos naturais de poboación de Galicia do último ano na andaina do último terzo de século conseguimos unha visión moi axeitada do comportamento a longo prazo. O cadro 4.8 amosa que podemos distinguir dous períodos nidamente diferenciados:

Movementos naturais de poboación. Galicia. 1975-2010

■ Cadro 4.8

	Nacementos	Defuncións	Crecedemento natural
1975	43.850	25.834	18.016
1980	39.154	24.681	14.473
1985	28.427	26.295	2.132
1995	18.799	28.464	-9.665
2006	21.469	29.375	-7.906
2007	21.845	30.163	-8.318
2008	23.281	29.668	-6.387
2009	22.646	30.226	-7.580
2010	22.094	29.789	-7.695

Fonte: IGE e INE (INE Base).

■ No primeiro (ata o segundo quinquenio do anos oitenta) o crecemento vexetativo da poboación galega descende continuamente pero é aínda positivo.

■ No segundo período sempre foi negativo o saldo vexetativo: crecente até o segundo quinquenio dos anos noventa e practicamente estabilizado ao redor dos 8.000 habitantes por ano no bienio 2006-2007. En 2008 a diminución poboacional foi menor que no ano anterior, pero no último bienio volveu a subir.

Os datos absolutos de nacementos e mortes que vimos de comentar cobran máis sentido (a efectos de comparanzas con outros territorios) cando se pasan a datos relativos, en proporción dos nacementos ou mortes por cada mil habitantes dunha comunidade. Os datos do cadro 4.9 reflicten que:

Taxas de natalidade e mortalidade. Por CC.AA. 2010

■ Cadro 4.9

	Taxa de natalidade	Taxa de mortalidade
Andalucía	11,24	7,84
Aragón	9,92	10,04
Asturias	7,39	12,06
Baleares	11,04	7,05
Canarias	8,69	5,81
Cantabria	9,58	9,47
C. e León	8,24	10,77
Castela A Mancha	10,71	8,55
Cataluña	11,50	8,10
C. Valenciana	10,36	7,97
Extremadura	9,32	9,92
Galicia	8,07	10,89
Madrid	11,42	6,44
Murcia	12,35	6,82
Navarra	10,97	7,99
País Vasco	9,89	9,01
Rioxa, A	10,51	9,05
Ceuta	15,37	7,05
Melilla	18,20	5,51
España	10,51	8,22

Fonte: INE. "Movimiento natural de población".

■ A *taxa de natalidade* galega en 2010 (8,07 por mil) baixou dúas décimas respecto de 2009, segue a ser en 2009 a penúltima do estado (por diante tan só da de Asturias, un ano máis) e está 2,4 puntos porcentuais por baixo do promedio español. As maiores taxas de natalidade tivérona en 2010 as seguintes comunidades autónomas: Murcia, Madrid, Cataluña e Andalucía.

■ A *taxa de mortalidade* galega (10,89 mortes por cada mil habitantes), en cambio, é das maiores de España (só superada en 2010 pola de Asturias, como en anos anteriores) e queda 2,67 puntos por riba en Galicia que no promedio estatal (o mesmo diferencial que no ano anterior).

■ A *taxa de crecemento natural* (ou *vexetativo*) galega en 2010 (-2,82 por mil) contrasta coa suba media española (2,29). Sen dúbidas, o avellentamento da poboación galega está a pasar factura, especialmente nas dúas provincias orientais, como se comproba cunha ollada ao cadro 4.10, que certifica que o *crecemento natural* (ou *vexetativo*) que se deu ata 2009 tan só na provincia de Pontevedra desapareceu en 2010 e hai agora un *decrecemento natural* da poboación nas catro provincias.

Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por provincias. 2010

■ Cadro 4.10

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo
Galicia	22.094	29.789	-7.694
A Coruña	9.401	11.722	-7.679
Lugo	2.213	4.790	-2.577
Ourense	2.055	4.616	-2.561
Pontevedra	8.425	8.660	-235

Fonte: INE. "Movimiento natural de población"

No cadro 4.11 presentamos a desagregación por provincias das taxas de natalidade e mortalidade e a súa comparanza coa media estatal. Salientaremos que:

■ As taxas de natalidade están por baixo da media estatal nas catro provincias galegas; Lugo e Ourense están respectivamente na penúltima e na antepenúltima posición no total de provincias de España.

■ As taxas de mortalidade están por riba da media estatal nas catro provincias galegas; Ourense e Lugo ocupan respectivamente a primeira e a segunda posición no total de provincias de España.

■ Nas provincias de Lugo e Ourense as taxas de mortalidade son máis do dobre que as de natalidade.

Taxas de natalidade e mortalidade. Galicia, España e provincias galegas. 2010

■ Cadro 4.11

	Natalidade	Mortalidade
A Coruña	8,36	10,42
Lugo	6,49	14,05
Ourense	6,33	14,22
Pontevedra	8,90	9,15
Galicia	8,07	10,89
España	10,51	8,22

No cadro 4.12 presentamos a desagregación nas provincias galegas das taxas de crecemento natural da poboación no último trienio e a súa comparanza coa media estatal. Salientaremos que mentres empeorou a situación en 2010 en Pontevedra e nas dúas provincias demograficamente minguantes (Lugo e Ourense), mellorou lixeiramente en A Coruña.

Crecemento natural por 1.000 habitantes. Provincias galegas / España. 2008-2010

■ Cadro 4.12

	2008	2009	2010
A Coruña	-1,60	-2,72	-2,06
Lugo	-7,67	-7,28	-7,56
Ourense	-7,77	-7,17	-7,89
Pontevedra	0,58	0,34	-0,25
España	2,95	2,38	2,29

Fonte: INE. Indicadores demográficos básicos.
Os datos do ano 2010 son provisionais.

O estudo diacrónico do saldo vexetativo por cada 1.000 habitantes no último terzo de século en tres ámbitos territoriais (Galicia, Estado e UE) reflicte no cadro 4.13:

■ A fortísima diminución no período 1975-1995, especialmente intensa en Galicia e España.

■ O maior dinamismo demográfico español que en Galicia e máis que no conxunto da UE desde o final do anterior período.

■ Galicia presenta un coeficiente negativo entre o dous e o catro por mil desde hai dúas décadas; a Galicia minguante demograficamente (estudando natalidade e mortalidade, é dicir, polos movementos naturais da poboación) non deixa marxe para dúbidas.

Saldo vexetativo⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2010.

■ Cadro 4.13

	1975	1985	1995	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE	4,1	2,2	0,4	0,6	0,8	1	1,2	1	-
España	10,4	3,7	0,4	1,8	2,5	2,4	2,9	2,4	2,3
Galicia	6,6	0,8	-3,6	-3,0	-2,9	-3,0	-2,3	-2,4	-2,8

(1) Nacementos menos defuncións.
Fonte: INE (Indicadores demográficos básicos) e EUROSTAT.
Os datos do ano 2010 son provisionais.

A evolución na última década do número medio de fillos en España presentou un avance ininterrompido dende o ano 1999 ata 2008 (en que acadou o índice 1,46) e, aínda que baixou no último bienio ata quedar en 2010 en 1,38 (1,32 as mulleres españolas e 1,64 as estranxeiras), ocupa actualmente unha posición intermedia na UE-27, despois de estar na última posición na década final do século XX.

Cómpre lembrar o radical cambio deste indicador demográfico no Estado español no último cuarto do século XX: España ocupaba a segunda posición na clasificación por número de fillos por muller entre os Estados da UE-15 en 1976 (tras Irlanda) e dúas décadas despois estaba na última posición.

A forte inmigración exterior e a maior natalidade das mulleres estranxeiras son, indubidablemente, factores clave para explicar a forte suba do número medio de fillos por muller en España na primeira década do século XXI. Aínda que tamén perceptible, en Galicia este proceso acadou menor intensidade: un de cada cinco

nacementos no trienio 2008-2010 en España foron de nai estranxeira, mentres que en Galicia a proporción quedouse na metade.

4.1.4 Movementos migratorios

Cuantitativamente os principais destinos dos desprazamentos poboacionais galegos nos últimos anos están a ser, por esta orde: outras poboacións de Galicia (72%), outras comunidades autónomas (25%) e o estranxeiro (3%).

Os lugares de procedencia principais dos desprazamentos a poboacións de Galicia son tamén os internos, e nos de fóra de Galicia hai moitas menos persoas que veñen do estranxeiro que doutras comunidades autónomas.

Pese ao predominante peso cuantitativo das migracións internas (entre poboacións galegas) adoita centrarse a análise nos movementos migratorios externos (os que teñen por orixe ou destino poboacións de fóra de Galicia), que cualitativamente (por razóns culturais, de distancia, etc) teñen unha significación ben distinta que os desprazamentos poboacionais dentro de Galicia.

Cómpre subliñar, antes de presentar os datos, que nunha parte porcentualmente maior que no promedio estatal, persoas que “inmigran”, agachan o retorno a Galicia de emigrantes (pola crise económica onde traballaban... ou porque lles chegou a idade da xubilación). As estatísticas certifican que ao redor dun 45% das persoas que viñeron a Galicia do estranxeiro nos últimos anos foron *emigrantes retornados*, o que confire unha clara peculiaridade á nosa “inmigración do estranxeiro”.

Resulta lóxico que a inmigración de retorno sexa especialmente intensa en Galicia e noutras comunidades que no pasado perderon máis poboación debido á emigración; para interpretar axeitadamente os datos cómpre subliñar que dentro dos “retornados” inclúense todos os cidadáns con nacionalidade española que volven; na súa maioría naceron aquí, pero tamén figuran os seus fillos e as demais persoas ás que se lles recoñeceu a nacionalidade española.

Os datos do cadro 4.14 reflicten o total de movementos migratorios de Galicia en 2010. Destacaremos que:

■ O saldo migratorio externo total de 2010 foi positivo (en 2.115 persoas) un ano máis en Galicia, aínda que moito menor que en anos anteriores (10.698 persoas en 2009 e 17.810 en 2008).

Ao abeiro da consolidación dunha etapa de recesión que, indubidablemente, reduciu o “efecto chamada” no exterior, diminuíu intensamente a inmigración galega procedente do estranxeiro, pois pasou de 15.135 persoas no ano 2009 á quinta parte (3.298) en 2010. Cómpre non esquecer que a intensa chegada de persoas procedentes do estranxeiro foi a auténtica protagonista na primeira década do século XXI dun cambio demográfico moi importante en España (e tamén en Galicia, aínda que de xeito máis contido).

■ A saída para o estranxeiro de persoas desde Galicia, pola súa banda, foi en 2010 a terceira parte do ano anterior (3.122 persoas en 2010, e 9.375 en 2009).

Cadro 4.14
Inmigracións, emigracións e saldos migratorios. Galicia / España. 2009-2010

	Inmigracións	Emigracións	Saldo total	Inmigración intraestatal	Emigración intraestatal	Saldo intraestatal	Inmigración extraestatal	Emigración extraestatal	Saldo extraestatal
2009	102.449	91.751	10.698	87.314	82.376	4.938	15.135	9.375	5.760
2010	91.455	89.340	2.115	88.157	86.218	0	3.298	3.122	176

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais.

A diferenza do que ocorreu en oito anos da pasada década, o saldo migratorio de Galicia coas outras comunidades autónomas do Estado foi positivo en 2010, a semellanza do ocorrido en 2009 pero con menos intensidade (1.939 persoas en 2010; 4.938 no ano anterior). A explicación está en que subiron máis intensamente as persoas que se foron a outras comunidades en 2010 respecto ao ano anterior (3.842 máis) que as que viñeron de outras comunidades a Galicia (843 persoas máis en 2010 que en 2009).

O cadro 4.15 recolle a visión desagregada territorialmente dos movementos migratorios entre comunidades autónomas e o cadro 4.16 a diferenciación dos mesmos entre as persoas de nacionalidade española (claramente maioritaria) e de persoas estranxeiras, co obxectivo de proporcionarlles un instrumento analítico acaído ás persoas que desexen afondar no estudo dos desprazamentos poboacionais.

Movementos migratorios intraestatais. Por CC.AA. 2010
Cadro 4.15

	Inmigracións	Emigracións	Saldo
España	1.681.395	1.681.395	0
Andalucía	240.269	239.180	1.089
Aragón	38.295	39.944	-1.649
Asturias	28.597	28.847	-250
Baleares	52.916	54.163	-1.247
Canarias	85.435	90.105	-4.670
Cantabria	23.864	23.554	310
C. e León	89.196	90.820	-1.624
C. A Mancha	88.723	81.962	6.761
Cataluña	322.992	323.773	-781
C. Valenciana	186.969	190.777	-3.808
Extremadura	27.921	27.364	557
Galicia	88.157	86.218	1.939
Madrid	254.280	255.297	-1.017
Murcia	41.346	41.977	-631
Navarra	27.357	25.632	1.725
País Vasco	66.882	64.725	2.157
A Ríoxa	11.315	11.564	-249
Ceuta	2.943	2.600	343
Melilla	3.938	2.893	1.045

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais.

Castela-A Mancha encabeza a clasificación por saldo positivo dos movementos migratorios coas outras comunidades autónomas (6.761 persoas) mentres que no outro extremo está Canarias, cun saldo negativo de 4.670 persoas.

Nas variacións residenciais debidas a movementos poboacionais dentro de España, a das persoas de nacionalidade española (que inclúe, obviamente, o retorno de emigrantes galegos que residían noutras comunidades autónomas) sextuplicou á de estranxeiros en 2010 (76.611 e 11.546 persoas, respectivamente). Na primeira delas, a continuación en 2010 do retorno de persoas galegas que se foran a traballar nos anos da expansión económica a comunidades como Canarias, Madrid ou Cataluña (as tres cun valor semellante, á cabeza desta clasificación) é un factor clave para explicar a predominancia destas tres comunidades autónomas.

Altas en Galicia por movementos migratorios intraestatais de españois e de estranxeiros. Por CC.AA. 2010

■ Cadro 4.16

	De españois	De estranxeiros
Totais Galicia	76.611	11.546
Andalucía	1.608	474
Aragón	271	151
Asturias	1.045	175
Baleares	927	169
Canarias	2.754	354
Cantabria	240	63
C. e León	1.655	458
C. A Mancha	413	228
Cataluña	2.473	721
C. Valenciana	1.094	522
Extremadura	141	78
Galicia	59.769	6.777
Madrid	2.745	948
Murcia	269	166
Navarra	174	49
País Vasco	855	146
A Ríoxa	109	60
Ceuta	36	2
Melilla	33	5

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais.

Ademais da visión estática dos dous cadros anteriores, o cadro 4.17 aporta unha visión dinámica que nos permite visualizar a evolución na última década dos saldos migratorios intraestatais. Salientaremos, no tocante a Galicia, que o saldo migratorio coas outras comunidades autónomas presentou signo negativo no período 2001-2007 (agás en 2005, de lixeiro saldo positivo) e claramente positivo no trienio 2008-2010 (aínda que certamente menos intenso no último ano).

■ Cadro 4.17

Saldo migratorio intraestatal. Por CC.AA. 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Andalucía	-1.932	3.062	10.670	13.909	12.175	6.079	1.621	444	2.150	1.089
Aragón	-4	-1.218	-597	461	239	-492	511	373	-1.978	-1.649
Asturias	-2.127	-2.337	-839	-820	-696	-708	857	1.956	528	-250
Baleares	8.376	5.542	-978	-1.335	1.360	3.712	4.333	3.245	-14	-1.247
Canarias	3.952	1.646	1.501	980	-127	-400	-2.182	-6.159	-6.784	-4.670
Cantabria	1.566	1.513	2.379	1.658	1.164	1.371	1.944	1.187	524	310
C. e León	3.420	8.977	12.410	12.232	14.618	17.802	-4.771	-4.848	-2.997	-1.624
C. A Mancha	-6.635	-5.234	-5.017	-4.457	-4.155	-2.395	14.242	12.537	6.691	6.761
Cataluña	1.458	1.549	1.017	-2.988	-9.776	-11.762	-10.641	-4.082	-2.827	-781
C. Valenciana	13.434	15.370	15.502	16.600	15.362	13.392	14.523	-770	-6.291	-3.808
Extremadura	-3.375	-3.009	-1.285	-390	-1.368	-203	-1.256	-339	1.644	557
Galicia	-4.229	-3.652	-3.627	-1.877	93	-1.438	-1.336	3.080	4.938	1.939
Madrid	-9.748	-18.108	-27.856	-33.331	-29.994	-23.542	-16.538	-10.373	-2.200	-1.017
Murcia	-620	833	191	3.558	5.395	2.541	-574	139	1.469	-631
Navarra	458	136	-15	126	323	696	2.094	2.019	1.674	1.725
País Vasco	-3.866	-3.549	-2.922	-3.590	-3.707	-4.843	-3.809	462	1.869	2.157
A Ríoxa	814	248	977	1.003	42	604	1.146	600	-537	-249
Ceuta	-319	-814	-796	-1.024	-577	-221	-379	171	874	343
Melilla	-623	-955	-715	-715	-371	-193	215	358	1.267	1.045
España	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais.

A desagregación provincial recollida no cadro 4.18 reflicte que:

■ Foi positivo en 2010 en tres provincias galegas o saldo dos movementos migratorios dentro de España. Lugo foi a provincia que tivo saldo negativo.

■ Nos movementos migratorios co estranxeiro foi positivo tamén en 2010 o saldo de tres provincias galegas: Pontevedra foi neste caso a excepción e A Coruña a de saldo máis positivo.

Inmigracións, emigracións e saldos migratorios de Galicia. Por provincias. 2010

■ Cadro 4.18

	Inmigración intraestatal	Emigración intraestatal	Saldo intraestatal	Inmigración extraestatal	Emigración extraestatal	Saldo extraestatal
A Coruña	38.094	36.387	1.707	1.520	1.346	174
Lugo	9.771	9.940	-169	337	230	107
Ourense	13.760	13.705	55	626	516	110
Pontevedra	26.532	26.186	346	815	1.030	-215

Fonte: INE, estatística de variacións residenciais

4.2 Resumo das principais variables laborais

Comezaremos o estudo do mercado de traballo en Galicia co resumo da evolución no último cuadrienio en Galicia das poboacións activa, ocupada, desempregada e inactiva.

Os datos do cadro 4.19 explicitan que no ano 2010:

- A poboación activa galega baixou (-1,2%) por primeira vez no período analizado.
- A poboación ocupada de Galicia baixou (-4,4%) por segundo ano consecutivo e algo máis que no ano anterior (-4,1%).
- O paro estimado pola EPA de Galicia, en cambio, medrou con moita forza (20,7%) aínda que non chegou á metade da porcentaxe de 2009 (-44,6%).
- A poboación inactiva subiu por primeira vez no período que analizamos neste cadro.

Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica. Galicia. 2005-2010

■ Cadro 4.19

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Poboación activa	1.254,8	1.272,1	1.292,0	1.314,8	1.317,4	1.300,9
Poboación ocupada	1.130,0	1.164,2	1.193,4	1.200,1	1.151,4	1.100,7
Poboación parada	124,8	107,8	98,7	114,7	165,9	200,3
Poboación inactiva	1.111,0	1.100,6	1.088,9	1.072,8	1.068,9	1.082,4

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fuente: INE. EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

A diferenciación por sexos figura no cadro 4.20; salientaremos que as mulleres seguen a ser maioría nas poboacións de alomenos dezaseis anos e inactiva, pero son menos que os homes nas tres variables vencelladas ao mercado laboral: poboacións activa, ocupada e desempregada.

Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2008-2010

■ Cadro 4.20

	2008			2009			2010		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Poboación activa	1.314,8	726,4	588,4	1.317,4	712,5	604,8	1.300,9	703,6	597,3
Poboación ocupada	1.200,1	672,7	527,4	1.151,4	628,7	522,7	1.100,7	600,8	499,9
Poboación parada	114,7	53,7	61,0	165,9	83,8	82,1	200,3	102,9	97,4
Poboación inactiva	1.072,8	414,1	658,7	1.068,9	427,6	641,3	1.082,4	434,7	647,8

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fuente: INE, EPA. Elaboración polo IGE.

4.3 Poboación activa e taxa de actividade

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa galega coa análise da evolución nos últimos anos da poboación activa, da *taxa de actividade* (porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de polo menos dezaseis anos) e da distribución da poboación activa por provincias.

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas no último trienio. O cadro 4.21 reflicte:

■ A diminución da poboación activa de Galicia en 2010 (-0,8%), mentres que houbo unha suba media estatal do 0,6%. O maior crecemento foi o de Murcia, e o maior descenso, o de A Ríoxa.

■ A participación porcentual de Galicia na poboación activa de España en 2010 é do 5,6%, unha décima menos que no ano anterior e tres décimas por baixo do peso relativo da nosa comunidade no total de habitantes do Estado.

■ Cadro 4.21

Poboación activa por comunidades autónomas. 2008-2010

	Valores absolutos Miles			Distribución porcentual			Porcentaxe variacións anuais		
	T IV 08	T IV 09	T IV 10	T IV 08	T IV 09	T IV 10	T IV 08	T IV 09	T IV 10
Andalucía	3.094,7	3.927,5	3.976,5	16,9	17,1	17,2	4,3	0,6	1,2
Aragón	664,5	653,9	643,6	2,9	2,8	2,8	2,3	-1,6	-1,6
Asturias	491,8	481,3	477,5	2,1	2,1	2,1	3,3	-2,1	-0,8
Baleares	564,1	575,2	578,6	2,4	2,5	2,5	3,7	2,0	0,6
Canarias	1.055,5	1.092,1	1.085,6	4,6	4,8	4,7	3,0	3,5	-0,6
Cantabria	281,5	277,1	274,8	1,2	1,2	1,2	1,8	-1,6	-0,8
Castela e León	1.186,3	1.176,2	1.183,6	5,1	5,1	5,1	2,1	-0,9	0,6
Castela A Mancha	965,5	978,2	990,4	4,2	4,3	4,3	4,3	1,3	1,2
Cataluña	3.854,8	3.779,5	3.820,3	16,7	16,5	16,5	1,5	-2,0	1,1
C. Valenciana	2.569,8	2.552,8	2.513,8	11,1	11,1	10,9	3,9	-0,7	-1,5
Extremadura	483,3	483,6	497,0	2,1	2,1	2,2	0,5	0,1	2,8
Galicia	1.324,1	1.307,3	1.296,6	5,7	5,7	5,6	2,4	-1,3	-0,8
Madrid	3.402,2	3.396,3	3.440,4	14,8	14,8	14,9	3,6	-0,2	1,3
Murcia	725,2	718,9	747,4	3,1	3,1	3,2	4,6	-0,9	4,0
Navarra	309,0	305,8	306,8	1,3	1,3	1,3	1,8	-1,0	0,3
País Vasco	1.063,9	1.048,0	1.054,4	4,6	4,6	4,6	0,4	-1,5	0,6
A Ríoxa	160,1	158,6	155,9	0,7	0,7	0,7	1,5	-0,9	-1,7
Ceuta e Melilla	58,3	60,1	61,7	0,3	0,3	0,3	-2,2	3,1	2,7
España	23.064,7	22.972,4	23.104,8	100,0	100,0	100,0	2,9	-0,4	0,6

Os datos correspóndense coas series revisadas segundo a nova metodoloxía EPA-2005 (cambio de base de poboación).
Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral nº 92, febreiro 2011).

No cadro 4.22 ofrecemos os datos da poboación activa das provincias galegas no último cuatrienio; subliñaremos que:

■ En 2010 a poboación activa subiu nas dúas provincias menos desenvolvidas economicamente (de forma especialmente intensa na de Lugo) e baixou nas dúas máis desenvolvidas.

■ No período analizado, na provincia de A Coruña creceu sempre a poboación activa ata 2009, pero baixou no último ano.

Poboación activa. Por provincias. 2006-2010

■ Cadro 4.22

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	538,6	539,3	551,3	564,7	551,5
Lugo	150,7	150,7	154,1	152,0	158,1
Ourense	141,2	147,0	144,5	136,6	138,6
Pontevedra	441,5	455,6	464,8	464,0	452,8

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

O cadro 4.23 amosa que, cos valores do cuarto trimestre de 2010:

■ A taxa de actividade baixou no último ano en Galicia en 0,36 puntos porcentuais, mentres que no promedio de España subiu 0,23 puntos; o diferencial agrandouse, pois, e quedou en 5,56 puntos porcentuais a prol do dato estatal (seis décimas por riba que en 2009).

■ As maiores taxas de actividade preséntanas en 2010, de novo, Madrid e Baleares; as menores foron as de Asturias e Galicia (ademais das cidades autónomas), mentres que no ano anterior Estremadura e Castela-León tiñan tamén taxas de actividade inferiores á de Galicia.

Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 2008-2010

■ Cadro 4.23

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais en puntos porcentuais		
	T IV 08	T IV 09	T IV 10	T IV 08	T IV 09	T IV 10
Andalucía	58,40	58,30	58,70	1,60	-0,10	0,40
Aragón	59,60	58,80	57,90	0,70	-0,80	-0,80
Asturias	52,60	51,60	51,40	1,70	-1,00	-0,20
Baleares	63,80	64,50	64,40	0,60	0,70	-0,10
Canarias	61,30	62,90	62,10	0,60	1,60	-0,80
Cantabria	56,90	56,00	55,60	0,60	-0,90	-0,40
C. A Mancha	57,30	57,70	58,20	1,10	0,40	0,50
C. León	47,80	54,60	55,20	0,90	-0,20	0,60
Cataluña	63,30	62,20	62,90	0,50	-1,10	0,60
C. Valenciana	61,60	61,20	60,20	1,10	-0,40	-1,00
Estremadura	53,50	53,40	54,80	0,10	-0,10	1,40
Galicia	55,40	54,80	54,40	1,20	-0,70	-0,40
Madrid	65,10	64,70	65,30	1,20	-0,40	0,70
Murcia	61,90	60,80	62,90	1,30	-1,20	2,20
Navarra	60,70	59,70	59,80	0,30	-0,90	0,10
País Vasco	58,20	57,40	57,90	0,40	-0,70	0,50
A Ríoxa	60,10	60,00	59,30	0,30	-0,10	-0,60
Ceuta e Melilla	53,10	53,20	53,60	-3,10	0,10	0,70
España	60,10	59,70	59,70	1,00	-0,40	59,70

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.
Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 96, febreiro 2011.

A desagregación por sexos das taxas de actividade galega no último cuadrenio que figura no cadro 4.24 reflicte que, en medias anuais, nos homes baixou 0,7 puntos porcentuais en 2010 e nas mulleres, 0,5 puntos.

Como consecuencia desa evolución, no último ano baixou en dúas décimas o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina, pero segue a ser aínda moi alto (13,8 puntos) a prol dos homes.

Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2005-2010

■ Cadro 4.24

	Total	Homes	Mulleres
2005	53,0	62,6	44,3
2006	53,6	62,2	45,8
2007	54,2	63,3	46,0
2008	55,1	63,7	47,2
2009	55,2	62,5	48,5
2010	54,6	61,8	48,0

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE.

A diferenza por sexos das taxas de actividade no último bienio en cada unha das provincias figura no cadro 4.25, no que subliñaremos que:

■ A taxa de actividade global subiu en 2010 nas provincias de Lugo e Ourense, e baixou nas outras dúas.

■ A análise cruzada das taxas de actividade por sexo e provincia subliña que en 2010 tanto a masculina como a feminina baixaron en A Coruña e Pontevedra e subiron en Lugo e Ourense. As taxas de actividade das mulleres seguen a ser especialmente baixas (pese á suba de 2010) nas dúas provincias de menor desenvolvemento económico (Lugo e Ourense), sobre todo en Ourense, que pasou a ocupar a última posición.

Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2007-2010

■ Cadro 4.25

	Total	Homes	Mulleres
2007			
A Coruña	55,2	64,7	46,8
Lugo	47,7	55,1	40,7
Ourense	49,5	58,3	41,3
Pontevedra	57,4	66,7	48,8
2008			
A Coruña	56,2	65,2	48,1
Lugo	49,8	57,1	43,0
Ourense	49,7	57,4	42,5
Pontevedra	57,6	66,7	49,3
2009			
A Coruña	57,6	64,5	51,3
Lugo	49,4	55,7	43,5
Ourense	47,3	54,0	41,2
Pontevedra	57,4	65,7	49,7
2010			
A Coruña	56,2	63,3	49,9
Lugo	52,0	57,8	46,5
Ourense	48,1	55,1	41,9
Pontevedra	55,8	63,9	48,4

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE.

4.4 A poboación ocupada

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, analizaremos agora a poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución (e a da taxa de ocupación) no último trienio nas distintas comunidades autónomas e a taxa de ocupación, para posteriormente analizar cómo se distribúe en Galicia a poboación ocupada por sexos, provincias, sectores económicos, grupos de idade e situación profesional.

4.4.1 Poboación ocupada e taxa de ocupación

O cadro 4.26 preséntanos os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no cuarto trimestre ao longo do último trienio, así como a variación que en termos relativos presentou cada unha delas. Salientaremos que:

■ O emprego, que diminuíra en todas as comunidades en 2009, subiu en 2010 en dúas (País Vasco e Murcia). A maior intensidade na destrución de emprego presentárona Aragón (-4,7%), A Rioxa e Galicia (-4% as dúas), moi por riba da media estatal (-1,3%).

■ A participación de Galicia no total de ocupación española en 2010 quedou no 5,9% (dúas décimas menos que no ano anterior), precisamente na mesma porcentaxe do noso peso demográfico no conxunto do Estado.

Cadro 4.26

Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2008-2010

	Valores absolutos (miles)			Distribución porcentual			Variacións anuais		
	T IV 08	T IV 09	T IV 10	T IV 08	T IV 09	T IV 10	%	%	%
							T IV 08	T IV 09	T IV 10
Andalucía	3.054,4	2.893,5	2.849,1	15,4	15,5	15,5	-5,2	-5,3	-5,3
Aragón	601,0	567,0	540,3	3,0	3,0	2,9	-2,5	-5,7	-4,7
Asturias	442,8	412,7	398,0	2,2	2,2	2,2	1,2	-6,8	-3,6
Baleares	494,6	462,8	540,0	2,5	2,5	2,4	-0,1	-6,4	-2,8
Canarias	832,0	798,2	771,2	4,0	4,3	4,2	-8,7	-4,1	-3,4
Cantabria	256,4	242,1	233,8	1,3	1,3	1,3	-2,7	-5,6	-3,4
C. A Mancha	821,6	790,2	779,2	4,1	4,2	4,2	-3,5	-3,8	-1,4
C. León	1.053,3	1.009,7	996,8	5,3	5,4	5,4	-2,6	-4,1	-1,3
Cataluña	3.399,0	3.136,4	3.133,5	17,1	16,8	17,0	-4,2	-7,7	-0,1
C. Valenciana	2.188,1	1.976,8	1.937,9	11,0	10,6	10,5	-2,7	-9,7	-2,0
Extremadura	396,5	380,8	378,2	2,0	2,0	2,1	-4,0	-4,0	-0,7
Galicia	1.195,1	1.138,9	1.093,1	6,0	6,1	5,9	-0,1	-4,7	-4,0
Madrid	3.057,0	2.897,8	2.898,4	15,4	15,5	15,7	-0,5	-5,2	0,0
Murcia	612,6	557,4	560,6	3,1	3,0	3,0	-3,6	-9,0	0,6
Navarra	283,9	273,6	271,1	1,4	1,5	1,5	-2,3	-3,6	-0,9
País Vasco	975,4	924,9	939,5	4,9	5,0	5,1	-2,3	-5,2	1,6
A Ríoxa	144,5	136,9	131,4	0,7	0,7	0,7	-2,9	-5,3	-4,0
Ceuta e Melilla	48,7	46,1	46,0	0,2	0,2	0,2	0,0	-5,3	-0,2
España	19.856,8	18.645,9	18.408,2	100,0	100,0	100,0	-3,0	-6,1	-1,3

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

 Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 96, febreiro 2011.

A análise da taxa de ocupación (porcentaxe de poboación con emprego respecto da poboación de dezaseis ou máis anos) reflicte no cadro 4.27 que no ano 2010:

■ Presentou en Galicia un importante descenso (-1,84 puntos) respecto do ano anterior; diminución moito maior que a rexistrada no promedio estatal (-0,7%).

■ Destacaron en 2010 os descensos das taxas de ocupación de Aragón, Canarias e Galicia, mentres que o País Vasco tivo a maior suba.

■ A taxa de emprego de Galicia segue a ser en 2010 menor que a estatal, e o diferencial (1,91 puntos) quedou 1,14 puntos por riba do ano anterior.

Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas. 2008-2010

■ Cadro 4.27

	Valores das taxas			Variacións anuais	
	En porcentaxe			En puntos porcentuais	
	T IV 08	T IV 09	T IV 10	T IV 09	T IV 10
Andalucía	45,7	43,0	42,1	-2,7	-0,9
Aragón	53,9	51,0	48,7	-3,0	-2,3
Asturias	47,3	44,2	42,8	-3,1	-1,4
Baleares	55,9	51,9	50,1	-4,1	-1,8
Canarias	48,3	46,0	44,1	-2,3	-1,9
Cantabria	51,9	49,0	47,3	-3,0	-1,6
C. A Mancha	48,8	47,0	45,8	-2,2	-0,9
C. León	48,6	46,9	46,5	-1,8	-0,4
Cataluña	55,9	51,7	51,6	-4,2	-0,1
C. Valenciana	52,5	47,4	46,4	-5,1	-1,0
Extremadura	43,9	42,0	41,7	-1,9	-0,4
Galicia	50,0	47,7	45,9	-2,3	-1,8
Madrid	58,5	55,2	55,0	-3,3	-0,2
Murcia	52,3	47,1	47,2	-5,2	0,1
Navarra	55,7	53,4	52,8	-2,3	-0,6
País Vasco	53,3	50,7	51,6	-2,6	0,9
A Rioxa	54,2	51,8	50,0	-2,5	-1,7
Ceuta e Melilla	44,4	40,7	40,0	-3,7	-0,7
España	51,8	48,5	47,8	-3,3	-0,7

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 96, febreiro 2011.

A desagregación por sexos das taxas de emprego de Galicia que figuran no cadro 4.28 para o último cuadrienio reflicte que:

■ Nos homes, en 2010 baixou 2,3 puntos porcentuais respecto do ano anterior, e nas mulleres, 1,8 puntos.

■ Como consecuencia desa evolución, no último ano reduciuse en 0,5 puntos o diferencial entre as taxas de ocupación masculina e feminina, e a diverxencia (12,7 puntos a prol dos homes), con ser grande, é a menor do quinquenio analizado.

Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2006-2010

■ Cadro 4.28

	Taxa de ocupación		
	Total	Homes	Mulleres
2006	49,1	58,4	40,5
2007	50,1	59,7	41,4
2008	50,3	59,0	42,3
2009	48,3	55,1	41,9
2010	46,2	52,8	40,1

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

A análise da taxa de ocupación das provincias galegas (coa súa diferenciación por sexos) do cadro 4.29 amosa que:

■ A provincia de A Coruña presenta en 2010 a maior taxa global de emprego, 8,2 puntos porcentuais superior á da provincia de menor taxa (Ourense).

■ Na desagregación por sexos e provincias, conségtase que nas mulleres a taxa de ocupación é especialmente baixa na provincia de Ourense (que queda 8,1 puntos porcentuais por baixo da de A Coruña).

■ A análise cruzada por sexos e provincias en 2010 reflicte que a taxa de emprego tan só subiu na provincia de Lugo (e fíxoo nos dous sexos).

Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2007-2010

■ Cadro 4.29

	Total	Homes	Mulleres
2007			
A Coruña	50,6	60,7	41,7
Lugo	44,9	52,6	37,7
Ourense	46,7	55,8	38,1
Pontevedra	52,7	62,6	43,7
2008			
A Coruña	51,2	60,2	43,0
Lugo	46,7	54,5	39,4
Ourense	46,6	54,4	39,1
Pontevedra	51,8	60,9	43,6
2009			
A Coruña	50,9	57,6	44,8
Lugo	44,8	50,9	39,1
Ourense	42,4	49,1	36,4
Pontevedra	48,4	56	41,5
2010			
A Coruña	48,4	55,1	42,3
Lugo	46,3	51,8	41,1
Ourense	40,2	46,8	34,2
Pontevedra	45,6	52,5	39,3

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

Xa en anteriores *Informes Sociolaborais* subliñamos a gravidade de que a economía galega presente unha taxa de ocupación moi baixa en comparanza coas da UE e da OCDE, porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva eficiente aos nosos recursos humanos, imprescindible para a converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente.

Mentres, parte do noso capital humano debe buscar o seu emprego fóra de Galicia; un grupo importante corresponde a persoal cualificado (maioritariamente con estudos universitarios ou de ciclos formativos de F.P.) que, despois de se formar en Galicia, van deixar o froito do seu traballo noutras comunidades autónomas (ou noutros Estados) con maior desenvolvemento económico-social.

Ademais, desaproveitamos outra parte dos nosos recursos humanos co abuso das “prexubilacións”, nas que mesmo se destinan fondos públicos (hoxe, en tempo de crise, máis que nunca imprescindibles para crear emprego) para retirar do mercado efectivos laborais que están con plena capacidade produtiva e unha gran experiencia profesional.

4.4.2 Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional

A desagregación por sectores económicos do cadro 4.30 certifica que:

■ O sector que concentra máis poboación ocupada (o de servizos) no ano 2010 supón xa un 67% do emprego total galego –dous puntos máis que no ano anterior–, aínda que certamente segue bastante por baixo da media estatal e do conxunto dos países máis desenvolvidos.

■ Baixou o emprego en 2010 nos catro sectores produtivos, como xa ocorrera en 2009.

Poñemos neste cadro a disposición das persoas interesadas os datos que permiten facer unha análise desagregada por grupos de idade da poboación ocupada en cada sector económico.

Poboación ocupada por grupos de idade e sector económico. Galicia 2010

■ Cadro 4.30

	Total	de 16 a 24 anos	de 25 a 54 anos	de 55 e máis anos
Total	1.100,7	61,3	878,5	160,9
Agricultura e pesca	86,6	3,3	58,9	24,3
Industria	171,6	8,4	142,2	21,0
Construción	105,2	7,4	82,9	14,9
Servizos	737,2	42,1	594,4	100,6

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

Para coñecer a situación profesional da poboación ocupada de Galicia presentamos o cadro 4.31, que inclúe a desagregación por sexo e sector económico no último bienio. Salientaremos que:

■ A poboación asalariada baixou intensamente en 2010 (35.600 persoas) e supón actualmente un 78,4% da poboación ocupada de Galicia; a nosa taxa de asalarización segue por baixo das medias do Estado e da Unión Europea.

■ Séguelle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego a que traballa como “empresario ou membro de cooperativa” (baixou en 14.000 persoas respecto do ano anterior).

■ En terceira posición –xa de moi lonxe das dúas anteriores– están as persoas que traballan como “axudas familiares”, que baixaron en 1.200 persoas no último ano. Están fundamentalmente empregadas nos sectores servizos e agro-pesqueiro (91,8% do total dos “axudas familiares”).

Cadro 4.31 Poboación ocupada. Por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2008-2010

	2008			2009			2010		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Total poboación ocupada	1.200,1	627,7	527,4	1.151,4	628,7	522,7	1.100,7	600,8	499,9
Agricultura e pesca	96,4	58,8	37,6	91,6	54,2	37,4	86,6	50,8	35,8
Industria	215,2	1.517,7	63,6	194,1	141,2	52,8	171,6	125,1	46,6
Construción	131,9	121,8	10,1	115,7	106,9	8,8	105,2	97,0	8,2
Servizos	756,5	340,4	416,1	750,1	326,5	423,6	737,2	327,9	409,2
Empresario ou membro de cooperativa	257,2	153,5	103,7	238,9	140,4	98,6	224,9	133,4	91,5
Agricultura e pesca	58,8	29,3	29,5	54,1	24,9	29,2	53,7	25,8	27,9
Industria	22,3	16,4	5,9	18,3	13,7	4,6	14,9	11,8	3,1
Construción	31,9	29,8	2,1	29,1	27,5	1,6	26,1	24,2	1,9
Servizos	144,2	78,0	66,2	137,5	74,3	63,2	130,2	71,6	58,6
Axudas familiares	19,2	9,8	9,4	13,4	7,1	6,3	12,2	6,3	5,9
Agricultura e pesca	9,7	5,8	3,9	7,2	4,1	3,1	7,7	4,6	3,1
Industria	1,8	0,7	1,1	1,0	0,3	0,6	0,5	0,1	0,4
Construción	1,0	0,3	0,7	0,4	0,1	0,3	0,5	0,1	0,4
Servizos	6,7	3,0	3,7	4,8	2,5	2,3	3,5	1,5	2,0
Asalariados	922,9	509,2	413,7	898,8	481,0	417,7	863,2	460,9	402,4
Agricultura e pesca	27,6	23,5	4,0	30,0	24,9	5,1	25,0	20,3	4,7
Industria	191,0	134,6	56,4	174,8	127,2	47,6	156,1	113,1	43,1
Construción	99,0	91,7	7,2	86,2	79,2	7,0	78,6	72,6	6,0
Servizos	605,3	259,4	346,0	607,7	249,7	358,0	603,5	254,9	348,6
Outra situación	0,9	0,6	0,3	0,4	0,2	0,1	0,4	0,2	0,2
Agricultura e pesca	0,6	0,5	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1
Industria	0,0	-	-	-	-	-	0,1	-	-
Construción	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Servizos	0,2	0,1	0,1	0,1	-	-	0,1	-	-

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
 Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

A desagregación provincial da poboación ocupada en cada sector económico no ano 2010 podemos vela no cadro 4.32.

■ Respecto da ocupación total por provincias, salientaremos que subiu só na de Lugo (e fíxoo en 3.000 persoas).

■ No ano 2010 hai 844.100 persoas traballando nas provincias occidentais (un 76,6 % do emprego total galego), 2,3 puntos porcentuais máis que en 2009.

■ O sector servizos, que supón un 67% do emprego galego en 2010, ascendeu nas provincias occidentais ao 78,3%.

Poboación ocupada. Por sector económico e provincia. Galicia. 2010
Cadro 4.32

	Total	Agricultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
Galicia	1.100,7	86,6	171,6	105,2	737,2
A Coruña	474,2	26,8	66,6	47,9	332,9
Lugo	140,9	28,6	14,8	14,2	83,3
Ourense	115,7	8,8	17,7	12,4	76,7
Pontevedra	369,9	22,4	72,6	30,6	244,3

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
 Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

O cadro 4.33 recolle a distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos en Galicia e España. Subliñaremos que:

- A porcentaxe galega de poboación agro-pesqueira (7,9%) é actualmente case o dobre da española (4,3%).
- Na industria é 1,5 puntos porcentuais maior a poboación ocupada en Galicia que en España (sete décimas menos que en 2009).
- Na construción coincidían en 2009 as porcentaxes das poboacións ocupadas de Galicia e España. En 2010 a galega (9,8%) supera en sete décimas á española.
- No sector servizos a diferenza é de 5,6 puntos a prol de España (catro décimas menos que en 2009).

Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España. 2010

■ Cadro 4.33

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Galicia	100,0	7,9	15,6	9,6	67,0
España	100,0	4,3	14,1	8,9	72,6

Fonte: INE, EPA.

A desagregación porcentual por tipo de contrato (temporal ou indefinido) e sexo que recolle o cadro 4.34 reflicte que, en medias anuais:

- No ano 2010 un 74,9% dos contratos de Galicia son indefinidos (1,6 puntos porcentuais máis que no ano anterior).
- A taxa de temporalidade de Galicia, ou porcentaxe da poboación asalariada que ten un contrato de tipo temporal (25,1%) supera en dúas décimas á media estatal en 2010.
- A taxa de temporalidade feminina de Galicia en 2010 (28,2%) baixou un punto, e a das homes baixou 2,2 puntos.
- A contratación temporal nas mulleres en Galicia en 2010 é 5,8 puntos superior á dos homes (abriuse o diferencial en 1,2 puntos respecto de 2009) mentres que a nivel estatal esa diferenza é moito menor (2,2 puntos).

Porcentaxe de contratación indefinida e temporal. Galicia/ España. 2008-2010

■ Cadro 4.34

	De duración indefinida			Temporal		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Total						
España	75,1	74,6	70,7	24,9	25,4	29,3
Galicia	74,9	73,3	69,4	25,1	26,7	30,6
Homes						
España	76,1	76,2	72,4	23,9	23,8	27,6
Galicia	77,6	75,4	71,3	22,4	24,6	28,7
Mulleres						
España	73,9	72,7	68,6	26,1	27,3	31,4
Galicia	71,8	70,8	67,0	28,2	29,2	33,0

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA.

Se desagregamos o estudo dos contratos entre os sectores privado e público, comprobamos que a taxa de temporalidade no sector privado en Galicia é en 2010 dun 25,4% (tras baixar 6,3 puntos no bienio 2008-2009), mentres que no sector público é dun 24% (3,5 puntos porcentuais menos que dous anos antes).

Nos capítulos 5 e 7 deste mesmo Informe Sociolaboral se amplía a información vencellada coas modalidades de contratación, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar nesta cuestión. Cómpre, iso si, lembrar que unha das principais diverxencias da nosa estrutura sociolaboral coa media da UE ou da OCDE segue a ser a alta temporalidade que temos (pese á forte diminución do último trienio, especialmente polos efectos da “gran recesión” ao non renovarse moitos contratos neste segmento da poboación asalariada). Velaí un bo campo no que continuar a traballar para “homologar” o noso mercado de traballo co dos Estados desenvolvidos cos que queremos converxer.

4.5 Poboación desempregada e taxa de paro

Unha vez rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos a análise doutro compoñente da poboación activa —a poboación desempregada— ao través dos datos que proporcionan as Enquisas de Poboación Activa elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas e as súas taxas de paro. Posteriormente afondaremos na taxa de desemprego galega (por sexos, provincias e grupos de idade) e na distribución da poboación desempregada por tempo de busca de emprego.

O cadro 4.35 recolle, cos datos do cuarto trimestre, a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas no último trienio. Salientaremos que:

■ A suba porcentual do desemprego de Galicia seguiu sendo en 2010 moi elevada (20,8%), máis do dobre do incremento medio estatal (8,6%).

■ A poboación desempregada de Galicia representa actualmente un 4,3% do total estatal (catro décimas máis que en 2009), porcentaxe menor que o noso peso relativo económico e demográfico no Estado.

■ Nun ano de suba do desemprego en todas as comunidades autónomas (agás País Vasco) a maior suba porcentual foi a de Galicia; seguiron Aragón e Cantabria.

Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2008-2010

■ Cadro 4.35

	Valores absolutos			Distribución porcentual	Variacións anuais	
	Miles				Miles	%
	T IV 08	T IV 09	T IV 10	T IV 10	T IV 10	T IV 10
9 Andalucía	850,3	1.034,0	1.127,4	24,0	93,4	9,0
Aragón	63,6	86,9	103,3	2,2	16,4	18,9
Asturias	48,9	68,6	79,6	1,7	11,0	16,0
Baleares	69,5	112,4	128,6	2,7	16,2	14,4
Canarias	223,6	293,8	314,4	6,7	20,6	7,0
Cantabria	25,1	35,0	41,0	0,9	6,0	17,1
C. A Mancha	143,9	188,1	211,2	4,5	23,1	12,3
C. León	133,1	166,5	186,8	4,0	20,3	12,2
Cataluña	455,8	643,1	686,8	14,6	43,7	6,8
C. Valenciana	381,7	576,0	575,9	12,3	-0,1	0,0
Extremadura	86,8	102,8	118,8	2,5	16,0	15,6
Galicia	129,0	168,4	203,5	4,3	35,1	20,8
Madrid	345,3	498,5	542,0	11,5	43,5	8,7
Murcia	112,6	161,5	186,7	4,0	25,2	15,6
Navarra	25,1	32,2	35,7	0,8	3,5	10,9
País Vasco	88,6	123,1	114,9	2,4	-8,2	-6,7
A Ríoxa	15,6	21,7	24,4	0,5	2,7	12,4
Ceuta e Melilla	9,6	14,0	15,7	0,3	1,7	12,1
España	3.208,1	4.326,5	4.696,6	100,0	370,1	8,6

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 96, febreiro 2011.

O cadro 4.36 permítenos o seguimento comparativo das taxas de desemprego (porcentaxe de persoas desempregadas sobre a poboación activa) nas distintas comunidades autónomas no último trienio.

■ A taxa de paro foi en 2010 dun 15,69% en Galicia (2,81 puntos porcentuais máis que no ano anterior). Pese á importante suba da taxa de desemprego, esta quedou en Galicia 4,64 puntos por baixo da media española; acurtouse o diferencial respecto de 2009 en 1,31 puntos.

■ A clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, encabézana Canarias e Andalucía (con taxas superiores ao 28%) e péchana Navarra e País Vasco (taxas inferiores ao 12%).

A nosa taxa de desemprego de Galicia é máis do dobre que as taxas medias da UE ou da OCDE; velaí unha “diverxencia” real da nosa estrutura económico-social que cómpre reducir para achegármolos ao nivel medio de benestar do conxunto dos estados cun maior nivel de desenvolvemento económico-social. Parece que non é

esta a preocupación principal que estea hoxe na axenda política, porque parece que a presión dos “mercados” está condicionándoa de tal xeito que a diminución do endebedamento público pasou a ter o protagonismo principal, deixando nun segundo plano unha política económica anticíclica na que os poderes públicos prioricen a saída da crise económica co estímulo de axudas públicas que contribúan á creación do tan necesario emprego, nun tempo en que xa tantos miles de familias están a sufrir as consecuencias dunha desfeita económica que eles non causaron.

Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2008-2010

■ Cadro 4.36

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais (en puntos porcentuais)		
	T IV 08	T IV 09	T IV 10	T IV 08	T IV 09	T IV 10
Andalucía	21,8	26,3	28,4	7,8	4,6	2,0
Aragón	9,6	13,3	16,1	4,5	3,7	2,8
Asturias	10,0	14,2	16,7	1,8	4,3	2,4
Baleares	12,3	19,5	22,2	3,3	7,2	2,7
Canarias	21,2	26,9	29,0	10,2	5,7	2,1
Cantabria	8,9	12,6	14,9	4,3	3,7	2,3
C. A Mancha	14,9	19,2	21,3	7,0	4,3	2,1
C. León	11,2	14,2	15,8	4,2	3,0	1,6
Cataluña	11,8	17,0	18,0	5,2	5,2	1,0
C. Valenciana	14,9	22,6	22,9	5,8	7,7	0,4
Extremadura	18,0	21,3	23,9	3,3	3,3	2,6
Galicia	9,7	12,9	15,7	2,3	3,1	2,8
Madrid	10,2	14,7	15,8	3,8	4,5	1,1
Murcia	15,5	22,5	25,0	7,3	6,9	2,5
Navarra	8,1	10,5	11,6	3,9	2,4	1,1
País Vasco	8,3	11,8	10,9	2,6	3,5	-0,9
A Rioxa	9,8	13,7	15,7	4,1	4,0	2,0
Ceuta e Melilla	16,6	23,0	25,4	-1,7	6,9	2,4
España	13,9	18,8	20,3	5,3	4,9	1,5

Fuente: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 96, febreiro 2011.

A desagregación por sexos no último cuadrienio das taxas de desemprego que figuran no cadro 4.37 permite observar que:

■ Subiron de xeito semellante en 2010 en Galicia as taxas de desemprego dos homes (2,86 puntos) e das mulleres (2,73 puntos).

■ A taxa feminina de Galicia en 2010 está 1,69 puntos por riba da masculina (e 0,11 puntos porcentuais por baixo do diferencial do ano anterior); este diferencial é o menor do período estudado e o proceso de aproximación se produciu en todos e cada un dos anos estudados.

■ A taxa de desemprego feminina de Galicia retrocedeu practicamente ao nivel de hai un cuadrienio, mentres que a masculina (aínda que menor que aquela) está moi por riba da de calquera dos anos que figuran no cadro.

Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2006-2010

■ Cadro 4.37

	Total	Homes	Mulleres
2006	8,5	6,1	11,4
2007	7,6	5,7	10,0
2008	8,7	7,4	10,4
2009	12,6	11,8	13,6
2010	15,4	14,6	16,3

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA.

A desagregación por sexos e grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia e o total español que figuran no cadro 4.38 reflicte que:

■ A taxa de desemprego galega no grupo de idade das persoas menores de 25 anos é moi alto (35,41%) e triplica o índice medio de paro do resto das persoas desempregadas. Está 6,20 puntos por baixo da taxa española.

■ A taxa de desemprego máis alta en Galicia no último trimestre de 2010 é a das mulleres máis novas (un 36,73%).

■ Cadro 4.38

Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia/ España. 2009-2010

	Total		Menos de 25 anos		25 a 54 anos		55 e máis	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Total								
España	18,01	20,06	37,85	41,61	16,53	18,63	11,52	13,50
Galicia	12,59	15,40	30,78	35,41	11,60	14,64	7,26	9,05
Homes								
España	17,72	19,73	39,08	43,17	16,25	18,13	10,81	13,70
Galicia	11,76	14,62	31,28	34,38	10,44	13,72	6,98	9,03
Mulleres								
España	18,39	20,48	36,35	39,78	16,88	19,25	12,67	13,00
Galicia	13,58	16,31	30,11	36,73	12,92	15,69	7,63	9,08

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA.

A evolución por provincias e sexos da taxa de desemprego do último bienio figura no cadro 4.39, e reflicte que:

■ No último ano subiu a taxa global de paro nas catro provincias, facéndoo con especial intensidade en Ourense (nada menos que un incremento do 60%).

■ Tanto globalmente como en cada un dos sexos, Lugo é a provincia con menor taxa de desemprego.

■ Nas catro provincias é maior a taxa de desemprego feminina que a masculina. O maior diferencial por sexos séguese a dar en Ourense (3,4 puntos) e o menor (0,9 puntos) en Pontevedra.

Taxas de desemprego. Por sexo e provincia. Galicia. 2008-2010

■ Cadro 4.39

	Total	Homes	Mulleres
2008			
Galicia	8,70	7,40	10,40
A Coruña	8,90	7,60	10,60
Lugo	6,20	4,50	8,30
Ourense	6,30	5,10	7,80
Pontevedra	10,10	8,80	11,60
2009			
Galicia	12,60	11,80	13,60
A Coruña	11,60	10,70	12,60
Lugo	9,30	8,50	10,20
Ourense	10,30	9,20	11,60
Pontevedra	15,50	14,80	16,50
2010			
Galicia	15,40	14,60	16,30
A Coruña	14,00	13,00	15,20
Lugo	10,90	10,40	11,50
Ourense	16,50	15,00	18,40
Pontevedra	18,30	17,90	18,80

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA (elaboración do IGE).

No cadro 4.40 recolleemos a distribución da poboación desempregada galega no último bienio segundo o tempo de busca no emprego. Salientaremos que:

■ Subiu en 2010 o número de persoas desempregadas nos tres chanzos de maior duración (especialmente no de un ano a menos de dous anos) e baixou no das persoas que levan desempregadas menos de seis meses e no das que xa atoparan traballo no tempo de facerse as entrevistas da EPA.

■ Subiu con moita intensidade en Galicia o desemprego de longa duración en 2010, acadando 81.300 persoas (un 65,6% de incremento), fronte ás 49.100 do ano anterior.

Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2008-2010

■ Cadro 4.40

	2008	2009	2010
Tempo de búsqueda de emprego			
Total persoas desempregadas	114,7	165,9	200,3
Xa atopou emprego	15,5	11,8	9,4
Menos de 6 meses	55,2	71,9	67,5
De 6 meses a menos dun ano	13,4	33,2	42,1
Dun ano a menos de 2	14,2	25,8	46,3
2 anos ou máis	16,4	23,3	35,0

Datos en miles de persoas. Miles anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA (Elaboración do IGE)

O cadro 4.41 permítenos afondar no desemprego de longa duración en Galicia, mediante a comparanza cos datos estatais por sexos e por tempo de búsqueda de emprego. Sobrancearemos que:

■ A porcentaxe de persoas desempregadas que levan dous anos ou máis nesa situación é no último trimestre de 2010 maior en Galicia (17,5 %) que no conxunto estatal (16,9%); subiu no total estatal moito máis (6,4 puntos porcentuais) que en Galicia (3,5 puntos).

■ As porcentaxes de persoas desempregadas dos outros dous chanzos seguen a ser en 2010 menor en Galicia que no conxunto estatal e subiron no último ano nos dous ámbitos territoriais con forza as persoas que levan desempregadas máis dun ano e menos de dous.

Porcentaxe de persoas desempregadas⁽¹⁾. Por tempo de búsqueda de emprego. Galicia/España. 2008-2010

■ Cadro 4.41

	2008		2009		2010	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
6 meses a menos dun ano	14,8	11,7	21,7	20,0	19,2	21,0
Dun ano a menos de 2	11,5	12,4	18,0	15,5	25,6	23,1
2 anos ou máis	9,8	14,3	10,5	14,0	16,9	17,5

(1) Porcentaxe respecto do total de persoas desempregadas de Galicia ou de España. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA.

4.6 O paro rexistrado 2010

Os datos para a elaboración da estatística do paro rexistrado na comunidade autónoma obtéñense da oficina de emprego da Xunta de Galicia onde o colectivo de desempregados se inscribe co fin de solicitar servizos de intermediación laboral, formación, información de prestacións, etc. Recollidos os datos a través dunha entrevista ocupacional co demandante, introdúcense no sistema Informático do SPEE que remite dentro dos cinco primeiros días hábiles de cada mes, os datos procesados por provincias á Dirección Xeral de Formación e Colocación para a elaboración das estatísticas autonómicas.

Dentro do colectivo de parados, son obxecto de tratamento, aqueles que teñen demandas pendentes de satisfacer o ultimo día do mes, agás os que se encontren nalgunha das situacións establecidas na Orde ministerial do 11 de marzo de 1985 (BOE do 14/3/85):

■ Demandantes que solicitan outro emprego compatible co que exercen (pluriemprego).

■ Demandantes, que aínda ocupados, solicitan un emprego para cambialo polo que teñen (mellora de emprego).

■ Preceptores de prestacións por desemprego que realicen traballos de colaboración social (perciben a prestación por desemprego completada pola realización do traballo de colaboración social).

- Pensionistas de xubilación, invalidez absoluta, grande invalidez ou igual ou maiores de 65 anos (xubilados).
- Demandantes de emprego por un período inferior a 3 meses (emprego conxuntural).
- Demandantes de traballo parcial inferior a 20 horas semanais (xornada <20 horas).
- Menores de 25 anos que cursen estudos de ensinanza oficial regulada ou superando esta idade sexan demandantes de primeiro emprego (estudantes).
- Asistentes a cursos de Formación Profesional Ocupacional superiores a 20 horas lectivas á semana, teñan unha bolsa polo menos de manutención e sexan demandantes de primeiro emprego (estudantes).
- Aqueles preceptores de prestacións por desemprego que a compatibilizan con traballo a tempo parcial (compatibilidade prestacións).
- Demandantes coa demanda suspendida en tanto permanezan nesa situación xa que a suspensión da demanda, que xeralmente se tramita a petición do demandante e por causa que o xustifique, interrompe a busca de emprego (Exemp.: I.T.) (Demandas suspendidas).
- Demandantes que están a percibir o subsidio agrario ou que despois de esgotalo, non transcorre un período superior a un ano dende o día do nacemento do dereito (traballadores eventuais agrícolas subsidiados).
- Demandantes que rexeiten accións de inserción laboral axeitadas ás súas características (rexeitamento de accións de inserción laboral).
- Demandantes sen dispoñibilidade inmediata para o traballo, como demandantes inscritos para participar nun proceso de selección dun posto de traballo determinado, solicitantes de emprego soamente no estranxeiro, de emprego só a domicilio, de expediente de regulación de emprego, etc... (outras causas).

Existe un grande número de situacións ás que as demandas de emprego pendentes nas Oficinas de Emprego non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e nalgunha delas, talvez, sería discutible a súa non inclusión, ao que hai que engadir que nalgúns casos as baixas expectativas de encontrar traballo a través dos Servizos Públicos de Emprego provoca a non inscrición como demandante, así como a obriga da renovación da demanda de emprego cada 3 meses.

Por estas razóns considéranse máis fiables os datos da EPA. Moitos dos catalogados como parados rexistrados serían clasificados como inactivos se se lles aplicase o cuestionario EPA.

No ano 2.005 implantouse un novo sistema informático que afecta significativamente ao número de parados rexistrados, debido á eliminación de clases de clasificación obsoletas e á corrección do tratamento de determinados colectivos. Os incrementos do paro rexistrado que se poden observar, a partir da implantación o 4/05/05/, do programa SISPE, tanto en Galicia coma en España, non se corresponden a un incremento real do paro, senón a unha mellor recollida de información do SISPE. O anterior sistema chamado SILE, subestimaba a cifra do paro rexistrado en preto de 30.000 persoas en Galicia.

Neste sentido actualizouse a base de datos, reconstruíndo os datos a nivel nacional, entre o ano 2001 e abril de 2005, ata a implantación definitiva do SISPE o 4/05/05, para poder realizar comparacións sobre o paro rexistrado.

Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2010

■ Cadro 4.42

	Parados Decembro 2010	Variacións anuais	
		Variación absoluta	% Variación
Andalucía	903.999	52.506	6,17
Aragón	92.669	5.046	5,76
Asturias	81.199	5.362	7,07
Baleares	91.288	190	0,21
Canarias	254.620	5.837	2,35
Cantabria	44.157	1.863	4,40
C. A Mancha	205.134	16.984	9,03
C. León	194.609	12.579	6,91
Cataluña	562.673	912	0,16
C. Valenciana	501.315	23.468	4,91
Extremadura	119.897	7.577	6,75
Galicia	237.313	14.474	6,50
Madrid	461.928	9.999	2,21
Rexión de Murcia	128.935	6.650	5,44
Navarra	43.011	2.358	5,80
País Vasco	135.961	7.760	6,05
A Ríoxa	22.406	659	3,03
Ceuta	9.046	684	8,18
Melilla	9.913	1.562	18,70
España	4.100.073	176.470	4,50

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia / SEPE.

Deste cadro extráese:

■ O aumento do paro en Galicia chegou ao 6,50%, mentres que os datos da media de España son menos negativos, cunha subida do desemprego do 4,50%.

■ O número absoluto de parados en 2010 experimento un forte aumento respecto a anos anteriores e a taxa de paro alcanzou o 18,30%, mentres que a media do conxunto do Estado foi 17,75%.

■ A achega de Galicia no paro rexistrado estatal foi de 5,79%.

A evolución do paro rexistrado en Galicia (cadro 4.43) e a taxa de paro reflicten unha tendencia á alza dende o ano 2008.

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2008-2010

■ Cadro 4.43

	Nº Parados	Taxa de paro
2008	189.903	14,34
2009	222.839	16,97
2010	237.313	18,30

Datos de decembro de cada ano.

Fonte: Oficinas de emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar.

Informe do paro rexistrado.

O paro rexistrado por provincias (cadro 4.44) toma como variables a idade (<25 ANOS e >25 ANOS) e o sexo.

Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2010

■ Cadro 4.44

	Paro mes	Menores de 25 anos			Maiores de 25 anos		
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
A Coruña	93.673	7.847	4.299	3.548	85.826	39.067	46.759
Lugo	23.352	2.412	1.305	1.107	20.940	10.346	10.594
Ourense	26.480	2.454	1.387	1.067	24.026	10.971	13.055
Pontevedra	93.808	8.708	4.926	3.782	85.100	38.940	46.160
Galicia	237.313	21.421	11.917	9.504	215.892	99.324	116.568

Datos de decembro de 2010.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Por provincias (cadro 4.45) en todas produciuse un aumento do paro rexistrado.

Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2010

■ Cadro 4.45

	Nº Parados Dec. 2010	Taxa de paro	Variación Decembro 2009	%
A Coruña	93.673	16,88	4.079	4,55
Lugo	23.352	14,75	2.184	10,32
Ourense	26.480	19,06	1.612	6,48
Pontevedra	93.808	21,10	6.599	7,57

Datos de decembro de 2010.

Fonte: Oficinas de emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

Se comparamos estes valores cos estatais, observamos que Ourense e Pontevedra superan a taxa española (17,75%), mentres que A Coruña (16,88%) e Lugo (14,75%) quedan por debaixo.

As taxas de paro rexistrado en Galicia en 2010 por sexo e grupo de idade (cadro 4.46), mostran unha taxa do 21,73% para os menores de 25 anos e unha taxa do 17,76% para os maiores de 25 anos.

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2010

■ Cadro 4.46

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	21,51	15,12
Mulleres	22,00	20,86

Datos de decembro de 2010.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

Se á variable de idade engadimos a variable sexo, observamos que a taxa maior se dá en mulleres menores de 25 anos.

En decembro/10 o total de homes parados rexistrados alcanzaban os 111.241, o que supoñía un 46,88% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 126.072 mulleres que representaban o 53,12% do total. En 2009 estas porcentaxes foron do 46,44% e do 53,56%, respectivamente, similares aos do ano 2010, o que pon de manifesto a redución de diferenzas por sexos na poboación parada.

Tanto a poboación parada masculina, coma a feminina aumentaron en 2010. A taxa de paro rexistrado no grupo de homes aumentou 1,09 puntos, pasando do 14,53% de 2009 ao 15,62% de 2010, e no grupo de mulleres o aumento foi similar; alcanzando os 1,07 puntos de aumento, quedando a taxa de paro rexistrado en 20,95% en 2010, fronte ao 19,88% de 2009.

Aínda que a repartición do número de parados rexistrados prexudica claramente ao colectivo feminino, apréciase unha lixeira melloría na repartición porcentual; o aumento do desemprego prexudicou en maior medida aos homes.

Aumentaron as diferenzas entre o grupo de mulleres <25 anos (22%) e o grupo de mulleres >25 anos (20,86%), mentres que no grupo de homes, os menores de 25 anos (21,51%) reduciron a distancia co grupo de maiores de 25 anos (15,12%).

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.47) comparándoo co ano anterior reflicte un aumento en todos eles.

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2010

■ Cadro 4.47

	Parados Decembro 2010	Variación decembro 2009	% Variación
Agricultura e pesca	6.517	174	2,74
Industria	36.897	1.857	5,30
Construción	38.530	2.340	6,47
Servizos	126.942	5.238	4,30
Sen emprego anterior	28.427	4.865	20,65

Datos de decembro de 2010.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

O sector servizos segue sendo o que máis desempregados rexistra superando en 16.571 parados, a suma dos outros tres sectores produtivos, agricultura e pesca, industria, construción e sen emprego anterior, xuntos.

Se os comparamos co 2009, ponse de manifesto unha suba en todos os sectores, especialmente en “sen emprego anterior” (20,65%) e no sector de construción (6,47%).

O menor aumento do paro rexistrado produciuse en agricultura e pesca.

Comparando estes datos cos do conxunto de España apreciamos que ao igual que en Galicia, se produciu un maior aumento en “sen emprego anterior” (24,74%), seguido de “agricultura” (19,50%). Os resultados globais reflicten unha suba do 4,50%.

O paro rexistrado por nivel académico e provincia reflíctese no cadro 4.48 onde se aprecia un maior rexistro de parados no grupo con Certificado de Estudos Primarios 71.955 parados (68.267 en 2009) e EXB, 68.855 parados (69.372 en 2009). Estes dous colectivos xuntos supoñen un 59,34% (61,77% en 2009).

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2010

■ Cadro 4.48

	Sen estudos	Sen certif. estudios prim.	Con certif. estudios prim.	EXB	BP	FP	Estudios medios	Estudios superiores
A Coruña	3.428	7.925	24.634	26.147	7.693	13.138	4.376	6.332
Lugo	849	2.060	7.013	6.134	1.651	3.281	1.251	1.113
Ourense	248	1.808	9.208	7.378	2.483	3.157	1.120	1.078
Pontevedra	939	3.970	31.100	29.196	7.429	13.231	3.408	4.535
Galicia	5.464	15.763	71.955	68.855	19.256	32.807	10.155	13.058

Datos de decembro de 2010.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

Mediante o rexistro de parados recollido nas Oficinas de Emprego de Galicia pódese facer unha división por concellos e bisbarras, tendo en conta as variables de idade, sexo e sectores económicos. Esta distribución posibilita unha análise mais detallada da situación de cada zona xeográfica e a conseguinte planificación de accións e recursos para emendar as carencias e deficiencias de programas específicos que reduzan o número de parados (cadro 4.49).

■ Cadro 4.49

Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos.Galicia. 2010

Comarcas	Paro mes actual	Distribución por idades						Distribución por sectores económicos				
		Menores de 25 anos			Resto de idades			Agric./gand.	Industria	Construc.	Servizos	Sen emprego
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres					
A Barcala	968	62	41	21	906	446	460	19	132	237	492	88
Muros	1.178	81	55	26	1.097	487	610	75	158	270	563	112
Noia	2.692	227	116	111	2.465	1.208	1.257	164	324	635	1.249	320
O Sar	1.505	147	80	67	1.358	609	749	26	346	258	704	171
Ordes	5.134	2.674	214	86	2.460	1.103	1.357	61	638	566	1.114	295
Ortega	792	68	36	32	724	367	357	43	113	130	447	59
Santiago	13.083	1.096	561	535	11.987	5.436	6.551	187	1.262	1.899	8.101	1.634
Terra de Melide	936	103	51	52	833	393	440	35	152	175	371	203
Terra de Soneira	1.662	153	84	69	1.509	725	784	95	279	453	635	200
Xallas	1.181	87	56	31	1.094	584	510	37	202	401	444	97
A Coruña	31.722	2.253	1.247	1.006	29.469	13.244	16.225	403	4.032	4.232	19.859	3.196
Arzúa	1.116	101	52	49	1.015	506	509	38	161	250	514	153
Barbanza	5.574	609	317	292	4.965	2.375	2.590	271	1.060	1.039	2.467	737
Bergantiños	7.248	677	382	295	6.571	3.007	3.564	151	1.864	1.904	2.675	654
Betanzos	2.495	273	167	106	2.222	1.059	1.163	58	375	407	1.365	290
Eume	2.033	203	110	93	1.830	930	900	29	376	367	1.077	184
Ferrol	14.658	1.284	707	577	13.374	5.762	7.612	240	1.943	2.272	7.942	2.261
Fisterra	2.156	209	109	100	1.947	826	1.121	87	206	458	1.094	311
A Fonsagrada	279	26	15	11	253	155	98	45	22	46	144	22
A Mariña Central	1.923	214	118	96	1.709	785	924	78	202	371	1.051	221
A Mariña Occidental	1.826	207	103	104	1.619	665	954	72	152	267	1.065	270
A Mariña Oriental	1.007	91	55	36	916	426	490	23	112	194	586	92
A Ulloa	524	56	24	32	468	257	211	35	65	120	258	46
Chantada	838	93	51	42	745	430	315	65	92	151	439	91
Lugo	9.168	939	499	440	8.229	3.856	4.373	229	716	1.293	5.634	1.296
Meira	260	21	9	12	239	126	113	14	27	42	137	40
Os Ancares	589	64	47	17	525	340	185	67	45	139	284	54
Quiroga	451	39	23	16	412	214	198	31	66	82	223	49
Sarria	1.530	153	86	67	1.377	712	665	61	208	275	790	196
Terra Chá	2.623	313	160	153	2.310	1.318	992	58	348	646	1.224	347
Terra de Lemos	2.334	196	115	81	2.138	1.062	1.076	106	260	422	1.199	347
A Limia	1.914	181	96	85	1.733	789	944	127	333	364	901	189
Allariz-Maceda	827	81	42	39	746	311	435	54	168	139	382	84
Baixa Limia	518	50	32	18	468	247	221	33	39	114	252	80
O Carballiño	2.299	195	123	72	2.104	1.028	1.076	69	347	473	1.118	292
O Ribeiro	1.334	103	59	44	1.231	622	609	66	219	230	684	135
Ourense	12.020	1.197	646	551	10.823	4.712	6.111	265	1.488	1.565	7.208	1.494
Terra de Caldelas	176	14	12	2	162	101	61	10	12	30	107	17
Terra de Celanova	1.385	91	57	34	1.294	615	679	70	219	210	666	220
Terra de Trives	248	14	9	5	234	134	100	7	27	66	136	12
Valdeorras	2.205	250	153	97	1.955	851	1.104	57	632	289	955	272
Verín	3.081	237	133	104	2.844	1.315	1.529	189	467	602	1.351	472
Viana	473	41	25	16	432	246	186	41	59	110	226	37
A Paradanta	1.218	118	67	51	1.100	606	494	52	199	285	537	145
Caldas	3.872	364	219	145	3.508	1.646	1.862	87	951	906	1.457	471
O Baixo Miño	5.281	579	320	259	4.702	2.150	2.552	372	1.048	906	2.371	584
O Condado	4.709	473	273	200	4.236	1.946	2.290	201	881	921	2.343	363
Deza	2.908	334	172	162	2.574	1.276	1.298	88	657	602	1.108	453
O Morrazo	8.574	898	527	371	7.676	3.426	4.250	535	1.651	1.091	4.338	995
O Salnés	11.734	1.219	681	538	10.515	4.955	5.560	270	1.853	2.357	6.177	1.077
Pontevedra	11.440	1.071	601	470	10.369	4.889	5.480	260	1.350	2.189	6.242	1.399
Taboas-Terra de Montes	2.188	209	118	91	1.979	965	1.014	62	335	488	979	324
Vigo	41.884	3.443	1.948	1.495	38.441	17.081	21.360	699	8.060	4.592	23.257	28.427
Total	239.773	23.881	12.003	9.504	215.892	99.324	116.568	6.517	36.933	38.530	126.942	51.578

Datos de decembro. En miles.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

4.7 A poboación inactiva

No cadro 4.50 reflíctense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciándoo por provincias e situación de inactividade, así como os datos dos 2 anos anteriores, co fin de poder apreciar a súa evolución.

■ Cadro 4.50

Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2008-2010

	2008	2009	2010
Total			
A Coruña	429,3	419,6	426
Lugo	155,2	154,9	144,9
Ourense	146,3	153,7	148,4
Pontevedra	342,0	350,7	366,3
Galicia	1.072,8	1.078,9	1085,6
Estudantes			
A Coruña	62,7	61,7	67
Lugo	15,5	19,8	19,1
Ourense	15,8	15,2	15
Pontevedra	53,8	51,7	56,6
Galicia	147,8	148,4	157,7
Retirados, xubilados e pensionistas			
A Coruña	202,3	218,2	211,3
Lugo	101,4	94,9	90,8
Ourense	88,0	91,7	91,6
Pontevedra	163,6	167,8	181,5
Galicia	555,3	572,6	575,2
Labores da casa			
A Coruña	108,6	92	97,6
Lugo	23,3	25,4	22,4
Ourense	26,0	28,4	26
Pontevedra	82,5	85,7	88,2
Galicia	240,4	231,5	234,2
Outros			
A Coruña	48,2	44,9	47,8
Lugo	12,5	13,5	12,4
Ourense	14,2	17	15,2
Pontevedra	33,9	42,6	38,4
Galicia	108,8	118,0	113,8
O Non sabe.Non refire estado inactividade			
A Coruña	7,4	2,7	2,2
Lugo	2,5	1,3	0,2
Ourense	2,2	1,3	0,5
Pontevedra	8,3	2,9	1,6
Galicia	20,4	8,2	4,5

Miles de persoas.

Fonte: INE. EPA. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

Como en anos anteriores mais da metade das persoas inactivas se atopan no grupo de “retirados, xubilados, pensionistas” 53,34%, 10,82 puntos por enriba da media española (42,52%).

A continuación encontramos a categoría de “labores do fogar”, con resultados similares ao ano anterior (21,58%).

O grupo de “estudantes” representa o 14,52% da poboación inactiva (13,77% en 2009).

Destaca a suba da poboación inactiva na Coruña e Pontevedra, mentres que en Ourense e Lugo, baixa.

A categoría de “incapacitado permanente” subiu lixeiramente con 108.600 persoas incapacitadas (105.600 en 2009).

A categoría de “retirados, xubilados, pensionistas” baixa lixeiramente en todas as provincias, agás en Pontevedra.

■ Cadro 4.51

Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2010

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pension dis- tinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	15.390,4	2.401,1	5.386,5	4.352,7	1.157,1	1.741,3	351,7
Andalucía	2.789,2	487,0	818,5	848,6	235,3	324,6	75,2
Aragón	464,8	68,3	177,3	123,8	40,6	49,9	4,9
Asturias	450,2	54,0	174,6	118,5	43,7	50,9	8,5
Baleares	304,2	49,0	112,7	84,9	16,4	30,7	10,5
Canarias	661,1	125,4	179,5	191,7	60,4	83,0	21,1
Cantabria	218,2	32,3	76,8	61,9	16,4	26,2	4,6
C. A Mancha	964,1	128,5	369,3	282,8	57,2	108,2	18,1
C. León	716,6	110,3	209,2	252,6	51,4	77,6	15,5
Cataluña	2.258,6	300,1	885,7	597,3	116,9	310,1	48,5
C. Valenciana	1.647,7	252,3	632,6	443,2	142,9	149,0	27,7
Extremadura	411,5	65,2	118,6	128,6	37,3	47,8	14,0
Galicia	1.082,3	152,1	468,8	235,0	108,6	102,8	15,0
Madrid	1.836,4	321,6	635,8	535,0	92,4	195,7	55,9
Murcia	448,1	82,1	137,3	127,4	44,8	47,1	9,4
Navarra	204,7	31,5	74,3	58,7	14,1	22,9	3,2
País Vasco	772,9	114,8	264,7	215,0	66,4	98,2	13,8
A Ríoxa	106,9	16,9	40,2	29,9	6,9	10,7	2,3
Ceuta	26,5	4,5	5,0	9,9	2,6	2,7	1,8
Melilla	26,4	5,2	5,6	7,9	2,8	3,2	1,7

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando.

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2010.

Para finalizar podemos facer unha breve análise da situación dos “inactivos” no resto das comunidades Autónomas.

Cadro 4.52
Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2010
Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	Estudiante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pensión distinta da de xub. ou prexub.	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	100,0	15,6	35,0	28,3	7,5	11,3	2,3
Andalucía	100,0	17,6	29,3	30,4	8,4	11,6	2,7
Aragón	100,0	14,7	38,2	26,6	8,7	10,7	1,1
Asturias	100,0	12,0	38,8	26,3	9,7	11,3	1,9
Baleares	100,0	16,1	37,0	27,9	5,4	10,1	3,5
Canarias	100,0	19,0	27,1	29,0	9,1	12,6	3,2
Cantabria	100,0	14,8	35,2	28,4	7,5	12,0	2,1
C. A Mancha	100,0	13,3	38,4	29,3	5,9	11,2	1,9
C. León	100,0	15,4	29,2	35,2	7,2	10,8	2,2
Cataluña	100,0	13,3	39,3	26,4	5,2	13,7	2,1
C. Valenciana	100,0	15,3	38,4	26,9	8,7	9,0	1,7
Extremadura	99,9	15,8	28,8	31,2	9,1	11,6	3,4
Galicia	100,0	14,1	43,3	21,7	10,0	9,5	1,4
Madrid	100,0	17,5	34,7	29,1	5,0	10,7	3,0
Murcia	100,0	18,3	30,7	28,4	10,0	10,5	2,1
Navarra	100,0	15,4	36,2	28,7	6,9	11,2	1,6
País Vasco	100,0	14,8	34,3	27,8	8,6	12,7	1,8
A Ríoxa	100,0	15,8	37,7	28,0	6,4	10,0	2,1
Ceuta	100,0	17,1	18,8	37,4	9,8	10,0	6,9
Melilla	100,0	19,7	21,3	30,0	10,7	11,9	6,4

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar
Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2010.

Ao igual que o ano anterior, Galicia segue sendo a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de "xubilados e prexubilados" 43,3% (43,3% en 2009), seguido de Cataluña 39,2%. A media nacional é de 35% (34,3% en 2009).

No grupo de "estudantes" a porcentaxe de Galicia 14,1% (13,4% en 2009) é inferior ao resto das comunidades autónomas (España 15,6%).

A porcentaxe de inactivos no grupo de "labores do fogar" segue sendo o mais baixo do total de España e con tendencia a diminuír 21,7% (21,5% en 2009) e 28,3% en España en 2010 (28,6% en 2009).

No ano 2010 diminuíu a porcentaxe de "incapacitados permanentes" pasando a un 10% (9,8% en 2009). Volve ser a comunidade, xunto coa Rexión de Murcia, e despois de Melilla (10,7%) a que presenta maior porcentaxe de inactivos nesta categoría (España 7,5%).

Por idade destaca:

■ A maior porcentaxe de inactivos dáse nos maiores de 65 anos co 53,5% (48,7% en España). Castela-León é a comunidade coa porcentaxe mais alto neste tramo de idade (55,2%) e Ceuta é a que o ten máis baixo (28,3%).

■ Séguenlle os pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 15,6% (16,1% en España). País Vasco é a comunidade que ten un maior número de inactivos neste tramo de idade (18,8%) e Ceuta a que menos (12,7%).

■ En Galicia a menor porcentaxe de inactivos por grupo de idade encóntrase no intervalo de 25 a 34 anos co 5,3% (5,6 en España). País Vasco e Navarra é a comunidade cunha porcentaxe mais baixa neste tramo (4,1%) e Ceuta a comunidade coa porcentaxe máis alta (11,9%).

■ **Cadro 4.53**

Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2010
Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 a 64 anos	De 65 e máis anos
Total	100,0	9,2	5,9	5,6	6,4	8,1	16,1	48,7
Andalucía	100,0	10,4	6,6	6,4	7,9	10,2	16,3	42,3
Aragón	100,0	8,2	5,6	5,0	5,1	6,9	15,1	54,1
Asturias	100,0	6,1	5,5	4,3	5,8	9,7	18,4	50,2
Baleares	100,0	10,4	5,9	6,9	6,6	6,8	15,9	47,6
Canarias	100,0	10,8	7,3	7,5	8,2	10,1	16,0	40,0
Cantabria	100,0	7,9	5,8	5,8	6,5	8,6	18,2	47,3
C. A Mancha	100,0	7,3	5,4	4,2	5,2	7,8	14,9	55,2
C. León	100,0	9,6	5,5	6,2	7,1	9,1	14,1	48,5
Cataluña	100,0	8,7	5,0	5,2	5,7	6,8	16,1	52,5
C. Valenciana	100,0	9,1	5,3	6,3	6,5	8,4	16,6	47,8
Extremadura	100,0	9,5	6,4	5,6	6,9	9,6	14,4	47,8
Galicia	100,0	7,1	5,7	5,3	5,4	7,5	15,6	53,5
Madrid	100,0	10,4	6,4	4,6	6,1	6,2	16,0	50,3
Murcia	100,0	10,8	7,3	7,8	8,1	8,9	13,8	43,3
Navarra	100,0	9,1	5,4	4,1	6,2	6,3	17,6	51,3
País Vasco	100,0	7,8	5,5	4,1	4,5	7,2	18,8	52,0
A Ríoxa	100,0	8,2	7,9	6,0	5,2	6,6	14,0	52,1
Ceuta	100,0	12,0	8,6	13,4	11,9	13,0	12,7	28,3
Melilla	100,0	11,6	10,7	12,7	8,9	8,8	13,4	34,0

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2010.

A MULLER
NO MUNDO LABORAL

5

Introdución

Na exposición de motivos da Lei Orgánica 3/2007 do 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes dise: O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa parte o artigo 9.2 consagra a obriga dos poderes públicos de promover as condicións para a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos.

A igualdade, é así mesmo, un principio fundamental na U.E., no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e ás condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar, mostra que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV desta Lei Orgánica 3/2007, do 22 de Marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas

condicións de traballo e contéplase especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de mais de 250 traballadores/as.

No Cumio de Lisboa do ano 2000, fixouse un obxectivo de emprego feminino para 2.010: o 60%.

O Plan Nacional de Acción para o Emprego trata de axustarse ao establecido na Directiva nº 6: “A igualdade entre homes e mulleres”: Os Estados membros fomentarán a participación da muller no mercado laboral e conseguirá para o 2.010 unha redución substancial das disparidades existentes entre home e mulleres polo que respecta ás taxas de emprego e desemprego e á remuneración, a través dunha formulación integro, que combine a integración da dimensión de igualdade con medidas específicas. O papel dos interlocutores sociais é fundamental a este respecto.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e asequibilidade dos servizos para o coidado de fillos e outras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non solo en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres en paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por debaixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é máis baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue sendo elevada.

As diferenzas salariais entre home e mulleres na media da U.E fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só mantéñense unhas grandes diferenzas salariais, por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducido.

Ao longo deste capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Mais complicado parece que desapareza o “teito de cristal” ou “chan pegañento”: barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polos homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1 A muller na poboación galega

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia dende a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á

problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co cadro 5.1. De cada 100 homes que hai en Galicia o día un de xaneiro de 2011, hai 107 mulleres; o dato en A Coruña é de 108, en Lugo de 105, en Ourense de 104 e en Pontevedra de 106,4 (todos moi por enriba da media española: 102,65)

Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. 2011⁽¹⁾

■ Cadro 5.1

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	47.150.819	23.267.464	23.883.355
Galicia	2.794.516	1.349.500	1.445.016
A Coruña	1.146.654	551.301	595.353
Lugo	351.317	170.756	180.561
Ourense	333.208	160.603	172.605
Pontevedra	963.337	466.840	496.497

(1) Datos provisionais.

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de habitantes.

No cadro 5.2 constatamos que no ano 2010 había en aproximadamente 51,18% de mulleres (o dato varía lixeiramente segundo consideremos a eurozona ou a UE).

Poboación España e U.E. % de mulleres 2007/2010

■ Cadro 5.2

	2007	2008	2009	2010
EU 27	51,18	51,20	51,19	51,18
EU 25	51,17	51,19	51,17	51,17
EU 15	51,12	51,13	51,13	51,12
España	50,66	50,63	50,62	50,70

Fonte: EUROSTAT.

A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal) dende 1998 figura no cadro 5.3. Destacaremos que no ano 2010:

■ A porcentaxe de Galicia (51,71%) supera en 1,06 puntos á media estatal.

■ Este ano Galicia deixa de ocupar o primeiro lugar en número de mulleres, sendo Asturias (52,05%) e Madrid (51,72%), as que ocupan o primeiro e segundo posto.

■ Murcia e Castilla La Mancha (ademais das cidades autónomas: Ceuta e Melilla) teñen as menores porcentaxes.

■ **Cadro 5.3** Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Andalucía	50,74	50,69	50,61	50,57	50,45	50,37	50,36	50,36	50,46	50,49
Aragón	50,60	50,46	50,39	50,31	50,19	50,16	49,93	49,93	49,92	50,13
Asturias	52,02	52,03	52,02	52,03	52,04	52,05	50,02	52,02	52,00	52,05
Baleares	50,22	50,01	49,94	49,95	49,89	49,86	49,63	49,63	49,69	49,87
Canarias	50,01	49,92	49,86	49,85	49,79	49,83	49,90	49,90	49,97	50,08
Cantabria	51,27	51,23	51,19	51,17	51,13	51,09	50,96	50,96	51,00	51,09
C. A Mancha	50,24	50,11	50,01	49,93	50,60	49,75	49,44	49,43	49,47	50,44
C. e León	50,69	50,66	50,63	50,63	49,81	50,57	50,37	50,36	50,38	49,57
Cataluña	51,03	50,80	50,63	50,59	50,42	50,33	50,29	50,29	50,32	50,49
C. Valenciana	50,83	50,62	50,50	50,44	50,30	50,19	50,14	50,13	50,19	50,33
Extremadura	50,29	50,28	50,29	50,27	50,25	50,26	50,24	50,24	50,33	50,33
Galicia	51,92	51,90	51,86	51,84	51,82	51,81	51,72	51,72	51,73	51,71
Madrid	51,89	51,81	51,72	51,68	51,58	51,59	51,53	51,53	51,54	51,72
Murcia	49,95	49,78	49,59	49,64	49,31	49,13	49,31	49,30	49,42	49,55
Navarra	50,18	50,03	50,02	50,05	50,03	50,00	49,98	49,98	49,97	50,05
País Vasco	51,06	51,04	51,03	51,03	51,03	51,08	51,09	51,09	51,09	51,17
A Rioxa	50,26	50,01	49,90	49,85	49,61	49,55	49,50	49,50	49,59	49,96
Ceuta	48,63	48,53	48,76	48,95	49,10	49,14	49,12	49,11	49,01	48,81
Melilla	49,08	49,15	49,26	49,34	49,12	49,21	49,15	49,14	49,30	48,70
España	50,96	50,85	50,76	50,73	50,62	50,57	50,50	50,50	50,50	50,65

Fonte: INE. Padrón Municipal.

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

■ Os homes son maioritarios nos sete grupos de menor idade (ata o grupo: 35-39, inclusive).

■ As mulleres son maioritarias nos outros once grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaixe abrindo progresivamente á medida que avanzamos na idade.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

**Poboación de Galicia.
Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2010**

■ Cadro 5.4

Idade	Galicia		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0 - 4	111.436	57.663	53.773
5 - 9	108.495	55.762	52.733
10 - 14	103.849	53.483	50.366
15 - 19	115.854	59.561	56.293
20 - 24	137.929	70.047	67.882
25 - 29	176.915	89.788	87.127
30 - 34	224.489	113.080	111.409
35 - 39	225.068	113.186	111.882
40 - 44	215.782	107.404	108.378
45 - 49	203.428	100.637	102.791
50 - 54	195.939	96.763	99.176
55 - 59	174.245	85.709	88.536
60 - 64	171.643	83.032	88.611
65 - 69	156.676	74.113	82.563
70 - 74	132.348	59.505	72.843
75 - 79	143.295	60.603	82.692
80 - 84	103.518	40.055	63.463
85 - 89	61.222	20.543	40.679
90 - 94	24.818	6.826	17.992
95 - 99	6.545	1.512	5.033
100 e máis	1.022	228	794
Total	2.794.516	1.349.500	1.445.016

Fonte: INE. Padrón municipal.

Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia se asenta en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).

■ A partir do ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira dende 1993) e a partir do ano 2005 o dos 21.000 nacementos.

■ Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 642 nenos máis que nenas en 2009.

■ O ano coa menor diferenza entre nacemento de nenos e de nenas foi 1996 (con 461 persoas).

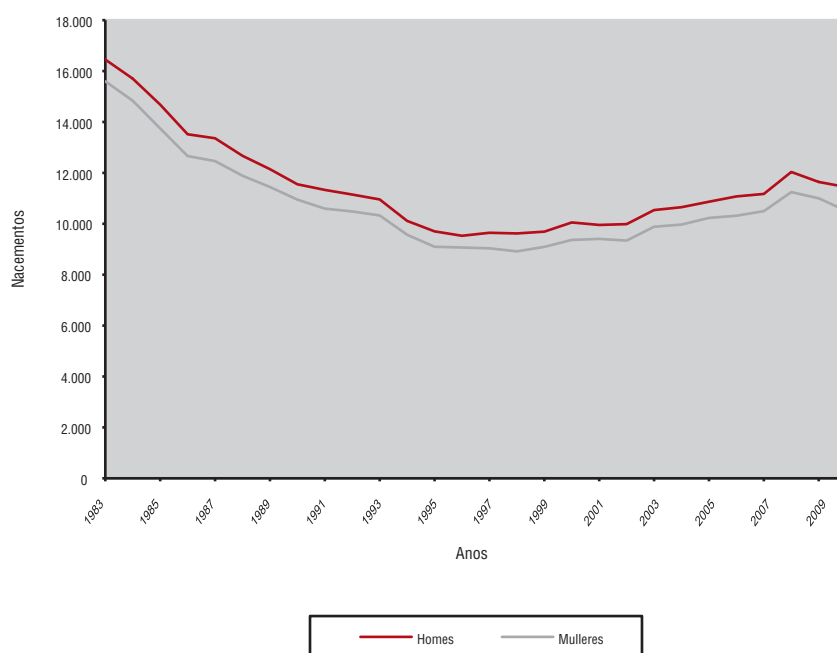
O pequeno aumento de nacementos que se constata en Galicia a partir de 1999 non se entende sen a chegada da inmigración estranxeira.

Nacemento segundo o sexo do/a nacido/a.1983-2010. Galicia.

■ Cadro 5.5

Ano	Homes	Mulleres
1983	16.452	15.597
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245
2009	11.644	11.002
2010	11.443	10.507

Fonte: IGE, INE. Movemento natural de poboación.



No cadro 5.6 compróbase que, a poboación estranxeira en Galicia só representa o 1,99% do total de España. Galicia é a cuarta Comunidade Autónoma por porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total dos estranxeiros. Supera o 1,78 puntos a media estatal, despois de Asturias, Madrid e Ceuta. Produciuse, neste ano, un aumento da porcentaxe de mulleres na poboación estranxeira tanto en Galicia coma en España.

Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres por CC.AA. 2005-2010

■ Cadro 5.6

	2005	2007	2008	2009	2010
España	46,60	47,10	46,81	43,66	47,83
Andalucía	45,92	46,43	46,92	43,31	47,86
Aragón	43,78	44,78	44,14	39,72	45,70
Asturias	54,08	53,44	51,38	44,49	50,80
Baleares	48,33	48,40	47,94	45,01	48,64
Canarias	48,05	48,59	48,69	45,89	49,25
Cantabria	50,95	50,56	48,94	42,71	49,29
Castela e León	49,02	48,10	46,34	42,79	47,59
Castela A Mancha	43,48	44,44	43,68	39,83	45,56
Cataluña	44,61	43,40	45,27	42,02	46,46
C. Valenciana	46,19	46,65	46,68	44,48	47,68
Extremadura	44,16	46,46	45,77	43,42	47,78
Galicia	52,16	51,34	49,93	44,75	49,61
Madrid	49,72	53,19	49,30	46,59	50,30
Murcia	39,80	41,29	42,43	40,57	44,09
Navarra	45,89	46,82	45,77	42,16	46,02
País Vasco	48,72	49,44	48,56	42,88	48,58
A Ríoxa	42,14	43,21	43,47	40,62	46,46
Ceuta	49,75	51,29	50,80	44,70	49,64
Melilla	54,44	52,35	50,46	42,99	46,52

Fonte: INE. Explotación Estadística del Padrón.

5.2 Muller e actividade económica de mercado

5.2.1 Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica “de mercado”, posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas minusválidas, etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que poidamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no capítulo anterior que as mulleres, malia ser máis que os homes entre a poboación de polo menos 16 anos, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que no ano 2010:

**Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos.
Pola relación coa actividade económica.
Por sexo e provincia. 2009-2010**

■ Cadro 5.7

	Taxas de actividade		Taxas de desemprego	
	2009	2010	2009	2010
Ambos sexos				
A Coruña	57,20	56,60	11,60	14,50
Lugo	49,40	52,20	10,30	10,40
Ourense	46,80	48,30	12,60	17,00
Pontevedra	56,70	54,80	15,40	18,70
Homes				
A Coruña	65,10	63,30	10,60	14,00
Lugo	55,20	58,10	9,70	8,70
Ourense	52,50	55,60	10,80	15,70
Pontevedra	64,60	62,70	14,30	18,80
Mulleres				
A Coruña	50,20	50,50	12,70	15,10
Lugo	43,90	46,70	11,00	12,30
Ourense	41,70	41,70	14,50	18,60
Pontevedra	49,30	47,60	16,70	18,50

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre.

■ A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia de A Coruña (63,%%) e a menor é a das mulleres en Ourense (41,7%).

■ A provincia con menor taxa de actividade masculina, Ourense (55,6%), está por enriba en 5.1 puntos porcentuais, da de A Coruña, que é a que ten maior taxa de actividade feminina (50,2%).

■ A taxa de actividade en Galicia, no grupo de mulleres só chega ao 48% fronte ao 61,5% de homes.

■ A taxa mais alta de desemprego no colectivo feminino atopámola en Ourense (18,6%) e no grupo de homes, tamén está en Pontevedra, pero cun 18,8%.

■ A taxa de desemprego máis baixa é a de Lugo cun 8,7% nos homes e tamén en mulleres, cun 12,3%.

5.2.2 Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade no último bienio de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas. Destacaremos que:

■ Cadro 5.8

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2009-2010

	Varóns		Mulleres	
	2009	2010	2009	2010
España	68,65	68,08	51,57	52,26
Andalucía	68,18	67,70	48,72	50,06
Aragón	67,42	65,94	50,57	50,53
Asturias	59,46	58,85	45,18	45,16
Illas Baleares	73,38	72,71	57,86	59,35
Canarias	70,73	69,92	53,65	54,39
Cantabria	65,25	64,24	48,77	48,07
Castela A Mancha	63,41	63,35	45,92	47,17
Castela e León	68,52	68,38	46,71	47,23
Cataluña	70,69	70,43	54,96	55,54
C. Valenciana	69,96	68,48	52,83	52,67
Extremadura	63,95	64,52	43,93	44,95
Galicia	62,50	61,82	48,54	47,97
Madrid	72,85	72,19	57,32	58,59
Murcia	71,30	71,41	51,71	52,95
Navarra	69,01	67,46	52,21	52,90
País Vasco	65,17	65,07	50,07	56,60
A Ríoxa	69,18	68,00	50,80	51,15
Ceuta	68,67	67,98	45,07	41,36
Melilla	65,45	64,91	41,53	40,83

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2010
Unidades: Porcentaxe.

■ A taxa de actividade feminina no ano 2010 está en Galicia 5,42 puntos porcentuais por baixo da media española; no ano anterior o diferencial era de 3,03.

■ A taxa de actividade masculina en 2010 de Galicia supera en máis de 13,85 puntos á feminina, pero está seis puntos por debaixo da media estatal para o grupo de homes e 4,29 no de mulleres.

O estudo da poboación inactiva realizado no último epígrafe do capítulo 4 completáremolo aquí focalizando na perspectiva de xénero. O cadro 5.9 pon de manifesto que:

■ Cadro 5.9

Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2010

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacitado/a permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
<i>España</i>	100	19,2	60,2	5,4	8,4	2,7	4,1
Andalucía	100	22,3	53,9	5,7	10,0	2,8	5,3
Aragón	100	16,9	68,0	3,9	8,0	1,6	1,7
Asturias	100	14,6	66,2	3,0	10,8	2,2	3,3
Baleares	100	18,8	54,6	9,9	7,0	4,2	5,4
Canarias	100	22,7	49,2	7,7	10,6	3,7	6,1
Cantabria	100	18,8	60,3	4,0	9,4	3,9	3,6
C. León	100	16,0	68,9	3,5	6,1	2,3	3,2
C. A Mancha	100	18,5	63,2	3,9	8,2	2,2	3,9
Cataluña	100	16,5	62,5	5,9	7,0	4,4	3,6
C. Valenciana	100	19,1	60,9	5,9	8,5	2,3	3,3
Extremadura	100	19,5	57,0	5,4	9,3	1,9	6,9
<i>Galicia</i>	100	16,4	61,6	5,7	12,3	1,5	2,5
Madrid	100	22,0	60,9	5,6	4,7	1,7	5,2
Murcia	100	23,4	54,4	5,5	9,3	3,3	4,1
Navarra	100	19,0	64,5	5,6	6,8	1,5	2,5
País Vasco	100	17,8	63,4	4,3	9,9	1,9	2,8
A Rioxa	100	19,1	65,6	3,0	6,2	2,0	4,1
Ceuta	100	21,5	42,1	3,0	14,6	4,5	14,2
Melilla	100	27,1	43,8	1,2	14,3	5,3	8,4
Mulleres							
<i>España</i>	100	13,3	18,9	42,9	6,9	16,9	1,1
Andalucía	100	14,4	14,0	45,9	7,5	17,2	1,0
Aragón	100	13,2	18,0	42,0	9,2	16,9	0,6
Asturias	100	10,2	20,3	42,1	9,0	17,4	0,9
Baleares	100	14,3	25,3	39,9	4,3	14,0	2,2
Canarias	100	16,6	12,8	42,9	8,2	18,3	1,3
Cantabria	100	12,2	18,9	44,2	6,3	17,3	1,1
C. León	100	11,5	17,7	46,8	5,8	17,2	1,0
C. A Mancha	100	13,5	8,6	54,2	6,6	16,0	1,1
Cataluña	100	11,2	24,4	39,5	4,0	19,6	1,2
C. Valenciana	100	12,9	23,8	40,5	8,8	13,4	0,6
Extremadura	100	13,6	11,1	47,5	8,9	17,7	1,2
<i>Galicia</i>	100	12,5	31,0	32,5	8,5	14,8	0,7
Madrid	100	14,7	18,4	43,7	5,2	16,2	1,7
Murcia	100	15,2	16,0	42,6	10,4	15,0	0,8
Navarra	100	12,9	17,1	44,3	6,9	17,7	0,9
País Vasco	100	12,9	15,0	43,4	7,7	19,8	1,1
A Rioxa	100	13,7	19,6	44,1	6,6	15,2	0,9
Ceuta	100	14,5	5,3	57,3	7,0	13,2	2,7
Melilla	100	15,8	9,0	45,6	8,7	15,5	5,3

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar. Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma. Fonte: INE, EPA 4º trimestre.

■ A principal situación de inactividade da muller galega é a de labores do fogar (32,5%).

■ A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilado ou prexubilado (co 61,6% dos inactivos), mentres que nas mulleres é a segunda (con só o 31%). A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada se constituía hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

■ O 12,5% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende o 16,4% entre os homes.

■ O cobramento das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores os/as cotizantes á social eran en proporción moi maioritaria os homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é seis veces maior que nos homes.

A desagregación en dous grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no máis novo (de 16 a 19 anos) as mulleres inactivas superan os homes inactivos en 1.000 persoas mentres que a medida que avanzamos en idade, tamén o facemos en diferenza, ata chegar a unha diferenza de 34.300 inactivas máis no grupo de 45 a 54 anos.

Cadro 5.10 Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2010

	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Homes	414,1	427,6	434,7	36,3	36,6	37,8	25,3	25,2	27,6	21,3	23,0	23,3	12,4	16,2	14,4	19,4	22,7	23,2	67,6	68,2	67,8	231,8	235,7	240,5
Mulleres	658,7	641,3	647,8	41,1	41,2	38,8	35,5	31,0	34,0	32,8	30,7	34,4	44,2	41,2	43,7	66,2	62,7	57,5	106,7	100,2	100,6	332,1	334,4	338,8
Galicia	1.072,8	1.068,9	1.082,5	77,4	77,8	76,6	60,9	56,1	61,6	54,1	53,7	57,7	56,6	57,4	58,1	85,6	85,4	80,7	174,3	168,4	168,4	563,9	570,1	579,3

Fonte: INE.

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

5.2.3 Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das comunidades autónomas para o ano 2010 figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

■ O 81,9% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 88%).

■ A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro case triplica á media español de mulleres, mentres que nos homes non chega a duplicalo.

■ A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente recha-mante na construción, actividade na que solo chega ao 1,6% de ocupación, case igual que a media estatal.

**Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico,
comunidade autónoma e sexo. 2010**
■ Cadro 5.11

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	10,1	12,5	14,0	63,3
Mulleres	100,0	5,2	4,4	1,3	89,0
Aragón					
Homes	100,0	9,0	26,3	15,6	49,1
Mulleres	100,0	2,7	9,8	2,2	85,3
Asturias					
Homes	100,0	4,8	22,1	15,9	57,2
Mulleres	100,0	3,1	5,6	1,4	89,9
Baleares					
Homes	100,0	1,3	11,0	19,6	68,2
Mulleres	100,0	0,8	3,9	1,0	94,3
Canarias					
Homes	100,0	4,3	8,1	15,1	72,4
Mulleres	100,0	2,6	2,7	1,7	93,0
Cantabria					
Homes	100,0	3,2	23,0	15,9	57,9
Mulleres	100,0	3,0	7,0	1,7	88,3
C. León					
Homes	100,0	9,1	22,2	15,6	53,1
Mulleres	100,0	2,6	7,6	1,8	88,0
C. A Mancha					
Homes	100,0	8,8	20,2	17,7	53,3
Mulleres	100,0	2,9	9,6	1,8	85,8
Cataluña					
Homes	100,0	3,1	24,9	14,9	57,2
Mulleres	100,0	1,0	12,6	1,9	84,5
C. Valenciana					
Homes	100,0	4,1	21,6	15,6	58,6
Mulleres	100,0	1,3	9,7	1,8	87,2
Extremadura					
Homes	100,0	13,8	14,5	17,5	54,2
Mulleres	100,0	4,3	4,2	2,0	89,5
Galicia					
Homes	100,0	8,5	20,8	16,1	54,6
Mulleres	100,0	7,2	9,3	1,6	81,9
Madrid					
Homes	100,0	0,3	13,0	11,6	75,1
Mulleres	100,0	0,2	5,0	1,8	93,0
Murcia					
Homes	100,0	17,5	16,9	16,2	49,4
Mulleres	100,0	7,5	6,3	1,6	84,6
Navarra					
Homes	100,0	5,7	34,9	13,6	45,9
Mulleres	100,0	2,1	13,4	1,2	83,4
País Vasco					
Homes	100,0	1,6	32,6	12,2	53,6
Mulleres	100,0	0,8	10,1	1,5	87,6
A Rioxa					
Homes	100,0	6,4	33,3	16,4	43,9
Mulleres	100,0	1,7	14,6	2,0	81,7
Ceuta					
Homes	100,0	-	7,7	11,9	80,3
Mulleres	100,0	0,3	0,6	0,5	98,6
Melilla					
Homes	100,0	-	2,0	13,7	84,4
Mulleres	100,0	-	-	-	-
España					
Homes	100,0	5,7	19,2	14,7	60,4
Mulleres	100,0	2,5	7,8	1,7	88,0

 Datos en porcentaxe.
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre.

■ No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

As taxas de paro en 2010 en cada unha das comunidades españolas e desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que mostra que:

■ A taxa de paro das mulleres é máis de 2 puntos superior á dos homes en Galicia e con 4,17 puntos de diferenza por debaixo da media española.

■ As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Melilla, Andalucía, Ceuta e Canarias (en todas elas supera o 28%).

■ A taxa de desemprego feminino máis baixa tena o País Vasco e o seu valor é 11,11%, seguida de Navarra (12,36%).

■ Cadro 5.12

**Taxas de desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma. 2010**

	Homes	Mulleres
España	19,73	20,48
Andalucía	26,87	29,41
Aragón	13,87	15,92
Asturias	15,24	16,83
Baleares	20,98	19,62
Canarias	29,20	28,06
Cantabria	12,65	15,41
C. A Mancha	14,03	18,07
C. León	18,86	24,10
Cataluña	18,65	16,66
C. Valenciana	23,37	23,02,00
Extremadura	20,31	26,86
Galicia	14,62	16,31
Madrid	15,85	16,35
Murcia	23,68	22,91
Navarra	11,43	12,36
País Vasco	10,07	11,11
A Ríoxa	12,76	16,24
Ceuta	21,72	28,29
Melilla	18,16	31,86

Fonte: INE, EPA 4º trimestre.

A desagregación por grupos de idade de táxelas de desemprego de Galicia e España que presentamos no cadro 5.13 reflexa que:

■ A taxa de desemprego en Galicia do estrato máis novo de mulleres (as menores de 25 anos) alcanzou o 36,73%, mentres que nas maiores de 25 anos chegou ao 14,78%.

■ No grupo de homes esta taxa, para os menores de 25 anos (34,38%) é máis do dobre que para os maiores desa idade (13%)

■ Cadro 5.13

Taxa de desemprego. Por sexo e grupos de idade. Galicia/España 2009-2010

	Total		Menores de 25 anos		De 25 e máis anos	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Homes						
España	18,01	19,73	37,85	43,17	15,89	17,51
Galicia	11,76	14,62	31,28	34,38	9,91	13,00
Mulleres						
España	18,39	20,48	36,35	39,78	16,41	18,54
Galicia	13,58	16,31	30,11	36,73	12,18	14,78

Datos en porcentaxe.
Fonte: INE, EPA, 4º trimestre.

5.3 Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son os traballadores e traballadoras que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a busca dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional...) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha Prestación por Desemprego ou Subsidio.

Os/ás demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así calcúlase por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha traballador/a dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose un demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Demandantes inscritos sen dispoñibilidade
- Demandantes de emprego non parados:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego
 - Demandantes ocupados ou con relación laboral
 - Demandantes dun emprego específico
 - Outros demandantes sen emprego/non ocupados.
- Demandantes de emprego parados

Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2010**■ Cadro 5.14**

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	1.541	2.509	4.050
20 a 24	7.963	9.408	17.371
25 a 29	15.242	14.810	30.052
30 a 34	18.661	15.826	34.487
35 a 39	17.936	13.691	31.627
40 a 44	15.989	12.394	28.383
45 a 49	14.178	11.723	25.901
50 a 54	13.235	11.282	24.517
55 a 59	11.953	10.486	22.439
60 a 64	9.374	9.112	18.486
Total	126.072	111.241	237.313

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

Demándalos de emprego pendentes de demandantes parados/as en 2010 foron 237.313. Deles o 46,87% correspondía ao colectivo de homes (España 50,08%) e o 53,12% ao de mulleres (España 49,92%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres, son os de entre 30-34 anos (14,80%), 35-39 (14,22%) e 40-44 (12,68%) as que máis demandas acumulan; mentres que no dos homes son os de 30-34 anos (14,23%), 25-29 (13,31%) e 35-39 (12,31%).

O máis significativo é a diferenza do número de mulleres que demanda emprego sen conseguilo ao finalizar o ano 2010, fronte ao colectivo de homes, aínda que esta se viu reducida, ao igual que o ano anterior (mulleres 53,78% e homes 46,44% en 2009).

Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2010**■ Cadro 5.15**

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
Ata Ctfcado. Escolaridade*	43.385	49.796	93.181
Titulación ensino obrigatorio	35.578	33.277	68.855
Formación Profesional	19.689	13.118	32.807
BUP/ Bacharelato Superior/COU	11.126	8.105	19.231
Titulados universitarios	16.208	6.910	23.118
Outras titulacións	86	35	121
Total	126.072	111.241	237.313

*Inclúe certificado de escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos.

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciáveis xa que nos dous grupos, é o colectivo de “Ata certificado de Escolaridade”, os que acumulan o maior número de demandas pendentes de demandantes parados. As mulleres 34,41% e homes 44,76%. As mulleres con estudos universitarios teñen un peor comportamento en canto ás demandas de emprego pendentes chegando ao 12,86%, fronte ao 6,21% de homes.

■ Cadro 5.16

**Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2010**

	Homes				Mulleres			
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
A Dir. AAPP e emp.>10 ASA.	427	52	72	392	205	28	21	149
B Xer. emp. <10 ASA.	95	11	22	86	35	6	8	33
C Xer. emp. sen asalar..	15	3	8	16	0	0	0	0
D 2º e 3º ciclo univ.	1.654	308	349	1.308	3.348	559	573	2.306
E 1º ciclo universitario	864	224	206	666	1.875	546	484	1.494
F Técnicos e prof. de apoio	4.780	1.051	934	4.534	4.338	966	863	3.571
G Empleados/as tipo admin.	2.012	450	577	1.976	7.750	1.672	2.018	7.395
H Trab. serv. restaur.	1.789	448	560	1.866	7.389	2.303	2.667	7.387
I Trab. serv. prot. e seg.	620	330	295	429	93	85	53	112
K Depen. com. e asimil.	982	282	269	965	8.193	2.214	2.317	8.815
L Trab. cual. agricult.	1.759	561	606	1.704	577	206	256	855
M Trab. cual. constr.	11.045	2.660	2.645	10.513	133	32	35	155
N Trab. cual. industrias.	3.563	817	832	4.645	55	12	31	66
P Trab. cual. art. graf.	691	224	248	720	1.867	316	346	2.588
Q Operador inst. indus.	1.278	413	596	2.286	3.174	180	782	2.341
R Cond. oper. maq. movil	3.226	1.373	1.224	3.299	160	71	38	229
S Trab. non cu. servi.	1.625	311	391	1.295	8.889	2.038	2.702	8.494
T Peóns agricultura	6.909	2.121	2.513	7.134	2.217	466	926	3.941
U Forzas armadas	32	12	11	32	9	1	2	11
TOTAL	43.366	11.651	12.358	43.866	50.307	11.701	14.122	49.942

Fonte: SPEE

Por grupo principal de ocupación, as mulleres demandantes de emprego paradas, solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de non cualificadas de servizos, 21.123 (17,55%) (España 20,91%).
- Dependenta de comercio e asimilados 21.539 (17,08%)
- Traballadoras de servizos de restauración 19.746 (15,66%)
- Emplegadas de Administración 18.835 (14,94%)
- Técnicas e profesionais de apoio 9.738 (7,72%).

As profesións que requiren estudos universitarios son demandas nun 8,87%. Hai que ter en conta que as demandantes con estudos universitarios tamén demandan profesións de nivel inferior, ao non ter grandes expectativas de atopar traballo nas profesións para as que están formadas.

No colectivo masculino, a profesión mais demandada segue sendo “Traballadores cualificados da construción” con 26.863 demandantes parados 24,15% (España 24% fronte ao 24,56% de 2009), seguida de peóns agrícolas con 18.677 demandantes 16,79% (España 23,59%). Seguen sendo profesións reservadas aos homes.

As profesións que requiren titulación universitaria supoñen o 5% das demandas. Apréciase unha diferenza significativa con respecto ás mulleres, o que parece apoiar o maior acceso das mulleres aos estudos de nivel superior.

Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2010

■ Cadro 5.17

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	2.021	4.496	6.517
B Industrias extractivas	204	716	920
C Industrias manufactureiras	17.093	17.777	34.870
D Subministración enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A	36	201	237
E Subministración de auga, actividades de saneamento	343	527	870
F Construción	3.583	34.947	38.530
G Comer., repar. vehíc. motor, motocicl. e art. persoal	19.906	10.037	29.943
H Transporte e almacenamento	2.070	5.241	7.311
I Hostalaría	16.137	4.890	21.027
J Información e comunicacións	1.669	1.252	2.921
K Activid. Financeiras e de seguros	697	346	1.043
L Actividades inmobiliarias	692	297	989
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	6.628	4.237	10.865
N Actividades administrativas e servizos auxiliares.	12.414	7.346	19.760
O Admon. Pública e defensa; Seguridade social obrig.	7.029	4.322	11.351
P Educación	3.823	1.574	5.397
Q Actividades sanitarias e servizos sociais	6.365	756	7.121
R Actividades artísticas, recreativas e entretemento	1.346	1.223	2.569
S Outros servizos	4.771	1.148	5.919
T Actividades dos fogares como empregadores do persoal doméstico; e como produto	663	51	714
U Actividades de Organizacións e Org. Extraterritoriais	5	7	12
X Sen sección asociada	18.577	9.850	28.427
Total	126.072	111.241	237.313

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

En canto á sección da actividade económica hai que destacar a actividade de comercio con 15,79% é a mais demandada, seguida de “industria manufactureira” cun 13,56%, e de “hostalaría” con 12,80%. En España en primeiro lugar aparece Comercio con 14,29%, seguido de Hostalaría con 12,06% e de actividades Administrativas con 12%.

Ao igual que vimos coas ocupacións mais demandadas, é a “construción” a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, cun 31,41% (28,84% en España), seguido de actividade de “industrias manufactureiras” co 15,98% e comercio (9,02%).

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como “persoal doméstico” (92,86% das demandas realízanas mulleres, “hostalería” (76,74%), “educación” (70,83%), e “actividades sanitarias e de servizos sociais” (89,38%).

**Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2010**

■ Cadro 5.18

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
> 25 anos					
< 1 mes	720	199	220	851	1.990
De 1 a <= 6 meses	2.258	737	766	2.603	6.364
De > 6 meses a <= 1 ano	740	209	225	788	1.962
De máis de 1 ano	581	160	176	684	1.601
Total	4.299	1.305	1.387	4.926	11.917
< 25 anos					
< 1 mes	4.961	1.242	1.284	4.953	12.440
De 1 a <= 6 meses	13.084	3.604	3.407	13.663	33.758
De > 6 meses a <= 1 ano	6.751	1.712	1.814	6.995	17.272
De máis de 1 ano	14.271	3.788	4.466	13.329	35.854
Total	39.067	10.346	10.971	38.940	99.324
Total	43.366	11.651	12.358	43.866	111.241
MULLERES					
> 25 anos					
< 1 mes	596	154	138	587	1.475
De 1 a <= 6 meses	1913	647	565	2.034	5.159
De > 6 meses a <= 1 ano	515	163	191	600	1.469
De máis de 1 ano	524	143	173	561	1.401
Total	3.548	1.107	1.067	3.782	9.504
< 25 anos					
< 1 mes	4.457	933	979	4.180	10.549
De 1 a <= 6 meses	13.166	3.530	3.228	13.077	33.001
De > 6 meses a <= 1 ano	7.033	1.670	2.031	7.031	17.765
De máis de 1 ano	22.103	4.461	6.817	21.872	55.253
Total	46.759	10.594	13.055	46.160	116.568
Total	50.307	11.701	14.122	49.942	126.072

Fonte: SEPE

As mulleres maiores de 25 anos representa o 92,46% (En España 90,55%) das demandas pendentes de demandantes parados/ás fronte ao 89,29% dos homes (88,29% en España). O 47,50% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (36,10% homes) e o 28,31% (33,98% homes), entre un e seis meses.

■ Cadro 5.19

Demandas de emprego pendentes. Segundo clasificación da demanda.
Por sexo e por provincias. Decembro 2010

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Non parados					
Con dispoñibilidade limitada	2.265	597	1.035	2.916	6.813
Con relac. Laboral	2.374	754	399	4.551	8.078
Ocupados	4.620	1.174	1.317	3.680	10.791
Demandan empregos específicos	358	136	124	427	1.045
Outros non ocupados	1.235	403	381	1.205	3.224
Total	10.852	3.064	3.256	12.779	29.951
Parados	43.366	11.651	12.358	43.866	111.241
Total	54.218	14.715	15.614	56.645	141.192
MULLERES					
Non paradas					
Con dispoñibilidade limitada	1.370	269	639	1.767	4.045
Con relac. Laboral	2.159	352	306	2.795	5.612
Ocupadas	6.083	2.137	2.580	6.066	16.866
Demandan empregos específicos	420	186	204	485	1.295
Outras non ocupadas	1.642	496	486	1.487	4.111
Total	11.674	3.440	4.215	12.600	31.929
Paradas	50.307	11.701	14.122	49.942	126.072
Total	61.981	15.141	18.337	62.542	158.001
TOTAL	116.199	29.856	33.951	119.187	299.193

Fonte: SEPE

Se observamos as demandas de emprego pendentes segundo clasificación da demanda, as mulleres paradas representa o 79,79% (78,78% homes), o resto son demandantes non paradas.

Dentro do colectivo de demandantes non paradas as demandantes de emprego non ocupadas representan o 12,87% (homes 10,76%). As demandas de emprego sen emprego/non ocupadas son aquelas que reclama un traballo por período inferior a 3 meses, de xornada inferior a 20 horas semanais e estudantes menores de 25 anos ou que demandan o emprego se teñen máis de 25 anos. Habería que analizar se a demanda deste tipo de traballos (inferior a 3 meses, a tempo %) é debido a unha elección propia ou como consecuencia da dificultade de conciliar a vida laboral e familiar.

**Baixas de demandas de emprego.
Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2010**

■ Cadro 5.20

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	82	45	48	41	216
Sen oferta previa	2.935	680	582	2.857	7.054
Total	3.017	725	630	2.898	7.270
Non renovación	2.648	731	820	2.913	7.112
Outras causas	329	83	58	356	826
Total	5.994	1.539	1.508	6.167	15.208
MULLERES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	100	39	99	62	300
Sen oferta previa	3.376	973	809	3.300	8.458
Total	3.476	1.012	908	3.362	8.758
Non renovación	3.186	883	903	3.058	8.030
Outras causas	456	98	49	510	1.113
Total	7.118	1.993	1.860	6.930	17.901

Fonte: SEPE

Para finalizar faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representa o 48,92% (España 48,88%) no grupo de mulleres, fronte ao 47,80% no dos homes.

Os seguintes cadros do Instituto Galego das Cualificacións dannos unha visión resumida do perfil tipo das paradas/os en Galicia no ano 2010.

Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2010. Galicia

■ Cadro 5.21

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	30 a 34
Nivel académico	Ata Certificado Escolaridade
Sección da clasific. CNAE	Construción
Tempo busca emprego	Menos de 6 meses
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 4 díx.	Dependentes e exhibidores en tendas, almacéns, quioscos,mercad.
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 4 díx.	Peóns da construción de edificios
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 8 díx.	Dependente de comercio, en xeral
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 8 díx.	Peón da construción de edificios

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

**Perfil tipo dos parados/as de longa duración
menores de 25 anos. Galicia. 2010**

■ **Cadro 5.22**

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	20 a 24
Nivel académico	Alta Certificado de Escolaridade *
Sección da clasificación CNAE	Sen sección asociada

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

*Inclúe certificado escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos.

**Perfil tipo dos parados/as de longa duración
maiores de 25 anos. Galicia. 2010**

■ **Cadro 5.23**

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	55 a 59
Nivel académico	Alta certificado de Escolaridade*
Sección da clasificación CNAE	Industria manufactureira

*Inclúe certificado escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos.

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

5.4 Ofertas de emprego

Os Servizos Públicos de Emprego ofrecen a posibilidade de contratar traballadoras a través dos seus servizos, para iso os empresarios poden dirixirse a calquera oficina de emprego, preferentemente a que corresponde ao domicilio da Empresa ou centro de traballo principal. Na Oficina de Emprego informaranlle e facilitaranlle o documento de solicitude de traballadores, que deberán encher indicando:

- Características do posto
- Condicións das candidatas (Neste apartado é onde se pode establecer o requirimento dun sexo como requisito)
- Tipo de contrato
- Forma, lugar e data de selección das traballadoras.

Unha vez presentada a oferta, ala Oficina de Emprego, mediante consulta ao seu banco de datos, enválle ao empresario unha preselección de candidatas aptas, a priori, para que sexan entrevistadas por el mesmo.

Non obstante, a Oficina de Emprego tamén pode efectuar a selección das candidatas mediante probas profesionais e/ou psicolóxicas

Os empresarios están obrigados a solicitar a ala Oficina de Emprego as traballadoras que necesite contratar, unicamente cando se queira acoller medidas de fomento de emprego.

As traballadoras contratadas ao amparo dalgunha destas medidas, deberán levar inscritos en e Emprego o tempo que determine cada modalidade de contrato.

Aínda que como establece o artigo 4º.2 c) do E.T “En relación co traballo, os traballadores teñen dereito: “c) A non ser discriminados para o emprego ou unha vez empregados, por razóns de sexo...”

Existe nas ofertas tramitadas nos Servizos Públicos de Emprego, a posibilidade de realizalos con ou sen requirimento de sexo, necesario nalgúns casos segundo a medida de fomento de emprego elixida.

**Ofertas con requirimento de sexo e sen este requirimento.
Valores porcentuais. Galicia. 2010**

■ Cadro 5.24

Sexo	Nº de ofertas
Home	926
Muller	1.262
Sen requirimento	1.491
TOTAL	16.679

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

A maioría das ofertas, non presentan requirimento de sexo (86,88%) pero o 13,12% restante distribúense do seguinte xeito: homes 5,55% e mulleres 7,57%.

Para o ano 2010 non se recolle información sobre a ofertas de emprego desagregada en actividades ou ocupacións con requirimento de sexo.

5.5 Contratos de traballo

Neste capítulo utilizaremos os cadros elaborados polo Instituto Galego das Cualificacións, que se ben teñen unha pequena variación, nos totais, cos facilitados polo SEPE, consideramos que esta diferenza non é significativa e os cadros serven para ilustrar de forma resumida a situación da contratación feminina.

No capítulo 7, dedicado á contratación móstranse os datos facilitados polo SEPE por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2010 a contratación feminina supuxo o 48% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como conversión en indefinidos e adscricións en Colaboración social. Se o distribuímos os contratos iniciais supuxeron o 47,96%, as conversións o 49,11% e as adscrición o 35,71% do total de ambos os dous sexos, sempre por debaixo da contratación masculina.

■ Cadro 5.25

Contratados. Por idade e sexo. Galicia. 2009

	Nº contratados		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	10.764	13.820	24.584
20 a 24	58.070	59.063	117.133
25 a 29	66.899	70.811	137.710
30 a 34	57.907	65.036	122.943
35 a 39	42.595	46.283	88.878
40 a 44	36.246	35.104	71.350
45 a 49	27.156	27.121	54.277
50 a 54	16.616	19.689	36.305
55 a 59	7.171	10.803	17.974
60 a 64	2.949	5.503	8.452
65 ou máis anos	346	672	1.018
Total	326.719	353.905	680.624

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

Se facemos unha análise por idades, observamos como o tramo de idade con maior contratación foi o de 25-29 anos (66.899 contratos), seguido do de 20-24 anos (58.070 contratos).

Ao comparar os datos por idades do grupo de mulleres, co dos homes, chama a atención, que se ben en case todos os grupos de idade a contratación masculina supera a feminina, hai grupos onde a diferenza é maior. O grupo de mulleres de 16-19 anos só rexistrou 10.764 contratos, fronte aos 13.820 de homes. O de 55-59 anos rexistrou 7.171 contratos femininos fronte a 10.803 masculinos e o de 60-64 anos repartiuse en 2.949 contratos para as mulleres e 5.503 para os homes. Nos grupos de idade intermedios é onde menos diferenzas se presentan, estas son máis acusadas nos tramos de menor idade e nos de maior idade.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro do Instituto Galego das Cualificacións o 91.63% (90,88 en 2009) das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria onde traballa o 6.37% (6,85 en 2009). En ala Agricultura e Construción a representación feminina é moi escasa.

Contratos nos catro grandes sectores de actividades económicas (clasificación CNAE 2009) Galicia. 2010

■ Cadro 5.26

	Mulleres	Homes
Sector primario	3.069	17.855
Sector secundario	20.820	37.087
Sector construción	3.451	57.637
Sector servizos	299.379	241.326
Sen actividade	0	0
Total	326.719	353.905

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera a masculina representando un 55,37% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector, a actividade administrativa e de servizos auxiliares, Hostalaría e comercio, concentran maior número de mulleres traballadoras con 181.012 traballadoras contratadas en 2010 fronte ao total do sector servizos de 326.719 contratacións.

■ Cadro 5.27

Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2010

	Muller	Home	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	3.069	17.855	20.924
B Industrias extractivas	46	727	773
C Industrias manufactureira	19.990	33.449	53.439
D Subministración de enerxía elec, gas, vapor e aire acondic.	34	177	211
E Subministración de auga, saneamento, residuos desconta.	750	2.734	3.484
F Construción	3.451	57.637	61.088
G Comercio por xunto e polo miúdo, reparación vehiculos mo.	45.822	26.092	71.914
H Transporte e almacenamento	11.669	44.688	56.357
I Hostalaría	53.354	32.994	86.348
J Información e comunicacións	6.948	9.538	16.486
K Actividades financeiras e de seguros	1.541	878	2.419
L Actividades inmobiliarias	503	289	792
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	14.708	9.229	23.937
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	81.836	66.059	147.895
O Admón, pública e defensa; seguridade social obrigatoria	14.077	8.439	22.516
P Educación	16.113	8.513	24.626
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	28.466	4.205	32.671
R Actividades artísticas recreativas e de entretemento	12.313	26.300	38.613
S Outros servizos	11.755	3.962	15.717
T Actividades dos fogares como empregadores e produto.	261	136	397
U Actividades de organizacións e organismos extraterritorial	13	4	17
X Sen sección asociada	0	0	0
Total	326.719	353.905	680.624

Fonte: Instituto galego das cualificacións

A distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2010

■ Cadro 5.28

	Nº Contratos
1 Dirección das empresas e das administracións públicas	1.769
Muller	605
Home	1.164
2 Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	58.446
Muller	28.326
Home	30.120
3 Técnicos e profesionais de apoio	59.737
Muller	28.227
Home	31.510
4 Empregados/as de tipo administrativo	53.785
Muller	38.765
Home	15.020
5 Traballadores/as dos servizos de restauración, persoais, protección e vendedores/as dos comercios	178.906
Muller	127.035
Home	51.871
6 Traballadores/as cualificados/as na agricultura e na pesca	10.955
Muller	1.990
Home	8.965
7 Artesáns e traballadores/as cualificados/as das industrias manufactureiras, da construción e da minería, agás os operadores/as de instalacións e maquinaria	78.875
Muller	12.623
Home	66.252
8 Operadores/as de instalacións, maquinaria e montadores/as	64.337
Muller	11.460
Home	52.877
9 Traballadores/as non cualificados/as	173.814
Muller	77.688
Home	96.126
Total contratos	680.624
Total mulleres	326.719
Total homes	353.905

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

Se ben é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de Dirección de Empresas e AA. PP., só o 34,20% fronte ao 65,80% de homes, as porcentaxes igúalanse en Técnicas e Profesionais científicos e intelectuais (48,46% de mulleres). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e polo tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con grande representación feminina é o dos Empregadas de tipo Administrativo, co 72,10% (73,62 en 2009).

A forte presenza da muller no sector servizos, e especialmente no comercio e na hostalaría, tamén ten o seu reflexo nos grandes grupos de ocupación, así as mulleres son maioría co 71% no grupo de Traballadoras dos servizos de Restauración, persoais, protección e vendedoras de comercio.

Entre as traballadoras cualificadas das industrias manufactureiras, a construción, e a minaría a presenza da muller é moi escasa, só o 16% e no grupo de Traballadoras cualificadas en agricultura e pesca, a representación masculina (81,83%) tamén é moi superior á feminina (18.16%).

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación existen dúas tendencias:

■ Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como Empregada Administrativa, ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.

■ Un grupo minoritario, que grazas á obtención dun título universitario, ocupan postos como Técnicos e Profesionais Científicos e Intelectuais.

Como expuxemos ao inicio deste apartado, a contratación masculina no 2010 foi superior á feminina e foino especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 38,25% e nos indefinidos a tempo parcial chegou ao 69%. Non obstante nos Contratos indefinidos de Fomento do Emprego a contratación a mulleres en 2010 chegou ao 51,76%.

Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación. Segundo sexo, idade e provincias. Galicia 2010

■ Cadro 5.29

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>=45	< 25	25-29	30-39	40-44	>=45	
A Coruña	734	933	1.123	340	940	809	1.143	1.193	359	716	8.290
Lugo	307	279	250	78	326	303	314	316	98	228	2.499
Ourense	216	213	225	60	259	286	252	276	79	187	2.053
Pontevedra	636	763	985	278	844	752	988	1.161	324	630	7.361
Total	1.893	2.188	2.583	756	2.369	2.150	2.697	2.946	860	1.761	20.203

Fonte: SPEE. Contratos rexistrados.

■ Cadro 5.30

Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación segundo colectivo de bonificación por provincias. Ano 2010

	Total	Maiores de 45 anos	Persoas con discapacidade	Xóvenes de 16-30 anos	Mulleres desempregadas A.3 L.35/2010	Desempregados inscritos de 6 ou máis meses	Desempregados inscritos de 1 ou máis meses	Desempregados contratos tem. 2 últimos anos	Desempregados contratos indef. Exting. 2 últimos anos	Conversiones en indefinidos	Conv. Ctos. Tem. Inc. A 18/06/2010	Conv. Ctos. Tem. Inc. D 18/06/2010	Non acollidos a D.A.P.
A Coruña	8.290	920	252	1.899	48	177	173	64	49	307	2.874	288	1.239
Lugo	2.499	367	48	726	7	47	48	23	15	91	658	66	403
Ourense	2.053	272	88	630	3	63	62	30	15	49	541	49	251
Pontevedra	7.361	941	163	1.724	21	143	215	77	58	377	2.302	262	1.078
Galicia	20.203	2.500	551	4.979	79	430	498	194	137	824	6.375	665	2.971

Fonte: SPEE. Contratos rexistrados.

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do Capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacar os de interinidade (72,40%) e os que se realizan a tempo parcial (66,74%). Os contratos indefinidos acollidos a medidas de Fomento da contratación, acurtan diferenzas chegando no grupo de mulleres ao 51,55% e no de homes ao 48,45%. Este ano, de novo, o contrato en prácticas realizado a mulleres (54,15%) supera os concertados con homes.

■ Cadro 5.31

Tipoloxía contractual por sexo. Ano 2010

	Muller	Home
Indefinido	17.420	28.116
Indefinido tempo parcial	9.999	4.477
Temporal	172.277	243.728
Temporal tempo parcial	118.156	59.396
Prácticas / Formación	4.468	4.693
Outros	4.399	13.495
TOTAL	326.719	353.905

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións.

O cadro do Instituto Galego das Cualificacións da tipoloxía contractual por sexo e idade no 2010, aínda que non distingue todas as modalidades contractuais, serve de resumo para comparar a situación dos dous grupos no ámbito contractual.

O que máis destaca, é o maior peso da xornada parcial no grupo de mulleres, tanto en contratos indefinidos (69%) como temporais (66,55%).

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 91,61% da contratación a mulleres, mentres que no colectivo masculino chega ao 90,79%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 8,29% nas mulleres e o 9,21% nos homes.

Mantense a tendencia dos últimos anos onde a contratación feminina está caracterizada por unha maior temporalidade e un maior uso de contrato a tempo parcial.

5.6 Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar tanto a formación regulada, como a formación ocupacional. Dentro da formación regulada centrarémonos nos ciclos formativos de FP Grao Superior, Bacharelato e Titulacións Universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE) nos dous primeiros casos e os do INE no último.

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de FP Grao Superior, observamos que para o curso 2009-2010, o 51,01% dos alumnos/ás eran mulleres, porcentaxe superior ao de homes.

Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Curso 2009 / 2010. Galicia-España

■ Cadro 5.32

	Total	Homes	Mulleres
Galicia	14.057	6.886	7.171

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

O alumnado matriculado en Bacharelato, segundo o IGE no curso 2009-2010, mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 55,22%, superior en mais de 10 puntos á media masculina do 44,78%, confirmándose novamente a necesidade dunha maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Curso 2009 - 2010. Galicia

■ Cadro 5.33

	Ambos sexos	Varons	Mulleres
Galicia	32.180	14.410	17.770

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia

■ Cadro 5.34

	Total	Homes	Mulleres
2007	23,9	33,2	14,4
2008	24,1	32,2	15,8
2009	26,0	31,7	20,1
2010	23,1	27,8	18,3

Unidades: Porcentaxes.

Fonte: INE. Enquisa de poboación activa.

Nota: para o cálculo deste indicador empréganse medias anuais dos datos trimestrais. 07-06-2011

O abandono educativo temperán dos que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación, é sensiblemente superior nos homes, superando en 9.5 puntos (11.6 en 2009) en 2010 e chegando a superar o dobre no ano 2008. Talvez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral, sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

No ensino Universitaria en Galicia, segundo o INE, para o curso 2009-2010, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 56,19%.

**Alumnado matriculado en Ensino Universitario,
por tipo de estudio e sexo. Curso 2009 - 2010. Galicia**

■ Cadro 5.35

Total	Total	Mulleres
	56.088	31.517
Estudos de licenciatura	24.896	16.189
Estudos de Arquitectura e Enxeñaría	8.397	2.882
Estudos de Arq. E ing. Técnicos	9.218	2.581
Estudos de diplomatura	13.292	9.680
Títulos dobles	285	185

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: INE.

A porcentaxe media do 56,19% varía moito segundo a especialidade elixida:

■ As especialidades máis demandadas polas mulleres son:

- Mestra/ou
- Dereito
- Administración e Dirección de empresa
- CC. Empresariais
- Medicina
- Enfermaría

■ Especialidades onde o alumnado feminino é maioritario, ademais das anteriores:

- Belas Artes
- Documentación
- Enfermaría e atención a enfermos
- Traballo social
- Pedagogía
- Psicoloxía

■ As especialidades con máis baixa representación feminina son:

- Enxeñaría Industrial
- Enxeñaría naval
- Enxeñaría de Telecomunicacións

- Maquinas navais
- Estudos de arquitectura e enxeñaría técnica

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que pouco a pouco vanse producindo movementos cara a outras áreas.

Alumnado que terminou los estudios de 1er. Y 2º ciclo en Ensino Universitario, por tipo de estudio e sexo. Curso 2009 - 2010. Galicia

■ Cadro 5.36

	Total	Mulleres
Total	7.457	4.617
Estudos de licenciatura	2.407	1.635
Estudos de Arquitectura e Enxeñaría	899	323
Estudos de Arq. E ing. Tecnicos	1.243	377
Estudos de diplomatura	2.908	2.282
Títulos dobles (1)		

Unidade: nº de alumnos/as.
Fonte: INE.

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios, o 61,91% son mulleres:

- Estudios de licenciatura: Foron rematados polo 67,93% de mulleres fronte ao 35,07% de homes.
- Estudios de arquitectura e enxeñaría: Finalizáronos o 35,93% de mulleres e o 64,01% de homes.
- Estudios de arquitectura e enxeñaría técnica: o 30,33% de mulleres remataron os seus estudos.
- Estudios de diplomatura: Del total de alumnos, o 78,47% dos diplomados/ás foron mulleres.

É de destacar que se ben o 56,19% dos matriculados/as eran mulleres, do total de alumnos/as que finalizaron os seus estudos, o colectivo feminino supuxo o 61,91%, fronte ao 38,09% de homes.

5.7 Poder e toma de decisións

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidas, Unión Europea e Consello de Europa. Este último, adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en calquera órgano de decisións para alcanzar o devandito equilibrio, e esa porcentaxe foi establecida como mínimo na lexislación nacional, por medio de 7, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos claves da toma de decisións.

**Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado
en porcentaxe de mulleres 2008/ 2010**

■ Cadro 5.37

	2010	2009	2008
Total	31	34	33,2
Goberno	44	50	50,0
Secretarías do Estado	23	29	33,3
Subsecretarías	27	28	28,1
Secretarías Xerais	45	33	31,8
Secretarías Xerais Técnicas	50	35	41,2
Direccións Xerais	29	35	32,1

Fonte: elaboración do Instituto da Muller, a partir dos datos facilitados polo Ministerio das Administracións Públicas.
INE

En 2010 a representatividade que teñen as mulleres nos Altos Cargos da Administración do Estado chegou ao 31% (Secretarías de Estado, Subsecretarías, Secretarías Xerais e Directores/ás Xerais).

■ Cadro 5.38

Mulleres no goberno en %

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003(2)	2003	2002	2000	1999(2)	1999	1996
Partido no goberno	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP
Ambos sexos	15	17	17	16	16	16	16	16	16	16	17	15	15	15
% de mulleres	46,67	52,94	52,94	43,75	50	50	50	31,25	25	18,75	17,65	13,33	20	26,67

Fonte: Instituto da Muller.

Outra mostra do papel da muller no poder e a toma de decisións, é a súa presenza no Goberno. Neste cadro pódese ver a evolución da representación da muller dende 1982, pasando de cero, ata alcanzar o 52,94% en 2008 e 2009. No ano 2010 produciuse unha redución, quedando a participación feminina nun 46,67%.

Cadro 5.39

Mulleres nos Gobiernos Autonómicos

		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total Alcaldías: Ambos sexos	Total Presidentas/es	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
	Total Consellerías	166	191	197	199	198	203	207	206	206	229	215
	Consellerías											
	Andalucía	13	13	14	14	14	14	14	14	14	14	15
	Aragón	6	9	8	9	9	10	10	10	10	11	11
	Asturias	6	11	11	11	11	10	10	10	10	10	10
	Illas Baleares	11	11	13	13	13	12	12	13	13	14	14
	Canarias	10	10	10	9	8	10	10	10	10	11	11
	Cantabria	9	9	9	9	9	10	10	10	10	10	11
	Castela e León	8	8	8	8	8	10	10	10	10	13	13
	Castela e A Mancha	9	11	10	10	10	15	13	12	12	16	12
	Cataluña	13	14	15	15	16	10	16	16	16	15	15
	Extremadura	8	9	10	10	11	15	10	10	11	13	13
	Galicia	11	12	14	14	14	11	14	12	12	15	11
	Madrid ⁽¹⁾	7	9	9	11	11	9	11	12	10	17	13
	Murcia	7	8	9	9	9	11	9	9	12	12	9
	Navarra	10	10	10	10	9	9	11	11	10	14	14
	A Ríoxa	6	7	7	7	7	10	9	9	9	11	11
	C. Valenciana	9	10	10	10	10	10	10	12	12	15	15
	País Vasco	10	10	10	10	11	11	11	11	9	12	11
	Ceuta	7	11	11	11	9	7	7	7	7	10	10
	Melilla	6	9	9	9	9	9	10	10	9	12	12
% Mulleres	Presidentas	0	0	0	0	0	5,26	5,26	5,26	5,26	5,26	5,26
	Conseleiras	13,86	15,71	20,30	19,10	20,20	28,57	32,37	35,44	39,74	39,74	40,00
	Conselleiras											
	Andalucía	23,08	23,08	42,86	42,86	42,86	42,86	57,14	57,14	57,14	57,14	60,00
	Aragón	0,00	11,11	12,50	11,11	11,11	30,00	30,00	30,00	36,36	36,36	36,36
	Asturias	16,67	27,27	27,27	18,18	18,18	40,00	40,00	40,00	50,00	50,00	40,00
	Illas Baleares	18,18	18,18	30,77	23,08	23,08	41,67	41,67	46,15	42,86	42,86	42,86
	Canarias	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30,00	30,00	30,00	45,45	45,45	45,45
	Cantabria	11,11	11,11	11,11	11,11	11,11	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00	27,27
	Castela e León	25,00	12,50	25,00	25,00	25,00	40,00	30,00	30,00	46,15	46,15	46,15
	Castela e A Mancha	22,22	27,27	40,00	30,00	30,00	26,67	46,15	50,00	50,00	50,00	58,33
	Cataluña	7,69	21,43	20,00	13,33	18,75	30,00	31,25	31,26	26,67	26,67	26,67
	Extremadura	0,00	11,11	30,00	30,00	27,27	13,33	30,00	30,00	61,54	61,54	61,54
	Galicia	9,09	8,33	14,29	14,29	14,29	18,18	14,29	50,00	40,00	40,00	36,36
	Madrid	14,29	22,22	22,22	27,27	27,27	22,22	27,27	33,33	35,29	35,29	30,77
	Murcia	14,29	0,00	0,00	11,11	11,11	18,18	33,33	33,33	25,00	25,00	22,22
	Navarra	10,00	10,00	10,00	10,00	11,11	22,22	9,09	9,09	35,71	35,71	35,71
	A Ríoxa	16,67	14,29	14,29	14,29	14,29	20,00	22,22	22,22	27,27	27,27	27,27
	C. Valenciana	11,11	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	25,00	26,67	26,67	33,33
	País Vasco	20,00	20,00	20,00	20,00	27,27	27,27	45,45	45,45	50,00	50,00	54,55
	Ceuta	14,29	27,27	27,27	18,18	22,22	57,14	57,14	57,14	50,00	50,00	50,00
	Melilla	16,67	0,00	0,00	11,11	11,11	22,22	20,00	20,00	25,00	25,00	25,00

Fonte: Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos (FICESA).

 (1) En Madrid dende o 2004 a Presidencia ostenta a Ilma. Sra. D^a Esperanza Aguirre.

A representación da muller nos Gobiernos Autonómicos mantívose case nos mesmas porcentaxes que o ano anterior; cun 40% de Concelleiras e un 5,26% de Presidentas. Estremadura segue sendo a CC.AA. con maior representación feminina (61,54%) seguida de Andalucía (60%). (O ano 2009 é o último dispoñible no momento de elaborar este informe).

A menor presenza feminina está en Murcia e Melilla cun 22,22%.

Galicia a representación baixa do 40% ao 36,36%. O maior aumento nesta Comunidade deuse no 2006, pasando dun 14,29% do 2005 a un 50% en 2006.

No cadro 5.40 vemos a participación feminina nos Parlamentos Autonómicos. Aínda que en termos globais a participación das mulleres aumentou, este aumento só produciuse en Cataluña, pasando dunha representación feminina do 36,30% ao 41,50%.

■ Cadro 5.40

Composición dos Parlamentos Autonómicos

	2009		2010	
	Ambos sexos	% Mulleres	Ambos sexos	% Mulleres
Total	1.260	41,7	1.260	41,7
Andalucía	109	45,9	109	45,9
Aragón	67	35,8	67	35,8
Asturias	45	33,3	45	33,3
Baleares	59	49,2	59	49,2
Canarias	60	40,0	60	40,0
Cantabria	42	40,5	42	40,5
C. León	83	43,4	83	43,4
C. La Mancha	47	53,2	47	53,2
Cataluña	135	36,3	135	41,5
C. Valenciana	99	45,5	99	45,5
Extremadura	65	40,0	65	40,0
Galicia	75	40,0	75	40,0
Madrid	120	42,5	120	42,5
Murcia	46	39,1	46	39,1
Navarra	50	38,0	50	38,0
País Vasco	75	45,3	75	45,3
A Ríoxa	33	39,4	33	39,4
Ceuta	25	40,0	25	40,0
Melilla	25	40,0	25	40,0

Fonte: Instituto da muller.

A maior representación feminina atopámola en Castela-a Mancha (53,2%), seguida de Illas Baleares, e a menor en Asturias e Aragón cun 33,3% e 35,8 respectivamente.

Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos. Cámara única ou baixa

■ Cadro 5.41

	Total Escaños	% Mulleres
UE-27	7.119	33,23
Alemania (2009)	622	32,80
Austria (2008)	183	27,87
Bélxica (2010)	150	39,33
Bulgaria (2009)	240	20,83
Chipre (2006)	56	12,50
Dinamarca (2007)	179	37,99
Eslovaquia (2006)	150	15,33
Eslovenia (2008)	90	14,44
España (2008)	350	36,57
Estonia (2007)	101	22,77
Finlandia (2007)	200	40,00
Francia (2007)	577	18,89
Grecia (2007)	300	17,33
Hungría (2010)	386	9,07
Irlanda (2007)	166	13,94
Italia (2008)	630	21,27
Letonia (2006)	100	19,00
Lituania (2008)	141	19,15
Luxemburgo (2009)	60	20,00
Malta (2008)	69	8,70
Países Baixos (2010)	150	40,67
Polonia (2007)	460	27,83
Portugal (2009)	230	20,00
R. Checa (2006)	200	22,00
Reino Unido (2005)	646	22,00
Rumanía (2008)	332	11,38
Suecia (2010)	349	44,99

Nota: entre paréntesis o ano das últimas eleccións.

Fonte: elaboración do Instituto da Muller a partir dos datos proporcionados pola Unión Interparlamentaria a través da súa páxina web INE.

Nos Parlamentos nacionais dos países europeos existen grandes diferenzas dependendo dos países. Así en Suecia a participación feminina alcanza o 44,99% e en Finlandia o 40%, mentres que en Malta é dun 8,7%, en Hungría dun 9,7% e en Romanía do 11,4%.

En España a participación da muller no Parlamento é de 36,57%.

Mulleres nos gobernos da Unión Europea (*)

Cadro 5.42

		2006	2008	2009
Membros do Goberno	Total	504	542	470
	Bélxica	21	22	16
	Dinamarca	19	19	19
	Alemania	16	1	17
	Grecia	20	19	16
	España	17	18	18
	Francia	32	39	21
	Irlanda	17	36	16
	Italia	29	22	24
	Luxemburgo	15	15	15
	Países Baixos	17	28	18
	Austria	19	20	15
	Portugal	17	17	18
	Finlandia	18	21	21
	Suecia	22	21	22
	Reino Unido	27	22	21
	R. Checa	18	18	18
	Estonia	14	15	14
	Chipre	12	12	12
	Letonia	19	21	16
	Lituania	13	14	15
	Hungria	18	13	17
	Malta	18	13	10
	Polonia	22	20	20
	Eslovenia	17	16	16
	Eslovaquia	16	18	16
	Bulgaria		20	19
	Rumania	16	17	21
	P. Candidatos			
	República Yugoslava de Macedonia	-	0	-
	Croacia	15	0	-
	Turquia	16	25	-
% Mulleres no Goberno	Total	22,62	24,54	25,96
	Bélxica	23,81	31,82	31,25
	Dinamarca	26,32	36,84	42,11
	Alemania	37,50	100,00	35,29
	Grecia	15,00	10,53	31,25
	España	47,06	50,00	50,00
	Francia	18,75	30,77	23,81
	Italia	17,65	16,67	25,00
	Irlanda	24,14	18,18	20,83
	Luxemburgo	20,00	20,00	26,67
	Países Baixos	29,41	39,29	17,65
	Austria	31,58	40,00	33,33
	Portugal	11,76	11,76	27,78
	Finlandia	50,00	61,90	66,67
	Suecia	45,45	42,86	45,45
	Reino Unido	25,93	27,27	23,81
	R. Checa	11,11	11,11	16,67
	Estonia	14,29	20,00	7,14
	Chipre	0,00	8,33	8,33
	Letonia	31,58	23,81	18,75
	Lituania	7,69	14,29	13,33
	Hungria	11,11	15,38	0,00
	Malta	16,67	15,38	20,00
	Polonia	18,18	25,00	25,00
	Eslovenia	5,88	18,75	18,75
	Eslovaquia	6,25	11,11	12,50
	Bulgaria		25,00	21,05
	Rumania	18,75	0,00	14,29
	P. Candidatos			
	República Yugoslava de Macedonia	-	-	-
	Croacia	26,67	-	-
	Turquia	-	4,00	-

Fonte: Embaixadas dos distintos países.

* Nalgúns Gobernos, o Consello de Ministros está formado, ademais do Primeiro Ministro/a e Ministros/as, por outros membros cuxos cargos poden denominarse, dependendo do país, ministro delegado, secretarios de Estado, ministros sen carteira ou secretarios parlamentarios

O cadro 5.42 sobre a participación da muller nos Gobernos europeos (ano 2009 último dispoñible), pon de manifesto un aumento, pasando do 24,54% de 2008 ao 25,56% de 2009. Este aumento non se repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: a maior porcentaxe de representación feminina osténtao en 2009 Finlandia (66,67%), seguida de Suecia (45,45%) e Dinamarca (42,11%), mentres que a menor representación a atopamos en Hungría (0%), Estonia (7,14%) e Eslovaquia (12,5%).

En España, en 2009, a representación da muller no Goberno alcanzou o 50%.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA., pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Segundo información do Mº de AA. PP., aínda que a porcentaxe de funcionarias (53,47%) é superior ao de funcionarios, a medida que ascendemos no complemento de destino, o número de mulleres diminúe, ata chegar ao nivel 30 onde só hai un representación feminina do 32,63% e ao nivel 29 cun 34,85%.

Ao ir descendendo de nivel, as porcentaxes vanse igualando, ata chegar ao nivel 22 cun 50,93% de mulleres, e seguir incrementándose a presenza feminina en niveis máis baixos como o nivel 18 (66,12%), o 16 (65,78%) ou o 14 (64,59%). O nivel 10 é o único que ten paridade, cun 50% en cada colectivo.

■ Cadro 5.43

Poboación ocupada na dirección, xerencia de empresas e en actividades profesionais segundo sexo, Galicia.

	2010			
	Total	Homes	Mulleres	% mulleres
A. Dirección da administración pública e de empresas de 10 ou máis asalariados	21,20	15,60	5,60	26,42
B. Xerencia de empresas con menos de 10 asalariados	41,00	26,10	14,90	36,34
C. Xerencia de empresas sen asalariados	32,50	14,20	18,30	56,31
D. Profesións asociadas a titulacións de segundo e terceiro ciclo universitario e afíns	87,70	43,70	44,00	50,17
E. Profesións asociadas a unhas titulacións de primeiro ciclo universitario e afíns	57,90	20,90	37,00	63,90
F. Técnicos e profesionais de apoio	137,80	71,00	66,80	48,48

Fonte: Enquisa de poboación activa. IGE- INE 29-04-2011

Unha distribución similar a la Administración Pública en canto a mulleres e homes, atopámola reflectida na empresa privada.

Na Xerencia de empresas con máis de 10 traballadores só hai un 26,42% de mulleres e nas de menos de 10 traballadores, un 36,34%. Non obstante, cando a muller traballa soa, como autónoma, sen asalariados a porcentaxe chega ao 56,1%.

Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais. España 2010

■ Cadro 5.44

	Total	% de Mulleres
TOTAL	137	19,7
Consello do Estado	28	17,9
Consello Xeral do Poder Xudicial	20	35,0
Tribunal de Contas	14	7,1
Defensor do Pobo	1	0,0
Xunta Electoral Central	13	15,4
Consello Económico e Social	61	23,0

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos. Datos abril 2011

A representación feminina en órganos constitucionais como o Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Defensor do Pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, segue sendo baixo, aínda que en progresivo aumento.

A participación máis alta obsérvase no Consello Xeral do Poder Xudicial (35%) e no Consello Económico e Social (22,95%).

A participación feminina no ano 2010 no Poder Xudicial, era do 47,95%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial, a porcentaxe diminúe.

En categorías de xuíces/ás a participación é maioritariamente feminina (65,15%), pero solo alcanza o 12,20% (8,9% en 2008) no caso de maxistrados do Tribunal Supremo.

5.8 Conciliación entre a vida laboral e familiar

Talvez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas axeitadas e suficientes para atender nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

Excedencias por cuidado de persoas dependentes. España 2010

■ Cadro 5.45

	2009	2010
Ambos sexos	5.302,0	6.136,0
Mulleres (Valores en porcentaxe)	85,52	84,89

Fonte: Tesorería Xeral da Seguridade Social

O cadro 5.45 móstranos a nivel de toda España, como o 84,89% das excedencias para o coidado de persoas dependentes son solicitados por mulleres, aínda que no ano 2010 houbo unha pequena redución (0.63 puntos) da porcentaxe de mulleres que solicitan esta excedencia.

■ Cadro 5.46

**Núcleos familiares monoparentais
por sexo en miles. 2010**

	Monoparental masculino	Monoparental feminino	Porcentaxe Monoparentais Femininos
2008	60,100	420,30	487,49
2009	71,00	451,90	86,42
2010	75,80	466,20	86,00

Fonte: EPA

O cadro 5.46 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (86% en 2009), fronte ao 14% de monoparentais masculinas.

Permisos de maternidade por comunidades autónomas

Cadro 5.47

		2007	2008	2009	2010
Ambos sexos	Total	331.642	359.160	340.512	332.557
	Andalucía	59.733	65.205	61.135	59.330
	Aragón	8.592	10.595	9.404	9.125
	Asturias	5.254	5.768	5.814	5.536
	Baleares	8.155	8.899	8.403	8.087
	Canarias	13.308	13.420	12.191	11.259
	Cantabria	3.747	4.204	4.020	4.102
	C. León	13.361	14.480	14.376	14.398
	C. La Mancha	11.507	13.168	12.807	12.960
	C. Valenciana	35.567	37.405	61.323	58.896
	Cataluña	61.705	64.374	66.080	64.670
	Extremadura	5.987	6.874	16.716	16.685
	Galicia	15.403	17.113	55.982	55.329
	Madrid	54.278	59.022	11.321	10.946
	Murcia	10.655	11.725	5.606	5.390
	Navarra	5.325	5.770	2.303	2.366
	A Rioxa	2.125	2.336	34.470	33.135
	País Vasco	16.264	18.058	17.265	17.730
	Ceuta	335	354	343	404
	Total	98,43	98,45	98,32	98,25
	Andalucía	98,99	98,91	98,85	98,88
	Aragón	98,22	98,17	98,28	97,97
	Asturias	98,08	98,40	98,11	97,65
	Baleares	98,32	98,11	98,42	98,33
	Canarias	98,68	98,76	98,70	98,64
	Cantabria	97,81	97,72	97,96	97,51
	C. León	97,87	98,13	97,81	97,71
	C. La Mancha	98,97	98,70	98,70	98,67
	C. Valenciana	98,70	98,88	98,35	98,35
	Cataluña	98,41	98,45	99,02	98,84
	Extremadura	98,85	99,03	98,00	97,97
	Galicia	98,37	98,41	98,19	98,24
	Madrid	98,42	98,46	99,27	99,31
	Murcia	99,37	99,44	95,99	95,90
	Navarra	95,94	95,84	97,83	98,01
	A Rioxa	97,98	97,65	98,66	98,64
	País Vasco	96,38	96,26	96,28	95,67
	Ceuta	98,81	98,31	99,42	97,03
	Melilla	97,36	99,23	98,59	99,27

* O volumen de perceptores de maternidade xestionados polo SEPE refírense a novembro.
 Fonte: Instituto da Muller, a partir de datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social.

Cadro 5.48

Excedencias* por coidado de fillas/os

	España		Galicia	
	Total	% Nais	Total	% Nais
2007	34.816	95,75	497	91,95
2008	37.771	96,11	477	100,00
2009	33.942	95,40	542	92,40

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

As excedencias por coidado de fillas/os en Galicia correspondentes ao 2009 (último dispoñible desagregado por comunidades autónomas) móstrannos que neste ano o 92,80% das excedencia por coidado de fillo/a eran solicitadas por mulleres e solo polo 7,20% de homes, aínda que a tendencia dos últimos anos reflicte un leve e inconstante aumento nas solicitudes de homes. En España, nese ano 2010, o 95,48% destas excedencias concedéronse a mulleres.

Algo similar acontece cos permisos de maternidade. No cadro 5.48 elaborado polo Instituto de ase que en Galicia o 98,24% dos permisos foron gozados polas nais. En España as cifras son similares co 98,25% de permisos das nais.

A evolución dende o ano 2004 mostra escasas diferenzas. A aprobación da Lei de Igualdade permitiu o desfrute dos permisos de paternidade, con 12.568 permisos gozados en Galicia en 2010 (275.637 en toda España).

Permisos de Paternidade por CC.AA

■ Cadro 5.49

	2010	2009
Total	275.637	273.024
Andalucía	43.577	43.321
Aragón	8.317	8.297
Asturias	4.640	4.642
Baleares	6.004	6.033
Canarias	9.110	9.322
Cantabria	3.654	3.509
C. León	12.839	12.522
C. La Mancha	11.963	11.704
C. Valenciana	27.409	26.943
Cataluña	52.893	52.661
Extremadura	5.361	5.214
Galicia	12.568	12.788
Madrid	44.599	44.247
Murcia	8.827	8.660
Navarra	4.881	5.023
A Ríoxa	2.206	2.150
País Vasco	16.138	15.405
Ceuta	336	295
Melilla	315	288

Fonte: Instituto Nacional da Seguridade Social

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre “Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial” do Instituto de er sobre datos da EPA.

Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2009-2010

■ Cadro 5.50

		2009	2010
Ambos sexos	Total	2.470,70	2.474,50
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	212,40	190,70
	Enfermidade ou incapacidade propia	38,90	30,30
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	330,70	299,40
	Outras obrigas familiares ou persoais	213,30	180,00
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	1.131,80	1.268,00
	Non querer traballo de xornada completa	246,80	221,90
	Outros motivos	291,90	279,60
	Non sabe o motivo	5,00	4,60
% Mulleres	Total	77,62	77,20
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	54,94	57,84
	Enfermidade ou incapacidade propia	56,81	63,04
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	97,70	97,19
	Outras obrigas familiares ou persoais	94,80	95,22
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	75,75	74,99
	Non querer traballo de xornada completa	82,82	83,33
	Outros motivos	64,54	64,27
	Non sabe o motivo	72,00	60,87

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller.

Aínda que os datos non están desagregados por Comunidades Autónomas, parece significativo que do total de persoal que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos ou adultos enfermos, incapacitados ou maiores, o 97,19% en 2010 sexan mulleres e o 95,22% do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigas familiares ou persoais, tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que o 74,99% dos que non puideron atopar traballo a xornada completa sexan mulleres e que o 83,33% dos que non queren traballar a xornada completa tamén sexan mulleres, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles.

O Cadro 5.51 de “Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares” do Instituto da Muller, parece confirmar os datos anteriores, destacando que do total de persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares, o 95,65%, sexan mulleres.

Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares. España 2009-2010

■ Cadro 5.51

		2009	2010
Ambos sexos	Total Inactivos	15.471	15.408
	Total Razóns familiares	2.456	2.285
	Coidado de nenos ou de adultos	653	652
	enfermos, incapacitados ou maiores	1.803	1.633
% Mulleres	Total Inactivos	61,22	60,54
	Total Razóns familiares	96,36	95,65
	Coidado de nenos ou de adultos	97,49	97,41
	enfermos, incapacitados ou maiores	95,95	94,94

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller.
Unidade: Miles de persoas.

O abandono do mercado de traballo por razóns familiares, lonxe de diminuír parece que vai aumentando ou mantense, cun 94,73% en 2007 e 94,62% en 2008 (últimos datos). Significativo é tamén, que dos traballadores por conta propia que traballan a tempo parcial, o 63,5% sexan mulleres e das persoas que traballan por conta allea con parcialidade o 79.8% tamén sexan mulleres.

■ Cadro 5.52

Abandono do mercado de traballo por razóns familiares

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005 (*)	2006 (*)	2007 (*)	2008 (*)
Ambos Sexos. Datos absolutos (en miles)	108,90	115,60	127,30	116,60	115,10	128,00	241,50	272,60	237,30	193,30
% Mulleres	90,82	93,52	94,66	95,03	93,66	93,67	76,07	95,82	94,73	94,62

Nota: os anos 1998-2004 (IV Trimestres).

(*) Apartir do 2005 os datos que proporciona o INE son medias anuais e por tanto non son comparables cos anos anteriores.

Fonte: Enquisa de Poboación Activa, INE.

Elaborado polo Instituto da Muller.

Finalizamos esta análise da conciliación entre vida laboral e familiar facendo referencia á “Enquisa de Fecundidade 006” o Centro de Investigacións Sociolóxicas. Estas son algunhas das súas conclusións:

■ O 60% das mulleres afirma que ter fillos é un obstáculo para a súa vida profesional

■ O 16,2% das nais que agora contan entre 20 e 49 anos abandonaron definitivamente o traballo pola maternidade e o 28% afirma que a crianza dos fillos limitou as súas oportunidades de promoción laboral.

■ O atraso na maternidade de debe en boa medida ao número de anos de dedicación ao estudio e ás dificultades económicas que teñen a súa orixe nos postos de traballo precarios aos que acceden as mulleres, cando non están en paro.

A máis estudos, máis traballo, maior atraso na maternidade e menos fillos.

5.9 Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009 (últimos datos dispoñibles) reflexa que as mulleres galegas no ano 2009 percibiron un salario medio anual de 15.594 € fronte aos 20.271 € dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 23,07% menos que os homes polo seu traballo realizado (25,47% en 2008).

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 16.110 €, fronte aos 21.433 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 24,83% menos que os homes (27,67% en 2008).

En ambos os dous casos a muller cobra menos que a media, que en Galicia é de 18.217 € e no conxunto do Estado de 19.085 €.

Asalariados por CCAA e sexo. 2009

■ Cadro 5.53

	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	15.566	72,64	12.820	17.649
Aragón	19.706	82,99	16.354	22.259
Ppdo. de Asturias	19.824	81,27	16.110	22.709
Illas Baleares	18.144	87,70	15.913	20.049
Canarias	16.611	89,97	14.945	17.989
Cantabria	19.588	80,50	16.042	22.275
Castela A Mancha	16.929	86,34	14.617	18.507
Castela León	18.758	84,31	15.814	20.977
Cataluña	21.261	84,18	17.898	24.079
Extremadura	14.767	86,40	12.758	16.251
Galicia	18.217	85,60	15.594	20.271
C. de Madrid	24.583	82,80	20.282	28.247
Rexión de Murcia	16.281	85,52	13.924	17.952
A Ríoxa	18.820	85,26	16.045	20.917
C. Valenciana	17.303	85,01	14.710	19.302
Cidade de Ceuta	21.775	76,91	16.748	24.971
Cidade de Melilla	21.379	80,34	17.176	24.260
Total	19.085	84,41	16.110	21.433

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home.

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009.

A evolución con respecto ao ano 2000 non era moi alentadora, xa que en Galicia a diferenza se incrementou en case un punto, pasando do 26,10% de diferenza en prexuízo das mulleres, ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007. Pero no ano 2008 a diferenza diminúe e no 2009 volve notarse unha redución das diferenzas salariais.

■ Cadro 5.54

**Asalariados por sector de actividade económica e sexo.
Galicia / España. 2009**

	Media	Galicia		
	Total España	Mulleres	Homes	%
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	6.309	10.640	14.623	77,06
Industria extractiva, enerxía e auga	25.596	18.801	24.947	78,31
Industria	21.180	14.029	20.968	74,41
Construción e servizos inmobiliarios	16.503	15.459	20.437	94,49
Comercio, reparacións e transporte	17.286	12.416	18.029	79,66
Información e comunicacións	26.980	16.909	24.064	80,10
Entidades financeiras e aseguradoras	32.609	23.604	38.643	73,90
Servizo ás empresas	16.277	11.424	17.946	79,74
Servizos sociais	24.760	22.307	27.821	91,01
Outros servizos persoais e de ocio	11.062	8.023	11.123	87,89
Total	19.085	15.594	20.271	85,60

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia.
Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009.

Neste cadro, apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama “entidades financeiras e aseguradoras”, onde a muller gaña un 26.1% menos que o home, seguida de “industria” cunha porcentaxe dun 25,59% menos en contra da muller e de “agricultura, gandería, silvicultura e pesca” cun 22,94% menos.

As menores diferenzas atopámolos en “construción e servizos inmobiliarios” onde a muller percibe o 94,49% do salario masculino e “servizos sociais” co 91,01%.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en boa medida por que a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos ou de persoas dependentes.

**Percepcións salariais por tramo de salario e sexo.
Galicia / España. 2009**

■ Cadro 5.55

	Galicia		España	
	Salario medio anual		Salario medio anual	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	2.005	1.898	1.892	1.851
De 0,5 a 1 SMI	6.582	6.607	6.494	6.549
De 1 a 1,5 SMI	11.079	11.036	10.994	10.991
De 1,5 a 2 SMI	15.452	15.042	15.385	15.141
De 2 a 2,5 SMI	19.392	19.539	19.495	19.527
De 2,5 a 3 SMI	23.857	23.813	23.876	23.846
De 3 a 3,5 SMI	28.296	28.355	28.317	28.373
De 3,5 a 4 SMI	32.608	32.651	32.666	32.676
De 4 a 4,5 SMI	37.041	37.120	37.026	37.018
De 4,5 a 5 SMI	41.376	41.281	41.365	41.318
De 5 a 7,5 SMI	51.844	50.941	52.099	51.324
De 7,5 a 10 SMI	74.533	74.191	74.626	74.136
Máis de 10 SMI	131.866	117.678	141.824	123.564
Total	20.271	15.594	21.433	16.110

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e ensións nas fontes tributarias: 2009.

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria observamos que en 2009 o 18,08% (86.771 mulleres) tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% de Salario Mínimo Interprofesional (S.M.I.) e o 15,41% tivéronos entre o 50% e o 100% do S.M.I. Isto supón que o 33,50% (32,91% en 2008) de mulleres, no ano 2009, tiveron ingresos non superiores ao S.M.I. Os homes con salarios inferiores ao 50% do S.M.I. foron o 11,74% e con salarios entre o 50% e o 100% do S.M.I. foron o 9,43%.

Cos salarios máis altos acontece á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

A Enquisa Anual de Estrutura Salarial ano 2009 do INE (última dispoñible) confirma os datos anteriores.

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2009.
Encuesta anual de estructura salarial

■ **Cadro 5.56**

Ambos os dous sexos	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	20.906,33	22.567,74	16.057,01
Aragón	22.133,77	23.346,07	16.880,31
Ppdo. de Asturias	22.597,97	24.165,19	17.891,76
Illas Baleares	21.070,14	22.232,77	16.522,02
Canarias	18.926,36	19.851,08	15.772,40
Cantabria	20.869,86	22.048,07	16.093,86
Castela A Mancha	20.228,79	21.526,97	16.559,79
Castela León	21.037,13	22.483,21	16.436,77
Cataluña	23.851,31	25.083,44	17.476,98
C. Valenciana	20.489,79	21.634,09	15.549,06
Extremadura	19.099,56	20.989,23	13.959,58
Galicia	19.806,66	21.329,81	14.485,42
C. de Madrid	25.860,65	27.586,76	17.002,82
Rexión de Murcia	2.043,40	21.025,10	17.702,71
Navarra	23.657,71	25.000,99	18.392,93
País Vasco	26.162,45	27.705,04	20.805,64
A Ríoxa	21.179,93	21.870,78	17.073,58
España	22.511,47	23.979,65	16.700,92

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	22.908,86	25.040,99	16.865,12
Aragón	24.787,81	26.501,35	17.522,92
Ppdo. de Asturias	25.175,71	27.607,68	18.348,66
Illas Baleares	23.285,93	24.917,50	16.960,23
Canarias	20.109,24	21.209,05	16.193,61
Cantabria	22.933,00	24.576,72	16.666,58
Castela A Mancha	21.980,61	23.482,16	17.220,28
Castela León	23.116,47	25.080,85	16.614,67
Cataluña	26.901,30	28.679,13	17.787,79
C. Valenciana	22.951,64	24.580,67	15.997,09
Extremadura	20.207,93	22.341,48	14.409,35
Galicia	21.829,80	23.623,60	15.437,10
C. de Madrid	29.333,06	31.572,22	17.958,23
Rexión de Murcia	22.628,62	23.690,65	17.645,62
Navarra	26.755,77	28.726,41	18.664,81
País Vasco	28.889,92	30.996,59	21.346,94
A Ríoxa	23.240,00	24.211,67	16.856,64
España	25.001,05	26.960,97	17.278,93

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2009.
Encuesta anual de estrutura salarial

■ **Cadro 5.56**
(continuación)

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	18.371,23	19.489,60	14.981,62
Aragón	18.861,82	19.491,87	16.055,72
Ppdo. de Asturias	19.289,76	19.916,14	17.231,71
Illas Baleares	18.702,72	19.375,14	16.046,86
Canarias	17.528,33	18.212,05	15.308,84
Cantabria	18.210,65	18.879,67	15.265,10
Castela A Mancha	17.709,92	18.506,88	15.780,86
Castela León	18.249,87	18.923,78	16.214,31
Cataluña	20.467,14	21.106,30	17.126,46
C. Valenciana	17.426,72	17.985,43	14.979,95
Extremadura	17.549,86	19.099,55	13.329,83
Galicia	17.342,32	18.508,36	13.365,02
C. de Madrid	22.048,25	23.226,27	15.934,98
Rexión de Murcia	17.384,95	17.296,48	17.778,40
Navarra	19.487,55	19.875,39	18.056,85
País Vasco	22.502,47	23.217,30	20.118,11
A Ríoxa	18.702,22	18.967,63	17.291,31
España	19.502,02	20.382,95	15.996,67

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009.

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2009, no colectivo feminino foi de 17.342,32 €. Se distinguimos entre tipo de contrato a media foi de 18.827,55 € para os contratos indefinidos e 13.365,02 € para os de duración determinada e no colectivo masculino foron de 21.829,80 €, distribuídos en 23.623,60 € para os contratos indefinidos e 15.437,10 € para os de duración determinada). Isto supón que as mulleres galegas en 2009 percibiron unhas retribucións un 20,56% menor que as dos homes, diferenza que no caso dos contratos indefinidos alcanza o 21,65%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2009, foi de 19.502,02 €, fronte aos 25.001,05 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 22% (diferenza maior que en Galicia, que é debida a que os salarios dos homes do conxunto de España son superiores aos da media salarial masculina galega). Nas contratacións indefinidas, esta diferenza, desfavorable para as mulleres chega ao 24,40%.

5.10 Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo MTASS para a elaboración deste apartado non están desagregados por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas do 2009, imos utilizar o informe da Axencia tributaria "Mercado do de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009".

O nº de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais de Asuntos Sociais do Mº de Traballo e Inmigración 2010, foi superior ao dos homes na Renda Activa de Inserción, pero non así no nivel contributivo, nin asistencial.

■ 574.159 mulleres percibiron prestación de nivel contributivo, fronte a 897.666 homes.

■ 702.609 mulleres percibiron prestacións de nivel asistencial, fronte a 742.619 homes.

■ 89.193 mulleres percibiron la Renda Activa de Inserción fronte a 36.487 homes.

A media diaria bruta recoñecida a beneficiarios/as de prestacións de desemprego de nivel contributivo segundo sexo e idade a nivel de todo o Estado é de 28,08 € día no ano 2010 (27,73 € día en 2009). A contía percibida polo colectivo feminino está por debaixo desa media, alcanzando solo 25,34 € día (24,88 € día en 2009), fronte aos 29,83 € do grupo de homes (29,41 € en 2009).

A maior diferenza atopámola no colectivo de mulleres entre 55 e mais anos onde a diferenza de contía media diaria bruta chega a ser de 6,58 € día (mulleres 24,77 € día e homes 31,35 € día).

Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade. España. 2010

■ Cadro 5.57

	2010
Homes	
16-19 anos	24,02
20-24 anos	26,28
25-54 anos	29,82
55 e máis anos	31,35
Total	29,83
Mulleres	
16-19 anos	19,31
20-24 anos	22,17
25-54 anos	25,64
55 e máis anos	24,77
Total	25,34
Ambos os dous sexos	
16-19 anos	22,42
20-24 anos	24,69
25-54 anos	28,11
55 e máis anos	29,49
Total	28,08

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e pensións nas fontes tributarias: 2010

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe de a Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009”.

En todas as CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 3.513 € (3.044 € en 2008) fronte aos 4.396 € (3.488 € en 2008) dos homes. En Galicia a media anual chegou aos 3.254 (2.836 € en 2008) para as mulleres e aos 3.980 € (3.250 € en 2008) para os homes, polo tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 726 € anuais como media.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego, en 2009, coa media total das CC.AA., observamos que é inferior

en 756 € (444 € en 2008) e se a comparación a facemos co total do colectivo feminino as mulleres galegas percibiron 259 € menos que a media de España, ocupando o cuarto posto das prestacións máis baixas despois de Estremadura, Baleares e Canarias. No caso dos homes galegos a diferenza coa media dos homes España, é de 416€.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 89,20% (87,26% en 2008) das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 10,80% (12,74 en 2008) menos. Aínda que levemente, as diferenzas se van acurtando.

Facendo unha análise da nacionalidade dos perceptores/ás, observamos que cando a nacionalidade é española, a diferenza con respecto aos varóns é superior; chegando a percibir un 18,71% menos, mentres que se a orixe é estranxeira, a diferenza se reduce ata un 16,06% menos.

■ Cadro 5.58

**Pensión medias. Por nacionalidade, sexo e comunidade autónoma.
Nacionalidade española. 2009**

	Homes		Mulleres	
	Desempregados	Prestación media anual	Desempregados	Prestación media anual
Total	3.111.445	4.396	2.414.313	3.513
Andalucía	720.171	4.227	594.479	3.333
Aragón	91.494	4.250	59.835	3.454
Ppdo. de Asturias	63.612	4.231	44.477	3.271
Illas Baleares	90.646	3.822	80.249	3.112
Canarias	172.873	4.236	148.147	3.449
Cantabria	38.869	4.021	25.730	3.162
Castela A Mancha	144.886	4.228	99.343	3.343
Castela León	146.425	4.095	102.194	3.260
Cataluña	516.004	4.798	393.270	3.946
Estremadura	92.466	3.744	80.883	3.090
Galicia	157.256	3.980	132.113	3.254
C. de Madrid	350.178	4.792	277.878	3.938
Rexión de Murcia	112.830	4.401	74.836	3.267
A Ríoxa	21.281	4.328	14.508	3.556
C. Valenciana	384.527	4.640	278.387	3.563
Cidade de Ceuta	4.196	3.830	4.335	3.381
Cidade de Melilla	3.731	3.778	3.649	3.348

Fonte: Axencia Tributaria.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións sensiblemente inferiores ás dos homes españois (16,47% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás españolas teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 13,75% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación..., o colectivo de mulleres sempre está por debaixo do de homes.

■ Cadro 5.59

**Percepcións medias de prestacións por desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2009**

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	3.857	4.287	3.354
Aragón	3.930	4.259	3.506
Ppdo. de Asturias	3.864	4.271	3.294
Illas Baleares	3.592	3.961	3.209
Canarias	3.907	4.306	3.454
Cantabria	3.701	4.047	3.199
Castela A Mancha	3.930	4.357	3.375
Castela León	3.786	4.161	3.290
Cataluña	4.529	4.957	4.045
Estremadura	3.450	3.765	3.097
Galicia	3.676	4.025	3.272
C. de Madrid	4.547	5.021	4.036
Rexión de Murcia	4.145	4.764	3.378
A Ríoxa	4.071	4.430	3.643
C. Valenciana	4.276	4.750	3.608
Cidade de Ceuta	3.617	3.858	3.400
Cidade de Melilla	3.583	3.822	3.354
España	4.057	4.483	3.554

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009

5.11 Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo M^o de Traballo e Inmigración, nas estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais do 2009, últimos dispoñibles desagregados por sexos no momento de finalización deste capítulo. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, se o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O n^o de pensionistas mulleres (3.809.200) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes (4.099.100). É máis destacable que se ben no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 78,31% do total, no grupo de mulleres só supoñen un 41,26%, inferior ás de viuvez (47,90%).

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado, as pensións percibidas polas mulleres en 2009 son 374.71 € menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 38,55% menores (mulleres: 597.21 €, homes: 971.78€). Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 419.91 € menos que os homes.

As pensións de viuvez, orfandade e a favor de familiares son lixeiramente superiores no caso das mulleres.

■ Cadro 5.60

**Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo.
España 2009/2010**

	Pensións				Pensionistas ⁽¹⁾	
	Nº en miles		Importe medio En euros/mes		En miles	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Homes	4.148,3	4.218,3	940,78	971,92	4.031,5	4.099,1
Xubilación	3.246,8	3.303,2	998,56	1.034,15	3.229,9	3.287,9
Incapacidade permanente	603,0	610,6	903,44	921,75	601,9	608,5
Viuvedade	154,7	157,5	430,76	440,13	61,2	661,4
Orfandade	136,0	139,2	336,99	347,29	131,0	133,6
Favor familiar	7,7	7,9	414,99	426,24	7,6	7,7
Mulleres	4.383,3	4.452,4	577,37	597,21	3.753,3	3.809,2
Xubilación	1.791,9	1.837,2	592,42	614,24	1.689,2	1.731,5
Incapacidade permanente	317,8	323,1	694,98	714,03	303,8	309,1
Viuvedade	2.115,5	2.132,6	562,90	581,45	1.610,7	1.617,9
Orfandade	128,1	129,7	342,67	353,59	122,8	124,0
Favor familiar	30,0	29,8	454,97	468,11	26,8	26,7
Ambos os dous sexos⁽²⁾	8.531,9	8.671,0	754,06	779,49	7.785,1	7.908,6
Xubilación	5.038,9	5.140,6	854,12	884,07	4.919,1	5.019,4
Incapacidade permanente	920,9	933,7	831,49	849,86	905,7	917,6
Viuvedade	2.270,3	2.290,1	553,89	571,73	1.672,0	1.679,3
Orfandade	264,1	269,0	339,72	350,29	253,8	257,8
Favor familiar	37,7	37,7	446,81	459,35	34,3	34,5

(1) Véxase nota a este cadro en Fontes non explicativas

(2) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2010. Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Se a análise o realizamos observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA. en 2009 apreciamos que no colectivo de mulleres o maior nº de pensións concéntrase no tramo de 500,01 a 633,29 €, e o seguinte tramo con máis perceptoras é o de 150,01 a 500,00 €. No grupo de homes o primeiro tramo con máis pensionistas é o de 700,01 € a 1.100,00 € e o seguinte tramo con máis perceptores é o de 500,01 a 700,01 €, e nos tramos superiores son maioritarios e case exclusivos, o nº de perceptores homes.

■ Cadro 5.61

Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase.
España 2010

	Total	Ata 150	De 150,01 a 500	De 500,01 a 633,29	De 633,30 a 700	De 700,01 a 1.100	De 1.100,01 a 1.500,00	De 1.500,01 a 1.800	De 1.800,01 a 2.000	De 2.000,01 a 2.466,21	Máis de 2.466,21
Homes	4.218,3	64,5	493,6	923,1	197,5	1.180,0	608,5	298,7	140,2	301,1	10,9
Incapacidade permanente	610,6	2,8	113,30	116,80	45,90	172,0	77,7	31,9	15,2	30,3	4,6
Xubilación	3.303,2	47,9	174,00	757,50	144,30	988,0	523,4	266,3	124,8	270,7	6,3
Viuvedade	157,5	5,6	104,50	21,70	5,40	14,4	5,5	0,2	-	-	0,0
Orfandade e favor familiares	147,0	8,2	101,80	27,10	1,90	5,6	1,9	0,3	0,2	0,1	0,0
Mulleres	4.452,4	80,5	1.543,8	1.717,1	187,9	576,2	232,7	52,8	22,3	36,9	2,0
Incapacidade permanente	323,1	2,0	110,60	86,30	16,90	59,7	24,0	9,1	4,3	8,9	1,3
Xubilación	1.837,2	30,5	662,20	737,80	48,10	176,7	97,0	39,5	17,3	27,4	0,7
Viuvedade	2.132,6	38,2	664,20	863,10	120,50	332,6	109,3	3,7	0,4	0,5	0,0
Orfandade e favor familiares	159,5	9,8	106,80	29,90	2,40	7,2	2,4	0,5	0,3	0,1	0,0
Ambos os dous sexos⁽¹⁾	8.670,7	145,0	2.037,4	2.640,2	385,4	1.756,2	841,2	351,5	162,5	338,0	12,9
Incapacidade permanente	933,7	4,8	223,9	203,1	62,8	231,7	101,7	41,0	19,5	39,2	5,9
Xubilación	5.140,4	78,4	836,2	1.495,3	192,4	1.164,7	620,4	305,8	142,1	298,1	7,0
Viuvedade	2.290,1	43,8	768,7	884,8	125,9	347,0	114,8	3,9	0,4	0,5	0,0
Orfandade e favor familiares	306,5	18,0	208,6	57,0	4,3	12,8	4,3	0,8	0,5	0,2	0,0

(1) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborales 2010. Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe de a Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009 (últimos datos dispoñibles).

Cabe sinalar que se ben en Galicia, o nº de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior no colectivo feminino (51,43%), non o son os importes das pensións recibidas. No total das CC.AA. o nº de mulleres pensionistas chega ao 49,12%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2009 os 8.590, fronte aos 11.625 € dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 73,89% do importe da pensión masculina, ou o que é o mesmo un 26,11 € menos (26,56% en 2008), o que supón unha significativa diferenza (3.035 € menos ao ano).

Se a comparación a facemos coa media total dos/as pensionistas galegos/as de ambos os dous sexos, as mulleres reciben pensións inferiores á media en 1.474 €; diferenza que se acentúa se o elemento de referencia é a media total de España (ambos os dous sexos), chegando a percibir 2.774 € menos.

A muller galega tamén está en desvantaxe se a comparamos coa pensión media das mulleres do resto de CC.AA., con 745 € menos.

As pensionistas galegas ocupan o cuarto lugar das máis baixas, despois de Murcia, Extremadura e Castela-A Mancha, mellorando levemente a súa mala posición do ano anterior.

■ Cadro 5.62

Pensión por CC.AA. e sexo. 2009

	Total	Mulleres	Homes
	Pensión media anual	Pensión media anual	Pensión medio anual
Andalucía	10.385	8.732	11.947
Aragón	12.047	9.676	14.124
Ppdo. de Asturias	14.388	10.224	18.085
Illas Baleares	10.531	8.878	12.270
Canarias	10.430	8.884	11.867
Cantabria	12.276	9.688	14.739
Castela A Mancha	10.084	8.541	11.199
Castela León	11.549	9.542	13.235
Cataluña	11.795	9.534	14.244
Extremadura	9.629	8.518	10.539
Galicia	10.064	8.590	11.625
C. de Madrid	13.916	11.036	16.865
Rexión de Murcia	10.106	8.514	11.642
A Rioxa	11.076	9.333	12.603
C. Valenciana	10.530	8.843	12.167
Cidade de Ceuta	13.994	10.592	17.287
Cidade de Melilla	12.951	10.134	15.846
Total	11.364	9.335	13.323

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2009

INICIO DA RELACIÓN LABORAL

6

6.1 Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo

Inclúense neste apartado dous datos que, se ben non poden tomarse como reflexo real do número de empresas de Galicia, si poden considerarse como un índice aproximado, aínda que requiren precisións en cada apartado.

6.1.1 Inscripcións de empresas

As cifras que se inclúen non son referidas exactamente ao número de empresas, senón aos códigos de conta de cotización existentes en cada provincia a 31 de decembro de 2010, agás nas cifras relativas ao Réxime Especial do Mar do que a súa contabilización corresponde a empresarios independentemente dos códigos ou embarcacións coas que contén. Isto supón que non coinciden, nos demais réximes, as cifras coa consideración de empresas ou centros de traballo, xa que un código pode ter varios centros de traballo e as empresas poden ter varios códigos.

Non cadro 6.1, ofrécese o dato estático do número de empresas a 31 de decembro de 2010 que, aínda coas salvidades antes apuntadas, permite extraer algunha conclusión.

■ Cadro 6.1

Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2009-2010

	Réxime Xeral		Réximes especiais						Mar ⁽¹⁾		Total	
	2009	2010	Agrario		Emp. Fogar		Minería	Carbón	2009	2010	2009	2010
			2009	2010	2009	2010	2009	2010				
A Coruña	38.595	38.250	452	484	5.321	5.077	1	1	943	979	45.312	44.791
Lugo	13.165	12.889	568	590	1.279	1.273	0	0	203	204	15.215	14.956
Ourense	11.749	11.675	93	83	1.451	1.442	0	0	0	0	13.293	13.200
Pontevedra	34.383	33.685	274	288	3.789	3.731	0	0	1.745	1716(2)	40.191	39.420
Galicia	97.892	96.499	1.387	1.445	11.840	11.523	1	1	2.891	2.928	114.011	112.367

Elaboración propia.

(1) As cifras deste réxime corresponden a empresarios/as independentemente dos códigos conta de cotización que teñan.

(2) Inclúe as empresas dependentes do ISM-Dirección Provincial de Vilagarcía-das que parte corresponden á Coruña. Todos os datos a 31 de decembro.

Todos os datos a 31 de decembro.

Fontes: Tesourería Xeral da Seguridade Social e Instituto Social da Mariña.

Obsérvase que no ano 2010, diminúen globalmente as cifras de empresas en alta, experimentando un incremento nos réximes especiais agrario e do mar.

Nos cadros 6.2 e 6.3, con datos extraídos do Ministerio de Trabajo e Inmigración e referidos ao Réxime Xeral, agrúpase nunha única conta de cotización á Seguridade Social a un colectivo de traballadores/as pertencentes a unha mesma empresa que desenvolven a súa actividade laboral nunha mesma provincia e que teñen características homoxéneas fronte á cotización, agrupando nunha única unidade –empresa– a todas as contas co mesmo Número de Identificación Fiscal. O tamaño de cada empresa obtívose en función do número de traballadores/as da empresa en cada unidade territorial, independentemente do tamaño da empresa a nivel nacional. Agrúpanse así mesmo por tamaño das empresas e segundo o tipo destas podendo observarse nas cifras o importante número de empresas de pequeno tamaño, que supón que o 87,95% das empresas teñen menos de 10 traballadores/as, e a ocupación elevada de traballadores/as en empresas cuxa titularidade corresponde a persoas xurídicas.

■ Cadro 6.2

Empresas conta allea, segundo tamaño da empresa, por provincia de radicación dos seus centros de traballo. Galicia. 2010

	De 1 a 2 trab.	De 3 a 5 trab.	De 6 a 9 trab.	De 10 a 25 trab.	De 26 a 49 trab.	De 50 a 249 trab.	De 250 a 499 trab.	De 500 a 999 trab.	1000 e máis trab.	Total
A Coruña	19.937	7.917	3.301	2.974	908	720	65	23	19	35.864
Lugo	7.190	2.759	1.090	949	238	173	8	8	3	12.418
Ourense	6.186	2.197	885	770	214	134	11	7	4	10.408
Pontevedra	18.208	7.118	3.040	2.647	815	548	56	13	13	32.458
Galicia	49.994	19.129	7.830	6.813	2.000	1.479	147	58	45	87.495

Datos a 31 de decembro de 2010.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Anuario 2010.

■ Cadro 6.3

Empresas por conta allea e traballadores/as, segundo tipo de empresa, por provincia de radicación dos seus centros de traballo. Galicia 2010.

	Empresas			Traballadores/as (en miles)		
	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total
A Coruña	13.917	21.947	35.864	28,7	286,5	315,2
Lugo	5.341	7.077	12.418	11,3	70,2	81,5
Ourense	4.105	6.303	10.408	8,0	65,4	73,4
Pontevedra	11.736	20.722	32.458	23,4	232,7	256,2
Galicia	34.957	52.538	87.495	71,4	654,8	726,2

Datos a 31 de decembro de 2010.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Anuario 2010.

6.1.2 Apertura de centros de traballo

Inclúense os cadros 6.4 a 6.9 relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade produtiva con organización específica que, polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impiden coñecer o dato mais preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras refírense a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realizan as empresas.

Sen extraer conclusións, dado o aleatorio das cifras, podemos observar que, en 2010, se comunicaron as aperturas de 17.862 centros de traballo cun total de 136.513 traballadores, correspondendo 17.095 centros a nova creación.

O sector da construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo máis do 62,8% do total, e, con gran diferenza, o que reflicte máis traballadores/as ocupados, coas reservas con que debe ser tomado este dato, xa que as obras sucesivas provocan unha repetición na contabilización dos produtores/as. Análzanse por CNAE e provincias os centros de traballo, así como a distribución por sexo dos traballadores ocupados neles.

Examinando a evolución en relación cos anos anteriores (cadro 6.9), vemos que as cifras de aperturas de centros de traballo diminúen en relación cos anos anteriores e, non obstante, se incrementa o número de traballadores ocupados neles.

Distribución provincial de aperturas de centros de traballo e dos traballadores en centros de traballo rexistrados. Galicia 2010

■ Cadro 6.4

	Centros de Traballo	Traballadores/as
A Coruña	7.107	56.379
Lugo	2.773	14.009
Ourense	1.973	11.026
Pontevedra	6.009	55.099
Galicia	17.862	136.513

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Aperturas de centros de traballo rexistrados por tipo de actuación. Galicia 2010

■ Cadro 6.5

	Nº de Centros
De nova creación	17.095
Reinicio de actividade	318
Cambio de actividade	36
Traslado	413
Totais	17.862

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Centros de traballo rexistrados por tipo, actividade e sexo. Galicia 2010

■ Cadro 6.6

CNAE 2009	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	339	24	1	0	364	1.588	142	1.730
B	19	1	0	0	20	50	7	57
C	562	19	1	32	614	2.971	683	3.654
D	22	16	0	2	40	763	135	898
E	88	0	1	2	91	682	53	735
F	10.738	96	8	85	10.927	69.267	43.544	112.811
G	2.059	45	10	105	2.219	2.395	2.685	5.080
H	227	6	0	25	258	887	270	1.157
I	1.276	67	6	12	1.361	1.044	1.666	2.710
J	129	0	0	16	145	567	217	784
K	118	1	3	16	138	166	171	337
L	67	3	1	7	78	55	82	137
M	423	10	1	46	480	796	566	1.362
N	258	5	2	19	284	815	1.467	2.282
O	11	0	0	0	11	95	76	171
P	150	2	0	7	159	408	517	925
Q	180	4	0	14	198	113	527	640
R	95	6	0	3	104	112	137	249
S	298	12	2	22	334	168	386	554
T	10	1	0	0	11	10	149	159
U	4	0	0	0	4	2	4	6
Outras	22	0	0	0	22	72	3	75
Total	17.095	318	36	413	17.862	83.026	53.487	136.513

Seccións de actividade económica (segundo CNAE-2009).

A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca

B Industrias extractivas

C Industria manufactureira

D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado

E Fornecemento de auga, activid. de saneamento, xestión residuos e descontaminación

F Construción

G Comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas

H Transporte e almacenamento

I Hostalaría

J Información e comunicacións

K Actividades financeiras e de seguros

L Actividades inmobiliarias

M Actividades profesionais, científicas e técnicas

N Actividades administrativas e servizos auxiliares

O Actividades administrativas e servizos auxiliares

P Educación

Q Actividades sanitarias e servizos sociais

R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento

S Outros servizos

T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio

U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais

Outras Cando nunha comunicación concorre máis dunha actividade económica

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Cadro 6.7

Centros de traballo rexistrados por CNAE. Galicia 2010

CNAE 2009	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
01A Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	52	32	12	28	124
02A Silvicultura e explotación forestal	38	141	22	17	218
03A Pesca e acuicultura	6	1	0	15	22
07B Extracción de minerais metálicos	0	0	0	7	7
08B Outras industrias extractivas	2	1	4	2	9
09B Actividades de apoio ás industrias extractivas	1	0	0	3	4
10C Industria da alimentación	21	19	3	23	66
11C fabricación de bebidas	0	1	1	2	4
12C Industria do tabaco	0	2	0	1	3
13C Industria téxtil	8	3	0	3	14
14C Confección de roupa de vestir	22	3	0	12	37
15C Industria do coiro e do calzado	5	0	0	1	6
16C Industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestería e espartaría	19	5	1	15	40
17C Industria do papel	1	0	0	0	1
18C Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	9	2	1	5	17
20C Industria química	4	0	0	5	9
21C Fabricación de produtos farmacéuticos	5	1	0	3	9
22C Fabricación de produtos de caucho e plásticos	1	1	2	0	4
23C Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	9	9	3	12	33
24C Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	13	6	1	8	28
25C Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	40	26	5	25	96
26C Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	5	0	0	0	5
27C Fabricación de material e equipo eléctrico	16	14	0	3	33
28C Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	17	1	1	8	27
29C Fabricación de vehículos a motor, remolques e semirremolques	2	0	0	4	6
30C Fabricación doutro material de transporte	5	0	1	4	10
31C Fabricación de mobles	14	10	2	9	35
32C Outras industrias manufactureiras	5	2	0	5	12
33C Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	22	6	7	84	119
35D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	31	6	1	2	40
36E Captación, depuración e distribución de auga	18	12	2	5	37
37E Recolla e tratamento de augas residuais	2	2	0	2	6
38E Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	29	7	3	6	45
39E Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	2	0	0	3
41F Construción de edificios	678	463	396	965	2.502
42F Enxeñaría civil	562	278	634	1.115	2.589
43F Actividades de construción especializada	3.184	833	484	1.335	5.836
45G Venta e reparación de vehículos de motor e motocicletas	83	14	11	69	177
46G Comercio por xunto e intermediarios do comercio, salvo de vehículos de motor e motocicletas	142	46	21	222	431
47G Comercio a retalho, salvo de vehículos de motor e motocicletas	633	231	121	626	1.611
49H Transporte terrestre e por tubaxe	49	42	10	85	186
50H Transporte marítimo e por vías navegables interiores	2	0	0	6	8
51H Transporte aéreo	1	0	0	1	2
52H almacenamento e actividades anexas ao transporte	18	1	4	27	50
53H Actividades portais e de correos	4	1	1	6	12
55I Servizos de aloxamento	29	7	6	27	69
56I Servizos de comidas e bebidas	458	218	91	525	1.292
58J Edición	5	2	1	3	11
59J Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	12	3	1	4	20
60J Actividades de programación e emisión de programas	4	3	0	0	7
61J Telecomunicacións	17	16	3	8	44

■ **Cadro 6.7**
continuación

Centros de traballo rexistrados por CNAE. Galicia 2010

62J	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	29	5	1	15	50
63J	Servizos de información	10	1	0	2	13
64K	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	12	4	1	15	32
65K	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás seguranza social obrigatoria	29	13	6	22	70
66K	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e aos seguros	6	3	1	26	36
68L	Actividades inmobiliarias	34	8	5	31	78
69M	Actividades xurídicas e de contabilidade	32	9	6	32	79
70M	Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	5	1	2	19	27
71M	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	53	17	8	45	123
72M	Investigación e desenvolvemento	4	1	1	3	9
73M	Publicidade e estudos de mercado	20	3	2	22	47
74M	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	101	37	5	43	186
75M	Actividades veterinarias	4	3	0	2	9
77N	Actividades de aluguer	18	3	1	7	29
78N	Actividades relacionadas co emprego	3	2	1	4	10
79N	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	7	2	2	4	15
80N	Actividades de seguraza e investigación	5	5	0	7	17
82N	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	70	23	12	36	141
84O	Administración pública e defensa; seguraza social obrigatoria	36	5	4	27	72
85P	Educación	2	8	0	1	11
86Q	Actividades sanitarias	54	47	9	49	159
87Q	Asistencia en establecementos residenciais	58	20	7	50	135
88Q	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	4	4	5	6	19
90R	Actividades de creación, artísticas e espectáculos	24	10	1	9	44
91R	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	7	2	6	4	19
92R	Actividades de xogos de azar e apostas	7	0	0	2	9
93R	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	0	1	0	1	2
94S	Actividades asociativas	31	3	3	37	74
95S	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	27	9	5	26	67
96S	Outros servizos persoais	9	1	1	11	22
97T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	83	47	19	96	245
98T	Actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	7	0	1	2	10
99U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	1	1
Outros	Varios CNAE	0	0	0	4	4
		12	3	2	5	22
Total		7.107	2.773	1.973	6.009	17.862

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

■ Cadro 6.8

Traballadores en centros de traballo rexistrados provincia e sexo.

	Homes	Mulleres
A Coruña	37.233	19.146
Lugo	12.418	1.591
Ourense	10.175	851
Pontevedra	23.200	31.899
Totais	83.026	53.487

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

■ Cadro 6.9

Aperturas de centros de traballo e traballadores rexistrados. Evolución. Galicia 2004-2010

Anos	Centros de traballo	Traballadores
2004	15.489	61.400
2005	18.171	75.762
2006	19.551	84.149
2007	20.813	91.616
2008	20.713	96.711
2009	19.375	96.296
2010	17.892	136.513

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

6.2 Afiliacións e altas na Seguridade Social

6.2.1 Introducción

Os datos que proporcionan as altas dos traballadores/as á Seguridade Social constitúen unha importante ferramenta de traballo para a análise da configuración laboral da comunidade autónoma, permitindo ademais, pola súa desagregación en réximes especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar, agrario e autónomos. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social constituíu unha nova base de datos do total de traballadores/as afiliados/as por sectores de actividade de indubidable valor.

Convén precisar que por traballadores/as afiliados/as e en alta enténdese ademais dos que traballan pola súa conta, todos aqueles que, nun momento determinado, se atopan ao servizo da empresa, e polos que esta cotiza, se ben, o número de afiliados/as non se corresponde necesariamente co de traballadores/as, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar; é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para todo traballador en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Non obstante, as cifras que proporciona o chamado “sistema da Seguridade Social” non comprenden a todos os traballadores/as, xa que quedan fóra os cotizantes á Mutualidade de Funcionarios/as da Administración Civil do Estado (MUFACE), os integrados no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e os afiliados/as á Mutualidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

6.2.2 A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, 1985-2010 (cadro 6.10), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 305.500 novos/as cotizantes, pero que dito aumento prodúcese significativamente nas provincias da Coruña en 159.200 e Pontevedra en 128.200; en moi pequena medida –soamente 12.600 altas máis– na de Ourense, e 5.500 na de Lugo.

■ Cadro 6.10

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2005 a 2010

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985 ⁽¹⁾	R. Xeral	133,8	34,8	36,5	110,4	315,5	6.434,3
	Agrario	60,0	63,2	37,7	44,7	205,6	1.660,2
	Total ⁽²⁾	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
1991	R. Xeral	188,5	50,1	52,2	161,4	452,2	8.786,6
	Agrario	43,2	41,7	20,2	26,5	131,7	1.339,9
	Total ⁽²⁾	307,4	115,9	94,8	259,2	777,3	12.648,3
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Total ⁽²⁾	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2006	R. Xeral	317,4	80,0	75,9	271,5	744,8	14.161,8
	Agrario	19,6	20,7	5,5	9,7	55,5	999,2
	Total ⁽²⁾	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
2007	R. Xeral	332,5	83,6	79,0	285,8	781,0	14.706,8
	Agrario	18,9	19,8	5,1	9,1	52,9	3.842,7
	Total ⁽²⁾	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
2008	R. Xeral	335,4	85,4	79,6	285,3	785,7	14.526,0
	Agrario(3)	1,3	1,4	0,4	1,3	4,5	744,5
	Total ⁽²⁾	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
2009	R. Xeral	323,9	82,9	77,2	267,2	751,2	13.546,1
	Agrario(3)	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	802,2
	Total ⁽²⁾	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. Xeral	319,6	81,4	76,0	258,7	735,7	13.279,2
	Agrario(3)	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	818,8
	Total ⁽²⁾	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9

Medias anuais en miles de persoas

(1) Non se inclúen os/as afiliados/as aos réximes especiais existentes nesa época de Representantes de Comercio, Artistas, Toureiros, Escritores/as de libros e Futbolistas (a incidencia é moi pequena)

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados, os do Mar, Autónomos, Empregados/as do Fogar e Minería do Carbón

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do rexime especial agrario integranse no rexime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo)

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Como xa sinalabamos nos informes de anos pasados, ademais do espectacular aumento do número de afiliados/as en alta nos anos 1998 e 1999, xunto con 2006 e 2007 os datos de maior relevancia son a diminución do número de afiliados nos anos 2009 e 2010: 42.800 e 22.200, respectivamente en media anual e o descenso no cómputo xeral do período do número de traballadores/as en alta pertencentes ao Réxime Agrario, que pasan no total de Galicia de 205.600 en 1985 a 52.900 en 2007, o que supón, por conseguinte, un descenso de 152.700 altas, e a 4.600 en 2010, se ben hai que ter en conta que a partir do 1 de Xaneiro de 2008 só se computan no réxime agrario os traballadores por conta allea xa que os de conta propia intégranse no réxime especial de traballadores autónomos.

Convén destacar tamén que o Réxime Xeral, onde se inclúen os asalariados/as do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un incremento de 420.700 cotizantes, é dicir, dos 315.500 afiliados en 1985 aos 735.700 en 2010, pasando de representar un 44,94% do total das altas en 1985 a un 73,02%, en 2010, aínda así a certa distancia do 75,53% que constitúe dita proporción no total español.

A diminución nestes últimos anos dos traballadores/as afiliados e en alta pertencentes ao Réxime Especial Agrario e a exclusión do citado réxime dos traballadores por conta propia supón que, na Comunidade Autónoma Galega, o peso do réxime especial agrario pasa do 29,29% do total de afiliados/as que representaba en 1985, ao 0,46% en 2010, acurtando diferenzas ano a ano e xa en este último representando unha porcentaxe moi inferior co conxunto estatal.

Para o total dos afiliados/as, a provincia da Coruña, con 159.200 altas máis no período que analizamos, experimenta o maior aumento, seguida da de Pontevedra, con 128.200. Ourense medra o total de activos nunha contía moi pequena –12.600–, e Lugo en 2010 ten só en dito período 5.500 afiliados/as máis. A escasa diferenza destas dúas últimas provincias vén dada por mor do descenso dos activos agrarios, xa que, tanto Lugo como Ourense aumentan significativamente o número de altas do Réxime Xeral, mantendo xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata ditas datas, un maior número de traballadores/as do citado Réxime Xeral que do Agrario.

6.2.3 Análise dos dez últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos dez anos (cadro 6.11), constátase que despois dos importantes aumentos das afiliacións nos anos 1998 e 1999 (subidas de 31.900 e 36.900), experimentábase un descenso apreciable sobre a subida de ditos anos no período que vai de 2000 a 2002, con aumentos interanuais de 28.900, 24.200 e 19.600, respectivamente e 23.200, a mesma cifra de altas nos anos 2003 e 2004. No ano 2005 o aumento interanual é maior: 27.400, continúa á alza en 2006: 34.800 e increméntase no maior aumento destes últimos anos en 37.700 no ano 2007. En 2008 coa forte crise en plena virulencia aínda lograse un aumento (en media anual) de 1.700 cotizantes. Producíndose diminucións importantes en 2009 –42.800– e en 2010 –22.200–.

Durante 2010 aumenta en 100 o número dos activos agrarios, pero representando un escaso 0,46% do total de cotizantes ao producirse a integración dos traballadores por conta propia no réxime de autónomos. Continua tamén a diminución paulatina dos afiliados ao Réxime do Mar. Pola contra, aumentan significativamente os

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2001-2010

■ Cadro 6.11

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2001	R. Xeral	265,3	67,7	66,7	225,2	625,0	11.673,4
	Mar	7,5	2,3	0,0	20,5	30,3	78,1
	Agrario	24,1	25,4	8,3	12,8	70,6	1.127,6
	Autónomos	66,6	21,5	22,6	54,6	165,3	2.614,9
	Outros	5,5	1,7	2,0	4,0	13,1	155,9
	Total	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
2002	R. Xeral	274,2	69,3	68,5	234,3	646,3	12.079,3
	Mar	7,4	2,3	0,0	20,1	29,8	76,4
	Agrario	23,0	24,5	7,5	12,0	67,1	1.123,5
	Autónomos	66,9	21,4	22,5	55,7	166,6	2.656,2
	Outros	6,0	1,8	2,2	4,2	14,1	190,9
	Total	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
2003	R. Xeral	283,6	71,9	70,0	242,2	667,7	12.472,6
	Mar	7,3	2,3	0,0	19,9	29,6	75,8
	Agrario	22,3	23,8	7,0	11,6	64,7	1.134,2
	Autónomos	68,6	21,6	22,7	57,5	170,4	2.732,9
	Outros	6,2	1,9	2,2	4,5	14,7	198,1
	Total	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
2004	R. Xeral	292,9	73,3	71,2	249,5	686,9	12.888,0
	Mar	7,4	2,3	0,0	19,4	29,0	74,5
	Agrario	21,6	22,9	6,5	11,0	62,2	1.085,9
	Autónomos	71,2	22,4	23,2	59,9	176,7	2.840,4
	Outros	6,2	2,3	2,4	4,7	15,5	193,0
	Total	399,3	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	Mar	7,2	2,3	0,0	18,8	28,3	72,8
	Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Autónomos	73,3	23,1	23,6	61,9	181,9	2.935,0
	Outros	7,2	2,4	2,7	5,4	17,6	294,9
	Total	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2006	R. Xeral	317,4	80,0	75,9	271,5	744,8	14.161,8
	Mar	7,0	2,2	0,0	18,0	27,2	71,7
	Agrario	19,6	20,7	5,5	9,7	55,5	999,2
	Autónomos	75,1	23,6	24,0	63,6	186,3	3.018,7
	Outros	7,8	2,5	2,7	5,7	18,7	344,9
	Total	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
2007	R. Xeral	332,5	83,6	79,0	285,8	781,0	14.706,8
	Mar	6,9	2,2	0,0	17,1	26,2	70,7
	Agrario	18,9	19,8	5,1	9,1	52,9	968,9
	Autónomos	77,0	24,0	24,3	65,2	190,5	3.121,7
	Outros	8,0	2,8	2,9	6,0	19,6	284,2
	Total	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
2008	R. Xeral	335,4	85,4	79,6	285,3	785,7	14.526,0
	Mar	6,9	2,1	0,0	16,5	25,5	69,2
	Agrario(1)	1,3	1,4	0,4	1,3	4,4	744,5
	Autónomos(1)	93,9	41,4	28,5	72,6	236,4	3.377,9
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,4	20,5	288,0
	Total	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
2009	R. Xeral	323,9	82,9	77,2	267,2	751,2	13.546,1
	Mar	6,6	1,9	0,0	16,1	24,7	66,6
	Agrario(1)	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	802,2
	Autónomos(1)	91,0	39,9	27,6	70,3	228,8	3.213,8
	Outros	8,5	2,9	3,0	6,1	20,5	288,1
	Total	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. Xeral	319,6	81,4	76,0	258,7	735,7	13.279,2
	Mar	6,5	2,0	0,0	15,6	24,1	64,7
	Agrario(1)	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	818,8
	Autónomos(1)	88,7	38,7	26,8	68,6	222,8	3.126,0
	Outros	8,3	2,8	3,0	6,2	20,3	293,2
	Total	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9

Medias anuais en miles.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

(1) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario intégranse no réxime especial de traballadores autónomos (Lei 18/2007 do 4 de xullo)

traballadores/as en alta do Réxime Xeral, 110.700 comparando 2001 con 2010, e no de autónomos en 57.500, cunha notable subida no ano 2008 incrementándose co colectivo de conta propia do réxime agrario, diminuíndo en troques en 7.600 no ano 2009 e en 6.000 en 2010.

6.2.4 Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime

No cadro 6.12 inclúense os datos de afiliados/as en Galicia por sexo e réxime referentes neste caso non á media anual como se reflicten no resto dos cadros senón a decembro do ano correspondente.

■ Cadro 6.12 Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2008-2010

		A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia			
		1998	2008 (*)	2009 (*)	2010 (*)	1998	2008 (*)	2009 (*)	2010 (*)	1998	2008 (*)	2009 (*)	2010 (*)	1998	2008 (*)	2009 (*)	2010 (*)	1998	2008 (*)	2009 (*)	2010 (*)
Agrario (*)	Homes	10.733	935	1.001	1.071	12.600	1.130	1.088	1.127	3.547	273	319	317	5.068	674	745	765	31.948	3.012	3.153	3.280
	Mulleres	16.807	387	409	396	15.945	275	267	263	7.314	71	87	74	10.115	619	588	538	50.181	1.352	1.351	1.271
Mar	Homes	6.496	5.041	4.854	4.883	2.031	1.505	1.623	1.636	0	0	0	0	15.992	11.381	11.176	10.807	24.519	17.927	17.653	17.336
	Mulleres	888	1.890	1.786	1.734	218	232	213	197	0	0	0	0	4.043	4.746	4.522	4.305	5.149	6.868	6.521	6.236
Autónomos (*)	Homes	40.334	52.820	51.097	49.988	13.772	22.552	21.897	21.302	15.017	16.948	16.441	16.107	33.418	42.527	40.929	39.978	102.541	134.847	130.364	127.375
	Mulleres	21.867	39.952	38.732	37.926	6.452	18.096	17.364	16.829	6.842	11.134	10.778	10.379	17.780	29.184	28.332	27.924	52.941	98.366	95.206	93.058
Xeral e do Carbón	Homes	146.404	178.074	169.894	165.586	39.752	45.700	43.741	41.891	38.148	42.327	40.430	38.705	126.038	150.669	140.502	133.262	350.342	416.770	394.567	379.454
	Mulleres	85.335	147.958	147.406	148.069	20.598	37.757	38.036	38.082	21.480	35.529	35.884	36.095	66.932	119.791	118.081	117.171	194.345	341.035	339.407	339.417
Empreg. do Fogar	Homes	112	232	225	204	24	52	56	56	26	54	60	62	54	128	104	109	216	466	445	431
	Mulleres	5.367	8.324	8.228	8.129	1.476	2.804	2.787	2.784	1.695	2.869	2.895	2.888	3.671	4.746	6.126	6.049	12.209	18.743	20.036	19.850
Total	Homes	204.079	237.102	227.081	221.752	68.179	70.939	68.405	66.012	56.738	59.602	57.250	55.191	180.570	205.379	193.456	184.921	509.566	573.022	546.192	527.876
	Mulleres	130.264	198.511	196.561	196.254	44.689	59.164	58.667	58.155	37.331	49.603	49.644	49.436	102.541	160.598	157.649	155.987	314.825	467.876	462.521	459.832

Elaboración propia.

Datos a decembro de cada ano.

(*) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo).

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

Consoante cos datos que proporciona a Seguridade Social traballan en 2010 en Galicia máis homes que mulleres, 527.876, o 53,44% de varóns, fronte a 459.832, o 46,56% de mulleres. Por provincias, mantense unha proporción moi similar ao total galego; por réximes hai moitas diferenzas. En efecto, as mulleres son maioría esmagadora no Réxime de Empregados do Fogar (19.850 afiliadas por só 431 varóns en alta); tamén eran maioría no Réxime Agrario en 2007, representando o 62,52% do total, sendo máis alta dita porcentaxe nas provincias de Ourense e Pontevedra (o 66,57% e o 68,82%, respectivamente). Co transvasamento de traballadores por conta propia a Autónomos en 2010 os homes representan o 72,07% dos 4.551 traballadores de dito réxime ao final de 2010.

No Réxime do Mar traballan 17.336 homes, case tres veces máis das 6.236 mulleres en alta cunha clara tendencia neste réxime á diminución da porcentaxe de afiliados varóns. Os 127.375 varóns afiliados ao Réxime de Autónomos constitúen practicamente o 58% do total de dito réxime e no Xeral os 379.454 traballadores masculinos supoñen o 53% dos afiliados. En termos globais é de destacar que os maiores incrementos, tanto porcentual como en contía global dos dez anos anteriores a 2008 prodúcese no colectivo das mulleres que recorta, por tanto, as diferenzas con respecto ao total dos afiliados masculinos. En 2008, 2009 e 2010 diminúen en maior medida os afiliados masculinos que no correspondente ao colectivo das mulleres.

6.2.5 Traballadores/as afiliados/as por tramos de idade e sexo

■ Cadro 6.13

Afiados/as e en alta laboral por tramos de idade e sexo. Galicia. 2008-2010

		A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Tramos de idade		Sexo														
16-19 anos	Homes	2.605	1.755	1.296	832	572	427	708	568	397	2.770	1.854	1.386	6.915	4.749	3.506
	Mulleres	1.295	966	844	365	276	259	363	313	264	1.469	1.088	864	3.492	2.643	2.231
	Total	3.900	2.721	2.140	1.197	848	686	1.071	881	661	4.239	2.942	2.250	10.407	7.392	5.737
20-24 anos	Homes	13.555	11.260	9.819	4.119	3.530	3.132	3.242	2.891	2.450	12.044	9.855	8.503	32.960	27.536	23.904
	Mulleres	11.802	10.128	9.035	3.191	2.830	2.445	2.663	2.455	2.193	10.133	8.898	7.744	27.789	24.311	21.417
	Total	25.357	21.388	18.854	7.310	6.360	5.577	5.905	5.346	4.643	22.177	18.753	16.247	60.749	51.847	45.321
25-29 anos	Homes	27.513	24.541	22.510	7.305	6.683	5.983	5.927	5.377	5.002	23.187	20.162	17.808	63.932	56.763	51.303
	Mulleres	26.436	24.169	22.159	6.589	6.095	5.587	5.589	5.171	4.757	21.329	18.961	17.499	59.943	54.396	50.002
	Total	53.949	48.710	44.669	13.894	12.778	11.570	11.516	10.548	9.759	44.516	39.123	35.307	123.875	111.159	101.305
30-34 anos	Homes	36.151	34.269	32.913	9.113	8.843	8.495	7.801	7.509	7.186	31.807	29.517	27.378	84.872	80.138	75.972
	Mulleres	32.476	31.659	30.810	7.943	7.822	7.655	7.004	6.896	6.681	27.219	26.472	25.475	74.642	72.849	70.621
	Total	68.627	65.928	63.723	17.056	16.665	16.150	14.805	14.405	13.867	59.026	55.989	52.853	159.514	152.987	146.593
35-39 anos	Homes	34.525	34.166	34.229	9.187	8.893	8.664	7.887	7.633	7.487	30.469	29.650	29.191	82.068	80.342	79.571
	Mulleres	29.089	29.202	29.863	7.903	7.745	7.707	6.464	6.631	6.738	23.981	23.892	24.459	67.437	67.470	68.767
	Total	63.614	63.368	64.092	17.090	16.638	16.371	14.351	14.264	14.225	54.450	53.542	53.650	149.505	147.812	148.338
40-44 anos	Homes	32.199	31.410	31.393	9.777	9.415	9.066	8.223	7.949	7.729	27.887	27.273	26.977	78.086	76.047	75.165
	Mulleres	26.423	26.762	27.209	8.182	8.233	8.230	6.639	6.586	6.702	20.869	21.194	21.637	62.113	62.775	63.778
	Total	58.622	58.172	58.602	17.959	17.648	17.296	14.862	14.535	14.431	48.756	48.467	48.614	140.199	138.822	138.943
45-49 anos	Homes	30.184	29.653	29.090	10.016	9.663	9.346	8.162	7.813	7.622	24.970	24.044	23.468	73.332	71.173	69.526
	Mulleres	23.641	23.995	24.620	8.151	8.276	8.296	6.722	6.804	6.689	18.583	18.758	18.818	57.097	57.833	58.423
	Total	53.825	53.648	53.710	18.167	17.939	17.642	14.884	14.617	14.311	43.553	42.802	42.286	130.429	129.006	127.949
50-54 anos	Homes	25.538	25.640	26.085	8.832	8.940	8.897	7.208	7.204	7.180	21.388	21.282	21.228	62.966	63.066	63.390
	Mulleres	20.105	20.943	21.869	6.935	7.196	7.506	5.725	6.017	6.445	16.089	16.505	16.937	48.854	50.661	52.757
	Total	45.643	46.583	47.954	15.767	16.136	16.403	12.933	13.221	13.625	37.477	37.787	38.165	111.820	113.727	116.147
55-59 anos	Homes	19.205	19.015	19.176	6.640	6.711	6.814	5.784	5.762	5.642	17.077	16.321	15.941	48.706	47.809	47.573
	Mulleres	15.026	15.628	16.179	5.233	5.409	5.631	4.546	4.651	4.698	11.528	11.935	12.355	36.333	37.623	38.863
	Total	34.231	34.643	35.355	11.873	12.120	12.445	10.330	10.413	10.340	28.605	28.256	28.296	85.039	85.432	86.436
60-64 anos	Homes	13.718	13.490	13.311	4.678	4.708	4.732	4.105	3.987	3.934	12.309	11.998	11.539	34.810	34.183	33.516
	Mulleres	10.717	11.353	11.704	4.302	4.355	4.316	3.366	3.554	3.598	8.200	8.603	8.686	26.585	27.865	28.304
	Total	24.435	24.843	25.015	8.980	9.063	9.048	7.471	7.541	7.532	20.509	20.601	20.225	61.395	62.048	61.820
Mais de 65 anos	Homes	1.904	1.879	1.929	438	447	456	554	555	562	1.464	1.494	1.501	4.360	4.375	4.448
	Mulleres	1.497	1.749	1.961	369	429	522	522	566	671	1.185	1.332	1.511	3.573	4.076	4.665
	Total	3.401	3.628	3.890	807	876	978	1.076	1.121	1.233	2.649	2.826	3.012	7.933	8.451	9.113

Elaboración propia.

Datos a 31 de Decembro.

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

No cadro 6.13 contéplanse os datos provinciais e galegos do número de afiliados/as en alta a 31 de decembro dos anos 2008 a 2010 por tramos de idade, o primeiro de 16 a 19 anos e os restantes en tramos de cinco anos, salvo o derradeiro dos de máis de 65 anos, especificados tamén por sexos. Como pode apreciarse o maior volume de afiliados/as en Galicia a decembro de 2010 encontrase no intervalo de 35 a 39 anos, se ben a moi pouca distancia dos de 30 a 34 e dos de 40 a 44. Os homes teñen o seu maior número de cotizantes no tramo de 35 a 39, mentres que as mulleres o teñen no 30-34. Por provincias tanto A Coruña como Pontevedra manteñen o maior número de afiliados no mesmo tramo do total de Galicia, en Lugo e Ourense o volume maior é no intervalo de 45 a 49 e 40-44 anos, respectivamente.

6.2.6 Traballadores/as afiliados/as por sector de actividade

Segundo o cadro 6.14, extraído da información proporcionada polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais no que se contempla unha distribución dos traballadores/as afiliados/as polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 672.000 afiliados en 2010 que representan o 66,70% do total, case 5 puntos por baixo do 71,38% dos 12.549.700 que supoñen no global de España. Segue en importancia o sector da industria, onde se

Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 2006-2010

■ Cadro 6.14

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	2006	28,8	24,2	7,4	29,2	89,6	1.202,1
	2007	28,4	23,7	7,3	27,6	87,0	1.188,8
	2008	27,3	22,6	7,0	26,3	83,2	1.204,5
	2009	24,7	21,0	6,6	24,5	76,8	1.197,7
	2010	23,3	19,9	6,1	23,2	72,5	1.200,4
Industria	2006	61,6	15,9	18,5	71,2	167,2	2.640,7
	2007	65,6	16,1	19,1	76,4	177,2	2.705,5
	2008	65,3	15,8	18,7	75,5	175,3	2.638,7
	2009	61,7	14,8	17,1	67,7	161,3	2.397,9
	2010	59,6	14,4	16,7	63,4	154,1	2.286,0
Construción	2006	58,8	14,8	15,1	45,7	134,4	2.376,2
	2007	61,1	15,8	15,2	47,8	139,9	2.454,1
	2008	58,1	15,6	14,6	44,8	133,1	2.182,4
	2009	52,9	14,6	13,7	39,4	120,6	1.779,6
	2010	48,1	13,5	12,3	35,1	109,0	1.545,8
Servicios	2006	277,6	74,1	67,1	222,4	641,2	12.376,6
	2007	288,2	76,8	69,7	231,4	666,0	12.803,8
	2008	295,2	79,2	71,0	235,4	680,8	12.979,9
	2009	290,4	78,0	70,0	228,0	666,4	12.541,6
	2010	293,6	78,6	71,1	228,7	672,0	12.549,7
Total	2006	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
	2007	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,1	19.152,3
	2008	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
	2009	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
	2010	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9

Elaboración propia.
Datos redondeados a miles.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

atopan en alta en 2010, 154.100 traballadores/as que constitúen o 15,30% dos afiliados/as galegos. No cómputo xeral español os dous millóns dous centos oitenta e seis mil traballadores/as da industria representan unha porcentaxe do 13% do total de afiliados/as, máis de dous puntos inferior por tanto á galega.

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 72.500 traballadores/as que constitúen o 7,19% dos afiliados/as galegos, mentres que o millón douscentos mil catrocentos traballadores/as incluídos en dito sector a nivel estatal representan o 6,83% do total de afiliados/as españois.

Por último na construción no ano 2010 diminúen os traballadores/as en alta en Galicia na cifra de 11.600 activos situándose en 109.000 que supoñen o 10,82% do total de afiliados/as, superior en máis de dous puntos en termos porcentuais á que representan o millón cincocentos corenta e cinco mil afiliados/as de dito sector no total de España.

6.2.7 Altas iniciais

As altas iniciais correspóndense coas primeiras incorporacións dos traballadores/as o sistema da Seguridade Social. No cadro 6.15 contabilízanse as correspondentes aos réximes xeral e minería do carbón, ao especial agrario, réxime de empregados/as do fogar, xunto co de autónomos e do mar. Do exame das mesmas en Galicia reflíctese

Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995/2000/2008-2010

■ Cadro 6.15

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Rexime Xeral e Minería do carbon	1995	12.882	3.219	3.571	11.405	31.077	545.440
	2000	20.329	5.000	4.518	17.704	47.551	855.952
	2008	12.910	3.657	3.113	12.254	31.934	558.116
	2009	8.078	2.331	2.123	6.798	19.330	361.342
	2010	8.982	2.633	2.216	7.411	21.242	371.952
Réxime Especial Agrario(2)	1995	1.072	879	281	637	2.869	36.260
	2000	748	591	277	383	1.999	60.891
	2008	59	281	43	206	589	46.086
	2009	59	88	45	159	351	79.712
	2010	75	104	56	156	391	63.264
Réxime Especial de Empregados/as do Fogar	1995	275	80	88	229	672	14.493
	2000	357	136	126	312	931	22.792
	2008	967	184	160	537	1.848	49.291
	2009	388	90	94	230	802	31.535
	2010	239	86	69	165	559	24.502
Réxime Especial de traballadores autónomos(2)	1995(1)	-	-	-	-	-	-
	2000(1)	-	-	-	-	-	-
	2008	937	212	278	731	2.158	63.992
	2009	620	236	214	487	1.557	26.768
	2010	633	219	171	515	1.538	27.657
Réxime Especial do Mar	1995(1)	-	-	-	-	-	-
	2000(1)	-	-	-	-	-	-
	2008	168	155	0	261	584	1.699
	2009	61	51	0	116	228	1.017
	2010	47	34	0	122	203	909
Total	1995	14.229	4.178	3.940	12.271	34.618	596.193
	2000	21.434	5.727	4.921	18.399	50.481	939.635
	2008	15.041	4.489	3.594	13.989	37.113	719.184
	2009	9.206	2.796	2.476	7.790	22.268	500.374
	2010	8.982	2.633	2.216	7.411	21.242	488.284

Elaboración propia.

(1) Os anos 1995 a 2000 non se dispón de datos dos Réximes Especiais de Autónomos e do Mar.

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime agrario intégranse no de Autónomos.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

que tras un significativo aumento desde 1994 ata o ano 2000, nos anos sucesivos descenden ano a ano ata o 2005 que aumentan significativamente e o volven a facer aínda que en menor contía en 2006 e tamén en 2007 ata alcanzar as 47.502. En 2008 baixan moi significativamente ata as 37.113 e aínda máis en 2009 e 2010 :21.242, neste último ano no conxunto da Comunidade. A diminución do número das altas iniciais opera tamén en cada unha das provincias galegas, sendo máis acentuado porcentualmente nas provincias de Ourense e Pontevedra. No conxunto estatal prodúcese un importante aumento no ano 2005 de 118.585, posiblemente polo efecto da importante número de altas de estranxeiros como consecuencia do proceso de normalización de 2005, diminuíndo lixeiramente en 2006 e con maior intensidade en 2007, 2008 e sobre todo en 2009, ano en que se sitúan en 500.374, acadando en 2010 488.284 altas iniciais no sistema.

6.2.8 Afiliacións e altas por comunidades autónomas

Desde a perspectiva das comunidades autónomas (cadro 6.16) despois da recuperación xeral do número de afiliados/as experimentada en 1996, respecto ás perdas de activos que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ao ano anterior, de 426.100 afiliados/as, aumento que se

**Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral.
Por réximes e comunidades autónomas. 2006-2010**

■ **Cadro 6.16**

	2006					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros(1)	Total
Andalucía	2.040,0	10,1	493,0	449,2	30,4	3.022,7
Aragón	427,5	0,0	19,5	101,3	8,7	557,0
Asturias	289,5	2,1	15,5	68,5	11,1	386,7
Baleares	342,0	2,2	4,7	81,3	11,1	441,3
Canarias	632,7	6,2	20,0	106,4	8,1	773,4
Cantabria	168,0	1,5	7,2	38,4	3,6	218,7
C. A Mancha	521,0	0,0	47,0	134,1	8,6	710,7
C. León	688,5	0,0	51,8	180,8	14,4	935,5
Cataluña	2.660,8	6,7	40,2	556,1	67,5	3.331,3
C. Valenciana	1.482,7	5,3	69,5	345,0	34,2	1.936,7
Extremadura	238,9	0,0	75,1	64,9	2,2	381,1
Galicia	744,8	27,1	55,4	186,2	19,0	1.032,5
Madrid	2.463,7	4,4	4,5	360,5	93,5	2.926,6
Murcia	401,3	1,2	68,1	93,2	9,4	573,2
Navarra	211,4	0,0	10,0	43,8	4,5	269,7
País Vasco	725,6	4,6	9,2	179,7	14,2	933,3
A Rioxa	95,0	0,0	8,5	23,6	2,4	129,5
Ceuta	14,5	0,3	0,0	2,9	0,6	18,3
Melilla	13,8	0,1	0,0	2,9	1,3	18,1
España	14.161,7	71,8	999,2	3.018,8	344,8	18.596,3

	2007					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros(1)	Total
Andalucía	2.123,8	9,8	483,3	467,6	28,2	3.112,7
Aragón	450,0	0,0	18,7	104,6	7,6	580,9
Asturias	302,8	2,0	14,7	69,9	10,5	399,9
Baleares	356,0	2,1	4,4	84,3	8,9	455,7
Canarias	652,2	6,2	19,1	110,8	7,0	795,3
Cantabria	175,6	1,4	6,8	39,8	3,5	227,1
C. A Mancha	556,0	0,0	45,7	141,3	7,6	750,6
C. León	719,9	0,0	50,2	185,3	14,2	969,6
Cataluña	2.737,2	6,7	38,0	572,0	52,0	3.405,9
C. Valenciana	1.529,8	5,8	67,5	357,2	25,0	1.985,3
Extremadura	253,3	0,0	74,1	67,6	2,2	397,2
Galicia	781,0	26,2	53,0	190,5	19,4	1.070,1
Madrid	2.551,2	4,6	4,2	375,4	69,8	3.005,2
Murcia	419,0	1,1	62,5	97,8	7,7	588,1
Navarra	221,5	0,0	9,6	44,8	3,7	279,6
País Vasco	749,3	4,4	8,9	182,3	13,0	957,9
A Rioxa	98,6	0,0	8,3	24,6	1,6	133,1
Ceuta	15,6	0,3	0,0	2,9	0,6	19,4
Melilla	14,2	0,1	0,0	3,0	1,3	18,6
España	14.706,8	70,7	969,0	3.121,7	284,0	19.152,2

**Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral.
Por réximes e comunidades autónomas. 2006-2010**

**■ Cadro 6.16
(continuación)**

2008						
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros(1)	Total
Andalucía	2.059,1	9,4	457,5	504,3	30,8	3.061,1
Aragón	453,4	0,0	9,3	116,4	7,8	586,9
Asturias	306,4	1,8	1,0	83,2	10,4	402,8
Baleares	350,2	2,0	2,4	88,3	9,3	452,2
Canarias	624,4	6,1	15,7	114,7	7,5	768,4
Cantabria	175,8	1,4	0,6	46,1	3,6	227,5
C. A Mancha	555,1	0,0	30,2	162,9	7,8	756,0
C. León	721,8	0,0	13,7	221,9	14,7	972,1
Cataluña	2.707,1	6,8	20,6	589,7	53,2	3.377,4
C. Valenciana	1.469,2	5,7	55,6	368,4	24,2	1.923,1
Extremadura	253,0	0,0	60,8	81,5	2,3	397,6
Galicia	785,7	25,4	4,5	236,4	20,5	1.072,5
Madrid	2.548,6	4,6	3,5	386,3	67,0	3.010,0
Murcia	404,5	1,1	58,5	104,2	8,1	576,4
Navarra	224,0	0,0	4,0	50,1	3,9	282,0
País Vasco	758,9	4,3	2,6	188,7	13,4	967,9
A Ríoxa	98,0	0,0	4,2	28,7	1,6	132,5
Ceuta	16,4	0,3	0,0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,3	0,1	0,0	3,1	1,3	18,8
España	14.525,9	69,0	744,7	3.377,8	288,1	19.005,5

2009						
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros(1)	Total
Andalucía	1.905,0	9,3	478,8	481,2	31,8	2.906,1
Aragón	419,9	0,0	11,3	110,4	7,3	548,9
Asturias	293,3	1,7	1,1	80,5	10,3	386,9
Baleares	324,2	2,0	2,6	84,0	9,8	422,6
Canarias	565,6	5,5	15,4	108,4	7,8	702,7
Cantabria	167,2	1,4	0,7	44,2	3,9	217,4
C. A Mancha	514,7	0,0	38,5	153,3	7,7	714,2
C. León	690,3	0,0	15,3	213,6	14,2	933,4
Cataluña	2.519,6	6,6	24,0	557,9	56,1	3.164,2
C. Valenciana	1.306,9	5,4	64,6	342,1	23,6	1.742,6
Extremadura	242,8	0,0	62,9	79,8	2,5	388,0
Galicia	751,1	24,6	4,5	228,8	20,6	1.029,6
Madrid	2.411,4	4,3	4,7	367,1	69,8	2.857,3
Murcia	363,1	1,0	65,0	98,0	8,3	535,4
Navarra	210,8	0,0	4,6	47,8	4,4	267,6
País Vasco	730,0	4,3	3,2	183,3	13,9	934,7
A Ríoxa	92,0	0,0	4,9	27,2	1,7	125,8
Ceuta	16,5	0,2	0,0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,6	0,1	0,0	3,1	1,3	19,1
España	13.539,0	66,4	802,1	3.213,6	295,7	17.916,8

**Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral.
Por réximes e comunidades autónomas. 2006-2010**

**■ Cadro 6.16
(continuación)**

	2010					Total
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros(1)	
Andalucía	1.871,5	9,0	487,9	470,6	31,7	2.870,7
Aragón	413,4	0,0	11,6	107,1	6,5	538,6
Asturias	293,1	1,7	1,1	78,6	6,4	380,9
Baleares	315,6	2,0	2,8	81,6	9,6	411,6
Canarias	546,8	5,4	15,1	104,9	7,5	679,7
Cantabria	165,1	1,3	0,7	43,2	3,9	214,2
C. A Mancha	504,7	0,0	41,1	148,8	7,4	702,0
C. León	682,9	0,0	15,8	208,5	11,4	918,6
Cataluña	2.474,2	6,5	24,6	541,4	57,0	3.103,7
C. Valenciana	1.265,0	5,3	67,5	329,8	24,4	1.692,0
Extremadura	241,1	0,0	63,7	78,6	2,5	385,9
Galicia	735,7	24,0	4,5	222,8	20,4	1.007,4
Madrid	2.362,3	4,1	4,9	356,8	72,8	2.800,9
Murcia	352,6	1,0	64,6	94,4	8,8	521,4
Navarra	208,5	0,0	4,7	46,9	4,6	264,7
País Vasco	724,3	4,2	3,2	179,4	14,7	925,8
A Ríoxa	90,9	0,0	4,9	26,4	1,8	124,0
Ceuta	16,6	0,2	0,0	2,9	0,7	20,4
Melilla	14,7	0,1	0,0	3,1	1,4	19,3
España	13.279,0	64,8	818,7	3.125,8	293,5	17.581,8

(1) Comprende Réximes Especiais da Minería do Carbón e de Empregados do Fogar.

Medias anuais en miles. A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ao redondear as cantidades en miles de persoas.

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase dita tendencia cunha importante subida interanual de 658.900 afiliados/as, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 foi de 718.000, no 2001 de 587.000; no 2002 de 476.400, en 2003 de 487.300, en 2004 de 468.200, en 2005 de 753.700, en 2006 de 760.800, en 2007 de 555.900. No ano 2008 polo impacto da crise diminúe en 146.700 e en 2009 o impacto é moito maior, reducíndose en máis de un millón oitenta e oito mil o número de afiliados/as en alta. No ano 2010 segue a tendencia á redución do número de afiliados/as, aínda que o efecto é menor que o ano precedente (335.000 altas menos en cómputo de media anual).

A Comunidade Autónoma Galega, tras a forte diminución de afiliados/as en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliados/as en 1994, se ben pola diminución crónica dos activos agrarios. En 1995 incrementa en 5.500 o total de activos, en 1996, en 7.000 e, en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliados no Réxime Xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano en que medran os activos galegos en 31.900, e aínda máis en 1999 –36.900–. Nos anos 2000 a 2005 modérase máis o crecemento – 28.900, 24.200, 19.600 de 2000 a 2002; o mesmo número 23.200 nos anos 2003 e 2004, e 27.400 en 2005 – e en 2006 e 2007 volven a medrar con forza: 34.800 afiliados, e 37.600 respectivamente– o máis importante aumento de afiliados nos últimos anos. En 2008 logra a pesar das importantes diminucións dos últimos meses manter ó saldo en positivo e incrementa ó número de altas en 2.400, pero en 2009 e 2010 a crise faise patente e diminúen o número de afiliados en 42.900 e 22.200, respectivamente.

6.3 Estranxeiros e movementos migratorios

É necesario facer as seguintes precisións:

O réxime de residencia indica o réxime xurídico de estranxeiría aplicable ao estranxeiro que reside en España:

Réxime Comunitario: Aplícase aos *ciudadáns comunitarios* –nacionais de países da Unión Europea e doutros Estados parte no Acordo sobre o Espazo Económico Europeo (Islandia, Liechtenstein e Noruega) e da Confederación Suíza– (aos que corresponde un certificado de rexistro), así como aos seus familiares e os familiares de españois que sexan nacionais de terceiros países (aos que se expide unha tarxeta de residencia de familiar de cidadán da Unión).

Os nacionais de terceiros países que son familiares de cidadáns comunitarios ou de españois e que teñen acceso ao réxime comunitario son:

- O cónxuxe ou parella de feito rexistrada.
- Os descendentes directos do cidadán comunitario ou do seu cónxuxe ou parella, que sexan ou ben menores de 21 anos, ou maiores se viven o seu cargo, ou incapacitados.
- Os ascendentes directos, do cidadán comunitario ou do seu cónxuxe ou parella, que vivan ao seu cargo.
- Os beneficiarios do Réxime Comunitario teñen dereito a entrar, saír, circular e residir libremente en territorio español así como a acceder a calquera actividade económica, por conta allea ou por conta propia, prestación de servizos ou estudos, nas mesmas condicións que os españois.

Réxime Xeral: É o que se aplica aos nacionais de terceiros países, salvo que lles sexa de aplicación o Réxime Comunitario por ser familiares de cidadáns comunitarios. A estes estranxeiros expédese unha tarxeta de residencia.

No cadro 6.17 ofrécese unha visión global dos estranxeiros que en Galicia, a 31 de decembro de 2010, posúen certificación de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor que ascenden á cifra de 93.545, efectuándose a súa distribución provincial e distinguindo entre o réxime xeral e o comunitario.

■ Cadro 6.17

Extranxeiros con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e réxime de residencia. Galicia 2010

GALICIA	31-12-2010		
	Total	Réxime Xeral	Réxime Comunitario
	93.545	41.051	52.494
A Coruña	34.818	15.301	19.517
Lugo	12.488	6.523	5.965
Ourense	14.127	3.781	10.346
Pontevedra	32.112	15.446	16.666

Elaboración propia.

Fonte: Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración.

Nos cadros 6.18 a 6.20 ofrécese, agrupada por provincias, unha distribución dos estranxeiros por distintas variables, podendo observar, ademais doutras circunstancias, que a media de idade en xeral en Galicia é de 37,1 anos.

■ Cadro 6.18 Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e nacionalidade 31-12-2010. Galicia 2010

	TOTAL	Unión Europea	AELC-EFTA ¹	Resto de Europa	África	América do Norte	América Central e do Sur	Asia	Oceanía	Apátridas e Non consta
GALICIA	52.494	36.673	384	367	926	727	13.077	300	36	4
A Coruña	19.517	12.967	214	160	406	333	5.250	167	18	2
Lugo	5.965	4.601	26	26	65	43	1.182	21	1	0
Ourense	10.346	7.863	55	40	139	94	2.131	23	1	0
Pontevedra	16.666	11.242	89	141	316	257	4.514	89	16	2

1 AELC-EFTA: Asociación Europea do Libre Comercio.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Observatorio permanente da Inmigración.

■ Cadro 6.19 Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e sexo. Galicia 31-12-2010

	TOTAL	Homes	Mulleres
GALICIA	52.494	27.772	24.722
A Coruña	19.517	10.464	9.053
Lugo	5.965	3.246	2.719
Ourense	10.346	5.588	4.758
Pontevedra	16.666	8.474	8.192

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Observatorio permanente da Inmigración.

■ Cadro 6.20 Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. 31-12-2010.

	TOTAL	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e mais	Idade media	Porcentaxes horizontais			
						Total	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e mais
Total	2.401.632	214.026	2.025.184	162.422	36,6	100,00	8,91	84,33	6,76
GALICIA	52.494	3.894	45.780	2.820	37,1	100,00	7,42	87,21	5,37
A Coruña	19.517	1.382	17.270	865	36,1	100,00	7,08	88,49	4,43
Lugo	5.965	573	5.173	219	35,1	100,00	9,61	86,72	3,67
Ourense	10.346	691	8.988	667	38,2	100,00	6,68	86,87	6,45
Pontevedra	16.666	1.248	14.349	1.069	38,2	100,00	7,49	86,10	6,41

Fonte: Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración. Observatorio permanente da Inmigración.

Polo que se refire aos estranxeiros do Réxime Xeral, a información contense nos cadros 6.21 a 6.25 nos que, entre outras, pódense observar as seguintes circunstancias: o maior número de estranxeiros procede de América Central e do Sur; é maior o número de mulleres que de homes e a idade media é de 32,8 anos.

■ **Cadro 6.21** Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e tipo de autorización de residencia. Galicia 31-12-2010.

	TOTAL	Temporal: Inicial	Temporal: Primeira renovación	Temporal: Segunda renovación	Temporal: Circunstancias excepcionais	Residencia de longa duración
GALICIA	41.051	3.413	9.966	8.583	1.266	17.823
A Coruña	15.301	1.314	4.286	3.383	489	5.829
Lugo	6.523	566	1.760	1.508	153	2.536
Ourense	3.781	310	770	595	148	1.958
Pontevedra	15.446	1.223	3.150	3.097	476	7.500

Fonte.- Ministerio de Trabajo e Inmigración. Observatorio permanente da Inmigración.

■ **Cadro 6.22** Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e motivo de expedición. 31-12-2010.

GALICIA	TOTAL	Residencia Temporal e Traballo		Residencia Temporal				Residencia de longa duración
		Traballo por conta aliea	Traballo por conta propia	Residencia non lucrativa	Reagrupación familiar	Circunstancias excepcionais		
						Arraigamento	Outras	
	41.051	12.899	403	3.422	5.238	1.161	105	17.823
A Coruña	15.301	5.381	157	1.240	2.205	435	54	5.829
Lugo	6.523	2.386	63	607	778	132	21	2.536
Ourense	3.781	925	36	265	449	141	7	1.958
Pontevedra	15.446	4.207	147	1.310	1.806	453	23	7.500

Fonte.- Ministerio de Trabajo e Inmigración. Observatorio permanente da Inmigración.

■ **Cadro 6.23** Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e nacionalidade. 31-12-2010

	TOTAL	Resto de Europa	África	América do Norte	América Central e do Sur	Asia	Oceanía	Apátridas e non consta
GALICIA	41.051	1.072	9.824	606	26.171	3.312	61	5
A Coruña	15.301	522	2.925	336	10.145	1.316	55	2
Lugo	6.523	65	1.770	63	4.056	569	0	0
Ourense	3.781	105	790	51	2.530	304	1	0
Pontevedra	15.446	380	4.339	156	9.440	1.123	5	3

Fonte.- Ministerio de Trabajo e Inmigración. Observatorio permanente da Inmigración.

Estranxeiros do Réxime Comunitario con autorización de residencia en vigor segundo provincia e sexo. 31-12-2010

■ **Cadro 6.24**

	TOTAL	Homes	Mulleres
GALICIA	41.051	20.267	20.784
A Coruña	15.301	7.277	8.024
Lugo	6.523	3.372	3.151
Ourense	3.781	1.671	2.110
Pontevedra	15.446	7.947	7.499

Fonte.- Ministerio de Trabajo e Inmigración. Observatorio permanente da Inmigración.

■ Cadro 6.25

Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. 31-12-2010.

	TOTAL	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e máis	Idade Media
GALICIA	41.051	5.874	34.368	809	32,8
A Coruña	15.301	2.088	12.859	354	33,2
Lugo	6.523	982	5.482	59	31,4
Ourense	3.781	577	3.104	100	32,5
Pontevedra	15.446	2.227	12.923	296	33,0

Fonte.- Ministerio de Trabajo e Inmigración. Observatorio permanente da Inmigración.

Recóllese na continuación a información relativa aos traballadores/as con nacionalidade distinta da española que están afiliados/as aos distintos réximes do Sistema da Seguridade Social en situación de alta laboral ou asimiladas, tales como incapacidade temporal, suspensión por regulación de emprego, desemprego parcial, etc. Non se inclúen os afiliados exclusivamente para os efectos de asistencia sanitaria, os que están en situación de desemprego total, os de convenios especiais e os que se encontran en situacións especiais sen efecto en cotizacións.

As e os traballadores estranxeiros que precisen proveerse de permiso de traballo para exercer en España a súa actividade, permíteselles, a partir da notificación da resolución laboral favorable, a iniciación da actividade e a afiliación, alta e cotización á Seguridade Social.

As cifras sobre as e os traballadores afiliados aos distintos réximes da Seguridade Social que aquí se ofrecen non se corresponden necesariamente co número de traballadores, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar; é dicir, unha mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, xa sexa porque ten varias actividades laborais nun mesmo réxime de Seguridade Social ou en varios deles, aínda que no caso de traballadores estranxeiros estas situacións de pluriactividade non se adoitan presentar.

Con datos do Ministerio de Trabajo e Inmigración (cadro 6.26) reflíctense vos datos dos traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral a 31 de decembro de 2010, distribuídos por réximes de Seguridade Social.

■ Cadro 6.26

Traballadores estranxeiros afiliados á Seguridade Social en alta laboral, segundo réxime, por provincia. Galicia 2010.

	TOTAL	Réxime Xeral e R.E. Minería do carbón	Réxime Especial Agrario	Réxime Especial do Mar	Réxime Especial Empregados do Fogar	Réxime Especial Traballadores Autónomos
GALICIA	38.799	26.635	1.399	1.674	4.284	4.807
Coruña (A)	13.746	9.284	343	420	2.017	1.682
Lugo	5.774	3.639	618	532	461	524
Ourense	4.688	3.387	155	-	463	683
Pontevedra	14.591	10.325	283	722	1.343	1.918

Media anual. Ano 2010

Fonte.- Ministerio de Trabajo e Inmigración

Neste cadro, contéplase que a provincia de Pontevedra é a que mais traballadores/as estranxeiros ocupa nos datos da Seguridade Social, sendo amplamente superada pola Coruña no especial de empregados do fogar e destacando Lugo no agrario.

No cadro 6.27 indícanse as autorizacións de traballo concedidas en Galicia, no que A Coruña é a que alcanza maior cifra.

Autoizacións de traballo concedidas segundo provincia do centro de traballo. Galicia 2010.

■ Cadro 6.27

Coruña (A)	2.072
Lugo	913
Ourense	425
Pontevedra	1.823
GALICIA	5.233

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Nos cadros seguintes contéplanse os contratos de traballo rexistrados de traballadores estranxeiros nos que se pode observar que os contratos de traballadores cualificados son os que maior cifra rexistran (cadro 6.28), o sector servizos é o mais numeroso (cadro 6.29) e o país de procedencia mais frecuente é Colombia (cadro 6.30).

■ Cadro 6.28

Contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, segundo ocupación, por provincia. Galicia 2010

	TOTAL	Directivos, Técnicos e Profesionais, e Empregados administrativos	Traballadores servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	Traballadores cualificados	Empregados domésticos e outro personal de limpeza	Peóns da agricultura e da pesca	Peóns da construción	Peóns da minería e da industria manufacturera	Peóns do transporte e descargadores	Outros traballadores
GALICIA	52.465	5.293	15.354	16.835	4.302	1.758	1.524	3.794	2.843	762
A Coruña	20.212	2.260	6.106	5.873	2.047	454	568	1.032	1.513	359
Lugo	7.824	434	2.207	2.770	687	537	257	651	209	72
Ourense	5.037	431	1.613	1.554	395	321	240	304	111	68
Pontevedra	19.392	2.168	5.428	6.638	1.173	446	459	1.807	1.010	263

Fonte.- Ministerio de Trabajo e Inmigración

■ Cadro 6.29

Contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, segundo sector de actividade, por provincias. Galicia 2010

	TOTAL	AGRARIO	INDUSTRIA	CONTRUCIÓN	SERVICIOS
GALICIA	52.465	4.890	3.756	9.095	34.724
A Coruña	20.212	1.610	1.100	3.609	13.893
Lugo	7.824	1.652	395	1.137	4.640
Ourense	5.037	287	661	1.048	3.041
Pontevedra	19.392	1.341	1.600	3.301	13.150

Fonte.- Ministerio de Trabajo e Inmigración

**Contratos rexistrados de traballadores estranxeiros,
por país de nacionalidade. Galicia 2010**

Cadro 6.30

	GALICIA
TOTAL	52.465
EUROPA	19.805
Unión Europea (UE-27)	18.880
EEE non UE (1)	4
Suíza	59
Bielorrusia	71
Bosnia-Herzegovina	3
Croacia	27
Moldavia	113
Rusia	251
Serbia	17
Turquía	19
Ucrania	300
Resto de Europa	61
ÁFRICA	6.911
Angola	60
Argelia	401
Cabo Verde	284
Egipto	7
Gambia	31
Ghana	833
Guinea Bissau	87
Guinea Conakry	33
Guinea Ecuatorial	20
Mali	69
Marruecos	2.832
Mauritania	94
Nixeria	303
Senegal	1.472
Resto de África	385
AMÉRICA	23.837
Arxentina	1.965
Bolivia	752
Brasil	3.449
Canadá	3
Chile	408
Colombia	4.897
Cuba	1.714
Ecuador	1.224
Estados Unidos	111
México	224
Perú	3.156
Rep. Dominicana	1.818
Uruguay	1.910
Venezuela	1.358
Resto de A. Central e do Sur	848
ASIA	1.870
Armenia	44
Bangladesh	61
China	890
Filipinas	33
India	26
Irán	3
Xapón	43
Pakistán	208
Resto de Asia	562
OCEANÍA	14
APÁTRIDAS	28

(1) Países do Espacio Económico Europeo non pertencentes á Unión Europea, é dicir, Islandia, Noruega e Liechtenstein.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración

6.4 Movements migratorios

No cadro 6.31 reflíctese a 1/12/2010 o censo electoral de galegos residentes no estranxeiro.

■ Cadro 6.31

Censo electoral de galegos residentes no estranxeiro. Galicia 1/12/2010	
Provincia de inscrición	
Coruña (A)	128.090
Lugo	50.352
Ourense	82.134
Pontevedra	106.279
GALICIA	366.855

Fonte: Censo electoral de españois residentes no estranxeiro (CERA)

Con estes datos do censo electoral, a evolución que se experimenta nos últimos anos dos galegos residentes no estranxeiro, permiten ver unha clara tendencia crecente en todas as provincias.

■ Cadro 6.32

Evolución do Censo electoral de galegos residentes no estranxeiro. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

Ano	Total Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
2002	275.400	101.035	33.518	61.206	79.641
2003	280.344	102.169	34.129	62.797	81.249
2004	294.920	106.463	36.651	65.989	85.817
2005	307.167	110.547	38.724	68.140	89.756
2006	307.895	110.889	39.123	67.919	89.964
2007	316.998	112.885	40.640	70.187	93.286
2008	325.266	115.090	42.161	72.014	96.001
01/12/09	347.774	122.067	46.196	77.285	102.226
01/12/10	366.855	128.090	50.352	82.134	106.279

Fuente: INE.- Oficina del Censo electoral. CERA.

Os datos extraídos do Padrón de Españois Residentes no Estranxeiro (PERE) reflíctense no cadro 6.33.

Galegos no estranxeiro. Nados en Galicia por provincia de nacemento e continente de residencia.

■ Cadro 6.33

	Total	Europa	África	América	Asia	Oceanía
A Coruña	57.410	21.497	215	35.165	172	361
Lugo	18.811	5.953	44	12.647	38	129
Ourense	36.502	13.490	49	22.658	64	241
Pontevedra	44.406	14.689	335	29.061	116	205
Galicia	157.129	55.629	643	99.531	390	936

Datos a 1 de xaneiro de 2011

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de Españóis Residentes no Extranxeiro (PERE).

Para establecer o saldo migratorio, contéplase, nos cadros seguintes, a estatística de variacións residenciais elaborada polo INE a partir da explotación da información relativa as altas e baixas nos padróns municipais de habitantes motivados por cambios de residencia. Obtéñense así os fluxos migratorios anuais tanto os interiores, entre os diferentes municipios de España, coma os exteriores, entre municipios de España e o estranxeiro.

Saldo por variación residencial. Galicia 2010

■ Cadro 6.34

	Galicia
Altas por variación residencial	102.035
Baixas por variación residencial	95.388
Saldo total	6.647
Altas por variación residencial interior	88.157
Baixas por variación residencial interior	86.218
Saldo interior	1.939
Altas por variación residencial exterior	13.878
Baixas por variación residencial exterior	9.170
Saldo exterior	4.708

Fonte: Instituto Nacional de Estadística.

■ Cadro 6.35

Altas por variación residencial de españois con procedencia do estranxeiro clasificadas por provincia de destino e continente de procedencia. Galicia 2010.

	TOTAL	Total Europa	Unión Europea	Resto de Europa	África	América	Asia	Oceanía
GALICIA	3.298	1.361	842	519	73	1.772	71	21
Coruña (A)	1.520	628	349	279	37	804	44	7
Lugo	337	105	72	33	1	216	12	3
Ourense	626	257	165	92	5	361	1	2
Pontevedra	815	371	256	115	30	391	14	9

Fonte: Instituto Nacional de Estadística.

■ Cadro 6.36

Altas por variación residencial de estranxeiros con procedencia do estranxeiro clasificadas por provincia de destino e continente de procedencia. Galicia 2010.

	TOTAL	Total Europa	Unión Europea	Resto de Europa	África	América	Asia	Oceanía	Continente descoñecido
GALICIA	10.580	2.660	2.497	163	604	3.605	279	31	3.401
Coruña (A)	4.042	1.033	946	87	241	1.803	156	24	785
Lugo	1.414	409	393	16	114	479	50	0	362
Ourense	1.665	313	298	15	15	170	3	0	1.164
Pontevedra	3.459	905	860	45	234	1.153	70	7	1.090

Fonte: Instituto Nacional de Estadística.

Diso, extráese a conclusión dun saldo migratorio a favor das inmigracións, tanto interiores coma exteriores que, globalmente, supón unha cifra de 6.647, detallándose nos diferentes cadros algunhas particularidades das altas e baixas por variacións residenciais tanto de españois coma de estranxeiros.

■ Cadro 6.37

Baixas por variación residencial de españois con destino ao estranxeiro clasificadas por provincia de procedencia e continente de destino. Galicia 2010.

	TOTAL	Total Europa	Unión Europea	Resto de Europa	África	América	Asia	Oceanía
GALICIA	3.122	1.533	943	590	105	1.379	70	35
Coruña (A)	1.346	695	412	283	30	574	32	15
Lugo	230	108	71	37	4	103	11	4
Ourense	516	230	134	96	6	264	9	7
Pontevedra	1.030	500	326	174	65	438	18	9

Fonte: Instituto Nacional de Estadística.

■ Cadro 6.38

Baixas por variación residencial de estranxeiros con destino ao estranxeiro clasificadas por provincia de procedencia e continente de destino. Galicia 2010.

	TOTAL	Total Europa	Unión Europea	Resto de Europa	África	América	Asia	Oceanía	Continente descoñecido	Baixas por caducidade
GALICIA	6.048	361	340	21	57	429	7	20	1.790	3.384
Coruña (A)	2.244	83	70	13	8	149	2	20	781	1.201
Lugo	688	44	43	1	19	76	2	0	125	422
Ourense	1.171	149	148	1	5	57	1	0	501	458
Pontevedra	1.945	85	79	6	25	147	2	0	383	1.303

Fonte: Instituto Nacional de Estadística.

7.1 Introducción

O Estatuto dos Traballadores establece no seu artigo 16 que os empresarios están obrigados a comunicar a na Publica de Emprego o contido dos contratos de traballo celebrados ou prorroégas destes, deban ou non se formalizar por escrito, nos dez días seguintes á súa concertación. Se existe obriga de formalización escrita presentátese copia do contrato para o seu rexistro e se non existe a devandita obriga presentárase comunicación da contratación. No ámbito de d Autónoma Galega a comunicación realízase na rede de oficinas de Emprego do Servizo de Emprego Autonómico da Xunta de Galicia ou a través de Internet (Contrat@).

O Rexistro no Servizo Público de Emprego non supón ningún pronunciamento sobre o contido do contrato, o feito de que o contrato teña asignado un nº de rexistro non implica que o devandito contrato reúna todos os requisitos nin se axuste á legalidade.

As distintas modalidades de contratación que aparecen nas táboas estatísticas agrúpanse en: **Contratos Iniciais**, cando se formaliza a relación laboral por primeira

vez, **Conversión en indefinidos** doutros contratos xa existentes de duración temporal, ou en **Prorrogas** de contratos que finalizaron a duración inicial.

■ Contratos Iniciais:

1. Indefinido Ordinario: É o concertado sen establecer límites de tempo á prestación de servizos con xornada a tempo completo, parcial ou fixo discontinuo (R.D.L.G. 1/95, Lei 12/2.001, Lei 46/2006, Real Decreto-Lei 10/2010 e Lei 35/2010).
2. Indefinido de Fomento de Emprego destinados a incentivar a contratación a desempregados (Lei 12/2.001, Lei 43/2006, Real Decreto-Lei 10/2010 e Lei 35/2010).
3. Indefinido persoas con minusvalidez: De duración indefinida dirixido á integración laboral de persoas con minusvalidez e que pode ser de xornada completa ou parcial. (R.D. 1451/83, modificado por R.D.4/99 e Lei 12/01)
4. Obra ou Servizo: Son os contratos para a realización de obras ou servizos determinados en xornada completa ou parcial na actividade da empresa e a duración dos cales é incerta (Art. 15 de E.T., R.D. 2720/98 e Lei 12/2001)
5. Eventual por circunstancias da Producción: Contratos de Duración temporal, en xornada completa ou parcial, para atender ás esixencias circunstanciais do mercado (Art. 15 E.T. R.D. 2720/98 e Lei 12/2.001)
6. Interinidade: Contrato de duración temporal para substituír un traballador con dereito a reserva de posto de traballo, en xornada completa ou parcial. (Art. 15 E.T. R.D. 2720/98 e Lei 12/2.001)
7. Temporal para persoas con minusvalidez: De doce meses a tres anos de duración, con xornada completa ou parcial, para traballadores minusválidos (Lei 42/94, R.D. Lei 13/96, Disposición Adicional Sexta e Lei 12/2.001).
8. Relevo: Contrato de duración indefinida ou ata o momento da xubilación do traballador ao que substitúe por xubilación parcial ou completa (Lei 14/00 e Lei 12/01).
9. Xubilación Parcial: Contrato de duración determinada e xornada parcial, complementario do de relevo, que se asina co traballador que se xubila parcialmente (Lei 12/2.001).
10. Contrato de Substitución por Xubilación aos 64 anos: Para traballadores desempregados que substitúan outros traballadores que anticipan a idade de xubilación nun ano (R.D. 1194/85, Lei 14/00 e Lei 12/2001).
11. Contrato en Practicas: Destinados a completar a formación de traballadores con títulos universitarios ou de formación profesional. Son contratos de duración temporal, con xornadas a tempo parcial ou completa, indistintamente. (Art.11 do E.T, R.D. 488/98)
12. Contrato para a formación: Destinado a novos de 16 a 21 anos, ou maiores incluídos nalgún dos colectivos do Art. primeiro da Lei 12/2001, para a adquisición por parte de o traballador da cualificación necesaria para o desempeño de dun oficio ou posto de traballo concreto. (Art 11 de ET, RD 488/98 e Lei 12/2001).
13. Outros contratos: Neste apartado inclúense contratos de modalidades non especificadas e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como, artistas, servizo domestico, mercantís

■ Contratos convertidos en indefinidos

Son aqueles que ao amparo da normativa en vigor, son transformados en indefinidos. Estas transformacións non se suman aos contratos á modalidade dos cales corresponden porque nese caso se produciría unha duplicidade, xa que o contrato de orixe xa foi contabilizado no seu día. Estes contratos son:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal de persoas con minusvalidez
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Outros contratos

■ Prórrogas

Algúns contratos de duración temporal, unha vez finalizada a súa duración inicial, poden prorrogarse. O número de prórrogas que admite un contrato depende da súa topoloxía. Son as seguintes:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal persoas con minusvalidez
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Xubilación parcial

Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións colaboración social. Galicia/España. 2009-2010

■ Cadro 7.1

	Total España 2009	%	Total Galicia 2009	%	Total España 2010	%	Total Galicia 2010	%
Indefinido Ordinario (Boni/ no Boni)	602.804	4,46	25.843	3,95	579.933	4,16	23.015	3,52
Indef. Fomento da contratación indefinida	181.217	1,34	11.048	1,69	150.658	1,08	8.964	1,37
Persoa con discapacidade	7.966	0,06	577	0,09	8.185	0,06	481	0,07
Obra ou servizo	5.469.156	40,51	243.293	37,23	5.623.676	40,38	238.815	36,57
Eventual	5.465.298	40,48	257.125	39,34	5.752.225	41,30	267.187	40,91
Interinidade	1.502.009	11,12	80.822	12,37	1.566.999	11,25	84.388	12,92
Temporal discapacitado	13.135	0,10	846	0,13	14.485	0,10	915	0,14
Temporal de inserción	0	0,00	0	0,00	0	0	0	0,00
Relevo	34.162	0,25	1.654	0,25	20.459	0,15	906	0,14
Xubilación %	36.518	0,27	1.890	0,29	27.787	0,20	1.346	0,21
Substitución xub. 64 anos	2.120	0,02	90	0,01	2.220	0,02	95	0,01
Prácticas	43.289	0,32	3.427	0,52	47.536	0,34	3.141	0,48
Formación	61.527	0,46	6.650	1,02	59.047	0,42	6.020	0,92
Outros	82.209	0,61	20.292	3,10	74.502	0,53	17.799	2,73
Total contratos iniciais	13.501.410	100,00	653.557	100,00	13.927.712	100,00	653.072	100,00
Convertidos en indefinidos	520.427		29.574		489.438		27.552	
Adscrición colabora. Social	43.558		249		3.313		224	
Total contratos e adscricións	14.065.395		683.380		14.420.463		680.848	

Fonte: SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2010.

Nunha primeira observación podemos apreciar que continúa a tendencia de anos anteriores dunha grande rotación da poboación ocupada asalariada con contratos temporais. (Datos SEPE-EPA)

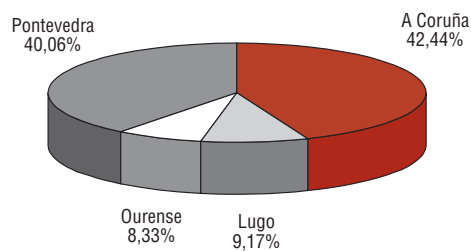
■ Cadro 7.2

Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2009-2010

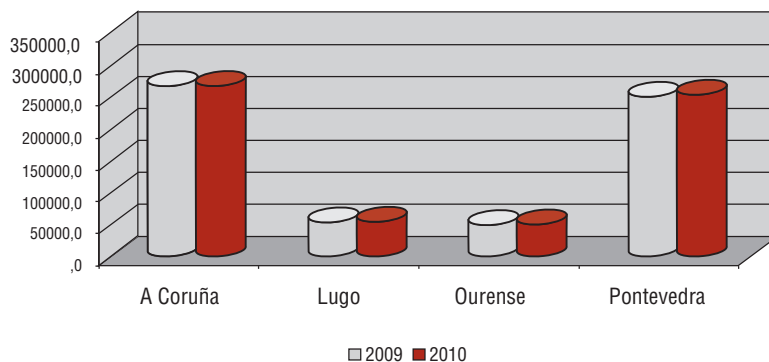
Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Duración temporal:										
Obra	107.549	109.345	20.679	18.258	22.769	21.791	92.296	89.421	243.293	238.815
Eventual	107.342	109.016	22.629	22.806	18.470	19.321	108.684	116.044	257.125	267.187
Interinidade	35.644	37.057	8.416	8.806	6.823	7.449	29.939	31.076	80.822	84.388
Temporal discapacitados	387	412	86	92	68	87	305	324	846	915
Relevo	697	346	173	88	120	76	664	396	1.654	906
Xubilación parcial	801	592	207	152	119	104	763	498	1.890	1.346
Substitución	52	66	2	2	9	13	27	14	90	95
Prácticas	1.689	1.555	307	278	294	230	1.137	1.078	3.427	3.141
Formación	2.390	2.314	950	820	1.299	928	2.011	1.958	6.650	6.020
Outros	6.350	3.444	4.061	3.603	1.094	1.131	8.787	9.621	20.292	17.799
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	10.334	9.404	3.969	3.697	2.219	2.104	9.321	7.810	25.843	23.015
Indefinido fomento de emprego	4.237	3.429	1.484	1.236	1.344	1.105	3.983	3.194	11.048	8.964
Persoa con discapacidade	287	182	65	56	45	64	180	179	577	481
Total contratos	277.759	277.162	63.028	59.894	54.673	54.403	258.097	261.613	653.557	653.072

Fonte: SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2010.

Distribución do total de contratos en Galicia. 2010



Evolución do total de contratos en Galicia



Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia 2010

Cadro 7.3

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
Indefinido ordinario	3.157	2.499	3.148	14.211	23.015
Indefinido fomento emprego	328	891	862	6.883	8.964
Discapacitados	7	39	29	406	481
Obra ou servizo	12.937	23.425	39.826	162.627	238.815
Eventual circunst. produc.	2.950	20.475	11.887	231.875	267.187
Interinidade	883	4.686	488	78.331	84.388
Temporal discapacitado	12	117	63	723	915
Relevo	3	335	84	484	906
Xubilación parcial	4	542	99	701	1.346
Substitución xub. 64 anos	0	17	7	71	95
Prácticas	16	341	328	2.456	3.141
Formación	37	563	984	4.436	6.020
Outros contratos	90	51	69	17.589	17.799
Galicia	20.424	53.981	57.874	520.793	653.072

Fonte: SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2010.

Se tomamos a actividade económica como punto de comparación observamos, que como é de esperar, que é o sector servizos o que concentra a maior parte das contratacións (79,75%) seguido a moita distancia pola construción (8,86%) e a industria (8,27%) e no último lugar de volume de contratos rexistrados atopamos a agricultura e pesca (3,13%).

■ Cadro 7.4

Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. Ano 2010

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	6.383	3.855	2.178	8.008	20.424
B. Industrias extractivas	132	134	225	196	687
C. Industria manufacturera	19.451	2.769	4.732	22.814	49.766
D. Suministros eléctricos, gas e A.A.	84	40	8	44	176
E. Suministro de auga, res. e desc.	1.817	190	266	1.079	3.352
F. cConstrucción	26.565	5.453	5.062	20.794	57.874
G. Comercio, reparación de vehíc. de motor, motocicletas e ciclomoteres e art. persoais	28.475	6.717	6.115	24.355	65.662
H. Transporte. Almacenamento	17.271	3.424	2.643	31.410	54.748
I. Hostalaría	31.926	9.108	7.033	34.281	82.348
J. Información e comunicación	11.970	354	281	3.081	15.686
K. Financeiras e seguros	957	234	175	798	2.164
L. Actividades inmobiliarias	336	78	36	256	706
M. Actividades profesionais, científicas e técnicas	12.274	1.302	1.293	7.983	22.852
N. Actividades administrativas e servizos auxiliares	66.699	10.132	9.887	59.029	145.747
O. Administración pública. Defensa e seguridade social obrigatoria.	7.532	4.267	3.942	6.687	22.428
P. Ensino	10.090	1.698	2.004	10.069	23.861
Q. Actividades sanitarias e servizos sociais	13.448	4.891	3.905	9.119	31.363
R. Actividades artísticas, recreativas e ent.	15.536	3.516	3.423	15.773	38.248
S. Outros servizos.	6.062	1.664	1.181	5.679	14.586
T. Actividades do Fogar e uso propio	152	68	14	145	379
U. Organismos extrateritoriales	2	0	0	13	15
Total	277.162	59.894	54.403	261.613	653.072

Fonte: SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2010.

■ Cadro 7.5

Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. Ano 2010

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Dirección das Administracións Públicas e de empresas de 10 ou máis asalariados/as	631	74	72	456	1.233
B. Xerencia de empresas con menos de 10 asalariados/as	143	64	50	152	409
C. Xerencia de empresas sen asalariados/as	4	1	0	8	13
D. Profesións asociadas a titulacións de 2º e 3º ciclo universitario	17.443	3.636	3.125	20.110	44.314
E. Profesións asociadas a unha titulación de 1º ciclo universitario	5.458	1.594	1.344	3.902	12.298
F. Técnicos/as e profesionais de apoio	29.529	4.112	4.246	17.553	55.440
G. Empregados/as de tipo administrativo	21.664	4.398	5.028	19.632	50.722
H. Traballadores/as do servizo de restauración e servizos persoais	50.846	13.440	11.147	41.667	117.100
J. Traballadores/as dos servizos de protección e seguridade	3.005	688	809	1.801	6.303
K. Dependentes/as de comercio e asimilados/as	22.066	4.188	3.808	17.625	47.687
L. Traballadores/as cualificados/as na agricultura e na pesca	3.312	2.038	768	4.612	10.730
M. Traballadores/as cualificados/as na construción	17.885	3.823	3.411	15.839	40.958
N. Traballadores/as cualificados/as das industrias extractivas, metalúrxica, const. maquinaria e asimilados/as	9.902	1.263	1.147	7.354	19.666
P. Trab. Cualif. de artes gráficas, téxtil e confección, elab. alimentos, ebanistas, artesáns e asimilados/as	6.555	684	469	6.783	14.491
Q. Operadores de instalacións industriais de maquinaria fixa, montadores e ensambladores	9.894	1.332	3.179	7.712	22.117
R. Condutores/as e operadores/as de maquinaria móbil	15.192	4.321	3.057	16.556	39.126
S. Traballadores/as non cualificados/as en servizos, agás transportes	28.568	5.772	4.777	20.611	59.728
T. Peóns de agricultura, pesca, construción, industria manufacturera	34.421	8.357	7.770	58.584	109.132
U. Forzas armadas	644	109	196	656	1.605
Total	277.162	59.894	54.403	261.613	653.072

Fonte: SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2010.

7.2 Modalidades contractuais

A continuación analizaremos o comportamento dos contratos tendo en conta o sexo, idade, duración do contrato e tipo de xornada.

7.2.1 Contrato eventual por circunstancias da produción

O obxecto deste contrato é atender ás esixencias do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos, aínda tratándose da actividade normal da empresa. (Art 15.1.b de E.T, 3.1 RD 2720/1998 e Lei 12/2001).

Por convenio colectivo poderanse determinar as actividades nas que se pode contratar traballadores eventuais e os criterios xerais para unha axeitada relación entre o volume desta modalidade contractual e o cadro de persoal total da empresa, procedendo á súa limitación numérica.

Os contratos eventuais deberán formalizarse por escrito cando a súa duración sexa superior a catro semanas ou se concerten a tempo parcial. Nestes contratos deberá constar polo menos:

- a) A causa que o xustifique, que deberá ser específica e concreta
- a) O tempo de duración
- a) O traballo a desenvolver

Poderanse celebrar a tempo concreto ou parcial (art. 5.1 RD 2720/1998) e a súa duración máxima será de 6 meses dentro dun período de 12, computándose o devandito período a partir da data na que se produza a causa ou circunstancia que xustifiquen a súa utilización. (art. 15.1 b E.T e 3.2 b RD 2720/1998).

Por convenio colectivo sectorial estatal ou por convenio colectivo sectorial de ámbito inferior, poderá modificarse a duración máxima destes contratos ou o período dentro do cal se poderán concertar. Nestes supostos o período máximo será de 18 meses, non podendo superar a duración do contrato as tres cuartas partes do período de referencia que se estableza, nin como máximo 12 meses (art 15.1 b E.T).

No caso de concertarse o contrato por un tempo inferior ao máximo legal ou convencionalmente establecido, poderá ser prorrogado mediante acordo das partes, por unha soa vez, sen que a súa duración total poida superar a súa duración máxima (art 15.1 b E.T).

Esta modalidade contractual segue sendo a máis utilizada representando o 41,30% a nivel nacional (40,48% en 2009) e o 40,91% dos contratos iniciais dos subscritos en Galicia. Subscribíronse 267.187 contratos fronte aos 257.125 do ano 2009, o que supón un leve aumento en 2010 (a diminución no ano anterior foi de 52.041 contratos). (Cadro 7.1).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 14,44%, na industria un 37,93%, na construción un 20,54% e no sector servizos un 44,52%.

Por sexo contratouse a un 51,40% dos homes fronte a 48,59% das mulleres, rompendo a tendencia de anos anteriores nos que o grupo de mulleres superaba o de homes. Tendo en conta sexo e grupo de idade, os homes son máis contratados no grupo inferior a 39 anos (76,42%) a grande distancia dos de 40 a 44 (8,81%) e

dos >45 (14,76%), e no caso das mulleres dáse unha situación similar; 76,41% no grupo de menores de 39 anos e 10,30% no tramo de 40 a 44 e 13,28% para as > de 45 anos.

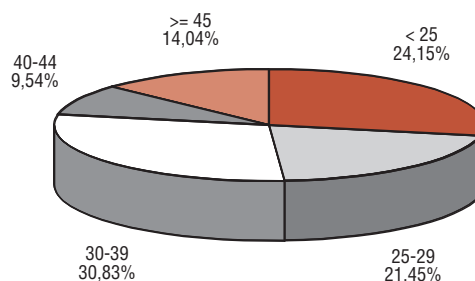
Cadro 7.6

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	12.283	11.646	16.829	4.840	8.395	13.632	12.384	16.367	5.506	7.134	109.016
Lugo	3.018	2.416	3.426	1.008	1.589	3.125	2.595	3.059	1.140	1.430	22.806
Ourense	2.142	2.067	2.684	693	1.328	2.829	2.290	2.894	983	1.411	19.321
Pontevedra	14.907	13.281	20.275	5.556	8.965	12.584	10.623	16.831	5.751	7.271	116.044
Galicia	32.350	29.410	43.214	12.097	20.277	32.170	27.892	39.151	13.380	17.246	267.187

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010.

Distribución por grupos de idade en ambos sexos



Tendo en conta a duración, son os inferiores a 1 mes, co 53,75% (51,69% en 2009) os máis concertados, seguidos de 1 a 3 meses cun 25,87%, os de 3 a 6 meses cun 17,46% e por último con escasa representación, os concertados por un tempo superior a 6 meses con solo un 2,92%. Estas porcentaxes reflicten un aumento nos de duración inferior a 1 mes, quedando de manifesto a grande rotación laboral que se produce en d Galega cunha elevada porcentaxe de contratos eventuais e dentro deles o 53,75% teñen unha duración inferior a 1 mes.

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por duración e provincias. Galicia 2010**

■ Cadro 7.7

	Duración				Total
	<= 1 mes	>1a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 meses	
A Coruña	59.670	27.488	18.435	3.423	109.016
Lugo	9.102	7.137	5.653	914	22.806
Ourense	7.572	6.428	4.621	700	19.321
Pontevedra	67.269	28.064	17.940	2.771	116.044
Galicia	143.613	69.117	46.649	7.808	267.187

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010.

A variable xornada sen diferenciación por sexos mostra unha porcentaxe do 68,75% para a xornada completa e un 31,25% para a xornada a tempo parcial. Se temos en conta a variable sexo, un 20,15% dos contratos efectuados a homes son a xornada parcial e un 42,99% dos efectuados a mulleres teñen a mesma xornada. Se a xornada é completa, a contratación no caso dos homes foi de 79,85% e dun 57,01% (60,66% en 2009) no das mulleres, poñendo de manifesto un uso maior da parcialidade na contratación feminina, aínda que neste ano o aumento se dá nos dous grupos.

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2009**

■ Cadro 7.8

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	53.993	13.442	40.551	55.023	25.403	29.620	109.016	38.845	70.171
Lugo	11.457	2.027	9.430	11.349	4.504	6.845	22.806	6.531	16.275
Ourense	8.914	1.876	7.038	10.407	4.497	5.910	19.321	6.373	12.948
Pontevedra	62.984	10.330	52.654	53.060	21.412	31.648	116.044	31.742	84.302
Galicia	137.348	27.675	109.673	129.839	55.816	74.023	267.187	83.491	183.696

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010.

7.2.2 Contrato de obra ou servizo

É aquel que se concerta para a realización dunha obra ou a prestación dun servizo, con autonomía e substantividade propia dentro da actividade na empresa, aínda tratándose da actividade habitúa, e a duración da cal, aínda que limitada no tempo, é incerta. (Art 15.1 a E.T e 2.1 RD 2720/1998).

Por convenio sectorial estatal e de ámbito inferior, incluídos os convenios de empresa, poderán identificarse os traballos e tarefas nos que poidan realizarse este tipo de contratos, co intento de non facer un uso indiscriminado deles.

A duración será polo tempo esixido para a realización da obra ou servizo (art. 2.2 b RD 2720/1998). Non é requisito imprescindible determinar a data de fin de contrato e se esta se reflicte terá só carácter orientativo. Se a súa duración fose por un tempo superior a un ano, é necesario un preaviso de 15 días comunicando a extinción do contrato e en caso de incumprilo substituírase por unha indemnización de 15 días de salario.

Cando a duración sexa inferior a sete días, a cota empresarial á S.S. por continxencias comúns incrementárase nun 36%.

A xornada poderá ser a tempo parcial ou completa e formalizarase por escrito, identificando con claridade e precisión abonda o carácter da contratación e a obra ou servizo a realizar.

O empresario ten deber de informar os traballadores da existencia de postos de traballo vacantes, co fin de facilitar o acceso a postos permanentes. (art. 15.7 E.T.)

Cando o SEPE constate, que nos catro anos inmediatamente anteriores a unha solicitude de prestación, o traballador percibise prestacións por finalización de varios contratos temporais cunha mesma empresa poderá dirixirse de oficio á autoridade xudicial demandando que o empresario sexa declarado responsable do seu abono se a reiterada contratación temporal fóra abusiva ou fraudulenta, así como a condena ao empresario á devolución a óns correspondentes..

No ano 2010 rexistráronse 238.815 contratos por obra ou servizo (4.478 contratos menos que no ano anterior) que representa un 36.57% dos contratos iniciais (37,23% no 2009), fronte ao 40,91% dos contratos eventuais por circunstancias da produción, que continúan en primeiro lugar igual que en anos anteriores. No total de España representaron o 40.98% (40,51% en 2009) da contratación.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 63,34%, na industria un 43,39%, na construción un 68,81% e no sector servizos un 31,22%.

Tendo en conta a variable sexo, no caso dos homes concertáronse 140.258 contratos (58,73%) e no da mulleres 98.557 (41,27%). A maior porcentaxe relativa de contratación de homes realízase no grupo de idade inferior a 39 anos cun 70,76%. Entre 40 e 44 anos concertáronse un 10,47% e no de iguais ou superiores a 45 anos o 18.771%. No caso das mulleres as porcentaxes relativas son moi similares, cun 71,36% no grupo inferior a 39 anos, un 11,16% no de 40 a 44 e un 17,47% no grupo de iguais ou superiores a 45 anos.

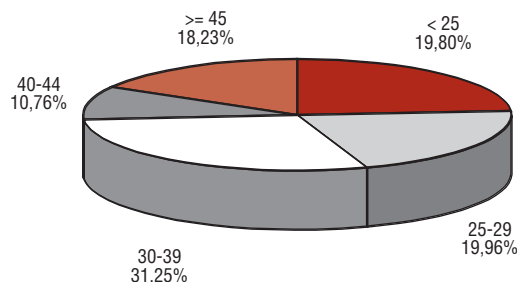
■ Cadro 7.9

Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	12.028	13.025	20.682	6.407	11.733	10.012	9.471	14.241	4.758	6.988	109.345
Lugo	2.176	2.175	3.367	1.143	2.263	1.319	1.618	2.127	785	1.285	18.258
Ourense	3.002	2.501	3.818	1.403	2.806	1.517	1.780	2.453	959	1.552	21.791
Pontevedra	10.173	10.224	16.080	5.731	9.521	7.065	6.863	11.869	4.501	7.394	89.421
Galicia	27.379	27.925	43.947	14.684	26.323	19.913	19.732	30.690	11.003	17.219	238.815

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Distribución por grupos de idade en ambos sexos



Se temos en conta a duración do contrato, son os de duración incerta ou indeterminada os que representan unha maior porcentaxe, cun 79,98%, o que parece lóxico dada a non obrigatoriedade e o carácter orientativo da data de fin de contrato. O 8,92% concertáronse por unha duración igual ou inferior a 7 días, o 2,75% por un período entre 1 e 3 meses e o 2,74% entre 6 e 12 meses.

Cadro 7.10

Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2010

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	12.153	1.769	1.166	2.835	2.522	2.128	70	52	72	86.578	109.345
Lugo	1.058	207	342	812	696	1.094	16	33	30	13.970	18.258
Ourense	2.547	201	352	569	1.223	1.116	20	12	24	15.727	21.791
Pontevedra	5.535	990	1.309	2.348	2.067	2.195	71	56	124	74.726	89.421
Galicia	21.293	3.167	3.169	6.564	6.508	6.533	177	153	250	191.001	238.815

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Nesta modalidade contractual dáse unha elevada porcentaxe de xornada a tempo completo, co 70,13%, fronte a un 29,87% de contratos a tempo parcial. Se a esta variable lle unimos a variable sexo, apréciase no caso dos homes un 80,72% para a xornada completa e un 19,28% para a parcial. Nas contratacións a mulleres séguese a tendencia xeral dunha maior contratación parcial neste colectivo con respecto aos homes supoñendo un 55,05% de xornada completa e un 44,95% de parcial, aumentando no 2010 as contratacións a tempo parcial tanto no grupo de homes coma no de mulleres

■ Cadro 7.11

Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2010

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	63.875	12.086	51.789	45.470	21.250	24.220	109.345	33.336	76.009
Lugo	11.124	1.661	9.463	7.134	3.519	3.615	18.258	5.180	13.078
Ourense	13.530	3.143	10.387	8.261	3.550	4.711	21.791	6.693	15.098
Pontevedra	51.729	10.151	41.578	37.692	15.979	21.713	89.421	26.130	63.291
Galicia	140.258	27.041	113.217	98.557	44.298	54.259	238.815	71.339	167.476

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

7.2.3 Contrato de Interinidade

Este contrato ten por obxecto substituír un traballador con dereito a reserva do posto de traballo ou para cubrir temporalmente un posto de traballo durante un proceso de selección ou promoción, para a súa cobertura definitiva, así como para substituír aínda traballador en formación por traballadores beneficiarios de prestación por desemprego. (Art. 15.1 c ET e art.4.1 de RD 2720/1998).

A súa duración manterase mentres subsista o dereito do traballador substituído á reserva do posto de traballo, ou a do tempo que dure o proceso de selección ou promoción para a cobertura definitiva, sempre que neste último caso non se supere os 3 meses. Nos procesos de selección de n a súa duración coincidirá co tempo previsto para a realización do devandito proceso.

Extinguirase pola reincorporación do traballador substituído, polo vencemento do prazo para a súa incorporación, pola extinción da causa que deu lugar á reserva de posto, polo transcurso dos 3 meses nos procesos de selección ou promoción ou que resulte dos procesos de selección da Administración.

Deben celebrarse a xornada completa agás nos seguintes supostos:

- Cando o traballador substituído estivese contratado a tempo parcial ou trátase de cubrir temporalmente un posto a cobertura definitiva do cal se vaia realizar a tempo parcial.
- Cando se realice para completar a xornada reducida dun traballador que exercite o seu dereito por nacemento de fillo prematuro, hospitalizado, garda legal dun menor de seis anos ou diminuído físico ou psíquico, para o coidado dun familiar ou naqueles supostos en que se acordara a redución temporal da xornada do traballador substituído, incluídos os supostos de desfrute a tempo parcial do permiso de maternidade, adopción ou acollemento.

Estes contratos deben formalizarse por escrito, especificando o carácter da contratación, o traballo a desenvolver, o traballador substituído e a causa da substitución, indicando se o posto de traballo a desempeñar será o do traballador substituído ou o doutro traballador que pase a desempeñar o posto daquel. Igualmente débese de identificar o posto a cobertura definitiva do cal se producirá tras o proceso de selección.

Existen unha serie de incentivos cando se formalice un contrato de interinidade nas seguintes condicións:

- a) Cando se celebren para substituír a un traballados que estea en excedencia para atender ao coidado de fillo ou familiar ata o segundo grao por consanguinidade ou afinidade, terán dereito a unha redución das cotizacións por continxentes comúns, cando se celebren con preceptores de prestacións por desemprego (contributivo ou asistencial), que leven máis dun ano como preceptores:
 - 95% durante o primeiro ano de excedencia
 - 60% durante o segundo ano
 - 50% durante o terceiro ano
- b) Bonificación do 100% das cotas empresariais á S.S., incluídas as de accidentes de traballo, enfermidade profesional e as de recadación conxunta cando se celebren para substituír a:
 - Traballadoras que teñan suspendido o seu contrato de traballo por risco durante o embarazo
 - Traballadores e traballadoras que teñan suspendido o seu contrato de traballo por descanso de maternidade, adopción e acollemento.
 - Traballadores autónomos, socios traballadores e socios de cooperativas nos supostos de risco durante o embarazo, períodos de descanso por maternidade, adopción ou acollemento.

Tanto neste caso coma no anterior os citados beneficios non serán de aplicación ás contratacións efectuadas aos cónxuxes, ascendentes, descendentes e demais parentes por consanguinidade ou afinidade ata o segundo grao inclusive do empresario os que ostenten cargos de dirección ou sexas membros dos órganos de administración das empresas que revistan fórmulaa xurídica de sociedade e as que se produzan con estes últimos e os contratos celebrados coas Administracións públicas.

- c) Incentivos aos contratos de interinidade con traballadores minusválidos desempregados para substituír persoas minusválidas que teñan suspendido o contrato por incapacidade temporal cunha bonificación do 100 por 100 das cotas empresariais á S.S, incluídas as de accidentes de traballo e enfermidade profesional e as de recadación conxunta.
- d) As empresas que teñan ata 100 traballadores, e substitúan algún deles nos permisos de formación, por traballadores beneficiarios de prestacións de desemprego terán os seguintes beneficios:
 - O perceptor de prestacións recibirá o 50% da contía da prestación durante a vixencia do contrato, ata o máximo do dobre do período pendente de percibir de prestación por desemprego.
 - O empresario aboará a diferenza ata alcanzar o salario correspondente á totalidade das cotas á S.S.
- e) As empresas poderanse beneficiar dunha bonificación do 100% da cota empresarial por continxencias comúns durante a suspensión ou durante 6 meses en caso de mobilidade xeográfica ou de centro de traballo, nos contratos para substituír un traballador vítima de violencia de xero que suspendera o seu contrato ou exercitara o seu dereito a mobilidade xeográfica ou cambio de centro de traballo.
- f) Incentivos para a transformación destes contratos en indefinidos.

O empresario informará os traballadores sobre a existencia de postos de traballo vacantes, co fin de garantir o acceso a postos permanentes.

Esta modalidade supuxo en 2010 un 12,92% dos contratos iniciais (11,25% en España), 84.388 contratos rexistrados, sendo unha das poucas modalidades contractuais onde se experimenta un incremento. Mantense a tendencia de anos anteriores onde a contratación feminina é moi superior cun 72,40%, (74,11% en 2009) pero con tendencia a diminuír, fronte a un 27,60% de homes. Aínda que os datos estatísticos non nos permiten diferenciar a que modalidade corresponde a contratación por interinidade, si son numerosos os casos (risco de embarazo, maternidade, adopción, coidado dun familiar,...) onde é o colectivo feminino o que obtén os permisos con reserva a posto de traballo e parece que existe a tendencia, xa sexa por o posto que ocupa, polo tipo de traballo a realizar, pola profesión a cubrilo tamén cunha muller.

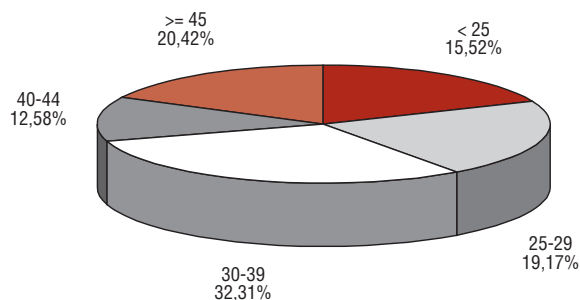
■ Cadro 7.12

Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.931	2.492	3.861	922	1.364	3.670	4.911	8.062	3.619	6.225	37.057
Lugo	368	378	519	208	320	1.132	1.080	1.890	994	1.917	8.806
Ourense	304	407	581	207	350	728	816	1.700	882	1.474	7.449
Pontevedra	1.826	2.050	3.064	920	1.215	3.137	4.043	7.591	2.867	4.363	31.076
Galicia	4.429	5.327	8.025	2.257	3.249	8.667	10.850	19.243	8.362	13.979	84.388

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Distribución por grupos de idade en ambos sexos



Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 4,32%, na industria un 8,68%, na construción un 0,84% e no sector servizos un 15,04%.

Segundo os grupos de idade o 76,36% dos homes contratados teñen igual ou menos de 39 anos e o 62,47% das mulleres. No grupo de 40 a 44 anos contratouse o 9,69% de homes e 13,69% de mulleres. E finalmente aos maiores de 45 anos concertóuselles este tipo de contrato a un 13,95% de homes e a un 22,88% de mulleres.

Ao descoñecerse en moitos casos a data de finalización da reserva de posto, duración do proceso de selección... o contrato concértase por unha duración indeterminada nun 53,46% dos casos. Os menores de 7 días supoñen un 13,62% e os que duran entre 15 días e un mes, un 13,03%.

■ Cadro 7.13

Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2010

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminados	
A Coruña	5.106	3.621	5.080	2.564	1.095	169	20	2	19	19.381	37.057
Lugo	1.650	876	1.107	659	240	48	9	2	1	4.214	8.806
Ourense	936	703	1.128	534	203	46	3	2	3	3.891	7.449
Pontevedra	3.802	2.532	3.682	2.120	1.125	155	14	6	10	17.630	31.076
Galicia	11.494	7.732	10.997	5.877	2.663	418	46	12	33	45.116	84.388

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Tendo en conta a variable xornada, os celebrados a xornada completa supoñen un 76,12% e tan só un 23,88% os que foron a tempo parcial. Seguindo a tendencia da maior parte das contratacións, son as mulleres as que máis contratos celebran a tempo parcial (28,29%), fronte ao colectivo de homes (12,32%) aínda que prodúcese un aumento da parcialidade nos dous grupos.

■ Cadro 7.14

Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2010

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	10.570	1.535	9.035	26.487	7.983	18.504	37.057	9.518	27.539
Lugo	1.793	150	1.643	7.013	1.560	5.453	8.806	1.710	7.096
Ourense	1.849	225	1.624	5.600	1.395	4.205	7.449	1.620	5.829
Pontevedra	9.075	959	8.116	22.001	6.347	15.654	31.076	7.306	23.770
Galicia	23.287	2.869	20.418	61.101	17.285	43.816	84.388	20.154	64.234

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

7.2.4 Contrato para a formación

Ten por obxecto a adquisición teórica e practica necesaria para o desempeño dun posto de traballo que requira un nivel de cualificación susceptible de acreditación formal, ou no seu defecto, o nivel de cualificación de base de cada ocupación no sistema de clasificación da empresa. (Art. 11.2 E.T)

Os requisitos dos traballadores susceptibles de ser contratados nesta modalidade son:

- Ser maior de 16 anos e non cumprir os 21, ata 31 de decembro 2011 poderán celebrase con traballadores menores de 25 anos. O límite de idade non será de aplicación cando se trate de persoas con minusvalidez.

- Os que se incorporen como alumnos traballadores aos programas de escola taller ou casa de oficios e talleres de emprego, o límite máximo de idade será o establecido nas disposicións que regulen o contido dos citados programas. No suposto de desempregados que cursen un ciclo formativo de formación profesional de grao medio, o límite de idade será 24 anos
- Non ter a titulación requirida para o contrato en prácticas nese posto ou oficio. (Art. 11.2 a E.T e Art. 6 RD 488/1998)
- Non desempeñar con anterioridade ese posto na mesma empresa por un tempo superior a 12 meses.
- Non esgotar o prazo máximo para os contratos de aprendizaxe ou formación na mesma ou distinta empresa.

Mediante convenio colectivo de ámbito sectorial estatal, ou no seu defecto, nos sectoriais de ámbito inferior, así como nos de empresa que contén cun plan formativo, poderase establecer segundo o tamaño do equipo o número máximo de contratos a realizar e os postos de traballo obxecto dese contrato. Cando nos convenios colectivos non se determine o número máximo de contratos para a formación que cada empresa pode realizar, dito número será fixado segundo unha escala en función do número de traballadores por centro.

Os traballadores con minusvalidez contratados por esta modalidade non serán tidos en conta para determinar o número máximo de contratos de formación que a empresa poida realizar.

O número máximo de contratos para a formación non será de aplicación aos contratos celebrados para a formación no marco das Escolas Taller e Casas de Oficio, programas de Garantía Social, así como contratacións realizadas por empresas que dispoñan de escola de formación.

A duración deste contrato non poderá ser inferior a 6 meses nin superior a dous anos, salvo que por convenio se estableza outra duración, que en ningún caso poderá ser inferior a seis meses nin superar os 3 anos, ou 4 cando se concerte cunha persoa minusválida.

Cando o contrato se asinase por unha duración inferior á máxima, as partes poderán acordar ata dous prorrogas, a duración da cal non poderá ser superior á duración mínima do contrato.

Estes contratos consideráanse de carácter común ou ordinario cando se incumpra na súa totalidade as obrigas en materia de formación teórica.

A xornada de traballo será a tempo completo, sumando o tempo efectivo e a xornada de formación teórica na empresa

A retribución será fixada en convenio colectivo, sen que poida ser inferior ao Salario Mínimo Interprofesional en proporción ao tempo de traballo efectivo.

O tempo dedicado á formación teórica, que se impartirá sempre fóra do posto de traballo e dentro da xornada laboral, fíxase no contrato en atención ás características do oficio ou posto e do número de horas establecido para o módulo formativo axeitado ao devandito posto, sen que poida ser inferior ao 15% da xornada máxima prevista por convenio colectivo e a máxima legal. Os convenios colectivos poderán determinar o tempo dedicado á formación teórica e a súa distribución e alternancia ou concentración co traballo efectivo. A formación teórica

solo poderá concentrarse no período final do contrato cando así acordácese en convenio colectivo aplicable.

Cando o traballador contratado para a formación non realizase os ciclos educativos correspondentes á escolaridade obrigatoria, a formación teórica terá por obxecto completar a devandita formación.

Entenderase cumprido o requisito de formación teórica cando, acredite que realizou un curso de formación profesional ocupacional axeitado ao oficio ou posto obxecto do contrato, incrementándose a retribución polo tempo non dedicado á formación teórica.

A formación teórica poderá ser presencial ou a distancia cando non existan centros de formación na localidade onde resida o traballador, sen que o tempo dedicado á formación teórica poida realizarse fóra do horario de xornada laboral.

As accións formativas serán financiadas con cargo aos presupostos de formación continua do SEPE

No prazo dun mes dende a finalización das ensinanzas, o empresario deberá emitir un certificado no que conste a duración da formación teórica e o nivel de formación práctica adquirido. Igualmente o centro que impartira a formación teórica deberá emitir certificado onde conste o contido formativo e o grao de aproveitamento.

O traballador poderá solicitar da administración competente que, previas as probas de avaliación de Art. 8 de Orgánica 5/2002 de 19 de xuño das Cualificacións e da Formación, lle expida un certificado de profesionalidade equivalente a un título de formación profesional que lle habilite para ser contratado en practicas. A oferta formativa dos centros docentes está constituída pola rede de Centros Públicos, pola rede de centros de Axentes Sociais e a de Centros privados acreditados.

O SEPE manterá actualizado un catálogo e un mapa de centros de formación, co contido formativo dos módulos ou das especialidades nos que se atopen autorizados para impartir a formación teórica dos contratos para a formación.

O empresario deberá cumprir en todo caso os datos relativos ao centro de formación e acompañar ao contrato de traballo a “comunicación de acordo para a formación teórica en contrato para a formación”. Isto non será de aplicación cando o traballador acredite, mediante certificación da Administración pública, que realizou un curso de formación profesional ocupacional axeitado ao oficio ou posto de traballo.

O empresario poderá solicitar por escrito, antes de asinar o contrato, certificación do SEPE no que conste o tempo que o traballador estivo contratado en aprendizaxe e para a formación, con anterioridade á contratación que se pretende realizar e de non esgotar o período máximo de formación.

O contrato para a formación deberá realizarse sempre por escrito, facendo constar o nivel ocupacional, oficio ou posto de traballo no que se concerta, o tempo dedicado á formación teórica e a súa distribución horaria, a duración do contrato e o nome e cualificación profesional da persoa designada como titor.

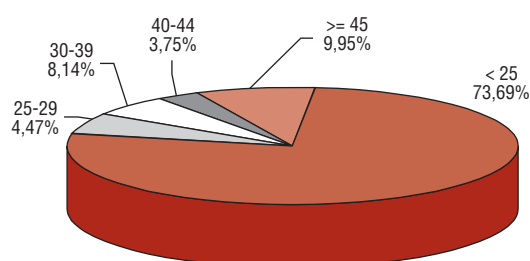
■ Cadro 7.15

Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.003	41	62	23	116	741	47	113	56	112	2.314
Lugo	285	30	33	17	78	211	28	49	30	59	820
Ourense	370	22	42	14	89	193	21	55	30	92	928
Pontevedra	926	23	39	19	21	707	57	97	37	32	1.958
Galicia	2.584	116	176	73	304	1.852	153	314	153	295	6.020

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Distribución por grupos de idade en ambos sexos



O número de contratos de formación rexistrados en Galicia no 2010 foi de 6.020, (6.680 en 2010), cunha diminución de 660 contratos, representando un 0,92 (1,01% en 2009) dos contratos iniciais (0,42% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,18%, na industria un 1,04%, na construción un 1,70% e no sector servizos un 0,85%.

Se estudamos a variable sexo, apreciamos, que un 54,04% (2009: 55,62 %) destes contratos concértanse con homes e un 45,96% con mulleres (2009: 44,38 %), deixando ver unha tendencia ao aumento desta contratación no grupo de mulleres. Estudando conxuntamente as variables de idade e sexo apréciase que no caso dos homes o 79,43% dos contratos se concertan con menores de 25 anos e o 9,34% con maiores de 45 anos. No colectivo das mulleres as porcentaxes son dun 66,93% nas menores de 25 anos e 10,66% para maiores de 45 anos.

En canto á idade debemos precisar que aínda que o límite de idade para estes contratos é de 21 anos, non existe límite para os traballadores con minusvalidez e para os que se incorporen aos programas de escolas-obradoiros, casas de oficio e obradoiros de emprego.

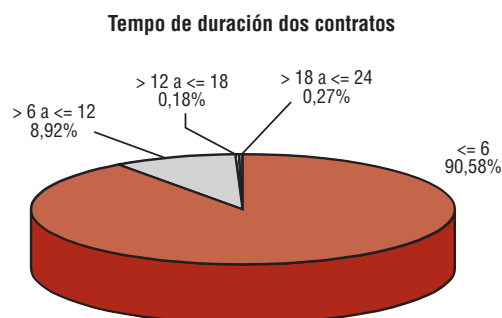
Tendo en conta a duración destes contratos e recordando que poden celebrarse por un prazo máximo de 2 anos, podendo mesmo ampliarse por convenio colectivo sectorial ata 3 ou 4 anos, se o traballador é minusválido, só un 0,26% celébranse por un período entre 18 e 24 meses, e un 99,5% por un tempo igual ou inferior a 12 meses.

Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2010

■ Cadro 7.16

	Duración en meses					Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	1.901	399	1	11	2	2.314
Lugo	776	40	2	2	0	820
Ourense	888	38	0	2	0	928
Pontevedra	1.888	60	8	1	1	1.958
Galicia	5.453	537	11	16	3	6.020

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010



7.2.5 Contrato en prácticas

Este contrato ten como finalidade a obtención de práctica profesional axeitada ao nivel de estudos dos traballadores con titulación universitaria ou de formación profesional de grao medio ou superior; ou títulos recoñecidos oficialmente como equivalentes que habiliten par o exercicio profesional. (Art. 11 ET e 1.1 RD 488/1998)

O traballador debe posuír algunha das titulacións seguintes:

- Licenciado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto
- Diplomado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto Técnico
- Técnico ou Técnico Superior de la Formación Profesional Regulada da formación profesional específica, sendo equivalentes os anteriores Técnico Auxiliar (FPI) e Técnico Especialista (FP2)
- Outras titulacións oficialmente recoñecidas equivalentes ás anteriores.

Non poden transcorrer máis de catro anos dende a finalización dos correspondentes estudos ou dende a validación destes en España, se se obtivesen no estranxeiro, ou seis anos cando o traballador sexa minusválido.

O posto debe permitir a obtención da práctica profesional axeitada ao nivel de estudos cursados. Mediante convenio colectivo de ámbito sectorial estatal, ou no seu defecto, de ámbito inferior, poderanse determinar os postos, grupos, niveis ou categorías obxecto deste contrato.

A duración non poderá ser inferior a seis meses nin exceder de dous anos, podéndose determinar por convenio colectivo sectorial estatal ou sectorial inferior; a duración destes contratos, respectando sempre estes límites. (Art. 11.1 ET e 19 e 20 RD 488/1998).

Se o contrato se establece por unha duración inferior á máxima, as partes poderán acordar ata dous prorrogas, sen que a duración total poida exceder á máxima. A duración de cada prorroga non poderá ser inferior á duración mínima do contrato.

Ningún traballador poderá estar contratado en prácticas, na mesma ou distinta empresa, por tempo superior a dous anos en virtude da mesma titulación.

Cando o contrato chega a termo, non hai denuncia das partes cun preaviso mínimo de 15 días e o traballador continua traballando:

- Se non esgotou a duración máxima do contrato, se prorrogará automaticamente ata o devandito prazo
- Se esgotase a duración máxima considerarase prorrogado tacitamente por tempo indefinido, salvo proba en contrario que acredite a natureza temporal. (Art. 49.1.c) ET e 20 RD 488/1998)
- En caso de incumprirse soamente o preaviso, o traballador será indemnizado co equivalente ao salario correspondente aos días que o devandito prazo se incumpre.

A falta de esixencia de forma escrita, farán que o contrato en prácticas considérese indefinido, salvo proba en contrario que acredita o seu carácter temporal. De igual forma os celebrados a tempo parcial presumiranse celebrados a xornada completa, por falta de forma escrita, salvo proba en contrario que acredita o seu carácter parcial. (Art. 22.1 RD 488/1998)

Salvo o disposto por convenio colectivo, o período de proba será como máximo:

- Un mes para os titulados de grao medio (Diplomados e Técnico de F.P regulada)
- Dous meses para titulados superiores (Licenciados e Técnicos Superiores de F.P regulada)

A xornada poderá ser a tempo completa ou parcial.

A retribución que se fixará por convenio colectivo, nunca poderá ser inferior ao 60% o primeiro ano e o 70% o segundo ano de vixencia do contrato, do salario fixado para un traballador que desempeñe o mesmo ou equivalente posto de traballo, e en ningún caso inferior ao S.M.I. En caso de contratos a tempo parcial o salario reducirase en proporción ao tempo traballado. (Art. 2.1 RD 488/1998 e Art. 11.1.e E.T).

O contrato debe formalizarse por escrito facendo Constar expresamente a titulación do traballador; a duración do contrato e o posto ou postos a desempeñar durante as prácticas.

O empresario poderá solicitar do Servizo Público de Emprego certificado no que conste o tempo que o traballador estivo contratado en prácticas con anterioridade. Se transcorridos 10 días o Servizo Público de Emprego non emitiu o certificado, o empresario queda exonerado das responsabilidades que se poidan derivar.

Á terminación do contrato, o empresario deberá entregar ao traballador certificado no que consta a duración das prácticas o posto ou postos de traballo desempeñados e as principais tarefas realizadas.

Se unha vez finalizado o contrato en prácticas o traballador continúa na empresa, non poderá concertarse un novo período de proba, computándose a duración do contrato en prácticas para os efectos de antigüidade na empresa.

O empresario informará os traballadores sobre a existencia de postos de traballo vacantes, co fin de garantir o acceso a postos permanentes.

Este tipo de contrato alcanzou en 2010, 3.141 concertos (2009: 3.427 continuando a tendencia a diminuír), o que representa un 0,48% dos contratos iniciais (0,34% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,08%, na industria un 0,63%, na construción un 0,57% e no sector servizos un 0,47%.

Tendo en conta o factor sexo, concertouse cun 45,85% de homes e un 54,15% de mulleres, producíndose un novo aumento con respecto ao ano 2009 (53,31%) nas contratacións a mulleres e superando por novamente ás dos homes. É un dos contratos onde a diferenza de contratación entre homes e mulleres é menor. Realízanse máis contratos en practicas a mulleres que a homes, e tendo en conta a incorporación masiva da muller á educación de grao medio e superior, e que é precisamente este colectivo o que en maior medida finaliza os estudos iniciados, parece ser esta a causa da equiparación entre sexos destes contratos

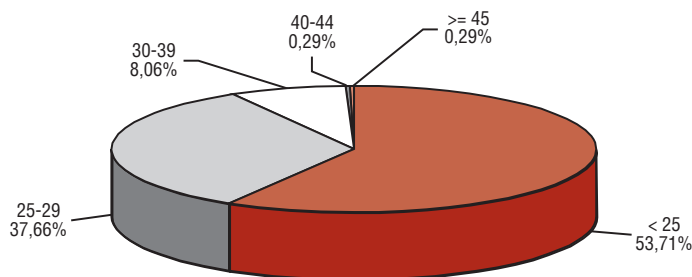
■ Cadro 7.17

Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	386	281	46	2	1	406	355	74	1	3	1.555
Lugo	79	41	11	0	0	95	45	7	0	0	278
Ourense	66	35	9	0	0	67	44	8	1	0	230
Pontevedra	256	177	48	1	1	332	205	50	4	4	1.078
Galicia	787	534	114	3	2	900	649	139	6	7	3.141

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

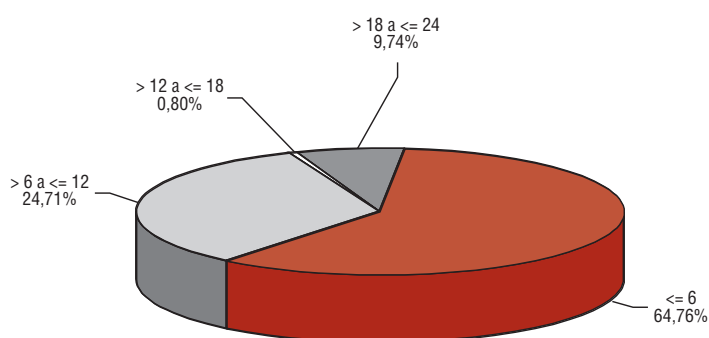


Por grupos de idade, realizáronse maior numero de contratacións a homes <25 anos (54,65%) e mulleres de <25 anos (52,91%), seguidos en ambos os dous casos do intervalo de 25-29 cun 37,08% en homes e un 38,15% en contratos a mulleres e do intervalo de 30-39 anos, cun 7,92% de contratacións concertadas con homes e un 7,33%, realizadas a mulleres.

Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2010
■ Cadro 7.18

	Duración en meses				Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	
A Coruña	1.003	366	13	173	1.555
Lugo	186	74	1	17	278
Ourense	140	74	1	15	230
Pontevedra	705	262	10	101	1.078
Galicia	2.034	776	25	306	3.141

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Tempo de duración dos contratos en prácticas


Segundo a duración do contrato, os comprendidos de entre 6 e 12 meses alcanzaron 27,71% e os de duración igual ou inferior a 6 meses un 64,76%. Aqueles que alcanzaron a duración máxima de 24 meses seguen, ao igual que en 2009, supoñendo unha porcentaxe moi pequena, o 9,74%. Aínda que se produciu un aumento dos contratos de máis longa duración, 24 meses, tamén aumentaron os de duración igual a 6 meses en detrimento dos de duración entre 6 e 12 meses.

Contratos en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2010
■ Cadro 7.19

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	716	72	644	839	199	640	1.555	271	1.284
Lugo	131	13	118	147	43	104	278	56	222
Ourense	110	13	97	120	50	70	230	63	167
Pontevedra	483	65	418	595	168	427	1.078	233	845
Galicia	1.440	163	1.277	1.701	460	1.241	3.141	623	2.518

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Se tomamos como referencia o tipo de xornada, o 80,17% celebrouse a xornada completa e o 19,83% a parcial, aínda que no caso dos homes supuxo o 11,32% mentres que no caso das mulleres, confirmando a tendencia doutros tipos de contratos, chegou ao 27,04%, pero aumentando as contratacións parciais nos dous grupos.

7.2.7 Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación

Esta medida ten por finalidade a contratación de traballadores inscritos como desempregados en substitución de traballadores que anticipen a súa idade ordinaria de xubilación de 65 a 64 anos (Art. 1 e ss RD 1194/1985).

As empresas procederán á celebración dun contrato por calquera das modalidades vixentes, agás contrato a tempo parcial e eventual por circunstancias da produción. (Art. 3.1 RD 1194/1985).

Se durante a vixencia do contrato dun traballador en substitución se producise o cesamento deste, o empresario deberá substituílo, nun prazo máximo de 15 días, por outro traballador desempregado polo tempo que reste para alcanzar a duración mínima do contrato que ha de ser dun ano.

A falta de substitución do traballador que destituíu, suporalle á empresa aboar ao INSS a prestación de xubilación devengar polo traballador substituído, dende o momento do cesamento do traballador contratado. (Art. 4 RD 1194/1985).

O contrato formalizarase por escrito, e entregárase ao traballador que se xubile unha copia para que o entregue en que corresponda para o recoñecemento da súa petición de xubilación.

Se á finalización do contrato de substitución, este transformábase en indefinido poderá acollerse aos incentivos de bonificación.

■ Cadro 7.20

Contatos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	5	2	17	6	10	3	3	7	3	10	66
Lugo	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2
Ourense	1	2	2	0	1	0	0	1	2	4	13
Pontevedra	2	4	2	0	0	1	1	2	1	1	14
Galicia	8	8	21	7	11	4	5	10	6	15	95

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

No 2010 en Galicia só realizáronse 95 contratos (2.220 en España) desta modalidade (90 en 2009), o que supón un 0,01% do total. Deles o 57,9% realizáronse a homes e o 42,1% a mulleres. No colectivo masculino realizáronse mais contratos nos tramos de 30-39 (38,18%) e en menos de 25 anos (14,5%) e no feminino no tramo 30-39 anos (25%) e no grupo de maiores de 45 anos (37,5%).

Segundo a actividade económica, 71 contratos realizáronse no sector servizos, 17 en industria e 7 en construción.

Centrándonos na duración, maioritariamente concertáronse por un período de 12 meses, 84,21%, e un 15,79% realizáronse por 12 a 18 meses.

Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por duración e provincia. Galicia 2010

■ Cadro 7.21

	Duración en meses				Total
	12 meses	>12 e >18 meses	>18 e >24 meses	> 24 meses	
A Coruña	57	9	0	0	66
Lugo	2	0	0	0	2
Ourense	10	3	0	0	13
Pontevedra	11	3	0	0	14
Galicia	80	15	0	0	95

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ Contrato de relevo e xubilación parcial

É o que se concerta cun traballador desempregado ou que estivese contratado pola empresa cun contrato de duración determinada para substituír parcialmente un traballador da empresa que accede á xubilación parcial (Art. 12.6 ET)

A duración será indefinida ou igual ao tempo que lle falta ao traballador substituído para alcanzar a idade de xubilación (5 anos como máximo). Se chegado este momento o traballador xubilado parcial continua en activo, o contrato de relevo que se celebre por duración determinada, poderá prorrogarse por períodos anuais, extinguíndose en todo caso ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total.

A xornada poderá ser completa ou parcial. En todo caso deberá ser como mínimo, igual á redución da xornada do traballador substituído, que deberá estar comprendida entre un 25% e un 85%. (Art. 12.6 ET).

O posto de traballo do traballador relevista poderá ser o mesmo do traballador substituído ou similar, e o horario poderá completar o do traballador substituído ou simultanearse con el.

Se durante a vixencia do contrato de relevo, que ha de celebrarse por escrito, se producise o cesamento do traballador contratado a empresa deberá substituílo no prazo de 15 días por outro traballador desempregado, ou que tivese concertado coa empresa un contrato de duración determinada.

Se o traballador xubilado parcialmente fose despedido improcedentemente e non se producise a súa readmisión, a empresa deberá substituílo por outro traballador desempregado ou ampliar a duración da xornada do traballador con contrato de relevo.

En caso de incumprimento, a empresa deberá aboar á Entidade Xestora o importe da prestación de xubilación parcial devengar dende o momento do cesamento ou despedimento improcedente.

A xubilación parcial do traballador substituído é aquela que se inicia despois do cumprimento dos 60 anos e ata o momento da xubilación total, que se simultanea cun contrato a tempo parcial e se atopa vinculada ao contrato de relevo. Para determinar a idade de xubilación tense en conta as bonificacións ou anticipacións de idade que correspondan.

A pensión de xubilación anticipada e parcial será compatible coa realización dun contrato a tempo parcial:

- Tería dereito a esta pensión o traballador, por conta allea, con polo menos 60 anos, que reúna as condicións xerais esixidas para causar pensión contributiva de xubilación conforme ás normas do réxime de la S.S de que se trate, agás a idade.
- O traballador solicitará a pensión de xubilación parcial ante á Entidade Xestora, e o recoñecemento desta quedará condicionado á presentación dos correspondentes contratos a tempo parcial e de relevo. O dereito á pensión nace na mesma data en que os contratos entren en vigor.

O contrato de relevo extínguese ao cumprir o traballador relevado a idade establecida para a súa xubilación, se o contrato asinado fose de carácter temporal. Se ao cumprir a idade de xubilación, o traballador continua na empresa, o contrato de relevo que se celebrou por duración determinada poderá prorrogarse mediante acordo das partes por períodos anuais, extinguíndose en todo caso, ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total de traballador relevado.

Se se trata dun contrato de relevo para substituír un traballador xubilado parcialmente despois de alcanzar a idade de xubilación, prorrogarase automaticamente por períodos anuais, extinguíndose en todo caso ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total.

■ Cadro 7.22

Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	38	57	77	27	33	15	33	40	14	12	346
Lugo	15	13	21	7	16	3	5	5	1	2	88
Ourense	6	16	23	1	10	1	5	9	4	1	76
Pontevedra	31	61	88	24	42	20	22	62	20	26	396
Galicia	90	147	209	59	101	39	65	116	39	41	906

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ Cadro 7.23

Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2010

	Duración en meses									Total	
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses		Indeterminada
A Coruña	1	0	0	0	0	21	20	32	272	0	346
Lugo	0	0	0	1	1	5	5	6	70	0	88
Ourense	0	0	0	0	1	5	6	3	61	0	76
Pontevedra	0	0	0	3	3	14	19	36	321	0	396
Galicia	1	0	0	4	5	45	50	77	724	0	906

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ Cadro 7.24

Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	232	30	202	114	33	81	346	63	283
Lugo	72	10	62	16	9	7	88	19	69
Ourense	56	8	48	20	7	13	76	15	61
Pontevedra	246	27	219	150	59	91	396	86	310
Galicia	606	75	531	300	108	192	906	183	723

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

No ano 2010 celebráronse en Galicia 906 (2009: 1.654) contratos de relevo, o que representan soamente un 0,14% dos contratos iniciais (0,15% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 3 ocasións, na industria un 0,62%, na construción un 0,15% e no sector servizos un 0,09%.

Por sexo e idade, o 66,89% celebráronse con homes e entre eles o colectivo de 25 a 39 anos, supuxo un 58,75%. No grupo de mulleres concertáronse o 34,34%, e tamén é o tramo de 25 a 39 anos o que ten maior representación cun 60,34%.

Segundo a duración o 79,91% fórono por un período superior a 24 meses, e segundo a xornada o 79,80% foi a total e o 20,20% a parcial.

Segundo a tendencia doutros contratos, a parcialidade foi maior nas mulleres, representando un 36%, mentres que nos homes solo supuxo un 12,38%

■ Cadro 7.25

Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	461	0	0	0	0	131	592
Lugo	0	0	0	0	143	0	0	0	0	9	152
Ourense	0	0	0	0	93	0	0	0	0	11	104
Pontevedra	0	0	0	0	369	0	0	0	0	129	498
Galicia	0	0	0	0	1.066	0	0	0	0	280	1.346

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ Cadro 7.26

Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2010

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	2	0	1	0	0	13	6	31	501	38	592
Lugo	0	0	0	0	2	6	2	1	133	8	152
Ourense	0	0	0	0	1	0	2	5	86	10	104
Pontevedra	3	0	0	1	2	8	6	26	421	31	498
Galicia	5	0	1	1	5	27	16	63	1.141	87	1.346

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Contratos de xubilación parcial concertáronse 1.346 en Galicia no 2010 (1.890 en 2009) representando un 0,21% dos contratos iniciais (0,20 en España). Do total un 79,20% concertouse con homes e só un 20,80% con mulleres. Esta diferenza esta explicada co atraso da muller no acceso ao mercado laboral e polo tanto tamén en acceder ás pensións de xubilación, diferenzas que xa ha comezando a diminuír. Tanto nun grupo coma noutro o 100% concertouse con maiores de 45 anos.

Ao igual que no contrato anterior, un 84,77% se celebrou por un tempo superior a 24 meses.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en catro ocasións, na industria un 1%, na construción un 0,17% e no sector servizos un 0,13%.

7.2.8 Contratos non contemplados anteriormente

Neste grupo inclúense contratos de modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación tales como: artistas, servizo domestico, mercantís, contrato de traballo a domicilio, de grupo.

Estas contratacións son pouco representativas supoñen un 2,73% dos contratos iniciais (3,10% en 2009), e son os de duración igual ou inferior a 7 días (79,77%) os mais celebrados.

■ Cadro 7.27

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	146	301	977	405	842	83	164	243	72	211	3.444
Lugo	85	198	722	181	832	210	439	470	187	279	3.603
Ourense	47	83	332	122	383	30	44	29	7	54	1.131
Pontevedra	261	463	2.133	1.365	3.562	251	456	708	212	210	9.621
Galicia	539	1.045	4.164	2.073	5.619	574	1.103	1.450	478	754	17.799

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ Cadro 7.28

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2010

	Duración en meses									Total	
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses		Indeterminada
A Coruña	2.578	37	7	39	155	39	4	4	10	571	3.444
Lugo	1.796	1	3	1	8	19	0	1	0	1.774	3.603
Ourense	955	0	0	0	5	3	0	0	0	168	1.131
Pontevedra	8.869	13	3	15	137	84	1	3	4	492	9.621
Galicia	14.198	51	13	55	305	145	5	8	14	3.005	17.799

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ Cadro 7.29

**Outros contratos non contemplados anteriormente.
Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	2.671	0	2.671	773	2	771	3.444	2	3.442
Lugo	2.018	0	2.018	1.585	0	1.585	3.603	0	3.603
Ourense	967	0	967	164	0	164	1.131	0	1.131
Pontevedra	7.784	0	7.784	1.837	0	1.837	9.621	0	9.621
Galicia	13.440	0	13.440	4.359	2	4.357	17.799	2	17.797

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Mención aparte daremos aos contratos temporais de persoas con minusvalidez, que son aqueles cunha duración entre 12 meses e 3 anos, con xornada completa ou parcial, para traballadores minusválidos.

Estes contratos supuxeron no 2010, 915 (846 en 2008) contratos (0,14%) deles o 61,42% celebráronse con homes e o 38,58% con mulleres, deixando novamente, ver a menor integración da muller no mercado laboral, mesmo cando existe algunha minusvalidez, pero cunha evolución positiva con respecto ao ano anterior:

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,06%, na industria un 0,22%, na construción un 0,11% e no sector servizos un 0,14%.

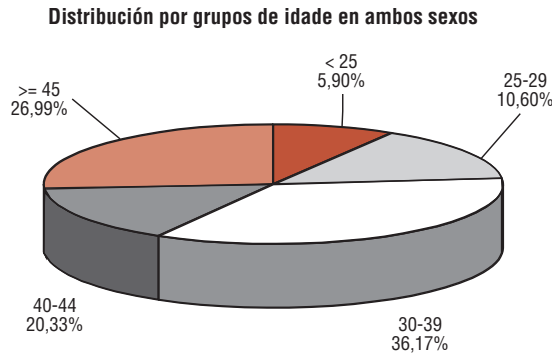
O tramo de idade no que máis contratos se asinan foi o de 30-39 anos, tanto en homes (33,99%), coma en mulleres (36,66%).

Tomando en conta a duración, foron os de 12 meses os que representaron o 98,36% das celebracións e a xornada completa o 69,38%, aínda que no colectivo feminino (seguíndoa tendencia da maioría dos contratos) só supuxo o 50,14% mentres que no masculino chegou ao 75,09%

■ **Cadro 7.30** **Contratos temporais de personas con discapacidade. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2010**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	15	31	90	53	66	8	19	65	32	33	412
Lugo	3	5	19	10	13	1	5	14	11	11	92
Ourense	6	2	19	9	21	0	2	11	9	8	87
Pontevedra	17	20	63	44	56	4	13	50	18	39	324
Galicia	41	58	191	116	156	13	39	140	70	91	915

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010



**Contratos temporais de personas con discapacidade
Por duración e provincias. Galicia 2010**

■ **Cadro 7.31**

A Coruña	403	7	1	1	412
Lugo	91	1	0	0	92
Ourense	87	0	0	0	87
Pontevedra	319	3	2	0	324
Galicia	900	11	3	1	915

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

**Contratos temporais de personas con discapacidade.
Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2010**

■ **Cadro 7.32**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	255	51	204	157	87	70	412	138	274
Lugo	50	13	37	42	13	29	92	26	66
Ourense	57	12	45	30	11	19	87	23	64
Pontevedra	200	64	136	124	65	59	324	129	195
Galicia	562	140	422	353	176	177	915	316	599

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

7.2.9 Contratos Indefinidos Ordinarios (Bonificados e non bonificados)

O contrato indefinido é aquel que se concerta sen establecer límites de tempo na prestación dos servizos, en canto á duración do contrato

A súa formalización pode ser verbal ou escrita, salvo os acollidos ao programa de fomento da contratación indefinida, minusválidos, a tempo parcial, etc. En todo caso calquera das partes pode pedir que se formalice por escrito, mesmo durante o transcurso da relación laboral.

En 2010 concertáronse en Galicia 23.015 contratos desta modalidade (25.843 en 2009). Só representan un 3,52% dos contratos iniciais (4,6% en España) e con tendencia a diminuír neste ano.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 15,46%, na industria un 4,63%, na construción un 5,4% e no sector servizos un 3,52%.

Esta contratación concertouse no sector masculino nun 60,63% do total, fronte a un 39,37% en mulleres. En ambos os dous grupo, é o intervalo de idade de 30-39 anos, onde máis contratos indefinidos se asinan cun 39,08% en homes e un 42,24% nas mulleres.

No caso dos homes o resto dos intervalos de idade representan un 21,33% para > ou igual 45 anos, 14,88% para o grupo de 25-29 anos, 9,99% para < de 25 e 14,71% para o grupo de 40-44 anos.

Para o colectivo feminino as contratacións celebradas no intervalo de 25-29 anos supuxeron un 17,93%, un 12,31% para os <25, un 14,46% para os > ou igual 45 e un 13,05% para o intervalo entre 40 e 44 anos.

As porcentaxes segundo o tipo de xornada reflexa un 63,70% a xornada completa, un 21,60% a tempo parcial e un 14,70% de fixos discontinuos. Estes datos modifícanse se introducimos a variable sexo, habendo no colectivo masculino un 63,30% de contratos a xornada completa, un 12,96% a parcial e un 17,77% de fixos discontinuos, e no das mulleres un 55,08% a xornada completa, un 34,90% a tempo parcial e un 10,02% de fixos discontinuos. Novamente vense moi afectados os datos da xornada a tempo parcial cando introducimos a variable sexo, en detrimento do colectivo feminino.

■ Cadro 7.33

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	553	902	2.185	795	1.109	486	745	1.645	472	512	9.404
Lugo	210	355	956	384	655	131	197	470	158	181	3.697
Ourense	158	197	487	150	197	116	154	364	117	164	2.104
Pontevedra	473	623	1.826	724	1.016	382	529	1.348	436	453	7.810
Galicia	1.394	2.077	5.454	2.053	2.977	1.115	1.625	3.827	1.183	1.310	23.015

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ Cadro 7.34

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2010

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	5.544	776	3.973	795	3.860	1.356	2.150	354	9.404	2.132	6.123	1.149
Lugo	2.560	195	1.190	1.175	1.137	343	704	90	3.697	538	1.894	1.265
Ourense	1.189	168	1.002	19	915	292	518	105	2.104	460	1.520	124
Pontevedra	4.662	670	3.506	486	3.148	1.171	1.618	359	7.810	1.841	5.124	845
Galicia	13.955	1.809	9.671	2.475	13.902	3.162	4.990	908	23.015	4.971	14.661	3.383

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

7.2.10 Contratos Indefinidos para o Fomento da Contratación Indefinida.

Estes contratos teñen como finalidade a colocación estable de traballadores desempregados e de empregados suxeitos a contratos temporais (Lei 12/2.001, Lei 43/2006, Real Decreto-Lei 10/2010 e Lei 35/2010).

Os colectivos de traballadores que poden ser obxecto deste tipo de contratos son:

a) Traballadores desempregados inscritos na Oficina de Emprego que pertencen a algún destes colectivos:

1. Novos de 16 a 30 anos de idade ambos os dous incluídos
2. Mulleres desempregadas cando se contraten para prestar servizos en profesións ou ocupacións con menor índice de emprego, mulleres que nos dous anos inmediatamente posteriores ao parto ou da adopción ou acollemento de menores, mulleres desempregadas que se reincorporen ao mercado de traballo tras un período de inactividade laboral de cinco anos, mulleres desempregadas vítimas de violencia de xénero e de trata de seres humanos.
3. Maiores de 45 anos
4. Desempregados que leven, polo menos, un mes, inscritos ininterrompidamente como demandantes de emprego
5. Persoas con minusvalidez
6. Desempregados que durante os dous anos anteriores, estivesen contratados exclusivamente mediante contratos temporais, incluídos os formativos.
7. Desempregados aos que durante os dous anos anteriores, se lles extingue o contrato indefinido ou nunha empresa diferente.

b) Traballadores que na data de celebración do novo contrato de fomento da contratación indefinida, estivesen empregados na mesma empresa mediante un contrato de duración determinada ou temporal, incluídos os formativos, celebrados con anterioridade ao 18 de xuño de 2010, aos que se lles transforme o devandito contrato nun contrato de fomento da contratación indefinida con anterioridade ao 31 de decembro de 2010.

c) Traballadores que estivesen empregados na mesma empresa mediante un contrato de duración determinada ou temporal, incluídos os formativos, celebrados a partir 18 de xuño de 2010. Estes contratos poden ser transformados en contratos de fomento da contratación indefinida con anterioridade ao 31 de decembro de

2011 sempre que a súa duración non excedera de seis meses. Esta duración máxima non será de aplicación aos contratos formativos.

O contrato concertarase por tempo indefinido no seu caso e formalizarase por escrito, segundo modelo oficial e a tempo completo ou parcial.

A empresa, que nos seis meses anteriores á contratación, realizase extincións de contrato de traballo por causas obxectivas declaradas improcedentes por sentenza xudicial ou procedesen a un despedimento colectivo, non poderán celebrar contratos para o fomento da contratación indefinida.

Nos dous supostos anteriores, a limitación afectaría unicamente á cobertura daqueles postos de traballo da mesma categoría ou grupo profesional que os afectados polo despedimento ou extinción e para o mesmo centro ou centros de traballo.

Non se terá en conta esta limitación cando as extincións de contratos se produzan con anterioridade ao 18 de xuño de 2010, nin nos supostos de despedimento colectivo, cando a realización destes contratos de fomento da contratación indefinida sexa acordada cos representantes dos traballadores no período de consultas previsto na tramitación do expediente de regulación de emprego.

O réxime xurídico do contrato e os dereitos e obrigas que del se deriven, rexeranse, con carácter xeral, polo disposto na lei e nos convenios colectivos para os contratos por tempo indefinido.

Cando o contrato se extinga por causas obxectivas e a extinción sexa declarada improcedente, a contía da indemnización será de 33 días de salario por ano de servizo, rateadas por meses os períodos de tempo inferior a un ano e ata un máximo de 24 mensualidades.

En caso de conversión dun contrato temporal en contrato de fomento da contratación indefinida non se poderá pactar un período de proba, sempre que se trate das mesmas funcións.

Os contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida supuxeron en 2010, 8.964 contratos (2009: 11.048) o que representa 2.084 contratos menos que o ano anterior, sendo un 1,37% dos contratos iniciais (1,08% en España). Do total de contratos concertados 5.278 realizáronse ata xuño/2011.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 1,602%, na industria un 1,65%, na construción un 1,49% e no sector servizos un 1,32%.

Esta era unha das poucas modalidades de contratación onde a porcentaxe feminina superaba ata 2006 con ampla diferenza ao masculino, pero no ano 2009 esta modalidade contractual representou o 51,78% de contratación feminina (53,81% en 2008) fronte ao 48,22% de masculina (46,19% en 2008), e en 2010 supuxo un 48,24% no grupo de homes e un 51,76% no de mulleres.

Se tomamos como referencia o elemento idade observamos que no colectivo de homes a maior parte dos contratos se realizan a > O igual 45 anos (33,90%). O tramo de <25 un 22,13%, o de 25 -29 supuxo un 24,44%, o de 30-39 un 15,33% e o grupo de 40-44 anos só un 4,19%.

No grupo de mulleres a maior porcentaxe alcánzoo o grupo de 25 a 29 anos cun 31,23%, seguido de menores de 25 anos con 27,48%, o de > ou igual de 45 cun 24,35%, o grupo de 30-39 representou o 13,30% e o colectivo de 40-44 anos só representou un 3,64%.

As porcentaxes por tipo de xornada reflicten un 71,05% para a xornada completa, un 26,05% para a parcial e solo un 2,90% para a modalidade de fixo discontinuo. Estes datos vense alterados se introducimos a variable sexo. No colectivo feminino concertáronse un 60,52% de contratos a xornada completa, un 35,47% a parcial e un 4,01% de contratos fixos discontinuos. No colectivo masculino os rexistros de contratos reflicten unha porcentaxe de 82,35% para a xornada completa, un 15,93% para a parcial e un 1,71% para os fixos discontinuos.

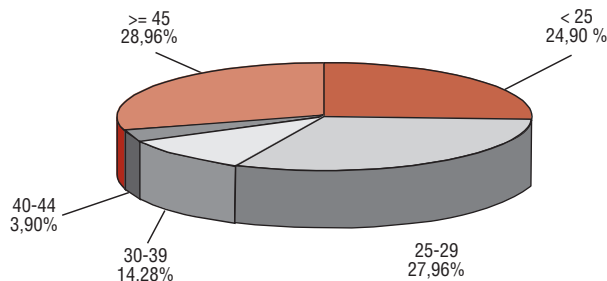
■ Cadro 7.35

Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	352	429	284	72	541	462	569	227	61	432	3.429
Lugo	166	142	73	14	204	187	193	74	15	168	1.236
Ourense	118	135	76	25	158	191	160	79	31	132	1.105
Pontevedra	321	351	230	70	563	435	527	237	62	398	3.194
Galicia	957	1.057	663	181	1.466	1.275	1.449	617	169	1.130	8.964

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Distribución por grupos de idade en ambos sexos



■ Cadro 7.36

Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos
A Coruña	1.678	311	1.339	28	1.751	697	991	63	3.429	1.008	2.330	91
Lugo	599	68	527	4	637	158	457	22	1.236	226	984	26
Ourense	512	82	424	6	593	199	374	20	1.105	281	798	26
Pontevedra	1.535	228	1.271	36	1.659	592	986	81	3.194	820	2.257	117
Galicia	4.324	689	3.561	74	4.640	1.646	2.808	186	8.964	2.335	6.369	260

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

7.2.11 Contratos convertidos en indefinidos. (Lei 43/2006 e Lei 35/10)

No 2010 realizáronse 27.552 conversións en indefinidos de contratos temporais (2009: 29.574), o que supón 2.022 conversións menos que o ano anterior e representa un 4,05% do total das contratacións celebradas. Das transformación en Indefinidos, 13.640, levaron a cabo ata xuño/2011.

A maior porcentaxe de conversións en indefinidos realizouse nos contratos eventuais de circunstancias de produción cun 60,73%. Os de obra ou servizo chegaron a un 28,40%, os de prácticas un 3,46%, os de relevo un 3%, os de interinidade 2,30% e o resto (substitución, temporal de persoa con discapacidade) non alcanzaron porcentaxes significativas.

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Ambos os dous sexos. Galicia 2010

■ Cadro 7.37

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	3.618	835	620	2.752	7.825
Eventual circ. produción	7.297	2.311	1.558	5.567	16.733
Interinidade	283	59	58	233	633
Temporal inserción	0	0	0	0	0
Temporal minusválidos	102	13	23	72	210
Substitución xub. 64 anos	16	0	1	8	25
Prácticas	495	105	65	287	952
Relevo	246	72	26	483	827
Formación	114	66	49	106	335
Outros	8	0	0	4	12
Total	12.179	3.461	2.400	9.512	27.552

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Homes. Galicia 2010

■ Cadro 7.38

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.994	503	391	1.351	4.239
Eventual circ. produción	3.568	1.155	732	2.702	8.157
Interinidade	99	25	20	84	228
Temporal inserción	0	0	0	0	0
Temporal minusválidos	68	9	12	53	142
Substitución xub. 64 anos	13	0	0	5	18
Prácticas	248	55	34	132	469
Relevo	138	56	19	331	544
Formación	74	43	30	68	215
Outros	5	0	0	4	9
Total	6.207	1.846	1.238	4.730	14.021

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias.
Mulleres. Galicia 2010**

■ **Cadro 7.39**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.624	332	229	1.401	3.586
Eventual circ. produción	3.729	1.156	826	2.865	8.576
Interinidade	184	34	38	149	405
Temporal inserción	0	0	0	0	0
Temporal minusválidos	34	4	11	19	68
Substitución xub. 64 anos	3	0	1	3	7
Prácticas	247	50	31	155	483
Relevo	108	16	7	152	283
Formación	40	23	19	38	120
Outros	3	0	0	0	3
Total	5.972	1.615	1.162	4.782	13.531

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Se incluimos a variable sexo, apreciamos que no colectivo de homes a maior conversión de contratos temporais en indefinidos, produciuse no contrato eventual por circunstancias da produción cun 58,18%, seguido do de obra 30,23%, do de relevo (3,88%) e do de prácticas (3,34%).

As conversións e indefinidos supuxeron un 50,89% do total, no grupo de homes.

No colectivo feminino, as conversións representaron un 49,11% do total e por modalidades, o 63,38% das conversións foron de contratos eventuais, o 26,50% de obra, o 3,57% de practicas, e o 2,99% de interinidade.

■ **Cadro 7.40**

Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos
A Coruña	6.207	783	5.314	110	5.972	2.353	3.417	202	12.179	3.136	8.731	312
Lugo	1.846	192	1.645	9	1.615	542	1.036	37	3.461	734	2.681	46
Ourense	1.238	126	1.101	11	1.162	442	709	11	2.400	568	1.810	22
Pontevedra	4.730	820	3.843	67	4.782	1.793	2.706	283	9.512	2.613	6.549	350
Galicia	14.021	1.921	11.903	197	13.531	5.130	7.868	533	27.552	7.051	19.771	730

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ **Cadro 7.41**

Contratos convertidos en indefinidos. Por duración e provincia. Galicia 2010

	Duración en meses								Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 a <= 30 meses	>30 a <= 36 meses	>36 meses	
A Coruña	1.020	2.240	5.795	439	812	342	430	1.101	12.179
Lugo	280	629	1.776	116	216	93	126	225	3.461
Ourense	223	472	1.190	103	133	58	66	155	2.400
Pontevedra	807	2.050	4.065	333	589	276	331	1.061	9.512
Galicia	2.330	5.391	12.826	991	1.750	769	953	2.542	27.552

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

As conversións en indefinidos, segundo sexos son un reflexo das contratacións iniciais. Así os contratos por interinidade cunha maior porcentaxe feminina, supoñen tamén maior número de conversións en mulleres.

7.2.12 Contratos de persoas con minusvalidez (Lei 46/06 Dis. Adic 1ª)

As persoas con minusvalidez deberán ter recoñecido un grao mínimo de minusvalidez igual ou superior o 33% ou ser pensionista da S.S. cunha pensión permanente en grao de total, absoluta ou grande invalidez ou ser pensionista de clases pasivas que teñan recoñecida unha pensión de xubilación ou de retiro por incapacidade permanente.

A duración do contrato é de mínimo de 12 meses e máximo de tres anos. Cando se concerte por un período inferior poderase prorrogar por períodos non inferiores a 12 meses.

A xornada pode ser a tempo completa ou parcial.

Foron 481 os contratos concertados a persoas con minusvalidez, dos que 59,46% celebráronse con homes e 40,54% con mulleres, sendo os homes maiores de 45 anos os máis contratados (34,61%), seguidos da franxa de idade entre 30 e 35 anos (31,12%), mentres que as mulleres foron máis contratadas entre os 30-39 anos (33,33%), seguidas das maiores de 45 anos (29,74%).

A xornada completa supuxo o 73,39%, a xornada parcial o 24,74% e os fixos discontinuos o 1,87%. Se engadimos a variable sexo, incrementáanse os contratos parciais no grupo feminino, chegando ao 33,33%.

■ **Cadro 7.42** Contratos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos
A Coruña	111	26	82	3	71	26	43	2	182	52	125	5
Lugo	33	6	27	0	23	7	16	0	56	13	43	0
Ourense	38	3	35	0	26	8	17	1	64	11	52	1
Pontevedra	104	19	85	0	75	24	48	3	179	43	133	3
Galicia	286	54	229	3	195	65	124	6	481	119	353	9

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

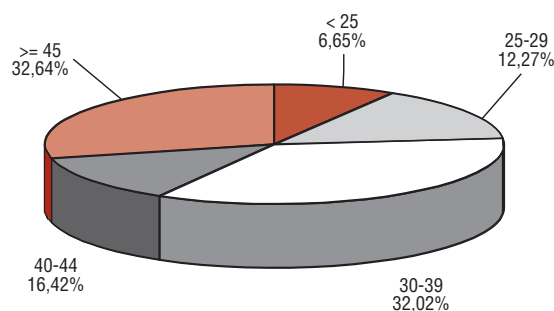
Cadro 7.43

Contratos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	5	18	36	19	33	5	10	19	13	24	182
Lugo	0	4	6	5	18	0	5	6	6	6	56
Ourense	7	2	14	4	11	5	0	8	3	10	64
Pontevedra	3	14	33	17	37	7	6	32	12	18	179
Galicia	15	38	89	45	99	17	21	65	34	58	481

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Distribución por grupos de idade en ambos sexos



7.2.13 Contratacións a colectivos especiais

Neste epígrafe recóllense as contratacións efectuadas a:

- Persoas con minusvalidez
- Traballadores en risco de exclusión social
- Contratacións a persoas con minusvalidez en la CEE
- Contratacións en proxectos de investigación
- Contratacións en prácticas para investigadores

I. Os contratos realizados a persoas con minusvalidez ao longo do 2010 foron de 3023, sendo o contrato temporal a persoas con minusvalidez o máis utilizado co 30,27%, seguido do indefinido para persoas con minusvalidez (15,91%) e do de obra ou servizo (13,70%). As contratacións deste colectivo en la CEE alcanzaron os 1.510 contratos dos cales o 31,85% foron eventuais, o 12,91% de interinidade e o 9,27% temporal persoas con minusvalidez.

Contratacións a persoas con discapacidade. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2010

■ Cadro 7.44

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. ordinario(boni./no boni)	17	8	1	6	32
Indefinido fomento emprego	99	3	30	15	147
Minusválidos	182	56	64	179	481
Obra ou servizo	258	19	39	98	414
Eventual circ. produción	281	14	116	70	481
Interinidade	130	15	27	82	254
Temporal minusválidos	412	92	87	324	915
Prácticas	0	0	0	1	1
Formación	6	1	3	3	13
Resto contratos	16	0	0	1	17
Convertidos en indefinidos	125	15	44	84	268
Total	1.526	223	411	863	3.023

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Contratacións a persoas con discapacidade en CEE. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2010

■ Cadro 7.45

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. Ordinarios (boni/no boni)	17	8	1	6	32
Indefinido fomento emprego	92	0	27	13	132
Obra ou servizo	258	19	39	98	414
Eventual circ. produción	281	14	116	70	481
Interinidade	94	11	23	56	184
Temporal minusválidos	73	3	20	44	140
Prácticas	0	0	0	1	1
Formación	0	0	0	0	0
Resto contratos	78	2	24	22	126
Total	893	57	250	310	1.510

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

2. Contrato temporal para **traballadores desempregados en situación de exclusión social** ten por obxecto fomentar a contratación dos traballadores desempregados na devandita situación.

A situación de exclusión social acreditarase polos correspondentes servizos sociais e pola pertenza a algún dos seguintes colectivos:

- Perceptores de rendas mínimas de inserción ou calquera outra prestación de igual ou similar natureza segundo cada Comunidade Autónoma.
- Persoas que non poidan acceder ás prestacións anteriores por algunha das seguintes causas:
 - Falta de período esixido de residencia ou empadramento, ou para a constitución da unidade perceptora.
 - esgotar o período máximo de percepción legalmente establecido.
- Novos maiores de 18 anos e menores de 30, procedentes de institucións de protección de menores.

- Persoas con problemas de drogadicción ou alcoholismo que se atopen en proceso de rehabilitación ou inserción social.
- Internos de centros penitenciarios as situacións da cal lles permitan acceder a un emprego, así como liberados condicionais e ex reclusos.
- Menores internos incluídos no ámbito de aplicación de Orgánica 5/02, reguladora de responsabilidade penal de menores, a situación da cal lles permita acceder a un emprego, así como os que se atopan en liberdade vixiada e ex internos.

A duración pode ser por tempo indefinido ou determinado, a xornada a tempo parcial ou completo e a formalización debe facerse por escrito.

As empresas ou entidades sen ánimo de lucro que contraten a este colectivo poderán aplicar unha bonificación da cota empresarial á S.S. por continxencias comúns do 65% por un máximo de 24 meses.

A empresa debe acharse o corrente no cumprimento das súas obrigas tributarias e con la S.S. tanto na data de concesión da axuda coma durante a súa percepción e non ser excluída do acceso aos beneficios derivados da aplicación dos programas de emprego pola comisión de infraccións moi graves non prescritas.

Os beneficios establecidos non poderán superar o 60% do custo salarial anual correspondente ao contrato que se bonifica en concorrencia con outras medidas de apoio público establecidas para a mesma finalidade.

O colectivo de traballadores contratados en risco de exclusión social só supuxeron 48 contratacións en toda a Comunidade Autónoma, e deles o 37,5% servíronse da modalidade eventual por circunstancias da produción, o 27,08% de obra ou servizo e o 18,75% fórono indefinidos de fomento de emprego.

Contratacións a traballadores/as en risco de exclusión social. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2010

■ Cadro 7.46

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. Ordinario (boni/ no boni)	1	3	0	2	6
Indefinido fomento emprego	6	0	1	2	9
Obra ou servizo	5	2	2	4	13
Eventual circ. produción	3	3	4	8	18
Interinidade	1	0	0	0	1
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	0	0	0	0	0
Resto contratos	0	0	0	1	1
Total	16	8	7	17	48

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

3. O contrato de traballo para a **realización dun proxecto de investigación** pode concertarse con persoal investigador, científico ou técnico. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato de obra ou servizo determinado. (Art. 12 e 15 do E.T.)

No ano 2010 concertáronse 1.801 contratos. O 49,36% das contratacións leváronse a cabo con homes e o 50,64% con mulleres e os tramos de idade onde houbo maior incidencia foron o de 25-29 anos (49,49% en home e 45,72% en mulleres) e o de 30-39 (34,65% en homes e 45,72% en mulleres).

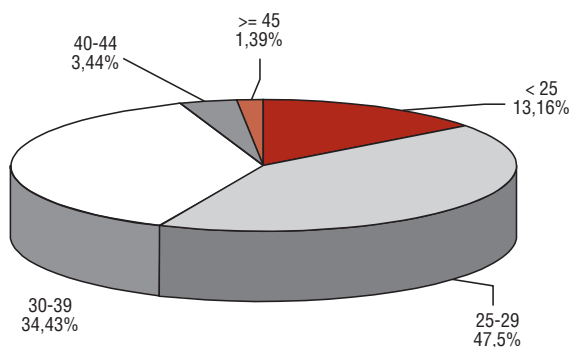
■ Cadro 7.47

Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	62	194	170	12	5	75	245	192	31	3	989
Lugo	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	3
Ourense	13	31	14	0	1	10	48	25	2	0	144
Pontevedra	41	214	119	5	6	36	124	98	12	10	665
Galicia	116	440	304	17	12	121	417	316	45	13	1.801

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Distribución por grupos de idade en ambos sexos



4. O contrato en **prácticas para investigadores** require estar en posesión do título de Doutor; sen que sexa de aplicación o límite dos catro anos dende a obtención do título. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato en prácticas. A súa duración non poderá ser inferior a un ano, nin exceder de cinco. (Art. 11 do E.T.)

Só realizáronse 58 (22 en 2009) contratos que reúnan estas características en d Autónoma de Galicia, 25 a homes e 33 a mulleres, principalmente no tramo de idade de 25-39 anos. No 2009 o número de contratos masculinos superaba amplamente os femininos.

■ Cadro 7.48

**Contratacións en prácticas para investigadores/as.
Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2010**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	9	5	0	0	0	13	10	0	1	38
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	3
Pontevedra	0	1	7	0	0	0	2	6	1	0	17
Galicia	0	11	14	0	0	0	15	16	1	1	58

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

7.2.14 Adscripcións en colaboración social

O seu obxecto é a mellora da capacidade de ocupación dos traballadores desempregados a través de subvencións dos custos laborais para a contratación de traballadores desempregados para a execución de obras ou servizos de interese xeral e social no ámbito da colaboración coas Corporacións locais ou entidades dependentes ou vinculadas a unha Administración local.

As adscripcións temporais en colaboración social realizadas en Galicia ao longo do 2010 foron 224, das que 144 realizáronse con homes, 64,29%, (2009:66,67%) e 80 con mulleres, 35,71%, (2009: 33,33 %).

O tramo de idade mais significativo foi o de >45 anos en ambos os dous sexos (75% no caso dos homes e 53,75% no das mulleres) e o sector de actividade económica onde se concentraron foi exclusivamente o de servizos.

■ Cadro 7.49

Adscripcións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2010

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	3	20	13	108	2	7	11	17	43	224
Galicia	0	3	20	13	108	2	7	11	17	43	224

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

■ Cadro 7.50

**Adscripcións temporais en colaboración social.
Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2010**

	Homes				Mulleres				Total
	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	144	0	0	0	80	224
Galicia	0	0	0	144	0	0	0	80	224

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

7.2.15 Prórrogas

As prórrogas a contratos en todo o 2010 alcanzaron as 80.177.

As prórrogas son, en boa medida, un reflexo dos contratos iniciais, así o maior número realizouse aos contratos eventuais por circunstancias da produción (85%), seguidas, a grande distancia, das concertadas aos contratos de formación (5,24%), aos de obra ou servizo (5,06%) e aos contratos de practicas (3,29%).

■ Cadro 7.51

Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2010

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.635	846	294	1.283	4.058
Eventual circ. produción	25.757	6.825	5.697	29.873	68.152
Interinidade	98	37	31	92	258
Temporal minusválidos	211	46	37	147	441
Temporal inserción	0	0	0	0	0
Relevo	2	1	1	2	6
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	0	0
Xubilación parcial	3	1	1	3	8
Prácticas	1.325	222	208	884	2.639
Formación	1.440	669	721	1.375	4.205
Outros contratos	83	13	6	308	410
Total	30.554	8.660	6.996	33.967	80.177

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Se nos centramos na duración, o 47,73% realizáronse por 3 meses, o 35,46% por períodos de 3 a 6 meses e un 16,41% por períodos de 6 a 12 meses.

■ Cadro 7.52

Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2010

	Duración en meses						Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 meses	
A Coruña	13.486	11.422	5.505	102	34	5	30.554
Lugo	3.588	3.462	1.563	35	9	3	8.660
Ourense	2.867	2.948	1.150	19	11	1	6.996
Pontevedra	18.326	10.602	4.941	73	22	3	33.967
Galicia	38.267	28.434	13.159	229	76	12	80.177

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Por sexos, a distribución é unha 49,13% realizadas a homes e un 50,87% a mulleres.

O tramo de idade onde maior número de prórrogas se rexistraron foi de 25 a 44 anos, tanto en homes (62,28%) como en mulleres (63,84%), seguido do colectivo de <25 anos (24,68% en home e 23% en mulleres).

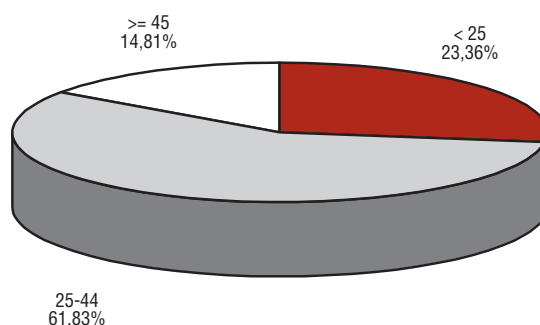
Cadro 7.53

Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2010

	Homes			Mulleres			Sector de actividade				Total
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	3.618	8.991	1.955	3.689	10.262	2.039	437	3.949	3.310	22.858	30.554
Lugo	1.097	2.520	755	1.031	2.638	619	246	676	655	7.083	8.660
Ourense	929	1.823	507	875	2.209	653	80	1.038	460	5.418	6.996
Pontevedra	4.078	11.197	1.920	3.788	10.928	2.056	272	5.947	2.554	25.194	33.967
Galicia	9.722	24.531	5.137	9.383	26.037	5.367	1.035	11.610	6.979	60.553	80.177

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

Distribución por grupos de idade en ambos sexos



No sector servizos, foi onde maior número de prorrogas rexistráronse, alcanzando o 75,52%, seguido a grande distancia polo sector de industria co 14,48%.

7.3 Contratación a persoas traballadoras estranxeiras

Debido ao incremento de traballadores estranxeiros que exercen a súa actividade laboral en Galicia e en España, tanto de procedencia comunitaria como extracomunitaria, consideramos de interese reflectir a situación contractual deste colectivo.

Cadro 7.54

Contratos a extranxeiros segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2010

	Total	Comunitarios				Extracomunitarios			
		Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinitos	Temporais	Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinitos	Temporais
A Coruña	20.212	6.001	663	287	5.051	14.211	862	700	12.649
Lugo	7.824	2.574	266	174	2.134	5.250	991	319	3.940
Ourense	5.037	2.477	213	159	2.105	2.560	204	156	2.200
Pontevedra	19.392	7.887	740	405	6.742	11.505	791	472	10.242
Galicia	52.465	18.939	1.882	1.025	16.032	33.526	2.848	1.647	29.031

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2010

O total de contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, tanto comunitarios como extracomunitarios, foi de 52.465 (2009: 55.197).

Os contratos concertados con traballadores comunitarios chegaron aos 18.939 (36,10%) e deles o 9,94% fórono baixo a modalidade de indefinidos, 5,41% conversións en indefinidos e 84,65% contratos temporais.

Os contratos rexistrados de traballadores non comunitarios alcanzaron os 33.526 (63,90%), sendo o 8,49% indefinidos, 4,91% conversións en indefinidos e o 86,59% temporais.

No total de España rexistráronse 2.912.526 contratos iniciais e conversións en indefinido, dos que 995.223 (34,17%) o foron con traballadores comunitarios e 1.917.303 (65,83%) a extracomunitarios.

■ Cadro 7.55

Contratos a estranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2010

	Total	Homes			Mulleres			Sectores			
		< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	20.212	1.687	8.670	1.987	1.377	5.655	836	1.610	1.100	3.609	13.893
Lugo	7.824	737	3.681	796	585	1.722	303	1.652	395	1.137	4.640
Ourense	5.037	510	1.989	525	444	1.312	257	287	661	1.048	3.041
Pontevedra	19.392	1.832	8.915	2.223	1.243	4.426	753	1.341	1.600	3.301	13.150
Galicia	52.465	4.766	23.255	5.531	3.649	13.115	2.149	4.890	3.756	9.095	34.724

Fonte: SEPE Contratos rexistrados

Se temos en conta a variable sexo, o 63,95% concertáronse con homes e o 36,05% con mulleres.

Por tramos de idade, é o grupo de entre 25-45 anos o máis numeroso co 69,31% no colectivo masculino e o 69,34% no feminino.

Segundo os sectores económicos, é o sector servizos o que concentra o maior número de contratos co 66,19%, seguido de construción (17,33%), industria (7,59%) e por último, agricultura (9,32%)

■ Conclusións da contratación

1º De todo o exposto neste capítulo pódese concluír que tras varios anos co un incremento do número de contratos, en 2008, 2009 e 2010 vense reducidas as contratacións sendo en 2010 2.532 contratos menos, alcanzando os 680.848 contratos rexistrados, dos cales 653.557 son de nova creación, 27.552 son conversións de contratos temporais xa existentes en indefinidos, é neste apartado onde se producen as maiores diferenzas e 224 son adscricións de colaboración social.

2º Como no ano 2009, a modalidade de contrato eventual segue sendo a máis utilizada (41,91% dos contratos iniciais). En segundo lugar atópase o contrato de obra ou servizo determinado (36,57% dos contratos iniciais), que diminúe lixeiramente a súa representación con respecto ao 2009. Este tipo de contrato sumado ao anterior alcanzou un 77,98% (76,57% en 2009) da contratación do 2010.

Desagregación de contratos rexistrados de duración indefinida e conversións de temporais en indefinidos. Sobre o total de contratos. Por modalidades e provincias. Galicia 2010

■ **Cadro 7.56**

	Total contratos	Duración indefinida		Duración indefinida. Fomento da contratación	
		Subtotal	Indefinido ordinario	Contratos iniciais	Convertidos en indefinidos
A Coruña	289.341	25.012	9.404	3.429	12.179
Lugo	63.355	8.394	3.697	1.236	3.461
Ourense	56.803	5.609	2.104	1.105	2.400
Pontevedra	271.349	20.516	7.810	3.194	9.512
Galicia	680.848	59.531	23.015	8.964	27.552

Fonte: SEPE Contratos rexistrados

3º Os contratos de prácticas son concertados de novo a maior número de mulleres (54,15%) que de homes.

4º O contrato de interinidade é un dos poucos que veu aumentada a súa representación, en 3.566 contratos mais.

5º Os contratos indefinidos ordinario (bonificados e non bonificados) seguen tendo unha moi baixa representación, porcentual cun 3,52% da contratación inicial.

Os contratos indefinidos de fomento do emprego baixan lixeiramente con respecto ao 2009, tanto en Galicia coma en España, representando o 1,37% dos contratos iniciais

A rotación dos asalariados galegos (número de contratos eventuais que, por termo medio, se concertan con cada asalariado temporal) alcanzou os 2.64 contratos no caso das mulleres e os 3.11 nos homes. A media en España foi de 3.24 no grupo de mulleres e de 3.65 no de homes.

■ **Cadro 7.57**

Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2009/2010

	Galicia				España			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Contratos temporais	313.716	321.315	302.373	299.297	6.739.225	7.146.248	5.970.198	6.042.688
Asalariados/as Temporais	118,40	103,20	121,90	113,50	2.021,20	1.955,90	1.961,20	1.867,30
Rotación	2,65	3,11	2,48	2,64	3,33	3,65	3,04	3,24

Datos EPA en miles de persoas

Elaboración propia

Fonte: EPA SEPE Estatística de Contratos Rexistrados

6º Aínda que mantense unha elevada porcentaxe de asalariados temporais, especialmente no colectivo feminino, vanse acurtando as distancias entre o grupo de homes e de mulleres. Para o ano 2010 é de destacar o aumento da temporalidade no sector privado no grupo de mulleres.

Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2010
■ Cadro 7.58

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Asalariados/as Sector Público	80,6	82,5	69,7	70,8	19,4	17,5	30,3	29,2
Asalariados/as Sector Privado	75,3	76,5	73,6	72,2	24,7	23,5	26,4	27,8

En porcentaxe
Elaboración propia
Fonte: EPA

Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. España 2010
■ Cadro 7.59

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Asalariados/as Sector Público	79,2	81,5	67,4	82,5	20,8	18,5	32,6	17,5
Asalariados/as Sector Privado	74,5	75,0	72,0	74,6	25,5	25,0	28,0	25,4

En porcentaxe
Elaboración propia
Fonte: EPA

Durante o ano 2010 só un 42,81% (43,95% en 2009 e 39,53% en 2008) dos contratos indefinidos concertáronse con mulleres e deles o 35,07% (33,44% en 2009) foino a tempo parcial.

7º Seguen existindo determinas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade chegando no 2010 ao 72,40% de representación feminina ou os concertados a tempo parcial (66,73% dos contratos parciais asínanse con mulleres) e outras maioritariamente masculinas como o contrato de relevo ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, solo no sector servizos, a contratación das mulleres (55,37%) supera a dos homes.

Os contratos de fomento de emprego deixan de ser maioritariamente femininos pasando no 2008, a repartirse de forma case igualitaria, situación que se mantén en 2009 e 2010 (48,24% de homes e 51,76% de mulleres).

8º O maior porcentaxe de contratación levouse a cabo no grupo de idade entre 20 a 34 anos cun 55,51%. Os maiores de 45 anos que supuxeron o 17,34% da contratación, pero cunha tendencia alcista nos últimos anos.

9º Segundo o Instituto Galego das Cualificacións os valores máximos da contratación para o ano 2010 é o seguinte: home, de 25 a 29 anos, contratado no sector servizos, en actividades Administrativas e servizos auxiliares, con contrato temporal e na ocupación de Dependente no grupo de mulleres e na ocupación de Peón de industrias manufactureiras no grupo de homes.

7.4 Empresas de Trabajo Temporal

Inclúense neste apartado as empresas de traballo temporal reguladas pola Lei 14/1994, de 1 de xuño que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da Comunidade Autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia, e que son autorizadas polo Ministerio de Traballo e Inmigración, por ser o seu ámbito de actuación superior ao da Comunidade Autónoma.

Pódese ver no cadro 7.60 que das 23 empresas de traballo temporal que están autorizadas para traballar en Galicia en 2010, 17 sono de ámbito nacional, 3 de ámbito autonómico e 3 de ámbito provincial, ofrecendo unas cifras similares segundo o tamaño das provincias.

Empresas de traballo temporal, segundo ámbito de actuación, por provincia de ubicación. Galicia 2010.

■ Cadro 7.60

	Ámbito nacional	Ámbito autonómico	Ámbito provincial	Total
A Coruña	15	3	-	18
Lugo	7	1	-	8
Ourense	5	2	1	8
Pontevedra	14	2	2	18
Galicia	17	3	3	23

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración. Avance anuario 2010.

O número de contratos de posta a disposición en Galicia durante 2010 ascende en total á cifra de 83.331, correspondendo o maior número aos correspondentes a contratos de obra ou servizo, que, unidos aos de circunstancias de produción supoñen mais do 90% do total.

■ Cadro 7.61

Contratos de posta a disposición, segundo supostos de utilización, por provincia de ubicación das empresas de traballo temporal. Galicia 2010.

	Obra ou servizo	Circunstancias de produción	Interinidade por reserva posto de traballo	Interinidade por proceso selección	Total
A Coruña	17.046	13.810	1.460	27	32.343
Lugo	2.327	3.033	698	14	6.072
Ourense	3.209	1.585	461	2	5.257
Pontevedra	19.287	15.477	4.720	175	39.659
Galicia	41.869	33.905	7.339	218	83.331

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración. Avance Anuario 2010.

O sector servizos é o que agrupa maior número de contratos. Por rama de actividade destacan os celebrados na industria de alimentación.

Contratos de posta a disposición, segundo comunidade autónoma, por sector e división de actividade do centro de traballo da empresa usuaria. Galicia 2010.

Cadro 7.62

Total	83.331
Sector	
Agrario	1.110
Industria	33.336
Construcción	757
Servizos	48.128
Non clasificables	-
Divisións	
01 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados coas mesmas	831
02 Silvicultura e explotación forestal	55
03 Pesca e acuicultura	224
05 Extracción de antracita, hulla e lignito	-
06 Extracción de cru de petróleo e gas natural	-
07 Extracción de minerais metálicos	-
08 Outras industrias extractivas	3
09 Actividades de apoio as industrias extractivas	-
10 Industria da alimentación	16.022
11 Fabricación de bebidas	1.390
12 Industria do tabaco	-
13 Industria téxtil	608
14 Confección de prendas de vestir	371
15 Industria do coiro e do calzado	8
16 Industria da madeira e cortiza, agás mobles: cestería e espartería	364
17 Industria do papel	785
18 Artes gráficas e reprodución de soportes grabados: impresión, encuadernación	3.012
19 Coquerías e refino de petróleo	1
20 Industria química	295
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	346
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	2.508
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	303
24 Metalurxia: fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroaleacións	406
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	1.230
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	80
27 Fabricación de material e equipo electrónico	142
28 Fabricación de maquinaria e equipo n.c.o.p.	328
29 Fabricación de automóviles, remolques e semirremolques	4.311
30 Fabricación doutro material de transporte	31
31 Fabricación de mobles	189
32 Outras industrias manufactureiras	33
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipo	443
35 Suministro de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	45
36 Captación, depuración e distribución de auga	17
37 Recollida e tratamento de augas residuais	-
38 Recollida, tratamento e eliminación de residuos; valorización	65
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	-
41 Construción de edificios	170
42 Enxeñaría civil	47
43 Actividades de construción especializada	540
45 Venta e reparación de vehículos de motor e motocicletas	76
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	6.945

■ **Cadro 7.62**
continuación

47	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	7.707
49	Transporte terrestre e por tubos	2.192
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	-
51	Transporte aéreo	-
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	8.364
53	Actividades postais e de correos	75
55	Servizos de aloxamento	7.996
56	Servizos de comidas e bebidas	1.573
58	Edición	688
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, grabación de son e edición musical	256
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	47
61	Telecomunicacións	488
62	Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	170
63	Servizos de información	70
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	1.595
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	165
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e aos seguros	20
68	Actividades inmobiliarias	142
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	125
70	Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	149
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicos	457
72	Investigación e desenvolvemento	35
73	Publicidade e estudos de mercado	1.780
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	28
75	Actividades veterinarias	-
77	Actividades de aluguer	423
78	Actividades relacionadas co emprego	52
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas cos mesmos	84
80	Actividades de seguridade e investigación	11
81	Servizos a edificios e actividades de xardinería	608
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares as empresas	1.897
84	Administración Pública e Defensa; Seguridade Social obrigatoria	6
85	Educación	88
86	Actividades sanitarias	136
87	Asistencia en establecementos residenciais	35
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	402
90	Actividades de creación, artísticas e espectáculos	208
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	16
92	Actividades de xogos de azar e apostas	5
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	222
94	Actividades asociativas	1.017
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	340
96	Outros servizos persoais	1.423
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	1
98	Actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	11
	Non clasificables	-

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Avance anuario 2010.

Segundo o cadro 7.63, as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de contratos de posta a disposición supoñendo en ambos casos máis do 86% do total de Galicia.

Contratos de posta a disposición, por comunidade autónoma e provincia de ubicación das empresas de traballo temporal. Evolución Galicia 2009-2010

■ Cadro 7.63

	2009	2010
A Coruña	29.111	32.343
Lugo	5.571	6.072
Ourense	3.917	5.257
Pontevedra	36.552	39.659

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Avance anuario 2010

Nos cadros 7.64 e 7.65 pódense observar as cifras de contratos de posta a disposición en xeneral e os referidos unicamente aos celebrados por empresas autorizadas pola Comunidade Autónoma resaltando claramente os contratos para obra ou servizo determinado. Así mesmo pódese contemplar que a provincia de Pontevedra supera claramente as demais en contratos de posta a disposición e, lóxicamente, no cadro 6, nos traballadores postos a disposición.

■ Cadro 7.64

Contratos de posta a disposición realizados polas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Relacións Laborais. Ano 2010.

Provincia	Causa do contrato				Totais
	Realización obra ou servizo determinado	Acumulación de tarefas	Substitución de traballadores	Contratación proceso de selección	
A Coruña	2.041	369	194	3	2.607
Lugo	87	954	213	0	1.254
Ourense	554	91	13	0	658
Pontevedra	6.245	3.544	474	0	10.263
Totais	8.927	4.958	894	3	14.782

Fonte: Consellería de Trabajo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

**Traballadores postos a disposición
polas empresas de traballo
temporal, autorizadas pola Dirección
Xeral de Relacións Laborais,
segundo ámbito provincial.
Ano 2010.**

■ **Cadro 7.65**

A Coruña	1.772
Lugo	605
Ourense	624
Pontevedra	5.291
Total	8.292

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Examinando a evolución, cadros 7.66 e 7.67, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma, diminúen as cifras, excepto na provincia de Ourense, en relación co ano anterior:

■ **Cadro 7.66**

**Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola
Dirección Xeral de Relacións Laborais. Evolución 2007-2010**

	2007	2008	2009	2010
A Coruña	3.668	3.209	2.984	2.607
Lugo	1.435	1.387	1.353	1.254
Ourense	1.202	989	558	658
Pontevedra	13.562	12.749	12.125	10.263
Total	19.867	18.334	17.020	14.782

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Pode observarse no cadro 7.67 a evolución desagregada polas causas dos contratos nos que se reflexa que diminúen os de obra ou servizo e selección, véndose incrementados os de acumulación de tarefas e, levemente, os de substitución.

**Contratos de posta á disposición en empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Relacións Laborais, segundo a causa do contrato.
Evolución do ano 2007 ao ano 2010.**

■ **Cadro 7.67**

Realización de obra ou servizo determinado

	2007	2008	2009	2010
A Coruña	3.410	2.820	2.493	2.041
Lugo	472	229	80	87
Ourense	1.083	910	538	554
Pontevedra	9.817	9.448	8.715	6.245
Total	14.782	13.407	11.826	8.927

Acumulación de tarefas

	2007	2008	2009	2010
A Coruña	78	191	329	369
Lugo	929	979	1.102	954
Ourense	107	54	2	91
Pontevedra	3.035	2.444	2.810	3.544
Total	4.149	3.668	4.243	4.958

Substitución de traballadores

	2007	2008	2009	2010
A Coruña	158	198	156	194
Lugo	34	176	132	213
Ourense	12	23	18	13
Pontevedra	707	854	587	474
Total	911	1.251	893	894

Contratación proceso de selección

	2007	2008	2009	2010
A Coruña	22	-	6	3
Lugo	-	3	39	-
Ourense	-	2	0	-
Pontevedra	3	3	13	-
Total	25	8	58	3

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

O RD 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, abordou a integración nun único subsistema de todas as iniciativas de formación ocupacional, formación continua e formación en alternancia co emprego. O obxectivo foi adaptar a formación profesional para facela axeitada ás necesidades de produtividade e competitividade das empresas no novo escenario global e para potenciar a empregabilidade dos traballadores nun mundo en constante cambio. As Ordes TAS/2.307/2007 e 2.388/2007, do 27 de xullo e 2 de agosto, respectivamente, desenvolveron e completaron a regulación das iniciativas de formación de oferta e de demanda a que se refire o RD 395/2007.

8.1 Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego

A aprobación do RD 395/2007, do 23 de marzo (BOE 11 de abril), polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, estivo inspirada por un claro e expreso propósito, o de deseñar un novo modelo de formación

profesional para o emprego que persegue estender entre as empresas e os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as «unha formación que responda ás súas necesidades e contribúa ao desenvolvemento dunha economía baseada no coñecemento» (art. 2 RD 395/2007).

A norma pretende atender o interese dos/as traballadores/as e desempregados/as en mellorar a súa capacitación profesional e o seu desenvolvemento persoal, o que se consegue ofrecéndolles posibilidades de formación ao longo de toda a súa vida, promovendo a acreditación das competencias profesionais que adquiran e, en definitiva, mellorando a súa empregabilidade. Ao tempo a norma tamén pretende dar resposta ao interese das empresas, e do mercado en xeral, na medida en que a maior formación e cualificación dos/as traballadores/as redundará en mellorar a súa competitividade e produtividade.

Con esa finalidade, a norma abordou a tarefa de integrar e dar unha regulación única e sistemática á formación ocupacional e á formación continua, incluíndo as fórmulas que compaxinan a formación e o emprego.

Todas estas modalidades formativas integráronse nun subsistema que, á súa vez, forma parte do Sistema de Formación Profesional para o emprego, integrado tamén pola Formación Profesional Regulada. No marco desta nova organización do subsistema da formación para o emprego a norma pretendeu, ademais, articular un sistema que sexa respectuoso coas competencias autonómicas na materia e que amplíe as formas de colaboración entre as distintas instancias territoriais.

Outro pilar do subsistema para a formación son os/as interlocutores sociais, aos/as cales se segue recoñecendo un papel esencial no deseño, programación e execución das accións formativas.

É necesario ter presente a Lei Orgánica 5/2002, do 19 de xullo, das Cualificacións e da Formación Profesional, que establece un Catálogo Nacional de Cualificacións Profesional que permite avanzar nun enfoque de aprendizaxe permanente e na integración das distintas ofertas de formación profesional. Tamén se recoñece expresamente a incidencia dalgúns pronunciamentos do Tribunal Constitucional (SSTC 95/2002, de 25 de abril e 190/2002, do 17 de outubro) na medida en que as mesmas contribuíron a clarificar algúns aspectos da delimitación de competencias entre o Estado e as Comunidades Autónomas en materia de formación continua, **situando esta materia no ámbito laboral, competencia exclusiva do Estado**, e identificando os supostos nos que a xestión ou execución das accións formativas correspondería ao Estado ou ás Comunidades Autónomas.

Especial transcendencia atribúese tamén á Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego, na medida en que coloca á formación profesional como unha das fórmulas máis eficaces para contribuír a mellorar a empregabilidade dos/as traballadores/as. Finalmente, non podían deixar de resultar igualmente determinantes as políticas e directrices comunitarias na materia que veñen considerando a aprendizaxe permanente como un pilar fundamental na estratexia para o emprego.

A concorrencia destes factores determinou que, no marco do Diálogo Social amparado na Declaración do 8 de xullo de 2004, se alcanzase o Acordo de Formación Profesional para o Emprego o 7 de febreiro de 2006, que en boa medida serviu de pauta para o contido do RD 395/2007.

Non obstante e de feito, permanece no Real Decreto a separación entre formación continua e formación ocupacional e nin no contido das accións, nin nos seus destinatarios, nin nas súas fórmulas de financiamento se advirten cambios substanciais.

Con todo, o aspecto máis conflitivo ou delicado da norma se refire aos aspectos relativos á participación das Comunidades Autónomas no subsistema de formación. A intención, expresamente sinalada no RD 395/2007, de aplicar e respectar as pautas constitucionais fixadas nas SSTC 95/2002 e 190/2002,) non foi debidamente materializada. Certamente, son numerosos os aspectos nos que a norma apela á participación das comunidades autónomas e á súa coordinación coas accións formativas do Estado ou nos que se lles recoñecen competencias na materia. Así acontece coas facultades recoñecidas ao Sistema Nacional de Emprego, do que forman parte os servizos públicos de emprego das comunidades autónomas, na elaboración e deseño das políticas de formación para o emprego ou co impulso das funcións do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego, no que tamén participan as Comunidades Autónomas, en canto órgano consultivo e de participación institucional en materia de formación (art. 33 RD 395/2007). Pola súa parte, os preceptos referidos á calidade, avaliación, seguimento e control da formación de demanda atribúen ás autonomías a competencia para avaliar o impacto da formación realizada no acceso e mantemento do emprego e na mellora da competitividade das empresas. Tamén se lles recoñece capacidade para valorar a eficacia do sistema en canto ao alcance da formación, así como a dos recursos económicos e os medios empregados (art. 37 RD 395/2007), e con esa finalidade garánteselles o acceso, en tempo real, ás comunicacións telemáticas realizadas polas empresas e as entidades organizadoras así como a toda a información necesaria (art. 16.4 RD 395/2007). Son tamén as comunidades autónomas as que deben informar ao Servizo Público de Emprego Estatal dos resultados das actuacións de seguimento e control que levasen a cabo así como das irregularidades detectadas (art. 17.3 RD 395/2007).

En definitiva, atribúese ás autonomías a competencia para realizar as actividades de avaliación, seguimento e control das iniciativas de formación financiadas mediante bonificacións nas cotas da Seguridade Social que se aplican en empresas que teñan todos os seus centros de traballo na Comunidade Autónoma (disp. adic. 1.^a).

Non obstante xorden dúbidas sobre o cumprimento das sentenzas do Tribunal Constitucional, en relación co sistema de financiamento da formación profesional para o emprego.

O art. 6.1 RD 395/2007 establece que as accións e programas de formación se financiarán cos fondos provenientes das cotas de formación profesional que achegan empresarios e traballadores), coas axudas procedentes do Fondo Social Europeo e coas achegas específicas establecidas no presuposto do Servizo Público Estatal.

Se ben é certo que se asegura a participación das comunidades autónomas na elaboración das partidas económicas, o certo é que **a forma específica de financiamento da formación de demanda** –mediante a aplicación de bonificacións nas cotas de Seguridade Social que ingresan as empresas– non permite que as comunidades autónomas exerzan as súas competencias en materia de xestión e organización das partidas que lles correspondan en cada comunidade. En efecto, ditas bonificacións carecen de carácter de subvención o que impide ás comunidades autónomas que asumiron a competencia en políticas activas de ocupación, incluíndo a xestión das subvencións correspondentes, poidan xestionar tales fondos.

A fórmula da subvención si se emprega, non obstante, no financiamento da **formación de oferta**, dos programas públicos de emprego-formación e das accións complementarias á formación. Iso, unido a que o RD 395/2007 permite que as comunidades autónomas se doten de fondos propios destinados a financiar a xestión de iniciativas de formación e á posibilidade de xestionar a formación de traballadores/as, ocupados/as e desempregados/as, no marco da formación de oferta, permite a xestión autonómica de parte das subvencións ou fondos territorializados de formación.

8.2 Regras xerais aplicables ás diversas iniciativas de formación

O subsistema de formación para o emprego deseñado no RD 395/2007 **inclúe catro tipos de iniciativas de formación (art. 4).**

En **primeiro lugar**, a «**formación de demanda**», que engloba as accións formativas das empresas –programadas polas empresas e dirixidas aos/as seus propios/as traballadores/as– e os permisos individuais de formación. Trátase, neste caso, da formación profesional que empresas e traballadores/as demandan. Isto é, das iniciativas de formación que programan, desean e organizan as propias empresas para os/as seus traballadores/as, atendendo ás necesidades e intereses da empresa e coa finalidade de mellorar os seus sistemas produtivos a través da mellora das competencias, habilidades e calidades profesionais dos/as seus traballadores/as. Pero tamén se trata da formación que os/as propios/as traballadores/as optan por adquirir; estea ou non vinculada á actividade profesional que desenvolven.

En **segundo lugar**, a «**formación de oferta**», integrada polas accións e iniciativas formativas de variado tipo e contido que o sistema ofrece a empregados/as e desocupados/as. Esta formación comprende plans formativos dirixidos tanto a traballadores/as ocupados/as como a desempregados coa finalidade, en ambos os dous casos, de achegarlles unha formación axustada ás necesidades do mercado de traballo e que atenda aos requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e ás aspiracións de promoción profesional e desenvolvemento persoal dos/as traballadores/as, de forma que os capacite para o desempeño cualificado das distintas profesións e para o acceso ao emprego.

En terceiro lugar, o subsistema de formación inclúe a **formación en alternancia** co emprego o obxectivo do cal é contribuír á adquisición das competencias profesionais da ocupación mediante a *compatibilización entre a formación e a práctica profesional no posto de traballo*.

Finalmente e en **cuarto lugar**, as accións de apoio e acompañamento á formación, que son aquelas que permiten mellorar a eficacia do subsistema de formación profesional para o emprego. Non son propiamente accións formativas senón unicamente un complemento a aquelas.

As peculiaridades que caracterizan a cada unha das iniciativas esixía un tratamento individualizado e así o fixo o lexislador que dedica atención especial a cada unha destas accións. Pero a vontade de integrar e dotar dun réxime común a todo o subsistema de formación determina que esa regulación particular vaia precedida dun grupo de disposicións nas que se abordan aspectos xerais compartidos por todas as accións formativas.

8.2.1 Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación

Isto é o que acontece, en primeiro lugar, coa delimitación dos colectivos aos que se dirixen as previsións sobre o subsistema de formación (art. 5 RD 395/2007). Así, polo que se refire aos/as traballadores/as destinatarios/as da formación e colectivos prioritarios, a norma, con clara vontade de integrar o máis amplo número de traballadores/as, inclúe **no ámbito da formación da demanda a todos/as os/as traballadores/as asalariados/as que prestan servizos nas empresas, incluídos/as os/as fixos/as discontinuos/as nos períodos de non ocupación, así como os/as traballadores/as que accedan a situación de desemprego cando se atopen en período formativo e os/as traballadores/as acollidos/as a regulación de emprego nos seus períodos de suspensión de emprego por expediente autorizado.**

No que se refire á **formación de oferta**, sinálase a participación de todos/as os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as na proporción que as administracións competentes determinen.

Finalmente, en relación á **formación en alternancia** co emprego poderán participar os/as traballadores/as contratados/as para a formación e os/as desempregados/as na forma que estableza a normativa sobre os contratos para a formación e sobre os programas públicos de emprego-formación.

Non obstante, o RD 395/2007 mantén, ao igual que facían as normas reguladoras anteriores, a opción por dar preferencia no acceso á formación aos/as **traballadores/as con maiores dificultades de inserción ou de mantemento no mercado de traballo**. Identifícanse, con esa finalidade, unha serie de **colectivos prioritarios**. Deste modo, polo que se refire aos/as desempregados/as, atribúese prioridade para participar en accións formativas aos colectivos de mulleres, novas, minusválidos/as, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, desempregados/as de longa duración, maiores de 45 anos e, finalmente, persoas con risco de exclusión social.

Polo que se refire ao **grupo dos/as ocupados/as**, recoñécese a preferencia de traballadores/as de pequenas e medianas empresas, mulleres, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, maiores de 45, traballadores/as con baixa cualificación e minusválidos/as. Todo iso tendo sempre presente o previsto polas prioridades establecidas na política nacional de emprego, nos plans de execución da Estratexia Europea de Emprego e nos Programas Operativos do Fondo Social Europeo.

A delimitación dos colectivos prioritarios coincide substancialmente coa que efectuaban o RD 1.046/2003, para a formación profesional continua, e co RD 631/1993, para a formación ocupacional. Respecto do primeiro, mantense a expresa referencia aos/as traballadores/as de baixa cualificación que, precisamente polo seu escaso nivel de formación, son os/as máis doadamente prescindibles polas empresas e os/as máis afectados/as polos procesos de reestruturación, e aos/as que prestan servizos en pequenas e medianas empresas, que seguen recibindo un trato preferente no financiamento das accións formativas. Respecto do segundo, a anterior referencia aos/as inmigrantes elimínase quedando agora englobado, xunto con outros grupos, no colectivo de persoas en situación de risco de exclusión social. En ambos os dous grupos incorpóranse, non obstante, novos colectivos como o das vítimas de terrorismo e de violencia de xénero.

8.2.2 Centros e entidades de formación

Comúns son tamén as previsións sobre os centros, entidades e institucións habilitadas e recoñecidas para impartir formación profesional. Para estes efectos, o art. 9 RD 395/2007 inclúe entre estes, en primeiro lugar, ás administracións públicas competentes na materia. Estas poderán desenvolver as accións formativas, ben directamente a través dos seus centros propios, ben mediante convenios con entidades ou empresas públicas que poidan impartir a formación. Para estes efectos, considéranse centros propios os Centros de Referencia Nacional especializados por sectores produtivos, os Centros Integrados de Formación Profesional de Titularidade Pública e os demais centros da Administración Pública que contén con instalacións e equipamentos axeitados.

En segundo lugar, tamén poden impartir a oferta formativa as organizacións empresariais e sindicais e outras entidades beneficiarias dos plans de formación dirixidos a traballadores/as ocupados/as. Neste caso, tamén se admite a dobre modalidade de impartición: directamente polas propias institucións ou mediante a contratación destas tarefas formativas cos centros ou entidades contemplados nos seus programas formativos.

Por outra banda, as empresas que desenvolvan accións formativas para os/as seus traballadores/as ou para desempregados/as con compromiso de contratación poderán executar tales accións cos seus propios medios, sempre que contén con equipamentos axeitados, ou a través de contratacións externas.

Tamén poden impartir formación os **Centros Integrados de Formación Profesional de titularidade privada**, e os demais centros de formación, públicos ou privados, acreditados polas Administracións Públicas cando reúnan os requisitos especificados nas normas que regulen os requisitos de profesionalidade correspondentes á formación que se imparta neles.

Finalmente, recoñécese capacidade para impartir formación profesional para o emprego aos centros ou entidades de formación que impartan formación non dirixida á obtención de certificados de profesionalidade, sempre que se achen inscritos no rexistro que estableza a administración competente.

O obxectivo de potenciar a formación e a súa avaliación, intentando que o sistema de formación sexa eficaz e axeitado, determina a previsión do art. 9.3 RD 395/2007, conforme ao cal «os centros e entidades de formación deberán someterse aos controis e auditorías de calidade que establezan as administracións competentes».

8.3 Formación de demanda: accións formativas das empresas e permisos individuais de formación

Baixo a denominación de «formación de demanda» englobanse unha serie de actuacións, a finalidade da cal ou obxectivo é dar resposta ás necesidades formativas das empresas e dos/as seus traballadores/as. Neste tipo de formación inclúense, por un lado, **as accións formativas ofrecidas, xestionadas e desenvolvidas polas propias empresas e dirixidas aos/as seus traballadores/as e, por outro, os permisos individuais de formación.**

As accións formativas constitúen un instrumento adecuado para que as empresas deseñen e planifiquen unha formación adaptada ás súas necesidades e intereses. É

precisamente este interese empresarial que está presente nas accións formativas o que permite configurar estas como unha inversión dirixida á mellora e competitividade da empresa e o que xustifica que no seu financiamento se esixa a participación económica das propias empresas. A formación impartida pode ser xeral –aquela que inclúe un ensino que non é único ou principalmente aplicable no posto de traballo e na empresa, senón que proporciona cualificacións que o/a traballador/a pode aplicar e desenvolver noutras empresas ou noutros ámbitos laborais– ou específica –que inclúe un ensino aplicable directamente no posto de traballo actual ou futuro do/a traballador/a na empresa beneficiaria e que ofrece cualificacións que non son transferibles, ou o son só de forma restrinxida, a outras empresas ou ámbitos– (art. 12.2 RD 395/2007).

Pola súa banda, os permisos individuais supoñen a autorización da empresa para que o/a traballador/a participe durante o seu horario de traballo en accións formativas, sempre que estas se correspondan con formación presencial e se trate de formación que favoreza tanto o desenvolvemento ou adaptación das cualificacións técnico-profesionais do/a traballador/a como a súa formación persoal. O art. 12.3 RD 395/2007 establece que a empresa só pode denegar a autorización para gozar dun permiso para formación por razóns organizativas ou de produción. *A finalidade destes permisos é a de facilitar que os/as traballadores/as poidan compatibilizar o desenvolvemento da súa relación laboral coa súa participación en accións formativas que lles permita mellorar a súa capacitación persoal e profesional sen custo para as empresas en que prestan os seus servizos.* Na normativa anterior, os permisos individuais recoñecíanse exclusivamente para a realización de formación recoñecida por «títulos oficiais»). A nova regulación permite que o permiso se solicite e conceda para formación recoñecida non só por títulos ou acreditacións oficiais senón tamén para títulos e certificados de profesionalidade que constitúen a oferta formativa do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais, así como a de calquera outra que acredite as competencias para o exercicio dunha ocupación ou oficio.

Deste modo, a ampliar e flexibilizar o tipo de formación que lexítima o desfrute dos permisos individuais financiados con cargo aos créditos recoñecidos ás empresas, favorécese o desenvolvemento profesional do/a traballador/a. Pero tamén se favorece o seu desenvolvemento persoal na medida en que a actual regulación de tales permisos non esixe que a formación a recibir estea vinculada á actividade profesional que o/a traballador/a desempeña na empresa.

Trátase, tanto no caso das accións formativas coma no dos permisos individuais, de instrumentos formativos xa contemplados na normativa anterior dentro do subsistema de formación profesional continua. Neste sentido, o RD 1.046/2003 regulaba ambas as dúas iniciativas e, xunto a eles, situaba e regulaba os contratos programa para a formación de traballadores/as e as accións complementarias e de acompañamento á formación. O RD 1.046/2003 supuxo un cambio importante na formulación da formación continua que ata ese momento se desenvolvera a través dos Acordos Nacionais de Formación Continua, e que tras o RD 1.046/2003 foi asumida polo Estado.

No novo deseño da formación profesional para o emprego que acolle o RD 395/2007, as accións formativas das empresas e os permisos individuais integran en exclusiva as accións de formación de demanda, en tanto que os contratos programa se incorporan, xunto coa antiga formación ocupacional, na denominada «formación de oferta».

O RD 395/2007 recolle as liñas mestras da formación de demanda nos seus arts. 12 a 19, que xa foron obxecto de desenvolvemento a través da Orde TAS/2.307/2007,

do 27 de xullo, pola que se desenvolve parcialmente o RD 395/2007, do 23 de marzo, en materia de formación de demanda e o seu financiamento, e se crea o correspondente sistema telemático, así como os ficheiros de datos persoais de titularidade do Servizo Público de Emprego Estatal.

En liñas xerais pode dicirse que a regulación agora vixente atribúe en exclusiva ás empresas a planificación e xestión da formación, de forma que a intervención pública se limita aos aspectos de control e seguimento das accións formativas desenvolvidas. Hai na nova regulación certo continuísmo coa anterior, sen que se aprecie un cambio de modelo. Non obstante, incorpóranse algunhas novidades que deben mencionarse.

8.3.1 Financiamento da formación de demanda

Un dos aspectos cruciais para a eficacia deste sistema é o referido ao financiamento. Xa a normativa anterior estableceu o financiamento das accións formativas desenvolvidas polas empresas para os/as seus traballadores/as a través da concesión de créditos que se calculaban aplicando a porcentaxe de bonificación que cada ano se establece a Lei de Presupostos Xerais do Estado (LPGE) á contía ingresada por cada empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior (art. 8 RD 1.046/2003)). Non obstante, durante a vixencia de aquela norma o uso polas empresas destes créditos quedou moi por debaixo das expectativas xeradas. O Acordo de Formación Profesional para o Emprego, subscrito entre o Goberno e as organizacións sindicais e empresariais máis representativas o 7 de febreiro de 2006, identificaba as causas desta escasa utilización dos créditos para a formación sinalando que a iso contribuíra a novidade do incentivo, a súa tardía implantación, a insuficiente difusión deste, a dificultade de utilización polas pequenas e medianas empresas e a limitada asistencia que estas reciben para a súa utilización así como as dificultades derivadas de cuestións técnicas e requisitos formais.

A estes inconvenientes pretendeu facer fronte o RD 395/2007 que mantén no esencial o sistema de financiamento pero incorpora algunhas novidades coa finalidade de permitir ás empresas coñecer o crédito de que dispoñen, axilizar os procedementos para a súa execución, simplificar e mecanizar as esixencias formais e de comunicación e favorecer o uso e a contía dos créditos no caso de pequenas empresas. O sistema de financiamento deseñado pretende, con carácter xeral, ofrecer unha maior seguridade e transparencia a todas as empresas permitíndolles coñecer ao comezo de cada exercicio o crédito do que dispoñen para a formación dos seus traballadores. Favorécese así a planificación e a integración da formación no devir cotián da empresa e na estratexia empresarial, tal e como aconsellaba o Acordo de Formación Profesional para o Emprego do 7 de febreiro de 2006.

Con eses obxectivos, o RD 395/2007 reitera que a contía do crédito se calculará aplicando ás cantidades ingresadas pola empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior unha porcentaxe de bonificación que fixará para cada ano a LPGE e que será inversamente proporcional ao tamaño das empresas (art. 13.1 RD 395/2007)). Garántese, en todo caso, un crédito mínimo de bonificación na contía que fixe a Lei de Presupostos. Deste modo, outórgase **un trato de favor ás pequenas empresas**, coa finalidade expresamente recoñecida de favorecer o acceso á formación a este segmento de empresas e de alcanzar un maior nivel de penetración da formación neste ámbito.

As empresas interesadas en gozar do crédito que lles corresponde, calculado conforme aos criterios que acaban de mencionarse, poderán facelo a partir do momento en que se comunique a finalización da acción formativa. Non se trata, en todo caso, de que as empresas poidan solicitar o reintegro inmediato do custo da formación senón unicamente da posibilidade de que a empresa recupere o gasto efectuado, aplicándose –ata o límite da contía do crédito que lle corresponda– bonificacións nas cotizacións ata o último día hábil para poder presentar o boletín de cotización correspondente ao mes de decembro do devandito exercicio económico (art. 17 RD 395/2007).

Pero, como se sinalaba anteriormente, o custo destas accións formativas non se asume integramente con cargo a fondos procedentes das cotas de formación profesional senón que se esixe a contribución financeira das propias empresas os/as traballadores/as das cales van resultar beneficiarios/as das accións formativas (art. 14 RD 395/2007). Para estes efectos, o art. 14 Orde TAS/2.307/2007, fixa a porcentaxe mínima de cofinanciamento que, sobre o custo total de formación, se esixe ás empresas: en empresas de 10 a 49 traballadores/as: o 10%; en empresas de 50 a 249 traballadores/as: o 20% e en empresas de 250 ou máis traballadores/as: o 40%.

Tamén neste punto se aprecia a preocupación por favorecer e facilitar o desenvolvemento de accións formativas en empresas de pequeno tamaño, obxectivo ao que se dirixe a previsión conforme á cal quedan exentas desta obriga de cofinanciamento as empresas de menos de dez traballadores/as. Trátase dunha medida xa contemplada na normativa anterior aínda que antes esta posibilidade se reservaba para as empresas de menos de cinco traballadores/as.

Polo que se refire aos **permisos individuais de formación**, estes **fináncianse integramente** con cargo a un crédito adicional concedido ás empresas que concedan permisos deste tipo. Non hai, nestes casos e como xa acontecía na regulación anterior, achega económica das empresas para sufragar o custo dos permisos individuais (art. 14.2 RD 395/2007). O crédito alcanza ata un máximo de 200 horas laborais por permiso e curso académico ou ano natural en función da duración da formación a realizar, e cobre a totalidade do salario a percibir polo/a traballador/a –incluíndo soldo base, antigüidade, complementos fixos e parte proporcional de pagas extraordinarias–, así como das cotizacións a devengar á Seguridade Social durante o permiso (art. 23 Orde TAS/2.307/2007). Deste modo, preténdese que o disfrute do permiso polos/as traballadores/as non supoña un custo para a empresa onde prestan os seus servizos.

A Resolución de 17 de Decembro de 2008, del Servicio Público de Empleo Estatal, determina colectivos e áreas prioritarias, así como as contías cofinanciadas polo Fondo Social Europeo, nas accións de formación de demanda correspondentes o exercicio de 2009. Galicia figura como obxectivo de Convergencia do programa operativo “adaptabilidade e emprego” do mencionado Fondo.

8.3.2 Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais

Poucas novidades hai tamén respecto da participación dos/as representantes dos/as traballadores/as en relación coas accións formativas desenvolvidas polas empresas (art. 15 RD 395/2007 e art. 16 Orde TAS/2307/2007). A representación legal dos/as

traballadores/as debe recibir información detallada sobre as accións formativas que a empresa pretenda desenvolver; e ten competencia para emitir un informe sobre estas. O incumprimento desta obriga de información impide á empresa acceder ás bonificacións que lle correspondan ou, no seu caso, manter as que estea a gozar.

Se, como resultado do informe emitido polos/as representantes, se advertise a existencia de discrepancias sobre o contido ou deseño das accións formativas propostas, fíxase un prazo de 15 días para a súa solución e recoñécese, en caso de que subsista o desacordo, a intervención mediadora da Comisión Paritaria competente a que se refire o art. 35 RD 395/2007. En defecto de tal Comisión ou en caso de que a súa mediación non dese resultados, o art. 15.5 RD 395/2007 prevé que será a Administración quen coñeza sobre elas sempre que a discrepancia se deba a algunha das seguintes causas: discriminación de trato, realización de accións que non se correspondan coa actividade empresarial ou concorrencia de calquera outra circunstancia que poida supoñer abuso de dereito na utilización de fondos públicos. Polo que se refire á Administración competente para controlar as iniciativas de formación nos casos que acaban de mencionarse, será a Administración Xeral do Estado, a través do Servizo Público de Emprego Estatal, a competente cando se trate de empresas que teñan os seus centros de traballo en máis dunha comunidade autónoma, en tanto que corresponderá a estas, a través dos órganos correspondentes, cando as empresas teñan todos os seus centros de traballo na mesma comunidade autónoma (disp. adic. 1.ª RD 395/2007).

A cláusula de peche nesta materia recóllese no art. 15.6 RD 395/2007 que, en caso de empresas sen representación legal dos/as traballadores/as prevé a necesaria conformidade de todos/as os/as traballadores/as afectados/as polas accións formativas. En caso de discrepancia ou denuncia dalgún/a deles/as seguiranse os trámites mencionados para a resolución de discrepancias.

Téñase en conta que a existencia de desacordo entre a empresa e os/as representantes ou os/as propios/as traballadores/as non impedirá a execución das accións formativas nin a aplicación das bonificacións que correspondan respecto das accións executadas. Non obstante, se a Comisión Paritaria non resolve as diferenzas e se emitise resolución pola administración competente declarando a improcedencia da bonificación iniciárase o procedemento para o abono pola empresa das cotas non ingresadas.

Finalmente, estas normas sobre participación dos/as representantes dos/as traballadores/as serán tamén de aplicación respecto dos permisos individuais de formación (art. 15 RD 395/2007).

8.3.3 Execución das accións formativas

Polo que se refire á execución das accións formativas, o RD 395/2007 regula con maior detalle que a normativa anterior, as distintas opcións con que contan as empresas. Para estes efectos, as empresas poden organizar e xestionar a formación de forma individual ou optar por agruparse con outras para organizar a devandita formación. En ambos os dous casos, a formación poderase organizar e xestionar directamente pola empresa ou por unha das empresas integrantes da agrupación -á que se designa como entidade organizadora- ou contratar a súa execución con centros ou entidades especializadas. Neste último caso, o RD 395/2007 introduce unha novidosa limitación á subcontratación ao establecer que «neste último caso, os

citados centros ou entidades deberán asumir, polo menos, a coordinación das accións formativas, non podendo delegar nin contratar con terceiros o desenvolvemento da devandita coordinación».

O art. 16 RD 395/2007 regula con detalle as obrigas de comunicación de inicio e finalización das accións formativas, así como a información que debe achegarse polas empresas ao Servizo Público de Emprego Estatal. Para estes efectos, e coa finalidade de axilizar os procesos de xestión e execución das accións formativas, o art. 17 RD 395/2007 anticipa a implantación de procesos telemáticos, implantación que se levou a cabo a través da Orde TAS/2.307/2007. O seu art. 9 dispón, para estes efectos, a creación dun sistema telemático ao servizo de todas as empresas e as súas entidades organizadoras para o acceso á información, documentos normalizados e procesos telemáticos que sexan precisos para a xestión das accións formativas e dos permisos individuais de formación que programen así como para a aplicación das bonificacións.

O cadro 8.1 analiza o número de participantes segundo o tamaño da empresa medido en número de participantes formados CCAA: Galicia. Os maiores porcentaxes danse entre catro grupos de empresas, no seguinte orden: nas empresas de máis de 4.999 asalariados; nas de 10 a 49; nas pequenas empresas de 1 a 5 traballadores; e nas de intervalos entre 1.000 a 4.999 traballadores.

Respecto ó ano 2009 obsérvase un aumento de 25.230 participantes, sumando 152.388 no exercicio de 2010. Mantense o reparto porcentual entre todo tipo de empresas, con un especial aumento das empresas de máis de 4.999.

■ Cadro 8.1

Intervalos de plantilla	2009		2010	
	Absoluto	%	Absoluto	%
De 1 a 5	20.173	15,9	25.748	16,9
De 6 a 9	6.527	5,1	7.801	5,1
De 10 a 49	25.154	19,8	28.206	18,5
De 50 a 99	10.958	8,6	11.873	7,8
De 100 a 249	11.703	9,2	12.165	8,0
De 250 a 499	7.805	6,1	9.670	6,3
De 500 a 999	5.778	4,5	7.491	4,9
De 1.000 a 4.999	17.578	13,8	18.924	12,4
Mais de 4999	21.482	16,9	30.510	20,0
Outras situacións (*)	11	0,0	--	0,0
Total	127.169	100	152.388	100

(*) Plantilla media no ano anterior inferior a un traballador ou situacións derivadas de fusións, absorcións ou escisións de empresas. No cómputo de participantes formados non están incluídos aqueles que realizaran un permiso individual de información.
Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2010.

O cadro 8.2 móstranos o total de participantes segundo o seu perfil de xénero e idade e sexo. Galicia. Con tales datos observamos que a maior porcentaxe de participantes concentrábase nos dous grupos de idade de entre 26 a 45 anos en ambos sexos. Tamén mostra que, do total de participantes, 90.555 (59,4%) son homes, mentres que 61.833 (40,6%) son mulleres.

■ Cadro 8.2

HOME	2009		2010	
	Intervalos de idade			
	Absoluto	%	Absoluto	%
Total	72.452	100	90.555	100
De 16 a 25	6.220	8,6	7.189	7,9
De 26 a 35	25.417	35,1	31.099	34,3
De 36 a 45	22.287	30,8	28.809	31,8
De 46 a 55	13.931	19,2	16.756	18,5
Mayores de 55	4.594	6,3	6.699	7,4
Sen datos	3	0,0	3	0,0

MULLER	2009		2010	
	Intervalos de idade			
	Absoluto	%	Absoluto	%
Total	54.706	100	61.833	100
De 16 a 25	5.665	10,4	5.431	8,8
De 26 a 35	23.529	43,0	26.641	43,1
De 36 a 45	15.886	29,0	18.958	30,7
De 46 a 55	7.721	14,1	8.539	13,8
Mayores de 55	1.904	3,5	2.261	3,7
Sen datos	1	0,0	3	0,0

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2010.

O cadro 8.3 ofrece información do número de participantes formados realizadas en relación a cinco áreas funcionais (administración, comercial, dirección, mantemento e produción). Pode observarse que a categoría con maior número de participantes foi a referente a Produción (57,3) como xa ocorrera no ano 2009. No resto de áreas mantense tamén datos moi parecidos o do ano precedente, con algunhas diferenzas: deuse un aumento no número de participantes formados no área de Administración (15%) superando este ano o área Comercial (11,2%), que sufriu un descenso porcentual respecto o ano anterior, debido o considerable aumento de participantes na segunda.

Nº de participantes formados segundo áreas funcionais

■ Cadro 8.3

Total	2009		2010	
	Absoluto	%	Absoluto	%
	127.158	100,0	152.388	100,0
Administración	19.656	15,5	22.918	15,0
Comercial	20.228	15,9	22.034	11,2
Dirección	4.380	3,4	5.033	4,0
Mantemento	8.122	6,4	8.436	5,4
Produción	74.772	58,8	93.967	57,3

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2010.

O cadro 8.4 subministra información dos participantes formados por grupo de cotización á seguridade social. Este ano produciuse unha subida xeral da participación moi repartida nas distintas categorías, cuns datos porcentuais moi similares os do exercicio do 2009, sendo os Oficiais de primeira e segunda, seguidos dos administrativos e dos oficiais e auxiliares administrativos, os que concentran un porcentaxe dos participantes do 50,3%.

Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social

■ Cadro 8.4

	2009		2010	
	Absoluto	%	Absoluto	%
1- Enxeñeiros e Licenciados	9.758	7,7	11.712	7,7
2- Enxeñeiros técnicos, Peritos e Axudantes titulados	8.863	7,0	9.990	6,6
3- Xefes administrativos e de taller	8.050	6,3	9.153	6,0
4- Axudantes non titulados/as	9.018	7,1	8.960	5,9
5- Oficiais administrativos	18.585	14,6	20.311	13,3
6- Subalternos	4.017	3,2	4.140	2,7
7- Auxiliares administrativos	13.806	10,9	14.513	9,5
8- Oficiais de primeira e segunda	31.581	24,8	44.700	29,3
9- Oficiais de terceira e especialistas	12.320	9,7	15.658	10,3
10- Traballadores/as maiores de 18 anos non cualificados/as	11.026	8,7	13.093	8,6
11- Traballadores/as menores de 18 anos	134	0,1	158	0,1
Total	127.158	100	152.388	100

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2010.

No cadro 8.5 divídese o número total de participantes en función, primeiro, da modalidade de impartición da formación; e segundo, do nivel de formación. Isto permite concluír que o 45% dos participantes completan a súa formación de xeito presencial, mentres que un 26,3% faíno a distancia, optando por formación a distancia un 26,3%, producíndose unha combinación mixta de ambos os dous modelos nun 21,3% de casos, e optando pola en Teleformación nun 7,1% de casos. Os niveis de formación son básicos nun 45,2%, e ou ben medio, ou superior, nun 54,8 de veces.

■ Cadro 8.5

Modalidade de impartición	Participantes formados	% Col
Presencial	75.067	49,3
A distancia	39.428	25,9
Mixta	26.472	17,4
Teleformación	11.421	7,5
Nivel de formación		
Básico	68.919	45,2
Superior	83.469	54,8
Total	152.388	100

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos Galicia 2010.

O cadro 8.6 danos información do número de participantes formados e distribución polos 20 contidos formativos con maior número de participantes, que supoñen o 76,2% da totalidade de accións formativas. Do total de 152.388 participantes, “Prevención de riscos laborais en xeral” concentra o maior número, 33.057 (21,6%), mentres que as dúas seguintes accións de maior número de formados son a Xestión de Recursos Humanos (6,3) e Informática de Usuario-Ofimática (5,6).

■ Cadro 8.6

Accións formativas	Participantes formados	% parciais
Prevención de riscos laborais en xeral	33.057	21,6
Xestión de Recursos Humanos	9.639	6,3
Informática de Usuario. Ofimática	8.686	5,6
Competencias non clasificadas	8.160	5,3
Lexislación e normativa	7.795	5,1
Seguridade alimentaria: manipulación e control	7.063	4,6
Idiomas	6.326	4,1
Seguridade e Vixancia	4.571	2,9
Atención ao cliente. Calidade/Calidade Servizo	4.182	2,7
Xestión Comercial	3.801	2,5
Coñecemento de produto	3.277	2,1
Actualización da docencia	3.031	1,9
Técnicas de venda e formación de vendedores	3.030	1,9
Calidade	2.811	1,8
Socorrismo e primeiros auxilios	2.420	1,5
Mantenemento industrial	2.126	1,3
Almacenaxe, Stocks e envíos	1.729	1,1
Xestión da produción	1.625	1,0
Xestión Ambiental	1.506	0,9
Operacións de maquinaria; Construción	1.395	0,9
Subtotal	116.230	76,2
Resto	36.158	23,8
Total	152.388	100

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos Galicia 2010.

8.4 Formación profesional ocupacional

O sistema de formación profesional (FP) está dividido en dous subsistemas: a FP inicial ou específica, pertencente ao sistema educativo e a FP para o emprego, que engloba as antigas formación ocupacional e continua, centrada no ámbito laboral e dirixida aos traballadores desempregados e ocupados.

A Consellería de Traballo e Benestar ten atribuído o exercicio das competencias e funcións relativas á formación profesional para o emprego, xestionándose pola Dirección Xeral de Formación e Colocación, a través da Subdirección Xeral de Formación para o Emprego.

Inclúese a continuación un cadro resumo dos cursos de formación para o emprego, tanto para persoas desempregadas como para ocupadas, impartidos en Galicia no 2010.

■ Cadro 8.7

Formación Profesional dirixida prioritariamente a persoas desempregadas

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
AFD programación provincial	770	11.536	43.322.603
AFD programación pluriprovincial	419	6.280	22.374.264
AFD medios propios	199	3.050	12.285.661
Accións experimentais e complementarias	131	1.965	3.118.721
Total	1.519	22.831	81.101.249

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

8.4.1 Formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas

A formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas é unha política activa de emprego que ofrece cursos de formación gratuítos para traballadores/as desempregados (AFD), convocada anualmente pola Dirección Xeral de Formación e Colocación, lévanse a cabo accións formativas para persoas desempregadas inscritas no Servizo Público de Emprego de Galicia. Estas accións están incluídas no Programa Operativo Plurirexional Adaptabilidade e Emprego.

De forma complementaria á AFD realízanse tamén outras accións formativas que completan a oferta de mellora da cualificación. Son accións formativas experimentais e complementarias do ficheiro do Servizo Público de Emprego Estatal e están incluídas no Programa Operativo FSE Galicia 2007-2013.

As programacións levadas a cabo durante o ano 2010 na formación profesional dirixidas prioritariamente a persoas desempregadas en Galicia abranguen cinco grupos fundamentais:

- Cursos de AFD de programación ordinaria.
- Cursos de AFD con compromiso de contratación.
- Cursos de AFD impartidos en centros de formación de titularidade da Xunta de Galicia.

- Cursos experimentais e complementarios das especialidades do ficheiro do Servizo Público do Emprego Estatal
- Cursos do Plan autonómico de formación de formadores

8.4.1.1 Accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas (AFD)

A normativa básica reguladora do plan AFD está contida no Real decreto 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, desenvolvido pola Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, pola que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, en materia de formación de oferta e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas á súa financiación. Neste marco xurídico, a Consellería publicou a Orde do 28 de decembro de 2009 pola que se establecía a convocatoria pública para a programación de accións formativas dirixidas prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas na Comunidade Autónoma de Galicia correspondentes ao exercicio de 2010 (DOG nº253, do 30 de decembro).

Ao abeiro desta convocatoria, no ano 2010 programáronse un total de 1.388 cursos, cun orzamento total de 77.982.787 euros, segundo se especifica nos apartados que se desenvolven a continuación.

Distribución da programación por áreas funcionais

A consellería distribúe a súa programación por áreas funcionais. Estas son unha agrupación das comarcas en conxuntos territoriais do mapa comarcal de Galicia. Con isto preténdese agrupar a aqueles concellos que teñen unhas características comúns no relativo ás necesidades de formación e ás características de desemprego nestes.

A continuación recóllese a programación correspondente ao exercicio do ano 2010 distribuída polas áreas funcionais das catro provincias.

**Formación ocupacional. Plan AFD. Programación.
Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2010**

■ Cadro 8.8

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Programación AFD 2010 - A Coruña			
A Barcala	9	135	435.078
A Coruña	124	1.855	7.412.975
Arzúa	2	30	105.765
Barbanza	20	300	844.502
Bergantiños	13	195	886.084
Betanzos	8	120	397.330
Eume	8	120	508.290
Ferrolterra	98	1.470	5.901.514
Fisterra	3	45	111.952
Muros	4	60	120.620
Noia	6	90	238.958
Ordes	4	60	181.967
Ortega	2	30	137.058
Santiago	113	1.755	7.023.370
Terra de Melide	8	120	515.989
Terra de Soneira	4	60	129.052
Xallas	5	75	203.410
Total A Coruña	431	6.520	25.153.914
Programación AFD 2010 - Lugo			
A Fonsagrada	1	15	69.540
A Mariña Central	17	255	862.918
A Mariña Occidental	23	345	1.535.713
A Mariña Oriental	5	75	199.263
A Ulloa	7	105	362.595
Chantada	10	150	424.799
Lugo	101	1.515	5.960.431
Meira	3	45	166.682
Os Ancares	2	30	106.400
Quiroga	1	15	29.535
Sarria	11	165	580.111
Terra Chá	17	255	801.580
Terra de Lemos	21	315	1.132.760
Total Lugo	219	3.285	12.232.327
Programación AFD 2010 - Ourense			
A Limia	10	150	540.520
Allariz-Maceda	3	45	146.833
Baixa Limia	3	45	180.050
O Carballiño	13	190	579.794
O Ribeiro	10	150	593.794
Ourense	200	2.995	11.679.251
Terra de Caldelas	1	15	35.619
Terra de Celanova	3	45	129.481
Valdeorras	13	195	733.436
Verín	19	285	993.244
Viana	3	45	93.718
Total Ourense	278	4.160	15.705.740
Programación AFD 2010- Pontevedra			
A Paradanta	4	60	161.066
Caldas	15	225	887.343
O Baixo Miño	21	315	1.112.405
O Condado	8	120	415.030
O Deza	23	345	1.327.452
O Morrazo	35	525	2.100.775
O Salnés	40	600	2.196.620
Pontevedra	49	735	2.853.439
Tabeirós-Terra de Montes	16	240	950.684
Vigo	249	3.735	12.885.992
Total Pontevedra	460	6.900	24.890.806
Total FIP Galicia	1.388	20.865	77.982.787

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

Seguimento e control dos cursos

A consellería realiza unha actividade de seguimento e control da calidade dos cursos impartidos dentro de cada programación.

Para estes efectos, os técnicos de formación dos departamentos territoriais da consellería realizan, durante o período da súa impartición, unha media de tres visitas a cada un dos cursos aprobados dentro da programación. Nestas visitas emítese un informe que, con independencia doutros efectos, servirá para valorar a calidade dos cursos impartidos por cada entidade con vistas ao baremo que servirá para aprobar a programación do ano seguinte.

O informe de inserción laboral dos cursos

A través do cruce dos datos do sistema informático de formación ocupacional (SIFO) e do Servizo Público de Emprego de Galicia elabórase un informe sobre a inserción laboral dos alumnos participantes nos cursos de formación profesional para o emprego dirixidos prioritariamente as persoas traballadoras desempregadas, que remataron o curso con avaliación positiva.

Neste momento, e dado que a data límite para o remate dos cursos da programación do ano 2010 era a do 30 de novembro, só se conta cos datos de inserción laboral referidos á programación de 2009.

O informe xeral da inserción laboral dos cursos da programación do 2009 reflicte, aos doce meses desde a data límite para a finalización dos cursos, unha cifra do 57,89% dos alumnos inseridos laboralmente.

Homologacións

Os centros colaboradores de formación profesional ocupacional son aquelas entidades que, cumpridos os requisitos e seguido o procedemento establecido na normativa vixente (Decreto 158/2001, do 29 de xuño, DOG nº 136 do 13 de xullo), obtiveron a homologación dalgunha especialidade formativa, outorgada por resolución da dirección xeral de Formación e Colocación, e a conseguinte inscrición no Censo de centros colaboradores de formación profesional ocupacional da Comunidade Autónoma de Galicia.

O Censo de centros colaboradores é un libro-rexistro, con soporte informático, no que se inscriben, co número de censo que corresponda, as entidades que obteñan a homologación dalgunha especialidade formativa. Na actualidade hai un total de 1.211 centros censados.

Segundo se especifica na normativa vixente, todas as especialidades formativas que se impartan dentro da programación de AFD deberán estar incluídas no ficheiro de especialidades homologadas polo instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal e comprenderán as especificacións técnico-docentes e o contido formativo axeitado de acordo co seu nivel formativo e o grao de dificultade establecido.

Isto fai que o Censo de centros colaboradores sexa un instrumento fundamental de cara á aprobación das distintas programacións do Plan AFD e resalta a necesidade de contar cun amplo número de centros inscritos e de que estes contén coa maior variedade posible de especialidades formativas homologadas. A data 31 de decembro do 2010 había un total de 8.108 homologacións vixentes.

Sectorialización

No ano 2010 continuouse co esforzo sostido de progresiva mellora ao eido da calidade da formación, baseada nalgúns elementos clave: o axuste da oferta formativa anual aos requirimentos do mundo produtivo, o que implica unha metodoloxía de detección de necesidades de formación precisa e realista; a inserción laboral dos alumnos formados como referencia prioritaria; o perfeccionamento continuo dos docentes dende a vertente técnico-profesional e didáctica; a aproximación dos equipos e métodos de traballo ao que demandan as empresas, o que supón priorizar a formación no posto de traballo e as prácticas non laborais e, por último, a concreción de interlocutores sectoriais válidos e involucrados no proceso formativo.

O desenvolvemento da programación levada a cabo como consecuencia da Orde do 28 de decembro do 2009, pola que se establece a convocatoria pública para a programación dos cursos do Plan AFD para o exercicio do ano 2010, estivo centrada nos sectores que a continuación se especifican.

■ Cadro 8.9

Sectorialización

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Imaxe Persoal	18	270	1.565.622
Artes Gráficas	39	585	2.558.366
Fabricación Mecánica	38	570	3.987.835
Seguridade e Medioambiente	6	90	364.922
Sanidade	62	930	2.187.222
Transporte e Mantemento de Vehículos	98	1.470	6.317.891
Informática e Comunicacóns	173	2.595	7.331.224
Comercio e Marketing	46	690	2.300.962
Marítimo Pesqueira	2	30	68.324
Agraria	23	340	1.174.143
Madeira, Moble e Corcho	10	150	803.536
Administración e Xestión	253	3.795	14.494.108
Actividades Físicas e Deportivas	6	90	197.924
Edificación e Obra civil	44	660	3.763.083
Instalación e Mantemento	2	30	200.534
Imaxe e Son	8	120	616.334
Téxtil, Confección e Pel	6	90	424.064
Electricidade e Electrónica	44	660	3.464.727
Hostelería e Turismo	63	945	4.326.199
Artes e Artesanías	5	75	427.160
Servizos Socioculturais e á Comunidade	139	2.065	6.334.403
Enerxía e Auga	18	270	1.293.063
Industrias Alimentarias	7	105	421.947
Total FIP sin compromiso	1.110	16.625	64.623.593

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

8.4.2 Cursos con compromiso de contratación

No exercicio do ano 2010 mantívose o criterio de potenciar a figura dos cursos de formación profesional para o emprego con compromiso de contratación, mantendo o requisito dos anos anteriores de contratar, como mínimo, un 60% dos alumnos que inicien o curso por un período mínimo de 6 meses a xornada completa ou tempo equivalente, no caso de que a contratación non sexa a xornada completa.

Cursos con compromiso de contratación. 2010

■ Cadro 8.10

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Coruña	8	110	349.012
Lugo	1	15	60.131
Ourense	5	70	200.813
Pontevedra	65	975	463.338
Total AFD con compromiso	79	1.170	1.073.295

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

Distribución sectorial

A distribución sectorial da programación dos cursos con compromiso de contratación foi a seguinte:

Distribución Sectorial. 2010

■ Cadro 8.11

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Imaxe Persoal	2	25	135.564
Transporte e Mantemento de Vehículos	62	930	302.004
Comercio e Marketing	6	90	201.251
Sanidade	3	45	150.251
Agraria	2	30	100.559
Madeira, Moble e Corcho	1	15	60.131
Hostalería e Turismo	1	15	56.707
Servizos Socioculturais e á Comunidade	2	20	66.829
Total AFD con compromiso	79	1.170	1.073.295

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

8.4.3 Programación en centros propios

Con cargo ao orzamento do Plan AFD impartíronse, na programación do ano 2010, un total de 199 cursos de formación profesional para o emprego en centros de titularidade da Xunta de Galicia, por un importe total de 12.285.661 euros. Nestes cursos participaron 3.050 alumnos.

Estes cursos impartíronse tanto nos centros propios da Consellería de Traballo e Benestar como nos centros integrados dependentes da Consellería de Educación e

Ordenación Universitaria. Os centros de formación profesional ocupacional dependentes da Consellería de Traballo e Benestar son os de Santiago de Compostela, Ferrol, Lugo, Viveiro, Bueu, Santa María de Europa (Ourense), Cola-Vigo e Centro de Novas Tecnoloxías de Santiago, así como as unidades de acción formativa (UAF) de Ames, Melide, Negreira e Monforte de Lemos. Impártense cursos, así mesmo, no centro de formación de Labañou (A Coruña).

Os centros integrados da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria nos que se impartiron cursos de formación ao emprego no 2010 son: CIFP A Granxa, CIFP Anxel Casal, CIFP Fene, CIFP Carlos Oroza, CIFP Compostela, CIFP Paz Andrade, CIFP Politécnico Santiago, CIFP Ucha Piñeiro, CIFP A Farixe e CIFP Someso.

CURSOS DE MEDIOS PROPIOS – 2010

■ Cadro 8.12

Cursos de medios propios. 2010

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Coruña	96	1.505	5.482.775
Lugo	35	525	2.239.600
Ourense	41	615	2.670.477
Pontevedra	27	405	1.892.809
Total AFD medios propios	199	3.050	12.285.661

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

Distribución sectorial

A distribución sectorial dos cursos impartidos ao longo do ano 2010 en centros propios foi a seguinte:

Distribución sectorial. 2010

■ Cadro 8.13

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Artes Gráficas	6	90	310.188
Fabricación Mecánica	22	330	2.409.411
Sanidade	10	150	334.426
Transporte e Mantemento de Vehículos	13	195	689.587
Informática e Comunicacóns	15	225	689.587
Marítimo Pesqueira	2	30	89.024
Comercio e Marketing	1	15	71.539
Agraria	16	240	873.991
Instalación e Mantemento	13	195	1.032.206
Edificación e Obra Civil	18	270	1.223.123
Administración e Xestión	2	30	104.678
Madeira, Moble e Corcho	18	270	1.168.823
Imaxe e Son	1	15	65.286
Actividades Físicas e Deportivas	2	30	58.252
Electricidade e Electrónica	9	135	817.019
Artes e Artesanías	4	60	129.450
Hostalería e Turismo	8	120	648.744
Téxtil, Confección e Pel	1	15	52.126
Servizos Socioculturais e á comunidade	32	545	1.182.596
Formación complementaria	1	15	10.760
Energía e Auga	5	75	345.038
Total AFD sin compromiso	199	3.050	12.305.854

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

8.4.4 Cursos experimentais e complementarios das especialidades do ficheiro do Servizo Público de Emprego Estatal

O obxecto desta convocatoria é o financiamento de accións formativas experimentais e complementarias das especialidades formativas do ficheiro do Servizo Público de Emprego Estatal dirixidas prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas.

Estas accións regúlanse na Orde do 30 de abril de 2010 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas experimentais e complementarias. (DOG nº85, do 6 de maio).

Beneficiarios e orzamento

Ao abeiro deste orde programáronse un total de 131 accións formativas dirixidas prioritariamente a traballadores desempregados, nas que participaron un total de 1.965 alumnos, cun orzamento de 3.118.721 euros.

8.4.5 Plan autonómico de formación de formadores

Continuando coa aplicación do Decreto 292/2000, do 21 de decembro, que aproba o certificado de profesionalidade da ocupación de formador ocupacional, durante o ano 2010 ofrecéronse dende a Dirección Xeral de Formación e Colocación catro

cursos on-line nesta materia, correspondentes ás unidades de competencia 9397 “Programas accións formativas vinculándoas ao resto das accións de formación de organización, de acordo coas demandas do contorno” e 9409 “Contribuír activamente á mellora da calidade da formación”, ambas pertencentes ao curso SSCFI0.

8.4.6 O Plan de perfeccionamento técnico

O Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal convoca anualmente unha serie de cursos de perfeccionamento técnico para os docentes dos cursos do plan AFD, que se levan a cabo nos centros nacionais de formación profesional para o emprego distribuídos por todo o territorio do Estado.

Nesta área a Dirección Xeral de Formación e Colocación realiza unha función de intermediación en dúas fases:

- Dar a publicidade necesaria á convocatoria do Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal entre os docentes que realizan a súa labor no ámbito da comunidade autónoma.
- Remitir, informadas pola Dirección Xeral de Formación e Colocación, as solicitudes de participación nestes cursos presentados polos docentes.

No ano 2010 na Comunidade Autónoma de Galicia programáronse 2 cursos no Centro Nacional de Formación Ocupacional de Santiago de Compostela, aos que asistiron docentes do Plan AFD ou de escolas-obradoiro de diversas comunidades do Estado.

8.4.7 Plan de calidade en centros de formación profesional para o emprego

No ano 2004 iniciouse un novo proceso no camiño da calidade nos centros de formación profesional ocupacional, que tiña como obxectivo a implantación dun sistema de xestión de calidade segundo os requisitos da norma internacional de calidade UNE en ISO 9001:2000 nestes centros.

Esta implantación tivo dous apartados, un para a totalidade dos procesos dos seis centros propios da Xunta de Galicia e en oito centros colaboradores. Outro, para os procesos operativos dos centros, para os que se fixeron accións nos seis centros propios e en dúas unidades de acción formativa.

Unha vez rematado o traballo pola empresa encargada de realizar estas labores, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, en cinco dos seis centros existentes, así como dos procesos clave no Centro Nacional de Santiago de Compostela e nas unidades de acción formativa de Monforte de Lemos e Ames. Ao mesmo tempo, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, nos oito centros colaboradores que participaron neste proceso.

O obxectivo final acadado foi a certificación en calidade por parte da Asociación Española de Normalización e Certificación, AENOR, dos centros de formación profesional ocupacional de Ferrol, Viveiro, Lugo, Santa María de Europa de Ourense e Cola-Vigo, así como oito dos centros colaboradores participantes.

No ano 2006 desenvolveuse un proceso de mellora no sistema de xestión de calidade para garantir o mantemento e vixencia da certificación en calidade nos cinco centros que xa a posuían. Finalizouse tamén a implantación do sistema no Centro Nacional de Santiago de Compostela, acadando tamén para este centro a antedita certificación de calidade.

Nos anos 2007, 2008 e 2009 leváronse a cabo distintas actuacións para, por unha banda, acadar a renovación da certificación por parte do organismo certificador e, por outra, desenvolver un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade implantado nos centros, adaptando o sistema ás necesidades de cada centro e certificando o centro de Bueu.

No ano 2010 certificouse en calidade ao centro de Novas Tecnoloxías de Santiago de Compostela.

8.5 Formación profesional dirixida prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas

A formación profesional dirixida prioritariamente a ocupados/as regulada no Real decreto 395/2007 do 23 de marzo, ten como finalidade proporcionarlle aos traballadores ocupados a cualificación que poidan necesitar ao longo da súa vida laboral, co fin de que obteñan os coñecementos e prácticas axeitados aos requirimentos que en cada momento precisan as empresas, e permita compatibilizar a súa maior competitividade coa mellora da capacitación profesional e promoción individual do traballador.

Dentro da formación para o emprego dirixida prioritariamente a traballadores/as ocupados/as existen dous tipos de actuacións: as incluídas dentro do Programa Operativo Plurirexional, que englobaría os plans formativos e as accións de apoio e acompañamento á formación, e as incluídas no Programa Operativo FSE Galicia 2007-2013, que incluíría as accións formativas dirixidas prioritariamente ás persoas traballadoras.

8.5.1 Plans de formación

Existen dúas ordes que teñen por obxecto a aprobación da convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico.

Estas ordes son: a Orde do 6 de outubro de 2008 pola que se aproba a convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación intersectoriais dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº197, do 10 de outubro) e a Orde do 24 de outubro de 2008, pola que se aproba a convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación sectoriais dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico en aplicación da Orde TAS/718/2008 do 7 de marzo, e se estableceron as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº211 do 30 de outubro).

Accións e orzamento

Os plans de formación intersectorial deron lugar ás distintas accións:

Distribución Plans de Formación Intersectorial 2009-2010

■ Cadro 8.14

	Entidades	Plans	Accións Formativas
Intersectorial	10	10	548
Autónomos	18	18	86
Economía Social	3	3	43
Total Intersectorial	31	31	677

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

Así mesmo, os plans de formación sectoriais deron lugar ás seguintes actuacións:

Distribución Plans de Formación Sectoriais 2009-2010

■ Cadro 8.15

	Entidades	Plans	Accións Formativas
Transporte	7	7	37
Téxtil, Vidro e cerámica, Artesanía	7	7	67
Química e Enerxía			
Servizos á Comunidade	23	23	291
Administración e Novas Tecnolox.	10	10	98
Comercio e Hostalería	23	23	183
Construción e Madeira	19	19	101
Metal	6	6	161
Total Sectorial	95	95	938

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Formación e Colocación.

8.5.2 Accións de apoio e de acompañamento á formación

Os proxectos obxecto de financiación nesta convocatoria terán como finalidade o desenvolvemento de accións de investigación, prospección do mercado do traballo, determinación das necesidades de formación, análise da repercusión de formación profesional para o emprego na competitividade das empresas e dos traballadores, a realización de estudos de carácter sectorial e multisectorial e produtos e ferramentas innovadoras relacionados coa formación para o emprego, dirixidas ao ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia.

Aparecen regulados na Orde do 14 de setembro de 2010 pola que se aproba a convocatoria de subvencións públicas destinadas á realización de accións de apoio e de acompañamento á formación, de ámbito autonómico, correspondentes ao exercicio do ano 2010, en aplicación da Orde TIN/2805/2008, do 26 de novembro, pola que se desenvolve o Real decreto 395/2007, de 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, en materia de accións de

apoio e acompañamento á formación, e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas a súa financiación (Diario Oficial de Galicia n.º 182, do 21 de setembro de 2010).

8.5.3 Accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas

Orde do 7 de maio de 2010 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo para o exercicio do 2010.

A formación profesional para o emprego ten como finalidade proporcionar ás persoas traballadoras ocupadas a formación que poidan necesitar ao longo da súa vida laboral, co fin de que obteñan os coñecementos e prácticas adecuados os requirimentos que en cada momento precisen as empresas, e permita compatibilizar unha maior concorrencia coa mellora da capacitación profesional e promoción individual do traballador.

Constitúen principios xerais da formación dirixida a ocupados: o protagonismo dos axentes sociais no seu desenvolvemento; a unidade de mercado de traballo e a liberdade de circulación das persoas traballadoras ocupadas no desenvolvemento das accións formativas, tanto dentro do territorio español como no ámbito da Unión Europea; a consideración desta formación como instrumento esencial para garantir a formación ao longo da súa vida.

8.6 O plan galego de formación profesional

No ano 2008 apróbase o II Plan Galego de Formación Profesional. Este plan nace co obxectivo último de converterse no instrumento clave que contribúa a que a sociedade galega se converta nunha sociedade “cualificada”, a través da implantación efectiva dun sistema integrado de cualificacións e formación profesional.

Articúlase ao redor de catro liñas estratéxicas. A primeira fai referencia á Integración dos sistemas de cualificacións e formación profesional. Preténdense, dentro desta liña, potenciar o traballo coordinado das distintas instancias que participan no deseño e configuración da formación profesional, cara á integración dos tres subsistemas, instancias que, aínda que, sen dúbida, estaban traballando de forma coordinada, deberán pasar a funcionar de forma integrada. O novo Real Decreto 395/2007, que engloba no novo subsistema de formación para o emprego os subsistemas de ocupacional e continua e o Decreto autonómico 266/2007, polo que se regulan os centros integrados de formación profesional en Galicia, supoñen un importante avance na materia, avance que debe ser trasladado á práctica, sempre tendo presente que o marco de referencia é o sistema nacional de cualificacións profesionais.

A segunda das liñas estratéxicas, o óptimo aproveitamento dos recursos e da xestión, ten como cerne da mesma o cumprimento do principio básico de conexión da formación profesional cos requirimentos do mercado laboral en dúas fronte: tanto no que respecta ás necesidades da formación do tecido produtivo, como no que respecta ás necesidades de formación dos traballadores, a través, neste caso, da atención personalizada aos demandantes por parte do servizo público de emprego.

A calidade e a innovación conforman a terceira das liñas estratéxicas de actuación. Refírese á necesidade permanente de melloras dos equipamentos e condicións de impartición da formación, así como á necesidade de deseño de novos métodos didácticos e da avaliación da adecuación dos programas formativos, e da aplicación das novas tecnoloxías entre outras.

Por último, aínda que non menos importante, figura a liña relativa á promoción de aprendizaxe ao longo da vida, que pretende, por unha banda, a incorporación do conxunto da poboación activa aos procesos de formación e inserción laboral, e por outra ao establecemento dos procedementos de acreditación e avaliación da competencia profesional.

Formación no emprego 2010. Principais indicadores segundo Comunidade Autónoma

■ Cadro 8.16

Total Nacional	
Formación de Demanda	Exercicio 2010
Participantes formados	2.771.069
Taxa de cobertura (1)	22,6
Media de horas de formación	26,8
Empresas formadoras	380.548
Taxa de cobertura (2)	24,6
Financiación	
Crédito asignado	722.594.197,8
Crédito disposto	516.087.731,82
Formación de Oferta estatal	
Participantes formados estimados	770.000
Taxa de cobertura ocupados (4) (3)	23,0
Total Galicia (*)	
Formación de Demanda	Exercicio 2010
Participantes formados	152.388
Taxa de cobertura (1)	22,9
Media de horas de formación	31,4
Empresas formadoras	31.493
Taxa de cobertura (2)	31,4
Financiación	
Crédito asignado	37.502.731,21
Crédito disposto	28.677.508,16

(*) O referente territorial para os participantes formados é a Comunidade Autónoma do centro de traballado participante; para ás empresas, a Comunidade Autónoma da sede social da empresa. Os participantes formados, por tanto, poden ser de empresas con sede social noutra Comunidade Autónoma, e as empresas poden ter participantes formados noutros centros de traballo ubicados en comunidades autónomas distintas.

(1) % de participantes formados na iniciativa de Demanda sobre asalariados do sector privado EPA 2010.

(2) % de empresas formadoras sobre empresas en alta na Tesorería Xeral da Seguridade Social (agás sector público).

(3) % de participantes formados en Demanda e Oferta estatal sobre ocupados EPA 2010. Para o cálculo de esta taxa excluíuse a porcentaxe de participantes desempregados da iniciativa de oferta.

Fonte: FTFE. Observatorio da Formación para o Traballo.

Parte I A NEGOCIACIÓN COLECTIVA EN GALICIA

9.1 Metodoloxía

A primeira parte deste capítulo recolle unha análise dos convenios colectivos asinados e revisados durante este ano en Galicia.

O criterio de inclusión que se utiliza é o da vixencia económica, polo que os convenios que se teñen en conta neste informe son os asinados e revisados en 2010 que teñen vixencia e efectos económicos durante este ano 2010 así como os convenios asinados ou revisados nos últimos días do ano anterior que teñen vixencia e inicio de efectos en 2010. Non se consideraron aqueles convenios que, aínda que foron asinados ou revisados durante o ano 2010, non teñen efectos económicos para este ano.

O informe abarca a negociación colectiva estatutaria, de eficacia xeral, os pactos extraestatutarios e os acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de tipo

mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas, na medida en que se ten coñecemento deles.

Os datos estatísticos que figuran neste informe foron elaborados tendo en conta o contido dos convenios colectivos e o establecido nas follas estatísticas que de xeito preceptivo os acompañan, e que foron achegados puntualmente a este Consello pola Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Dende a posta en marcha durante este ano do programa REGCON para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, a información extráese directamente do programa desde este Consello.

Para o cálculo da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta os incrementos salariais indicados nos convenios de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial recollidas neles de igual xeito, sen ter en conta os incrementos lineais ou os convenios nos que se indican varios incrementos.

Calcúlase tamén neste informe a media ponderada tendo en conta os incrementos salariais indicados para este ano 2010 nos convenios asinados en anos anteriores e as cláusulas de revisión salarial do ano 2009 que non tiñan efectos retroactivos senón que indicaban o inicio dos seus efectos para 2010.

Para determinar a xornada media pactada tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 131 este ano, o 65,8% do total de convenios asinados e revisados.

A segunda parte do capítulo refírese aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a traballadores/as en Galicia.

Tendo en conta estes datos, inclúese tamén a media ponderada considerando os incrementos salariais indicados nestes convenios.

A información recóllese dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2010 ou posterior; combinando esta información coa remitida pola Subdirección Xeral de Estatística do Ministerio de Traballo e Inmigración co fin de recoller só os que afectan a traballadores/as nalgunha das catro provincias galegas.

Nos convenios de sector o dato do número de traballadores/as aos que afectan foi elaborado polo IGE baseándose no traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

A fonte dos datos remitidos polo IGE son as Contas de cotización á Seguridade Social (Tesourería Xeral da Seguridade Social).

Nos convenios de empresa estes datos recóllense dos remitidos polo Ministerio e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas.

9.2 Estrutura da negociación colectiva

O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2010 é de 816, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente (Cadro 9.1). Os traballadores/as aos que afectan son 471.780.

**Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias.
Galicia. 2005-2010**

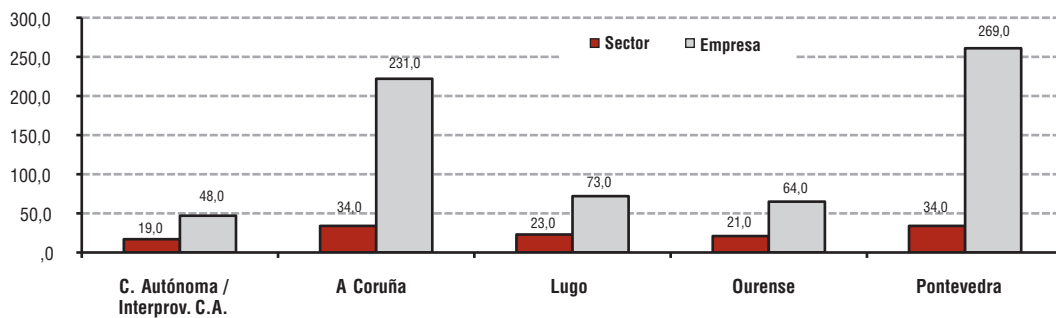
■ Cadro 9.1

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	13	34	23	20	34	124
Empresa	41	186	62	55	221	565
Total 2005	54	220	85	75	255	689
Sector	14	34	23	21	34	126
Empresa	45	195	63	57	228	588
Total 2006	59	229	86	78	262	714
Sector	14	34	23	21	33	125
Empresa	45	203	66	59	234	607
Total 2007	59	237	89	80	267	732
Sector	15	34	23	21	34	127
Empresa	47	210	69	60	247	633
Total 2008	62	244	92	81	281	760
Sector	17	34	23	21	34	129
Empresa	47	222	72	65	261	667
Total 2009	64	256	95	86	295	796
Sector	19	34	23	21	34	131
Empresa	48	231	73	64	269	685
Total 2010	67	265	96	85	303	816

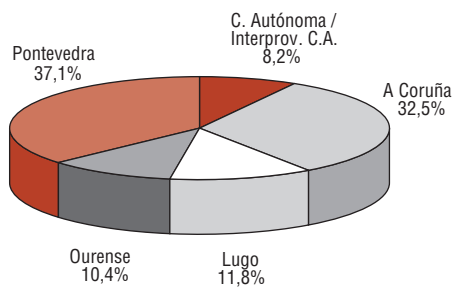
Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Ano 2010. Distribución territorial



Ano 2010. Representación porcentual da distribución territorial



Refírense estes datos a convenios de empresa e de sector negociados en Galicia, incluíndo neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

Asináronse por primeira vez este ano 20 novos convenios (2 de sector e 18 de empresa, (Cadro 9.2) que afectan a 6.109 traballadores/as.

**Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010**

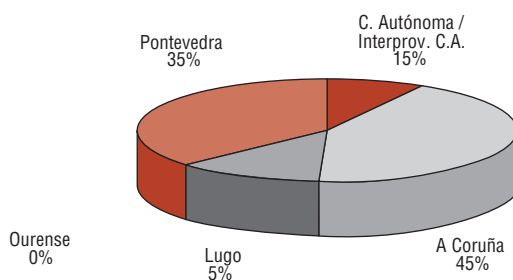
■ Cadro 9.2

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agríc. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	-	-	-	-	0
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	2	-	-	-	-	2
Total	2	0	0	0	0	2

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agríc. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	1	-	-	6	7
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	1	8	1	-	1	11
Total	1	9	1	0	7	18

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Convenios colectivos de empresa negociados por primeira vez. Porcentaxe provincial



Durante o ano 2010 foron asinados e/ou revisados 199 convenios (147 convenios asinados e 52 revisados), dos que 61 son de sector (30 asinados e 31 revisados) e 138 son de empresa (117 asinados e 21 revisados).

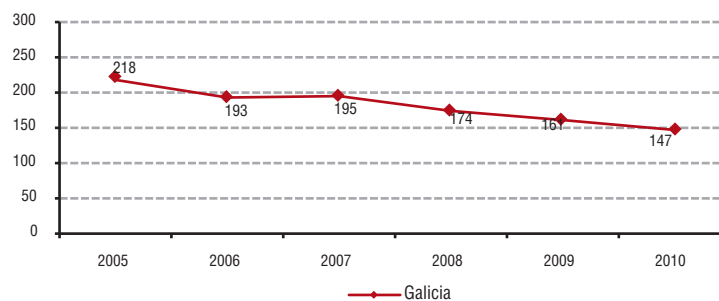
Os Cadros 9.3 e 9.4 recollen estes datos por provincias así como a evolución no número de convenios asinados e revisados no período 2005-2010.

**Evolución dos convenios colectivos asinados.
Por provincias. Galicia. 2005-2010**

■ **Cadro 9.3**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	4	9	12	13	12	50
Empresa	7	51	23	25	62	168
Total 2005	11	60	35	38	74	218
Sector	2	10	5	13	12	42
Empresa	16	46	14	15	60	151
Total 2006	18	56	19	28	72	193
Sector	4	10	5	9	13	41
Empresa	8	44	24	14	64	154
Total 2007	12	54	29	23	77	195
Sector	7	29	23	14	58	131
Empresa	5	8	9	12	9	43
Total 2008	12	37	32	26	67	174
Sector	4	4	3	10	9	30
Empresa	9	38	8	10	66	131
Total 2009	13	42	11	20	75	161
Sector	4	6	3	8	9	30
Empresa	7	30	16	10	54	117
Total 2010	11	36	19	18	63	147

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

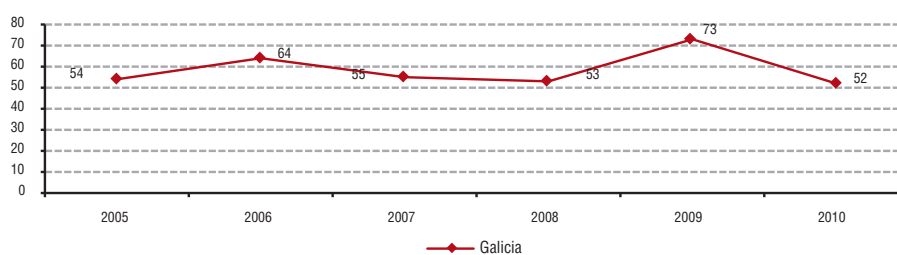


Evolución dos convenios colectivos revisados. Por provincias. Galicia. 2005-2010

Cadro 9.4

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	2	13	4	6	8	33
Empresa	0	5	4	4	8	21
Total 2005	2	18	8	10	16	54
Sector	1	7	10	7	10	35
Empresa	2	7	5	6	9	29
Total 2006	3	14	15	13	19	64
Sector	1	6	5	8	9	29
Empresa	4	6	4	3	9	26
Total 2007	5	12	9	11	18	55
Sector	3	5	5	2	6	21
Empresa	3	9	3	5	12	32
Total 2008	6	14	8	7	18	53
Sector	4	12	12	8	8	44
Empresa	4	9	9	1	6	29
Total 2009	8	21	21	9	14	73
Sector	7	6	7	7	4	31
Empresa	4	5	5	0	7	21
Total 2010	11	11	12	7	11	52

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.



Se ademais dos convenios asinados este ano se teñen en conta os convenios asinados en anos anteriores con vixencia para o ano 2010 ou posterior, o número de convenios con vixencia expresa para 2010 é de 366. Estes convenios afectan a 271.855 traballadores/as.

Deles 76 son de sector (o 58% do total dos de sector existentes) e afectan a 230.091 traballadores/as e 290 son de empresa (o 42,3% do total dos de empresa existentes) e afectan a 41.764 traballadores/as.

9.3 Ámbitos de aplicación

9.3.1 Funcional

Dos 199 convenios asinados ou revisados este ano, o 31% son de sector (61 convenios) e o 69% de empresa (138 convenios). Non obstante o anterior, tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría dos traballadores/as e das empresas están afectados por convenios de sector:

Continuando coa mesma liña que en anos anteriores, seguen sendo o sector servizos e o da industria os que agrupan o maior número de convenios (Cadro 9.5).

Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010

■ Cadro 9.5

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios de sector asinados	-	-	1	3	4
Convenios de sector revisados	-	1	-	6	7
Convenios de empresa asinados	-	2	-	5	7
Convenios de empresa revisados	1	-	-	3	4
A Coruña					
Convenios de sector asinados	-	3	-	3	6
Convenios de sector revisados	-	1	-	5	6
Convenios de empresa asinados	-	10	-	20	30
Convenios de empresa revisados	-	4	-	1	5
Lugo					
Convenios de sector asinados	-	1	-	2	3
Convenios de sector revisados	-	3	-	4	7
Convenios de empresa asinados	2	7	1	6	16
Convenios de empresa revisados	-	2	-	3	5
Ourense					
Convenios de sector asinados	-	4	1	3	8
Convenios de sector revisados	-	2	-	5	7
Convenios de empresa asinados	-	7	-	3	10
Convenios de empresa revisados	-	-	-	-	0
Pontevedra					
Convenios de sector asinados	-	2	-	7	9
Convenios de sector revisados	-	2	-	2	4
Convenios de empresa asinados	-	34	-	20	54
Convenios de empresa revisados	-	3	-	4	7
Galicia					
Convenios de sector asinados	0	10	2	18	30
Convenios de sector revisados	0	9	0	22	31
Convenios de empresa asinados	2	60	1	54	117
Convenios de empresa revisados	1	9	0	11	21

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

9.3.2 Territorial

Igual que en anos anteriores o ámbito territorial de negociación máis empregado foi o provincial, tan só o 11% dos convenios asinados e/ou revisados en 2010 foron de ámbito superior á provincia.

Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negociadora, o 37% do total, seguida da Coruña cun 24%.

9.3.3 Temporal

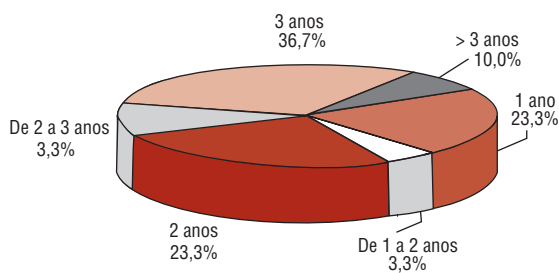
Nos Cadros 9.6 e 9.7 pódense apreciar as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa respectivamente.

■ Cadro 9.6

Vixencias medias dos convenios colectivos de sector. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2010

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
1 ano	-	0,00	2	33,33	-	0,00	5	62,50	-	0,00	7	23,33
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	12,50	-	0,00	1	3,33
2 anos	2	50,00	1	16,67	-	0,00	2	25,00	2	22,22	7	23,33
De 2 a 3 anos	1	25,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	3,33
3 anos	1	25,00	2	33,33	1	33,33	-	0,00	7	77,78	11	36,67
Máis de 3 anos	-	0,00	1	16,67	2	66,67	-	0,00	-	0,00	3	10,00
Total	4		6		3		8		9		30	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

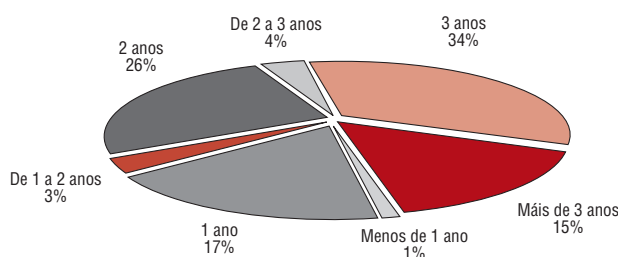


■ Cadro 9.7

Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2010

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,85	1	0,85
1 ano	1	14,29	4	13,33	2	12,50	5	50,00	8	14,81	20	17,09
De 1 a 2 anos	-	0,00	3	10,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	3	2,56
2 anos	2	28,57	7	23,33	4	25,00	4	40,00	13	24,07	30	25,64
De 2 a 3 anos	-	0,00	3	10,00	-	0,00	-	0,00	2	3,70	5	4,27
3 anos	2	28,57	8	26,67	5	31,25	1	10,00	24	44,44	40	34,19
Máis de 3 anos	2	28,57	5	16,67	5	31,25	-	0,00	6	11,11	18	15,38
Total	7		30		16		10		54		117	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.



As vixencia que máis se repiten nos 117 convenios de empresa asinados este ano é a de 3 anos (o 34,2%), 2 anos (o 25,6%) e 1 ano (o 17,1%).

○ 15,4% indica unha vixencia superior de 3 anos.

Nos 30 convenios de sector asinados o 36,7% indica unha vixencia de 3 anos, un 23,3% indica 1 ano e outro 23,3 indican 2 anos.

○ 10% indica unha vixencia de máis de 3 anos.

Entre os convenios asinados que teñen vixencia superior a un ano (119 convenios, o 80,95% do total), 19 rematan a súa vixencia neste ano 2010 (1 é de sector e 18 de empresa).

9.3.4 Persoal

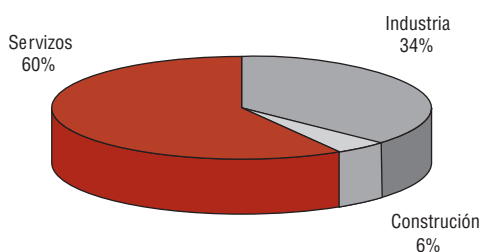
Os convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2010 afectaron a 175.419 traballadores/as (Cadros 9.8 e 9.9). O 92,4% deles teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector:

Cadro 9.8 Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010

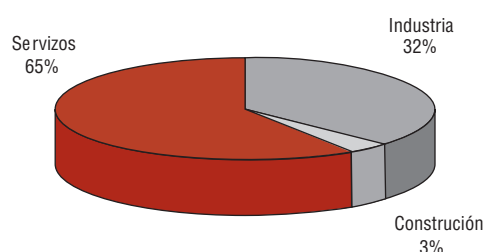
	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Industria	2.854	52	10.480	1.015	2.374	600	7.129	703	32.255	5.390	55.092	7.760
Construción	450	20	-	-	-	-	9.635	685	-	-	10.085	705
Servizos	20.421	3.957	33.504	3.625	6.290	1.420	9.525	4.216	27.074	2.874	96.814	16.092
Total	23.725	4.029	43.984	4.640	8.664	2.020	26.289	5.604	59.329	8.264	161.991	24.557

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Convenios de sector
Traballadores/as afectados/as
por sectores economicos**



Empresas afectadas por sectores económicos

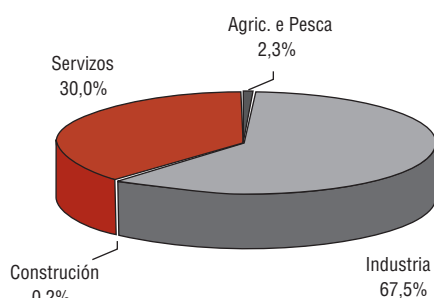


Cadro 9.9 Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010

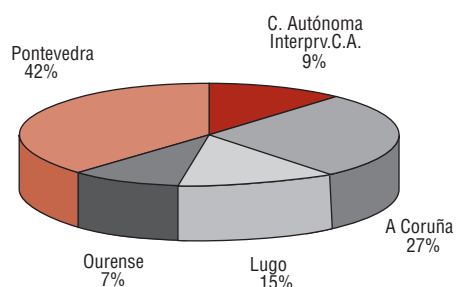
	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas
Agric. e Pesca	200	1	-	-	111	3	-	-	-	-	311	4
Industria	1.679	4	1.578	14	460	9	1.015	7	4.334	37	9.066	71
Construción	-	-	-	-	27	1	-	-	-	-	27	1
Servizos	1.048	9	1.074	25	488	9	165	3	1.249	24	4.024	70
Total	2.927	14	2.652	39	1.086	22	1.180	10	5.583	61	13.428	146

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

**Convenios de empresa
Traballadores/as afectados/as
por sectores economicos**



Empresas afectadas por provincias



O sector servizos é, nos convenios de sector, o que agrupa o maior número de traballadores/as (60%), seguido da industria (34%).

Por provincias foi Pontevedra a que acaparou o maior número de traballadores/as, seguida da Coruña.

No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2010 afectou a 24.703 empresas.

Os Cadros 9.10 e 9.11 agrupan os convenios de sector en función do número de traballadores/as e de empresas aos que afectan cada convenio, e neles obsérvase que nos convenios de sector o maior número deles concéntrase nos tramos que afectan entre 1.001 e 3.000 traballadores/as (23 convenios, un 37,7%) e entre 101 e 500 traballadores/as (17 convenios, un 27,87%), seguidos dos que afectan entre 501 e 1.000 traballadores/as e entre 3.001 e 5.000 (6 convenios, un 9,84% para cada un deles).

■ Cadro 9.10

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2010

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
51-100 trab.	-	0,00	-	0,00	1	10,00	1	6,67	-	0,00	2	3,28
101-500 trab.	2	18,18	4	33,33	3	30,00	5	33,33	3	23,08	17	27,87
501-1.000 trab.	1	9,09	-	0,00	3	30,00	1	6,67	1	7,69	6	9,84
1.001-3.000 trab.	6	54,55	3	25,00	3	30,00	6	40,00	5	38,46	23	37,70
3.001-5.000 trab.	1	9,09	2	16,67	-	0,00	1	6,67	2	15,38	6	9,84
5.001-10.000 trab.	1	9,09	2	16,67	-	0,00	1	6,67	-	0,00	4	6,56
10.001-20.000 trab.	-	0,00	1	8,33	-	0,00	-	0,00	1	7,69	2	3,28
+20.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	7,69	1	1,64
Total convenios	11	100	12	100	10	100	15	100	13	100	61	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Cadro 9.11

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2010

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	2	18,18	2	16,67	1	10,00	3	20,00	1	7,69	9	14,75
51-100 empresas	5	45,45	4	33,33	1	10,00	5	33,33	3	23,08	18	29,51
101-500 empresas	3	27,27	4	33,33	7	70,00	4	26,67	4	30,77	22	36,07
501-1.000 empresas	-	0,00	1	8,33	1	10,00	1	6,67	3	23,08	6	9,84
1.001-2.000 empresas	-	0,00	1	8,33	-	0,00	2	13,33	1	7,69	4	6,56
+ de 2.000 empresas	1	9,09	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	7,69	2	3,28
Total convenios	11	100	12	100	10	100	15	100	13	100	61	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Tendo en conta o número de empresas afectadas nos convenios de sector asinados e revisados este ano, obsérvase que o maior número de convenios está comprendido no tramo de 101 a 500 empresas (un 36,07%), seguido do de 51 a 100 empresas (o 29,51%) e do de 0 a 50 empresas (o 14,75%).

Nos convenios de empresa o 33,33% son convenios de empresas que teñen ata 30 traballadores/as. (Cadro 9.12)

■ Cadro 9.12

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2010

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
6-30 trab.	2	18,18	13	37,14	11	52,38	1	10,00	19	31,15	46	33,33
31-49 trab.	1	9,09	3	8,57	2	9,52	4	40,00	15	24,59	25	18,12
50-100 trab.	3	27,27	9	25,71	4	19,05	3	30,00	10	16,39	29	21,01
101-250 trab.	2	18,18	10	28,57	4	19,05	-	0,00	12	19,67	28	20,29
251-500 trab.	2	18,18	-	0,00	-	0,00	2	20,00	4	6,56	8	5,80
501-750 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
751-1.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,64	1	0,72
1.001-2.000 trab.	1	9,09	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,72
2.001-3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
+ 3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Total convenios	11	100	35	100	21	100	10	100	61	100	138	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Os tramos seguintes son os dos convenios que afectan a empresas de 50 a 100 traballadores/as (21,01%), de 101 a 250 traballadores/as (20,29%) e de 31 a 49 traballadores/as (18,12%).

O Cadro de persoal medio das empresas afectadas por esta negociación (Cadro 9.13) é de 7 traballadores/as por empresa, 7 traballadores/as por empresa nos convenios colectivos de sector, e 92 nos de empresa.

Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2010

■ Cadro 9.13

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	5,89	9,48	4,29	4,69	7,18	6,60
Empresa	209,07	68,00	49,36	118,00	91,52	91,97
Total	6,59	9,97	4,77	4,89	7,80	7,10

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

9.3.5 Desenvolvemento da negociación

■ Duración das negociacións:

Na elaboración deste dato empréganse como data inicial a da constitución da comisión negociadora, recollida da que se sinala na folla estatística do convenio, ou nas actas se se dispón delas, e como data final a da sinatura do convenio.

○ 21,4% dos convenios de empresa asinados este ano negociáronse nun mes ou menos. No 39,3% a negociación durou máis de 3 meses e ata 9 meses.

Nos convenios de sector no 30% a negociación durou máis de 3 meses e ata 6 meses e o 20% empregou na negociación 1 mes ou menos.

■ Participación de mulleres na composición das mesas negociadoras

Analizando os 137 convenios dos asinados este ano nos que figura nas actas a composición da comisión negociadora de xeito nominativo (o 93,2% dos asinados que afectan a 68.317 traballadores/as, o 91,4% do total) existe participación de mulleres na comisión negociadora en 92 convenios (67,2%) que afectan a 62.240 traballadores/as (o 91,1%).

Estas porcentaxes están calculadas respecto dos convenios e traballadores/as afectados/as por eles dos que se coñece a composición da comisión negociadora.

○ número total de mulleres que participou na negociación de convenios este ano foi de 75 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 19% fronte a 326 homes, un 81%) e 215 por parte das organizacións sindicais (un 25% fronte a 657 homes, un 75%).

9.4 Réxime económico

9.4.1 Incremento salarial medio ponderado

A media ponderada do incremento salarial pactado en 2010 en Galicia foi do 2,69% (Cadro 9.14a).

■ Cadro 9.14a

**Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias. Galicia. 2006-2010**

	Convenios sector					Revisións sector					Convenios empresa					Revisións empresa					Media total				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	4,17	5,14	4,34	2,53	2,42	3,56	5,23	3,40	3,28	3,16	3,50	3,80	3,19	2,33	2,53	3,15	4,94	2,50	2,85	3,81	3,78	5,13	3,52	3,16	2,99
Lugo	3,91	5,42	3,72	3,09	3,44	3,94	5,17	4,02	3,35	3,66	3,73	3,99	3,10	1,98	2,98	3,85	4,62	3,28	2,11	3,27	3,92	5,06	3,69	3,29	3,55
Ourense	4,21	5,20	4,23	2,14	1,57	3,67	3,35	3,70	3,10	2,30	4,98	4,50	4,58	1,92	1,79	3,43	2,70	2,50	3,00		4,00	4,37	4,10	2,75	1,81
Pontevedra	3,70	5,62	3,98	2,40	3,17	3,86	4,25	4,95	4,73	2,48	3,90	4,19	3,17	2,36	2,62	3,96	5,13	3,78	3,08	2,64	3,84	5,03	4,64	3,82	2,64
C. Autónoma / Interprov. C.A.	13,44	4,72	4,12	2,79	0,80	4,70	4,35	5,21	2,57	2,86	3,41	3,39	3,91	2,62	3,58	2,80	5,12	3,07	2,46	2,35	5,78	4,61	4,72	2,61	2,89
Galicia	4,19	5,30	4,16	2,45	2,28	3,73	4,38	4,12	3,61	2,83	3,75	4,01	3,24	2,33	2,78	3,64	5,02	3,03	2,69	3,01	3,88	5,01	4,07	3,31	2,69

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Esta media ponderada está calculada tendo en conta o incremento salarial indicado en porcentaxe nos convenios asinados e revisados este ano e as cláusulas de revisión salarial que recollen o 45,6% dos convenios asinados e o 57,7% dos revisados.

Este incremento é inferior ao IPC galego de 2010 que foi do 3,1 e tamén ao estatal que foi do 3,0.

O tipo de incremento que se pacta maioritariamente consiste en sinalar unha porcentaxe concreta ou fixalo en función do IPC (IPC previsto ou real do ano 2010 ou IPC real do ano anterior).

Como consecuencia da evolución seguida polo IPC en anos anteriores, sinálase nalgúns convenios o incremento mínimo que se deberá aplicar no caso de que este fose negativo.

Se aos convenios asinados e revisados este ano engadimos a negociación feita en anos anteriores que estende a súa vixencia ata o 2010, o incremento resultante é do 2,97 (Cadro 9.14b).

Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2010
Cálculos feitos tendo en conta os incrementos salariais indicados nos convenios
asinados antes de 2010 con vixencia para este ano

■ Cadro 9.14b

	Convenios sector	Convenios empresa	Media total
	2010	2010	2010
A Coruña	3,95	2,98	3,57
Lugo	3,44	3,05	3,49
Ourense	1,57	2,44	1,85
Pontevedra	3,15	2,66	2,71
C. Autónoma / Interprov. C.A.	1,40	3,32	2,87
Galicia	3,21	2,77	2,97

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Para o cálculo desta media tivéronse en conta, ademais do incremento pactado nos convenios asinados e revisados en Galicia en 2010, os incrementos indicados en convenios asinados en anos anteriores que teñen vixencia para este ano e que non asinaron revisión salarial.

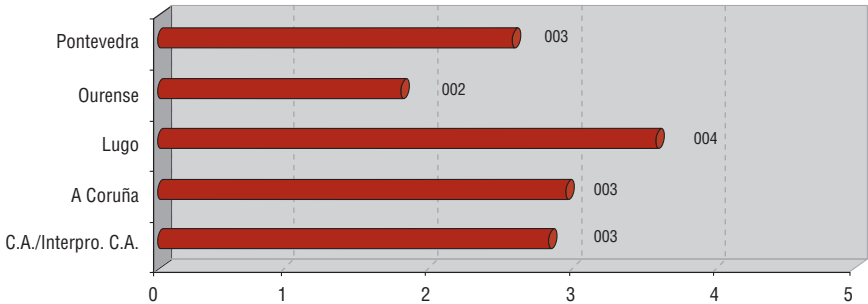
Centrando a análise nos convenios asinados e revisados en 2010, obsérvase que, por sectores económicos (Cadro 9.14c) os incrementos máis altos foron na agricultura e pesca co 3,37% e nos servizos co 2,84%. Na industria o incremento foi de 2,70 e na construción de 1,47.

Media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010

■ Cadro 9.14c

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agríc. e Pesca	3,50	-	3,00	-	-	3,37
Industria	3,97	2,89	3,88	1,92	2,55	2,70
Construción	0,80	-	1,85	1,50	-	1,47
Servizos	2,61	3,03	3,42	2,05	2,85	2,84
Total	2,89	2,99	3,55	1,81	2,64	2,69

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.



Segundo reflicte o Cadro 9.15 o tramo de incremento salarial “Maior que 2,5 e menor ou igual ao 3” é no que se atopa o maior número de convenios asinados e revisados este ano en Galicia. O tramo que agrupa o maior número de traballadores/as e o “Maior que 2 e menor ou igual ao 2,5”.

■ Cadro 9.15

Convenios colectivos asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado.
Incremento final Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2010

Aumento salarial	Convenios/ Revisións	% sobre o total	Empresas	% sobre o total	Traballadores/as	% sobre o total
Total convenios asinados e revisados	199		24.703		175.419	
Subtotal de convenios con incremento en %	157	78,89%	23.785	96,28%	149.434	85,19%
Menor que 1%	20	10,05%	263	1,06%	4.802	2,74%
Igual ao 1%	4	2,01%	103	0,42%	1.860	1,06%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	18	9,05%	2.973	12,03%	20.051	11,43%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	17	8,54%	833	3,37%	12.762	7,28%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	11	5,53%	6.347	25,69%	34.935	19,92%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	39	19,60%	6.983	28,27%	29.724	16,94%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%	19	9,55%	2.121	8,59%	13.962	7,96%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	18	9,05%	2.955	11,96%	14.581	8,31%
Superior ao 4%	11	5,53%	1.207	4,89%	16.757	9,55%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

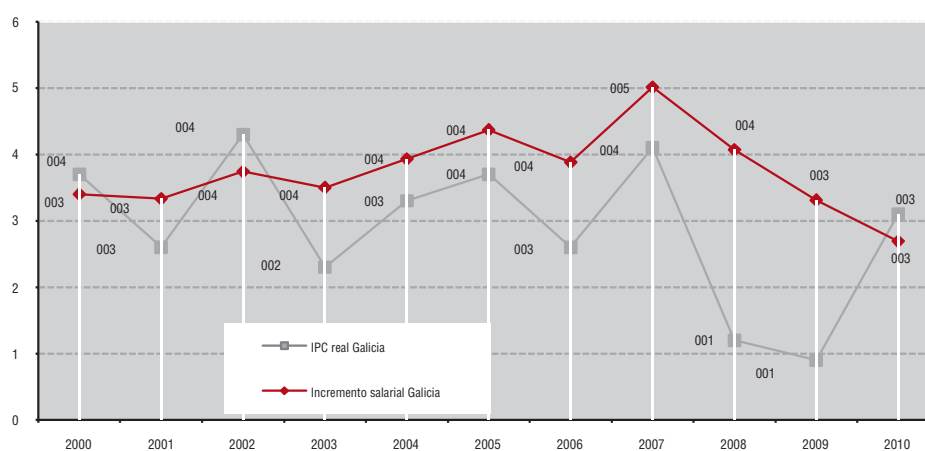
O Cadro 9.16 recolle o incremento salarial medio de Galicia e de España en relación co IPC real (media anual) tamén de Galicia e España.

■ Cadro 9.16

Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia/España.

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia (media anual)	Incremento salarial España	IPC real España (media anual)
2000	3,40	3,70	3,64	4,00
2001	3,33	2,60	3,64	2,70
2002	3,74	4,30	3,84	4,00
2003	3,50	2,30	3,70	2,60
2004	3,93	3,30	3,62	3,20
2005	4,37	3,70	4,02	3,70
2006	3,88	2,60	3,17	2,70
2007	5,01	4,10	4,20	4,20
2008	1,20	4,07	3,62	1,40
2009	3,31	0,90	2,35	0,80
2010	2,69	3,10	2,21	3,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais, Ministerio de Trabajo e Inmigración ("Boletín de Estadísticas Laborais Xullo 2009") e INE.



9.4.2 Cláusulas de revisión salarial

Dos 199 convenios asinados ou revisados en 2010 teñen cláusula de revisión salarial 97, o 48,7%, e afectan a 85.453 traballadores/as (o 48,7%).

Isto supón, segundo se pode apreciar no cadro 9.17a e cadro 9.17b que o 45,6% dos convenios asinados e o 57,7% dos revisados este ano pactaron cláusulas de revisión salarial.

**Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial.
Por provincias. Galicia. 2010**

■ Cadro 9.17a

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	1	4	5
	%	25,00%	57,14%	45,45%
	Nº Traballadores/as	1.337	2.316	3.653
	%	19,25%	95,11%	38,94%
A Coruña	Nº Convenios	3	14	17
	%	50,00%	46,67%	47,22%
	Nº Traballadores/as	6.980	1.065	8.045
	%	62,04%	48,26%	59,78%
Lugo	Nº Convenios	2	12	14
	%	66,67%	75,00%	73,68%
	Nº Traballadores/as	1.540	598	2.138
	%	67,25%	64,30%	66,40%
Ourense	Nº Convenios	3	4	7
	%	37,50%	40,00%	38,89%
	Nº Traballadores/as	2.394	614	3.008
	%	13,43%	52,03%	15,82%
Pontevedra	Nº Convenios	6	18	24
	%	66,67%	33,33%	38,10%
	Nº Traballadores/as	8.811	2.781	11.592
	%	36,20%	51,74%	39,01%
Galicia	Nº Convenios	15	52	67
	%	50,00%	44,44%	45,58%
	Nº Traballadores/as	21.062	7.374	28.436
	%	33,61%	60,81%	38,02%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O número de traballadores/as aos que afectan estas cláusulas de revisión salarial supón o 38% nos convenios asinados e o 56,7% nos revisados.

Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2010

■ Cadro 9.17b

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	5	2	7
	%	71,43%	50,00%	63,64%
	Nº Traballadores/as	11.853	290	12.143
	%	70,65%	58,94%	70,31%
A Coruña	Nº Convenios	5	4	9
	%	83,33%	80,00%	81,82%
	Nº Traballadores/as	26.948	429	27.377
	%	82,32%	96,40%	82,51%
Lugo	Nº Convenios	5	3	8
	%	71,43%	60,00%	66,67%
	Nº Traballadores/as	5.950	130	6.080
	%	93,35%	83,33%	93,11%
Ourense	Nº Convenios	3		3
	%	42,86%		42,86%
	Nº Traballadores/as	5.300		5.300
	%	62,66%		62,66%
Pontevedra	Nº Convenios	2	1	3
	%	50,00%	14,29%	27,27%
	Nº Traballadores/as	6.098	19	6.117
	%	17,43%	9,13%	17,38%
Galicia	Nº Convenios	20	10	30
	%	64,52%	47,62%	57,69%
	Nº Traballadores/as	56.149	868	57.017
	%	56,53%	66,72%	56,66%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O tipo de cláusula que se recolle na maioría dos convenios está vinculado ao IPC e fai referencia á compensación no caso de que exista diferenza entre o IPC real do ano e o previsto inicialmente.

En 30 convenios de sector (o 85,7% dos asinados e revisados de sector que teñen cláusula de revisión salarial) indican que a cláusula só terá efectos se o IPC real supera o previsto ou o incremento sinalado.

Nos convenios de empresa son 43 os que indican que a cláusula só terá efectos se o IPC real supera o previsto ou o incremento sinalado (o 69,4% dos asinados e revisados de empresa que teñen cláusula de revisión salarial).

En 7 convenios de empresa (o 11,3% dos asinados e revisados de empresa que teñen cláusula de revisión salarial) indican os efectos para o caso en que o IPC real fose inferior ao previsto.

Óptase na maioría destes casos por non proceder ao desconto do exceso producido, indicando que se consolidará o incremento inicial ou que se compensará no incremento do ano seguinte.

No Cadro 9.18 aparece recollida unha relación dos convenios asinados e revisados este ano. Tamén se indica o incremento salarial dos convenios que o sinalan de xeito porcentual así como as cláusulas de revisión salarial.

■ **Cadro 9.18** **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados Por provincias. Galicia 2010**

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN		Non	
ELABORACION E INSTALACION DE PEDRA E MARMORE	1,30	Si	3,30
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	1,50	Si	2,75
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	1,30	Si	3,10
TINTURERIAS, LAVANDERIAS E REPASADO DE ROUPA	0,80	Non	0,80
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBUS POR ESTRADA	1,00	Non	1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,42			

Convenios de sector asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	1,80	Non	1,80
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFINS	2,30	Si	4,30
OFICINAS E DESPACHOS DA PROVINCIA DE LUGO	2,00	Si	4,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,44			

Convenios de sector asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CONSTRUCCIÓN	1,50	Non	1,50
FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPICERÍA E EBANISTERÍA	1,30	Si	3,10
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	1,50	Si	1,50
PANADERÍAS	1,50	Si	2,75
PASTELERÍA, CONFEITERÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCIÑADOS	2,50	Non	2,50
SANIDADE PRIVADA	0,50	Non	0,50
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	1,50	Non	1,50
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,57			

Convenios de sector asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AXENCIAS MARITIMAS	0,80	Si	3,00
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN		Non	
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOQUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO	2,00	Si	3,00
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	1,50	Si	3,50
COMERCIO RETALLISTA TEXTIL	2,50	Si	3,00
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITERÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS (Confeiterías e panaderías)	2,50	Si	4,00
MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO	3,49	Non	3,49
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	1,80	Non	1,80
VENDA POR XUNTO DE TECIDOS, MERCERÍA E PAQUETERÍA (Téxtil)		Si	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,17			

Convenios de sector asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CONVENIO COLECTIVO GALEGO DE CENTROS ESPECIAIS DE EMPREGO		Si	
EVENTOS, SERVIZOS E PRODUCCIÓNS CULTURAIS		Non	
GUINDASTRES MÓBILES AUTOPROPULSADOS DE GALICIA	0,80	Non	0,80
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,80			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS
TOTAL GALICIA 2,28

Convenios de sector revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	2,50	Si	4,50
COMERCIO VARIO DA PROVINCIA DA CORUÑA	2,25	Si	4,25
DERIVADOS DO CEMENTO	1,40	Si	3,00
Empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e/ou retirada de vehículos da vía pública da provincia da Coruña (ORA)	2,00	Si	4,00
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	2,00	Si	2,00
OFICINAS E DESPACHOS	2,05	Non	2,05
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,16			

Convenios de sector revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	1,75	Si	3,75
COMERCIO TÉXTIL	1,75	Si	3,75
CONFEITEIRÍA, PASTELERÍA E REPOSTERÍA DE LUGO	1,80	Non	1,80
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	3,50	Non	3,50
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	3,50	Si	3,50
PANADERÍAS	1,75	Si	3,75
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	2,00	Si	4,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,66			

Convenios de sector revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DA PEL	1,30	Non	1,30
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	1,30	Non	1,30
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	1,30	Si	2,30
COMERCIO TÉXTIL	1,30	Non	1,30
HOSTALERÍA	2,00	Si	3,00
INDUSTRIAS VITIVINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	1,30	Non	1,30
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA	2,30	Si	3,30
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,30			

Convenios de sector revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFINS	3,50	Si	3,69
COMERCIO DO METAL	1,30	Si	3,50
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal)	2,30	Non	2,30
OFICINAS E DESPACHOS	1,55	Non	1,55
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,48			

Convenios de sector revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AXUDA A DOMICILIO	2,80	Non	2,80
EDITORIAIS	1,15	Si	1,15
LOUSAS DE OURENSE E LUGO	3,00	Si	4,00
PERRUQUERÍAS DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E BELEZA	1,30	Si	3,00
POMPAS FÚNEBRES	3,00	Si	3,00
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	0,80	Non	0,80
TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	3,00	Si	4,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,86			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
TOTAL GALICIA	2,83		

Convenios de empresa asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTEMSA, S.A.	1,50	Si	3,00
ANGEL LOPEZ SOTO, S.L. (Centro de traballo de Couso - Aguiño)	1,50	Si	3,00
ASPANEPS	0,80	Si	0,80
AUGAS MUNICIPAIS DE ARTEIXO, S.A - AUGARSA		Non	
CARITAS DIOCESANA DE SANTIAGO DE COMPOSTELA - INTERPARROQUIAL DA CORUÑA		Non	
CONCELLO DE BERGONDO - Acordo regulador funcionarios		Non	
CONCELLO DE BERGONDO - Persoal laboral		Non	
CONCELLO DE CAMARINAS - Persoal laboral		Non	
CONCELLO DE NARÓN - Persoal laboral		Si	
CONCELLO DE ORTIGUEIRA - Persoal laboral		Non	
CONCELLO DE SANTIAGO DE COMPOSTELA - Persoal funcionario e laboral		Non	
CONCELLO DE TEO - Acordo regulador persoal funcionario		Si	
CONCELLO DE TEO - Persoal laboral		Si	
CONCELLO DE VEDRA - Persoal laboral		Non	
CONSORCIO PARA A PROMOCIÓN DA MUSICA		Non	
DISTRIGALICIA, S.L.	1,00	Si	3,00
EMPRESA MUNICIPAL AGUAS DE LA CORUÑA, S.A. - EMALCSA	1,80	Si	3,25
HOTEL HESPERIA - PEREGRINO (HOTELERA DEL NOROESTE, S.A.)	1,50	Si	3,00
HOTEL RIAZOR CORUÑA, S.L.- Persoal que presta servizos no Hotel e Cafetería Riazor	2,00	Si	4,50
INDASA (Industrial de Acabados, S.A.) - Centros de Navantia en Fene e Ferrol	1,50	Si	2,75
INDUSTRIAS DEL TABLERO, S.A. - INTASA	1,25	Non	1,25
MANTENIMIENTOS INTEGRALES DE FERROL, S.L.- MAINFER (Centro de traballo de NAVANTIA - Ferrol - antes Izar)	2,00	Si	3,00
MEGASA SIDERÚRGICA, S.L.	2,00	Non	2,00
SERTOSA NORTE, S.L. - REMOLQUE NO PORTO DA CORUÑA (TRÁFICO INTERIOR)	0,80	Non	0,80
SERUNIÓN S.A. - PERSOAL DA CAFETERÍA DE PERSOAL DO CHUAC (antes COMPLEXO HOSPITALARIO JUAN CANALEJO - MARÍTIMO OZA)	0,80	Non	0,80
SILICIO FERROSOLAR, S.L. (Fábrica de Sabón - Arteixo)		Non	
SOCIEDAD ESTATAL DE ESTIBA Y DESESTIBA DEL PUERTO DE FERROL, S.A. (SEYDFE)	0,45	Non	0,45
UNIÓN DE EMPRESAS MADERERAS, S.A. - UNEMSA	1,00	Non	1,00
URBASER, S.A. - Limpeza pública viaria e recollida de residuos sólidos urbanos no concello de Santiago de Compostela	0,70	Si	3,00
UTE MAESSA - LAINSA (SENAX UTE 2) - Limpeza industrial da central térmica de Endesa nas Pontes	2,60	Si	4,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,53			

Convenios de empresa asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGLOMERADOS ECAR, S.A.	2,20	Non	2,20
ARMADORES DE BURELA, S.A. (ABSA)		Si	
CONSTRUCCIONES Y REPARACIONES GALAICO ASTURIANAS, S.A. (CYRGASA) - Centro de traballo de San Cibrao (Lugo)	1,85	Si	1,85
COSTINA (COSTINA, S.L. e COSTIÑA II, S.L.)	1,00	Si	3,00
COTELSA - Colaboraciones Técnicas Eléctricas, S.A. - Centro de traballo de San Cibrao (Lugo).	1,85	Si	1,85
CRUZ ROJA ESPAÑOLA - LUGO	2,00	Non	2,00
GRUPO EUROPEO DE SERVICIOS DOAL - Servizo ORA do Concello de Lugo (anterior adjudicataria SETEX-APARKI, S.A.)	2,00	Si	3,50
MAGNESITAS DE RUBIAN, S.A.	2,00	Si	4,00
Persoal de limpeza do Complexo Hospitalario Xeral - Calde, Centro de Especialidades e Hospital Provincial de San Xose (Limpiezas del Noroeste, S.A.)		Non	
REYMOGASA - Reparaciones y Montajes de Galicia, S.A.- Centro de traballo de San Cibrao (Lugo)	1,85	Si	1,85
SERTOSA NORTE, S.L. - Tráfico interior do porto de Alúmina - Aluminio (ALCOA) de San Cibrao	1,55	Non	1,55
SEVERIANO GESTIÓN, S.L.	1,00	Si	3,00
TÉCNICA DE ENVASES PESQUEROS, S.A. - TEPESA	2,00	Si	3,00
THYSSENKRUPP ELEVADORES, S.L.	1,20	Si	3,30
UTE CHANTADA (CELTA PRIX, S.L. SUFI, S.A.) - Empresa concesionaria dos servizos públicos de limpeza viaria e recollida de lixo do concello de Chantada	1,50	Si	3,00
VESTAS NACELLES SPAIN, S.A.U. (antes NEG MICON EÓLICA, S.A.) - Centro de traballo de Chavín (Viveiro)	2,00	Si	5,75
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,98			

Convenios de empresa asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ARAÚJO PIEL, S.A.	2,30	Non	2,30
CELCOAUTO, S.L. CEE - CÉLTICA DE COMPONENTES DEL AUTOMÓVIL, S.L.	1,25	Non	1,25
CIE GALFOR, S.A.	0,80	Non	0,80
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVICIOS		Non	
CONCELLO DE ALLARIZ - Persoal laboral		Si	
EUROINVERSIONES AGUAS DE SOUSAS, S.L.Unipersonal.	1,20	Si	3,00
FAURECIA AUTOMOTIVE ESPANA, S.A. - Fábrica de Ourense	1,00	Si	2,67
HISPANOMOCION, S.A.	1,50	Si	2,50
PERSIANAS ROMA, S.L.	0,80	Non	0,80
VITIVINÍCOLA DO RIBEIRO, S.C.L.	0,00	Non	0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,79			

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACEUVE MANTENIMIENTO, S.L. - Servizo de mantemento do Centro Residencial Docente do Meixoeiro	0,30	Non	0,30
ACTEGA Artística, S.A. (Sociedade unipersoal)	1,75	Si	3,00
AGUASANA, S.L.	3,00	Non	3,00
ALIANZA FRANCESA DE ESPAÑA - VIGO	0,80	Si	0,80
ALMACENAMIENTOS Y MONTAJES, S.A.U. - ALYMOSA		Non	
ALONARTI ENVASES, S.A. - Centro de Porriño	1,00	Si	1,00
ASTILLEROS ARMÓN VIGO, S.A.	2,55	Non	2,55
AUTOMÓVILES DE TUY, S.A.		Non	
BABÉ Y CIA, S.L.		Non	
BOTAMAVI SERVICIOS GENERALES MARÍTIMOS, S.L.	1,55	Non	1,55
BOTEROS AMARRADORES DE VIGO, S.L. - BOTAMAVI	1,00	Si	3,00
CABLERÍAS AUTO, S.L.		Non	
CAR CONSULTING SPAIN, S.L.		Non	
CELTA PRIX, S.L. - Servizo de recollida de lixo nos concellos de Vilanova de Arousa, Cambados e Meis		Non	
CEPILLOS MARINO, S.L.		Non	
CESPA, S.A. - Servizo de limpeza pública e interiores contratados co concello de Pontevedra.	3,00	Si	5,00
COMPONENTES DE VEHICULOS DE GALICIA, S.A.	1,05	Non	1,05
CONCELLO DE MOS - Acordo regulador funcionarios		Non	
CONCELLO DE MOS - Persoal laboral		Non	
COPO IBÉRICA, S.A.		Non	
CRISTALERÍA COCA, S.L.	1,80	Non	1,80
CROWN EMBALAJES ESPAÑA, S.L.U. - Fábrica de Vigo	0,80	Non	0,80
D.S. SALGADO, S.L.		Si	
DORNIER, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de xestión de estacionamento regulado da cidade de Vigo	2,72	Non	2,72
FACTORIAS VULCANO, S.A. - Factoría de Santa Tecla (Vigo)	0,00	Non	0,00
FARO DE VIGO, S.A.U.	1,45	Si	3,00
FAURECIA INTERIOR SYSTEMS ESPAÑA, S.A. - Fábrica de Porriño	1,66	Si	3,00
FRIVIPESCA CHAPELA, S.A. (Centros traballo: Cámaras de Vigo, Cámaras de Chapela, Cámaras de Porriño e Sala de Máquinas de Vigo) e FRIGODIS, S.A. (Centros traballo: Jacinto Benavente - Vigo, Tendas de Peixe de Chapela e Vigo, Almacén Xeral de Chapela)	0,80	Si	3,00
GABISA AUTOMOCIÓN, S.L.	2,00	Si	3,75
GESTAMP VIGO, S.A.	1,00	Si	3,00
GKN Driveline Vigo, S.A. (antes GKN Indugasa, S.A.)	1,00	Si	3,25
GRUPO ANTOLIN PGA, S.A.U.		Non	
GRUPO ANTOLÍN VIGO	0,80	Non	0,80
HARINAS Y SEMOLAS DEL NOROESTE, S.A. (HASENOSA)		Non	
HIJOS DE J. BARRERAS, S.A.	0,65	Si	3,65
HISPANOMOCIÓN, S.A. (MOSA-VIGO)	1,50	Non	1,50
INDUSTRIAS TÉCNICAS DE GALICIA, S.A. - INTEGASA	2,80	Si	2,80
KIWI ATLANTICO, S.A.	1,80	Non	1,80
LASER GALICIA, S.L.	2,30	Non	2,30
Mª CARMEN PORTO DIÉGUEZ	0,80	Non	0,80
MARODRI, S.L.		Non	
MAVIVA, S.A.	1,75	Si	3,42
MGI-COUTIER ESPAÑA, S.L.	2,50	Non	2,50
PESCADOS MARCELINO, S.L.		Non	
PRODUCTOS CONGELADOS, S.A. (PROCSA)	1,50	Non	1,50
REAL AERO CLUB DE VIGO	1,50	Non	1,50
S.A. DE GESTIÓN DE SERVICIOS Y CONSERVACIÓN (GESECO, S.A.) - Servizo de limpeza viaria e recollida de residuos sólidos do Concello de Gondomar	3,30	Non	3,30
SERVICIOS DE DISTRIBUCIÓN FRIGORÍFICA DE GALICIA, S.A. - Centro de traballo de Porriño	0,80	Si	3,00
(SDF GALICIA, S.A.)			
THYSENKRUPP ELEVADORES, S.L.	1,20	Si	3,00
TUNE EUREKA, S.A.		Non	
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza viaria e recollida RSU do Concello de Moaña		Non	
UTE de Lalín (Sufi, S.A. e Celta Prix, S.L.) - Limpeza viaria e recollida de residuos sólidos urbanos de Lalín		Non	
VITRALBA, S.L.	1,80	Non	1,80
VIZA AUTOMOCIÓN, S.A.U.	2,00	Si	3,50

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO

2,62

Convenios de empresa asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGUAS DE CABREIROÁ, S.A.	1,00	Non	1,00
AMIL LAGO SERVICIOS GENERALES, S.L.	2,00	Si	3,00
AUTOPISTAS DEL ATLÁNTICO, CONCESIONARIA ESPAÑOLA, S.A. (C.E.S.A.) - AUDASA	1,00	Si	3,00
EULEN, S.A. - Persoal de mantemento, recadación, reconto de moedas, limpeza e publicidade de cabinas telefónicas, soportes e teléfonos de uso público.	0,50	Non	0,50
FÁBRICAS DE TABOLEIRO DO GRUPO FINSA EN GALICIA - [Financiera Maderera S.A. (Finsa) en Santiago de Compostela e Padrón (A Coruña), Fibras del Noroeste, S.A. (Fibranor) en Rábade (Lugo) e Orember, S.A. en San Cibrao das Viñas (Orense)]	1,00	Si	4,00
FOREM GALICIA (Fundación para a Formación e o Emprego de Galicia)	1,00	Si	3,00
GADISVEN, S.A.	1,50	Non	1,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,58			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS			
TOTAL GALICIA 2,78			

Convenios de empresa revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ISOWAT MADE S.L. - Centro de traballo da Coruña	2,25	Si	3,92
LIMPIEZAS XALO, S.L. - Limpeza viaria do concello de Culleredo	3,00	Si	5,00
TELEVES, S.A.	1,75	Si	3,75
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza pública viaria e regos e xestión do punto limpo do Concello de Ames	2,30	Non	2,30
VULCAROL, S.L. - Persoal da limpeza industrial da refinaría de Repsol Petróleo da Coruña	2,25	Si	4,25
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,81			

Convenios de empresa revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
APARCAMIENTOS MIÑO, S.A. - (Actual concesionaria Interparking Hispania, S.A.)	1,00	Si	3,00
CALFENSA PROYECTOS, S.L. (antes SEMENTES DE GALICIA, S.L.)	2,00	Si	3,50
CECHALVA, S.L. - Concesionaria da retirada de vehículos da vía pública no Concello de Lugo	1,05	Non	1,05
Anterior adjudicataria: SETEX APARKI, S.A.			
INDUSTRIAS PLÁSTICAS ARIAS, S.L.	1,50	Si	3,50
URBASER, S.A. - Servizos públicos de limpeza viaria e recollida de lixo do Concello de Vilalba	3,80	Non	3,80
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,27			

Convenios de empresa revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			

Convenios de empresa revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CLUB DE CAMPO DE VIGO	1,20	Non	1,20
EMPRESA PEREIRA, S.L.	2,50	Non	2,50
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Servizo de recollida e transporte de residuos sólidos urbáns, xestión do punto limpo e limpeza da vía pública do Concello de Pontearreas	4,30	Si	6,30
SETEX APARKI, S.A. - Servizo de retirada, depósito e custodia de vehículos, contedores, indebida ou defectuosamente estacionados, parados ou depositados na vía pública do Concello de Vigo	1,55	Non	1,55
TI AUTOMOTIVE SYSTEM, S.A. - Centro de Porriño	4,00	Non	4,00
TRANSPORTES LA UNION, S.A.	1,30	Non	1,30
URBASER, S.A. - Recollida pública de lixo de Marín	1,80	Non	1,80
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 2,64			

Convenios de empresa revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AUTOESTRADAS DE GALICIA, AUTOPISTAS DE GALICIA, CONCESIONARIA DA XUNTA DE GALICIA, S.A.	3,00	Si	5,00
AUTOPISTA CENTRAL GALLEGA, CESA	0,80	Non	0,80
EDITORIAL LA CAPITAL, S.L. e ARTES GRÁFICAS LA CAPITAL, S.A. editora dos xornais EL IDEAL GALLEGO, DEPORTE CAMPEÓN, DIARIO DE FERROL, DIARIO DE BERGANIÑOS e DIARIO DE AROUSA	0,00	Non	0,00
STOLT SEA FARM, S.A.	1,50	Si	3,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 2,35			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS TOTAL GALICIA 3,01			

9.4.3 Réxime de desvinculación salarial

O Estatuto dos Traballadores preceptúa, como contido mínimo dos convenios colectivos de ámbito superior á empresa, a inclusión de cláusulas de desvinculación salarial.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.19, o 30% dos convenios de sector asinados este ano recollen no seu articulado este tipo de cláusulas. Estes convenios afectan a 17.642 traballadores/as.

Evolución dos convenios colectivos de sector con cláusula de desvinculación salarial. Por provincias. Galicia. 2002-2009

■ Cadro 9.19

Sector	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2005	3	75,00	6	66,67	2	16,67	4	30,77	2	16,67	17	34,00
2006	1	50,00	7	70,00		0,00	4	30,77	5	41,67	17	40,48
2007	4	100,00	8	80,00	1	20,00	3	33,33	4	30,77	20	48,78
2008	2	40,00	7	87,50	4	44,44	1	8,33	4	44,44	18	41,86
2009	3	75,00	3	75,00		0,00	5	50,00	2	22,22	13	43,33
2010	3	75,00	5	83,33	0,00	1	12,50	0,00	9	30,00		

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Refírense estas cláusulas, por unha parte, aos requisitos e/ou ao procedemento que debe seguirse para acollerse a elas, así como á documentación que ten que presentar a empresa, e por outro lado concretan en que pode consistir a inaplicación salarial.

Respecto delas pode destacarse o seguinte:

Entre os mecanismos que establecen varios convenios para as empresas que pretendan acollerse á cláusula de desvinculación sinálanse os seguintes: Comisión paritaria do convenio, negociación coa representación legal dos traballadores/as e mecanismos do AGA.

No que respecta ao AGA, son 7 os convenios que indican que en caso de desacordo no procedemento a seguir débese recorrer aos mecanismos nel establecidos. Os traballadores/as aos que afectan son 16.230.

Sinálase xeralmente que tanto a representación legal dos traballadores/as como quen forme parte da comisión paritaria (asesores/as tamén), teñen a obriga de tratar e manter na maior reserva a información recibida e os datos a que tivesen acceso, observando, por conseguinte, sxiilo profesional.

Establécese a posibilidade de pactar reducións sobre as porcentaxes de incrementos negociados ou a súa total inaplicación polo período que se determine; neste último caso indícase que se aplicarán os aspectos económicos nos mesmos termos que figuran no convenio anteriormente vixente.

Tamén se fai referencia á forma e o tempo para a súa recuperación.

- Respecto dos **supostos** que se indican para poder aplicar a cláusula de desvinculación pódese sinalar o seguinte:

Faise referencia maioritariamente á necesidade de que existan situacións de déficit ou perdas continuadas nos dous ou tres exercicios anteriores a aquel para o que se solicita a desvinculación.

Sinálase tamén á necesidade de ter en conta, ademais do sinalado para os exercicios anteriores, as previsións para o presente e futuros exercicios, engadindo nalgúns casos que nestas previsións deberá contemplarse a evolución do mantemento do nivel de emprego.

Para valorar esta situación teranse en conta circunstancias tales como o insuficiente nivel de facturación, a perda incontrovertible de clientela ou outros elementos que poñan en perigo a viabilidade da empresa e atenderanse os datos que resulten da contabilidade das empresas, dos seus balances e das súas contas de resultados.

- Polo que se refire ao **procedemento** cabe destacar o seguinte:

Sinala un convenio que á vista da documentación achegada, terá lugar a oportuna negociación entre a empresa e a representación dos traballadores/as, co obxecto de determinar a porcentaxe que corresponda, en cada caso, de incremento salarial de aplicación durante a vixencia do Convenio.

Se nun prazo de dez días non se alcanza un acordo ao respecto, formularase o problema á Comisión Mixta do Convenio, que resolverá nun prazo máximo de dez días.

De non existir acordo nin na empresa nin na Comisión Mixta nos prazos previstos, as dúas partes someteranse ao procedemento extraxudicial de solución de conflitos laborais establecidos no Acordo Interprofesional Galego (AGA) nos propios termos en que está formulado.

Outras cláusulas refírense aos prazos para presentar a solicitude desde a publicación do convenio, para presentar a documentación que se indica e para resolver dentro da Comisión Paritaria, así como os requisitos para o acordo e actuacións en caso de desacordo.

Nun convenio indícanse os requisitos que debe conter o acordo sinalando os seguintes:

- Que se manteña o nivel de emprego.
- Que os incrementos futuros se apliquen sempre sobre o convenio e non sobre os novos salarios da empresa.
- Non prolongar a desvinculación por máis dun ano, renovable por outro máis sempre e cando houbese acordo entre a empresa e os representantes dos traballadores.

Nos casos de desacordo indícase nalgún convenio a posibilidade de utilizarse informes de auditores ou censores xurados de contas atendendo ás circunstancias e dimensións das empresas, sendo aboado o custo que supoña pola parte que o solicite.

Para as empresas nas que non exista representación legal dos traballadores/as indícase que a empresa, despois de comunicárllelo a estes por escrito, dirixirase á Comisión Paritaria do convenio.

Recolle neste punto algún convenio o sinalado na Lei 35/2010, do 17 de setembro, de medidas urxentes para a reforma do mercado de traballo sinalando que nos supostos de ausencia de representación legal dos traballadores/as na empresa afectada, os traballadores/as poderán atribuír a súa representación para a celebración deste acordo de empresa a unha comisión formada por un máximo de tres membros integrada, segundo a súa representatividade, polos sindicatos máis representativos do sector a que pertenza a empresa; os seus acordos requirirán o voto favorable da maioría dos seus membros. A designación deberá realizarse nun prazo de cinco días contados desde o inicio do período de consultas, sen que a falta de designación poida supoñer a súa paralización. Nese caso o empresario poderá atribuír a súa representación ás organizacións empresariais do sector.

As demais cláusulas refírense á documentación.

■ Respecto da **documentación** que se esixe sinalase, entre outra, a seguinte:

Contabilidade dos resultados dos últimos exercicios por medio da cal se acredite que durante eles se produciron perdas reais (o número de exercicios que se indica varía de un a tres).

Plan de viabilidade para o período que se pretende a aplicación da dita cláusula de exención e a xustificación económica e a súa repercusión real no melloramento global dos resultados da empresa.

Memoria xustificativa das causas que motivan a solicitude

Balances de situación e conta de resultados dos últimos anos e do ano en curso.

Datos sobre a súa situación financeira, produtiva, comercial, organizativa e situación da empresa ante a Seguridade Social e facenda.

Informe de Auditores ou Censores Xurados de Contas se é o caso.

Nalgún caso indícase que as empresas terán que entregar toda a documentación que sexa requirida pola Comisión Paritaria sen indicar ningunha en concreto.

9.4.4 Aboamento de atrasos e anticipos

Teñen cláusulas sobre **anticipos** 58 convenios (39,5% dos asinados este ano) que afectan a 24.924 traballadores/as (33,3%).

Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 19.152 traballadores/as (30,6%) e 52 son de empresa (44,4% dos de empresa) e afectan a 5.772 traballadores/as (47,6%).

As cláusulas fan referencia sobre todo aos límites máximos, os requisitos que se requiren para a concesión e a forma de devolución.

Indícanse tamén ás veces os motivos polos que se poden solicitar e o procedemento a seguir na tramitación e formalización das solicitudes.

Tamén se sinalan nalgúns casos os criterios e prioridades para a súa concesión.

Existen cláusulas sobre os **atrasos** derivados da sinatura do convenio en 27 convenios dos asinados este ano (18,4%) que afectan a 23.817 traballadores/as (31,9%).

Nelas fíxase un prazo (maioritariamente indícase un mes ou dous meses) ou sinalase unha data tope para o seu aboamento.

Deles 10 son de sector (33,3% dos de sector) e afectan a 20.348 traballadores/as (32,5%) e 17 son de empresa (14,5% dos de empresa) e afectan a 3.469 traballadores/as (28,6%).

9.4.5 Estrutura salarial

O Estatuto dos traballadores/as remite á negociación colectiva ou, no seu defecto, ao contrato individual, a determinación da estrutura salarial, que deberá comprender o salario base, como retribución fixada por unidade de tempo ou de obra e, se é o caso, os complementos salariais fixados en función das circunstancias relativas ás condicións persoais de cada traballador/a, ao traballo realizado ou á situación e resultados da empresa, que se calcularán conforme aos criterios que se pacten.

Tamén se pactará o carácter consolidable ou non dos ditos complementos salariais, non tendo o carácter de consolidables, salvo acordo en contrario, os que estean vinculados ao posto de traballo ou á situación e resultados da empresa.

Recóllese así mesmo o dereito á percepción de gratificacións extraordinarias.

Existen tamén algunhas cláusulas nas que se indica a distribución e/ou composición da estrutura económica, sinalando a proporcionalidade que deberán gardar as retribucións establecidas no convenio.

Da análise do contido nesta materia nos convenios asinados este ano pódese destacar o seguinte:

A) Salario base

O tipo de cláusulas que respecto do salario base conteñen os convenios asinados este ano en Galicia consisten nuns casos en sinalar a súa contía (remitindo xeralmente á táboa salarial) e noutros en recoller ademais (total ou parcialmente) a definición que respecto do salario indica o artigo 26 do ET.

Tamén existen cláusulas que se refiren á forma de pagamento do salario e ao día e/ou prazo máximo para o seu aboamento.

B) Complementos

Os complementos fíxanse en atención ás condicións persoais de cada traballador/a (antigüidade e idiomas) ou por razón do traballo realizado. Entre estes últimos destacan por un lado os de toxicidade, penosidade, perigosidade, quendas e nocturnidade así como os de posto e responsabilidade, e por outro lado os que se refiren á flexibilidade na utilización da man de obra (dispoñibilidade horaria e prolongación de xornada) e á calidade ou cantidade de traballo realizado (primas e incentivos e complementos de produtividade, actividade e asistencia).

Indícanse a continuación os complementos máis usuais recollidos nos convenios asinados este ano e o número de traballadores/as aos que afectan.

■ Complemento de antigüidade

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.20a existen cláusulas respecto deste complemento en 90 convenios dos asinados este ano, o 61,2%, que afectan a 32.873 traballadores/as (44%).

**Cláusulas sobre o complemento de antigüidade
Por provincias. Galicia. 2010**

■ **Cadro 9.20a**

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	0	4	4
	%	0,00%	57,14%	36,36%
	Nº Traballadores/as	0	687	687
	%	0,00%	28,21%	7,32%
A Coruña	Nº Convenios	3	24	27
	%	50,00%	80,00%	75,00%
	Nº Traballadores/as	2.267	1.913	4.180
	%	20,15%	86,68%	31,06%
Lugo	Nº Convenios	1	10	11
	%	33,33%	62,50%	57,89%
	Nº Traballadores/as	340	574	914
	%	14,85%	61,72%	28,39%
Ourense	Nº Convenios	5	8	13
	%	62,50%	80,00%	72,22%
	Nº Traballadores/as	7.222	1.110	8.332
	%	40,50%	94,07%	43,83%
Pontevedra	Nº Convenios	4	31	35
	%	44,44%	57,41%	55,56%
	Nº Traballadores/as	15.466	3.294	18.760
	%	63,54%	61,28%	63,13%
Galicia	Nº Convenios	13	77	90
	%	43,33%	65,81%	61,22%
	Nº Traballadores/as	25.295	7.578	32.873
	%	40,37%	62,49%	43,96%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Os 13 convenios de sector que teñen este complemento supoñen o 43,3% do total dos de sector asinados este ano e afectan a 25.295 traballadores/as (un 40,4% do total afectado por convenios de sector).

Os 77 de empresa representan o 65,8% do total dos de empresa asinados este ano e afectan a 7.578 traballadores/as, un 62,5% do total de traballadores/as aos que afectan os convenios de empresa asinados este ano.

Da regulación da antigüidade que se fai nestes convenios pódese sinalar o seguinte:

■ O módulo temporal que máis se utiliza nos convenios asinados este ano á hora de establecer a antigüidade son os trienios, facéndoo así 52 convenios, o 57,8% dos que teñen antigüidade.

Os seguintes módulos máis indicados son os quinquenios (14 convenios, o 15,6% dos que teñen antigüidade) e combinacións de bienios e quinquenios (8 convenios, o 8,9% dos que teñen antigüidade).

■ Indícanse porcentaxes para calcular a antigüidade en 49 convenios (54,4% dos convenios que establecen este complemento) que afectan a 28.186 traballadores/as (85,7% do total con complemento de antigüidade). Deles 11 son de sector e afectan a 24.889 traballadores/as e 38 son de empresa e afectan a 3.297 traballadores/as.

Maioritariamente sinálase que estas porcentaxes se aplicarán sobre o salario base ou sobre o salario establecido no convenio.

Só 3 convenios indican que se aplicará sobre o Salario Mínimo Interprofesional vixente e nun indícase un módulo de antigüidade sobre o que se debe aplicar a porcentaxe.

■ Establécese unha contía para retribuír a antigüidade en 41 convenios, o 45,6% dos que teñen este complemento, e que afectan a 4.687 traballadores/as (14,3% do total con complemento de antigüidade). Deles 2 son de sector (406 traballadores/as) e 39 de empresa (4.281 traballadores/as).

■ En 31 convenios que afectan a 5.740 traballadores/as establécense ou faise referencia a límites á antigüidade. Deles 7 son de sector e afectan a 2.817 traballadores/as e 24 de empresa e afectan a 2.923 traballadores/as.

■ En 28 convenios (19% dos asinados este ano) faise referencia á supresión deste complemento de antigüidade, afectando a un total de 15.798 traballadores/as (21,1% do total). Destes convenios 8 son de sector (o 26,7% dos de sector asinados este ano) e afectan a 12.323 traballadores/as (19,7%) e 20 de empresa (17,1% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 3.475 traballadores/as (28,7%).

■ Aparecen recollidas cláusulas sobre a antigüidade consolidada en 53 convenios (o 36,1% dos asinados este ano) que afectan a 49.677 traballadores/as (66,4% do total de afectados/as polos convenios asinados este ano). Deles 18 son de sector (60% dos de sector asinados este ano) e afectan a 45.267 traballadores/as (72,2%) e 35 son de empresa (29,9% dos de empresa asinados) e afectan a 4.410 traballadores/as (36,4%).

■ Recóllese tamén en 7 convenios (o 4,8% dos asinados este ano) que afectan a 4.601 traballadores/as (o 6,2% do total de afectados/as polos convenios asinados este ano) unha compensación pola antigüidade. Deles 2 son de sector (6,7% dos de sector) e afectan a 2.353 traballadores/as (3,8%) e 5 de empresa (4,3% dos de empresa) e afectan a 2.248 traballadores/as (18,5%).

■ Complemento de idiomas, título ou coñecementos especiais:

Ven recollido en 2 convenios (1,4% dos asinados), os dous de empresa, que afectan a 141 traballadores/as (o 0,2% do total).

Establécese como unha contía.

■ Complementos de toxicidade, penosidade, perigosidade ou semellantes:

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.20b establecen complementos deste tipo 53 convenios dos asinados este ano (o 36,1%) que afectan a 48.198 traballadores/as (64,5%).

**Complemento de toxicidade, penosidade, perigosidade
Por provincias. Galicia. 2010**

■ Cadro 9.20b

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	1	1	2
	%	25,00%	14,29%	18,18%
	Nº Traballadores/as	1.660	44	1.704
	%	23,90%	1,81%	18,16%
A Coruña	Nº Convenios	5	7	12
	%	83,33%	23,33%	33,33%
	Nº Traballadores/as	9.643	518	10.161
	%	85,72%	23,47%	75,51%
Lugo	Nº Convenios	2	4	6
	%	66,67%	25,00%	31,58%
	Nº Traballadores/as	1.950	231	2.181
	%	85,15%	24,84%	67,73%
Ourense	Nº Convenios	4	3	7
	%	50,00%	30,00%	38,89%
	Nº Traballadores/as	16.126	493	16.619
	%	90,44%	41,78%	87,42%
Pontevedra	Nº Convenios	1	25	26
	%	11,11%	46,30%	41,27%
	Nº Traballadores/as	14.000	3.533	17.533
	%	57,52%	65,73%	59,00%
Galicia	Nº Convenios	13	40	53
	%	43,33%	34,19%	36,05%
	Nº Traballadores/as	43.379	4.819	48.198
	%	69,23%	39,74%	64,45%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 13 son de sector (43,3% dos de sector) e afectan a 43.379 traballadores/as (69,2%) e 40 son de empresa (34,2% dos de empresa) e afectan a 4.819 traballadores/as (39,7%).

Respecto do tipo de cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

Para ter dereito a percepción deste complemento indícase que será precisa unha dedicación ao posto de traballo en forma habitual ou continuada, percibíndose no caso contrario en razón dos días e/ou horas en que se desempeñen labores no dito posto.

Nos convenios que fan referencia ao carácter consolidable ou non destes complementos, indícase que son non consolidables.

Recolle un convenio de empresa o compromiso de ir adoptando progresivamente as medidas necesarias, dentro das súas posibilidades económicas e técnicas, para ir eliminando calquera situación de penosidade, perigosidade ou toxicidade que no futuro puidese apreciarse nun posto de traballo.

Un convenio de sector sinala a importancia que ten para o conxunto do sector a progresiva desaparición deste tipo de traballos ou, cando menos, a redución ao mínimo posible das condicións de penosidade, toxicidade ou perigo que repercutan negativamente na saúde dos traballadores/as, tendo, en calquera caso, estes traballos carácter transitorio e conxuntural.

Recóllese tamén nalgúns casos o procedemento para a determinación ou cualificación dun posto como tóxico, penoso ou perigoso e para resolver as discrepancias que poidan xurdir ao respecto.

Sinala un convenio de empresa que os traballadores/as que ocupen este tipo de postos serán trasladados a outros cando leven neles máis de tres anos, salvo que o/a traballador/a acepte voluntariamente a permanencia neles, podendo ser destinados novamente á devandita actividade, transcorridos dous anos.

Fan referencia algúns convenios aos traballos (ou ás condicións especiais nos que se desenvolven) que pola súa execución dan lugar a percibir estes complementos.

En 26 convenios (o 49,1% dos que teñen este tipo de complementos) establécense estes complementos fixando unha porcentaxe. Deles 10 son de sector e 16 de empresa e afectan a 37.980 traballadores/as.

Indican estes convenios que as porcentaxes se aplicarán sobre o salario base (só un deles sinala que se aplica sobre o SMI), engadindo ás veces tamén a antigüidade.

Establécese nalgún caso unha contía para un destes supostos e unha porcentaxe para outro.

Son 29 os convenios que indican unha contía ao establecer estes complementos (o 54,7% dos que teñen este tipo de complementos), dos que 3 son de sector e 26 de empresa e afectan a 10.438 traballadores/as.

Establécese este complemento nuns convenios por día efectivo traballado, noutros por hora e noutros por mes ou por ano.

Existen cláusulas que establecen o que corresponde percibir se as funcións se realizan durante menos tempo do sinalado (a metade da xornada ou períodos superiores ou inferiores).

Tamén se sinala noutros convenios o incremento da contía ou da porcentaxe sinalada para o caso de que concorran dúas ou máis circunstancias das sinaladas.

Existen cláusulas sobre o mantemento das condicións que tiñan ata o momento os traballadores/as respecto destes complementos.

Outro tipo de cláusulas remite ao sinalado ao respecto na lexislación vixente.

■ Complementos de nocturnidade

Fan referencia a este complemento 84 dos convenios asinados este ano (o 57,1% do total dos asinados) que afectan a 57.581 traballadores/as (77%).

Destes convenios 15 son de sector (o 50% dos de sector asinados este ano) e afectan a 47.977 traballadores/as (76,6%) e 69 son de empresa (o 59% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 9.604 traballadores/as (79,2%).

O Cadro 9.20c indica os datos por provincias dos convenios que teñen este complemento.

Complemento de nocturnidade. Por provincias. Galicia. 2010

■ Cadro 9.20c

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	3	4	7
	%	75,00%	57,14%	63,64%
	Nº Traballadores/as	3.447	2.300	5.747
	%	49,62%	94,46%	61,26%
A Coruña	Nº Convenios	5	16	21
	%	83,33%	53,33%	58,33%
	Nº Traballadores/as	11.070	1.218	12.288
	%	98,40%	55,19%	91,31%
Lugo	Nº Convenios		14	14
	%	0,00%	87,50%	73,68%
	Nº Traballadores/as		892	892
	%	0,00%	95,91%	27,70%
Ourense	Nº Convenios	4	5	9
	%	50,00%	50,00%	50,00%
	Nº Traballadores/as	14.810	933	15.743
	%	83,06%	79,07%	82,81%
Pontevedra	Nº Convenios	3	30	33
	%	33,33%	55,56%	52,38%
	Nº Traballadores/as	18.650	4.261	22.911
	%	76,62%	79,27%	77,10%
Galicia	Nº Convenios	15	69	84
	%	50,00%	58,97%	57,14%
	Nº Traballadores/as	47.977	9.604	57.581
	%	76,57%	79,20%	77,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Das cláusulas que recollen pódese destacar o seguinte:

Establécese fixando unha porcentaxe en 58 convenios, o 69% dos que teñen este complemento, que afectan a 49.877 traballadores/as. Deles 13 son de sector e afectan a 42.577 traballadores/as e 45 son de empresa e afectan a 7.300 traballadores/as.

Maioritariamente indícase que a porcentaxe se aplica sobre o salario base, (engadindo nalgún caso a antigüidade ou un plus lineal). Recóllese tamén nalgún convenio unha fórmula para o seu cálculo.

Indican unha contía á hora de establecer este complemento 25 convenios (o 29,8% dos que o teñen), que afectan a 7.682 traballadores/as. Deles 2 son de sector e afectan a 5.400 traballadores/as e 23 son de empresa e afectan a 2.282 traballadores/as.

Nun convenio aínda que se indica unha porcentaxe, fíxase unha contía como mínimo.

Establécese este complemento nuns casos por noite traballada e noutros por horas ou por mes.

Indícase nalgún convenio que se percibirá con absentismo cero.

Nun convenio de empresa a compensación é en tempo de descanso.

Considérase maioritariamente traballo nocturno para estes efectos o realizado entre as 22 e as 6 horas (indícano así 55 convenios).

Hai convenios que establecen outros períodos (inicio ás 12 da noite e remate ás 6 ou ás 8 horas, inicio ás 20 horas e remate ás 8 horas, inicio ás 22 horas e remate ás 8 horas, inicio ás 23 horas e remate ás 7 horas).

Indícase nalgúns convenios que o complemento de nocturnidade se aboará integramente cando a xornada de traballo e o período nocturno teñan unha coincidencia superior a catro horas (ou á metade da xornada); se a coincidencia fose de catro horas ou inferior a ese tempo a retribución que se vaia aboar será proporcional ao número de horas traballadas durante o período nocturno.

Nalgúns casos indícase un número mínimo de horas que hai que traballar para ter dereito a el.

Establécese nalgúns casos para o caso de traballar certas noites que se indican unha porcentaxe maior ou unha contía superior á indicada para as outras noites para o cálculo do complemento.

As excepcións ou limitacións que maioritariamente se establecen á hora de percibir este complemento refírense ás contratacións realizadas para traballos que pola súa propia natureza se consideran nocturnos (como gardas, vixilantes, porteiros, serenos ou similares), ou os que fosen contratados para desenvolver as súas funcións durante o período sinalado como nocturno.

Exclúese nalgún caso o persoal que traballe en dúas quendas cando a coincidencia entre a xornada de traballo e o período nocturno sexa igual ou inferior a unha hora.

Tamén se exclúen nalgún caso do mencionado suplemento, aos traballadores/as da xornada diúrna que tivesen que realizar obrigatoriamente traballos en períodos nocturnos, a consecuencia de feitos ou acontecementos calamitosos ou catastróficos.

Indica outro convenios que se exclúen aos traballadores/as que realicen traballos nocturnos cos que se pactaran condicións salariais máis favorables e/ou de redución de xornada laboral, na proporción indicada para a percepción do complemento.

Existen cláusulas que fan referencia ao respecto a situacións adquiridas en convenios anteriores.

Outras cláusulas remiten ao sinalado noutros convenios, acordos ou ordenanzas e no Estatuto dos traballadores/as.

■ Complementos por traballo a quendas

Figura este complemento en 27 convenios (18,4% do total de asinados este ano) que afectan a 5.662 traballadores/as. Son todos de empresa (Cadro 9.20d).

Complemento por traballo a quendas. Por provincias. Galicia. 2010

■ Cadro 9.20d

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	0	1	1
	%	0,00%	14,29%	9,09%
	Nº Traballadores/as	0	1.635	1.635
	%	0,00%	67,15%	17,43%
A Coruña	Nº Convenios	0	9	9
	%	0,00%	30,00%	25,00%
	Nº Traballadores/as	0	893	893
	%	0,00%	40,46%	6,64%
Lugo	Nº Convenios	0	9	9
	%	0,00%	56,25%	47,37%
	Nº Traballadores/as	0	666	666
	%	0,00%	71,61%	20,68%
Ourense	Nº Convenios	0	2	2
	%	0,00%	20,00%	11,11%
	Nº Traballadores/as	0	755	755
	%	0,00%	63,98%	3,97%
Pontevedra	Nº Convenios	0	6	6
	%	0,00%	11,11%	9,52%
	Nº Traballadores/as	0	1.713	1.713
	%	0,00%	31,87%	5,76%
Galicia	Nº Convenios	0	27	27
	%	0,00%	23,08%	18,37%
	Nº Traballadores/as	0	5.662	5.662
	%	0,00%	46,69%	7,57%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Respecto do tipo de cláusulas recollidas pódese sinalar que maioritariamente se fixa como unha contía.

■ Complementos de posto e responsabilidade

Recollen 49 convenios (33,3% dos asinados) que afectan a 20.327 traballadores/as (27,2%) complementos que, ás veces con distintas denominacións, se poden englobar entre os que se fixan en función do posto que se desenvolve ou pola responsabilidade no seu desempeño. (Cadro 9.20e).

Complementos de posto e responsabilidade. Por provincias. Galicia. 2010

■ Cadro 9.20e

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	1	3	4
	%	25,00%	42,86%	36,36%
	Nº Traballadores/as	450	2.006	2.456
	%	6,48%	82,38%	26,18%
A Coruña	Nº Convenios	2	16	18
	%	33,33%	53,33%	50,00%
	Nº Traballadores/as	6.607	1.334	7.941
	%	58,73%	60,44%	59,01%
Lugo	Nº Convenios	1	5	6
	%	33,33%	31,25%	31,58%
	Nº Traballadores/as	750	470	1.220
	%	32,75%	50,54%	37,89%
Ourense	Nº Convenios	1	3	4
	%	12,50%	30,00%	22,22%
	Nº Traballadores/as	4.700	777	5.477
	%	26,36%	65,85%	28,81%
Pontevedra	Nº Convenios	1	16	17
	%	11,11%	29,63%	26,98%
	Nº Traballadores/as	1.150	2.083	3.233
	%	4,72%	38,75%	10,88%
Galicia	Nº Convenios	6	43	49
	%	20,00%	36,75%	33,33%
	Nº Traballadores/as	13.657	6.670	20.327
	%	21,80%	55,00%	27,18%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 13.657 traballadores/as (21,8%) e 43 son de empresa (36,8% dos de empresa) e afectan a 6.670 traballadores/as (55%).

Fíxase maioritariamente establecendo unha contía. Os convenios que establecen algún destes complementos como unha porcentaxe do soldo base son 11.

Aínda que xeralmente veñen condicionados estes complementos á realización efectiva das tarefas polas que se establece o complemento, en 7 convenios establécese que o desempeño das funcións que implican este complemento durante un período dun ano consecutivo ou de tres anos en períodos alternos, se logo se cesa na súa función, manteráselle a retribución específica ata que polo seu ascenso a categoría superior quede esta superada.

■ Complementos de dispoñibilidade horaria ou prolongación da xornada

Establecen estes complementos 21 convenios (14,3% dos asinados este ano) que afectan a 1.452 traballadores/as (1,9%).

Deles 20 son de empresa (17,1% dos de empresa asinados) e afectan a 1.377 traballadores/as (11,4%) e 1 é de sector (3,3% dos de sector asinados) e afecta a 75 traballadores/as (0,12%).

As cláusulas pódense resumir nas seguintes:

Na maioría dos convenios establécese este complemento indicando unha contía ou sinalando que será igual ao valor das horas extraordinarias. Só nun convenio se indica unha porcentaxe sobre o salario base.

Tamén se indica nalgún caso a compensación en tempo de descanso ademais da contía.

Faise referencia nalgúns convenios á voluntariedade ou obrigatoriedade da dispoñibilidade así como á necesidade de rotación entre os traballadores/as ou ao establecemento de quendas.

Outras cláusulas refírense ao carácter non consolidable deste complemento.

■ Primas e incentivos. Complemento de produtividade

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.20f establecen primas ou incentivos ou complementos de produtividade polo traballo realizado 51 convenios (34,7% dos asinados), que afectan a 20.541 traballadores/as (27,5%).

**Primas e incentivos. Complemento de produtividade.
Por provincias. Galicia. 2010**

■ Cadro 9.20f

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	0	3	3
	%	0,00%	42,86%	27,27%
	Nº Traballadores/as	0	119	119
	%	0,00%	4,89%	1,27%
A Coruña	Nº Convenios	1	17	18
	%	16,67%	56,67%	50,00%
	Nº Traballadores/as	5.000	1.488	6.488
	%	44,44%	67,42%	48,21%
Lugo	Nº Convenios	0	4	4
	%	0,00%	25,00%	21,05%
	Nº Traballadores/as	0	164	164
	%	0,00%	17,63%	5,09%
Ourense	Nº Convenios	1	3	4
	%	12,50%	30,00%	22,22%
	Nº Traballadores/as	9.635	525	10.160
	%	54,04%	44,49%	53,45%
Pontevedra	Nº Convenios	0	22	22
	%	0,00%	40,74%	34,92%
	Nº Traballadores/as	0	3.610	3.610
	%	0,00%	67,16%	12,15%
Galicia	Nº Convenios	2	49	51
	%	6,67%	41,88%	34,69%
	Nº Traballadores/as	14.635	5.906	20.541
	%	23,36%	48,70%	27,47%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 2 son de sector (6,7% dos de sector) e afectan a 14.635 traballadores/as (23,4%) e 49 son de empresa (41,9% dos de empresa) e afectan a 5.906 traballadores/as (48,7%).

Respecto das cláusulas pódese sinalar o seguinte:

Con estes complementos trátase de retribuír o especial rendemento, a actividade extraordinaria e o interese ou iniciativa no desempeño do traballo, polo que se establecen en función dos resultados obtidos e do cumprimento dos obxectivos fixados na empresa.

Establécese como unha contía fixa ou unha contía en función dos obxectivos fixados segundo a actividade da empresa (produto vendido, produción, ocupación, tipo de actividade, etc.) ou sinálanse porcentaxes (para aplicar sobre o salario, a facturación, etc).

Fíxanse nalgúns casos táboas de rendementos ou escalas de produción ou de resultados segundo os cales se pagará a prima.

Faise referencia noutros convenios a sistemas de medición recoñecidos como o Bedaux e nalgúns establécense sistemas propios tendo en conta os indicadores que se sinalan ou indicando fórmulas para o seu cálculo.

Algunhas primas fíxanse tendo en conta o rendemento individual e outras o rendemento total da empresa ou por seccións ou departamentos, establecendo ás veces dentro do mesmo convenio varias delas.

Estas primas non só se establecen en función da cantidade de produción, senón tamén da calidade do produto ou servizo, ambiental, da seguridade, mellora continua, etc.

Indícase nalgúns convenios como se fai a súa asignación sinalando a necesaria información e participación da representación legal dos traballadores/as.

Recollen algúns convenios os parámetros, factores ou criterios que se utilizan para calcular estas primas (nalgún caso de xeito moi detallado).

Establecen varios convenios unha relación entre estas primas e a asistencia (ás veces tamén a puntualidade) ao traballo, sinalando penalizacións parciais ou a perda total delas segundo as faltas de asistencia ao traballo e recollendo tamén as faltas que se teñen en conta e cales non. Tamén se sinalan niveis de absentismo para ter en conta á hora de ter dereito a cobrar estas primas ou a penalización (individual e/ou colectivo).

Indícanse ás veces outros complementos cuxa percepción sería incompatible con estes.

Tamén se indica nalgúns convenios cal é a contía a percibir por estes complementos no período de vacacións.

Existen cláusulas respecto do procedemento a seguir para o establecemento, control ou modificación destas primas e outras que se refiren á creación de comisións de produtividade para estes efectos.

Outro tipo de cláusulas refírese ao carácter non consolidable destas primas e á necesidade de que as cantidades que perciba cada traballador/a por estes conceptos e os métodos para o seu cálculo sexan de coñecemento público polos demais traballadores/as da empresa así como pola representación legal dos traballadores/as.

■ Complemento de asistencia e puntualidade

Segundo se pode apreciar no cadro 9.20g, recollen este tipo de complementos 30 convenios (20,4% dos asinados este ano) que afectan a 26.844 traballadores/as (35,9%).

■ Cadro 9.20g

Asistencia e puntualidade. Por provincias. Galicia. 2010

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	1	4	5
	%	25,00%	57,14%	45,45%
	Nº Traballadores/as	1.337	687	2.024
	%	19,25%	28,21%	21,57%
A Coruña	Nº Convenios	4	2	6
	%	66,67%	6,67%	16,67%
	Nº Traballadores/as	7.460	282	7.742
	%	66,31%	12,78%	57,53%
Lugo	Nº Convenios	0	2	2
	%	0,00%	12,50%	10,53%
	Nº Traballadores/as	0	152	152
	%	0,00%	16,34%	4,72%
Ourense	Nº Convenios	2	3	5
	%	25,00%	30,00%	27,78%
	Nº Traballadores/as	14.335	538	14.873
	%	80,40%	45,59%	78,24%
Pontevedra	Nº Convenios	0	12	12
	%	0,00%	22,22%	19,05%
	Nº Traballadores/as	0	2.053	2.053
	%	0,00%	38,20%	6,91%
Galicia	Nº Convenios	7	23	30
	%	23,33%	19,66%	20,41%
	Nº Traballadores/as	23.132	3.712	26.844
	%	36,92%	30,61%	35,89%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Destes convenios 23 son de empresa (19,7% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 3.712 traballadores/as (30,6%) e 7 son de sector (23,3% dos de sector asinados este ano) e afectan a 23.132 traballadores/as (36,9%).

A finalidade destes complementos é combater o absentismo laboral, e a súa regulación é ás veces moi extensa incluíndo, ademais da contía, as condicións que deben cumprirse para ter dereito a percibilos e indicando tamén cando se perden total ou parcialmente por faltas de asistencia ou puntualidade, sinalando os tipos de faltas que se teñen en conta e cales non.

Normalmente establécense fixando unha contía, pero hai convenios que sinalan unha porcentaxe (xeralmente sobre o salario base engadindo nalgún caso a antigüidade).

■ Outros complementos

Figura en 69 convenios (46,9% dos asinados) que afectan a 26.408 traballadores/as (35,3%) un **complemento por traballar en días festivos**.

Deles 57 son de empresa (48,7% dos convenios de empresa asinados este ano) e afectan a 7.300 traballadores/as (60,2%), e 12 de sector (40% dos de sector asinados) que afectan a 19.108 traballadores/as (30,5%).

A compensación que se establece faise indicando unha contía, sinalando unha porcentaxe ou con descansos ou días libres. Nalgúns casos é unha combinación das dúas (compensación económica e ademais un tempo de descanso) e ás veces indícase a posibilidade de opción entre elas e a quen lle corresponde (empresa ou traballador/a).

Respecto da compensación con días libres sinálase nalgúns convenios o prazo para o seu desfrute e noutros ven recollido o xeito de desfrutalos (posibilidade de acumulación e se se poden desfrutar unidos ás vacacións ou aos días de descanso semanal, etc) e respecto das porcentaxes nuns casos indican que se aplican sobre o salario base e noutros sobre todos os conceptos económicos percibidos polo traballador/a na súa xornada normal.

Establecen algúns convenios unha compensación maior por traballar en certos festivos especiais que se indican.

Existe en 10 convenios (6,8% dos asinados este ano) que afectan a 2.351 traballadores/as (3,1%) un **complemento de convenio**. Deles 1 é de sector (3,3% dos de sector asinados este ano) e afecta a 1.607 traballadores/as (2,6%) e 9 son de empresa (7,7% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 744 traballadores/as (6,1%).

Existe en 10 convenios, o 6,8% dos asinados este ano, que afectan a 3.129 traballadores (4,2%) un **complemento de actividade**.

Deles 3 son de sector (10% dos de sector asinados) e afecta a 2.891 traballadores/as (4,6%) e 7 son de empresa (6% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 238 traballadores/as (2%).

Establecen un **complemento por traballos especiais** 10 convenios, o 6,8% dos asinados este ano, que afectan a 3.999 traballadores/as (5,3%). Deles 1 é de sector (3,3% dos de sector asinados) e afecta a 3.500 traballadores/as (5,6%) e 9 son de empresa (7,7% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 499 traballadores/as (4,1%).

Faise referencia tamén en varios convenios ao mantemento de complementos que a título persoal se viñeran percibindo con anterioridade e ao establecemento doutros, tamén a título persoal, para compensar posibles perdas de retribución como consecuencia da aplicación de novos sistemas retributivos.

C) Gratificacións extraordinarias

En 71 convenios dos asinados este ano (48,3%) establécense máis de 2 gratificacións extraordinarias (Cadro 9.20h). Afectan estes convenios a 39.677 traballadores/as (53,1%).

**Número de gratificacións extraordinarias establecido
nos convenios asinados. Galicia. 2010**

■ Cadro 9.20h

		Sector	Empresa	Total
2 Pagas	Nº Convenios	11	65	76
	%	36,67%	55,56%	51,70%
	Nº Traballadores/as	28.315	6.793	35.108
	%	45,19%	56,02%	46,95%
3 Pagas	Nº Convenios	13	40	53
	%	43,33%	34,19%	36,05%
	Nº Traballadores/as	28.622	4.639	33.261
	%	45,68%	38,25%	44,48%
4 Pagas	Nº Convenios	6	11	17
	%	20,00%	9,40%	11,56%
	Nº Traballadores/as	5.721	683	6.404
	%	9,13%	5,63%	8,56%
5 Pagas	Nº Convenios	0	1	1
	%	0,00%	0,85%	0,68%
	Nº Traballadores/as	0	12	12
	%	0,00%	0,10%	0,02%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inclúese neste cómputo a chamada “paga de beneficios” cando ao indicar como debe calcularse non se fai depender de se a empresa tivo ou non beneficios, senón que se converte nunha gratificación extraordinaria máis, na que só varía nalgúns casos a contía ou o período de devengo respecto das outras gratificacións extraordinarias.

Respecto das cláusulas pode sinalarse o seguinte:

A contía destas gratificacións establécese na maioría dos convenios como unha mensualidade do salario base máis a antigüidade se é o caso, ou da antigüidade consolidada ou complemento persoal, pero hai convenios que indican que será igual a unha mensualidade completa e outros fan referencia ao salario total ou real.

Outros convenios indican unha contía nas táboas salariais (á que ás veces se lle engade a antigüidade).

Algúns convenios engaden todos ou algúns complementos ou unha porcentaxe dalgún deles (os que máis se inclúen son os de asistencia, convenio e carencia de incentivos) e nalgúns casos as primas e/ou incentivos (xeralmente a media dos tres ou seis últimos meses).

Hai algúns convenios que exclúen expresamente algún complemento como o de produtividade.

Indica un convenio de empresa que nas gratificación extraordinarias aplicaranse as deducións proporcionais que correspondan en función do absentismo de cada traballador derivado de licenzas non retribuídas, enfermidade e accidente.

Fan referencia ao rateo das gratificacións extraordinarias 30 convenios (20,4% dos asinados) que afectan a 14.362 traballadores/as (19,2%).

Deles 10 son de sector (33,3% dos de sector asinados) e afectan a 12.869 traballadores/as (20,5%) e 20 son de empresa (17,1% dos de empresa asinados) e afectan a 1.493 traballadores/as (12,3%).

En 4 convenios establécese expresamente que todas as gratificacións extraordinarias serán rateadas, e noutros 6 indícase o rateo dalgunha delas.

Nos demais convenios sinálase a posibilidade de facelo.

Sinala un convenio de sector que se prohíbe para os novos contratos o rateo das pagas extraordinarias e da indemnización por finalización de contrato, prohibíndose xa que logo, con carácter xeral o pacto por salario global.

As demais cláusulas refírense ao período de devengo, aos meses e datas en que se perciben e aos efectos nelas das situacións de incapacidade temporal.

■ Establécese unha gratificación condicionada a que existan beneficios ou aos resultados da empresa en 5 convenios que afectan a 2.189 traballadores/as.

Nuns casos sinálase unha contía concreta para percibir ou unha porcentaxe sobre o salario e noutros ven recollida a fórmula para calculala.

Engaden ademais algúns convenios un máximo para a súa contía e noutros un mínimo.

D) Retribucións extrasalariais

Recóllense neste apartado os convenios que regulan as axudas de custo e gastos de locomoción e os complementos de transporte e distancia, así como o número de traballadores/as aos que afectan.

■ Axudas de custo e gastos de locomoción

Segundo se pode observar no Cadro 9.20i, son 107 convenios (72,8% dos asinados este ano) os que teñen cláusulas ao respecto e afectan a 71.326 traballadores/as (95,4%).

Axudas de custo e gastos de locomoción. Por provincias. Galicia. 2010

■ Cadro 9.20i

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	4	6	10
	%	100,00%	85,71%	90,91%
	Nº Traballadores/as	6.947	2.391	9.338
	%	100,00%	98,19%	99,53%
A Coruña	Nº Convenios	5	21	26
	%	83,33%	70,00%	72,22%
	Nº Traballadores/as	10.770	1.555	12.325
	%	95,73%	70,46%	91,59%
Lugo	Nº Convenios	3	11	14
	%	100,00%	68,75%	73,68%
	Nº Traballadores/as	2.290	674	2.964
	%	100,00%	72,47%	92,05%
Ourense	Nº Convenios	6	6	12
	%	75,00%	60,00%	66,67%
	Nº Traballadores/as	17.355	318	17.673
	%	97,34%	26,95%	92,97%
Pontevedra	Nº Convenios	9	36	45
	%	100,00%	66,67%	71,43%
	Nº Traballadores/as	24.341	4.685	29.026
	%	100,00%	87,16%	97,68%
Galicia	Nº Convenios	27	80	107
	%	90,00%	68,38%	72,79%
	Nº Traballadores/as	61.703	9.623	71.326
	%	98,48%	79,35%	95,37%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 27 son de sector (90% dos de sector) e afectan a 61.703 traballadores/as (98,5%) e 80 son de empresa (68,4% dos de empresa) e afectan a 9.623 traballadores/as (79,4%).

Das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

Indícanse xeralmente as condicións que dan lugar ao aboamento da axuda de custo e esíxese a xustificación do gasto realizado.

Defínese en moitas destas cláusulas cando se ten dereito á axuda de custo completa ou a media axuda.

Sinalase a posibilidade de que se poida substituír a axuda de custo polo pagamento dos gastos ocasionados no desprazamento e estancia logo de xustificación.

Establécese noutras cláusulas cales son os estándares de transporte e aloxamento para utilizar nos desprazamentos.

Diferéncianse nalgúns convenios as contías segundo o desprazamento sexa dentro ou fóra de Galicia ou ao estranxeiro, concretando máis nalgúns casos para determinados países.

Outro tipo de cláusulas fan referencia aos anticipos que deben ou poden concederse con motivo dos desprazamentos efectuados por motivos de traballo.

Respecto dos gastos de desprazamento, cando é necesario utilizar medios propios do traballador/a, a compensación fíxase sinalando unha contía por Km.

■ Complemento de transporte e distancia

Ven recollido en 72 convenios (49% dos asinados) que afectan a 34.879 traballadores/as (46,6%).

Deles 16 son de sector (53,3%) e afectan a 28.206 traballadores/as (45%) e 56 son de empresa (47,9%) e afectan a 6.673 traballadores/as (55%).

○ Cadro 9.20k recolle estes datos por provincias.

Complemento de transporte e distancia. Por provincias. Galicia. 2010

■ Cadro 9.20k

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	2	3	5
	%	50,00%	42,86%	45,45%
	Nº Traballadores/as	2.997	1.710	4.707
	%	43,14%	70,23%	50,17%
A Coruña	Nº Convenios	4	13	17
	%	66,67%	43,33%	47,22%
	Nº Traballadores/as	4.643	1.082	5.725
	%	41,27%	49,03%	42,54%
Lugo	Nº Convenios	2	5	7
	%	66,67%	31,25%	36,84%
	Nº Traballadores/as	1.090	232	1.322
	%	47,60%	24,95%	41,06%
Ourense	Nº Convenios	3	2	5
	%	37,50%	20,00%	27,78%
	Nº Traballadores/as	12.046	94	12.140
	%	67,56%	7,97%	63,86%
Pontevedra	Nº Convenios	5	33	38
	%	55,56%	61,11%	60,32%
	Nº Traballadores/as	7.430	3.555	10.985
	%	30,52%	66,14%	36,97%
Galicia	Nº Convenios	16	56	72
	%	53,33%	47,86%	48,98%
	Nº Traballadores/as	28.206	6.673	34.879
	%	45,02%	55,03%	46,64%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Outros complementos

En 12 convenios (8,2% dos asinados este ano) establécese o complemento de “Quebranto de moeda” e en 6 (4,1% dos asinados este ano) o de “Desgaste de ferramentas”.

9.5 Tempo de traballo

9.5.1 A xornada laboral

9.5.1.1 Xornada pactada

Para determinar a xornada media pactada nos convenios asinados e revisados en 2010 en Galicia, tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 131 este ano (o 65,8%). Deles 34 son de sector (o 55,7% dos de sector asinados e revisados este ano) e 97 son de empresa (o 70,3% dos de empresa asinados e revisados este ano).

O Cadro 9.21 reflicte a xornada media pactada en 2010 que foi de 1.769,32 horas.

Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2005-2010

■ Cadro 9.21

Total Convenios. Xornada media pactada

	Total convenios	Convenios de empresa	Convenios de sector
2005	1.766,50	1.724,00	1.768,60
2006	1.764,00	1.742,20	1.765,50
2007	1.766,87	1.739,42	1.768,15
2008	1.755,31	1.697,22	1.762,93
2009	1.758,65	1.742,24	1.759,33
2010	1.769,32	1.731,92	1.773,53

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo coa tendencia de anos anteriores, a xornada nos convenios de empresa é máis reducida que nos de sector, 1.731,92 horas fronte a 1.773,53 horas.

Por sectores económicos, no total de convenios, foi na construción onde se pactou unha xornada máis baixa, 1.735,9 horas.

Nos convenios de sector, é no sector servizos no que se pacta a xornada máis alta, 1.785,5 horas.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.22, son 98 (66,7% dos asinados) os convenios que indican unha xornada anual inferior á máxima legal anual. Estes convenios afectan a 48.233 traballadores/as (64,5%).

**Evolución dos convenios que reducen a xornada máxima legal.
Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia 2005-2010**
■ Cadro 9.22

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2005						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	3	75,00	6	85,71	9	81,82
A Coruña	7	77,78	25	49,02	32	53,33
Lugo	8	66,67	9	39,13	17	48,57
Ourense	7	53,85	13	52,00	20	52,63
Pontevedra	5	41,67	35	56,45	40	54,05
Total	30	60,00	88	52,38	118	54,13
2006						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	100,00	12	75,00	14	77,78
A Coruña	5	50,00	22	47,83	27	48,21
Lugo	4	80,00	5	35,71	9	47,37
Ourense	4	30,77	8	53,33	12	42,86
Pontevedra	7	58,33	41	68,33	48	66,67
Total	22	52,38	88	58,28	110	56,99
2007						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	3	75,00	3	37,50	6	50,00
A Coruña	8	80,00	21	47,73	29	53,70
Lugo	3	60,00	11	45,83	14	48,28
Ourense	3	33,33	7	50,00	10	43,48
Pontevedra	8	61,54	40	62,50	48	62,34
Total	25	60,98	82	53,25	107	54,87
2008						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	3	60,00	6	85,71	9	75,00
A Coruña	7	87,50	19	65,52	26	70,27
Lugo	7	77,78	12	52,17	19	59,38
Ourense	7	58,33	8	57,14	15	57,69
Pontevedra	6	66,67	33	56,90	39	58,21
Total	30	69,77	78	59,54	108	62,07
2009						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	50,00	8	88,89	10	76,92
A Coruña	3	75,00	18	47,37	21	50,00
Lugo		0,00	3	37,50	3	27,27
Ourense	5	50,00	4	40,00	9	45,00
Pontevedra	4	44,44	44	66,67	48	64,00
Total	14	46,67	77	58,78	91	56,52
2010						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	3	75,00	5	71,43	8	72,73
A Coruña	6	100,00	20	66,67	26	72,22
Lugo	2	66,67	11	68,75	13	68,42
Ourense	5	62,50	7	70,00	12	66,67
Pontevedra	2	22,22	37	68,52	39	61,90
Total	18	60,00	80	68,38	98	66,67

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 18 son de sector (60% dos de sector) e afectan a 38.010 traballadores/as (60,7%) e 80 son de empresa (68,4% dos de empresa) e afectan a 10.223 traballadores/as (84,3%).

Sinalar así mesmo que dos 100 convenios asinados este ano que rematan a súa vixencia en anos posteriores, 9 indican unha redución da xornada anual para os anos seguintes de vixencia. Os traballadores/as aos que afectan son 6.329.

Os convenios asinados este ano que indican unha xornada semanal inferior á xornada máxima establecida son 33 (22,5% dos asinados) e afectan a 9.101 traballadores/as (12,2%).

Deles 4 son de sector (13,3% dos de sector) e afectan a 6.947 traballadores/as (11,1%) e 29 son de empresa (24,8% dos de empresa) e afectan a 2.154 traballadores/as (17,8%).

Por último indicar que se ademais dos convenios asinados e revisados este ano, temos en conta os convenios asinados en anos anteriores que indican a xornada anual para 2010, a xornada pactada é de 1.768,68 horas (1.777,63 horas nos convenios de sector e 1.724,37 horas nos de empresa).

9.5.1.2 Regulación da xornada

■ Distribución irregular da xornada

Segundo reflicte o Cadro 9.23a, 19 convenios (12,9% dos asinados este ano) indican unha distribución irregular da xornada. Deles 5 son de sector e 14 son de empresa e afectan a 9.908 traballadores/as (13,3%).

**Convenios colectivos con distribución irregular da xornada.
Por provincias. Galicia. 2005-2010**

■ Cadro 9.23a

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	
						Nº	%
Sector							
2005	0	0	0	1	0	1	2,0
2006	0	0	0	1	0	1	2,4
2007	1	0	0	0	0	1	2,4
2008	0	0	0	1	0	1	2,3
2009	2	0	0	0	0	2	6,7
2010	2	1	0	1	1	5	16,7
Empresa							
2005	0	1	2	1	1	5	3,0
2006	0	2	2	0	2	6	4,0
2007	1	2	1	0	0	4	2,6
2008	0	1	1	0	2	4	3,1
2009	0	0	2	2	6	10	7,6
2010	2	2	6	2	2	14	12,0
Total 2010	4	3	6	3	3	19	12,9

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Ademais, segundo se pode apreciar no Cadro 9.23b, en 18 convenios (12,2% dos asinados) indícase a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Os traballadores/as aos que afectan son 13.873 (18,6%).

Convenios colectivos que indican a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Por Provincias. Galicia. 2010

■ Cadro 9.23b

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	2	0	2
	%	50,00%	0,00%	18,18%
	Nº Traballadores/as	2.110	0	2.110
	%	30,37%	0,00%	22,49%
A Coruña	Nº Convenios	3	0	3
	%	50,00%	0,00%	8,33%
	Nº Traballadores/as	8.983	0	8.983
	%	79,85%	0,00%	66,75%
Lugo	Nº Convenios	2	1	3
	%	66,67%	6,25%	15,79%
	Nº Traballadores/as	1.950	113	2.063
	%	85,15%	12,15%	64,07%
Ourense	Nº Convenios	1	1	2
	%	12,50%	10,00%	11,11%
	Nº Traballadores/as	75	40	115
	%	0,42%	3,39%	0,60%
Pontevedra	Nº Convenios	0	8	8
	%	0,00%	14,81%	12,70%
	Nº Traballadores/as	0	602	602
	%	0,00%	11,20%	2,03%
Galicia	Nº Convenios	8	10	18
	%	26,67%	8,55%	12,24%
	Nº Traballadores/as	13.118	755	13.873
	%	20,94%	6,23%	18,55%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Entre as cláusulas recollidas pódense sinalar as seguintes:

- Necesidade de acordo coa representación legal dos traballadores/as.
- Fixar os límites máximos de distribución.
- Prazo mínimo de comunicación ao traballador/a ou de publicación do calendario.
- Indicar se a irregularidade afecta ou pode afectar a todo ou parte do cadro de persoal.
- Sinalar o xeito de compensación destas horas.
- Remitir á Comisión Paritaria do convenio para que poida adoptar distribucións diferentes da xornada.
- Faise referencia ás veces á existencia de bolsas de horas ou pactos respecto da flexibilidade na distribución da xornada pero que non veñen recollidos no texto do convenio.

■ Tempo de traballo flexible. Prolongación da xornada

Recóllense cláusulas ao respecto en 41 convenios (27,9% dos asinados) que afectan a 23.842 traballadores/as (31,9%).

Deles 5 son de sector (16,7% dos de sector) e afectan a 20.380 traballadores/as (32,5%) e 36 de empresa (30,8% dos de empresa) e afectan a 3.462 traballadores/as (28,5%).

As cláusulas fan referencia á existencia ou á posibilidade de establecer un horario flexible, aos axustes nos horarios con prolongacións de xornadas, a posibilidade de cambiar a modalidade de xornada (implantando ou modificando as quendas) e o xeito de recuperación ou compensación. Indican ademais algúns convenios os traballadores/as aos que pode afectar:

Establécense nalgúns convenios os motivos polos que se pode facer, sinalando nuns casos razóns organizativas ou produtivas e noutros por conciliación da vida laboral e familiar (ou para todos os casos).

Recolle un convenio de empresa unha relación das situacións especiais, que requiren o automatismo na aplicación da flexibilidade horaria, sinalando ademais que será preceptiva á comunicación previa á representación sindical con polo menos 48 horas de antelación, incluíndo a duración prevista das operacións e o persoal afectado.

Dentro da xornada fixada no convenio régúlase ás veces un réxime de flexibilidade de horarios sinalando unha xornada coincidente obrigatoria e logo unhas marxes mínimas e máximas para a entrada e saída.

Limitáase nalgúns casos o número de veces ou o tempo durante o cal se poden aplicar as variacións na xornada.

Faise referencia nalgúns convenios á necesidade de rotar aos traballadores/as afectados/as.

Recóllese tamén ás veces o procedemento a seguir para facer os cambios.

■ Traballo a quendas

Establécese o traballo a quendas, ou faise referencia á posibilidade de facelo, para todo ou parte do cadro de persoal dependendo do traballo ou servizo que se realice en 80 convenios dos asinados este ano (54,4%).

Estes convenios afectan a 23.138 traballadores/as (30,9%) e deles 75 son de empresa (64,1% dos de empresa asinados) e afectan a 9.903 traballadores/as (81,7%) e 5 son de sector (16,7% dos de sector asinados) e afectan a 13.235 traballadores/as (21,1%).

Entre os tipos de cláusulas máis frecuentes, ademais do xa indicado no apartado sobre estrutura salarial respecto do complemento por traballo a quendas, pódense sinalar os seguintes:

■ Exixencia de respecto ao principio de igualdade, rotación e non discriminación na elaboración das quendas. Nalgúns convenios refírense expresamente á quenda de noite e ás que coincidan con domingos ou festivos.

■ Sinalar o tipo de quendas que se establece ou pode establecerse, indicando o número delas, os ciclos de rotación e os traballadores/as aos que afectan.

■ Regúlanse en moitos convenios os descansos diarios, sinalando o tempo que corresponde, se se considera como tempo efectivo de traballo ou non, e o xeito de desfrutalo.

■ Indicar o número mínimo de horas de descanso entre quendas e nas rotacións.

■ Tamén se refiren moitos convenios á publicidade que se lle debe dar aos horarios das quendas e aos posibles cambios delas.

■ Faise referencia á obriga de información e/ou negociación coa representación dos traballadores/as sobre as rotacións e os cambios nas quendas.

■ Indícase nalgúns convenios que na organización das quendas teranse en conta as circunstancias persoais de cada empregado/a, engadindo que se fará sempre que non deteriore a organización do traballo.

■ Sinálase tamén que ningún traballador/a poderá abandonar o seu posto de traballo, unha vez finalizada a súa xornada laboral, ata que non chegue o relevo correspondente, ou ata que sexa substituído, indicando algúns convenios que se consideran horas extraordinarias as consumidas polo persoal que realice traballo por quendas na espera do relevo correspondente, sen prexuízo da esixencia da responsabilidade correspondente polo incumprimento do horario.

■ Respecto dos cambios de quendas sinálase nalgúns convenios a necesidade de motivación suficiente do cambio e o prazo para a súa notificación (salvo supostos derivados de situacións de imposible ou difícil previsión ou urxentes).

Para os cambios voluntarios indícase nalgúns convenios que deben ser entre traballadores/as de igual categoría, sinalando ás veces o prazo de comunicación á empresa.

Nalgúns casos non se poñen limitacións indicando que se poderán intercambiar as quendas de mutuo acordo entre os traballadores/as logo de comunicación á empresa e noutros esíxese sempre ademais a autorización desta.

■ Traballo nocturno

Ademais das cláusulas xa indicadas ao analizar a estrutura salarial sobre o complemento de nocturnidade e os horarios que se establecen como nocturnos pódense destacar as seguintes:

■ Recóllese o procedemento para cubrir a quenda de noite tanto de xeito voluntario como no caso de non existir persoal suficiente para cubrir o servizo.

■ Establécese como norma xeral que a quenda de noite será rotatoria, indicando que estas xornadas deben ser repartidas equitativamente entre o persoal.

■ Regúlanse, ademais da compensación, os descansos que corresponden e o xeito de desfrutalos.

■ Indícanse limitacións á permanencia continuada na quenda de noite sinalando entre outras a obriga de cambiar as quendas semanalmente como mínimo, dentro dunha mesma categoría ou oficio, co obxecto de que o persoal non traballe de noite de xeito continuado (salvo nos casos probados de absoluta imposibilidade, en cuxo suposto a representación do persoal deberá emitir o informe correspondente).

■ Tamén se indica ás veces o número de semanas ou meses consecutivos que como máximo se pode permanecer na quenda de noite, salvo adscrición voluntaria.

■ Nalgunha cláusula sinálase que a adscrición á quenda de noite será voluntaria para os traballadores/as maiores de 50 anos.

■ Sinálase tamén nalgún caso que se procurará que a quenda de noite sexa o máis restrinxida posible, de modo que se tenda á saturación da primeira e da segunda.

■ Indica un convenio que a empresa elaborará un rexistro para o persoal da quenda de noite que desexe pasar ao día, sinalando que a decisión sobre o cambio estará condicionada ao posto e categoría do traballador ou traballadora e á valoración final da empresa.

■ En dous convenios indican que as prioridades para a designación do persoal da quenda de noite serán en primeiro lugar o persoal que voluntariamente se prestase a establecer a devandita quenda, en segundo o persoal que no seu contrato individual de traballo contemple a prestación de servizos en quenda de noite e en terceiro os demais traballadores/as.

■ Descansos

Regúlanse os descansos en 100 convenios dos asinados este ano (68%) que afectan a 56.863 traballadores/as (76%).

Deles 19 son de sector (63,3% dos de sector) e afectan a 46.783 traballadores/as (74,7%) e 81 son de empresa (69,2% dos de empresa) e afectan a 10.080 traballadores/as (83,1%).

Refírense estas cláusulas aos descansos mínimos diarios, semanais e entre xornadas.

O descanso mínimo diario establécese expresamente como tempo efectivo de traballo en 65 convenios dos asinados este ano (44,2%) que afectan a 40.714 traballadores/as (54,4%). Deles 12 son de sector (40% dos de sector) e afectan a 34.464 traballadores/as (55%) e 53 de empresa (45,3% dos de empresa) e afectan a 6.250 traballadores/as (51,5%).

Nun destes convenios de empresa só parte deste tempo se considera como efectivo de traballo e noutro indícase que non dará dereito a prima horaria.

Indican que o descanso mínimo diario non se considera como tempo de traballo efectivo 11 convenios (7,5% dos asinados) que afectan a 2.804 traballadores/as (3,7%). Son todos de empresa.

Nun destes convenios indícase que a partir de 2011 parte deste descanso considerase tempo efectivo de traballo.

Noutros convenios aparecen recollidas cláusulas que establecen o tempo de descanso diario pero sen indicar expresamente se se considera tempo efectivo de traballo ou non ou atendendo a regulamentacións específicas da xornada para certos sectores.

■ Horarios

Recollen cláusulas sobre o horario 64 convenios (43,5%) dos asinados este ano que afectan a 13.840 traballadores/as (18,5%).

Deles 4 son de sector (13,3% dos de sector asinados) e afectan a 6.481 traballadores/as (10,3%) e 60 de empresa (51,3% dos de empresa asinados) e afectan a 7.359 traballadores/as (60,7%).

Establécense nalgúns casos distintos tipos de horarios para a mesma empresa segundo as seccións ou servizos, non só no que respecta ao tipo de xornada senón tamén segundo a época do ano (xornada de verán, festas...). Na xornada de verán nuns casos pasa de ser xornada partida a continua e nos que xa era continua redúcese a duración.

Sinálanse nalgúns convenios marxes de flexibilidade na hora de entrada e/ou saída do traballo.

Recóllese tamén nalgúns casos a posibilidade de modificación durante o ano e o procedemento a seguir.

Tamén se refiren moitas destas cláusulas á publicidade que se lle debe dar aos horarios e ao calendario laboral e a cando se debe acordar o do ano seguinte.

9.5.2 Vacacións

Á hora de fixar as vacacións nos convenios colectivos asinados este ano, indícanse maioritariamente días naturais ou 1 mes natural, facéndoo así 113 convenios (76,9%) que afectan a 62.047 traballadores/as (83%).

Os convenios que indican días laborables son 52 (35,4% dos asinados este ano), e afectan a 28.433 traballadores/as (38%). Deles 9 son de sector (30% dos de sector) e afectan a 25.193 traballadores/as (40,2%) e 43 son de empresa (36,8% dos de empresa) e afectan a 3.240 traballadores/as (26,7%).

Destes convenios que indican días laborables 22 que afectan a 17.739 traballadores/as sinálanas tamén en días naturais ou un mes natural (6 son de sector e 16 de empresa). Algúns deles o que fan é establecer un número mínimo de días laborables de vacacións aínda que se fixen estas en días naturais e outros garantir que en calquera caso nunca serán menos de 30 días naturais.

O número de días laborables indicados vai desde 21 a 29. Os que máis se repiten son 22 (faise en 33 convenios) e 21 (faise en 6 convenios).

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.24, son 17 os convenios que indican máis de 30 días naturais de vacacións (11,6% dos asinados este ano). Os traballadores/as aos que afectan son 20.605 (27,6%).

■ Cadro 9.24

Evolución dos convenios colectivos con vacacións de máis de 30 días naturais. Por provincias. Galicia. 2005-2010

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	1	25,0	1	11,1	0	0,0	1	7,7	2	16,7	5	10,0
2006	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	7,7	0	0,0	1	2,4
2007	1	25,0	2	20,0	1	20,0	0	0,0	3	23,1	7	17,1
2008	1	20,0	1	12,5	0	0,0	1	8,3	0	0,0	3	7,0
2009	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	1	3,3
2010	0	0,0	2	33,3	1	33,3	0	0,0	3	33,3	6	20,0
Empresa												
2005	2	12,5	6	13,0	3	21,4	0	0,0	2	3,3	13	8,6
2006	1	6,3	3	6,5	3	21,4	1	6,7	5	8,3	13	8,6
2007	0	0,0	5	11,4	6	25,0	0	0,0	3	4,7	14	9,1
2008	2	28,6	5	17,2	2	8,7	0	0,0	2	3,4	11	8,4
2009	0	0,0	4	10,5	1	12,5	0	0,0	6	9,1	11	8,4
2010	0	0,0	4	13,3	3	18,8	0	0,0	4	7,4	11	9,4
Total 2010	0	0,0	6	16,7	4	21,1	0	0,0	7	11,1	17	11,6

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 6 son de sector (20% dos de sector asinados) e afecta a 19.938 traballadores/as (31,8%) e 11 son de empresa (9,4% dos de empresa) e afectan a 667 traballadores/as (5,5%).

En 146 convenios (o 99,3% dos asinados este ano) establécense criterios ou datas á hora de fixar as vacacións (Cadro 9.25). Os traballadores/as aos que afectan son 74.764 (99,97%).

**Convenios colectivos que fixan criterios ou datas nas vacacións.
Por provincias. Galicia. 2005 - 2010**

■ Cadro 9.25

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	4	100,0	9	100,0	12	100,0	13	100,0	11	91,7	49	98,0
2006	2	100,0	10	100,0	5	100,0	13	100,0	12	100,0	42	100,0
2007	4	100,0	9	90,0	5	100,0	9	100,0	13	100,0	40	97,6
2008	5	100,0	8	100,0	9	100,0	12	100,0	9	100,0	43	100,0
2009	3	75,0	4	100,0	3	100,0	10	100,0	9	100,0	29	96,7
2010	4	100,0	6	100,0	3	100,0	8	100,0	9	100,0	30	100,0
Empresa												
2005	7	100,0	48	94,1	23	100,0	25	100,0	61	98,4	164	97,6
2006	15	93,8	42	91,3	14	100,0	15	100,0	58	96,7	144	95,4
2007	8	100,0	42	95,5	24	100,0	13	92,9	60	93,8	147	95,5
2008	7	100,0	29	100,0	23	100,0	14	100,0	56	96,6	129	98,5
2009	9	100,0	32	84,2	8	100,0	10	100,0	66	100,0	125	95,4
2010	7	100,0	30	100,0	16	100,0	10	100,0	53	98,1	116	99,1
Total 2010	11	100,0	36	100,0	19	100,0	18	100,0	62	98,4	146	99,3

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 30 son de sector (100% dos convenios de sector asinados este ano) e afectan a 62.658 traballadores/as (100%) e 116 son de empresa (99,1% dos de empresa asinados) e afectan a 12.106 traballadores/as (99,8%).

Os criterios recollidos pódense resumir nos seguintes:

■ Establecer o desfrute das vacacións de xeito continuado ou a posibilidade de fraccionalas en dous ou máis períodos.

Indícase nalgúns convenios o dereito do traballador/a a escoller a metade do período vacacional e a outra metade pola empresa.

Tamén se sinala nalgúns casos a duración mínima de cada período no caso de fraccionalas.

Limitáase nalgúns casos o fraccionamento a que queda facultada a empresa a un certo número de períodos, salvo acordo entre as partes, e tamén se sinala que cando as vacacións sexan fraccionadas por proposta da empresa, non se terán en conta os días festivos, pero si os domingos.

Indican algúns convenios o dereito á recuperación dos días festivos que coincidan co período de vacacións.

■ Posibilidade por parte da empresa de excluír por motivos de organización xustificadas determinados períodos ou o período que coincida co de maior actividade produtiva da empresa, logo de acordo coa representación dos traballadores/as.

■ Establecemento nalgúns casos para certo persoal, como consecuencia da natureza do seu traballo, de calendarios especiais de vacacións (mantemento, etc).

■ Fixar unha porcentaxe ou un número máximo de traballadores/as que poden desfrutar simultaneamente as vacacións.

■ Sinalar os meses ou períodos nos que preferentemente se deben desfrutar as vacacións.

Nalgúns convenios sinálanse datas só para unha parte das vacacións.

■ Obrigatoriedade de inicio das vacacións en día laborable e/ou prohibición de comezo en sábado, domingo, festivo ou véspera del ou día que corresponda descanso.

■ Antelación coa que debe negociarse o calendario de vacacións.

■ Días adicionais de vacacións para os traballadores/as que teñan completados os períodos de antigüidade que se sinalan no convenio (8, 15, 20, 25, 30 o máis anos de servizo).

Nalgún caso tamén se incrementan os días de vacacións a partir de que o traballador/a cumpra unha certa idade.

■ Establecemento de quendas rotativas para o desfrute das vacacións.

As preferencias na elección das quendas que se sinalan maioritariamente son a antigüidade e os traballadores/as con responsabilidades familiares (fillos/as menores de 12 anos ou en idade escolar e/ou maiores dependentes ao seu coidado).

Indícase tamén a preferencia no caso de matrimonios en que ambos os cónxuxes traballen na empresa a desfrutar dos períodos de vacacións en datas coincidentes, facendo extensible esta prioridade, igualmente, ás parellas de feito.

Recollen algúns convenios a posibilidade de cambialas entre os traballadores/as, indicando algúns deles os requisitos para facelo (que sexan traballadores/as da mesma categoría profesional, necesidade de autorización,...)

■ Recóllese tamén nalgúns convenios a posibilidade de modificar o calendario anual de vacacións con carácter individualizado.

■ Retribución das vacacións.

Hai convenios que enumeran os conceptos que integran a remuneración (salario base e antigüidade e complementos) e nalgúns casos exceptúan expresamente algúns complementos.

Outros indican que se retribúen segundo o salario real ou que a retribución correspondente aos períodos de vacacións será igual que o resto dos meses do ano.

Inclúense nalgúns convenios as primas que lle correspondan no seu posto habitual (xeralmente a media dos tres meses anteriores ao desfrute das vacacións).

Noutros casos indican que a retribución será a media obtida por todos os conceptos ou polos conceptos que cita expresamente o convenio no trimestre, semestre ou ano anterior á data de iniciación destas.

Por último indicar que se establece tamén nalgúns convenios unha bolsa de vacacións.

■ Vacacións das embarazadas.

As cláusulas máis frecuentes refírense a que a traballadora embarazada terá dereito a escoller a data das súas vacacións regulamentarias (nalgúns casos indícase sempre e cando as una á baixa por maternidade).

Estando incorporando cláusulas que recollen o establecido na Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes que sinala que cando o período de vacacións fixado no calendario de vacacións da empresa coincida no tempo cunha incapacidade temporal derivada do embarazo, co parto ou coa lactación natural ou co período de suspensión do contrato de traballo por maternidade, terase dereito a desfrutar as vacacións en data distinta á da incapacidade temporal ou á do permiso que por aplicación do devandito precepto lle correspondese ao finalizar o período de suspensión, aínda que rematase o ano natural a que correspondan.

■ Primas por vacacións fóra de certos períodos.

Teñen cláusulas ao respecto 24 convenios (16,3% dos asinados este ano) que afectan a 17.016 traballadores/as (22,8%). Deles 19 son de empresa (16,2% dos de empresa asinados) e afectan a 3.950 traballadores/as (32,6%) e 5 son de sector (16,7% dos de sector asinados) e afectan a 13.066 traballadores/as (20,9%).

Nalgúns convenios son primas monetarias e noutros engádense días ás vacacións.

Na maioría dos casos indícase que se ten dereito cando é por petición da empresa ou por necesidades do servizo ou da produción.

■ Interrupción das vacacións por incapacidade temporal.

Teñen cláusulas deste tipo 72 convenios (49% dos asinados este ano) que afectan a 58.267 traballadores/as (77,9%).

Deles 14 son de sector (46,7% dos de sector) e afectan a 50.351 traballadores/as (80,4%) e 58 son de empresa (49,6% dos de empresa) e afectan a 7.916 traballadores/as (65,3%).

Distínguese neste tipo de cláusulas se a incapacidade temporal se produce antes ou durante as vacacións.

Os convenios que indican a interrupción das vacacións no caso de incapacidade temporal **antes de comezar o seu desfrute** son 60 (40,8% dos asinados este ano) e afectan a 52.189 traballadores/as (69,8%).

Deles 12 son de sector (40% dos de sector) e afectan a 44.951 traballadores/as (71,7%) e 48 son de empresa (41% dos de empresa) e afectan a 7.238 traballadores/as (59,7%).

Os convenios que indican a interrupción das vacacións no caso de incapacidade temporal **durante o seu desfrute** son 34 (23,1% dos asinados) e afectan a 12.032 traballadores/as (16,1%).

Deles 4 son de sector (13,3% dos de sector) e afectan a 8.537 traballadores/as (13,6%) e 30 son de empresa (25,6% dos de empresa) e afectan a 3.495 traballadores/as (28,8%).

Respecto do contido das cláusulas indícase en moitas delas que as vacacións deberán desfrutarse unha vez producida a alta, negociando empresa e traballador/a o período de mutuo acordo.

Nalgúns convenios límtase esta posibilidade a que se produza a alta dentro do ano natural, pero outros indican que se poden desfrutar no ano seguinte (ás veces indícase como límite máximo o 30 de xaneiro do ano seguinte ou o primeiro trimestre).

Requírese nalgúns casos uns certos requisitos, sinalando entre outros os seguintes:

- Que exista un número de días de duración da baixa.
- Que sexa debida a accidente de traballo ou enfermidade profesional.
- Que sexa debida a accidente (laboral ou non) ou que requira hospitalización.

Exclúese nalgún convenio o suposto de vacacións colectivas de todo un centro de traballo.

Tamén se inclúen cláusulas que establecen que no caso de producirse colisións de intereses entre traballadores/as que modifican o seu cadro de vacacións como consecuencia da baixa médica e aqueloutros da mesma unidade ou servizo que xa as teñan programadas, terán estes últimos preferencia sobre aqueles.

9.5.3 Permisos

O 98% dos convenios asinados este ano (144 convenios) melloran dalgún xeito os permisos establecidos no Estatuto dos traballadores/as. Os traballadores/as aos que afectan son 74.013 (o 99% do total).

Deles 28 son de sector (93,3% dos de sector) e afectan a 61.947 traballadores/as (98,9%) e 116 son de empresa (99,2% dos de empresa) e afectan a 12.066 traballadores/as (99,5%).

As melloras consisten nuns casos en aumentar o número de días de permiso aos que se ten dereito e noutros o que se fai e ampliar os casos que dan dereito aos permisos ou diminuír os requisitos necesarios.

Esíxense ás veces algúns requisitos para ter dereito aos permisos sinalados ou para incrementar o número de días aos que se ten dereito, sinalando moitos convenios a necesidade de ter que facer un desprazamento, indicando nuns casos ademais que sexa fóra da localidade, da provincia ou de Galicia e noutros casos sinalando un número concreto de quilómetros.

Outros convenios o requisito que esixen é a convivencia ou a pertenza á unidade familiar.

Entre os supostos que máis se citan non recollidos no ET figuran o matrimonio de parentes (nalgúns casos amplíase tamén para a inscrición como parella de feito) e a enfermidade grave e/ou falecemento de parentes de terceiro grao de consanguinidade e/ou afinidade ou de convivintes.

Tamén se indican nalgúns convenios permisos para bautizos e primeiras comunións, engadindo nun convenio a celebración de calquera outra cerimonia de similar rango doutra relixión.

Outros supostos que se engaden son o nacemento de netos e o divorcio ou separación.

Regúlanse nalgúns convenios os permisos para acudir ao médico e para o acompañamento de familiares (menores e/ou dependentes) á consulta médica.

Analízanse a continuación con máis detalle outras cláusulas que supoñen melloras respecto do indicado no ET e que fan referencia á ampliación dos permisos ás parellas de feito, aos permisos por asuntos propios e aos permisos non retribuídos.

9.5.3.1 Ampliación dos permisos ás parellas de feito

Amplíase o dereito aos permisos retribuídos para as parellas de feito en 92 convenios, o 62,6% do total dos asinados este ano, que afectan a 57.326 traballadores/as (76,7%).

Deles 18 son de sector (60% dos de sector) e afectan a 48.082 traballadores/as (76,7%) e 74 son de empresa (63,3% dos de empresa) e afectan a 9.244 traballadores/as (76,2%).

Respecto das cláusulas sinalar que hai convenios nos que se indica que os permisos son os mesmos que para o cónxuxe, incluíndo os días por matrimonio, que se estenden para o caso de inscrición no rexistro correspondente.

Outros convenios establecen os mesmos permisos que para o cónxuxe con excepción do permiso por matrimonio e noutros amplían para as parellas de feito o dereito aos permisos retribuídos nos casos de enfermidade, falecemento e maternidade.

Respecto da xustificación, nos convenios que fan referencia ela, indican que debe ser mediante certificado do concello ou do rexistro de parellas de feito se existe, ou calquera outro medio co que a convivencia quede debidamente xustificada. Nalgúns convenios esíxese que se xustifique un mínimo de tempo de convivencia.

9.5.3.2 Permisos por asuntos propios

Establécese o dereito a permisos retribuídos por asuntos propios en 73 convenios (49,7% dos asinados) que afectan a 38.184 traballadores/as (51,1%).

Deles 15 son de sector (50% dos de sector) e afectan a 32.018 traballadores/as (51,1%) e 58 son de empresa (49,6% dos de empresa) e afectan a 6.166 traballadores/as (50,9%).

Respecto das cláusulas que recollen pode sinalarse o seguinte:

O número de días que se establecen van desde 1 ata 10.

Nalgúns convenios con vixencia superior a un ano, increméntase o número de días de asuntos propios para os anos seguintes.

Faise referencia nestas cláusulas entre outras ás seguintes circunstancias:

- Necesidade ou non de que exista xustificación para desfrutalos.
- Prohibición ou posibilidade de acumulalos entre si, ás vacacións, aos festivos ou a outras licenzas.
- Prazo de antelación mínima das solicitudes ou de aviso previo á empresa (excepto casos de forza maior).
- Días adicionais segundo anos de servizo.
- Posibilidade, no caso de non esgotalos no ano, de desfrutalos no ano seguinte.

Indícase xeralmente ata o 15 ou 31 de xaneiro do ano seguinte e nalgún caso ata o 15 ou durante todo o mes de febreiro.

- Límites para o seu desfrute.

Indícanse nalgúns convenios as necesidades do servizo ou establécese un número e/ou porcentaxe máximos de traballadores/as que poden desfrutalos simultaneamente, sinalando nalgúns destes últimos casos os criterios e/ou procedemento a seguir:

Exclusión dos períodos de maior actividade da empresa para o seu desfrute.

Establece algún convenio un número para desfrutar antes do 30 de setembro.

9.5.3.3 Permisos non retribuídos

Existen cláusulas ao respecto en 72 convenios (49% dos asinados este ano) que afectan a 19.604 traballadores/as (26,2%). Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 11.405 traballadores/as (18,2%) e 66 son de empresa (56,4% dos de empresa) e afectan a 8.199 traballadores/as (67,6%).

As cláusulas máis frecuentes refírense ao seguinte:

- Sinalar a duración máxima e/ou mínima e/ou o tempo que debe mediar entre dous períodos de licenza.
- Condicionar estes permisos ás necesidades do servizo e a que sexan por causa xustificada.
- Esixencia dunha determinada antigüidade para ter dereito a eles.
- Antelación coa que se debe facer a solicitude.
- Porcentaxe e/ou número máximo de traballadores/as que poden coincidir con este permiso.

Hai convenios que establecen esta posibilidade de días non retribuídos para ampliar os permisos retribuídos por enfermidade grave ou falecemento de familiares, matrimonio ou outras circunstancias extraordinarias.

9.5.4 Conciliación da vida laboral e familiar

Recollen cláusulas relacionadas con este tema 145 convenios (98,7% dos asinados) que afectan a 74.074 traballadores/as (99,1%).

Deles 28 son de sector (93,3% dos de sector) e afectan a 61.947 traballadores/as (98,9%) e 117 son de empresa (100% dos de empresa) e afectan a 12.127 traballadores/as (100%).

Respecto do tipo de cláusulas que recollen que varían nalgún aspecto o sinalado na lexislación vixente, ademais do sinalado respecto dos permisos (incremento do número de días e/ou dos supostos que dan dereito a eles) e das vacacións pódese sinalar o seguinte:

■ Cláusulas relativas ao dereito do traballador/a a adaptar a duración e distribución da xornada de traballo para facer efectivo o seu dereito á conciliación da vida persoal, familiar e laboral

Algunhas destas cláusulas veñen recollidas nos convenios de persoal laboral e acordos de persoal funcionario dos concellos, que adaptan as cláusulas sobre xornada ao sinalado na Lei da función pública de Galicia e no Estatuto básico do empregado público.

Outras cláusulas que se poden destacar das recollidas respecto da xornada fan referencia ao seguinte:

- Indican algúns convenios que na organización das quendas teranse en conta as circunstancias persoais de cada empregado sempre que non deteriores a organización do traballo.
- Establece nun convenio de empresa ao regular a prolongación da xornada por sobrecarga de traballo que se procurará que afecte equitativamente a todo o persoal, engadindo que logo de xustificación suficiente da existencia e importancia da causa elixida, quedan exceptuados:

Quen cursen con regularidade estudos para a obtención dun título académico ou de ensinanza profesional oficialmente recoñecido, e durante o tempo imprescindible para asistir ás devanditas clases.

Quen teñan obrigacións familiares habituais de carácter persoal e ineludible.

- Sinala un convenio de empresa ao regular a xornada que as persoas ás que o seu horario de traballo imposibilite o exercicio do dereito a conciliación da súa vida familiar, laboral e persoal, poderán solicitarlle por escrito a empresa modificación respecto da distribución e organización da súa xornada de traballo.

A empresa resolverá esas solicitudes, escoitada a representación dos traballadores/as no prazo de 10 días naturais e por escrito, podendo ser denegadas só no caso de que a empresa xustifique a imposibilidade de modificarlle as condicións de traballo á persoa nos termos solicitados. Nestes casos, a empresa estará na obriga de achegar, xunto co escrito de denegación, outra proposta que tente conxugar as necesidades de ambas as partes.

Engade que as persoas que teñan ao seu cargo menores en idade de escolarización ou maiores dependentes terán prioridade, previa solicitude.

- Noutro convenio tamén de empresa indícase que coa finalidade de favorecer a igualdade efectiva establécese un sistema de Tempo por Tempo no que os traballadores/as poderán variar en 15 horas ao ano o horario da súa xornada habitual de traballo, para dedicalas a asuntos propios, especialmente os relacionados con acompañamento de familiares ao médico. Por razóns organizativas debe haber acordo co mando para o seu desfrute e recuperación.

Este tempo por tempo non afectará ao cálculo da xornada ordinaria anual de traballo que deberá cumprirse integramente e non suporá economicamente ningún desconto o seu desfrute, nin compensación a súa recuperación.

■ Redución de xornada por garda legal ou coidado de familiares

A maioría dos convenios con cláusulas ao respecto adaptáronas ás modificacións introducidas pola Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, pero aínda existen algúns convenios que recollen o sinalado con anterioridade á dita lei.

Das cláusulas que varían o sinalado na lexislación vixente algunhas o que fan é ampliar a idade do menor ata os 9, 10 ou 12 anos.

Sinala un convenio de sector que por razóns xustificadas e logo da aceptación pola empresa, tamén poderá ser autorizada unha redución de xornada por un período máximo dun ano de entre, polo menos, unha hora e un máximo da metade da xornada de traballo, coa redución proporcional das súas retribucións, ao traballador/a que teña que encargarse do coidado directo dun familiar ata o primeiro grao de consanguinidade ou afinidade que, por razóns de idade, accidente ou enfermidade, non poida valerse por si mesmo, aínda que realice actividade retribuída.

Sínálase a posibilidade de acumulación igual que para a lactación, podendo fixar o seu novo horario en quenda única ou acumular o tempo de traballo en xornadas completas, aumentando os días de descanso semanal.

■ Regulación do permiso por lactación e a posibilidade de acumulación en xornadas completas

As cláusulas que melloran nalgún aspecto o sinalado na lexislación vixente refírense ao seguinte:

- Amplíase a idade ata 10 ou 12 meses.
- Amplíase a duración da redución de xornada ata unha hora.
- Os convenios que regulan a posibilidade de acumulación deste permiso indican ás veces o número de días que corresponden e cando se deben ou poden desfrutar, sinalando maioritariamente que será a continuación da baixa de maternidade.
- Indícase noutros casos a posibilidade de desfrutalo por períodos semanais ou mensuais ou tamén á súa elección dentro do primeiro ano de vida do fillo ou filla.
- Algúns convenios recollen o prazo co que debe de comunicarse á empresa a opción pola acumulación deste permiso.
- Nun convenio que recolle respecto da lactación os requisitos sinalados na lexislación vixente, indica que poderá estenderse ata que o ou a menor cumpra 1 ano se o descanso se acumula.

■ Permiso de paternidade / maternidade

Entre os convenios que fan referencia ao permiso de paternidade recóllese maioritariamente a duración sinalada no Estatuto dos traballadores/as ou na lexislación aplicable nos casos dos concellos para o seu persoal.

Outras duracións que se indican para este permiso son 15, 20 ou 28 días.

Amplíase ademais nalgúns convenios a duración para o caso de familias numerosas ou na que exista algunha persoa con discapacidade.

Sínálase tamén a posibilidade de desfrute deste permiso a tempo parcial.

Respecto dos permisos e a protección por maternidade, o tipo de cláusulas máis habitual o que fan e remitir ou recoller total ou parcialmente o sinalado ao respecto na lexislación vixente.

Sínálase nalgúns convenios a ampliación deste permiso en dúas semanas máis do sinalado no Estatuto dos traballadores/as.

■ Garderías

Existen cláusulas en 13 convenios de empresa. Fan referencia á existencia de axudas económicas.

■ Excedencias

Créanse nalgúns convenios excedencias especiais de duración distinta á establecida na lexislación vixente por motivos familiares, de estudos,...

Amplíase a duración das excedencias, a de coidado de fillos/as ata 5 anos e a excedencia por coidado de familiares ata 3 anos.

Indícase tamén ás veces unha duración mínima menor que a sinalada no Estatuto dos traballadores/as.

Amplíase o período de reserva do posto de traballo nalgúns casos de excedencia voluntaria ata 2 anos ou por toda a duración, e no caso de excedencias por coidado de fillo/a ou por coidado de familiares, nalgúns casos durante toda a duración delas e noutros durante 16 meses ou 2 anos.

Nun convenio indican a reserva do posto 2 anos ampliable a toda a duración para o caso de familia numerosa.

Sínálanse ás veces requisitos distintos aos esixidos no Estatuto dos traballadores/as (antigüidade, prazo para poder solicitar unha nova excedencia,...).

Nas excedencia por coidado de familiares inclúese tamén nalgúns casos as parellas de feito.

Existen algúns convenios que seguen mantendo a redacción anterior ás modificacións introducidas pola Lei 3/2007. Nalgúns casos manteñen as cláusulas que tiñan anteriormente e que melloraban o sinalado na lexislación vixente naquel momento pero que coas modificacións introducidas pola citada lei non se adaptan nalgúns aspectos ao establecido no Estatuto dos traballadores/as (respecto da duración mínima da excedencia voluntaria sobre todo).

■ Outras cláusulas

Recóllese a posibilidade de conceder permisos especiais en casos excepcionais, como falecemento do cónxuxe se o traballador/a ten fillos/as menores de 6 anos ou diminuídos que non desempeñen actividade retributiva, ou por enfermidade ou accidente grave de familiares.

Sinala un convenio de sector respecto dos traslados que serán atendidos, en primeiro lugar, con quen, reunindo as condicións de idoneidade, o acepte voluntariamente e a falta destes, terán preferencia para ser afectados pola mobilidade en último lugar, por esta orde, os representantes dos traballadores/as no seo da empresa, as traballadoras embarazadas ou con fillos menores dun ano e os que teñan cargas familiares.

Nun convenio de empresa indica respecto dos desprazamentos que esixan pernoitar fóra do domicilio e teñan unha duración superior a 15 días a seguinte orde de preferencia para non ser trasladado: representantes legais dos traballadores/as; diminuídos físicos e psíquicos; embarazadas ou en período de lactación; traballadores/as con fillos/as menores de idade ao seu cargo.

Noutro convenio de sector indica que os traballadores e traballadoras, para atender o coidado dun fillo/a menor de seis anos ou dun fillo/a menor que estivese minusválido con, polo menos, un índice de minusvalía do 33%, así como dun familiar ata o segundo grao de consanguinidade ou afinidade que por razóns de minusvalidez non poida valerse por si mesmo e non desempeñe actividade retribuída, terán un dereito preferente a ocupar as vacantes que existan dun posto de traballo do mesmo grupo profesional ou categoría equivalente que se atopen en centros máis próximos ao seu domicilio, gardaría, colexio ou centro de día de persoas da terceira idade, durante os seis anos seguintes ao nacemento ou adopción do neno ou mentres dure a atención á persoa minusválida.

De non existiren vacantes, e contando coa conformidade da empresa, tamén se poderá pactar unha permuta cos traballadores/as dos citados centros.

Para tales efectos, o traballador/a deberá acreditar a inscrición do/a menor ou do familiar minusválido ao centro que estea situado preto do centro de traballo ao que ten interese de trasladarse.

Respecto do absentismo recollen algúns convenios as seguintes cláusulas:

- Non computan para os efectos do cómputo da porcentaxe de absentismo as horas sindicais e os permisos por paternidade, maternidade e cumprimento do deber inescusable de carácter público ou privado).
- Sinálase que non se considerarán faltas de asistencia para o complemento de asistencia entre outras as debidas a maternidade, risco durante o embarazo, vacacións, lactación e as licenzas e permisos recollidos no convenio.
- Para o cálculo da prima de produción indícase que para o cómputo do absentismo non se terán en conta as ausencias derivadas de accidente de traballo, lactación, e permiso por falecemento de parentes de 1º e 2º grao.

Indica un convenio de empresa ao regular os permisos que no seu desfrute terán preferencia as mulleres xestantes, en período de lactación ou con fillos/as de ata 10 anos de idade. En caso de conflito de intereses con algún compañeiro/a de traballo, prevalecerá o criterio maternidade sobre o do momento en que se solicitou o permiso.

Nalgún convenio faise referencia a que as medidas para favorecer a conciliación están recollidas no Plan de igualdade que existe na empresa, pero que non acompañan ao convenio.

9.5.5 Absentismo

Adóptase algunha medida concreta ou recóllense cláusulas sobre o control do absentismo en 66 convenios (44,9% dos asinados) que afectan a 31.977 traballadores/as (42,8%).

Deles 9 son de sector (30% dos de sector) e afectan a 24.712 traballadores/as (39,4%) e 57 son de empresa (48,7% dos de empresa) e afectan a 7.265 traballadores/as (59,9%).

Entre as cláusulas que recollen pódense sinalar as seguintes:

■ Establecemento de complementos en función da asistencia e/ou puntualidade.

Respecto do número de convenios que establecen este tipo de complementos xa se fixo mención no apartado sobre a estrutura salarial deste informe.

Como xa se dicía no citado apartado, na regulación dos complementos de asistencia e puntualidade recóllese na maioría dos casos o procedemento segundo o cal se perden ou se producen descontos neles por faltas de puntualidade e asistencia, facendo ás veces unha relación de cales son as ausencias que se teñen en conta para estes efectos e cales non.

■ En 14 convenios (9,5% dos asinados) que afectan a 2.055 traballadores/as (2,7%) fanse depender os complementos por incapacidade temporal do índice de absentismo. Son todos de empresa.

Faise maioritariamente cando a incapacidade temporal é por enfermidade común ou accidente non laboral.

■ Establecemento de primas, incentivos ou gratificacións extraordinarias en función do absentismo.

Indícanse ás veces distintos índices ou tramos de absentismo e a contía que correspondería percibir para cada un deles.

Establécense contías en función do índice de absentismo, sinalando as ausencias que non se terán en conta para estes efectos e as porcentaxes de desconto segundo as faltas de asistencia.

Para a súa determinación tense ás veces en consideración de forma individualizada a asistencia ao traballo, e noutros casos ponse en relación o absentismo individual co colectivo, podendo percibir os complementos os/as que estean dentro dos límites que se sinalan para cada un deles.

Sinálanse tamén as faltas que se teñen en conta e cales non.

■ Establécese o dereito ao desfrute de certos permisos sempre que o índice de absentismo colectivo da empresa non supere unha certa porcentaxe.

Nalgún caso este dereito fíxase para cada traballador/a en función do seu índice individual de absentismo.

■ Indícase a posibilidade de incrementar os días de vacacións en función do número de días faltados.

■ Tense en conta o nivel de absentismo para os ascensos.

■ Incídese na potenciación dos instrumentos de control e de redución do absentismo laboral así como da realización dos estudos necesarios sobre as súas causas.

■ Faise referencia á posibilidade de descontos ou penalizacións nas retribucións nos casos de falta inxustificada de puntualidade e asistencia.

■ Nalgúns convenios créanse comisións específicas de seguimento do absentismo, indicando a súa composición e a periodicidade das reunións. Noutros en cambio atribúense estas funcións ás comisións paritarias do convenio.

- Outras cláusulas refírense á información á representación dos traballadores/as sobre o absentismo, indicando ás veces o contido e a periodicidade que debe ter.
- Noutro tipo de cláusulas recóllense compromisos xenéricos de redución do absentismo, sen concretar ningunha medida.

9.5.6 Horas extraordinarias

Teñen cláusulas sobre horas extraordinarias 125 convenios (85% dos asinados) que afectan a 70.526 traballadores/as (94,3%).

Deles 23 son de sector (76,7% dos de sector) e afectan a 58.874 traballadores/as (94%) e 102 son de empresa (87,2% dos de empresa) e afectan a 11.652 traballadores/as (96,1%).

O tipo de cláusulas que recollen é similar ao de anos anteriores, podendo resumilas nas seguintes:

■ Retribución das horas extraordinarias

A regulación da retribución das horas extraordinarias é o tipo de cláusula máis habitual.

Faise sinalando un valor ou a súa compensación con tempo de descanso ou dos dous xeitos.

Son tres as formas que se utilizan para fixar a retribución destas horas: indicando unha porcentaxe de incremento que se aplica sobre o valor das horas normais, sinalando unha contía concreta ou establecendo unha fórmula para o cálculo do seu valor.

Cando a compensación se fai en tempo de descanso indícase ademais do que corresponde por cada hora extraordinaria realizada, a posibilidade ou non de acumular os descansos para desfrutalos en xornadas completas, así como a posibilidade ou non de acumulalos ás vacacións.

Nalgúns casos indícase un prazo de tempo no que se ten que desfrutar o descanso (xeralmente nos 2, 3, 4 ou 6 meses seguintes).

Refírense algúns convenios a quen lle corresponde a opción entre o descanso ou a compensación económica pola realización de horas extraordinarias (empresa, traballador/a ou de mutuo acordo).

Á hora de establecer a compensación destas horas, faise unha distinción entre as horas extraordinarias normais, as festivas e as nocturnas, aplicando porcentaxes (ou contías) maiores para estas últimas, tanto na compensación económica como no tempo de descanso.

Xeralmente considéranse festivas as realizadas en domingo e días festivos declarados legalmente, pero tamén hai convenios que indican os sábados (algúns diferenciando se é pola mañá ou pola tarde) ou os días de descanso.

Establecen algúns convenios cal é o horario que se considera nocturno para estes efectos (normalmente de 22 horas a 6 horas).

■ Redución ou supresión das horas extraordinarias

Establécese a supresión das horas extraordinarias habituais en 28 convenios (19% dos asinados) que afectan a 24.182 traballadores/as (32,3%).

Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 21.416 traballadores/as (34,2%) e 22 son de empresa (18,8% dos de empresa) e afectan a 2.766 traballadores/as (22,8%).

Indican a redución ao mínimo das horas extraordinarias ou a redución do número máximo establecido no Estatuto dos Traballadores/as 33 convenios (22,4% dos asinados) que afectan a 32.862 traballadores/as (43,9%).

Deles 7 son de sector (23,3% dos de sector) e afectan a 29.863 traballadores/as (47,7%) e 26 son de empresa (22,2% dos de empresa) e afectan a 2.999 traballadores/as (24,7%).

Establécese nalgúns convenios un número concreto de horas extraordinarias que, no caso de superarse, suporía a creación dun novo posto de traballo.

■ Control das horas extraordinarias

Para o control das horas extraordinarias establécese nalgúns convenios a necesidade de levar un rexistro delas por servizo co número de horas realizadas mensual ou trimestralmente.

Sinalase que a dirección da empresa informará periodicamente á representación dos traballadores/as sobre o número de horas extraordinarias realizadas, especificando as causas e, se é o caso, a distribución por seccións.

Hai convenios que indican a periodicidade coa que debe producirse a información das horas realizadas á representación dos traballadores/as, sinalando xeralmente que será mensual ou trimestral.

Existen cláusulas que indican a obriga de expoñer no taboleiro de anuncios a información sobre a realización de horas extraordinarias.

Establecen outros convenios o número máximo de horas extraordinarias que se poden realizar ao día, ao mes e ao ano.

■ Outras cláusulas

Inclúen varios convenios definicións das horas que se consideran estruturais ou por forza maior.

Noutros convenios limítanse a remitir á lexislación vixente todo o referente ás horas extraordinarias.

9.6 Outros temas obxecto de negociación

O Cadro 9.26 ofrece unha visión xeral dalgunhas das cláusulas que aparecen recollidas cada vez en maior número de convenios e que se analizan a continuación.

Relación de determinadas cláusulas pactadas. Porcentaxe sobre o total. Galicia. 2010

■ Cadro 9.26

	Nº Convenios	% sobre o total
Melloras sociais	145	98,6%
Saúde laboral	145	98,6%
Mobilidade xeográfica	39	26,5%
Mobilidade funcional	80	54,4%
Promoción, ascensos	80	54,4%
Formación profesional	95	64,6%
Crédito de horas sindicais	86	58,5%
Desconto cota sindical	40	27,2%
Clasificación profesional	103	70,1%
Sometemento AGA	48	32,7%
Periodo de proba	63	42,9%
Acoso	60	40,8%
Réxime disciplinario	82	55,8%
Dereitos lingüísticos	33	22,5%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

9.6.1 Melloras sociais

Conteñen cláusulas deste tipo 145 convenios (98,6% dos convenios asinados este ano) que afectan a 74.370 traballadores/as (99,5%).

Deles 29 son de sector (96,7% dos de sector) e afectan a 62.278 traballadores/as (99,4%), e 116 son de empresa (99,2% dos de empresa) e afectan a 12.092 traballadores/as (99,7%).

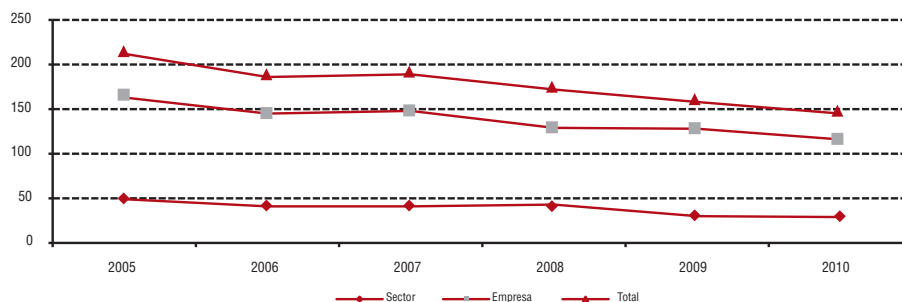
○ Cadro 9.27 recolle a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de melloras sociais. Por provincias. Galicia. 2005-2010

■ Cadro 9.27

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	4	100,0	9	100,0	12	100,0	12	92,3	12	100,0	49	98,0
2006	2	100,0	10	100,0	5	100,0	13	100,0	11	91,7	41	97,6
2007	4	100,0	10	100,0	5	100,0	9	100,0	13	100,0	41	100,0
2008	5	100,0	8	100,0	9	100,0	12	100,0	9	100,0	43	100,0
2009	4	100,0	4	100,0	3	100,0	10	100,0	9	100,0	30	100,0
2010	4	100,0	6	100,0	3	100,0	8	100,0	8	88,9	29	96,7
Empresa												
2005	7	100,0	49	96,1	22	95,7	25	100,0	60	96,8	163	97,0
2006	16	100,0	42	91,3	14	100,0	14	93,3	59	98,3	145	96,0
2007	8	100,0	42	95,5	24	100,0	13	92,9	61	95,3	148	96,1
2008	7	100,0	29	100,0	23	100,0	13	92,9	57	98,3	129	98,5
2009	9	100,0	35	92,1	8	100,0	10	100,0	66	100,0	128	97,7
2010	7	100,0	30	100,0	16	100,0	10	100,0	53	98,2	116	99,2
Total 2010	11	100,0	36	100,0	19	100,0	18	100,0	61	96,8	145	98,6

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.



Sinalan estas cláusulas xeralmente o obxecto da axuda e os requisitos para ter dereito a ela.

Entre os tipos de cláusulas que recollen pódense destacar os seguintes:

■ Complementos ás prestacións da Seguridade Social nos casos de incapacidade temporal.

Os máis frecuentes son os complementos nos casos de accidente de traballo e enfermidade profesional. Establécenos 140 convenios (95,2% dos asinados este ano) que afectan a 73.484 traballadores/as (98,3%). Deles 28 son de sector (93,3% dos de sector) e afectan a 61.578 traballadores/as (98,3%) e 112 de empresa (95,7% dos de empresa) e afectan a 11.906 traballadores/as (98,2%).

Para o caso de enfermidade común veñen recollidos en 116 convenios (78,9% dos asinados) que afectan a 69.683 traballadores/as (93,2%). Deles 23 son de sector (76,7% dos de sector) e afectan a 59.362 traballadores/as (94,7%) e 93 de empresa (79,5% dos de empresa) e afectan a 10.321 traballadores/as (85,1%).

Indican un complemento no caso de hospitalización 70 convenios (47,6% dos asinados) que afectan a 46.711 traballadores/as (62,5%). Deles 17 son de sector (56,7% dos de sector) e afectan a 39.138 traballadores/as (62,5%) e 53 de empresa (45,3% dos de empresa) e afectan a 7.573 traballadores/as (62,4%).

Na maioría dos casos o complemento é superior no caso de accidente de traballo ou enfermidade profesional. En 39 convenios (5 de sector e 34 de empresa) que afectan a 22.528 traballadores/as non existe diferenza.

As cláusulas normalmente indican o complemento que hai que aplicar e sobre que se aplica, así como se existe unha limitación nos días que se percibe. Tamén se refiren en moitos casos ao procedemento de control das baixas.

Existe outro tipo de cláusulas nas que se fai depender estes complementos do índice de absentismo na empresa.

■ Axudas para estudos dos traballadores/as e dos seus fillos/as.

O tipo de axuda é nuns casos unha cantidade fixa e noutros engádese tamén unha porcentaxe dos gastos de matrícula e libros oficiais do curso.

■ Axudas por matrimonio, natalidade e defunción.

A axuda consiste nunha contía económica.

■ Axudas a traballadores/as que teñan ao seu cargo familiares con discapacidades.
Consiste maioritariamente nunha contía mensual.

■ Gastos médicos e sanitarios.

Inclúense nalgúns casos ademais os gastos no caso de próteses dentarias, de visión, auditivas e ortopédicas.

■ Cantidades a tanto alzado por xubilación, falecemento ou invalidez.

Hai casos nos que se indica o dereito a vacacións retribuídas.

Tamén se indican nalgúns convenios cantidades a tanto alzado por anos de servizo.

Existen algúns convenios que sinalan un complemento das prestacións da Seguridade Social nestes casos.

■ Préstamos ou anticipos reintegrables.

Especificase nalgúns casos o procedemento, condicións, límites e criterios para concedelos, así como o xeito e/ou prazo de devolución e o tipo de xuro ou se é sen el.

■ Fondo social e/ou asistencial.

Sinálase nalgúns convenios a existencia dun Fondo social e/ou asistencial indicando a dotación que ten ou comprometéndose a dotalo na contía necesaria.

■ Pólizas de seguros.

Veñen recollidas cláusulas ao respecto en 125 convenios (85% dos asinados) que afectan a 52.576 traballadores/as (70,3%).

Deles 24 son de sector (80% dos de sector) e afectan a 42.134 traballadores/as (67,2%) e 101 de empresa (86,3%) e afectan a 10.442 traballadores/as (86,1%).

■ Plans de pensións.

Teñen cláusulas 10 convenios dos asinados este ano que afectan a 2.286 traballadores/as. Son todos de empresa.

■ Actividades culturais e sociais.

Indícase a contía que achegará a empresa e as actividades que se poden incluír.

■ Descontos na compra de produtos ou nos servizos da empresa.

Amplíase nalgúns casos para o caso de xubilados/as, pensionistas ou familiares de traballadores/as falecidos.

■ Outras cláusulas refírense á existencia e utilización de comedores e economatos ou á compensación pola súa desaparición.

Por último sinalar respecto deste tipo de cláusulas que tamén se estenden nalgúns convenios estes dereitos ás parellas de feito.

9.6.2 Saúde laboral

Recollen algún tipo de cláusulas sobre saúde laboral 145 convenios (98,6% dos asinados) que afectan a 74.698 traballadores/as (99,9%).

Deles 30 son de sector (100% dos convenios de sector asinados este ano) e afectan a 62.658 traballadores/as (100%) e 115 son de empresa (98,3% dos de empresa) e afectan a 12.040 traballadores/as (99,3%).

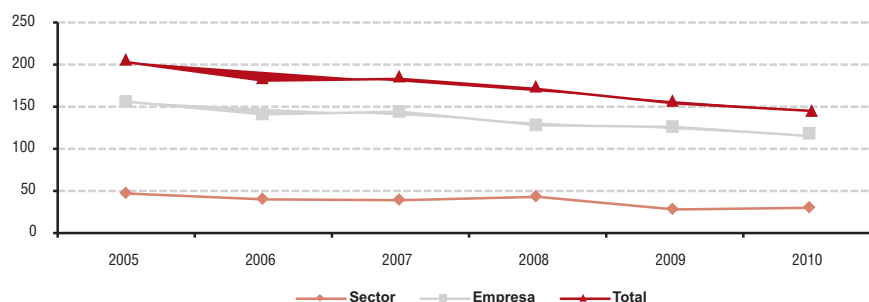
No Cadro 9.28 pode apreciarse a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de saúde laboral. Por provincias. Galicia. 2005-2010

■ Cadro 9.28

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	4	100,0	8	88,9	11	91,7	12	92,3	12	100,0	47	94,0
2006	2	100,0	10	100,0	5	100,0	11	84,6	12	100,0	40	95,2
2007	4	100,0	9	90,0	5	100,0	8	88,9	13	100,0	39	95,1
2008	5	100,0	8	100,0	9	100,0	12	100,0	9	100,0	43	100,0
2009	4	100,0	4	100,0	3	100,0	8	80,0	9	100,0	28	93,3
2010	4	100,0	6	100,0	3	100,0	8	100,0	9	100,0	30	100,0
Empresa												
2005	5	71,4	45	88,2	23	100,0	24	96,0	59	95,2	156	92,9
2006	15	93,8	39	84,8	14	100,0	14	93,3	59	98,3	141	93,4
2007	8	100,0	39	88,6	24	100,0	12	85,7	61	95,3	144	93,5
2008	7	100,0	28	96,6	23	100,0	12	85,7	58	100,0	128	97,7
2009	9	100,0	33	86,8	8	100,0	10	100,0	66	100,0	126	96,2
2010	7	100,0	30	100,0	15	93,8	9	90,0	54	100,0	115	98,3
Total 2010	11	100,0	36	100,0	18	94,7	17	94,4	63	100,0	145	98,6

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.



Moitas das cláusulas que figuran nestes convenios recollen compromisos de aplicación e cumprimento do indicado na Lei de prevención de riscos laborais e nos regulamentos que a desenvolven, e noutros casos remiten ou reproducen, total ou parcialmente o recollido na lei.

Os temas nos que máis se incide nestas cláusulas pódense resumir nos seguintes:

■ Roupa de traballo

Existen cláusulas ao respecto en 127 convenios, o 86,4% dos asinados este ano, que afectan a 65.921 traballadores/as (88,1%). Deles 24 son de sector (80% dos de sector) e afectan a 55.675 traballadores/as (88,9%) e 103 son de empresa (88% dos de empresa) e afectan a 10.246 traballadores/as (84,5%).

Nestas cláusulas indícase normalmente o tipo de peza, o número delas que se entrega e a periodicidade coa que se ten que facer, así como a reposición por deterioro.

Tamén se indica a súa obrigatoriedade de uso durante a xornada laboral e/ou prohibición de facelo fóra dela, sinalando nalgúns casos a quen lle corresponde a limpeza destas pezas.

Outras cláusulas só indican que a empresa entregará roupa de traballo adecuada ás necesidades e funcións desenvolvidas.

En 92 destes convenios (62,6% dos asinados este ano) faise referencia aos **equipos ou pezas de protección individual**.

Afectan estes convenios a 53.085 traballadores/as (71%) e deles 14 son de sector (46,7% dos de sector asinados este ano) e afectan a 43.904 traballadores/as (70,1%) e 78 son de empresa (66,7% dos convenios de empresa asinados este ano) e afectan a 9.181 traballadores/as (75,7%).

Sínálase nestas cláusulas nuns casos o tipo e características das pezas que se deben subministrar así como a periodicidade de entrega e reposición por deterioro. Noutros casos faise referencia á obrigación por parte da empresa de facer entrega deste tipo de pezas sen especificalas ou remitindo ao sinalado ao respecto na lexislación vixente.

Indícase tamén a participación da representación dos traballadores/as, do comité de seguridade e saúde laboral ou delegados/as de prevención no control e/ou elección da roupa e elementos de protección para que reúnan as condicións adecuadas e estean debidamente homologadas.

■ Revisións médicas

Teñen cláusulas ao respecto 96 convenios (65,3% dos asinados este ano) que afectan a 64.504 traballadores/as (86,3%). Deles 23 son de sector (76,7% dos convenios de sector asinados este ano) e afectan a 57.196 traballadores/as (91,3%) e 73 son de empresa (62,4% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 7.308 traballadores/as (60,3%).

Moitas destas cláusulas refírense á periodicidade mínima coa que deben realizarse e á posibilidade de facer revisións específicas máis frecuentes polo risco do posto de traballo, indicando nalgúns convenios cal debe ser o contido mínimo deste recoñecemento.

Establecen tamén algúns convenios se deben realizarse dentro ou fóra da xornada laboral e a compensación se se realizan fóra da xornada.

Tamén se sinala nalgúns casos a compensación para o caso de ter que desprazarse para facer o recoñecemento establecendo algúns a obriga da empresa de facilitar tamén os medios de transporte para este desprazamento.

Faise referencia nalgúns convenios a medidas preventivas específicas como por exemplo campañas de vacinación.

Outras cláusulas refírense ao respecto ao dereito á intimidade e á dignidade da persoa e ao carácter confidencial dos resultados, así como á entrega de copia deles aos traballadores/as afectados/as.

Sinalar por último respecto destes dous tipos de cláusulas que en 21 dos 145 convenios que teñen cláusulas sobre saúde laboral, estas refírense exclusivamente á roupa de traballo e/ou ás revisións médicas (4.590 traballadores/as afectados/as). Deles 7 son de sector e afectan a 3.684 traballadores/as e 14 son de empresa e afectan a 906 traballadores/as.

■ Protección á maternidade

Teñen cláusulas ao respecto 49 convenios (33,3% dos asinados este ano) que afectan a 29.469 traballadores/as (39,4%).

Deles 12 son de sector (40% dos convenios de sector asinados este ano) e afectan a 24.847 traballadores/as (39,7%) e 37 son de empresa (31,6% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 4.622 traballadores/as (38,1%).

As cláusulas fan referencia, entre outras, as seguintes medidas:

- A posibilidade de cambio de posto se existe risco para a traballadora ou para o seu fillo/a (indícase en 42 convenios dos que 11 son de sector e 31 de empresa).
- A posibilidade de cambio de quenda (indícase en 24 convenios dos que 5 son de sector e 19 de empresa).
- A prohibición do traballo nocturno (indícase en 14 convenios dos que 2 son de sector e 12 de empresa).
- A prohibición de traballo penoso ou perigoso (indícase en 34 convenios dos que 10 son de sector e 24 de empresa).

Nalgúns convenios recóllese total ou parcialmente o sinalado no artigo 26 da Lei de prevención de riscos laborais sobre protección á maternidade, e noutros remítese ao indicado na lexislación vixente.

■ Plan de prevención

Fan referencia a plans de prevención en materia de saúde e seguridade 17 convenios, o 11,6% dos asinados este ano, que afectan a 14.375 traballadores/as (19,2%).

Destes convenios 5 son de sector (16,7% dos de sector asinados este ano) e afectan a 13.037 traballadores/as (20,8%) e 12 son de empresa (10,3% dos de empresa) e afectan a 1.338 traballadores/as (11%).

As cláusulas refírense nuns casos a plans xa en vigor na empresa e noutros casos á obriga por parte da empresa de dotarse dun (anual ou plurianual), así como dos servizos necesarios para a súa realización, de acordo cos criterios recoñecidos internacionalmente.

Sinálase que a prevención de riscos laborais deberá integrarse no sistema xeral de xestión da empresa, tanto no conxunto das súas actividades coma en todos os niveis xerárquicos desta, a través da implantación e aplicación dun plan de prevención de riscos laborais.

Este plan de prevención de riscos laborais deberá incluír a estrutura organizativa, as responsabilidades, as funcións, as prácticas, os procedementos, os procesos e os recursos necesarios para realizar a acción de prevención de riscos na empresa, nos termos que regulamentariamente se establezan.

Indícase a necesidade de desenvolver as accións e medidas en materia de seguridade e saúde laboral, que sexan necesarias para lograr unhas condicións de traballo, onde a saúde do traballador/a non se vexa afectada por estas. As formulacións destas accións e medidas deberán estar encamiñadas a lograr unha mellora da calidade de vida e ambiental de traballo, desenvolvendo obxectivos de promoción e defensa da saúde, mellora das condicións de traballo, potenciación das técnicas preventivas como medio para a eliminación dos riscos na súa orixe e a participación sindical dos centros de traballo.

Sinala un convenio de sector a obriga de todo centro de traballo de dotarse dun plan de prevención con vixencia anual ou plurianual, así como dos servizos técnicos necesarios en función das características dos riscos laborais presentes no centro para a realización deste, engadindo que as representacións legais dos traballadores/as e das organizacións asinantes participarán na súa elaboración, seguimento e avaliación.

Indica ademais que o devandito plan supón:

- A elaboración de mapas de risco.
- A determinación dos riscos existentes, a súa gravidade e extensión.
- A fixación de obxectivos preventivos.
- A determinación de recursos humanos e económicos para levalo a cabo.
- Os prazos ou fases do seu desenvolvemento.
- A forma de intervención sindical na súa elaboración, control e avaliación.
- Un plan complementario de formación dos traballadores/as e os seus representantes.
- No caso de centros de traballo moi pequenos, o devandito plan poderá establecerse para varios centros pertencentes a empresas ou sectores de actividades similares, nese caso participarán as centrais sindicais asinantes.

■ Comité de seguridade e saúde laboral

Fan referencia ao Comité de seguridade e saúde 55 convenios (37,4% dos asinados) que afectan a 21.237 traballadores/as (28,4%).

Deles 5 son de sector (16,7% dos convenios de sector asinados este ano) e afectan a 12.944 traballadores/as (20,7%) e 50 son de empresa (42,7% dos de empresa) e afectan a 8.293 traballadores/as (68,4%).

As cláusulas refírense á súa composición, periodicidade das reunións, o crédito horario e as súas competencias e facultades.

No que respecta ás competencias e facultades, ademais das cláusulas nas que remiten ou recollen total ou parcialmente o sinalado na lexislación vixente (artigo 39 da LPRL), indícanse entre outras as seguintes:

- Promover o coñecemento e a observancia das disposicións vixentes en materia de seguridade e saúde.
- Organizar campañas de formación e sensibilización do persoal en materia de seguridade e hixiene.
- Instar a paralización das actividades ante o inminente risco de accidente.

- Estudar e propor as medidas oportunas para prever riscos laborais, integridade física e psíquica, saúde, condicións de salubridade e benestar do persoal.
- Ser informados pola dirección da empresa das medidas concretas que se previran para o centro de traballo en materia de seguridade e saúde, tendo a facultade de propoñer as adecuacións, modificacións e adicións pertinentes ao plan de seguridade.
- Investigar e recibir información respecto das enfermidades e accidentes e as súas causas.
- Seguimento e control da subministración de equipos de protección, roupa, material de traballo e ferramenta precisa e do seu mantemento, calidade e correcto estado de conservación e reposición no caso de deterioración.
- Determinación dos postos máis aptos para cubrir polos traballadores/as que padezan unha capacidade laboral diminuída.
- Recibir información respecto dos produtos utilizados e dos riscos que poida ocasionar a súa manipulación, así como das consignas de identificación, manipulación e primeiros auxilios en caso de accidente.
- Ser consultado previamente á introdución de novas tecnoloxías, cambio de máquinas e outros equipos de traballo e as consecuencias que puidesen ter para a seguridade e saúde dos traballadores/as.

Recolle un convenio de empresa o regulamento interno do Comité de seguridade e saúde no que desenvolve os seguintes aspectos:

- Obxecto, organización e competencias do Comité.
- Convocatoria e desenvolvemento das reunións e redacción das actas de reunión.
- Difusión das convocatorias e acordos.
- Información a presentar polos/as responsables técnicos de prevención da empresa.
- Participantes nas reunións.
- Garantías dos delegados/as de prevención.

Noutro convenio tamén de empresa recóllese a organización do Comité de saúde laboral desenvolvendo os seguintes aspectos:

- Composición do Comité.
- Horas de reunión.
- Dereitos e deberes do Comité.
- Participación do Comité no plan de investimentos da empresa.

Outras cláusulas fan referencia ao dereito á formación en materia de riscos laborais dos membros destes comités.

■ Delegados de prevención

Existen cláusulas ao respecto en 44 convenios dos asinados este ano (29,9%) que afectan a 23.473 traballadores/as (31,4%).

Deles 3 son de sector (10% dos de sector) e afectan a 17.137 traballadores/as (27,4%) e 41 son de empresa (35% dos de empresa) e afectan a 6.336 traballadores/as (52,2%).

Moitas destas cláusulas remiten ou recollen, total ou parcialmente, o indicado ao respecto na Lei de prevención de riscos laborais (artigos 35, 36 e 37).

Regúlase nestas cláusulas o crédito de horas, a formación e as garantías necesarias para a realización das actividades que lles son propias.

Tamén se acollen nalgúns casos ao sinalado no artigo 35.4º da Lei de prevención de riscos laborais, que indica que nos convenios colectivos poderán establecerse outros sistemas de designación dos delegados/as de prevención, sempre que se garante que a facultade de designación corresponde á representación do persoal ou aos propios traballadores/as.

■ Outras cláusulas

■ Cláusulas **xerais** en materia de saúde laboral.

Recollen estas cláusulas compromisos de cumprir estritamente a normativa en materia de seguridade e hixiene e prevención de riscos laborais.

Indícase que as técnicas preventivas deberán ir encamiñadas á eliminación do risco para a saúde do traballador/a desde a súa propia xeración, tanto no que afecta ás operacións a realizar como nos elementos empregados no proceso.

A formulación destas accións e medidas deberán estar encamiñadas a lograr unha mellora da calidade de vida e ambiente de traballo, a desenvolver obxectivos de promoción e defensa da saúde, mellora das condicións de traballo, potenciación das técnicas preventivas como medio para a eliminación de riscos na súa orixe e a participación sindical nos centros de traballo, e a dotarse dunha planificación preventiva de acordo coa Lei de prevención de riscos laborais.

Sinálase que a integración da prevención en todos os niveis xerárquicos da empresa implica a atribución a todos eles e a asunción por estes da obriga de incluír a prevención de riscos en calquera actividade que realicen ou ordenen e nas decisións que adopten en todos os ámbitos e procesos produtivos.

■ Cláusulas sobre **dereitos e deberes** en materia de saúde laboral

Sinálase nestas cláusulas que, de conformidade co disposto na Lei 31/1995, de prevención de riscos laborais, o traballador/a ten dereito a unha protección eficaz en materia de seguridade e saúde no traballo.

O citado dereito supón a existencia dun correlativo deber da empresa na protección dos traballadores/as ao seu servizo fronte aos riscos laborais.

No cumprimento do deber de protección, a empresa deberá garantir a seguridade e saúde dos traballadores e traballadoras ao seu servizo en todos os aspectos relacionados co traballo. Igualmente a empresa está obrigada a garantir a información e formación práctica e adecuada nestas materias a todos os traballadores e traballadoras.

En relación coa prestación de traballo, a empresa deberá poñer ao alcance dos traballadores/as todos os medios necesarios para que estes poidan executar o seu traballo nas mellores condicións de hixiene e seguridade.

Pola súa banda, os traballadores/as deberán observar as normas de prevención de riscos laborais e colaborar no seu adecuado cumprimento así como utilizar os medios de protección que a empresa lles facilite.

Recolle un convenio de empresa un procedemento disciplinario relativo ao sistema de prevención de riscos laborais tipificando os incumprimentos constitutivos de infracción, coa súa correspondente gradación, e as correlativas sancións a impoñer, así como o proceso operativo que se pon en marcha para facer efectivo tal procedemento.

O alcance material deste procedemento refírese a todos os supostos de incumprimento de normas internas da factoría que, debido á súa especial transcendencia, se tipifican como infracción e aos que se asigna unha determinada sanción.

En canto ao alcance persoal, comprende a todos os traballadores/as do cadro de persoal propio calquera que sexa a súa posición xerárquica na organización, a natureza do seu contrato e os servizos que presten.

■ Cláusulas sobre **formación** nesta materia

Refírense estas cláusulas, que recollen moito do sinalado na Lei de prevención de riscos laborais, tanto á formación dos traballadores/as en xeral como á dos delegados/as de prevención.

Considérase á formación en materia de saúde laboral xunto co adestramento profesional como elementos esenciais para a mellora das condicións de traballo e seguridade, significando a súa importancia como elemento de prevención e comprométense así mesmo a realizala de forma eficiente.

Sínálase que a empresa debe garantir que a totalidade dos seus traballadores/as recibirán unha formación teórica e práctica, suficiente e adecuada en materia preventiva tanto no momento da súa contratación como cando se produzan cambios nas funcións que desempeñan ou se introduzan novas tecnoloxías ou cambios nos equipos de traballo, e centrarase especificamente no posto de traballo ou función de cada empregado/a, adaptándose á evolución dos riscos e á aparición doutros novos e repetírase periodicamente cando sexa necesario.

Tamén se refiren a que a formación deberá ser facilitada polo empresario/a polos seus propios medios ou mediante concerto con organismos ou entidades especializadas na materia, debendo adaptarse á evolución dos riscos e á aparición doutros novos, repetíndose periodicamente se fose necesario e realizándose preferentemente en horario de traballo.

Respecto da formación para os delegados/as de prevención as cláusulas refírense a que debe atender aos aspectos que resulten necesarios para o mellor desenvolvemento do desempeño das súas funcións e ao deber de facilitarlle as horas necesarias para ela.

Indícase nalgúns convenios o contido básico da formación e nalgún caso tamén a duración mínima, sinalando que, tal e como establece o artigo 19.2º da Lei de prevención de riscos laborais, deberá impartirse sempre que sexa posible dentro da xornada de traballo e, na súa falta, noutras horas pero co desconto naquela do tempo investido.

■ Cláusulas sobre a creación de **Comisións paritarias sectoriais**

Refírense as cláusulas á súa composición, prazo de constitución, á periodicidade das reunións e ás súas funcións, sinalando respecto destas, entre outras, as seguintes:

- Promover a observancia das disposicións legais vixentes para a previsión dos riscos profesionais no ámbito do sector.
- Prestar asesoramento a empresarios/as e traballadores/as para evitar e/ou reducir os riscos que atenten á integridade física e saúde dos traballadores/as.
- Estudar e acordar os mecanismos oportunos de coordinación da información provincial en materia de sinistralidade no sector.
- Dar a coñecer as normas e procedementos que en materia de Seguridade e Saúde no traballo diten os organismos competentes nesta materia.
- Promover cantas medidas considere tendentes a mellorar a situación do sector nesta materia, tendo como obxectivo fundamental o estender a preocupación pola seguridade a todos os niveis, fomentando campañas de concienciación.
- Coñecer os estudos realizados no sector polo Gabinete Técnico Provincial de Seguridade e Hixiene, Mutuas de Accidentes e as propias empresas, con respecto a traballos tóxicos, penosos e perigosos, accidentes e enfermidades profesionais máis comúns no sector.
- Solicitar informes sobre os resultados estatísticos dos recoñecementos médicos que se realicen aos traballadores/as do sector.
- Promover entre empresarios/as e traballadores/as do sector unha adecuada formación e información en temas de seguridade e hixiene no traballo e, concretamente, a de dar a coñecer a empresas e traballadores/as o funcionamento dos Comités de Saúde Laboral e dos delegados/as de prevención.
- Solicitar dos órganos competentes da Xunta de Galicia o recoñecemento oficial como interlocutor social sectorial en materia de seguridade e saúde, tanto no seu aspecto lexislativo como no desenvolvemento de plans e medidas formativas.

Cantas outras funcións acorde a propia comisión atribuírse, orientadas ao desenvolvemento e á mellora da seguridade e hixiene no traballo do sector:

— **Servizos de prevención**

Recollen cláusulas sobre eles 13 convenios (8,8% dos asinados este ano) que afectan a 3.177 traballadores/as (4,2%).

Deles 2 son de sector (6,7% dos convenios de sector asinados este ano) e afectan a 1.412 traballadores/as (2,3%) e 11 son de empresa (9,4% dos de empresa) e afectan a 1.765 traballadores/as (14,6%).

A maioría das cláusulas recollen compromisos de cumprir o sinalado ao respecto na lexislación vixente.

— **Medidas específicas**

Existen cláusulas que indican medidas específicas para casos concretos como o traballo con pantallas, carga e descarga, cámaras frigoríficas, exposición a axentes químicos, manipulación de determinados produtos, etc.

Establécese o procedemento de actuación para a protección fronte á exposición a determinados riscos incluíndo campañas de vacinación.

Indícase a obriga de contar cun plan de emerxencia e evacuación actualizado.

Outras cláusulas recollen indicacións respecto do cumprimento por parte da empresa das normas de seguridade e hixiene no traballo en materia de aseos, vestiarios, duchas, etc. e á existencia de caixas de primeiros auxilios.

Para os traballadores/as que ocupen postos penosos e/ou perigosos indícase o traslado a outros postos cando leven máis dun certo tempo traballando neles.

Faise referencia tamén nalgúns casos á existencia de servizos médicos na empresa.

Defínese nalgúns convenios o que se entende por actividade continuada penosa, tóxica ou perigosa.

Inclúese tamén nun convenio respecto da drogodependencia un plan de propostas, na súa vertente preventiva, asistencial, de reinserción, e non sancionadora e noutro un código de conduta hixiénico-sanitaria detallado.

— **Risco grave e inminente**

Nalgúns casos as cláusulas só fan referencia á posibilidade de paralización da actividade neste suposto e noutros remiten ou recollen total ou parcialmente o sinalado ao respecto nos artigos 19 do ET e no 21 da Lei de prevención de riscos laborais.

— **Subcontratación e empresas auxiliares**

Indícase que nos casos de subcontratación a empresa principal deberá establecer baixo a súa responsabilidade, nos centros de traballo nos que presten servizos traballadores/as de empresas subcontratistas, os mecanismos de coordinación adecuados para a prevención de riscos, información sobre estes e, en xeral, en todo o que se relacione coas condicións de seguridade e saúde dos traballadores/as, así como hixiénico-sanitarias.

— **Protección a traballadores especialmente sensibles a determinados riscos**

Ademais das cláusulas sobre protección da maternidade sinálase, de conformidade co artigo 25 da LPRL, que se garantirá de xeito específico a protección dos traballadores e traballadoras, que polas súas propias características persoais ou estado biolóxico coñecido, sexan especialmente sensibles aos posibles riscos derivados do traballo. Para tal fin, deberanse ter en conta as ditas características persoais nas avaliacións de riscos e, en función destas, adoptaranse as medidas preventivas e de protección necesarias.

Os traballadores e traballadoras non serán empregados naqueles postos de traballo en que por mor das súas características persoais, discapacidade física, psíquica ou sensorial debidamente recoñecidas, puidesen pór en perigo ou causar danos a si mesmo, aos demais traballadores e traballadoras ou a outras persoas relacionadas coa empresa.

Indícase que nas avaliacións de riscos incluírase a protección dos traballadores/as sensibles a determinados riscos e das traballadoras embarazadas ou en período de lactación.

Exclúese para certos traballos ou indícase a súa adscrición voluntaria o persoal maior dunha certa idade.

9.6.3 Formación profesional

Existen cláusulas sobre formación profesional en 95 convenios (64,6% dos asinados) que afectan a 57.965 traballadores/as (77,5%).

Deles 17 son de sector (56,7% dos de sector) e afectan a 48.189 traballadores/as (76,9%) e 78 son de empresa (66,7% dos de empresa) e afectan a 9.776 traballadores/as (80,6%).

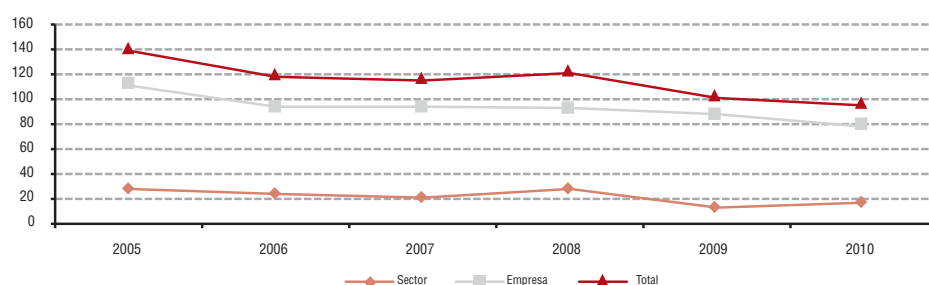
No Cadro 9.29 pode apreciarse a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de formación profesional.
Por provincias. Galicia. 2005-2010**

■ Cadro 9.29

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	4	100,0	3	33,3	11	91,7	7	53,8	3	25,0	28	56,0
2006	2	100,0	6	60,0	4	80,0	6	46,2	6	50,0	24	57,1
2007	3	75,0	5	50,0	3	60,0	6	66,7	4	30,8	21	51,2
2008	5	100,0	5	62,5	7	77,8	6	50,0	5	55,6	28	65,1
2009	2	50,0	2	50,0	2	66,7	5	50,0	2	22,2	13	43,3
2010	3	75,0	4	66,7	2	66,7	5	62,5	3	33,3	17	56,7
Empresa												
2005	5	71,4	35	68,6	14	60,9	16	64,0	41	66,1	111	66,1
2006	11	68,8	32	69,6	4	28,6	9	60,0	38	63,3	94	62,3
2007	7	87,5	34	77,3	11	45,8	7	50,0	35	54,7	94	61,0
2008	6	85,7	20	69,0	14	60,9	7	50,0	46	79,3	93	71,0
2009	9	100,0	24	63,2	5	62,5	10	100,0	40	60,6	88	67,2
2010	6	85,7	22	73,3	10	62,5	6	60,0	34	63,0	78	66,7
Total 2010	9	81,8	26	72,2	12	63,2	11	61,1	37	58,7	95	64,6

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.



Respecto do tipo de cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

■ Cláusulas xerais sobre formación

Indícanse como principais funcións da formación por unha parte a de adaptación permanente á evolución das profesións e do contido dos postos de traballo e, polo tanto, de mellora das competencias e cualificacións indispensables para incrementar a eficacia e a calidade, e por outra a de promoción que permita aos empregados/as evitar o estancamento na súa cualificación profesional.

Nunha perspectiva máis ampla, debe ser un elemento dinamizador que acompañe ao desenvolvemento industrial a longo prazo, permita a elaboración de produtos de maior calidade que favorezan a competitividade das empresas e faga posible a promoción social integral do traballador/a, promovendo a diversificación e afondamento dos seus coñecementos e habilidades de modo permanente.

Considérase a formación como un dos elementos claves na estratexia de desenvolvemento e consolidación futura, xa que ten como obxectivo o perfeccionamento profesional do conxunto do persoal e a súa adaptación aos continuos cambios tecnolóxicos e organizativos, así como un mecanismo eficaz e indispensable para articular a mobilidade e a promoción.

Sinálase que se potenciará a formación para posibilitar:

- Un mellor desenvolvemento profesional do posto de traballo.
- A adecuación dos recursos humanos aos cambios organizativos e tecnolóxicos.
- O desenvolvemento dun mando e unha toma de decisións máis participativa.
- A creación de novas expectativas de ascenso.
- Unha maior integración e adaptación dos novos empregados/as á empresa.
- O desenvolvemento da persoa.
- Elevación do nivel formativo do cadro de persoal co fin de obter unha mellora na competencia profesional dos seus integrantes.
- Adecuación aos novos cometidos e produtos e ás necesidades da produción.
- Capacitación para a promoción profesional e progresión persoal.
- Adquisición dun maior nivel de polivalencia e policompetencia coa posibilidade da debida reciclaxe para ocupar postos de traballo diferentes.

Recollen varios convenios unha cláusula na que se sinala que a empresa colaborará coas organizacións empresariais e sindicais para a realización de cursos de formación para os traballadores/as, segundo o Acordo de Formación Continua, sendo as organizacións empresariais e os sindicatos os órganos autorizados e con competencias para desenvolver o devandito labor.

Fan referencia tamén varios convenios a que aos traballadores/as que participen en cursos de formación continua teránselles en conta estes para efectos de promoción interna e o acceso a categorías superiores.

Existen nalgúns convenios cláusulas nas que se garante que se respectará o principio de igualdade de oportunidades e a non discriminación no acceso á formación.

■ Permisos para asistencia á formación

Refírense estas cláusulas á posibilidade de elección de quenda e/ou adaptación da xornada así como aos permisos con reserva do posto de traballo para o persoal que curse estudos ou asista a cursos de formación ou perfeccionamento.

Teñen cláusulas deste tipo 49 convenios (33,3% dos asinados este ano) que afectan a 29.425 traballadores/as (39,3%). Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 23.305 traballadores/as (37,2%) e 43 de empresa (36,8% dos de empresa) e afectan a 6.120 traballadores/as (50,5%).

■ Permisos para acudir a exames

Fan referencia a estes permisos 61 convenios dos asinados este ano, o 41,5%, que afectan a 18.975 traballadores/as (25,4%). Deles 8 son de sector (26,7% dos de sector asinados) e afectan a 11.914 traballadores/as (19%) e 53 son de empresa (45,3% dos de empresa asinados) e afectan a 7.061 traballadores/as (58,2%).

Moitos destes permisos veñen establecidos nos artigos sobre licenzas e permisos.

■ Constitución de comisións paritarias

Establécense estas comisións de formación en 6 convenios (4,1% dos asinados) que afectan a 3.901 traballadores/as (5,2%). Deles 2 son de sector e 4 de empresa.

As cláusulas refírense sobre todo á súa composición e ás funcións que se lle atribúen.

■ Plan de formación

Existen cláusulas ao respecto en 25 convenios (17% dos asinados este ano) que afectan a 12.719 traballadores/as (17%). Deles 3 son de sector (10% dos de sector asinados) e afectan a 7.697 traballadores/as (12,3%) e 22 de empresa (18,8% dos de empresa asinados) e afectan a 5.022 traballadores/as (41,4%).

Refírense as cláusulas sobre todo ao contido mínimo, obxectivos básicos e á financiación.

Respecto do contido mínimo indícase o seguinte:

- Obxectivos e descrición das accións que se van desenvolver.
- Ámbito de aplicación do plan e unidades ás que afecta.
- Colectivo afectado e número de participantes.
- Calendario previsto de execución e lugares de impartición.
- Custo estimado das distintas actividades formativas.
- Criterios de selección que garantirán o principio de igualdade.
- Modalidade de xestión das actividades formativas.
- Criterios de avaliación.
- Responsable da impartición.

■ Sinalar por último que outro tipo de cláusulas remite a acordos estatais e convenios colectivos de ámbito superior ou á lexislación vixente todo o relacionado coa formación profesional.

9.6.4 Dereitos e garantías da representación dos traballadores/as.

Existen cláusulas respecto das garantías e/ou os dereitos da representación dos traballadores/as na empresa en 112 convenios (76,2% dos asinados este ano) que afectan a 66.436 traballadores/as (88,8%). Deles 22 son de sector (73,3% dos de sector) e afectan a 55.989 traballadores/as (89,4%) e 90 son de empresa (76,9% dos de empresa) e afectan a 10.447 traballadores/as (86,1%).

En moitos casos estas cláusulas remiten ou recollen, total ou parcialmente, o sinalado ao respecto no Estatuto dos traballadores/as e na Lei orgánica de liberdade sindical.

En 60 convenios (40,8% dos asinados) que afectan a 37.293 traballadores/as (49,9%) existen cláusulas respecto dos locais e/ou taboleiros de anuncios. Deles 12 son de sector (40% dos de sector) e afectan a 30.613 traballadores/as (48,9%) e 48 son de empresa (41% dos de empresa) e afectan a 6.680 traballadores/as (55,1%).

Establecen unha subvención de gastos dos comités de empresa e/ou delegados/as de persoal 8 convenios que afectan a 2.499 traballadores/as.

Existen cláusulas respecto da celebración de asembleas en 65 convenios (44,2% dos asinados) que afectan a 10.895 traballadores/as (14,6%). Deles 4 son de sector (13,3% dos de sector) e afectan a 3.578 traballadores/as (5,7%) e 61 son de empresa (52,1% dos de empresa) e afectan a 7.317 traballadores/as (60,3%).

As cláusulas fan referencia aos requisitos para a convocatoria e celebración da asemblea (lexitimación para convocalas, locais, procedemento, celebración dentro ou fóra da xornada)

Refírense outras cláusulas á regulación do acceso ao correo electrónico pola representación legal dos traballadores/as e á cesión por parte da empresa de medios materiais para a realización das súas funcións.

Outras cláusulas, que se analizan con máis detalle a continuación, refírense ao crédito de horas e ao desconto da cota sindical.

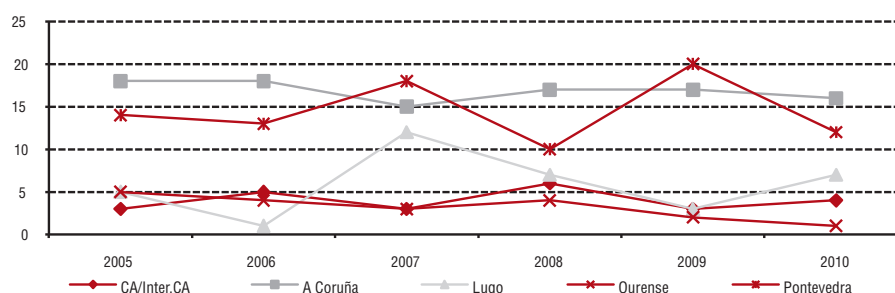
Segundo se pode observar no Cadro 9.30 son 40 (27,2%) os convenios asinados este ano que regulan o **desconto da cota sindical**. Afectan estes convenios a 25.025 traballadores/as (33,5%).

Evolución dos convenios colectivos con cláusula de desconto da cota sindical. Por provincias. Galicia. 2005-2010

■ Cadro 9.30

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	1	25,0	6	66,7	4	33,3	1	7,7	1	8,3	13	26,0
2006	0	0,0	5	50,0	0	0,0	0	0,0	2	16,7	7	16,7
2007	1	25,0	4	40,0	3	60,0	1	11,1	4	30,8	13	31,7
2008	3	60,0	3	37,5	2	22,2	0	0,0	1	11,1	9	20,9
2009	1	25,0	3	75,0	2	66,7	0	0,0	1	11,1	7	23,3
2010	1	25,0	2	33,3	2	66,7	0	0,0	1	11,1	6	20,0
Empresa												
2005	2	28,6	12	23,5	1	4,3	4	16,0	13	21,0	32	19,0
2006	5	31,3	13	28,3	1	7,1	4	26,7	11	18,3	34	22,5
2007	2	25,0	11	25,0	9	37,5	2	14,3	14	21,9	38	24,7
2008	3	42,9	14	48,3	5	21,7	4	28,6	9	15,5	35	26,7
2009	2	22,2	14	36,8	1	12,5	2	20,0	19	28,8	38	29,0
2010	3	42,9	14	46,7	5	31,3	1	10,0	11	20,4	34	29,1
Total 2010	4	36,4	16	44,4	7	36,8	1	5,6	12	19,0	40	27,2

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.



Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 20.190 traballadores/as (32,2%) e 34 son de empresa (29,1% dos de empresa) e afectan a 4.835 traballadores/as (39,9%).

As cláusulas que recollen refírense ao procedemento que hai que seguir para proceder ao desconto, establecendo na maioría dos casos que a solicitude debe ser por escrito.

Indícase nalgúns convenios o contido do escrito sinalando que debe recoller a orde de desconto, a central a que pertence, a contía da cota e o número de conta á que debe ser transferida a cantidade.

Establécense nalgúns casos que a dirección da empresa entregará copia da transferencia á representación sindical da empresa, se a houbese.

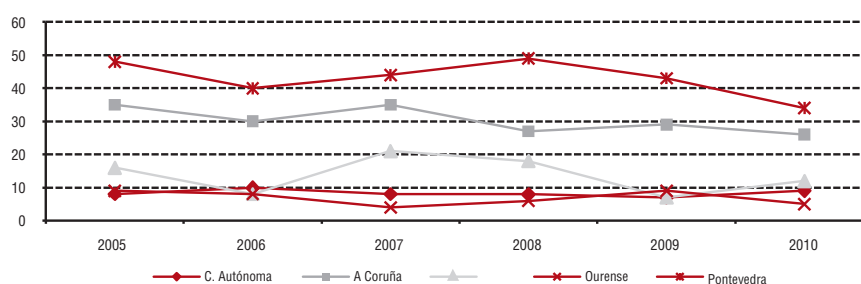
Respecto do **crédito de horas** (Cadro 9.31) existen cláusulas en 86 convenios (58,5% dos asinados este ano) que afectan a 49.740 traballadores/as (66,5%).

**Evolución dos convenios colectivos que regulan o crédito de horas sindicais.
Por provincias. Galicia. 2005-2010**

■ **Cadro 9.31**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	4	100,0	8	88,9	5	41,7	1	7,7	5	41,7	23	46,0
2006	1	50,0	8	80,0	1	20,0	3	23,1	6	50,0	19	45,2
2007	2	50,0	8	80,0	4	80,0	1	11,1	8	61,5	23	56,1
2008	4	80,0	6	75,0	4	44,4	2	16,7	4	44,4	20	46,5
2009	2	50,0	4	100,0	2	66,7	2	20,0	6	66,7	16	53,3
2010	3	75,0	5	83,3	1	33,3	2	25,0	4	44,4	15	50,0
Empresa												
2005	4	57,1	27	52,9	11	47,8	8	32,0	43	69,4	93	55,4
2006	9	56,3	22	47,8	7	50,0	5	33,3	34	56,7	77	51,0
2007	6	75,0	27	61,4	17	70,8	3	21,4	36	56,3	89	57,8
2008	4	57,1	21	72,4	14	60,9	4	28,6	45	77,6	88	67,2
2009	5	55,6	25	65,8	5	62,5	7	70,0	37	56,1	79	60,3
2010	6	85,7	21	70,0	11	68,8	3	30,0	30	55,6	71	60,7
Total 2010	9	81,8	26	72,2	12	63,2	5	27,8	34	54,0	86	58,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.



Deles 15 son de sector (50% dos de sector) e afectan a 40.392 traballadores/as (64,5%) e 71 son de empresa (60,7% dos de empresa) e afectan a 9.348 traballadores/as (77,1%).

As cláusulas nuns casos fixan un número concreto de horas e noutros remiten á lexislación vixente.

Sinálase nalgúns convenios as horas que entran no cómputo e cales non.

En 63 convenios (42,9% dos asinados) que afectan a 42.063 traballadores/as (56,2%) establécese ou indícase a posibilidade de acumulación destas horas.

Deles 10 son de sector (33,3% dos de sector) e afectan a 34.437 traballadores/as (55%) e 53 de empresa (45,3% dos de empresa) e afectan a 7.626 traballadores/as (62,9%).

9.6.5 Contratación e emprego

Analízanse neste apartado en primeiro lugar as cláusulas recollidas nos convenios colectivos asinados este ano que se refiren aos procedementos de selección e

ingreso no traballo, as modalidades contractuais e a utilización de empresas de traballo temporal, e a continuación as cláusulas sobre xubilación, fomento do emprego, fomento da contratación indefinida e garantías do posto de traballo.

A. Ingreso no traballo. Período de proba

Regúlase dalgún xeito o ingreso no traballo en 100 convenios (68% dos asinados) que afectan a 63.528 traballadores/as (85%).

Deles 21 son de sector (70% dos de sector) e afectan a 54.473 traballadores/as (86,9%) e 79 son de empresa (67,5% dos de empresa) e afectan a 9.055 traballadores/as (74,7%).

O tipo de cláusulas que recollen fai referencia aos seguintes aspectos:

■ Posibilidade ou necesidade de facer as probas de selección teórico-prácticas e psicotécnicas que consideren necesarias para comprobar se o seu grao de aptitude e a súa preparación son adecuados á categoría profesional e ao posto de traballo que vaian desempeñar, así como concursos de méritos para o ingreso.

Refírense nalgúns casos á participación da representación dos traballadores/as nestes procesos de selección.

Indican algúns convenios á posibilidade de facer as entrevistas persoais que consideren convenientes.

Recollen tamén ás veces os criterios que se deberán de ter en conta nos baremos dos concursos, sinalando entre outros a formación, experiencia e os méritos respecto da praza, a antigüidade, o coñecemento do posto e o historial profesional.

Indícase ás veces unha porcentaxe de vacantes para cubrir mediante concurso/ oposición e outra que pode cubrir a empresa por libre designación.

■ Obrigación de informar á representación dos traballadores/as e/ou dar publicidade da convocatoria da praza no taboleiro de anuncios con indicación dos requisitos requiridos, o sistema de selección e a documentación a achegar polos/as aspirantes, cunha antelación suficiente á celebración das probas.

■ Preferencias na contratación en igualdade de condicións para os fillos/as ou familiares dos traballadores/as ou para anteriores traballadores/as da empresa (prestasen ou presten os seus servizos na empresa con carácter eventual, a tempo parcial, etc).

■ Elaboración de listas ou bolsas de traballadores/as ás que é obrigatorio recorrer á hora de cubrir as necesidades da empresa.

Entre os criterios na elaboración destas listas indícase que se terán en conta as puntuacións obtidas nas probas de selección e, se é o caso, os servizos prestados en postos de natureza semellante.

■ Reserva dun número de prazas non inferior a unha porcentaxe que se indica para ser cubertas por persoas con discapacidade.

■ Necesidade dunha revisión médica previa ao ingreso no traballo.

■ Para os postos que impliquen mando ou confianza sinálase xeralmente a libre designación por parte da empresa.

■ Inclúese nalgúns convenios a obriga da comisión paritaria ou da representación dos traballadores/as de velar porque os procesos de selección de persoal se desenvolvan con criterios de profesionalidade e non discriminación.

■ Na cobertura de vacantes indícase xeralmente que antes de contratar persoas alleas á empresa, tratarase de cubrir estas prazas con traballadores/as do cadro de persoal sempre que cumpran os requisitos requiridos, pasándose a cubrir as vacantes que estes orixinen polas novas contratacións.

■ Período de proba

Teñen cláusulas sobre o período de proba 63 convenios (42,9% dos asinados este ano) que afectan a 60.541 traballadores/as (81%).

Deles 20 son de sector (66,7% dos de sector) e afectan a 54.087 traballadores/as (86,3%) e 43 son de empresa (36,8% dos de empresa) e afectan a 6.454 traballadores/as (53,2%).

No Cadro 9.32 pode apreciarse a evolución dos convenios con ese tipo de cláusulas.

**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas sobre o período de proba
Por provincias. Galicia. 2005-2010**

■ Cadro 9.32

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2005	26	52,0	58	34,5	84	38,5
2006	26	61,9	57	37,7	83	43,0
2007	23	56,1	51	33,1	74	37,9
2008	27	62,8	57	43,5	84	48,3
2009	14	46,7	50	38,2	64	39,8
2010	20	66,7	43	36,8	63	42,9

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Respecto das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

Nos convenios que o fixan axústase en cada caso á estrutura profesional da empresa ou ás características do sector e tamén ás condicións e tipo de posto que se vaia desenvolver.

Nuns casos indícase a posibilidade de establecelo e noutros a obrigatoriedade de facelo.

No caso de que se estableza recollen algúns convenios que tanto o empresario/a como o traballador/a están respectivamente obrigados a realizar as experiencias que constitúan o obxecto da proba.

Tamén recollen algúns convenios a necesidade de facelo por escrito ou de que conste no contrato.

No que atinxe aos/as traballadores/as que xa estiveran prestando servizos con anterioridade na empresa indícase que non terán que someterse a un novo período de proba para a mesma categoría profesional ou para desempeñar as mesmas funcións.

Respecto da comunicación da non superación do período de proba sinálase a necesidade de facelo por escrito.

A maioría dos convenios que fan referencia á situación de incapacidade temporal durante este período indican que interromperá o cómputo.

Outras cláusulas remiten ou recollen total ou parcialmente o sinalado ao respecto na lexislación vixente ou en acordos ou convenios de ámbito superior.

B. Contratación. Modalidades de contratos

Conteñen cláusulas sobre a contratación 121 dos convenios asinados este ano (82,3%) que afectan a 73.128 traballadores/as (97,8%).

Deles 29 son de sector (96,7% dos de sector) e afectan a 62.278 traballadores/as (99,4%) e 92 son de empresa (78,6%) e afectan a 10.850 traballadores/as (89,5%).

Os tipos de cláusulas que máis se repiten regulan o seguinte:

■ Forma, requisitos e contido mínimo do contrato.

Indícase a necesidade de facelo por escrito, antes do comezo da prestación de servizos, facendo constar as condicións que se pacten, o grupo profesional ou categoría e o contido mínimo do contrato e demais requisitos formais legalmente establecidos. Nalgúns convenios recóllese tamén cal se considera que é este contido mínimo.

■ Obrigatoriedade de entrega dunha copia do contrato ao traballador/a.

■ Información sobre contratación á representación legal dos traballadores/as. Contido e periodicidade coa que se debe facer.

Nestas cláusulas indícase que se informará á representación dos traballadores/as das contratacións e das baixas que se produzan e das súas causas, sinalando nalgúns convenios a periodicidade coa que debe darse.

Tamén se refíren á obriga de entregarlle unha copia básica dos contratos e das prórrogas e denuncias deles, sinalando nalgúns casos o prazo para facelo.

■ Información sobre a cotización á Seguridade Social co fin de que os traballadores/as constaten a súa situación laboral.

Refírense a maioría destas cláusulas á publicación nos taboleiros de anuncios das copias dos boletíns de cotización á Seguridade Social co fin de que os traballadores/as constaten a súa situación laboral mensualmente.

■ Cláusulas sobre contratación temporal.

Sinálase ao respecto que os contratos se suxeitarán ao principio de causalidade, polo que terán carácter indefinido ou temporal en función da causa que orixine o contrato.

Indícase tamén que os traballadores/as con contratos eventuais terán os mesmos dereitos e as mesmas obrigacións que os demais traballadores/as do cadro de persoal, salvo as limitacións derivadas da natureza e duración do seu contrato.

Recollen algúns convenios a obrigatoriedade de comunicar por escrito ao traballador/a o aviso previo de cesamento por finalización de calquera modalidade de contrato de duración determinada, establecendo a antelación coa que debe

facerse e indicando a posibilidade de substituílo por unha indemnización equivalente á cantidade correspondente aos días de aviso previo omitidos.

Outras cláusulas refírense á indemnización por fin do contrato e ás compensacións por eventualidade.

■ Cláusulas sobre extinción do contrato, avisos previos de cesamento e sobre liquidacións e o seu aboamento.

Refírense sobre todo aos prazos de avisos previos no caso de cesamentos e os efectos no caso de non cumprirse (descontos na liquidación correspondente no caso de cesamentos voluntarios ou, para o caso de cesamento por fin do contrato, substitución deste aviso previo por unha indemnización equivalente á cantidade correspondente aos días de aviso previo omitidos).

Fíxase nalgúns casos a indemnización que corresponde por fin de contrato.

Indícase que o traballador/a non perderá o dereito a percibir as cantidades que a empresa teña que aboar en concepto de revisións, atrasos, ou calquera tipo de variación na retribución que corresponda ao tempo de prestación de servizos.

Ven recollido nalgúns convenios o modelo de recibo de finiquito ou de liquidación, e faise constar ás veces a posibilidade de que o traballador/a poida someter o recibo de liquidación ou documento que poña fin á relación laboral, antes de asinalo, á supervisión da representación dos traballadores/as ou, no seu defecto, á do sindicato ao que estea afiliado/a ou dos asinantes do convenio.

Outras cláusulas remiten ao sinalado na lexislación vixente.

■ Extinción do contrato por causas obxectivas.

Algúns convenios remiten ao sinalado na lexislación vixente ao respecto.

Nalgúns casos indícase que cando a empresa queira facer uso do dereito concedido no artigo 52.c do Estatuto dos traballadores/as e conforme ao procedemento previsto no artigo 53 do mesmo texto legal, deberá entregar, ademais da comunicación prevista na norma, e simultaneamente, unha memoria explicativa que faga referencia á causa da extinción, tanto aos traballadores/as afectados/as como á representación dos traballadores/as na empresa.

Engádese que sen prexuízo da eficacia e executividade do acordo extintivo, conforme ao procedemento establecido na lei, a representación dos traballadores/as emitirá informe motivado sobre a decisión empresarial e a causa extintiva alegada (indican o prazo para facelo).

Destes informes darase traslado á dirección da empresa para a súa unión ao expediente, entendéndose que transcorridos os prazos previstos para a súa emisión sen facelo, desístease de tal dereito.

Sínálase ademais que este procedemento non suspenderá nin interromperá os prazos previstos no artigo 53.l.c do Estatuto dos traballadores/as, e considérase esta cláusula para todos os efectos de carácter obrigacional.

■ Recollen algúns convenios cláusulas respecto das incompatibilidades e a non concorrencia.

■ Outras cláusulas remiten á lexislación vixente ou a convenios de ámbito superior nesta materia.

O Cadro 9.33 amosa un resumo das **modalidades de contratación** que veñen recollidas nos convenios asinados este ano e que analizamos a continuación máis detidamente.

■ Cadro 9.33

Convenios con cláusulas sobre modalidades de contratos

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Contrato obra ou servizo determinado	37	25,2
Contrato eventual por circunstancias da produción	63	42,9
Contrato prácticas	39	26,5
Contrato formación	47	32,0
Contrato tempo parcial	27	18,4
Contrato interinidade	12	8,2
Contrato fixo- discontinuo	14	9,5
Regula a contratación con ETT	36	24,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Contrato para a formación

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.34, teñen cláusulas sobre este contrato 47 convenios (32% dos asinados este ano) que afectan a 59.575 traballadores/as (79,7%).

Evolución dos convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos para a formación. Por provincias. Galicia 2005-2010

■ Cadro 9.34

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	1	25,0	7	77,8	6	50,0	11	84,6	5	41,7	30	60,0
2006	0	0,0	9	90,0	5	100,0	11	84,6	9	75,0	34	81,0
2007	2	50,0	6	60,0	2	40,0	7	77,8	8	61,5	25	61,0
2008	2	40,0	5	62,5	8	88,9	10	83,3	5	55,6	30	69,8
2009	1	25,0	3	75,0	0	0,0	8	80,0	4	44,4	16	53,3
2010	2	50,0	5	83,3	2	66,7	7	87,5	6	66,7	22	73,3
Empresa												
2005	1	14,3	5	9,8	1	4,3	4	16,0	12	19,4	23	13,7
2006	2	12,5	6	13,0	2	14,3	1	6,7	17	28,3	28	18,5
2007	1	12,5	5	11,4	4	16,7	3	21,4	10	15,6	23	14,9
2008	2	28,6	6	20,7	1	4,3	1	7,1	13	22,4	23	17,6
2009	0	0,0	4	10,5	1	12,5	1	10,0	16	24,2	22	16,8
2010	3	42,9	4	13,3	5	31,3	2	20,0	11	20,4	25	21,4
Total 2010	5	45,5	9	25,0	7	36,8	9	50,0	17	27,0	47	32,0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 22 son de sector (73,3% dos de sector) e afectan a 55.371 traballadores/as (88,4%) e 25 son de empresa (21,4% dos de empresa) e afectan a 4.204 traballadores/as (34,7%).

Das cláusulas que recollen pódese destacar o seguinte:

Indícase que o obxecto deste contrato é a adquisición da formación teórica e práctica necesaria para o desenvolvemento axeitado dun oficio ou posto de traballo que requira un determinado nivel de cualificación, o que supón a necesidade de que o tipo de traballo que deba prestar o traballador/a en formación estea directamente relacionado coas tarefas propias da especialidade, oficio ou posto obxecto do contrato.

Recollen moitos convenios os requisitos dos traballadores/as cos que se pode celebrar este contrato que son os indicados na lexislación vixente.

Establecen nalgúns casos os postos de traballo que poderán ser obxecto deste contrato, e noutros os postos excluídos.

Hai convenios que exclúen as tarefas ou postos declarados especialmente tóxicos, penosos, perigosos, insalubres ou nocturnos.

Tamén se prohíbe a realización de horas extraordinarias.

Fíxase un número ou unha porcentaxe de contratos para a formación que como máximo se poden realizar en función do cadro de persoal.

Respecto da duración do contrato establécese a mínima e a máxima, utilizando nalgúns convenios a posibilidade de modificar esta última ata 3 anos, regulando tamén ás veces o número máximo de prórrogas que se poden facer e a duración mínima que pode ter cada unha.

Nas cláusulas sobre o ensino teórico indícase nalgúns convenios que debe ser previo á formación práctica se é posible ou alternarse con esta dun xeito racional.

Establécese nalgúns convenios a porcentaxe da xornada ou o número de horas que se dedicará a formación teórica, indicando nalgúns deles que no contrato deberanse de especificar os días e o horario dedicados á formación así como o centro formativo que, se é o caso, se encargue do ensino teórico.

Sínálase como posibilidade ou como modalidade preferente para a impartición do ensino teórico a de acumulación de horas nun día da semana ou ben o necesario para abranguer unha semana enteira de formación (nalgún caso indícase a posibilidade de acumulación semestral).

Fan referencia algúns convenios aos requisitos que debe cumprir o titor/a (como mínimo debe ter o nivel de cualificación que teña que adquirir o traballador/a en formación) e ás veces tamén se establece o número máximo de traballadores/as por titor/a.

Cítase nalgúns convenios a obriga de que figure no contrato o nome e categoría profesional do titor/a que se encargará da formación práctica, que estará a cargo tanto da axeitada formación do traballador/a como do control de todos os riscos profesionais.

Respecto da retribución indican algúns convenios que será o salario mínimo interprofesional ou o salario mínimo interprofesional máis unha porcentaxe que se incrementa cada ano, e outros fixan unhas porcentaxes que se incrementan cada ano

de duración do contrato e que se aplican sobre o salario do convenio para o posto obxecto da contratación ou sobre o salario dun nivel ou categoría concretos das táboas do convenio (engadindo algún/s complemento/s nalgúns convenios).

Regulan algúns convenios, para o caso de que concluído o contrato o traballador/a non continuase na empresa, o certificado acreditativo do tempo traballado que debe darlle a empresa, sinalando que debe facer referencia á súa duración, ao oficio obxecto da formación e ao aproveitamento obtido na súa formación práctica.

Indícase nalgún caso a indemnización por cesamento establecendo unha porcentaxe para aplicar sobre os conceptos salariais das táboas do convenio xerados durante a vixencia do contrato.

■ Contrato en prácticas

Os convenios con cláusulas sobre este contrato son 39 (26,5% dos asinados) e afectan a 35.065 traballadores/as (46,9%).

Deles 10 son de sector (33,3% dos de sector) e afectan a 29.630 traballadores/as (47,3%) e 29 son de empresa (24,8% dos de empresa) e afectan a 5.435 traballadores/as (44,8%).

No Cadro 9.35 pódese apreciar a evolución do número de convenios con cláusulas sobre este contrato.

Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos de prácticas. Por provincias. Galicia 2005-2010

■ Cadro 9.35

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	1	25,0	5	55,6	2	16,7	3	23,1	1	8,3	12	24,0
2006	1	50,0	5	50,0	0	0,0	5	38,5	5	41,7	16	38,1
2007	1	25,0	3	30,0	3	60,0	3	33,3	4	30,8	14	34,1
2008	3	60,0	3	37,5	2	22,2	2	16,7	5	55,6	15	34,9
2009	1	25,0	1	25,0	1	33,3	4	40,0	2	22,2	9	30,0
2010	2	50,0	5	83,3	1	33,3	0	0,0	2	22,2	10	33,3
Empresa												
2005	1	14,3	6	11,8	1	4,3	3	12,0	11	17,7	22	13,1
2006	2	12,5	6	13,0	4	28,6	2	13,3	12	20,0	26	17,2
2007	1	12,5	6	13,6	2	8,3	2	14,3	8	12,5	19	12,3
2008	3	42,9	6	20,7	1	4,3	2	14,3	12	20,7	24	18,3
2009	0	0,0	5	13,2	1	12,5	1	10,0	10	15,2	17	13,0
2010	3	42,9	5	16,7	6	37,5	3	30,0	12	22,2	29	24,8
Total 2010	5	45,5	10	27,8	7	36,8	3	16,7	14	22,2	39	26,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

A maioría das cláusulas refírense á retribución que lle corresponde a estes traballadores/as, indicando xeralmente unha porcentaxe que se aplica sobre o salario fixado no convenio para o posto que se desenvolve.

Respecto da duración do contrato e dos requisitos dos traballadores/as, o que se fai maioritariamente é remitir ou recoller o sinalado ao respecto na lexislación vixente.

Indican nalgúns convenios o período de proba para este tipo de contratos.

Establecen algúns convenios o número ou as porcentaxes máximas de contratos en prácticas que se poden realizar en función do cadro de persoal total da empresa.

Indica un convenio de sector a obriga de converter o 40% como mínimo destes contratos en contratos indefinidos de fomento do emprego cando se alcance o seu prazo máximo legal de duración.

Sinala un convenio de empresa que a Comisión de Formación participará no seguimento da avaliación das prácticas formativas do persoal contratado en prácticas e, para tal efecto, coñecerá as probas e resultados das avaliacións a que se lles someta no desempeño da súa actividade.

Indica tamén o mesmo convenio que este persoal terá prioridade para cubrir as necesidades de profesionais que poidan producirse na empresa, unha vez demostrada a súa capacidade nas correspondentes probas de aptitude.

Outras cláusulas remiten ao sinalado na lexislación vixente respecto deste contrato.

■ Contrato de Obra ou servizo determinado

Teñen cláusulas sobre este tipo de contrato 37 convenios (25,2% dos asinados) que afectan a 43.932 traballadores/as (58,7%).

Deles 26 son de empresa (22,2% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 4.574 traballadores/as (37,7%) e 11 son de sector (36,7% dos de sector asinados este ano) e afectan a 39.358 traballadores/as (62,8%).

Ademais das cláusulas que remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente ou en convenios de ámbito superior, pódense destacar entre outras as seguintes:

Identifícanse nalgúns convenios as tarefas ou actividades obxecto do contrato (nalgúns casos indícase cales non se considera que teñen substantividade propia e nas que polo tanto non son se pode concertar este contrato).

Regulan outras cláusulas a indemnización que corresponde por fin deste contrato, indicando xeralmente un número de días por anos de servizo, ou a parte proporcional que corresponda, ou unha porcentaxe do salario base ou dos conceptos salariais percibidos durante a vixencia do contrato.

Nalgún convenio establécese esta indemnización en función da duración do contrato (segundo a escala que se indica).

Sinala un convenio de sector que a contratación temporal baixo esta modalidade contractual non poderá superar o 20 por cento do persoal da empresa, deixando a posibilidade de modificar esta porcentaxe no ámbito inferior.

Establece un convenio de empresa que ambas as dúas partes, se comprometen a fixar anualmente os criterios xerais relativos á axeitada relación entre o volume desta modalidade contractual e o cadro de persoal total da empresa, en atención ao carácter estacional, conxuntural ou estrutural da actividade en que as devanditas circunstancias se poidan producir, co obxecto de poder levar a cabo unha mellor adecuación dos recursos humanos á produtividade da fábrica.

Existe nun convenio de sector o compromiso de transformar en indefinidos unha porcentaxe destes contratos (referida aos que esgoten a súa duración máxima).

Garántase noutro convenio de empresa a preferencia á conversión destes contratos en indefinidos antes de recorrer a novas contratacións no caso de aumentar as necesidades da empresa.

Outro tipo de cláusulas refírense aos requisitos dos cesamentos.

■ Contrato eventual por circunstancias da produción

Teñen cláusulas sobre este contrato 63 convenios (42,9% dos asinados) que afectan a 64.539 traballadores/as (86,3%).

Deles 24 son de sector (80% dos de sector) e afectan a 57.755 traballadores/as (92,2%) e 39 son de empresa (33,3% dos de empresa) e afectan a 6.784 traballadores/as (55,9%).

No Cadro 9.36 pódese apreciar a evolución dos convenios que teñen cláusulas sobre este tipo de contrato.

**Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusulas sobre o contrato eventual
Por provincias. Galicia. 2005-2010**

■ Cadro 9.36

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	2	50,0	9	100,0	11	91,7	12	92,3	11	91,7	45	90,0
2006	1	50,0	10	100,0	4	80,0	12	92,3	7	58,3	34	81,0
2007	2	50,0	10	100,0	5	100,0	8	88,9	12	92,3	37	90,2
2008	3	60,0	7	87,5	9	100,0	11	91,7	7	77,8	37	86,0
2009	1	25,0	4	100,0	3	100,0	9	90,0	7	77,8	24	80,0
2010	3	75,0	6	100,0	2	66,7	8	100,0	5	55,6	24	80,0
Empresa												
2005	3	42,9	9	17,6	5	21,7	11	44,0	19	30,6	47	28,0
2006	8	50,0	12	26,1	4	28,6	5	33,3	25	41,7	54	35,8
2007	3	37,5	9	20,5	6	25,0	5	35,7	22	34,4	45	29,2
2008	6	85,7	5	17,2	5	21,7	3	21,4	23	39,7	42	32,1
2009	1	11,1	5	13,2	4	50,0	5	50,0	24	36,4	39	29,8
2010	2	28,6	6	20,0	6	37,5	4	40,0	21	38,9	39	33,3
Total 2010	5	45,5	12	33,3	8	42,1	12	66,7	26	41,3	63	42,9

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

- As cláusulas que máis se repiten son as que fan referencia á duración do contrato e ás prórrogas.
- Respecto da duración a que máis se indica é de 12 meses nun período de 18 meses.
- Tamén son moitos os convenios con cláusulas sobre a indemnización por fin deste contrato, indicando maioritariamente un número de días de salario en función do tempo traballado e nalgúns casos unha porcentaxe sobre os conceptos salariais percibidos durante a vixencia do contrato.
- Nalgúns convenios establécese a indemnización en función da duración do contrato.

Sinala respecto da indemnización un convenio de sector que en empresas que tendo máis de 10 traballadores/as teñan menos do 50% de fixos no seu cadro de persoal ao final do contrato temporal, excepto nos casos do contrato de interinidade e dos contratos formativos, o traballador/a terá dereito a recibir unha indemnización equivalente a 12 días de salario. Non concorrendo estas circunstancias, o traballador/a percibirá unha indemnización ao final do contrato equivalente a 8 días de salario.

Recolle un convenio de sector o compromiso de converter unha porcentaxe destes contratos ao termo da súa duración máxima legal en contratos indefinidos de fomento do emprego.

Esíxese nalgún convenio un aviso previo de extinción por escrito, sinalando o prazo mínimo co que ten que facerse.

Outras cláusulas remiten ou recollen o indicado respecto destes contratos en convenios de ámbito superior ou na lexislación vixente.

■ Contrato a tempo parcial

Teñen cláusulas sobre este contrato 27 convenios (18,4% dos asinados) que afectan a 30.514 traballadores/as (40,8%). Deles 7 son de sector (23,3% dos de sector) e afectan a 28.493 traballadores/as (45,5%) e 20 son de empresa (17,1% dos de empresa) e afectan a 2.021 traballadores/as (16,7%).

Ademais das cláusulas que remiten ou recollen o indicado ao respecto na lexislación vixente, pódense destacar as seguintes:

- Establécese a xornada mínima e máxima semanal e/ou anual.
- Sinálase a preferencia dos traballadores/as con esta modalidade de contrato para a ampliación da súa xornada laboral e/ou cobertura de vacantes ou para acceder a postos de traballo de carácter fixo sobre calquera nova contratación efectuada pola empresa.
- Recóllense pactos sobre horas complementarias.
- Prohíbese realizar horas extraordinarias.
- Indícase que se converterán en contratos a xornada completa aqueles que durante un certo número de días continuados ou alternos realizen prolongacións de xornada.

■ Contrato de interinidade

Existen cláusulas sobre este contrato en 12 convenios (8,2% dos asinados) que afectan a 14.078 traballadores/as (18,8%). Deles 9 son de empresa (7,7% dos de empresa) e afectan a 1.083 traballadores/as (8,9%) e 3 son de sector (10% dos de sector) e afectan a 12.995 traballadores/as (20,7%).

As cláusulas refírense sobre todo aos casos nos que se pode utilizar e á necesidade de identificar o traballador/a ao que se substitúe e a causa da substitución no contrato, así como á retribución que lle corresponde.

■ Contrato fixo – descontinuo

Teñen cláusulas sobre este contrato 14 convenios, o 9,5% dos asinados este ano, que afectan a 7.854 traballadores/as (10,5%).

Deles 3 son de sector (10% dos de sector asinados) e afectan a 6.767 traballadores/as (10,8%) e 11 son de empresa (9,4% dos de empresa asinados) e afectan a 1.087 traballadores/as (9%).

Das cláusulas que conteñen pódese destacar o seguinte:

- Indícase a orde e a forma de chamamento.
- Establécese que non poderá suspenderse a actividade de traballadores/as fixos descontinuos mentres permanezan en alta na empresa contratados con carácter temporal.
- Sinálanse as condicións para pasar de eventuais a fixos-descontinuos.

C. Contratación a través de ETT

Existen cláusulas sobre a contratación a través de empresas de traballo temporal en 36 convenios (24,5% dos asinados) que afectan a 28.203 traballadores/as (37,7%).

Deles 9 son de sector (30% dos de sector) e afectan a 23.784 traballadores/as (38%) e 27 son de empresa (23,1% dos de empresa) e afectan a 4.419 traballadores/as (36,4%).

Das cláusulas que conteñen pódese destacar o seguinte:

Sinálase a obriga de garantir aos traballadores/as que se contraten a través de empresas de traballo temporal os mesmos dereitos laborais e retributivos que os que establece o convenio para os traballadores/as da empresa, facéndoo constar no contrato de posta a disposición.

Prohíbese nalgúns convenios contratar a través de ETT. Esta prohibición é total nalgúns casos, indicándose que non se poderá contratar persoal a través de ETT ou que a empresa se compromete a non facelo, e noutros é parcial, establecendo para que casos se pode utilizar e/ou para cales non.

Refírense algunhas cláusulas á información que debe darse á representación dos traballadores/as sobre o contido de cada un dos contratos de posta a disposición e dos motivos da súa utilización, sinalando nalgúns casos a periodicidade con que debe facerse e o prazo para facelo.

Fíxanse nalgúns casos porcentaxes sobre o cadro de persoal que como máximo poden realizarse.

Indícanse límites na duración destes contratos.

Exclúese a realización de actividades e traballos especialmente penosos, tóxicos ou perigosos.

Establécese a preferencia dos traballadores/as contratados a través de ETT para incorporarse ao cadro de persoal propio da empresa cando se produza algunha vacante.

D. Subcontratación

Teñen cláusulas sobre subcontratación 11 dos convenios asinados este ano (7,5%) e afectan a 15.852 traballadores/as (21,2%).

Deles 2 son de sector (6,7% dos de sector) e afecta a 14.635 traballadores/as (23,4%) e 9 son de empresa (7,7%) e afectan a 1.217 traballadores/as (10%).

As cláusulas que recollen fan referencia ao seguinte:

Indícase que as empresas que subcontraten con outras do sector a execución de obras ou servizos responderán nos termos establecidos no artigo 42 do Texto refundido da Lei do Estatuto dos traballadores/as, quedando referido o límite de responsabilidade da devandita disposición ás obrigas de natureza salarial e cotizacións á Seguridade Social.

Engaden ademais que se estenderá a responsabilidade á indemnización de natureza non salarial por morte ou incapacidade permanente absoluta derivada de accidente de traballo ou enfermidade profesional pactada no convenio.

Sinálase que sen prexuízo da información sobre previsións en materia de subcontratación prevista na lexislación vixente, cando a empresa concerte un contrato de prestación de obras ou servizos cunha empresa contratista ou subcontratista, deberá informar á representación legal dos traballadores/as sobre os seguintes extremos:

- Nome ou razón social, enderezo e número de identificación fiscal da empresa contratista ou subcontratista.
- Obxecto e duración da contrata.
- Lugar de execución da contrata.
- Se é o caso, o número de traballadores/as que serán ocupados/as pola contrata ou subcontrata no centro de traballo da empresa principal.
- Medidas previstas para a coordinación de actividades desde o punto de vista da prevención de riscos laborais.

Indican algúns convenios os servizos aos que quedan limitadas as contratas externas e cales non se poderán subcontratar.

En dous convenios de empresa establecen que non se subcontratarán actividades industriais cando iso supoña unha perda directa de emprego fixo, engadindo que no caso de que, respectando o dito anteriormente, se realice subcontratación, se nun momento posterior fose necesario un axuste do cadro de persoal optaríase previamente a rescindir a subcontratación ata o nivel necesario para garantir o emprego fixo que se vise afectado pola subcontratación.

Acórdase nun convenio a creación dunha comisión con funcións orientativas para a determinación dos tipos de traballo que poidan desenvolver as contratas externas, composta por tres representantes por parte do Comité de empresa asinantes do Convenio e tres representantes por parte da empresa (responsable de xestión de materiais, responsable de prevención de riscos e responsable de mantemento).

E. Cláusulas sobre xubilación

Teñen algún tipo de cláusula sobre a xubilación 112 convenios (76,2% dos asinados) que afectan a 67.422 traballadores/as (90,2%).

Deles 25 son de sector (83,3% dos de sector) e afectan a 57.202 traballadores/as (91,3%) e 87 son de empresa (74,4% dos de empresa) e afectan a 10.220 traballadores/as (84,3%).

Os tipos de cláusulas que recollen pódense resumir nos seguintes:

■ Cláusulas sobre xubilación forzosa

Teñen cláusulas sobre xubilación forzosa 53 convenios (36,1% dos asinados) e afectan a 46.051 traballadores/as (61,6%).

Deles 10 son de sector (33,3% dos de sector) e afectan a 40.054 traballadores/as (63,9%) e 43 son de empresa (36,8% dos de empresa) e afectan a 5.997 traballadores/as (49,5%).

Os tipos de cláusulas que maioritariamente se recollen fai referencia a que se establece a xubilación obrigatoria aos 65 anos ou á idade legalmente establecida (salvo pacto individual en contrario) sempre que se cumpran os requisitos legalmente esixidos para ter dereito a ela. Nalgúns casos indícase que a xubilación será obrigatoria a partir dos 65 anos para os traballadores/as con dereito ao 100% da base reguladora.

Indican algúns deles que se retrasa o momento da xubilación ata que se cumpran os requisitos sinalados, considerando nese momento a xubilación forzosa.

Existen compromisos respecto da cobertura das vacantes por xubilación forzosa, destacando entre outros os seguintes:

- Establece un convenio de sector que as empresas poderán acordar a extinción obrigada dos contratos de traballo subscritos con traballadores/as que acaden a idade ordinaria de xubilación establecida no sistema de Seguridade Social, sempre que se cumpran as seguintes condicións:
 - a) Que o traballador ou traballadora teña cumpridos os 65 anos de idade e cuberto o período mínimo de cotización que posibilite o acceso á pensión de xubilación na modalidade contributiva.
 - b) Que o acordo de extinción se acompañe de medidas complementarias en materia de emprego consistentes na transformación dun contrato temporal en indefinido ou, de non ser iso posible, pola contratación dun novo traballador ou traballadora que substitúa ao xubilado.

Nos convenios de empresa os compromisos que recollen fan referencia ao seguinte:

- Indica un convenio ao establecer a xubilación obrigatoria aos 65 anos que o persoal que se xubile coa citada idade será substituído por outro traballador/a contratado con carácter estable.
- Establecen dous convenios que a empresa adquire o compromiso de non amortizar o posto do traballador/a cesado forzoso por xubilación, senón de contratar a outro para cubri-lo.
- Sinala outro convenio que por cada xubilación forzosa que se leve a cabo deberá establecerse unha medida de fomento de emprego consistente na transformación dun contrato de traballo temporal en indefinido ou a contratación dun novo traballador/a.
- Noutro indícase que se cubrirá cada posto de traballo amortizado por unha xubilación forzosa cun posto de traballo indefinido mediante a transformación dun contrato de traballo temporal, engadindo que a devandita transformación non será necesario que se produza no mesmo centro de traballo onde se produciu a amortización do posto de traballo.

- Recolle outro convenio o compromiso de que por cada xubilación forzosa, a empresa obrégase a formalizar un contrato indefinido de calquera categoría, nos seis meses precedentes ou posteriores á data da xubilación forzosa.
- Fai referencia unha destas cláusulas a que a empresa cubrirá o posto de traballo segundo as necesidades non tendo que ser coincidente a xornada efectiva de traballo de quen se xubila coa do traballador/a entrante.

Sinalar respecto deste tipo de cláusulas que os 53 convenios que conteñen cláusulas sobre xubilación forzosa supoñen un 47,3% do total dos que teñen algún tipo de cláusulas sobre xubilación.

■ Xubilación anticipada aos 64 anos

Supón a obriga de cubrir estas vacantes simultaneamente con traballadores/as desempregados/as que figuren inscritos/as como tales na correspondente oficina de emprego.

Dos convenios asinados este ano, son 59 (40,1%) os que teñen cláusulas respecto deste tipo de xubilación e afectan a 49.231 traballadores/as (65,8%).

Deles 16 son de sector (53,3% dos de sector) e afectan a 44.373 traballadores/as (70,8%) e 43 son de empresa (36,8% dos de empresa) e afectan a 4.858 traballadores/as (40,1%).

O tipo de cláusula que recollen maioritariamente o que fai e remitir ao regulado na lexislación vixente ao respecto.

Estes 59 convenios supoñen un 52,7% do total dos que teñen algún tipo de cláusulas sobre xubilación.

■ Cláusulas sobre xubilación parcial e o Contrato de relevo

Recollen cláusulas ao respecto 84 convenios dos asinados este ano (57,1%) que afectan a 60.140 traballadores/as (80,4%).

Deles 19 son de sector (63,3% dos de sector) e afectan a 51.933 traballadores/as (82,9%) e 65 son de empresa (55,6% dos de empresa) e afectan a 8.207 traballadores/as (67,7%).

As cláusulas que máis se repiten refírense á necesidade de acordo entre empresa e traballador/a e ás porcentaxes máximas e mínimas da xornada en que se poderá solicitar a xubilación parcial. En moitos convenios o que se fai é remitir ou recoller o indicado ao respecto na lexislación vixente.

Hai convenios nos que se recolle a posibilidade de acumulación da xornada que ten que facer o traballador/a xubilado/a parcialmente.

Algúns convenios indican que será nos meses inmediatamente seguintes á xubilación parcial e a xornada completa, outros deixan ao acordo entre empresa e traballador/a o período do ano no que deba traballarse co fin de adaptarse ás peculiaridades do sistema de traballo na empresa.

Sinala un convenio de sector que no caso de que o traballador/a se xubile cunha redución de xornada inferior ao 50% a acumulación terá lugar sempre que a empresa estea interesada nela.

Noutro de empresa indican que o 15% da xornada que corresponde realizar ao traballador/a xubilado parcialmente realizárase de forma continuada en xornadas completas, dende o día seguinte ao inicio do contrato a tempo parcial correspondente, sempre que esta acumulación redunde en beneficio da formación práctica do traballador/a relevista.

Indícase tamén a posibilidade de que a empresa opte por retribuír sen esixir a cambio a prestación efectiva de servizos recollendo nalgúns casos unha escala de bonificacións en función da antigüidade na empresa (todo isto sen prexuízo do acordo ao que poidan chegar empresa e traballador/a).

Refírense outras cláusulas aos requisitos necesarios e á antelación mínima con que debe facerse a solicitude por parte do traballador/a así como ao prazo para responder por parte da empresa, sinalando que nos casos de discrepancias será a Comisión Paritaria do convenio a que resolva.

Existen compromisos de aceptar as solicitudes deste tipo de xubilación que se presenten que cumpran os requisitos establecidos na lexislación vixente (ás veces condicionados a unha porcentaxe de redución de xornada ou a un prazo mínimo de antelación na solicitude).

Nos casos de cambios de titularidade na adxudicación do servizo, e tendo en conta que opera a subrogación empresarial, indícase que a empresa entrante ten a obriga de manter as condicións persoais e laborais que no seu día se pactasen coa empresa saínte, tales como: xornada que se vai reducir; distribución de xornada ou pagamento do salario. Así mesmo, a empresa saínte comprométese a facilitar toda a documentación referente a estes traballadores/as, especificando caso por caso as condicións de cada traballador/a.

Sinalan algúns convenios que durante a súa vixencia e sempre que o traballador/a cumpra os requisitos esixidos na lei que permitan a súa xubilación parcial con redución do 85% da súa xornada, a empresa comprométese a facer contrato indefinido desde o primeiro momento ao traballador/a relevista.

Outras cláusulas refírense ao salario, sinalando na maioría dos casos que será o correspondente á xornada efectivamente realizada e que se percibirá mensualmente.

Algúns convenios establecen un complemento durante o tempo que permanezan ligados á empresa e ata a xubilación completa.

Estes 84 convenios con cláusulas sobre a xubilación parcial e/ou o contrato de relevo supoñen un 75% do total dos que teñen algún tipo de cláusulas sobre xubilación.

■ **Contías, premios ou vacacións retribuídas por xubilación**

Veñen recollidos en 51 convenios (34,7% do total dos asinados este ano) que afectan a 40.067 traballadores/as (53,6%).

Deles 11 son de sector (36,7% dos de sector) e afectan a 36.750 traballadores/as (58,7%) e 40 son de empresa (34,2%) e afectan a 3.317 traballadores/as (27,4%).

■ **Outras cláusulas** refírense á posibilidade de que de forma individual se poida pactar entre empresa e traballador/a a xubilación anticipada e á información á representación dos traballadores/as.

■ Sinalan algúns convenios que se durante a súa vixencia se produce algunha modificación normativa que afecte a xubilación, a comisión paritaria reunirse para adaptar o artigo á nova realidade.

F. Fomento da contratación indefinida

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.37 cláusulas sobre fomento da contratación indefinida en 70 convenios (47,6% dos asinados) que afectan a 56.933 traballadores/as (76,1%).

**Convenios con cláusulas sobre fomento da contratación indefinida
Por provincias. Galicia. 2010**

■ Cadro 9.37

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	4	3	7
	%	100,00%	42,86%	63,64%
	Nº Traballadores/as	6.947	408	7.355
	%	100,00%	16,76%	78,39%
A Coruña	Nº Convenios	2	19	21
	%	33,33%	63,33%	58,33%
	Nº Traballadores/as	7.183	1.419	8.602
	%	63,85%	64,30%	63,92%
Lugo	Nº Convenios	1	8	9
	%	33,33%	50,00%	47,37%
	Nº Traballadores/as	750	509	1.259
	%	32,75%	54,73%	39,10%
Ourense	Nº Convenios	4	3	7
	%	50,00%	30,00%	38,89%
	Nº Traballadores/as	16.126	458	16.584
	%	90,44%	38,81%	87,24%
Pontevedra	Nº Convenios	4	22	26
	%	44,44%	40,74%	41,27%
	Nº Traballadores/as	19.586	3.547	23.133
	%	80,47%	65,99%	77,85%
Galicia	Nº Convenios	15	55	70
	%	50,00%	47,01%	47,62%
	Nº Traballadores/as	50.592	6.341	56.933
	%	80,74%	52,29%	76,13%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 15 son de sector (50% dos de sector) e afectan a 50.592 traballadores/as (80,7%) e 55 son de empresa (47% dos de empresa) e afectan a 6.341 traballadores/as (52,3%).

De entre as cláusulas que recollen pódese destacar as seguintes:

■ **Compromiso durante a vixencia do convenio de mantemento ou aumento do cadro de persoal fixo existente. Establecemento dun número ou unha porcentaxe mínima de contratos indefinidos**

Recollen cláusulas deste tipo 37 dos convenios asinados este ano (25,2%) que afectan a 34.594 traballadores/as (46,3%). Deles 9 son de sector (30% dos de sector) e afectan a 30.572 traballadores/as (48,8%) e 28 son de empresa (23,9% dos de empresa) e afectan a 4.022 traballadores/as (33,2%).

As cláusulas pódense resumir no seguinte:

- Indicar un número mínimo de traballadores/as fixos durante a vixencia do convenio.
- Compromiso por parte da empresa de cubrir as baixas que se produzan con emprego fixo.
- Compromisos de mantemento e/ou aumento do cadro de persoal fixo da empresa.
- Establecemento de porcentaxes máximas de cadro de persoal eventual e mínimas de persoal fixo.

Nos **convenios de sector** as **porcentaxes mínimas de traballadores/as fixos** que se indican son as seguintes:

- As empresas deste sector terán, á finalización da vixencia do presente convenio, un 80% de cadro de persoal fixo. Para o cómputo desta porcentaxe, non se terán en conta os traballadores/as que estean ligados á empresa por un contrato de interinidade e de igual modo descontaranse os centros de nova apertura e aqueles que efectuaran reformas que supoñan un incremento substancial das vendas. Nestes dous últimos casos o período durante o que non se computará a estes traballadores/as será de 24 meses.
- As empresas que contén con máis de 30 traballadoras/es terán que acadar o 80% de emprego fixo ao remate da vixencia do convenio colectivo. Para os efectos do seu cálculo non se incluírán os contratos de interinidade nin se computará o persoal dos centros de nova apertura durante os primeiros catorce meses.
- Establécese como obrigatorio en empresas de máis de cinco traballadores/as unha porcentaxe mínima de emprego fixo do 80%.
- A partir da entrada en vigor do presente convenio, establécese como obrigatorio nas empresas do sector unha porcentaxe mínima de emprego fixo do 70%.
- A partir de a entrada en vigor do presente convenio, establécese como obrigatorio nas empresas do sector unha porcentaxe mínima de emprego fixo do 65%.
- As partes asinantes do presente Convenio, co fin de conseguir unha maior estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo como cadro de persoal de traballadores/as fixo mínimo das empresas o 50 por cento, entendendo por cadro de persoal de traballadores/as total a media dos últimos 24 meses do persoal vinculado por este convenio

- Co fin de acadar unha maior estabilidade no emprego, as partes asinantes acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo un cadro de persoal fixo mínimo nas empresas de máis de 5 traballadores/as do 40%.

A partires do 1 de xaneiro de 2011 o cadro de persoal fixo mínimo nas empresas de máis de 5 traballadores/as será do 50%, taxa de estabilidade que, no seu caso, servirá de referencia para os incentivos á contratación indefinida que se fagan depender dunha taxa de estabilidade establecida no convenio específico de aplicación á empresa.

Aos efectos do cálculo do cadro de persoal fixo das empresas, tomarase en conta a media dos últimos 24 meses.

Exceptúanse do previsto no presente artigo as empresas de nova creación e as empresas que durante a vixencia do Convenio incrementen o seu cadro de persoal total de modo significativo, entendéndose que ten lugar incremento significativo cando incrementen o número de traballadores/as da empresa polo menos nun 30%.

As empresas exceptuadas conforme ao previsto no parágrafo anterior contarán cun período de carencia de dous anos para o cumprimento do cadro de persoal fixo mínimo de xeito que, ao cumprirse 3 anos, ben dende a creación da empresa, ben dende o incremento significativo do emprego, ditas empresas haberán de cumprir o cadro de persoal fixo mínimo tomándose como referencia a media do cadro de persoal fixo dos últimos 12 meses.

As cláusulas que fan referencia á vixilancia do cumprimento do pactado indican que lle corresponde á Comisión Paritaria do convenio sinalando algúns deles a obrigaación de presentar os datos do cadro de persoal, coa especificación dos tipos de contrato no momento que lle sexa requirido pola dita comisión.

As **porcentaxes mínimas de traballadores/as fixos** que se indican nos **convenios de empresa** son as seguintes:

- As partes asinantes deste convenio, para unha maior estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo como cadro de persoal fixo mínimo das empresas do 100% de cadro de persoal total, entendendo por este a media dos últimos 12 meses.
- A empresa asume que a composición do cadro de persoal traballador a final da vixencia deste convenio, quede establecida nunha relación como mínimo dun 88% de traballadores/as fixos e un máximo dun 12% de persoas sometidas a contratación temporal.
- O número de traballadores/as fixos será do 85% como mínimo.
- Durante a vixencia do presente convenio, a empresa terá un nivel de emprego fixo do 80% do seu cadro de persoal.
- Aos efectos de buscar unha maior estabilidade no emprego, a empresa comprométese, durante a vixencia deste convenio, a incrementar o cadro de persoal de persoal laboral con relación fixa, ata alcanzar a porcentaxe do 75% de cadro de persoal fixo, salvo que circunstancias excepcionais de produción ou do seu sector do mercado o impidan, debendo en tal caso presentar un informe debidamente motivado ao comité de empresa.

- Durante a vixencia do convenio, procederase á conversión de contratos temporais en indefinidos, de acordo cos pactos alcanzados durante as negociacións do anterior convenio, e que supón manter un mínimo dun 70% de emprego indefinido, sempre que se cumpran as circunstancias acordadas e reflectidas nas actas das negociacións deste convenio. As xubilacións que se vaian producindo na empresa serán substituídas en igual número por persoal indefinido, tamén de acordo cos pactos alcanzados nas citadas negociacións. En todo caso acórdase que a maioría das contratacións indefinidas serán sobre persoal que desenvolva o seu traballo na fábrica.
- Compromiso de incrementar o número de contratos indefinidos, de tal xeito que os contratos indefinidos sexan o 65% do total do persoal. Como base para o cálculo tomarase a media dos últimos 18 meses.
- As partes asinantes do presente convenio, en aras dunha maior estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo como cadro de persoal fixo mínimo da empresa o 60 por cento do cadro de persoal total, entendendo por cadro de persoal total a media dos últimos 24 meses.
- As partes asinantes do presente convenio, en aras dunha maior estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo como cadro de persoal fixo mínimo da empresa un 50 por cento, entendendo por cadro de persoal total a media dos últimos 24 meses.
- As partes asinantes do presente convenio, en aras a proporcionar unha maior estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida establecendo como porcentaxe mínima de persoal fixo na empresa o 40% do cadro de persoal total, tomado como a media dos últimos 24 meses.
- Co fin de manter a taxa de emprego fixo, a empresa, para aqueles postos que quedaran vacantes por baixas derivadas de falecemento ou xubilación, procederá a xerar un posto fixo mediante a transformación dun contrato temporal en indefinido ou a través dunha nova contratación indefinida.

Igualmente xerarán un posto fixo aqueles que queden vacantes con motivo de prexubilacións pactadas ou baixas voluntarias, sempre e cando dito posto vacante se manteña ocupado polo período dun ano mediante a contratación dun traballador/a eventual.

Esta obrigatoriedade de substituír con postos fixos as vacantes derivadas de xubilacións, prexubilacións, baixas voluntarias ou falecemento queda supeditada durante a vixencia deste convenio, e en concreto ata o 31.12.2011, a que na empresa exista unha taxa de eventualidade anual superior ao 10%. A efectos do cálculo da taxa de eventualidade terase en conta a totalidade do cadro de persoal e non se computarán como eventuais aqueles contratos vixentes na empresa con duración superior a un ano.

A adquisición do carácter de fixeza está en función da condición da posibilidade de traballar na terceira quenda da empresa.

Algúns convenios indican porcentaxes máximas de contratación temporal:

- Compromiso de tentar acadar unha taxa máxima dun 8% de temporalidade do seu persoal.
- A empresa non terá nunca máis do 15% de traballadores/as eventuais.

- O número de contratos eventuais nunca superará o 20% dos contratos da empresa.
- En ningún caso os contratos temporais poderán superar o 25% respecto á media anual do persoal contratado pola empresa.
- Durante os anos de vixencia do convenio, as súas signatarias consideran como criterio adecuado de relación entre volume de contratos temporais e persoal total da empresa, o dun 25% durante toda a vixencia do convenio. A determinación do pase a fixos farase nun 80% por antigüidade e nun 20% por libre decisión da empresa.

■ Transformación de contratos temporais en indefinidos

Recollen este tipo de cláusulas 35 convenios (23,8% dos asinados este ano) que afectan a 34.809 traballadores/as (46,5%).

Deles 7 son de sector (23,3% dos de sector) e afectan a 31.118 traballadores/as (49,7%) e 28 son de empresa (23,9% dos de empresa) e afectan a 3.691 traballadores/as (30,4%).

Nos convenios de sector as cláusulas respecto de compromisos concretos de transformación fan referencia ao seguinte:

- Compromiso de transformar en indefinidos un 30% da totalidade dos contratos de obra ou servizo determinado regulados no convenio, referida esta porcentaxe unicamente aos contratos deste tipo que esgoten a duración máxima sinalada.
- Sinala un convenio que cando os traballadores/as contratados por estas modalidades (obra ou servizo; eventual por circunstancias de mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos; substitución) realicen as mesmas funcións ou similares e superen 340 días cotizados no prazo máximo de 30 meses, automaticamente pasará a contrato indefinido fixo descontínuo.
- Establecen noutro convenio que as empresas que contraten traballadores/as a través de contratos formativos (contrato para a formación e contrato en prácticas) estarán obrigadas a converter un 40%, como mínimo, destes contratos en contratos indefinidos de fomento do emprego, cando se alcance o prazo máximo legal de duración destes (2 anos).

Sinala tamén que as empresas que contraten traballadores/as a través de contratos de duración determinada por circunstancias da produción, estarán obrigadas, ao termo da duración máxima legal destes (12 meses), a converter un 25%, como mínimo, destes contratos en contratos indefinidos de fomento do emprego.

- Indica un convenio que todas as traballadoras/es temporais e eventuais que a partires do 17 de xuño do 1988 superen tres anos de contratación, nunha ou varias das modalidades temporais de contratación actualmente en vigor, pasarán á situación de fixos.

Para efectos do cómputo de dita duración contaránse os períodos de traballo efectivo, IT na súas distintas clases e duración, e calquera circunstancia que leve consigo unha suspensión temporal do contrato de traballo (coa excepción de calquera tipo de excedencia).

Para estes efectos computarase como tempo traballado, a permanencia en empresas filiais da principal (indica ademais que non será de aplicación a aquelas/es traballadoras/es que cesen voluntariamente e retornen á empresa).

Nos convenios de empresa aparecen recollidos en cinco deles os seguintes compromisos de transformación:

- Todo traballador/a que leve na empresa 12 meses ininterrompidos de contrato pasará a ser fixo.
- Acórdase a conversión de 8 contratos temporais en indefinidos antes do 31/12/10.
- Conversión do contrato eventual de 20 operarios a contrato indefinido.
- Procederase á conversión de catro contratos eventuais en indefinidos o día 1 de decembro de 2010, seguindo o criterio de maior número de días traballados na empresa.

Sinala ademais que este criterio se formalizará a día 30 de decembro de 2009, co persoal eventual que neses momentos teña relación contractual coa empresa. En caso de falecemento ou renuncia ao seu dereito dalgún traballador/a, pasará ao seguinte da lista.

- Os traballadores/as do cadro de persoal da empresa que na data da sinatura do convenio colectivo teñan un ano de antigüidade na empresa serán considerados “traballadores/as con contrato indefinido”, para o cal deberán asinar o correspondente contrato.

Así mesmo, adquirirán a condición de traballador/a con contrato indefinido aqueles traballadores/as, contratados a través dun contrato de duración determinada, que vaian cumprindo un ano de antigüidade no servizo, para o cal, unha vez cumprido o devandito prazo, deberán asinar o correspondente contrato.

Fan referencia outras cláusulas á transformación en indefinidos de contratos temporais en función das xubilacións que se produzan na empresa.

Existen cláusulas nos convenios e acordos reguladores de persoal da Administración local que fan referencia aos procesos de consolidación de emprego temporal mediante a convocatoria de procesos selectivos.

Outros convenios remiten ou recollen o sinalado ao respecto na lexislación vixente.

■ **Outro tipo de cláusulas** recollen compromisos de fomentar a contratación indefinida pero sen chegar a concretalos.

G. Garantías de emprego: Mantemento dos postos de traballo

Ademais das cláusulas sobre conservación e aumento do cadro de persoal fixo que xa se analizaron, recóllense nos convenios asinados este ano outras cláusulas tendentes a garantir ou aumentar o nivel de emprego existente no inicio da vixencia do convenio entre as que se poden destacar as seguintes:

- Compromiso de conservación do cadro de persoal existente no momento da sinatura do convenio durante toda a vixencia del, indicando nalgúns casos no convenio o cadro de persoal mínimo ou o número de postos.

- Obrigación de proceder á cobertura das baixas que se produzan.

As cláusulas máis frecuentes respecto das garantías de emprego son as que se refiren aos casos de capacidade diminuída e segunda actividade, á retirada do carné de conducir cando se necesita para o traballo, e tamén as cláusulas sobre subrogación empresarial que se analizan con máis detalle a continuación (Cadro 9.38).

■ Cadro 9.38

Convenios con cláusulas sobre garantías no emprego e subrogación empresarial

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Capacidade diminuída	51	34,69
Retirada do permiso de conducir	18	12,24
Subrogación empresarial	29	19,73

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Capacidade diminuída

Existen cláusulas ao respecto en 51 convenios, o 34,7% dos asinados este ano, que afectan a 30.992 traballadores/as (41,4%).

Deles 5 son de sector (16,7% dos de sector) e afectan a 24.845 traballadores/as (39,7%) e 46 son de empresa (39,3% dos de empresa) e afectan a 6.147 traballadores/as (50,7%).

Refírense estas cláusulas sobre todo á posibilidade de destinar aos traballadores/as que teñan a súa capacidade diminuída a postos axeitados á súa nova situación se existen na empresa.

Hai convenios nos que se sinalan os postos reservados para estes casos e nalgúns indícase que se establecerá unha relación deles pola comisión de seguimento ou que se negociará coa representación legal dos traballadores/as.

Cando non existe na empresa posto adecuado, indícase nalgúns convenios que os traballadores/as nesta situación terán preferencia para a cobertura dos postos de nova creación sempre que teñan aptitude ou idoneidade para o seu desempeño.

Limitan esta posibilidade algúns convenios aos casos en que a incapacidade fose consecuencia dun accidente de traballo ou enfermidade profesional ou común de longa duración.

Establécese como límite nun convenio que o persoal acollido a esta situación non exceda do cinco por cento do total da categoría respectiva.

Sínálase nalgúns convenios unha idade (55 ou 60 anos, esixíndolle nalgún caso ademais unha antigüidade mínima de 12 anos) ou unha antigüidade (25 anos de servizos efectivos) a partir da que os traballadores/as poderán solicitar a adscrición a postos de segunda actividade sobre todo se desempeñan postos de traballo en condicións de penosidade, perigosidade e toxicidade.

Respecto da retribución que lle corresponde nuns casos indícase que é a do posto que tiña con anterioridade e noutros a do novo posto que vai ocupar.

Algúns convenios sinalan que se a retribución do novo posto é superior, será esta a que lle corresponde, e se é inferior percibirá a do seu anterior posto.

Indica un convenio que se a mingua de aptitudes fose producida por accidente fóra da factoría ou por enfermidade non profesional, poderá ser destinado ao posto de traballo que lle designe a empresa, percibindo o soldo correspondente ao devandito posto, pero os traballadores/as que perderan aptitudes por causa de accidente de traballo na empresa, serán admitidos podendo ser trasladados a postos de traballo de inferior categoría, e seguirán percibindo o mesmo soldo ou xornal que tiñan no momento do accidente.

Establece un convenio para o caso non sexa posible recolocar en postos axeitados ao seu nivel profesional a traballadores/as que se encontren en situación de incapacidade permanente total para a súa profesión habitual, que a empresa se compromete a satisfacer mensualmente unha cantidade igual á que resulte de calcular a diferenza entre a pensión que percibe pola devandita incapacidade e o cen por cento da súa base reguladora. A devandita percepción mensual, que terá unha duración máxima de cinco anos e que non poderá exceder de 301 €/mes extinguirase no momento en que o traballador/a declarado incapaz permanente total, atope un novo traballo, tanto por conta propia como allea, ou sexa novamente declarado hábil para desenvolver as funcións propias da súa profesión habitual. En todo caso será requisito imprescindible para poder cobrar a citada cantidade, que o traballador/a acredite unha antigüidade na empresa superior aos dez anos.

No que se refire á revisión das situacións de incapacidade indícase que os traballadores/as terán dereito cando se lles declare de novo aptos para o traballo, a que se lles reintegre no posto de traballo que con carácter normal ocupaban na empresa na data que causaron baixa e no posto adecuado ás súas condicións, fixando un prazo dentro do cal se debe solicitar a reincorporación ao traballo.

■ Retirada do permiso de conducir

Teñen cláusulas ao respecto 18 convenios (12,2% dos asinados este ano) que afectan a 19.694 traballadores/as (26,3%).

Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 19.102 traballadores/as (30,5%), e 12 de empresa (10,3% dos de empresa) e afectan a 592 traballadores/as (4,9%).

Indícase nestas cláusulas que no caso de retirada do permiso de conducir dos traballadores/as que o necesiten para o seu traballo, destinarase a outro posto adecuado á súa categoría, reincorporándose ao seu cando remate a sanción.

Limitase nalgúns convenios a que a sanción non sexa superior a un certo período de tempo que se indica.

Faise referencia normalmente a que a retirada do carné sexa conducindo vehículos da empresa e por orde dela, pero hai convenios que inclúen a conducción do vehículo particular aínda que limitado ao desprazamento do seu domicilio ao lugar de traballo ou regreso.

Exclúense os casos de retirada do permiso de conducir como consecuencia de imprudencia temeraria, conducción baixo os efectos do alcohol ou drogadicción e nalgúns convenios os casos de reincidencia.

Indica un convenio o número máximo de condutores/as afectados/as que a empresa ten a obriga de manter en función do cadro de persoal total.

Respecto da retribución nuns casos indícase que será a mesma que viña percibindo no seu posto habitual e noutros establécese que será a do novo posto.

Establécese nalgúns convenios un período máximo de tempo durante o que se lle conserva a retribución, pasando logo a percibir á do novo posto.

Sinalan algúns convenios que cando a retirada fóra en horas de traballo, a empresa proporcionaralle outro traballo, percibindo o salario correspondente á súa categoría de condutor. Se acontecese fóra do horario de traballo, percibirá o salario correspondente á categoría que se lle asigne.

■ Subrogación empresarial

Existen cláusulas ao respecto en 29 convenios (19,7% dos asinados este ano) que afectan a 28.534 traballadores/as (38,2%).

Deles 7 son de sector (23,3% dos de sector) e afectan a 27.548 traballadores/as (44%) e 22 son de empresa (18,8% dos de empresa) e afectan a 986 traballadores/as (8,1%).

Refírense as cláusulas que recollen aos supostos nos que se produce a subrogación e aos requisitos dos traballadores/as respecto dos que se produce.

Sínálase tamén nalgúns convenios a documentación que a empresa saínte debe entregar á entrante. Esta documentación refírese, respecto da empresa, ás súas obrigas salariais e coa Seguridade Social, e respecto dos traballadores/as aos datos persoais e profesionais necesarios.

Recollen algúns convenios cláusulas respecto da xubilación parcial nos casos de subrogación, sinalando que a empresa entrante ten a obriga de manter as condicións persoais e laborais que no seu día se pactasen coa empresa saínte, tales como: xornada que hai que reducir, distribución de xornada ou pagamento do salario.

No convenio do sector da industria siderometalúrxica de Ourense sinálase a subrogación ao final da concesión dunha contrata de mantemento e no da Coruña indícase sempre que sexa para prestar servizos de mantemento nas Administracións Públicas en virtude dunha concesión administrativa (nos dous casos sempre que se cumpran os supostos que sinalan).

No convenio de construción de Ourense indica que co obxecto de contribuír a garantir o principio de estabilidade no emprego dos traballadores/as empregados por empresas e entidades de dereito público que se sucedan mediante calquera modalidade contractual, total ou parcialmente, en calquera contrata de conservación e/ou mantemento de autoestradas, autovías, estradas ou vías férreas a que se refire o artigo 3, apartado b) e o anexo I, apartado b) do Convenio xeral do sector da construción, establécese, con carácter exclusivo para tales actividades, a obrigación de subrogación do persoal entre as empresas saínte e entrante, a cal se levará a cabo conforme aos requisitos e condicións que se detallan no convenio.

H. Outras cláusulas de fomento do emprego

Neste tipo de cláusulas inclúense, ademais das xa mencionadas no apartado sobre xubilación nas que existe un compromiso ao respecto, as que indican a redución ou

eliminación das horas extraordinarias habituais como medida de fomento do emprego e as que se refiren ao pluriemprego.

Os convenios que teñen cláusulas deste tipo este ano son 108 (73,5% dos asinados) e afectan a 66.524 traballadores/as (89%).

Indican a supresión ou redución ao mínimo das horas extraordinarias habituais como medida de fomento do emprego 30 convenios (20,4% dos asinados este ano) que afectan a 29.809 traballadores/as (39,9%). Deles 5 son de sector (16,7% dos de sector) e afectan a 26.737 traballadores/as (42,7%) e 25 son de empresa (21,4% dos de empresa) e afectan a 3.072 traballadores/as (25,3%).

Existe nalgunhas destas cláusulas o compromiso de creación dun novo posto de traballo cando se supere un certo número de horas nalgún servizo ou sección.

As cláusulas sobre o pluriemprego recollen nuns casos unha prohibición expresa respecto del e noutras indican a conveniencia de erradicalo como regra xeral, sinalando que para iso se estima necesario que se apliquen co máximo rigor as sancións previstas na lexislación vixente nos casos de traballadores/as non dados de alta na Seguridade Social, por estar dados de alta xa noutra empresa.

Neste sentido tamén se considera esencial o cumprimento exacto do requisito de dar a coñecer á representación legal dos traballadores/as os boletíns de cotización á Seguridade Social, así como os modelos de contrato de traballo escrito que se utilicen na empresa e os documentos relativos á terminación da relación laboral.

9.6.6 Organización do traballo

Entre as cláusulas que fan referencia a este tema nos convenios asinados este ano pódense destacar as seguintes:

■ Obxectivo

Sínálase como obxectivo da organización do traballo o de acadar na empresa un nivel adecuado de produtividade e/ou eficacia nos servizos baseado na óptima utilización dos recursos humanos e materiais adscritos a eles.

Para este obxectivo é necesaria a mutua colaboración das partes integrantes da empresa: dirección e traballadores/as.

A representación legal dos traballadores/as velará porque no exercicio das facultades antes aludidas non se conculque a lexislación vixente, sen que iso poida considerarse transgresión da boa fe contractual.

Indícase que organización do traballo se estenderá entre outras, ás cuestións seguintes:

- A determinación dos elementos necesarios (máquinas ou tarefas específicas) para que o traballador/a poida alcanzar polo menos o rendemento normal ou mínimo.
- A fixación da calidade admisible ao longo do proceso de fabricación de que se trate, e a esixencia consecuente de índices de desperdicios e perdas.
- A esixencia de vixilancia, atención e dilixencia no coidado da maquinaria, instalacións e ferramentas encomendadas ao traballador/a.
- A distribución do persoal.

- A adaptación das cargas de traballo, rendementos e tarifas ás novas condicións que resulten de aplicar o cambio de métodos operativos, procesos de fabricación ou cambio das funcións e variacións técnicas tanto de maquinaria e ferramentas como de material.
- Fixación de fórmulas claras e sinxelas para a obtención de cálculos de retribución que corresponda aos traballadores/as de maneira que poida ser comprendida con facilidade.

■ Competencia nesta materia

Son as cláusulas que máis se repiten. Sinálase ao respecto que a organización do traballo é facultade do empresario/a, ou persoa en quen delegue, sen prexuízo dos dereitos e atribucións recoñecidos pola lei aos traballadores e traballadoras e aos/ás seus/súas representantes legais.

Indícase tamén que cando se establezan ou modifiquen condicións de traballo que afecten a un colectivo deberá ser informada previamente a representación legal do persoal.

No suposto de que se deleguen facultades directivas, esta delegación debe facerse de modo expreso, de maneira que sexa suficientemente coñecida, tanto por quen reciba a delegación de facultades, como polos que despois serán destinatarios/as das ordes recibidas.

Sinálase ademais que as ordes que teñan por si mesmas o carácter de estables deberánse comunicar expresamente á totalidade dos afectados/as e dotalas de suficiente publicidade.

■ Procedementos de implantación, supresión e revisión dos sistemas de traballo

Sinálase que a determinación dos Sistemas, métodos e procedementos de organización científica e racional do traballo corresponde á dirección, que terá en todo caso a obriga de expresar suficientemente as súas decisións ao respecto.

Indícase a conveniencia de que as empresas que establezan sistemas de organización científica e racional do traballo adopten algúns dos sistemas internacionalmente recoñecidos, en cuxo caso se deberá facer referencia ao sistema pola súa denominación convencional. No caso contrario deberase de especificar cada unha das partes fundamentais que se integren en dito sistema e o seu contido organizativo, técnico e normativo.

Enténdese por sistema de organización científica e racional do traballo o conxunto de principios da organización e racionalización do traballo e, se é o caso, de retribución incentivada, de normas para a súa aplicación, e de técnicas da medición do traballo e da valoración de postos.

No establecemento de calquera sistema de racionalización do traballo terase en conta, entre outras, as seguintes etapas:

- Racionalización, descrición e normalización de tarefas.
- Análise, valoración, clasificación e descrición dos traballos correspondentes a cada posto ou grupos de postos de traballo.
- Análise e fixación de rendementos normalizados.

- Asignación dos traballadores/as aos postos de traballo segundo as súas aptitudes.

O procedemento que se indica para as empresas que queiran implantar un sistema ou que téndoo implantado o modifiquen por substitución global dalgunha das súas partes fundamentais (o estudo de métodos, o estudo de tempos, o réxime de incentivos ou cualificación dos postos de traballo) comprende:

- A información con carácter previo á representación legal dos traballadores/as
- A posibilidade de constitución dunha comisión paritaria ao respecto, da que se indican a composición, competencias e prazos para a elaboración dos informes, así como a posibilidade de solicitar asesoramento externo.
- En caso de desacordo nun prazo determinado indícase a posibilidade de que ambas as partes acorden someterse a unha arbitrase.

Sinálase tamén a posibilidade de que a representación legal dos traballadores/as exerciten iniciativas para variar o sistema de organización establecido.

Indican como motivos para a revisión de tempos e rendementos entre outros os seguintes:

- Por reforma dos métodos, medios ou procedementos.
- Cando incorrese de modo manifesto e indubidable en erro de cálculo ou medición.
- Se no traballo se producise cambio no número de traballadores/as, sempre e cando as medicións se realizasen para equipos cuxo número de compoñentes sexa determinado, ou algunha modificación substancial nas condicións daquel.
- Por acordo entre a empresa e a representación legal dos traballadores/as.

Se a revisión orixina unha diminución nos tempos asignados, indícase que se establecerá un período de adaptación do que se sinala a duración máxima segundo a porcentaxe de diminución.

Sinálase tamén que os traballadores/as desconformes coa revisión poderán reclamar individualmente ante a autoridade competente, sen que iso paralice a aplicación dos novos valores.

Incorporan tamén algúns convenios **táboas de produtividade**, de **tempos e rendementos** mínimos e de **valoración dos postos de traballo**, indicando ademais as condicións e normas de aplicación e como resolver as discrepancias nas valoracións.

Nalgúns casos faise referencia a sistemas internacionalmente recoñecidos (como o Bedaux por exemplo) e noutros establécense sistemas propios.

Inclúense definicións do **traballo por tarefa**, por **obra feita** ou por **unidade de obra**, con **primas á produción** ou con **incentivo**.

Sinálase respecto destes sistemas que se caracterizan por pór en relación directa a retribución coa produción do traballo, con independencia, en principio, do tempo investido na súa realización tendo como obxectivo a consecución dun rendemento superior ao normal.

Defínese tamén o que se considera actividade e/ou rendemento normal ou mínimo, habitual e óptimo ou tipo.

Sínálase a posibilidade de sanción para o traballador/a que non alcance a actividade normal durante un período de tempo que se sinala.

Establécese a retribución mínima para o caso de que nalgún destes sistemas o traballador/a non alcanzase o rendemento previsto por causa non imputable á empresa nin ao traballador/a.

Nos **sistemas de tempos e rendementos** indícase os procedementos para determinalos e cales se consideran provisionais, estimados ou definitivos.

Sínálase os casos nos que poderán ser modificados os tempos e tamén os postos considerados como de tempos variables que deberán ser revisados periódica e sistematicamente sen chegar a ter nunca a consideración de definitivos.

Para atender sobre as reclamacións individuais respecto da aplicación destes sistemas créanse comisións paritarias de tempos ou sínálase que deberá acudirse a unha opinión externa cuxo resultado será vinculante para as partes.

Indícase a posibilidade de establecer **primas á produtividade ou incentivos** nos traballos que se presten á súa aplicación.

Introdúcense sistemas de retribución variable ligados á consecución dunha serie de obxectivos que outorgarán o dereito ao devengo dunhas cantidades que oscilarán en función do número de obxectivos logrados e o seu grao de consecución.

Este sistema retributivo é progresivo de tal modo que, como norma xeral, cada indicador terá varios niveis (exceptuando aqueles que pola súa condición non poidan clasificarse de tal modo). Estes serán independentes, é dicir que non é necesario alcanzar o obxectivo mínimo en todos os indicadores para recibir a paga, se non que, conseguindo tan só un deles estase xerando o dereito a percibir a parte correspondente. Dependendo do nivel que se alcance en cada un xerará unha cantidade determinada.

Establécense compensacións para aboar durante un certo período de tempo aos traballadores/as cando deban pasar dun posto produtivo a outro non parecido.

■ Prestación do traballo

O traballador/a está obrigado/a a cumprir as ordes e instrucións do empresario/a no exercicio regular das súas facultades directivas, debendo executar cantos traballos, operacións ou actividades se lle ordene dentro do xeral cometido propio da súa categoría ou competencia profesional.

Entre elas están incluídas as tarefas complementarias que sexan necesarias para o desempeño do seu labor principal, ou o coidado e limpeza do material, das máquinas, ferramentas e posto ou lugar de traballo que estean ao seu cargo durante a xornada de traballo.

A empresa porá ao alcance dos traballadores/as todos os medios necesarios para que estes poidan executar o seu traballo nas mellores condicións de hixiene e seguridade. Pola súa banda, os traballadores/as utilizarán os medios de protección que a empresa lles facilite.

É deber básico do traballador/a cumprir coas obrigas completas do seu traballo, de conformidade coas regras de boa fe e dilixencia, así como observar as medidas de seguridade e hixiene e os procedementos de calidade que se adopten.

Cada traballador/a deberá desempeñar basicamente as funcións propias do seu posto de traballo. Non obstante, se estas funcións non ocupasen plenamente a súa xornada laboral, os traballadores/as realizarán os traballos que lles asignen, sempre de acordo coa súa experiencia, formación e clasificación profesional.

■ Novas tecnoloxías

Incídese sobre todo na necesidade de facilitar aos traballadores/as afectados a formación precisa para o desenvolvemento da súa nova función, sinalando nalgúns casos que se fará de acordo coa representación legal dos traballadores/as.

A asistencia aos diferentes cursos virá determinada pola necesidade de proporcionarlle ao persoal os coñecementos requiridos para un desenvolvemento eficaz das súas funcións e unha correcta adaptación á evolución técnica e organizativa da empresa.

Indícase que se fomentará a formación do persoal apropiado no concenrente ao coñecemento das novas tecnoloxías que se poidan aplicar na empresa, evitándose, sempre que os prazos de execución ou o nivel de coñecementos requirido o permitan, o desprazamento profesional do persoal actual en beneficio doutro de nova contratación.

Cando na empresa se introduzan novas tecnoloxías que poidan supoñer para os traballadores/as modificación substancial das condicións de traballo (ou ben un período de formación e adaptación técnica non inferior a un mes), deberanse comunicar estas con carácter previo á representación dos traballadores/as e aos traballadores/as afectados no prazo suficiente para poder analizar e prever as súas consecuencias en relación con: emprego, saúde laboral, formación e organización do traballo.

Sinálase tamén que as novas tecnoloxías deberán ter en conta a posibilidade de utilizar produtos menos perigosos nas mesmas garantías de fabricación.

■ Teletraballo

Créase unha comisión específica nun convenio para o estudo da aplicación do teletraballo na empresa.

■ Actuación en defensa e protección do Ambiente

Indícase que as partes, conscientes da importancia e necesidade da conservación do ambiente así como de satisfacer as necesidades das entidades obxecto de prestación dos servizos realizados pola empresa, plasman no convenio o seu compromiso pola mellora continuada do comportamento ambiental e de calidade da empresa, sendo os seus principais obxectivos os que se sinalan a continuación:

- A dirección da empresa asumirá as competencias necesarias para a adaptación do sistema de calidade vixente así como as da implantación do novo sistema de xestión ambiental, redactando as respectivas políticas de actuación que obrigarán a todas as persoas vinculadas directa e indirectamente coa empresa.
- Fomentar e garantir a formación e participación dos traballadores/as no desenvolvemento, a avaliación e a xestión ambiental e de calidade da empresa.

■ Desenvolvemento socialmente sostible

Sínálase que se fai preciso compatibilizar o desenvolvemento económico da empresa cos dereitos e aspiracións da sociedade.

Indícase como intención dos asinantes, durante a vixencia do convenio colectivo, analizar e, de ser o caso, concluír acordos en materia de desenvolvemento socialmente sostible, na medida en que a organización da empresa posibilite tales instrumentos de integración laboral e social.

Ambas partes, así mesmo, declaran a vixencia dos valores e normas de comportamento contidos no código ético do grupo.

Os asinantes, no ámbito das súas respectivas responsabilidades, propóñense exercer os seus dereitos e cumprir as súas obrigas no marco do respecto aos precitados valores.

- Sinalar por último que outras cláusulas fan referencia á distribución da xornada (xa analizado no apartado sobre tempo de traballo) e á mobilidade dos traballadores/as que se analiza con máis detalle no apartado seguinte.

9.6.7 Mobilidade e clasificación profesional

A. Mobilidade xeográfica. Traslados e desprazamentos

Son 39 (26,5% dos asinados) os convenios que teñen cláusulas sobre mobilidade xeográfica e afectan a 38.192 traballadores/as (51,1%).

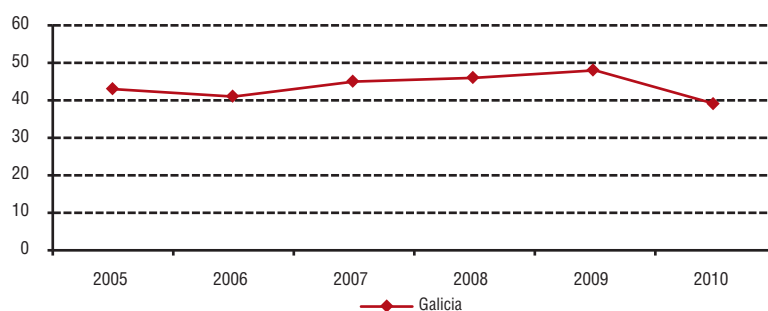
Deles 10 son de sector (33,3% dos de sector) e afectan a 32.977 traballadores/as (52,6%) e 29 son de empresa (24,8% dos de empresa) e afectan a 5.215 traballadores/as (43%).

O Cadro 9.39 recolle a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade xeográfica.
Por provincias. Galicia. 2005-2010**
■ Cadro 9.39

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedr.		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	2	50,0	3	33,3	0	0,0	1	7,7	1	8,3	7	14,0
2006	1	50,0	3	30,0	0	0,0	3	23,1	2	16,7	9	21,4
2007	4	100,0	2	20,0	2	40,0	1	11,1	1	7,7	10	24,4
2008	5	100,0	2	25,0	0	0,0	1	8,3	1	11,1	9	20,9
2009	1	25,0	2	50,0	0	0,0	2	20,0	2	22,2	7	23,3
2010	2	50,0	4	66,7	1	33,3	1	12,5	2	22,2	10	33,3
Empresa												
2005	5	71,4	11	21,6	5	21,7	3	12,0	12	19,4	36	21,4
2006	5	31,3	7	15,2	1	7,1	1	6,7	18	30,0	32	21,2
2007	5	62,5	7	15,9	5	20,8	3	21,4	15	23,4	35	22,7
2008	6	85,7	3	10,3	6	26,1	2	14,3	20	34,5	37	28,2
2009	2	22,2	10	26,3	4	50,0	3	30,0	22	33,3	41	31,3
2010	4	57,1	3	10,0	2	12,5	2	20,0	18	33,3	29	24,8
Total 2010	6	54,6	7	19,4	3	15,8	3	16,7	20	31,8	39	26,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.



Ademais das cláusulas que remiten ou recollen o sinalado na lexislación vixente, pódense destacar as seguintes:

Inclúen algúns convenios a definición do que se considera traslado para estes efectos, asociándoo a que supoña para o traballador/a cambio de domicilio e sinalando nalgúns casos o número de quilómetros entre o novo centro de traballo e o anterior ou o domicilio do traballador/a e/ou a duración. Noutros convenios indícase o que non se considera desprazamento para estes efectos.

Recollen algúns convenios os mecanismos que se deben seguir para facer os traslados, sinalando entre eles, ademais da negociación preceptiva coa representación dos traballadores/as e os prazos, a intervención do AGA en caso de desacordo da comisión paritaria.

Regúlanse tamén as indemnizacións e compensacións económicas a que ten dereito o traballador/a.

Indícanse nalgúns convenios as preferencias para non ser desprazados/as sinalando as seguintes:

- Representantes legais dos traballadores/as.
- Diminuídos físicos e psíquicos.
- Mulleres embarazadas, persoas que gocen do permiso de lactación ou dalgunha redución de xornada por atención a menores ou a familiares.
- Os que teñan cargas familiares.

Sinalar por último que hai convenios que recollen o sinalado respecto das traballadoras vítimas de violencia de xénero no artigo 40.3bis do Estatuto dos traballadores/as.

B. Mobilidade funcional

Teñen cláusulas sobre mobilidade funcional 80 dos convenios asinados este ano (54,4%) que afectan a 22.825 traballadores/as (30,5%).

Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 12.905 traballadores/as (20,6%) e 74 son de empresa (63,3% dos de empresa) e afectan a 9.920 traballadores/as (81,8%).

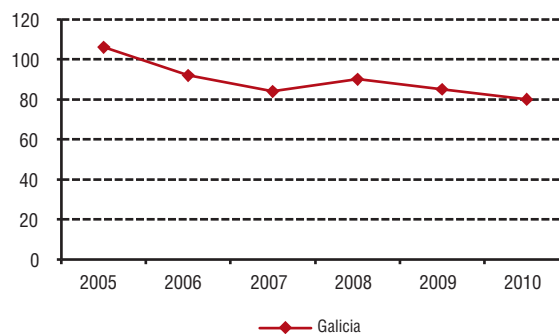
○ Cadro 9.40 recolle a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade funcional. Por provincias. Galicia. 2005-2010

■ Cadro 9.40

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	2	50,0	1	11,1	2	16,7	5	38,5	2	16,7	12	24,0
2006	2	100,0	4	40,0	2	40,0	2	15,4	1	8,3	11	26,2
2007	2	50,0	3	30,0	1	20,0	3	33,3		0,0	9	22,0
2008	5	100,0	4	50,0	2	22,2	4	33,3	2	22,2	17	39,5
2009	2	50,0	2	50,0	0	0,0	3	30,0	3	33,3	10	33,3
2010	2	50,0	1	16,7	0	0,0	3	37,5	0	0,0	6	20,0
Empresa												
2005	6	85,7	28	54,9	13	56,5	17	68,0	30	48,4	94	56,0
2006	9	56,3	28	60,9	7	50,0	6	40,0	31	51,7	81	53,6
2007	6	75,0	23	52,3	10	41,7	8	57,1	28	43,8	75	48,7
2008	7	100,0	15	51,7	11	47,8	9	64,3	31	53,4	73	55,7
2009	6	66,7	20	52,6	4	50,0	9	90,0	36	54,5	75	57,3
2010	6	85,7	22	73,3	12	75,0	4	40,0	30	55,6	74	63,3
Total 2010	8	72,7	23	63,9	12	63,2	7	38,9	30	47,6	80	54,4

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.



Respecto das cláusulas que conteñen, ademais das que remiten ou recollen total ou parcialmente o indicado ao respecto na lexislación vixente, cabe sinalar as seguintes:

Considérase mobilidade funcional calquera cambio de funcións e tarefas previamente encomendadas e realizadas polo traballador/a dentro do centro de traballo ao que está adscrito.

Un límite específico á aplicación da mobilidade funcional constitúeo a necesidade de titulación académica ou profesional, así como calquera outro permiso, licenza ou habilitación esixido pola lexislación para o exercicio dunha determinada profesión ou función.

En calquera dos supostos de mobilidade funcional, as direccións das empresas deberán garantir, con carácter previo ao cambio, os coñecementos, habilidades ou reciclaxes necesarias que faciliten ou habiliten aos traballadores/as afectados a suficiente adecuación e aptitude para o desempeño das novas tarefas e funcións designadas.

A aplicación da mobilidade funcional farase salvagardando o principio xeral de boa fe contractual, así como o principio específico de igualdade e non discriminación nas relacións laborais.

Así mesmo, dita mobilidade producirase sen menoscabo da dignidade dos traballadores/as e sen prexuízo dos seus dereitos profesionais e económicos.

Non caberá invocar causas de despedimento obxectivo por ineptitude sobrevida ou de falta de adaptación nos supostos de realización de funcións distintas das habituais como consecuencia da mobilidade funcional.

Sempre que sexa posible, a aplicación da mobilidade funcional farase respectando a voluntariedade dos traballadores/as.

Sendo a mobilidade funcional materia esencial das condicións de prestación de traballo, para a súa correcta aplicación faise necesaria, en todo momento, a participación da representación legal dos traballadores/as nos termos que se indican no convenio.

Sínálase que sempre que as direccións das empresas teñan necesidade de facer uso da aplicación da mobilidade funcional, notificaranse os cambios simultaneamente aos traballadores/as afectados e á súa representación legal.

A devandita notificación, polo menos, deberá incluír:

- Unha descrición xustificativa das causas que motivan os devanditos cambios.

- A identificación dos traballadores/as afectados.
- Duración estimada da mobilidade.

Neste sentido sinálase que as direccións das empresas terán en conta as opinións e suxestións da representación legal dos traballadores/as respecto aos cambios propostos.

Defínense as seguintes clases de mobilidade funcional: mobilidade funcional vertical (e dentro dela a vertical ascendente e a descendente), mobilidade funcional horizontal e mobilidade funcional ordinaria.

A mobilidade funcional vertical é aquela que ten lugar cando os cambios de funcións e tarefas traspasan os límites do grupo profesional de pertenza do traballador/a, pero non así a división funcional á que está adscrito.

Dentro desta clase de mobilidade hai dúas variantes:

- Mobilidade vertical ascendente, que se produce cando as novas tarefas e funcións encomendadas ao traballador/a corresponden a un grupo profesional de nivel superior sen alterar a división funcional de pertenza.
- Mobilidade vertical descendente, que se produce cando as novas tarefas e funcións encomendadas corresponden a un grupo profesional de nivel inferior sen alterar a división funcional de pertenza.

A mobilidade funcional horizontal é aquela que implica o cambio de división funcional de adscrición previa do traballador/a.

Sinálase respecto dela que por xustificadas razóns organizativas, técnicas ou produtivas, as direccións das empresas poderán destinar aos traballadores/as á realización de funcións ou tarefas dunha división funcional distinta á de pertenza previa, sen variación de grupo profesional.

Tratándose dunha modificación substancial das condicións de traballo de carácter colectivo (art. 41 do E.T.), sempre que as direccións das empresas atopen e xustifiquen necesario facer uso da aplicación deste tipo de mobilidade funcional, será preceptiva a apertura dun período de consultas coa representación legal dos traballadores/as.

Será, así mesmo, neste proceso de negociación e acordo onde se fixará o alcance temporal (indefinido ou limitado) dos cambios previstos e as consecuencias que iso entraña.

Igualmente, establecerase a reciclaxe ou formación necesaria e os períodos de adaptación ás novas funcións e tarefas

A mobilidade funcional ordinaria é aquela que ten lugar cando os cambios de funcións de tarefas se producen dentro dos límites de encadramento profesional do traballador/a, isto é, a súa pertenza a un grupo profesional e unha división funcional determinada.

Sinálase respecto dela que aínda cando, dun modo xeral, os casos de mobilidade funcional ordinaria non fosen necesaria e preceptivamente acordados coa representación legal dos traballadores/as (salvo no caso que leve consigo algunha modificación substancial das condicións de traballo), si se fai necesario que a devandita representación estea sempre puntualmente informada dos cambios, podendo intervir naqueles casos que considere necesario facelo.

Unha excepción a isto constitúeo a posibilidade de aplicar a mobilidade funcional ordinaria naqueles casos en que os cambios propostos superen o precepto ao que indirectamente se refire o E.T., cando define o concepto de categoría profesional equivalente. Isto é, cando os cambios de funcións e tarefas que leven consigo a aplicación da mobilidade funcional ordinaria exceda do concepto de equivalencia (cando a aptitude profesional necesaria para o desempeño das funcións propias dun posto permita desenvolver as funcións básicas do segundo, previa realización, se iso é necesario, de procesos simples de formación ou adaptación). En tal suposto, a aplicación da mobilidade funcional ordinaria estará suxeita a consultas coa representación legal dos traballadores/as.

Respecto das cláusulas sobre traballos de **categoría superior** as modificacións máis frecuentes que introducen respecto do sinalado na lexislación vixente refírense a fixar períodos menores para reclamar o ascenso ou a cobertura da vacante.

Tamén se limita nalgúns casos a duración, exceptuándose nalgúns convenios os casos de substitución por enfermidade, accidente de traballo, licenzas, excedencias e outras causas análogas, en cuxo caso se prolongará mentres subsistan as circunstancias que a motivaran sen que outorguen dereito á consolidación do posto; pero si á percepción da diferenza económica durante a substitución se esta existise.

Transcorrido o tempo sinalado como duración máxima no convenio indícase nuns casos que se consolida a categoría superior. Noutros casos nos que existen procedementos regulados para a provisión de vacantes, debe procederse segundo o sinalado neles.

Sínálase nalgún caso que terán preferencia para a súa adscrición os traballadores/as de maior categoría e, subsidiariamente e por esta orde, antigüidade na empresa e na categoría.

Polo que se refire ás cláusulas sobre traballos de **categoría inferior** algúns convenios limitan a súa duración e a reiteración, indicando a duración máxima e sinalando que transcorrido o tempo citado, o traballador/a non poderá volver ocupar un posto de categoría inferior ata que transcorra un certo período de tempo.

Indícase nalgún caso que a designación será rotativa, comezando polos traballadores/as de menor categoría e de menor antigüidade.

Sínálase que sempre que as direccións das empresas encontren imprescindible facer uso da aplicación deste tipo de mobilidade funcional será necesaria a comunicación á representación legal dos traballadores/as.

En todo caso, sempre se valorarán os tempos de permanencia nos postos correspondentes a grupos profesionais de nivel inferior para o caso de futuras necesidades deste tipo, establecendo unha repartición equitativa entre os distintos traballadores/as cando xurda o requirimento deste tipo de mobilidade.

Sinala un convenio que a dirección poderá ordenar cambios de posto dunha sección a outra, ou dentro de cada sección, se as necesidades de organización o requiren, e o traballador/a que reciba unha orde de cambio de posto, sempre que esta non represente vexación para este, vén obrigado a cumprila inmediatamente, considerándose a negativa como falta de disciplina, engadindo que sen prexuízo desta obriga, o interesado/a poderá exercer as reclamacións correspondentes e sinalando a continuación unha serie de traballos cuxa realización se consideran vexatoria.

Respecto da retribución para os casos de mobilidade recóllese maioritariamente o sinalado ao respecto no ET.

Os convenios que varían algo do sinalado ao respecto indican para o caso de postos de cualificación inferior que se conservará a retribución anterior, pero a prima correspondente ao novo posto e que se o traslado de posto obedece a solicitude do propio interesado/a, percibirá a remuneración correspondente ao novo posto, aínda que sexa inferior ao anterior.

Outras cláusulas refírense á posibilidade de facer permutas entre os traballadores/as e aos requisitos que deben cumprir.

C. Promoción e ascensos

Teñen cláusulas sobre este tema 80 convenios dos asinados este ano (54,4%) que afectan a 55.203 traballadores/as (73,8%).

Deles 14 son de sector (46,7% dos de sector) e afectan a 46.870 traballadores/as (74,8%), e 66 son de empresa (56,4% dos de empresa) e afectan a 8.333 traballadores/as (68,7%).

As cláusulas refírense maioritariamente ao seguinte:

■ Probas e/ou concursos de méritos para o ascenso

Recollen cláusulas deste tipo 42 convenios dos asinados este ano (28,6%) que afectan a 26.377 traballadores/as (35,3%). Deles 5 son de sector (16,7% dos de sector asinados) e afectan a 21.860 traballadores/as (34,9%) e 37 son de empresa (31,6% dos de empresa asinados) e afectan a 4.517 traballadores/as (37,2%).

As cláusulas refírense sobre todo aos requisitos que deben posuír os/as aspirantes e á participación da representación dos traballadores/as no proceso.

Respecto das probas indícase xeralmente que deben ser adecuadas ao posto de traballo que se vai desempeñar.

Na valoración dos méritos indícase que debe ou pode terse en conta, entre outras, as seguintes circunstancias: Formación, titulación adecuada, coñecemento do posto de traballo, historial profesional, a permanencia no grupo ou categoría profesional, ter desempeñado función de superior categoría ou grupo profesional e a antigüidade.

O primeiro criterio elixido para resolver o ascenso cando se dan idénticas condicións de idoneidade é o da antigüidade.

■ Libre designación para os postos de mando ou especial confianza

Son 34 convenios (23,1% dos asinados) que afectan a 23.428 traballadores/as (31,3%) os que recollen cláusulas deste tipo.

Deles 5 son de sector (16,7% dos de sector) e afectan a 18.850 traballadores/as (30,1%) e 29 son de empresa (24,8% dos de empresa) e afectan a 4.578 traballadores/as (37,8%).

■ Ascensos automáticos polo paso dun período concreto de tempo

Regulan este tipo de ascensos 28 convenios (19% dos asinados este ano) que afectan a 27.298 traballadores/as (36,5%).

Deles 8 son de sector (26,7% dos de sector) e afectan a 24.585 traballadores/as (39,2%) e 20 son de empresa (17,1% dos de empresa) e afectan a 2.713 traballadores/as (22,4%).

- Establécese nalgúns casos un período de proba que no caso de non superarse ou desistir o traballador/a supón o retorno ao antigo posto.
- Outras cláusulas refírense á necesidade dunha publicidade suficiente das condicións requiridas para os postos que se vaian a cubrir e das características deles.

D. Clasificación profesional

Recollen cláusulas ao respecto 103 convenios dos asinados este ano (70,1%) que afectan a 54.863 traballadores/as (73,4%).

Deles 20 son de sector (66,7% dos de sector) e afectan a 44.994 traballadores/as (71,8%) e 83 son de empresa (70,9% dos de empresa) e afectan a 9.869 traballadores/as (81,4%).

○ Cadro 9.41 recolle a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de clasificación profesional.
Por provincias. Galicia. 2005-2010**

■ Cadro 9.41

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	4	100,0	3	33,3	6	50,0	6	46,2	5	41,7	24	48,0
2006	2	100,0	5	50,0	3	60,0	6	46,2	5	41,7	21	50,0
2007	4	100,0	6	60,0	3	60,0	5	55,6	6	46,2	24	58,5
2008	5	100,0	6	75,0	3	33,3	5	41,7	7	77,8	26	60,5
2009	4	100,0	3	75,0	0	0,0	6	60,0	3	33,3	16	53,3
2010	4	100,0	5	83,3	3	100,0	3	37,5	5	55,6	20	66,7
Empresa												
2005	6	85,7	33	64,7	9	39,1	20	80,0	39	62,9	107	63,7
2006	12	75,0	31	67,4	8	57,1	7	46,7	37	61,7	95	62,9
2007	8	100,0	28	63,6	12	50,0	11	78,6	41	64,1	100	64,9
2008	7	100,0	21	72,4	17	73,9	10	71,4	45	77,6	100	76,3
2009	8	88,9	27	71,1	6	75,0	10	100,0	42	63,6	93	71,0
2010	7	100,0	21	70,0	9	56,3	7	70,0	39	72,2	83	70,9
Total 2010	11	100,0	26	72,2	12	63,2	10	55,6	44	69,8	103	70,1

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Respecto das cláusulas pódese sinalar o seguinte:

Indícase en moitos destes convenios que a clasificación do persoal é meramente enunciativa e que non supón a obriga de ter cubertas todas as prazas enumeradas se as necesidades e a estrutura da empresa non o require.

■ Clasificación por medio de grupos profesionais

En 60 convenios (40,8% dos asinados) a clasificación faise en grupos profesionais. Estes convenios afectan a 47.999 traballadores/as (64,2%).

Deles 15 son de sector (50% dos de sector) e afectan a 42.488 traballadores/as (67,8%) e 45 son de empresa (38,5% dos de empresa) e afectan a 5.511 traballadores/as (45,4%).

Respecto dos 87 convenios que establecen un sistema de clasificación, este tipo de clasificación en grupos supón o 69%.

Defínense ás veces os grupos directamente polos contidos funcionais e outras veces faise indicando e definindo as categorías ou niveis que conteñen.

Noutros casos enuméranse os grupos e indícanse as categorías que conteñen pero sen definilos.

Hai convenios nos que se establece, ou indícase a posibilidade de facelo, dentro dos grupos desta forma definidos subgrupos, áreas, divisións e/ou escalas funcionais diferentes.

Establécese nalgúns convenios a clasificación profesional fundamentalmente atendendo aos criterios que o artigo 22 do Estatuto dos traballadores/as fixa para a existencia do grupo profesional, é dicir, aptitudes profesionais, titulacións e contido xeral da prestación, podendo incluír en cada grupo tanto as diversas categorías profesionais como distintas funcións ou especialidades profesionais.

Sínálase así mesmo, que se deberá ter presente ao cualificar os postos de traballo, a dimensión da empresa ou da unidade produtiva na que se desenvolve a función, xa que pode influír na valoración de todos ou algún dos factores.

Entre os factores mediante cuxa ponderación se procede ao encadramento dos traballadores/as dentro da estrutura profesional e, por conseguinte, a asignación a cada un deles/as dun determinado grupo profesional sínálanse os seguintes:

Coñecementos e experiencia.— Para valorar este factor deberase ter en conta, ademais da formación básica necesaria para poder cumprir correctamente o labor, o grao de coñecemento e experiencia adquiridos, así como a dificultade na adquisición dos devanditos coñecementos ou experiencias.

Iniciativa.— Factor para cuxa valoración deberá terse en conta o maior ou menor grao de dependencia a directrices ou normas para a execución da función.

Autonomía.— Factor para cuxa valoración deberá terse en conta a maior ou menor dependencia xerárquica no desempeño da función que se desenvolve.

Responsabilidade.— Factor para cuxa valoración deberá terse en conta tanto o grao de autonomía de acción do titular da función, como o grao de influencia sobre os resultados e importancia das consecuencias da xestión.

Mando.— Para valorar este factor haberá que ter en conta o grao de supervisión e ordenación de tarefas, a capacidade de interrelación, a natureza do colectivo e o número de persoas sobre as que se exerce o mando.

Complexidade.— A valoración deste factor estará en función do maior ou menor número, así como do maior ou menor grao de integración do resto dos factores na tarefa ou posto encomendado.

■ Clasificación por medio de categorías profesionais

Son 32 (21,8% dos asinados) os convenios nos que a clasificación se fai en categorías profesionais sen facer referencia a grupos, e afectan a 5.652 traballadores/as (7,6%).

Deles 4 son de sector (13,3% dos de sector) e afectan a 2.166 traballadores/as (3,5%) e 28 son de empresa (23,9% dos de empresa) e afectan a 3.486 traballadores/as (28,7%).

Respecto das cláusulas que recollen, sinalar que nalgúns casos non definen as categorías senón que só as enumeran ou remiten ao indicado noutros convenios ou ordenanzas.

Indican algunhas destas cláusulas que a determinación das distintas categorías profesionais consignadas no convenio colectivo son meramente enunciativas e non supoñen a obriga de ter cubertas e provistas as categorías enumeradas, se as necesidades e a estrutura da empresa non o require, sinalando a posibilidade de que a dirección da empresa, de acordo coa representación legal dos traballadores/as poida crear outras novas, suprimir algunha das existentes ou modificar a súa denominación.

■ Cláusulas de non discriminación

Sínálase nalgunhas destas cláusulas que a clasificación profesional que se establece no convenio ten como principio fundamental a non discriminación por razón de sexo.

Outras indican que a nova clasificación profesional que se establece pretende alcanzar unha estrutura profesional directamente correspondida coas necesidades da empresa, facilitando unha mellor interpretación de todo o colectivo no desenvolvemento das súas actividades, sen diminución da dignidade, oportunidade de promoción e xusta retribución, sen que supoña discriminación ningunha por razóns de idade, sexo ou calquera outra índole.

Indícase tamén que os criterios de definición das categorías e grupos deben ser comúns para os traballadores dun e outro sexo.

Un convenio de sector recolle o compromiso das partes asinantes de crear unha comisión cuxo traballo se desenvolverá ao longo da vixencia do convenio, que revisará a definición e funcións das categorías existentes, co obxectivo de evitar posibles discriminacións, así como para adoptar medidas para un maior acceso de mulleres a todas as profesións e categorías que eliminan o exceso de segregación ocupacional.

■ Outras cláusulas

Remítese nalgúns convenios á comisión paritaria ou a comisións específicas para o seguimento e/ou futuros acordos nesta materia así como para proceder á adaptación dos novos sistemas de clasificación acordados en convenios de ámbito superior.

Nalgúns casos non aparece recollida a clasificación no propio convenio, senón que se remite ao establecido en convenios de ámbito superior e/ou ordenanzas, completando nalgún caso a que figura neles con outras definicións.

9.6.8 Cláusulas sobre discriminación e acoso

Teñen cláusulas sobre discriminación e/ou acoso 103 convenios (70,1% dos asinados) que afectan a 58.772 traballadores/as (78,6%).

Deles 22 son de sector (73,3% dos de sector) e afectan a 49.044 traballadores/as (78,3%) e 81 son de empresa (69,2% dos de empresa) e afectan a 9.728 traballadores/as (80,2%).

Respecto das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

Nuns casos son cláusulas de tipo xeral que indican a non discriminación por razón de nacemento, orixe racial ou étnica, xénero, sexo ou orientación sexual, estado civil, idade, relixión ou conviccións, discapacidade, ideas políticas, afiliación ou non a un sindicato, idioma ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

Noutros convenios refírense á non discriminación na retribución por razón de sexo, (nalgúns casos engaden tamén a idade ou nacionalidade) especificando algúns deles que isto fai referencia non só ao salario base, senón tamén aos complementos salariais.

Outro tipo de cláusulas fai referencia á non discriminación respecto da formación e a promoción profesional e nalgúns casos tamén respecto da xornada.

Existen tamén cláusulas que citan a Lei 3/2007 do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, sinalando a obriga e/ou o compromiso do seu cumprimento ou recollendo o sinalado no seu artigo 3 que indica que o principio de igualdade de trato entre mulleres e homes supón a ausencia de toda discriminación, directa ou indirecta, por razón de sexo, e, especialmente, as derivadas da maternidade, a asunción de obrigas familiares e o estado civil.

Hai convenios nos que estas cláusulas veñen recollidas ao sinalar as funcións do comité de empresa e/ou representación dos traballadores/as, indicando que estes velarán non só porque nos procesos de selección de persoal se cumpra a normativa vixente, senón tamén polos principios de non discriminación, igualdade de sexo e fomento dunha política racional de emprego.

Sinalan algúns convenios como obxectivos a cumprir en materia de igualdade de oportunidades entre homes e mulleres os seguintes:

- Que tanto as mulleres como os homes gocen de igualdade de oportunidades en canto ao emprego, a formación, a promoción e o desenvolvemento no seu traballo.
- Que os postos de traballo, as prácticas laborais, a organización do traballo e as condicións laborais se orienten de tal maneira que sexan adecuadas tanto para as mulleres como para os homes.
- Que mulleres e homes reciban igual retribución por traballo de igual valor, así como que haxa igualdade en canto ás súas condicións de emprego en calquera outro sentido deste.

Outro tipo de cláusula que tamén se refire ás funcións dos comités e/ou representantes dos traballadores/as indica que deberán de vixiar o cumprimento das seguintes normas:

- Que non figure nas condicións de contratación ningún requisito que supoña discriminación por sexo.

- Que non se produzan diferenzas nas denominacións dos postos de traballo en función do sexo.
- Que ningunha persoa traballadora poida ser discriminada, sancionada ou despedida por cuestións relativas á súa intimidade, sempre que non afecten á actividade laboral.
- Que ningunha persoa traballadora poida ser obxecto de decisións e/ou condicións, ou calquera clase de medidas, que comporten un trato discriminatorio en materia de salarios, promoción, conservación do posto de traballo, etc. por razón do seu sexo.
- Que se evite na redacción do convenio a linguaxe sexista.

Indican outros convenios nas cláusulas sobre clasificacións profesionais que o novo sistema pretende alcanzar unha estrutura profesional directamente correspondida coas necesidades das empresas do sector; facilitando unha mellor interpretación de todo o colectivo no desenvolvemento das súas actividades, sen mingua da dignidade, oportunidade de promoción e xusta retribución, sen que caiba discriminación ningunha por razóns de idade ou sexo, ou de calquera outra índole.

Noutras cláusulas refírense á non discriminación por actividades sindicais, sinalando que a empresa respectará o dereito de todos os traballadores/as a sindicarse libremente e non poderán suxeitar o emprego dun traballador/a á condición de que se afilie ou renuncie á súa afiliación sindical e tampouco despedilo ou prexudicarlle de calquera outra forma a causa da súa afiliación ou actividade sindical.

Tamén existen cláusulas respecto da non discriminación e o respecto ao principio de igualdade no acceso ao emprego e na promoción profesional e nos sistemas de selección utilizados.

Analízanse a continuación con máis detalle as cláusulas que fan referencia os plans de igualdade nas empresas, as comisións de igualdade, as medidas de acción positiva, o acoso e a violencia de xénero.

■ Plan de igualdade

A Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, establece a obriga de negociar plans de igualdade nas empresas de máis de 250 traballadores/as e o fomento ou a implantación voluntaria nas pequenas e medianas empresas.

Teñen cláusulas sobre plans de igualdade 16 convenios (10,9% dos asinados este ano) que afectan a 8.487 traballadores/as (11,3%).

Un deles é de sector e a cláusula que recolle refírese á creación dunha comisión cuxo obxecto será o alcance, contido e negociación do Plan de Igualdade e á elaboración dun Protocolo de acoso sexual e por razón de sexo.

As cláusulas que recollen nos de empresa refírense maioritariamente a compromisos de elaborar un plan, sinalando ás veces un prazo para facelo ou creando comisións para o efecto (nun convenio non se crea comisión específica senón que se indica que é a comisión paritaria a que ten funcións en materia de plans de igualdade, violencia de xénero e acoso no traballo)

Fan referencia algúns convenios ao contido que debe ter o plan, recollendo maioritariamente o sinalado no artigo 46 da lei.

Nalgúns casos refírense a plans xa existentes na empresa ou no grupo ao que pertence esta, pero sen acompañalos ao convenio e nun aparece recollido o sinalado no convenio sectorial estatal ao respecto.

Indica un convenio como obxectivos do plan de igualdade os seguintes:

“Unha vez realizado o diagnóstico de situación poderán establecerse os obxectivos concretos a alcanzar en base aos datos obtidos e que poderán consistir no establecemento de medida de acción positiva naquelas cuestións nas que se constatou a existencia de situacións de desigualdade entre mulleres e homes carentes de xustificación obxectiva, así como no establecemento de medidas xerais para a aplicación efectiva do principio de igualdade de trato e non discriminación.

Tales obxectivos, que incluírán as estratexias e prácticas para a súa consecución, irán destinados preferentemente ás áreas de acceso ao emprego, formación, clasificación e promoción profesional, condicións retributivas e de xornada, conciliación da vida familiar, etc., e, entre outros, poderán consistir en:

- a. Promover procesos de selección e promoción en igualdade que eviten a segregación vertical e horizontal e á utilización da linguaxe sexista. Con iso pretenderase asegurar procedementos de selección transparente para o ingreso na Empresa mediante a redacción e difusión non discriminatoria das ofertas de emprego e o establecemento de probas obxectivas e adecuadas aos requirimentos do posto ofertado, relacionadas exclusivamente coa valoración de aptitudes e capacidades individuais.*
- b. Promover a inclusión de mulleres en postos que impliquen mando e/ou responsabilidade.*
- c. Establecer programas específicos para a selección/promoción de mulleres en postos nos que están subrepresentadas.*
- d. Revisar a incidencia das formas de contratación atípicas (contratos a tempo parcial e modalidades de contratación temporal) no colectivo de traballadoras con relación ao de traballadores e adoptar medidas correctoras en caso de maior incidencia sobre estas de tales formas de contratación.*
- e. Garantir o acceso en igualdade de homes e mulleres á formación de empresa tanto interna como externa, co fin de garantir a permanencia no emprego das mulleres, desenvolvendo o seu nivel formativo e a súa adaptabilidade aos requisitos da demanda de emprego.*
- f. Revisar os complementos que compón o salario para verificar que non estean encerrando unha discriminación sobre as traballadoras.*
- g. Promover procesos e establecer prazos para corrixir as posibles diferenzas salariais existentes entre homes e mulleres.*
- h. Conseguir unha maior e mellor conciliación da vida familiar e laboral de homes e mulleres mediante campañas de sensibilización, difusión dos permisos e excedencias legais existentes, etc.*
- i. Establecer medidas para detectar e corrixir posibles riscos para a saúde das traballadoras, en especial das mulleres embarazadas, así como accións contra os posibles casos de acoso moral e sexual.*

Unha vez implantado o plan de igualdade na empresa informárase aos representantes dos traballadores con carácter anual sobre a súa evolución, podendo estes últimos emitir informe se así o estiman oportuno.

A Empresa disporá dun prazo coincidente coa vixencia do presente convenio colectivo a efectos de aplicar o disposto no presente artigo respecto ao diagnóstico de situación e o Plan de Igualdade."

■ Medidas de acción positiva

Indícase na lei a posibilidade de que a negociación colectiva poida establecer medidas de acción positiva para favorecer o acceso das mulleres a todas as profesións, podendo para tal efecto establecer reservas e preferencias nas condicións de contratación de modo que, en igualdade de condicións de idoneidade, teñan preferencia para ser contratadas as persoas do sexo menos representado no grupo ou categoría profesional de que se trate.

Tamén se indica a posibilidade de que a negociación colectiva poida establecer este tipo de medidas nas condicións de clasificación profesional, promoción e formación, de modo que, en igualdade de condicións de idoneidade, teñan preferencia as persoas do sexo menos representado para favorecer o seu acceso no grupo, categoría profesional ou posto de traballo de que se trate.

Teñen cláusulas que fan referencia a este tipo de medidas 17 convenios (11,6% dos asinados este ano) que afectan a 8.009 traballadores/as (10,7%).

Dous deles son de sector e as cláusulas que recollen fan referencia a o seguinte:

Indica un deles ao establecer os criterios xerais sobre emprego e contratación que se potenciará a igualdade de oportunidades e que, dada a escasa presenza de mulleres no sector, ambas as partes se comprometen a favorecer unha maior contratación destas para os centros de produción afectados polo convenio.

Sinala o mesmo convenio respecto dos escalafóns que a orde de cada traballador/a nel virá determinada pola data de alta no respectivo grupo profesional. En caso de igualdade, aplicarase discriminación positiva a favor da muller; subsidiariamente terase en conta a data de ingreso na empresa e estarase a esta, a maior idade do traballador/a.

Establece ademais respecto da promoción profesional que en idénticas condicións de idoneidade adxudicarase o ascenso aplicando a discriminación positiva a favor da muller; subsidiariamente adxudicarase ao traballador/a máis antigo.

No outro no artigo sobre Clasificación Profesional indica que as partes asinantes comprométense á creación dunha comisión cuxo traballo se desenvolverá ao longo da vixencia do convenio, que revisará a definición e funcións das categorías existentes, co obxectivo de evitar posibles discriminacións, así como para adaptar medidas para un maior acceso de mulleres a todas as profesións e categorías que eliminen o exceso de segregación ocupacional.

Nos de empresa as cláusulas que recollen fan referencia a o seguinte:

- Indica un convenio que se acorda que en igualdade de condicións de titulación e preparación, como medida de acción positiva, se dará preferencia na contratación ás mulleres.

- Indican dous convenios que co fin de contribuír eficazmente á aplicación do principio de non discriminación faise necesario desenvolver unha acción positiva particularmente nas condicións de contratación, formación e promoción, de modo que, en igualdade de condicións de idoneidade terán preferencia as persoas do sexo menos representado no grupo ou categoría de que se trate.
- Noutro convenio sinalan que a política da empresa en canto a contratación ten que encamiñarse a fomentar a estabilidade no emprego e tenderá á non discriminación entre homes e mulleres, engadindo que a empresa procurará que non exista unha representación inferior ao 40% do cadro de persoal de calquera dos sexos.

Sinala o mesmo convenio que o compromiso de non discriminación que recolle leva consigo remover os obstáculos que poidan incidir no non cumprimento da igualdade de condicións entre mulleres e homes, así como poñer en marcha medidas de acción positiva ou outras necesarias para corrixir posibles situacións de discriminación.

- Outro convenio de empresa indica que en consonancia coa xeral preocupación pola igualdade de condicións no emprego, é vontade da empresa axudar o emprego feminino, dando entrada no cadro de persoal a aquelas traballadoras que, en igualdade de condicións que os traballadores, opten por un posto de traballo.

Outro tipo de cláusulas son máis xerais facendo referencia á adopción de medidas de acción positiva que impulsen a promoción de mulleres a cargos de responsabilidade nas empresas ou que corrixan posibles situacións de discriminación, entre outras, as políticas de contratación e emprego, igualdade de oportunidades e categorías profesionais pero sen concretalas.

Tamén recolle un convenio o sinalado no convenio sectorial estatal sobre a posibilidade de adoptar medidas de acción positiva a favor do sexo menos representado no acceso ao emprego e na promoción profesional.

Recollen varios convenios de persoal laboral ou acordos reguladores de persoal funcionario da administración local o sinalado no Estatuto básico do empregado público respecto da adopción de medidas de discriminación positiva nos procesos selectivos.

Outras cláusulas veñen recollidas ao sinalar as accións a desenvolver pola Comisión de igualdade que se crea nalgúns convenios indicando que deberá promover a implantación de accións positivas que fagan desaparecer as discriminacións encubertas (en materia de acceso ao emprego, promoción, formación, retribución, condicións de traballo, conciliación da vida familiar e laboral, saúde, ...).

Nalgún convenio fan referencia a estas medidas ao fixar os obxectivos que se pretenden co plan de igualdade.

■ Creación de Comisións específicas para temas de igualdade

Teñen cláusulas respecto da creación deste tipo de Comisións 9 convenios (6,1% dos asinados) que afectan a 12.345 traballadores/as (16,5%).

Deles 3 son de sector (10% dos de sector) e afectan a 11.400 traballadores/as (18,2%) e 6 son de empresa (5,1% dos de empresa) e afectan a 945 traballadores/as (7,8%).

Respecto das que crean nos convenios de sector sinálase nun deles que o seu obxecto será o alcance, contido e negociación do Plan de Igualdade e a elaboración dun Protocolo de acoso sexual e por razón de sexo, establecendo ademais un prazo máximo para a súa constitución.

Noutro acordan crear unha comisión paritaria para a adaptación do articulado do convenio á lexislación vixente en materia de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes, co obxectivo de facer propostas para incorporar ao próximo convenio.

No terceiro comprométense á creación dunha comisión cuxo traballo se desenvolverá ao longo da vixencia do convenio, que revisará a definición e funcións das categorías existentes, co obxectivo de evitar posibles discriminacións, así como para adaptar medidas para un maior acceso de mulleres a todas as profesións e categorías que eliminen o exceso de segregación ocupacional.

Nos de empresa créanse estas comisións maioritariamente para a elaboración e desenvolvemento do plan de igualdade, indicando ás veces tamén a súa composición. Sinala un deles ademais a periodicidade mínima das reunións e a obrigatoriedade de que se realicen dentro do horario laboral.

Crea un convenio de empresa unha Comisión de Igualdade para a que sinala o seguinte cometido:

- *Participación na elaboración do plan de igualdade e realizar o seu seguimento, detectando e corrixindo as diferentes situacións de discriminación que se estean producindo, realizando para iso un diagnóstico inicial da realidade da empresa que sirva de punto de referencia para establecer o posterior seguimento e comparación de situacións deste.*
- *Habilitar o procedemento adecuado para recibir información sobre posibles tratos discriminatorios.*
- *Identificar ámbitos prioritarios de actuación.*
- *Promover a implantación de accións positivas que fagan desaparecer as discriminacións encubertas (en materia de acceso ao emprego, promoción, formación, retribución, condicións de traballo, conciliación da vida familiar e laboral, saúde).*
- *Promover accións formativas e de sensibilización que animen ao persoal a participar na igualdade de oportunidades.*
- *Intervención nas situacións de conflito que poidan exporse por casos de discriminación.*
- *Proporcionar información ao persoal en relación coa formación, promoción, vacantes, postos de nova creación, iniciativas...*
- *Habilitar procedementos de intervención internos ante o acoso sexual e casos de discriminación.*

Nalgúns convenios non se crean comisións específicas senón que se atribúen á Comisión paritaria do convenio funcións en materia de igualdade, violencia de xénero e acoso no traballo e tamén para a elaboración de plans de igualdade.

Indícase tamén nalgún convenio respecto da composición da comisión paritaria de interpretación que polo menos un representante de cada parte deberá ser muller.

■ A protección fronte o acoso

Os convenios que teñen cláusulas sobre o acoso (sexual ou por razón de sexo e/ou moral) son 60 (40,8% dos asinados) e afectan a 46.933 traballadores/as (62,8%).

Deles 15 son de sector (50% dos de sector) e afectan a 41.329 traballadores/as (66%) e 45 son de empresa (38,5% dos de empresa) e afectan a 5.604 traballadores/as (46,2%).

Algunhas destas cláusulas sobre o acoso sexual e/ou moral veñen recollidas ao establecer a cualificación das faltas cando regulan o réxime disciplinario.

Na regulación que se fai do acoso sexual, considéranse como circunstancias agravantes que a referida conduta se leve a cabo servíndose dunha posición xerárquica ou que se exerza sobre persoas especialmente vulnerables pola súa situación persoal ou laboral.

Sinálase tamén que a representación dos traballadores/as e a dirección da empresa deberán velar polo dereito á intimidade do traballador/a afectado/a, procurando silenciar a súa identidade cando así fose preciso.

Créase nun convenio de sector unha comisión específica para a elaboración do plan de igualdade e do protocolo de acoso sexual e por razón de sexo.

Inclúese ás veces estas cláusulas dentro do contido dos plans de igualdade que se comprometen a elaborar ou que xa existen na empresa, pero que non acompañan ao convenio.

Establecen catro convenios de empresa o protocolo de actuación en caso de acoso e existen referencias á existencia de protocolos de actuación ou ao compromiso de elaboralos noutros casos pero sen recollelo no convenio.

Indícanse ás veces entre as funcións da comisión paritaria do convenio as seguintes:

- Recoller e investigar as denuncias de acoso.
- Asegurar a non discriminación da muller, controlando a igualdade de trato, os posibles abusos, agresións de orde sexual, laborais, físicas ou psíquicas, tanto por parte dos compañeiros de traballo, como dos superiores.
- Impedir a realización de toda conduta abusiva ou de violencia psicolóxica que se realice de xeito sistemático sobre un traballador/a, manifestada especialmente a través de reiterados comportamentos, palabras ou actitudes que lesionan a súa dignidade ou integridade psíquica e que poñan en perigo ou degraden as súas condicións de traballo.

Outro tipo de cláusulas recollen definicións sobre o acoso (seguindo nalgúns casos o establecido na Lei 2/2007, do 28 de marzo, do traballo en igualdade das mulleres de Galicia) sinalando, entre outros, os seguintes aspectos:

- Recoñéceselle aos traballadores/as o dereito ao respecto da súa intimidade e a consideración debida a súa dignidade, comprendida a protección fronte a ofensas verbais ou físicas de natureza sexual.
- Considérase acoso sexual a situación na que se produce calquera comportamento verbal ou físico non desexado de índole sexual co propósito ou o efecto de atentar contra a dignidade dunha persoa, en particular cando se crea un entorno intimidatorio, hostil, degradante, humillante ou ofensivo.

- Considerarase acoso sexual en sentido amplo calquera comportamento contrario á dignidade e liberdade sexual, cuxo carácter ofensivo e indesexado por parte da vítima é ou debería ser coñecido pola persoa que o realiza, podendo interferir negativamente no seu contexto laboral ou cando a súa aceptación sexa utilizada como condición para evitar consecuencias adversas tanto no desenvolvemento do traballo coma nas expectativas de promoción da vítima.
- O acoso sexual considérase discriminación por razón de sexo e, polo tanto, prohibese. O rexeitamento ou a submisión a el non se poderá utilizar para tomar decisións que afecten á persoa que o tivese sufrido.
- Sinálase que non é necesario que as accións de acoso sexual no traballo se desenvolvan durante un período prolongado de tempo. Unha soa acción, pola súa gravidade, pode ser constitutiva de acoso sexual.

As definicións de acoso moral que se recollen sinalan o seguinte:

O acoso psicolóxico defínese como a situación de fustrigamento que sofre un traballador no ámbito laboral, sobre o/a que se exercen condutas de violencia psicolóxica de forma sistemática, recorrente e durante un tempo prolongado e que o/a conducen ao illamento e estrañamento social no marco laboral, podendo causarlle enfermidades psicosomáticas e estados de ansiedade e depresión, co fin de provocar que a persoa afectada abandone o posto de traballo.

Outro tipo de definición recollido indica que se entende por acoso moral toda conduta abusiva (xesto, palabra, comportamento, actitude, etc.) que atente, pola súa repetición e/ou sistematización, contra a dignidade ou integridade psíquica ou física dunha persoa, degradando as condicións de traballo da vítima e poñendo en perigo o seu emprego.

Engádese ao recollido na definición anterior que cando este tipo de comportamento teña relación ou como causa o sexo ou o xénero dunha persoa, constituirá acoso moral discriminatorio.

Nalgúns convenios estas cláusulas veñen recollidas dentro das que se refiren á seguridade e saúde no traballo.

Recolle un convenio de sector e repítese tamén nun de empresa a seguinte definición de acoso:

Defínense como condutas de acoso os comportamentos de carácter ou connotación tanto sexual como fustrigamento e vexación no posto de traballo que poden consistir nunha variedade de comportamentos, como contactos físicos innecesarios, rozamentos, palmadiñas, observacións suxestivas e desagradables, chistes, comentarios sobre a aparencia ou o aspecto, e abusos verbais deliberados, invitacións impúdicas e comprometedoras, uso de pornografía nos lugares de traballo, demandas de favores sexuais, agresións físicas, etc.

Estas actitudes poden darse tanto entre compañeiros (acoso ambiental) sen que medie relación de superioridade xerárquica, como nos casos en que medie superioridade xerárquica (chantaxe sexual).

A graduación das faltas derivadas do acoso entre faltas leves, faltas graves ou faltas moi graves farase atendendo dos criterios que establece o presente convenio no capítulo de faltas e sancións, correspondéndolle á empresa a responsabilidade de

impoñer o castigo correspondente cando o acoso se produce entre compañeiros de traballo. Do mesmo modo responsabilizárase de tomar as medidas precisas para que estes feitos non se volvan producir.

De producírense actitudes de acoso por parte do empresario con algún dos traballadores/as, serán os representantes dos traballadores os que comunicarán a falta á autoridade laboral competente.

Ao facer referencia á protección de traballadores e traballadoras especialmente sensibles a determinados riscos, indica un convenio que para estes efectos, terán tamén a consideración de traballadores/as especialmente sensibles, as vítimas de violencia de xénero, de acoso sexual e por razón de sexo.

Outro tipo de cláusulas fai referencia ao compromiso das partes asinantes do convenio de poñer en marcha medidas de prevención deste tipo de situacións.

■ Cláusulas sobre violencia de xénero

Existen cláusulas ao respecto en 30 convenios (20,4% dos asinados este ano) que afectan a 36.328 traballadores/as (48,6%).

Deles 10 son de sector (33,3% dos de sector) e afectan a 34.620 traballadores/as (55,3%) e 20 son de empresa (17,1% dos de empresa) e afectan a 1.708 traballadores/as (14,1%).

O tipo de cláusulas remite ou recolle total ou parcialmente o sinalado ao respecto na lexislación vixente.

As cláusulas que máis se repiten refírense ao seguinte:

Recollen varios convenios total ou parcialmente o sinalado no artigo 37.7 do Estatuto dos traballadores/as que sinala que a traballadora vítima de violencia de xénero terá dereito, para facer efectiva a súa protección ou o seu dereito á asistencia social integral, á redución da xornada de traballo con diminución proporcional do salario ou á reordenación do tempo de traballo, a través da adaptación do horario, da aplicación do horario flexible ou doutras formas de ordenación do tempo de traballo que se utilicen na empresa.

Fan referencia tamén algúns convenios ao sinalado nos artigos 45.l.n) e 48.6 do Estatuto dos traballadores/as sinalando que o contrato poderá suspenderse por decisión da traballadora que se vexa obrigada a abandonar o seu posto de traballo como consecuencia de ser vítima de violencia de xénero e que o período de suspensión terá unha duración inicial que non poderá exceder de seis meses, agás que das actuacións de tutela xudicial resultase que a efectividade do dereito de protección da vítima requirise a continuidade da suspensión. Nese caso, o/a xuíz poderá prorrogar a suspensión por períodos de tres meses cun máximo de dezoito meses.

Recollen outros convenios o sinalado no artigo 40.3 bis) do Estatuto dos traballadores/as sinalando que a traballadora vítima de violencia de xénero que se vexa na obriga de abandonar o seu posto de traballo na localidade onde viña prestando os seus servizos, para facer efectiva a súa protección ou o seu dereito á asistencia social integral, terá dereito preferente a ocupar outro posto de traballo, do mesmo grupo profesional ou categoría equivalente, que a empresa teña vacante en calquera outro dos seus centros de traballo.

En tales supostos a empresa virá obrigada a comunicar ás traballadoras as vacantes existentes en dito momento, ou as que se puideran producir no futuro.

O traslado ou cambio de centro de traballo terá unha duración inicial de 6 meses, durante os cales a empresa terá a obriga de reservar o posto de traballo que anteriormente ocupaba a traballadora.

Terminado este período, a traballadora poderá optar entre o regreso ao seu posto de traballo anterior ou a continuar no novo. Neste último caso decaerá a citada obriga de reserva.

Tamén recollen o sinalado respecto da extinción do contrato indicando que este se extinguirá por decisión da traballadora que se vexa obrigada a abandonar definitivamente o seu posto de traballo como consecuencia de ser vítima de violencia de xénero.

Non se computarán como faltas de asistencia, aos efectos da letra d) do artigo 52 do Estatuto dos Traballadores as ausencias motivadas pola situación física ou psicolóxica derivada de violencia de xénero, acreditada polos servizos sociais de atención ou servizos de saúde, segundo proceda.

Sínálase así mesmo que será nulo o despedimento das traballadoras vítimas de violencia de xénero polo exercicio dos dereitos de redución ou reordenación do seu tempo de traballo, de mobilidade xeográfica, de cambio de centro de traballo ou de suspensión da relación laboral, nos termos e condicións recoñecidos nesta lei.

As cláusulas que recollen algúns dos acordos reguladores do persoal funcionario e convenios de persoal laboral dos concellos o que fan maioritariamente é remitir ou recoller, total ou parcialmente, o sinalado ao respecto na Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero ou na lexislación específica respecto do persoal das administracións públicas.

9.6.9 Réxime disciplinario

Existen cláusulas ao respecto en 82 convenios (55,8% dos asinados este ano) que afectan a 45.777 traballadores/as (61,2%).

Deles 66 son de empresa (56,4% dos de empresa) e afectan a 6.377 traballadores/as (52,6%) e 16 son de sector (53,3% dos de sector) e afectan a 39.400 traballadores/as (62,9%).

As cláusulas fan referencia maioritariamente ao seguinte:

■ Graduación das faltas

Establécese en 64 convenios, o que supón o 43,5% dos asinados e o 78,1% dos que teñen cláusulas sobre o réxime disciplinario. Os traballadores/as aos que afectan son 43.788 e deles 15 son de sector e 49 de empresa.

Nestas cláusulas recóllese unha enumeración das faltas cualificándoas en leves, graves e moi graves ou remítese a acordos, convenios ou regulamentacións que as recollen.

■ Sancións

Indican as sancións segundo a gravidade das faltas 61 convenios, o que supón o 41,5% dos asinados e o 74,4% dos que teñen cláusulas sobre o réxime disciplinario.

Afectan estes convenios a 43.657 traballadores/as e deles 15 son de sector e 46 de empresa.

Os tipos máis frecuentes de sancións que se indican son: amoestacións verbais e/ou escritas, suspensión de emprego e soldo e despedimento.

Outras sancións menos frecuentes son traslado forzoso sen dereito a indemnización, suspensión do dereito a concorrer a probas selectivas ou concursos de ascensos e inhabilitación para o ascenso.

- Outras cláusulas refírense ao procedemento sancionador, á necesidade ou non de tramitación dun expediente disciplinario, á información ou participación da representación dos traballadores/as e á prescrición e cancelación.

9.6.10 Cláusulas sobre o idioma

Teñen cláusulas sobre o idioma 33 convenios (22,5% dos asinados este ano) que afectan a 10.866 traballadores/as (14,5%).

Deles 6 son de sector (20% dos de sector) e afectan a 6.700 traballadores/as (10,7%) e 27 de empresa (23,1% dos de empresa) e afectan a 4.166 traballadores/as (34,4%).

As cláusulas máis frecuentes refírense ao dereito dos traballadores/as a desenvolver a súa actividade laboral e profesional en lingua galega, como lingua propia de Galicia, e a recibir formación lingüística. Tamén se fai referencia noutras cláusulas á non discriminación por razón de lingua.

Establécese que a dirección da empresa e a representación dos traballadores/as potenciarán o uso da lingua galega nas actividades internas, nas relacións laborais, na formación profesional e nas súas relacións cos consumidores, administracións públicas e entidades privadas radicadas en Galicia, de xeito que se normalice o emprego da lingua galega como un instrumento de comunicación da empresa cos seus interlocutores internos e externos. Farase especial fincapé nas comunicacións cos traballadores e traballadoras e na utilización do galego como lingua da súa publicidade.

Outro tipo de cláusulas refírense a que o convenio colectivo se redactará e publicará en galego ou de xeito bilingüe e tamén se fará de igual xeito cos anuncios, notas, comunicacións etc. dentro da empresa.

Tamén existen cláusulas respecto da valoración do coñecemento do galego para o ingreso e os concursos de traslados nos convenios de persoal laboral e acordos reguladores do persoal funcionario de concellos asinados este ano.

Respecto da publicación nos boletín oficiais dos convenios asinados este ano fíxose de xeito bilingüe nos convenios de Ourense e de Comunidade Autónoma por publicarse deste xeito o BOP de Ourense e o DOG.

Dos 118 convenios restantes correspondentes á Coruña, Lugo e Pontevedra publicáronse en galego 48 (8 de sector e 40 de empresa) e os 70 restantes en castelán (10 de sector e 60 de empresa).

9.6.11 Cláusula de sometemento ao AGA

Faise referencia ao Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA) en 48 convenios, o 32,7% dos asinados este ano, que afectan a 36.644 traballadores/as (49%).

Deles 17 son de sector (56,7% dos de sector) e afectan a 33.962 traballadores/as (54,2%) e 31 son de empresa (26,5% dos de empresa) e afectan a 2.682 traballadores/as (22,1%).

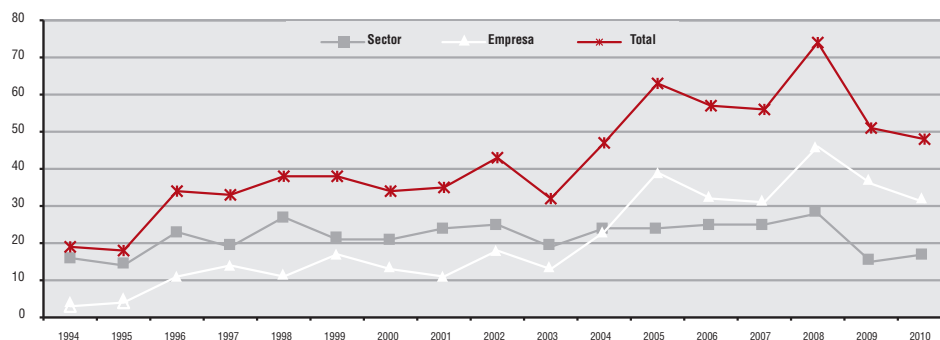
No Cadro 9.42 pódese apreciar a evolución no número de convenios con estas cláusulas no período 1994 – 2010.

Evolución dos convenios colectivos con cláusula de sometemento ao AGA. Por provincias. Galicia. 1994-2010

■ Cadro 9.42

		Sector	Empresa	TOTAL
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	3	3	
	%	75,0	42,9	
A Coruña	Nº	5	8	
	%	83,3	26,7	
Lugo	Nº	2	5	
	%	66,7	31,3	
Ourense	Nº	6	1	
	%	75,0	10,0	
Pontevedra	Nº	1	14	
	%	11,1	25,9	
Galicia 2010	Nº	17	31	
	%	56,7	26,5	
1994		16	3	19
1995		14	4	18
1996		23	11	34
1997		19	14	33
1998		27	11	38
1999		21	17	38
2000		21	13	34
2001		24	11	35
2002		25	18	43
2003		19	13	32
2004		24	23	47
2005		24	39	63
2006		25	32	57
2007		25	31	56
2008		28	46	74
2009		15	36	51
2010		17	31	48

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.



O tipo de cláusula que máis se utiliza indica que as partes asinantes do convenio, durante a súa vixencia, acordan someterse ás disposicións contidas no Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA) nos propios termos en que están formuladas.

Recóllense tamén referencias ao AGA nalgúns convenios ao indicar o xeito de resolver as discrepancias en temas concretos, sinalando entre outros os seguintes:

- Discrepancias no seo da comisión paritaria do convenio.
- Mobilidade xeográfica.
- Desvinculación salarial.

Sinalan dous convenios que as partes negociadoras comprométense a recorrer ao AGA cando as negociacións se encontren bloqueadas e transcorresen seis meses desde o seu comezo sen lograr un acordo definitivo.

Parte II CONVENIOS COLECTIVOS ESTATAIS CON APLICACIÓN EN GALICIA

Recóllense neste apartado os convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a traballadores/as en Galicia dos que se ten coñecemento neste Consello.

Para a súa elaboración pártese inicialmente dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2010 ou posterior, combinando esta información coa remitida pola Subdirección Xeral de Estatística do Ministerio de Traballo e Inmigración, que periodicamente remite un ficheiro no que se inclúen todos os convenios de ámbito interprovincial e estatal rexistrados, procedéndose no Consello a analizar a dita información para recoller só os que afectan a traballadores/as dalgunha das catro provincias galegas.

Os datos do número de traballadores/as dos convenios de sector foron elaborados polo IGE en base ao traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

Nos convenios de empresa este dato obtense coa información remitida polo Ministerio e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas afectadas.

A información remitida polo IGE é extraída do ficheiro de contas de cotización á Seguridade Social e indica o número de asalariados/as para Galicia por actividade, non por empresa, información esta última suxeita a segredo estatístico.

Utilízase o mesmo criterio de inclusión dos convenios colectivos que o seguido ao elaborar a parte do informe referida aos convenios negociados en Galicia, que é o da vixencia económica, téndose en conta só os que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2010.

Respecto dos convenios de sector só se teñen en conta aqueles para os que non existen convenios de ámbito provincial ou autonómico en Galicia.

Para a elaboración da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nestes convenios, e que poden apreciarse no cadro de datos básicos que acompaña a este informe.

Os Cadros 9.I e 9.II indican os convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia asinados e/ou revisados en 2010, foron 106 e afectan a 110.477 traballadores/as.

Convenios colectivos

■ Cadro 9.I

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	55	10.306
Sector	17	22.572
Total	72	32.878

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Revisións salariais

■ Cadro 9.II

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	13	1.316
Sector	21	76.283
Total	34	77.599

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Deles 68 son de empresa e afectan a 11.622 traballadores/as e 38 son de sector e afectan a 98.855 traballadores/as.

Os Cadros 9.III e 9.IV reflicten o número de convenios colectivos (asinados ou revisados) segundo o número de traballadores/as aos que afectan.

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Empresa

■ Cadro 9.III

	Estatais	
Nº Traballadores/as	Nº	%
0 - 50	44	64,71%
51-100	9	13,24%
101-500	10	14,71%
501-1000	3	4,41%
1001-3000	1	1,47%
>3000	1	1,47%
Total	68	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Sector

■ Cadro 9.IV

	Estatais	
Nº Traballadores/as	Nº	%
0 - 50	3	7,89%
51-100	1	2,63%
101-500	5	13,16%
501-1000	6	15,79%
1001-3000	15	39,47%
>3000	8	21,05%
Total	38	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Neles obsérvase que nos convenios de empresa o maior número concéntrase nas empresas que teñen ata 50 traballadores/as.

Nos de convenios de sector o maior número de convenios sitúase nos que afectan entre 1.001 e 3.000 traballadores/as.

Respecto do ámbito temporal, o 50,91% dos convenios asinados de empresa e o 58,82% dos de sector teñen unha vixencia igual ou superior a 3 anos. Estes datos aprécianse con maior detalle nos Cadros 9.V e 9.VI.

■ Cadro 9.V

Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	2	3,64%
1 ano	6	10,91%
De 1 a 2 anos	-	0,00%
2 anos	16	29,09%
De 2 a 3 anos	3	5,45%
3 anos	13	23,64%
Máis de 3 anos	15	27,27%
Total	55	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Cadro 9.VI

Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	-	0,00%
1 ano	2	11,76%
De 1 a 2 anos	-	0,00%
2 anos	5	29,41%
De 2 a 3 anos	-	0,00%
3 anos	5	29,41%
Máis de 3 anos	5	29,41%
Total	17	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O incremento salarial medio pactado nos convenios asinados ou revisados con vixencia económica para o 2010 foi do 2,14 (Cadro 9.VII).

Este incremento é inferior ao IPC galego do ano 2010 que foi do 3,1 e ao IPC estatal que foi do 3.

■ Cadro 9.VII

Media ponderada do incremento salarial pactado

Ano 2010	Convenios Colectivos		Revisións salariais		Total
	Sector	Empresa	Sector	Empresa	
	1,85	2,15	2,23	2,20	2,14

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Para o cálculo deste incremento tiveronse en conta os convenios que indican incrementos salariais en porcentaxe, que foron 75 este ano (70,75% do total) así como as cláusulas de revisión salarial que figuran no 48,61% dos convenios asinados e no 67,65% dos revisados este ano.

A media por sectores económicos recóllese no Cadro 9.VIII.

Media ponderada do incremento salarial pactado
por sectores de actividade

■ Cadro 9.VIII

	Estatais
Agricultura	3,03
Industria	2,63
Construción	0,91
Servizos	1,74
Total	2,14

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Os Cadros 9.IX e 9.X indican os convenios asinados e revisados que teñen cláusula de revisión salarial e os traballadores/as aos que afectan.

■ Cadro 9.IX

Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
	25	45,45%	7.278	70,62%
Empresa				
Sector	10	58,82%	12.396	54,92%
Total	35	48,61%	19.674	59,84%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Cadro 9.X

Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
	Empresa			
	5	38,46%	855	64,97%
Sector	18	85,71%	47.716	62,55%
Total	23	67,65%	48.571	62,59%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

A xornada media pactada nos convenios asinados e revisados este ano foi de 1.756,74 horas (Cados 9.XI e 9.XII). No cálculo desta media tivéronse en conta os 88 convenios asinados ou revisados este ano que sinalan a xornada de xeito anual, que supoñen o 83% do total de asinados e revisados este ano.

Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual

■ Cadro 9.XI

	Xornada media (horas/ano)		
	Sector	Empresa	Total
	2010		
	1.755,91	1.763,94	1.756,74

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

■ Cadro 9.XII

Xornada por sector de actividade

	Agrario	Non agrario			Total
		Industria	Construción	Servizos	
Empresa		1.766,38	1.738,00	1.764,04	1.763,94
Sector	1.776,72	1.750,22		1.758,19	1.755,91
Total	1.776,72	1.750,52	1.738,00	1.759,07	1.756,74

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Dos convenios que indican a xornada anual, só 2 de empresa indican unha xornada de 1.826 horas e os 86 restantes sinalan unha xornada inferior.

Dos convenios que indican a xornada semanal, só 13 sinalan unha xornada inferior ás 40 horas.

O Cadro 9.XIII que figura a continuación recolle unha relación dos convenios estatais con aplicación en Galicia recollidos este ano con indicación do incremento salarial pactado neles de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial se é o caso.

■ Cadro 9.XIII

2010

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTIVIDADE DE CICLISMO PROFESIONAL		Non	
ACUICULTURA MARINA NACIONAL - I ACORDO COLECTIVO MARCO	2,00	Non	2,00
CENTROS DE ASISTENCIA E DE EDUCACION INFANTIL	0,80	Non	0,80
CENTROS E SERVIZOS DE ATENCION A PERSOAS CON DISCAPACIDADE (antes CENTROS DE ASISTENCIA, DIAGNÓSTICO, REHABILITACIÓN E PROMOCIÓN DE MINUSVALIDOS)	1,00	Si	3,00
COMERCIO DE PAPEL E ARTES GRAFICAS	1,00	Non	1,00
EMPRESAS DE PUBLICIDADE	0,80	Non	0,80
EMPRESAS DE XESTION E MEDIACION INMOBILIARIA	1,00	Non	1,00
FABRICACION DE CONSERVAS VEXETAIS	1,00	Si	3,00
FABRICACION DE XEADOS	0,50	Si	3,00
INDUSTRIA DO CALZADO		Si	
INDUSTRIA METALGRAFICA E FABRICACION DE ENVASES METÁLICOS	1,00	Si	3,00
INDUSTRIA QUIMICA	0,00	Si	1,80
INDUSTRIAS DE ALIMENTOS COMPOSTOS PARA ANIMAIS	1,00	Si	3,40
INDUSTRIAS DO CURTIDO, CORREAS E COIROS	0,80	Si	3,00
INDUSTRIAS E CURTICIÓN DE PELES PARA PELETARÍA			
MATADOIROS DE AVES E COELLOS	1,00	Si	3,40
OFICINAS DE FARMACIAS	1,30	Non	1,30
PERFUMERIA E AFINS	1,20	Si	3,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,85			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ARTES GRAFICAS. MANIPULADO PAPEL E CARTON, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES	1,05	Si	1,05
AXENCIAS DE VIAXES	2,05	Si	4,05
COMERCIO DE FLORES E PLANTAS	1,75	Si	3,75
CONSERVAS, SEMICONSERVAS, AFUMADOS, COCIDOS, SECADOS, ELABORADOS, SALAZÓNS, ACEITES E FARIÑA DE PEIXE E MARISCO	0,05	Si	2,30
EMPRESAS DE MEDIACION EN SEGUROS PRIVADOS (antes AXENTES E CORREDORES DE SEGUROS)	1,00	Si	3,00
EMPRESAS DE TRABAJO TEMPORAL	1,75	Si	3,75
ENTIDADES DE SEGUROS, REASEGUROS E MUTUAS DE ACCIDENTES DE TRABAJO	0,00	Si	1,80
ESTABLECEMENTOS FINANXEIROS DE CRÉDITO	1,00	Si	3,00
FARINAS PANIFICABLES E SEMOLAS	1,25	Si	3,25
GRANDES ALMACENS	1,00	Non	1,00
INDUSTRIA AZUCREIRA	0,80	Si	3,30
INDUSTRIA TEXTIL E DA CONFECCION	1,50	Si	3,50
INDUSTRIAS CARNICAS	1,50	Si	3,00
INDUSTRIAS DE CAPTACION, ELEVACION, CONDUCCION, TRATAMENTO, DEPURACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE AUGAS POTABLES E RESIDUAIS	1,75	Si	3,75
INDUSTRIAS DE GRANXAS AVICOLAS E OUTROS ANIMAIS	1,75	Si	3,75
INDUSTRIAS DE PASTAS ALIMENTICIAS	1,00	Si	3,25
INDUSTRIAS LACTEAS E OS SEUS DERIVADOS	1,00	Si	3,00
MAIORISTAS E IMPORTADORES DE PRODUCTOS QUÍMICOS INDUSTRIAIS E DE DROGUERÍA, PERFUMERÍA E ANEXOS	0,10	Si	2,10
MINORISTAS DROGUERIA, HERBORISTERIA, ORTOPEDIA E PERFUMERIA	1,50	Si	1,50
PRENSA DIARIA	1,30	Non	1,30
TECNICOS DE EMPRESAS DE PRODUCCION AUDIOVISUAL	1,30	Non	1,30
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,23			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de empresa.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
3M ESPANA, S. A.		Non	
ADMINISTRADOR DE INFRAESTRUCTURAS FERROVIARIAS		Non	
AGENCIA EFE SOCIEDAD ANONIMA		Non	
AGFA HEALTHCARE SPAIN, S.A.U.	1,30	Non	1,30
AIR EUROPA LINEAS AEREAS SA (PERSONAL TIERRA, EXCEPTO TECNICOS MANTENIMIENTO AERONAUTICO)	1,20	Si	3,20
ALLIANZ-RAS SEGUROS Y REASEGUROS S.A.	1,00	Si	3,00
ASEPEYO MUTUA DE ACCIDENTES DE TRABAJO Nº 151	1,00	Si	3,00
ASISTENCIA DISTRIBUCION Y SERVICIOS 2003 (ADYS)		Si	
Avanza Externalización de Servicios, S. A.	1,05	Non	1,05
AVIS ALQUILE UN COCHE, S.A.		Non	
AXION-RED DE BANDA ANCHA DE ANDALUCIA SA		Non	
BRIDGESTONE HISPANIA S.A. -DELEGACIONES- (ANTES FIRESTONE-HISPANIA S.A.)		Si	
CADBURY SCHWEPPE, BEBIDAS DE ESPANA SA	0,00	Non	0,00
CARLSON WAGONLIT ESPANA SAU (ANTES CWT VIAJES DE EMPRESA SA)	1,00	Si	3,00
CEGELEC SA	0,10	Si	3,10
DIARIO ABC SL		Non	
DIARIO AS SL	1,00	Si	3,00
Distribuidora Internacional de Alimentación, S.A. (DIA, S.A.), y Twins Alimentación, S. A.,	1,00	Si	2,50
EMPRESA NACIONAL DEL GAS S.A. - ENAGAS		Si	
ENTIDAD PUBLICA EMPRESARIAL AEROPUERTOS ESPAÑOL Y NAVEGACIÓN AÉREA - AENA (Antes AEROPUERTOS NACIONALES Y AVIACIÓN CIVIL)		Non	
EPE SOCIEDAD ESTATAL DE SALVAMENTO Y SEGURIDAD MARITIMA		Non	
FRANCE TELECOM ESPANA, S.A.	0,80	Non	0,80
FUNDACION MENINOS		Non	
FUNDACION SECRETARIADO GITANO	1,00	Si	3,00
GAS NATURAL (CONVENIO COLECTIVO UNICO)	0,20	Si	2,20
GRUPO DE EMPRESAS ARCELOR MITTAL EN ESPANA (antes GRUPO ARCELOR ESPAÑA)	0,80	Si	3,00
GRUPO DE EMPRESAS SPRINTER - (Sprinter Megacentros del Deporte, SL; Stocker Factory, SL y Stivals 2000, SL)		Non	
GRUPO DE PROYECTOS SOCIALES DE GESTION,SA (GPS)		Si	
GRUPO ONO (CABLEEUROPA S.A.U. Y TENARIA SA)	1,00	Non	1,00
GRUPO UNION RADIO (ANTES SOCIEDAD ESPANOLA DE RADIODIFUSION, S.A. - SER)	1,00	Si	1,00
HELADOS Y POSTRES SA	1,20	Si	3,00
HIJOS DE RIVERA, S.A. (Propietaria da fábrica de cervexa "La Estrella de Galicia")	1,50	Si	3,10
IBERIA L.A.E. -TIERRA-		Non	
MAPFRE, GRUPO ASEGURADOR	1,45	Si	3,45
MERCADONA, S.A.		Non	
NCR ESPANA S.A.		Non	
NEXTIRAONE ESPAÑA, SLU		Non	
NUMIL NUTRICION S.R.L.		Non	
NUTRICIA S.R.L.		Non	
OERLIKON SOLDADURA SA		Non	
PRAXAIR ESPANA SL, PRAXAIR PRODUCCION ESPANA SL, PRAXAIR SOLDADURA SL Y PRAXAIR EUROHOLDING SL	1,60	Si	3,00
RADIO POPULAR S.A. -COPE-	0,00	Non	0,00
RED ESPANOLA DE ENTIDADES POR EL EMPLEO RED ARAÑA (ANTES DENOMINADA RED ARAÑA TEJIDO DE ENTIDADES SOCIALES POR EL EMPLEO)		Non	
REINTEGRA SA	1,00	Non	1,00
RENFE-OPERADORA		Non	
REPSOL BUTANO S.A. PERSONAL DE TIERRA	1,75	Si	3,75
REPSOL YPF LUBRICANTES Y ESPECIALIDADES, S.A.	1,75	Si	3,75
SEGURIDAD GALLEGA NOSA TERRA, S. A. (SEGANOSA)		Non	

SUPERMERCADOS GRUPO EROSKI [SUPERA, UDAMA, Vegonsa Agrupación Alimentaria S.A. (VEGALSA), Vego Supermercados S.A., Mercash-Sar S.L., CENCO, S.A., CECOSA, DAGESAU y PICABO]	1,00	Si	1,80
UMIVALE MATEPSS Nº 15		Si	
UNIDAD EDITORIAL INFORMACION ECONOMICA SL	1,00	Si	3,00
UNIPREX, S.A.		Non	
V2 COMPLEMENTOS AUXILIARES SA		Non	
WINCOR NIXDORF SL	6,90	Non	6,90
ZURICH VIDA Y CIA SEGUROS Y REASEGUROS SA Y ZURICH ESPAÑA CIA. SEGUROS Y REASEGUROS SA		Si	
«Zurich Insurance, PLC, Sucursal en España», «Zurich Vida, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A. Sociedad Unipersonal» y «Zurich Services, AIE»			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,15			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de empresa.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AL AIR LIQUIDE ESPANA,S.A., AIR LIQUIDE MEDICINAL, S.L Y AIR LIQUIDE PRODUCCION, S.L.	1,10	Non	1,10
ALGECO CONSTRUCCIONES MODULARES SA UNIPERSONAL (ANTES ALQUIMODUL SA)	1,00	Non	1,00
COBRA SERVICIOS AUXILIARES SA	1,00	Non	1,00
CONTROL GALICIA, S.L	1,80	Non	1,80
EMPRESA SUPERCOR, S.A.	1,20	Si	3,00
ESC SERVICIOS GENERALES, S. L. (antes NORDES CONTROL, S.L.)	0,80	Non	0,80
ESSILOR ESPAÑA SA	1,00	Si	3,00
GRUPO CHAMPION (SUPERMERCADOS CHAMPION SA Y GRUP SUPECO-MAXOR SL)	2,50	Si	2,50
IBERMUTUAMUR, MATEPSS Nº 274	1,20	Si	3,00
ORTIZ CONSTRUCCIONES Y PROYECTOS SA Y GRUPO	0,90	Non	0,90
SEGURIBER, COMPAÑIA DE SERVICIOS INTEGRALES SL		Non	
SERVICIOS SECURITAS, S.A.	0,80	Non	0,80
UNION GENERAL DE TRABAJADORES	2,75	Si	3,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,20			

10.1 Introducción

Analízase neste capítulo a sinistralidade laboral en Galicia durante 2010, para o que, previamente, fanse necesarias algunhas precisións.

As cifras a tratar refírense, fundamentalmente, a accidentes de traballo e enfermidades profesionais, procedendo a información das comunicacións que as empresas están obrigadas a realizar mediante o preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional, referíndose a aqueles que ocasionan baixa no traballo. Inclúense dentro deste concepto, tanto os accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, e que legalmente se consideren como tales, como os accidentes in itinere.

10.2 Distribución por gravidade e provincias

Referíndose as cifras dos accidentes con baixa, un primeiro cadro xeral (cadro 10.1) permítenos unha visión global da distribución por provincias en función da gravidade e a súa comparación coas cifras nacionais de sinistralidade.

■ Cadro 10.1 **Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2010**

			A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España ⁽¹⁾
Accidentes	En xornada de traballo	Leves	15.664	3.513	3.509	13.376	36.062	548.554
		Graves	248	77	52	229	606	4.805
		Mortais	24	10	10	21	65	556
		Total	15.936	3.600	3.571	13.626	36.733	553.915
	In itinere							
		Leves	1.550	300	272	1.745	3.867	72.609
		Graves	25	13	7	45	90	1.171
		Mortais	5	3	1	10	19	181
		Total	1.580	316	280	1.800	3.976	73.961

(1).-Os datos de España son provisionais de avance debido a que, ao peche da estatística, non se incorporaron todos os accidentes que causaran baixa no período de referencia, ao non terse recepcionado pola autoridade laboral competente.

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar e Ministerio de Traballo e Inmigración.

Os accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (36.733) supoñen un 6,63% do total estatal. Sen embargo, en accidentes mortais dita porcentaxe ascende a un 11,7%.

Na distribución provincial dos accidentes con baixa en xornada de traballo A Coruña e Pontevedra totalizan mas del 80% do resultado global de accidentes en Galicia.

Descompoñendo o cadro xeral (cadro 10.2), vemos que na distribución global por gravidade, producíronse en Galicia 40.709 accidentes con baixa, dos cales, 3.976 teñen o carácter de in itinere o que supón un 9,77%.

■ Cadro 10.2 **Accidentes laborais con baixa por gravidade. Galicia 2010**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
En xornada de traballo	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07
In itinere	1.785	2.082	46,16	53,84	51	39	56,67	43,33	17	2	86,47	10,53	1.853	2.123	3.976	46,60	53,40
Total	29.108	10.821	72,90	27,10	558	138	80,17	19,83	80	4	95,24	4,76	29.746	10.963	40.709	73,07	26,93

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No cadro 10.3 efectúase un novo desglose dos accidentes que permite concluír que nos desprazamentos, sexan en xornada de traballo ou en itinere, ocorren mais do 28,3% dos accidentes laborais, porcentaxe que se eleva en los graves al 43,5% e nos mortais ao 61,9%.

■ Cadro 10.3 **Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2010**

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes
No centro ou lugar de traballo habitual	17.081	6.980	70,99	29,01	235	72	76,55	23,45	19	1	95,00	5,00	17.335	7.053	24.388	71,08
Noutro centro ou lugar de traballo	4.078	624	86,73	13,27	78	8	90,70	9,3	11	1	91,67	8,33	4.167	633	4.800	86,81
En desprazamento na xornada laboral	6.164	1.135	84,45	15,55	194	19	91,08	8,92	33	0	100,00	0,00	6.391	1.154	7.545	84,71
In itinere	1.785	2.082	46,16	53,84	51	39	56,67	43,33	17	2	89,47	10,53	1.853	2.123	3.976	46,60
Total	29.108	10.821	72,90	27,10	558	138	80,17	19,83	80	4	95,24	4,76	29.746	10.963	40.709	73,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.3 Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos

En termos absolutos, en Galicia (cadro 10.4), el sector servizos totaliza o maior número de accidentes (15.315), seguido do de industria e do de construción. Nos accidentes cualificados como mortais, construción é o que sofre mais accidentes, resaltando, en comparación co número de traballadores ocupados, o sector de pesca.

■ Cadro 10.4 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2010**

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes
Agricultura	983	408	70,76	29,33	55	32	63,22	36,78	4	1	80,00	20,00	1.042	441	1.483	70,26
Pesca	1.097	159	87,34	12,66	49	10	83,05	16,95	7	1	87,50	12,50	1.153	170	1.323	87,15
Industria	9.158	1.775	83,76	16,24	130	8	94,20	5,80	11	0	100,00	0,00	9.299	1.783	11.082	83,91
Construción	7.294	76	98,97	1,03	144	2	98,63	1,37	14	0	100,00	0,00	7.452	78	7.530	98,96
Servizos	8.791	6.321	58,17	41,83	129	47	73,30	26,70	27	0	100,00	0,00	8.947	6.368	15.315	58,42
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Efectuando o exame en relación coa poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 10.5), loxicamente, e en virtude da, xenericamente, menor posibilidade de risco, o sector servizos, que ocupa o maior número de asalariados (69,91%), porcentualmente sofre menor número de accidentes (41,7%). O resto dos sectores teñen maior porcentaxe de accidentes que de poboación asalariada ocupada neles.

Asalariados/as por sectores económicos. Galicia. 2010

	Total	%
Agricultura e pesca	25,0	2,90
Industria	156,1	18,08
Construción	78,8	9,13
Servizos	603,5	69,91
Total	863,2	100,00

Elaboración propia.
Fonte: INE, Enquisa de poboación activa. Medias 2009.

A distribución desagregada por provincias aparece reflectida no cadro 10.6.

Cadro 10.6 Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2010.

A Coruña																
	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Agricultura	359	149	70,67	29,33	26	12	68,42	31,58	0	1	0,00	100,00	385	162	547	70,38
Pesca	519	71	87,97	12,03	24	5	82,76	17,24	4	0	100,00	0,00	547	76	623	87,80
Industria	3.436	648	84,13	15,87	41	2	95,35	4,65	2	0	100,00	0,00	3.479	650	4.129	84,26
Construción	3.386	33	99,03	0,97	65	2	97,01	2,99	5	0	100,00	0,00	3.456	35	3.491	99,00
Servizos	4.189	2.874	59,31	40,69	54	17	76,06	23,94	12	0	100,00	0,00	4.255	2.891	7.146	59,54
Total	11.889	3.775	75,90	24,10	210	38	84,68	15,32	23	1	95,83	4,17	12.122	3.814	15.936	76,07

Lugo																
	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Agricultura	291	127	69,62	30,38	13	12	52,00	48,00	1	0	100,00	0,00	305	139	444	68,69
Pesca	142	9	94,04	5,96	1	1	50,00	50,00	1	1	50,00	50,00	144	11	155	92,90
Industria	633	105	85,77	14,23	16	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	650	105	755	86,09
Construción	719	12	98,36	1,64	12	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	732	12	744	98,39
Servizos	809	666	54,85	45,15	19	3	86,36	13,64	5	0	100,00	0,00	833	669	1.502	55,46
Total	2.594	919	73,84	26,16	61	16	79,22	20,78	9	1	90,00	10,00	2.664	936	3.600	74,00

Ourense																
	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Agricultura	139	32	81,29	18,71	6	1	85,71	14,29	1	0	100,00	0,00	146	33	179	81,56
Pesca	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00
Industria	989	166	85,63	14,37	18	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1.009	166	1.175	85,87
Construción	722	6	99,18	0,82	12	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	737	6	743	99,19
Servizos	790	665	54,30	45,70	9	6	60,00	40,00	4	0	100,00	0,00	803	671	1.474	54,48
Total	2.640	869	75,24	24,76	45	7	86,54	13,46	10	0	100,00	0,00	2.695	876	3.571	75,47

Pontevedra																
	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Agricultura	194	100	65,99	34,01	10	7	58,82	41,18	2	0	100,00	0,00	206	107	313	65,81
Pesca	436	79	84,66	15,34	24	4	85,71	14,29	2	0	100,00	0,00	462	83	545	84,77
Industria	4.100	856	82,73	17,27	55	6	90,16	9,84	6	0	100,00	0,00	4.161	862	5.023	82,84
Construción	2.467	25	99,00	1,00	55	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	2.527	25	2.552	99,02
Servizos	3.003	2.116	58,66	41,34	47	21	69,12	30,88	6	0	100,00	0,00	3.056	2.137	5.193	58,85
Total	10.200	3.176	76,26	23,74	191	38	83,41	16,59	21	0	100,00	0,00	10.412	3.214	13.626	76,41

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.4 Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadros 10.7 a 10.11) pódese observar que, claramente, a construción en Galicia ocupa o primeiro lugar en número global de accidentes, destacando significativamente sobre as demais actividades. A seguinte actividade en número de accidentes é Comercio. No total de accidentes, na súa distribución provincial, salienta tamén en cada unha das provincias galegas a actividade da construción.

Cadro 10.7,Cadro 10.8,Cadro 10.9,Cadro 10.10,Cadro 10.11

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas*
por gravidade. Galicia 2010.

Cadro 10.7

Galicia

		Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	441	370	37	32	0	1	478	403	881
2	Silvicultura e explotacións forestais	542	38	18	0	4	0	564	38	602
3	Pesca e acuicultura	1.097	159	49	10	7	1	1.153	170	1.323
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	4	0	0	0	0	0	4	0	4
8	Outras industrias extractivas	262	2	8	0	1	0	271	2	273
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	4	0	0	0	0	0	4	0	4
10	Industria da alimentación	875	1.015	16	2	1	0	892	1.017	1.909
11	Fabricación de bebidas	95	22	3	0	0	0	98	22	120
13	Industria téxtil	42	61	0	0	0	0	42	61	103
14	Confección de roupa de vestir	49	129	0	1	0	0	49	130	179
15	Industria do coiro e do calzado	16	6	0	0	0	0	16	6	22
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	638	72	19	0	0	0	657	72	729
17	Industria do papel	60	10	1	0	0	0	61	10	71
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	121	25	2	0	0	0	123	25	148
19	Coquerías e refinación de petróleo	4	0	0	0	0	0	4	0	4
20	Industria química	170	9	3	1	0	0	173	10	183
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	9	10	0	0	0	0	9	10	19
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	223	45	2	0	0	0	225	45	270
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	727	55	14	1	3	0	744	56	800
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	401	12	7	0	0	0	408	12	420
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.709	53	19	0	3	0	1.731	53	1.784
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	15	0	0	0	0	0	15	0	15
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	73	3	1	0	0	0	74	3	77
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	288	10	2	0	0	0	290	10	300
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	533	117	4	0	0	0	537	117	654
30	Fabricación doutro material de transporte	1.749	29	12	0	0	0	1.761	29	1.790
31	Fabricación de mobles	255	16	3	0	1	0	259	16	275
32	Outras industrias manufactureiras	29	10	1	0	0	0	30	10	40
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	308	8	7	0	1	0	316	8	324
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	116	11	2	0	0	0	118	11	129
36	Captación, depuración e distribución de auga	59	2	1	0	0	0	60	2	62
37	Recolla e tratamento de augas residuais	8	0	0	0	0	0	8	0	8
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	308	40	3	1	0	0	311	41	352
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	8	3	0	2	1	0	9	5	14
41	Construción de edificios	3.032	23	76	0	5	0	3.113	23	3.136
42	Enxeñaría civil	820	10	14	0	3	0	837	10	847
43	Actividades de construción especializada	3.442	43	54	2	6	0	3.502	45	3.547
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	986	24	6	0	1	0	993	24	1.017
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	1.535	440	24	3	4	0	1.563	443	2.006
47	Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	928	1.516	4	6	0	0	932	1.522	2.454
49	Transporte terrestre e por tubaxe	1.088	47	23	1	11	0	1.122	48	1.170
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	54	0	1	0	2	0	57	0	57
51	Transporte aéreo	21	4	0	0	0	0	21	4	25
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	732	142	9	1	1	0	742	143	885
53	Actividades postais e de correos	137	108	2	1	0	0	139	109	248
55	Servizos de aloxamento	90	193	1	1	0	0	91	194	285
56	Servizos de comidas e bebidas	475	717	11	4	0	0	486	721	1.207
58	Edición	24	8	1	0	0	0	25	8	33
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	7	5	0	0	0	0	7	5	12
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	22	7	1	0	0	0	23	7	30
61	Telecomunicacións	39	23	1	0	0	0	40	23	63
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	8	8	0	0	0	0	8	8	16
63	Servizos de información	9	2	0	0	0	0	9	2	11
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	18	46	0	0	1	0	19	46	65
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	2	7	0	0	0	0	2	7	9
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	5	6	0	0	0	0	5	6	11
68	Actividades inmobiliarias	14	15	0	1	0	0	14	16	30
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	31	33	0	0	0	0	31	33	64
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	12	6	0	0	0	0	12	6	18
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	142	17	2	0	0	0	144	17	161
72	Investigación e desenvolvemento	10	5	0	0	0	0	10	5	15
73	Publicidade e estudos de mercado	34	22	0	0	0	0	34	22	56
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	38	14	2	0	0	0	40	14	54
75	Actividades veterinarias	7	5	0	0	0	0	7	5	12
77	Actividades de aluguer	139	22	1	0	0	0	140	22	162
78	Actividades relacionadas co emprego	5	4	0	0	0	0	5	4	9
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	5	3	0	0	0	0	5	3	8
80	Actividades de seguranza e investigación	98	33	0	0	0	0	98	33	131
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	245	369	4	3	0	0	249	372	621
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	59	74	0	0	0	0	59	74	133
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	894	548	17	5	5	0	916	553	1.469
85	Educación	84	209	3	1	1	0	88	210	298
86	Actividades sanitarias	232	613	9	17	1	0	242	630	872
87	Asistencia en establecementos residenciais	48	445	0	0	0	0	48	445	493
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	48	273	0	2	0	0	48	275	323
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	44	10	2	1	0	0	46	11	57
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	4	3	0	0	0	0	4	3	7
92	Actividades de xogos de azar e apostas	5	2	0	0	0	0	5	2	7
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	165	68	2	0	0	0	167	68	235
94	Actividades asociativas	34	30	2	0	0	0	36	30	66
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	69	7	0	0	0	0	69	7	76
96	Outros servizos persoais	130	180	1	0	0	0	131	180	311
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	13	7	0	0	0	0	13	7	20
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	2	1	0	0	0	0	2	1	3
Total		27.323	8.739	507	99	63	2	27.893	8.840	36.733

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.

■ Cadro 10.8

A Coruña

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	159	139	14	12	0	1	173	152	325
2	Silvicultura e explotacións forestais	200	10	12	0	0	0	212	10	222
3	Pesca e acuicultura	519	71	24	5	4	0	547	76	623
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	51	0	0	0	0	0	51	0	51
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
10	Industria da alimentación	336	355	3	0	0	0	339	355	694
11	Fabricación de bebidas	35	4	0	0	0	0	35	4	39
13	Industria téxtil	16	30	0	0	0	0	16	30	46
14	Confección de roupa de vestir	37	98	0	0	0	0	37	98	135
15	Industria do coiro e do calzado	15	6	0	0	0	0	15	6	21
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	297	25	7	0	0	0	304	25	329
17	Industria do papel	25	5	1	0	0	0	26	5	31
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	97	18	1	0	0	0	98	18	116
19	Coquerías e refinación de petróleo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
20	Industria química	119	6	1	0	0	0	120	6	126
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	1	4	0	0	0	0	1	4	5
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	47	5	0	0	0	0	47	5	52
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	167	11	4	0	0	0	171	11	182
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	249	7	3	0	0	0	252	7	259
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	783	9	7	0	1	0	791	9	800
26	Fabración de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	8	0	0	0	0	0	8	0	8
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	32	2	1	0	0	0	33	2	35
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	116	2	1	0	0	0	117	2	119
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	46	2	0	0	0	0	46	2	48
30	Fabricación doutro material de transporte	388	15	4	0	0	0	392	15	407
31	Fabración de mobles	117	5	1	0	0	0	118	5	123
32	Outras industrias manufactureiras	19	6	0	0	0	0	19	6	25
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	146	4	4	0	0	0	150	4	154
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	64	10	1	0	0	0	65	10	75
36	Captación, depuración e distribución de auga	20	2	0	0	0	0	20	2	22
37	Recolla e tratamento de augas residuais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	194	14	2	0	0	0	196	14	210
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	7	3	0	2	1	0	8	5	13
41	Construción de edificios	1.288	10	34	0	3	0	1.325	10	1.335
42	Enxeñaría civil	389	5	8	0	1	0	398	5	403
43	Actividades de construción especializada	1.709	18	23	2	1	0	1.733	20	1.753
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	434	10	2	0	1	0	437	10	447
46	Comercio por xunto e intermedarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	664	188	9	2	1	0	674	190	864
47	Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	468	738	1	2	0	0	469	740	1.209
49	Transporte terrestre e por tubaxe	437	14	8	1	3	0	448	15	463
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	29	0	1	0	1	0	31	0	31
51	Transporte aéreo	19	4	0	0	0	0	19	4	23
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	478	106	3	0	1	0	482	106	588
53	Actividades postais e de correos	78	41	1	0	0	0	79	41	120
55	Servizos de aloxamento	27	64	0	0	0	0	27	64	91
56	Servizos de comidas e bebidas	241	316	6	3	0	0	247	319	566
58	Edición	12	2	1	0	0	0	13	2	15
	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	7	3	0	0	0	0	7	3	10
59	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	18	7	0	0	0	0	18	7	25
60	Telecomunicacións	23	20	0	0	0	0	23	20	43
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	6	3	0	0	0	0	6	3	9
63	Servizos de información	7	2	0	0	0	0	7	2	9
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	11	22	0	0	0	0	11	22	33
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	1	3	0	0	0	0	1	3	4
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	1	1	0	0	0	0	1	1	2
68	Actividades inmobiliarias	4	9	0	1	0	0	4	10	14
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	17	9	0	0	0	0	17	9	26
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	8	0	0	0	0	0	8	0	8
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	77	8	1	0	0	0	78	8	86
72	Investigación e desenvolvemento	3	1	0	0	0	0	3	1	4
73	Publicidade e estudos de mercado	16	16	0	0	0	0	16	16	32
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	34	8	1	0	0	0	35	8	43
75	Actividades veterinarias	4	3	0	0	0	0	4	3	7
77	Actividades de aluguer	61	11	0	0	0	0	61	11	72
78	Actividades relacionadas co emprego	3	2	0	0	0	0	3	2	5
	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	1	2	0	0	0	0	1	2	3
79	Actividades de segurancia e investigación	73	22	0	0	0	0	73	22	95
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	121	158	0	1	0	0	121	159	280
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	35	38	0	0	0	0	35	38	73
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	321	211	10	0	4	0	335	211	546
85	Educación	38	86	2	0	1	0	41	86	127
86	Actividades sanitarias	111	255	2	5	0	0	113	260	373
87	Asistencia en establecementos residenciais	30	175	0	0	0	0	30	175	205
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	23	128	0	1	0	0	23	129	152
90	Actividades de creación artísticas e espéctaculos	26	9	1	1	0	0	27	10	37
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	2	0	0	0	0	0	2	0	2
92	Actividades de xogos de azar e apostas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	80	34	2	0	0	0	82	34	116
94	Actividades asociativas	7	11	2	0	0	0	9	11	20
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	31	2	0	0	0	0	31	2	33
96	Outros servizos persoais	92	127	1	0	0	0	93	127	220
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	8	4	0	0	0	0	8	4	12
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	1	1	0	0	0	0	1	1	2
Total		11.889	3.775	210	38	23	1	12.122	3.814	15.936

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.

■ Cadro 10.9

Lugo

		Leves		Graves		Mortais		Totais	
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	157	122	12	12	0	0	169	303
2	Silvicultura e explotacións forestais	134	5	1	0	1	0	136	141
3	Pesca e acuicultura	142	9	1	1	1	1	144	155
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	4	0	0	0	0	0	4	4
8	Outras industrias extractivas	31	2	3	0	1	0	35	37
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	3	0	0	0	0	0	3	3
10	Industria da alimentación	94	64	3	0	0	0	97	161
11	Fabricación de bebidas	18	2	0	0	0	0	18	20
13	Industria téxtil	0	2	0	0	0	0	0	2
14	Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Industria do coiro e do calzado	1	0	0	0	0	0	1	1
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	102	7	1	0	0	0	103	110
17	Industria do papel	1	0	0	0	0	0	1	1
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	1	1	0	0	0	0	1	2
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	7	0	1	0	0	0	8	8
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	22	1	0	0	0	0	22	23
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	74	10	1	0	0	0	75	85
24	Metallurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	25	1	1	0	0	0	26	27
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	103	4	3	0	0	0	106	110
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	7	0	0	0	0	0	7	7
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	17	3	0	0	0	0	17	20
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	3	0	0	0	0	0	3	3
30	Fabricación doutro material de transporte	24	0	0	0	0	0	24	24
31	Fabricación de mobles	23	3	2	0	0	0	25	28
32	Outras industrias manufactureiras	2	2	1	0	0	0	3	5
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	27	0	0	0	0	0	27	27
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	13	0	0	0	0	0	13	13
36	Captación, depuración e distribución de auga	9	0	0	0	0	0	9	9
37	Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	21	3	0	0	0	0	21	24
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	0	0	0	0	0	1	1
41	Construción de edificios	337	4	6	0	0	0	343	347
42	Enxeñaría civil	82	1	1	0	1	0	84	85
43	Actividades de construción especializada	300	7	5	0	0	0	305	312
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	120	1	2	0	0	0	122	123
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	121	43	2	0	1	0	124	167
47	Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	69	114	2	0	0	0	71	185
49	Transporte terrestre e por tubaxe	140	6	6	0	2	0	148	154
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	4	0	0	0	0	0	4	4
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	28	5	0	0	0	0	28	33
53	Actividades postais e de correos	4	12	0	0	0	0	4	16
55	Servizos de aloxamento	16	24	0	0	0	0	16	24
56	Servizos de comidas e bebidas	45	91	2	0	0	0	47	138
58	Edición	4	1	0	0	0	0	4	5
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	1	0	0	0	0	0	1
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	2	0	1	0	0	0	3	3
61	Telecomunicacións	5	2	0	0	0	0	5	7
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	1	4	0	0	0	0	1	5
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	2	3	0	0	1	0	3	6
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	4	0	0	0	0	0	4	4
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	2	2	0	0	0	0	2	4
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	13	1	0	0	0	0	13	14
72	Investigación e desenvolvemento	2	1	0	0	0	0	2	3
73	Publicidade e estudos de mercado	1	0	0	0	0	0	1	1
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	3	0	0	0	0	1	4
75	Actividades veterinarias	3	1	0	0	0	0	3	4
77	Actividades de aluguer	18	0	0	0	0	0	18	18
78	Actividades relacionadas co emprego	1	0	0	0	0	0	1	1
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de seguranza e investigación	5	1	0	0	0	0	5	6
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	15	48	1	0	0	0	16	64
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	6	1	0	0	0	0	6	7
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	91	83	1	1	1	0	93	177
85	Educación	4	17	0	0	0	0	4	21
86	Actividades sanitarias	14	69	1	2	0	0	15	86
87	Asistencia en establecementos residenciais	5	50	0	0	0	0	5	55
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	4	47	0	0	0	0	4	51
90	Actividades de creación artísticas e espéctáculos	5	0	1	0	0	0	6	6
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	3	0	0	0	0	0	3	3
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	19	9	0	0	0	0	19	28
94	Actividades asociativas	11	3	0	0	0	0	11	14
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	8	1	0	0	0	0	8	9
96	Outros servizos persoais	13	19	0	0	0	0	13	32
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	3	0	0	0	0	0	3
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		2.594	919	61	16	9	1	2.664	3.600

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.

Cadro 10.10

Ourense

		Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	46	21	3	1	0	0	49	22	71
2	Silvicultura e explotacións forestais	93	11	3	0	1	0	97	11	108
3	Pesca e acuicultura	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	85	0	1	0	0	0	86	0	86
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	87	47	0	0	0	0	87	47	134
11	Fabricación de bebidas	16	3	2	0	0	0	18	3	21
13	Industria téxtil	6	6	0	0	0	0	6	6	12
14	Confección de roupa de vestir	9	13	0	0	0	0	9	13	22
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	88	6	2	0	0	0	90	6	96
17	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	3	0	0	0	0	0	3	0	3
19	Coquerías e refinación de petróleo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
20	Industria química	13	1	0	0	0	0	13	1	14
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	40	23	1	0	0	0	41	23	64
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	219	31	6	0	1	0	226	31	257
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	27	0	0	0	0	0	27	0	27
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	158	7	1	0	1	0	160	7	167
26	Fabríción de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	3	0	0	0	0	0	3	0	3
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	11	1	0	0	0	0	11	1	12
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	13	1	1	0	0	0	14	1	15
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	63	13	2	0	0	0	65	13	78
30	Fabricación doutro material de transporte	15	3	0	0	0	0	15	3	18
31	Fabricación de mobles	49	0	0	0	0	0	49	0	49
32	Outras industrias manufactureiras	4	2	0	0	0	0	4	2	6
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	13	1	1	0	0	0	14	1	15
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	25	1	0	0	0	0	25	1	26
36	Captación, depuración e distribución de auga	13	0	1	0	0	0	14	0	14
37	Recolla e tratamento de augas residuais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	26	7	0	0	0	0	26	7	33
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	320	0	8	0	1	0	329	0	329
42	Enxeñaría civil	97	1	0	0	1	0	98	1	99
43	Actividades de construción especializada	305	5	4	0	1	0	310	5	315
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	112	0	0	0	0	0	112	0	112
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	121	33	2	0	1	0	124	33	157
47	Comercio a retalto, agás vehículos de motor e motocicletas	81	141	0	1	0	0	81	142	223
49	Transporte terrestre e por tubaxe	86	8	1	0	3	0	90	8	98
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	7	0	0	0	0	0	7	0	7
53	Actividades postais e de correos	14	9	0	0	0	0	14	9	23
55	Servizos de aloxamento	9	29	1	0	0	0	10	29	39
56	Servizos de comidas e bebidas	49	55	1	0	0	0	50	55	105
58	Edición	4	3	0	0	0	0	4	3	7
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	1	0	0	0	0	0	1	1
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61	Telecomunicacións	1	0	0	0	0	0	1	0	1
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	2	2	0	0	0	0	2	2	4
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	2	2	0	0	0	0	2	2	4
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	4	7	0	0	0	0	4	7	11
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	3	1	0	0	0	0	3	1	4
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	9	0	0	0	0	0	9	0	9
72	Investigación e desenvolvemento	1	1	0	0	0	0	1	1	2
73	Publicidade e estudos de mercado	3	0	0	0	0	0	3	0	3
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	2	0	0	0	0	0	2	2
75	Actividades veterinarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77	Actividades de aluguer	9	0	0	0	0	0	9	0	9
78	Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de seguranza e investigación	5	2	0	0	0	0	5	2	7
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	27	48	1	2	0	0	28	50	78
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	3	14	0	0	0	0	3	14	17
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	152	54	3	1	0	0	155	55	210
85	Educación	13	20	0	1	0	0	13	21	34
86	Actividades sanitarias	30	79	0	0	0	0	30	79	109
87	Asistencia en establecementos residenciais	8	122	0	0	0	0	8	122	130
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	7	20	0	1	0	0	7	21	28
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	2	0	0	0	0	0	2	2
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	1	0	0	0	0	0	1	1
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	7	3	0	0	0	0	7	3	10
94	Actividades asociativas	6	2	0	0	0	0	6	2	8
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	10	0	0	0	0	0	10	0	10
96	Outros servizos persoais	3	4	0	0	0	0	3	4	7
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Total		2.640	869	45	7	10	0	2.695	876	3.571

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.

■ Cadro 10.11

Pontevedra

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	79	88	8	7	0	0	87	95	182
2	Silvicultura e explotacións forestais	115	12	2	0	2	0	119	12	131
3	Pesca e acuicultura	436	79	24	4	2	0	462	83	545
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	95	0	4	0	0	0	99	0	99
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	358	549	10	2	1	0	369	551	920
11	Fabricación de bebidas	26	13	1	0	0	0	27	13	40
13	Industria téxtil	20	23	0	0	0	0	20	23	43
14	Confección de roupa de vestir	3	18	0	1	0	0	3	19	22
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	151	34	9	0	0	0	160	34	194
17	Industria do papel	34	5	0	0	0	0	34	5	39
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	20	6	1	0	0	0	21	6	27
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	31	2	1	1	0	0	32	3	35
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	8	6	0	0	0	0	8	6	14
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	114	16	1	0	0	0	115	16	131
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	267	3	3	1	2	0	272	4	276
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixas	100	4	3	0	0	0	103	4	107
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	665	33	8	0	1	0	674	33	707
26	Fabríón de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	4	0	0	0	0	0	4	0	4
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	23	0	0	0	0	0	23	0	23
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	142	4	0	0	0	0	142	4	146
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	421	102	2	0	0	0	423	102	525
30	Fabricación doutro material de transporte	1.322	11	8	0	0	0	1.330	11	1.341
31	Fabricación de mobles	66	8	0	0	1	0	67	8	75
32	Outras industrias manufactureiras	4	0	0	0	0	0	4	0	4
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	122	3	2	0	1	0	125	3	128
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	14	0	1	0	0	0	15	0	15
36	Captación, depuración e distribución de auga	17	0	0	0	0	0	17	0	17
37	Recolla e tratamento de augas residuais	6	0	0	0	0	0	6	0	6
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	67	16	1	1	0	0	68	17	85
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	1.087	9	28	0	1	0	1.116	9	1.125
42	Enxeñaría civil	252	3	5	0	0	0	257	3	260
43	Actividades de construción especializada	1.128	13	22	0	4	0	1.154	13	1.167
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	320	13	2	0	0	0	322	13	335
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	629	176	11	1	1	0	641	177	818
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	310	523	1	3	0	0	311	526	837
49	Transporte terrestre e por tubaxe	425	19	8	0	3	0	436	19	455
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	21	0	0	0	1	0	22	0	22
51	Transporte aéreo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	219	31	6	1	0	0	225	32	257
53	Actividades postais e de correos	41	46	1	1	0	0	42	47	89
55	Servizos de aloxamento	38	76	0	1	0	0	38	77	115
56	Servizos de comidas e bebidas	140	255	2	1	0	0	142	256	398
58	Edición	4	2	0	0	0	0	4	2	6
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	2	0	0	0	0	0	2	0	2
61	Telecomunicacións	10	1	1	0	0	0	11	1	12
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	1	1	0	0	0	0	1	1	2
63	Servizos de información	2	0	0	0	0	0	2	0	2
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	3	19	0	0	0	0	3	19	22
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	1	4	0	0	0	0	1	4	5
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	4	5	0	0	0	0	4	5	9
68	Actividades inmobiliarias	4	4	0	0	0	0	4	4	8
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	8	15	0	0	0	0	8	15	23
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	1	5	0	0	0	0	1	5	6
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	43	8	1	0	0	0	44	8	52
72	Investigación e desenvolvemento	4	2	0	0	0	0	4	2	6
73	Publicidade e estudos de mercado	14	6	0	0	0	0	14	6	20
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	3	1	1	0	0	0	4	1	5
75	Actividades veterinarias	0	1	0	0	0	0	0	1	1
77	Actividades de aluguer	51	11	1	0	0	0	52	11	63
78	Actividades relacionadas co emprego	1	2	0	0	0	0	1	2	3
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	4	1	0	0	0	0	4	1	5
80	Actividades de seguranza e investigación	15	8	0	0	0	0	15	8	23
81	Servizos a edificios e actividades de xardinería	82	115	2	0	0	0	84	115	199
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	15	21	0	0	0	0	15	21	36
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	330	200	3	3	0	0	333	203	536
85	Educación	29	86	1	0	0	0	30	86	116
86	Actividades sanitarias	77	210	6	10	1	0	84	220	304
87	Asistencia en establecementos residenciais	5	98	0	0	0	0	5	98	103
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	14	78	0	0	0	0	14	78	92
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	12	1	0	0	0	0	12	1	13
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	2	1	0	0	0	0	2	1	3
92	Actividades de xogos de azar e apostas	1	1	0	0	0	0	1	1	2
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	59	22	0	0	0	0	59	22	81
94	Actividades asociativas	10	14	0	0	0	0	10	14	24
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	20	4	0	0	0	0	20	4	24
96	Outros servizos persoais	22	30	0	0	0	0	22	30	52
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	5	0	0	0	0	0	5	0	5
99	Actividades de organizacións e organismos extraterreitoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		10.200	3.176	191	38	21	0	10.412	3.214	13.626

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No cadro 10.12 ofrécese un resumo do antedito coas actividades numeradas de maior a menor sinistralidade o que resalta as cifras que se alcanzan na actividade de construción fronte ás outras actividades.

**Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo.
Galicia. 2010**

■ Cadro 10.12

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	Actividades de construción especializada	3.547
2	Construción de edificios	3.136
3	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	2.454
4	Comercio por xunto e interm, agás vehíc. motor	2.006
5	Industria da alimentación	1.909
6	Fabricación doutro material de transporte	1.790
7	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.784
8	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.469
9	Pesca e acuicultura	1.323
10	Servizos de comidas e bebidas	1.207

Elaboración propia.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.5 Distribución por distintas variables

Examínanse, neste apartado, os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. É necesario, onde se poida efectuar, para unha visión clarificadora das cifras, poñer estas en relación con outros parámetros, fundamentalmente, a distribución real de efectivos.

Ao agrupar aos accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 10.13) destacan, fundamentalmente, as cifras dos derivados de “sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións” que representan o 34,9% do total e cuxa cualificación é claramente na súa maioría de carácter leve.

■ Cadro 10.13

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a forma do accidente por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Contacto cos corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	822	261	75,90	24,10	24	5	82,76	17,24	2	0	100,00	0,00	848	266	1.114	76,12	23,88
Afogamentos, sepultamentos	70	5	93,33	6,67	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	74	5	79	93,67	6,33
Caídas e golpes con esmagamentos contra obxectos en movemento	7.106	2.751	72,09	27,91	175	48	78,48	21,52	8	1	88,89	11,11	7.289	2.800	10.089	72,25	27,75
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	5.317	1.001	84,16	15,84	150	7	95,54	4,46	20	0	100,00	0,00	5.487	1.008	6.495	84,48	15,52
Contacto con axeite cortante ou punzante	2.907	820	78,00	22,00	44	9	83,02	16,98	0	0	0,00	0,00	2.951	829	3.780	78,07	21,93
Esmagamentos por atrapamento e amputacións	1.053	293	78,23	21,77	53	4	92,98	7,02	9	1	90,00	10,00	1.115	298	1.413	78,91	21,09
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	9.456	3.351	73,83	26,71	12	6	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	9.469	3.357	12.826	73,83	26,17
Mordeduras, patadas e picaduras	221	152	59,25	40,75	4	9	30,77	69,23	0	0	0,00	0,00	225	161	386	58,29	41,71
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	26	1	96,3	3,7	36	6	85,71	14,29	19	0	100,00	0,00	81	7	88	92,05	7,95
Outros contactos	345	104	76,84	23,16	7	5	58,33	41,67	2	0	100,00	0,00	354	109	463	76,46	23,54
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Na distribución dos accidentes pola natureza da lesión (cadro 10.14) pode observarse que mais do 47% dos accidentes leves son torceduras, escordaduras e distensións e en case o 35% prodúcense lesións superficiais e feridas abertas. Mais do 45% dos accidentes graves maniféstanse como lesións ou fracturas. Nos accidentes con resultado de morte, as patoloxías non traumáticas e as lesións múltiples representan o 67,70% do total.

■ Cadro 10.14

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Lesións superficiais e feridas abertas	10.055	2.524	79,93	20,07	53	8	86,89	13,11	1	0	100,00	0,00	10.109	2.532	12.641	79,97	20,03
Fracturas de ósos	1.803	496	78,43	21,57	229	48	82,67	17,33	2	0	100,00	0,00	2.034	544	2.578	78,90	21,10
Torceduras, escordaduras e distensións	12.524	4.512	73,51	26,49	33	14	70,21	29,79	0	0	0,00	0,00	12.557	4.526	17.083	73,51	26,49
Amputacións traumáticas	79	7	91,86	8,14	24	2	92,31	7,69	0	0	0,00	0,00	103	9	112	91,96	8,04
Conmocións e lesións internas	1.272	538	70,28	29,72	53	4	92,98	7,02	8	0	100,00	0,00	1.333	542	1.875	71,09	28,91
Queimaduras, escaldaduras e conxelacións	455	183	71,32	28,68	20	2	90,91	9,09	2	0	100,00	0,00	477	185	662	72,05	27,95
Envenenamentos e infeccións	46	17	73,02	26,98	0	3	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	46	20	66	69,70	30,30
Afogamentos e asfixias	12	8	60	40	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	15	8	23	65,22	34,78
Efectos do ruído, vibracións e presión	123	22	84,83	15,17	1	3	25,00	75,00	1	0	100,00	0,00	125	25	150	83,33	16,67
Ambiente térmico e radiacións	49	0	100	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	49	0	49	100,00	0,00
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	28	18	60,87	39,13	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	29	18	47	61,70	38,30
Lesións múltiples	251	101	71,31	28,69	44	6	88,00	12,00	22	1	95,65	4,35	317	108	425	74,59	25,41
Infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas	26	3	89,66	10,34	39	6	86,67	13,33	21	0	100,00	0,00	86	9	95	90,53	9,47
Outras non incluídas ou sen especificar	600	310	65,93	34,07	9	3	75,00	25,00	4	1	80,00	20,00	613	314	927	66,13	33,87
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

O seguinte cadro efectúa unha distribución pola parte do corpo lesionada (cadro 10.15), que, loxicamente, varía en función das consecuencias do accidente resaltando as mans como a parte máis afectada por accidentes.

■ Cadro 10.15

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Cabeza	284	67	80,91	19,09	30	2	93,75	6,25	3	1	75,00	25,00	317	70	387	81,91	18,09
Cranio	94	36	72,31	27,69	21	4	84,00	16,00	6	0	100,00	0,00	121	40	161	75,16	24,84
Cara (agás ollos)	379	71	84,22	15,78	6	1	85,71	14,29	0	0	0,00	0,00	385	72	457	84,25	15,75
Ollos	1.375	128	91,48	8,52	25	2	92,59	7,41	0	0	0,00	0,00	1.400	130	1.530	91,50	8,50
Pescozo	782	623	55,66	44,34	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	784	624	1.408	55,68	44,32
Lombo	4.934	1.495	76,75	23,25	34	10	77,27	22,73	0	0	0,00	0,00	4.968	1.505	6.473	76,75	23,25
Tórax	1.215	254	82,71	17,29	69	6	92,00	8,00	12	1	92,31	7,69	1.296	261	1.557	83,24	16,76
Extremidades superiores (agás mans)	3.253	1.275	71,84	28,16	40	11	78,43	21,57	0	0	0,00	0,00	3.293	1.286	4.579	71,92	28,08
Mans	6.592	2.223	74,78	25,22	82	15	84,54	15,46	0	0	0,00	0,00	6.674	2.238	8.912	74,89	25,11
Extremidades inferiores (agás pés)	5.347	1.422	78,99	21,01	98	29	77,17	22,83	0	0	0,00	0,00	5.445	1.451	6.896	78,96	21,04
Pés	2.399	848	73,88	26,12	30	8	78,95	21,05	0	0	0,00	0,00	2.429	856	3.285	73,94	26,06
Lesións múltiples	604	239	71,65	28,35	63	8	88,73	11,27	36	0	100,00	0,00	703	247	950	74,00	26,00
Outras non incluídas ou sen especificar	65	58	52,85	47,15	7	2	77,78	22,22	6	0	100,00	0,00	78	60	138	56,52	43,48
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En canto á relación entre os accidentes e a idade do accidentado (cadro 10.16), a franxa entre 35 e 44 anos é a que padece case o 30% dos accidentes. No que a accidentes mortais se refire, de 45 a 54 anos é a franxa, co 44,6%, que sofre o maior número dos accidentes desta cualificación.

■ **Cadro 10.16** **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2010.**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menor de 16 anos	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
De 16 a 19 anos	207	38	84,49	15,51	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	208	38	246	84,55	15,45
De 20 a 24 anos	1.983	445	81,67	18,33	22	1	95,65	4,35	1	0	100,00	0,00	2.006	446	2.452	81,81	18,19
De 25 a 34 anos	8.182	2.199	78,82	21,18	93	11	89,42	10,58	10	0	100,00	0,00	8.285	2.210	10.495	78,94	21,06
De 35 a 44 anos	8.087	2.541	76,09	23,91	142	19	88,20	11,80	9	0	100,00	0,00	8.238	2.560	10.798	76,29	23,71
De 45 a 54 anos	5.903	2.362	71,42	28,58	146	28	83,91	16,09	28	1	96,55	3,45	6.077	2.391	8.468	71,76	28,24
De 55 a 65 anos	2.920	1.133	72,05	27,95	102	38	72,86	27,14	14	1	93,33	6,67	3.036	1.172	4.208	72,15	27,85
Maíor de 65 anos	36	21	63,16	36,84	1	2	33,33	66,67	1	0	100,00	0,00	38	23	61	62,30	37,70
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 10.17) dá unha idea similar á da poboación ocupada en Galicia na pequena empresa, tal e como se pode contemplar noutros apartados deste informe, podéndose observar, claramente, como destaca en todas as cualificacións o número de accidentes nas empresas de 5 a 25 traballadores, significándose nos mortais nos que, nas empresas de equipo de menos de 25 traballadores, supón mas del 50%.

■ **Cadro 10.17** **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia 2010.**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Conta propia	888	459	65,92	34,08	65	42	60,75	39,25	2	2	50,00	50,00	955	503	1.458	65,50	34,50
De 1 a 4	3.537	744	82,62	17,38	95	4	95,96	4,04	7	0	100,00	0,00	3.639	748	4.387	82,95	17,05
De 5 a 25	9.302	1.526	85,91	14,09	185	8	95,85	4,15	26	0	100,00	0,00	9.513	1.534	11.047	86,11	13,89
De 26 a 50	4.356	856	83,58	16,42	60	9	86,96	13,04	10	0	100,00	0,00	4.426	865	5.291	83,65	16,35
De 51 a 100	3.692	1.113	76,84	23,16	44	5	89,80	10,20	10	0	100,00	0,00	3.746	1.118	4.864	77,01	22,99
De 101 a 250	2.935	1.522	65,85	34,15	32	8	80,00	20,00	4	0	100,00	0,00	2.971	1.530	4.501	66,01	33,99
De 251 a 500	1.231	909	57,52	42,48	11	8	57,89	42,11	0	0	0,00	0,00	1.242	917	2.159	57,53	42,47
De 501 a 1.000	510	693	42,39	57,61	6	3	66,67	33,33	2	0	100,00	0,00	518	696	1.214	42,67	57,33
Máis de 1.000	872	917	48,74	51,26	9	12	42,86	57,14	2	0	100,00	0,00	883	929	1.812	48,73	51,27
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Nos seguintes cadros 10.18 e 10.19 examínanse os accidentes segundo a antigüidade na empresa e no posto de traballo, sendo difícil extraer conclusións concretas sen comparar co dato da distribución da poboación asalariada.

■ Cadro 10.18

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	3.215	1.125	74,08	25,92	55	6	90,16	9,84	10	0	100,00	0,00	3.280	1.131	4.411	74,36	25,64
De 3 meses a 6 meses	3.650	1.080	77,17	22,83	58	6	90,63	9,38	11	0	100,00	0,00	3.719	1.086	4.805	77,40	22,60
De 6 meses a 1 ano	2.714	831	76,56	23,44	37	8	82,22	17,78	2	0	100,00	0,00	2.753	839	3.592	76,64	23,36
De 1 ano a 3 anos	5.141	1.669	75,49	24,51	75	15	83,33	16,67	9	0	100,00	0,00	5.225	1.684	6.909	75,63	24,37
Mais de 3 anos	12.603	4.034	75,75	24,25	282	64	81,50	18,50	31	2	93,94	6,06	12.916	4.100	17.016	75,91	24,09
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.19

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Menos de 3 meses	4.134	1.443	74,13	25,87	71	8	89,87	10,13	12	0	100,00	0,00	4.217	1.451	5.668	74,40	25,60
De 3 meses a 6 meses	3.227	922	77,78	22,22	50	4	92,59	7,41	9	0	100,00	0,00	3.286	926	4.212	78,02	21,98
De 6 meses a 1 ano	2.519	738	77,34	22,66	37	10	78,72	21,28	3	0	100,00	0,00	2.559	748	3.307	77,38	22,62
De 1 ano a 3 anos	5.130	1.685	75,28	24,72	77	16	82,80	17,20	8	0	100,00	0,00	5.215	1.701	6.916	75,40	24,60
Máis de 3 anos	12.313	3.951	75,71	24,29	272	61	81,68	18,32	31	2	93,94	6,06	12.616	4.014	16.630	75,86	24,14
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 10.20) destacan as primeiras horas no total de accidentes. En canto ás horas do día en que se producen os accidentes (cadro 10.21) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflicte.

■ Cadro 10.20

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do traballo por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Primeira	3.294	1.491	68,84	31,16	71	27	72,45	27,55	7	0	100,00	0,00	3.372	1.518	4.890	68,96	31,04
Segunda	4.840	1.723	73,75	26,25	80	17	82,47	17,53	9	2	81,82	18,18	4.929	1.742	6.671	73,89	26,11
Terceira	4.339	1.506	74,23	25,77	77	11	87,50	12,50	7	0	100,00	0,00	4.423	1.517	5.940	74,46	25,54
Quarta	3.656	1.397	72,35	27,65	60	15	80,00	20,00	8	0	100,00	0,00	3.724	1.412	5.136	72,51	27,49
Quinta	2.902	776	78,90	21,10	68	4	94,44	5,56	10	0	100,00	0,00	2.980	780	3.760	79,26	20,74
Sexta	3.191	710	81,80	18,20	46	9	83,64	16,36	7	0	100,00	0,00	3.244	719	3.963	81,86	18,14
Sétima	2.697	554	82,96	17,04	49	5	90,74	9,26	6	0	100,00	0,00	2.752	559	3.311	83,12	16,88
Oitava	1.858	430	81,21	18,79	45	7	86,54	13,46	7	0	100,00	0,00	1.910	437	2.347	81,38	18,62
Novena	217	51	80,97	19,03	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	222	51	273	81,32	18,68
Décima	110	44	71,43	28,57	2	2	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	112	46	158	70,89	29,11
Undécima	92	16	85,19	14,81	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	92	17	109	84,40	15,60
Duodécima	88	28	75,86	24,14	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	89	29	118	75,42	24,58
Maior da duodécima	39	13	75,00	25,00	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	44	13	57	77,19	22,81
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.21

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do día por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
De 0 a 6 horas	1.460	413	77,95	22,05	25	8	75,76	24,24	6	0	100,00	0,00	1.491	421	1.912	77,98	22,02
6-8 horas	1.685	592	74,00	26,00	40	8	83,33	16,67	4	0	100,00	0,00	1.729	600	2.329	74,24	25,76
8-10 horas	5.736	1.777	76,35	23,65	84	26	76,36	23,64	13	0	100,00	0,00	5.833	1.803	7.636	76,39	23,61
10-12 horas	6.617	2.027	76,55	23,45	112	19	85,50	14,50	5	1	83,33	16,67	6.734	2.047	8.781	76,69	23,31
12-14 horas	2.168	1.042	67,54	32,46	62	5	92,54	7,46	7	1	87,50	12,50	2.237	1.048	3.285	68,10	31,90
14-16 horas	2.981	789	79,07	20,93	61	10	85,92	14,08	11	0	100,00	0,00	3.053	799	3.852	79,26	20,74
16-18 horas	4.327	873	83,21	16,79	70	10	87,50	12,50	6	0	100,00	0,00	4.403	883	5.286	83,30	16,70
18-20 horas	1.481	676	68,66	31,34	33	10	76,74	23,26	6	0	100,00	0,00	1.520	686	2.206	68,90	31,10
20-22 horas	547	403	57,58	42,42	14	2	87,50	12,50	1	0	100,00	0,00	562	405	967	58,12	41,88
22-24 horas	321	147	68,59	31,41	6	1	85,71	14,29	4	0	100,00	0,00	331	148	479	69,10	30,90
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No que se refire ós días en que ocorren os accidentes, o luns segue a ser o día en que a súa frecuencia é maior; descendendo ao longo da semana, sen que sexan significativos os datos do sábado e domingo polo descenso de poboación que presta servizos neses días (cadro 10.22).

■ Cadro 10.22

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Luns	6.342	1.791	77,98	22,02	111	14	88,80	11,20	12	1	92,31	7,69	6.465	1.806	8.271	78,16	21,84
Martes	5.349	1.526	77,80	22,20	109	15	87,90	12,10	11	1	91,67	8,33	5.469	1.542	7.011	78,01	21,99
Mércores	5.085	1.469	77,59	22,41	79	23	77,45	22,55	10	0	100,00	0,00	5.174	1.492	6.666	77,62	22,38
Xoves	4.607	1.497	75,48	24,52	90	13	87,38	12,62	10	0	100,00	0,00	4.707	1.510	6.217	75,71	24,29
Venres	4.443	1.436	75,57	24,43	83	18	82,18	17,82	14	0	100,00	0,00	4.540	1.454	5.994	75,74	24,26
Sábado	1.022	671	60,37	39,63	24	8	75,00	25,00	4	0	100,00	0,00	1.050	679	1.729	60,73	39,27
Domingo	475	349	57,65	42,35	11	8	57,89	42,11	2	0	100,00	0,00	488	357	845	57,75	42,25
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Polo que ó tipo de contrato se refire os traballadores con contrato indefinido se ven afectados en maior medida que os de contrato temporal, aínda que é preciso examinar a distribución por este concepto da poboación asalariada (Cadro 10.24)

■ Cadro 10.23

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Indefinidos	15.936	5.123	75,67	24,33	280	33	89,46	10,54	37	0	100,00	0,00	16.253	5.156	21.409	75,92	24,08
Temporais	10.491	3.156	76,87	23,13	161	24	87,03	12,97	24	0	100,00	0,00	10.676	3.180	13.856	77,05	22,95
San especificar	896	460	66,08	33,92	66	42	61,11	38,89	2	2	50,00	50,00	964	504	1.468	65,67	34,33
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

**Poboación ocupada asalariada.
Segundo tipo de contrato⁽¹⁾. Galicia 2010**

■ Cadro 10.24

	Nº	%
Contrato indefinido	646,5	74,90
Contrato temporal	216,7	25,10
Total	863,2	100,00

Elaboración propia.
(1) Datos en miles media anual.
Fonte: INE, EPA.

Tendo en conta a categoría dos traballadores accidentados, los artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción e minería sofren case o 38% dos accidentes (Cadro 10.25)

■ Cadro 10.25

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo
a categoría profesional* por gravidade. Galicia 2010.**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Traballadores non cualificados	5.871	2.421	70,80	29,20	91	20	81,98	18,02	9	0	100,00	0,00	5.971	2.441	8.412	70,98	29,02
Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	4.715	304	93,94	6,06	98	0	100,00	0,00	20	0	100,00	0,00	4.833	304	5.137	94,08	0,92
Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción, minería	12.435	1.114	91,78	8,22	190	3	98,45	1,55	17	0	100,00	0,00	12.642	1.117	13.759	91,88	8,12
Traballadores cualificados na agricultura e pesca	1.510	476	76,03	23,97	81	40	66,94	33,06	8	2	80,00	20,00	1.599	518	2.117	75,53	24,47
Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	1.587	3.048	34,24	65,76	16	22	42,11	57,89	1	0	100,00	0,00	1.604	3.070	4.674	34,32	65,68
Empregados de tipo administrativo	325	620	34,39	65,61	5	4	55,56	44,44	1	0	100,00	0,00	331	624	955	34,66	65,34
Técnicos e profesionais de apoio	612	368	62,45	37,55	13	2	86,67	13,33	3	0	100,00	0,00	628	370	998	62,93	37,07
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	197	362	35,24	64,76	9	8	52,94	47,06	2	0	100,00	0,00	208	370	578	35,99	64,01
Dirección empresas e administracións públicas	71	26	73,20	26,80	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	77	26	103	74,76	25,24
Forzas Armadas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,92	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CON 94).
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Se distinguen no cadro 10.26 os traballadores accidentados pola súa nacionalidade, analizados por cualificacións e provincias, estando condicionadas as súas cifras polo número de traballadores de cada unha delas.

■ Cadro 10.26

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por gravidade. Galicia 2010.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Europa	26.447	8.488	75,70	24,30	490	99	83,19	16,81	62	2	96,88	3,13	26.999	8.589	35.588	75,87	24,13
España	25.331	8.361	75,18	24,82	473	99	82,69	17,31	58	2	96,67	3,33	25.862	8.462	34.324	75,35	24,65
Alemaña	3	5	37,50	62,50	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	5	8	37,50	62,50
Bélxica	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
Bulgaria	25	1	96,15	3,85	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	25	1	26	96,15	3,85
Dinamarca	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Francia	13	4	76,47	23,53	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	13	4	17	76,47	23,53
Grecia	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Italia	27	10	72,97	27,03	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	28	10	38	73,68	26,32
Lituania	4	1	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
Moldavia	6	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Polonia	15	1	93,75	6,25	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	15	1	16	93,75	6,25
Portugal	812	68	92,27	7,73	12	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	828	68	896	92,41	7,59
Reino Unido	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
República Checa	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Romanía	180	26	87,38	12,62	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	184	26	210	87,62	12,38
Rusia	4	4	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	4	8	50,00	50,00
Suíza	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Ucraina	15	4	78,95	21,05	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	15	4	19	78,95	21,05
Resto de Europa	4	1	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
Asia	22	3	88,00	12,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	22	3	25	88,00	12,00
Indonesia	19	1	95,00	5,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	19	1	20	95,00	5,00
Resto de Asia	3	2	60,00	40,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	2	5	60,00	40,00
África	262	23	91,93	8,07	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	267	23	290	92,07	7,93
Alxeria	15	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	15	0	15	100,00	0,00
Angola	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Cabo Verde	12	3	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	12	3	15	80,00	20,00
Camerún	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Gambia	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Ghana	16	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	16	0	16	100,00	0,00
Marrocos	144	14	91,14	8,89	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	147	14	161	91,30	8,70
Mauritania	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Nixeria	4	2	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	2	6	66,67	33,33
Senegal	50	1	98,04	1,96	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	52	1	53	98,11	1,89
Resto de África	13	3	81,25	18,75	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	13	3	16	81,25	18,75
América	591	225	72,43	27,57	13	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	604	225	829	72,86	27,14
Arxentina	67	23	74,44	25,56	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	68	23	91	74,73	25,27
Bolivia	10	6	62,50	37,50	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	6	16	62,50	37,50
Brasil	67	38	63,81	36,19	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	68	38	106	64,15	35,85
Colombia	124	49	71,68	28,32	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	125	49	174	71,84	28,16
Chile	11	4	73,33	26,67	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	12	4	16	75,00	25,00
Cuba	27	8	77,14	22,86	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	28	8	36	77,78	22,22
Ecuador	43	13	76,79	23,21	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	46	13	59	77,97	22,03
México	3	1	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
República Dominicana	32	19	62,75	37,25	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	32	19	51	62,75	37,25
Paraguai	10	8	55,56	44,44	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	8	18	55,56	44,44
Perú	112	15	88,19	11,81	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	116	15	131	88,55	11,45
Uruguai	65	25	72,22	27,78	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	65	25	90	72,22	27,78
Venezuela	18	15	54,55	45,45	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	19	15	34	55,88	44,12
Resto América	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
Oceanía e Antártida	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Total	27.323	8.739	75,77	24,23	507	99	83,66	16,34	63	2	96,62	3,08	27.893	8.840	36.733	75,93	24,07

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.6 Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínanse especificamente os accidentes mortais ocorridos en 2010, supoñendo, por tanto, unha concreción dos datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade de apartados anteriores.

Na provincia de Pontevedra é onde máis accidentes mortais producíronse nunha cifra similar á da provincia da Coruña.

■ Cadro 10.27

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias. Galicia 2010.

En xornada de traballo In itinere	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08
	3	2	60,00	40,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	10	0	100,00	0,00	17	2	19	89,47	10,53
	Total	26	3	89,66	10,34	12	1	92,31	7,69	11	0	100,00	0,00	31	0	100,00	0,00	80	4	84	95,24

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Destacan os accidentes mortais ocorridos no desprazamento na xornada laboral (cadro 10.28) que supoñen case o 40% do total.

■ Cadro 10.28 Accidentes laborais mortais segundo o lugar do accidente por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%	Mulleres	Homes	Mulleres	%	Mulleres	Homes	Mulleres	%	Mulleres	Homes	Mulleres	%	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%	Mulleres
No centro ou lugar de traballo habitual	7	0	100,00	0,00	4	1	80,00	20,00	2	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	19	1	20	95,00	5,00
Noutro centro ou lugar de traballo	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33
En desprazamento na xornada laboral	14	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	11	0	100,00	0,00	33	0	33	100,00	0,00
In itinere	3	2	60,00	40,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	10	0	100,00	0,00	17	2	19	89,47	10,53
Total	26	3	89,66	10,34	12	1	92,31	7,69	11	0	100,00	0,00	31	0	100,00	0,00	80	4	84	95,24	4,76

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En termos absolutos, os sectores de construción e servizos representan o maior número de accidentes mortais ocorridos en 2010 (cadro 10.29). Relacionándoos coa poboación asalariada do cadro 10.5, vemos que agricultura e pesca, así como a construción, son unhas actividades con gran desproporción de accidentes mortais en relación coa poboación nela ocupada.

■ Cadro 10.29 Accidentes laborais mortais en xornada de traballo por sectores de actividade e provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	0	1	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
Pesca	4	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
Industria	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	11	0	11	100,00	0,00
Construción	5	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	14	0	14	100,00	0,00
Servizos	12	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	27	0	27	100,00	0,00
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Nas cualificacións mortais, destacan os accidentes ocorridos por choques ou golpes contra obxectos en movemento e os infartos e outras patoloxías no traumáticas. (Cadro 10.30)

■ Cadro 10.30 Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Afogados, sepultamentos	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Caidas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	2	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	8	1	9	88,89	11,11
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	4	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	20	0	20	100,00	0,00
Contacto con axente cortante ou punzante	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Esmagamentos por atrapamentos e amputacións	3	1	75,00	25,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Mordeduras, patadas, picaduras	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	10	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	19	0	19	100,00	0,00
Outros contactos	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Examínanse nos seguintes cadros distintas variables en la ocorrencia dos accidentes mortais

■ Cadro 10.31

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Lesións superficiais e feridas abertas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Fracturas de ósos	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Torceduras, escordaduras e distensións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Amputacións traumáticas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Conmocións e lesións internas	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Queimaduras, escaldaduras e conxelación	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Envenenamentos e infeccións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Afogamentos e asfixias	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Efectos do ruído, vibracións e presión	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Ambiente térmico e radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Lesións múltiples	6	1	85,71	14,29	3	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	22	1	23	95,65	4,35
Infartos, derrames e outras patoloxías non traumáticas	12	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	21	0	21	100,00	0,00
Outras non incluídas ou sen especificar	1	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.32

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Cabeza	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
Cranio	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Cara (agás ollos)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Ollos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Pescozo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Lombo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Tórax	7	1	87,50	12,50	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	12	1	13	92,31	7,69
Extremidades superiores (agas mans)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Mans	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Extremidades inferiores (agás pés)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Pés	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Lesións múltiples	12	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	15	0	100,00	0,00	36	0	36	100,00	0,00
Outras non incluídas ou sen especificar	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.33

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
EUROPA	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	20	0	100,00	0,00	62	2	64	96,88	3,13
España	22	1	95,65	4,35	8	1	88,89	11,11	10	0	100,00	0,00	18	0	100,00	0,00	58	2	60	95,24	4,76
Resto de Europa	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
ASIA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
ÁFRICA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
AMÉRICA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
OCEANÍA E ANTÁRTIDA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.34

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do traballo por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Primeira	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Segunda	3	1	75,00	25,00	2	1	66,67	333,33	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	9	2	11	81,82	18,18
Terceira	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Cuarta	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Quinta	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Sexta	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Sétima	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Oitava	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Novena	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Décima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Undécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Mayor da duodécima	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.35
Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do día por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
De 0 a 6 horas	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
6-8 horas	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
8-10 horas	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	13	0	13	100,00	0,00
10-12 horas	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	1	6	83,33	16,67
12-14 horas	1	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
14-16 horas	6	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	11	0	11	100,00	0,00
16-18 horas	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
18-20 horas	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
20-22 horas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
22-24 horas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Total	23	1	95,83	4,14	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.36
Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o día da semana por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Luns	3	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	3	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	12	1	13	92,31	7,69
Martes	4	1	80,00	20,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33
Mércores	5	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Xoves	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Venres	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	14	0	14	100,00	0,00
Sábado	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Domingo	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.37

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por provincias. Galicia 210.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Indefinidos	14	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	10	0	100,00	0,00	37	0	37	100,00	0,00
Temporais	8	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	11	0	100,00	0,00	24	0	24	100,00	0,00
Sen especificar	1	1	50,00	50,00	0	1	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	2	4	50,00	50,00
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.38

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o análise da causa por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Accidentes de tráfico	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
Infartos, derramos cerebrais e outras patoloxías	10	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	19	0	19	10,00	0,00
Outras causas	9	1	90,00	10,00	5	1	83,33	16,67	4	0	100,00	0,00	14	0	100,00	0,00	32	2	34	94,12	5,88
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

O tramo de idade entre os 45 e 54 anos (cadro 10.39) é o que reflicte maior número de accidentes mortais (un total de 29), e, aínda que este non é claramente representativo do risco, o exame de que manifestamente o maior número, 33, ocorre a aqueles traballadores con antigüidade no posto de traballo superior ós 3 anos (cadro 10.40) permitiría facer unha reflexión sobre, non só a inexperiencia senón tamén a confianza como factores importantes nestes sinistros.

Cadro 10.39

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais					
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres	
Menor de 16 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
De 16a 19 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
De 20 a 24 anos	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00	
De 25 a 34 anos	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00	
De 35 a 44 anos	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00	
De 45 a 54 anos	12	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	3	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	28	1	29	96,55	3,45	
De 55 a 65 anos	8	1	88,89	11,11	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	14	1	15	93,33	6,67	
Maior de 65 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00	
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08	

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.40

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
De 3 meses a 6 meses	4	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	11	0	11	100,00	0,00
De 6 meses a 1 ano	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
Máis de 3 anos	12	1	92,31	7,69	3	1	75,00	25,00	7	0	100,00	0,00	9	0	100,00	0,00	31	2	33	93,94	6,06
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90	10	10	0	100,00	0,00	21	0	100	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Resaltan nos accidentes mortais os operadores de instalacións e máquinas, e montadores e os artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción e minería que, sumados, representan case o 57% destes accidentes.

■ Cadro 10.41

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	6	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
De 3 meses a 6 meses	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
De 6 meses a 1 ano	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Máis de 3 anos	12	1	92,31	7,69	3	1	75,00	25,00	7	0	100,00	0,00	9	0	100,00	0,00	31	2	33	93,94	6,06
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90	10	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En accidentes mortais destacan claramente a construción e el transporte terrestre.

■ Cadro 10.42

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo categoría profesional* por provincias. Galicia 2010.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais					
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%	%
Trab. Non cualificados	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00	
Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	5	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	20	0	20	100,00	0,00	
Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción, minaría	7	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	17	0	17	100,00	0,00	
Traballadores cualificados na agricultura e pesca	3	1	75,00	25,00	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	8	2	10	80,00	20,00	
Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00	
Empregados de tipo administrativo	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00	
Técnicos e profesionais de apoio	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00	
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00	
Dirección empresas e administracións públicas	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00	
Forzas Armadas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
																	0	0	0			
Total	23	1	95,83	4,17	9	1	90,00	10,00	10	0	100,00	0,00	21	0	100,00	0,00	63	2	65	96,92	3,08	

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 94.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.43

**Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas*
por provincias. Galicia 2010.**

		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Totais		Total
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
2	Silvicultura e explotacións forestais	0	0	1	0	1	0	2	0	4	0	4
3	Pesca e acuicultura	4	0	1	1	0	0	2	0	7	1	8
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
11	Fabricación de bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	0	0	0	0	1	0	2	0	3	0	3
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1	0	0	0	1	0	1	0	3	0	3
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Fabricación de mobles	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
32	Outras industrias manufactureras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
41	Construción de edificios	3	0	0	0	1	0	1	0	5	0	5
42	Enxeñaría civil	1	0	1	0	1	0	0	0	3	0	3
43	Actividades de construción especializada	1	0	0	0	1	0	4	0	6	0	6
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	1	0	1	0	1	0	1	0	4	0	4
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Transporte terrestre e por tubaxe	3	0	2	0	3	0	3	0	11	0	11
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	1	0	0	0	0	0	1	0	2	0	2
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
53	Actividades postais e de correos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55	Servizos de aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56	Servizos de comidas e bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58	Edición	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61	Telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75	Actividades velerinarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77	Actividades de aluguer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
78	Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79	Actividades de seguranza e investigación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxil. das empresas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	4	0	1	0	0	0	0	0	5	0	5
85	Educación	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
86	Actividades sanitarias	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
87	Asistencia en establecementos residenciais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90	Actividades de creación artística e espectáculos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
94	Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
96	Outros servizos persoais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	23	1	9	1	10	0	21	0	63	2	65

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.44 **Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2009/2010**

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.
A Coruña	17.067	15.664	-8,22	226	248	9,73	30	24	-20,00	17.323	15.936	-8,01
Lugo	3.781	3.513	-7,09	58	77	32,76	15	10	-33,33	3.854	3.600	-6,59
Ourense	3.549	3.509	-1,13	49	52	6,12	7	10	42,86	3.605	3.571	-0,94
Pontevedra	14.497	13.376	-7,73	216	229	6,02	22	21	-4,55	14.735	13.626	-7,53
Total	38.894	36.062	-7,28	549	606	10,38	74	65	-12,16	39.517	36.733	-7,05

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar.

10.7 Evolución da sinistralidade laboral

O total de accidentes en xornada de traballo experimentou, en 2010, un descenso do 7,05%, feito que, na mesma proporción ocorre nos accidentes leves, incrementándose os graves e descendendo os mortais 12,16%.

Tamén se experimenta unha diminución nos accidentes de trabalo “in itinere” (cadro 10.45) nos que supón un 2,88% menos en relación co ano anterior; apreciándose, sen embargo, incremento nas cualificacións graves e mortais.

Cadro 10.45 **Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia 2009/2010**

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.
A Coruña	1.562	1.550	-0,77	35	25	-28,57	3	5	66,67	1.600	1.580	-1,25
Lugo	270	300	11,11	7	13	85,71	2	3	50,00	279	316	13,26
Ourense	242	272	12,40	7	7	0,00	0	1	-	249	280	12,45
Pontevedra	1.920	1.745	-9,11	37	45	21,62	9	10	11,11	1.966	1.800	-8,44
Total	3.994	3.867	-3,18	86	90	4,65	14	19	35,71	4.094	3.976	-2,88

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo.

Polo que a sectores económicos se refire (cadro 10.46), se aprecia diminución en todos os sectores menos o mar:

Cadro 10.46 **Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2009/2010**

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.	2009	2010	% Var.
Agricultura	1.450	1.391	-4,07	65	87	33,85	6	5	-16,67	1.521	1.483	-2,50
Mar	1.204	1.256	4,32	42	59	40,48	8	8	0,00	1.254	1.323	5,50
Industria	12.138	10.933	-9,93	124	138	11,29	14	11	-21,43	12.276	11.082	-9,73
Construción	8.411	7.370	-12,38	154	146	-5,19	24	14	-41,67	8.589	7.530	-12,33
Servizos	15.691	15.112	-3,69	164	176	7,32	22	27	22,73	15.877	15.315	-3,54
Total	38.894	36.062	-7,28	549	606	10,38	74	65	-12,16	39.517	36.733	-7,05

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo.

Na clasificación por actividades económicas (cadro 10.47), as distintas clases de construción, ao igual que o ano anterior, seguen sendo as actividades que mais sinistralidade rexistran con gran diferenza coas demais.

■ Cadro 10.47 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2009-2010**

Nº de orde	2009		Nº de orde	2010	
	Actividade	Nº acc.		Actividade	Nº acc.
1	Construción de edificios	3.998	1	Actividades de construción especializada	3.547
2	Actividades de construción especializada	3.753	2	Construción de edificios	3.136
3	Comercio ao retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	2.512	3	Comercio ao retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	2.454
4	Comercio por xunto e interm. agás vehic. motor	2.104	4	Comercio por xunto e interm. agás vehic. motor	2.006
5	Fabricación doutro material de transporte	2.095	5	Industria da alimentación	1.909
6	Industria da alimentación	1.988	6	Fabricación doutro material de transporte	1.790
7	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.938	7	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.784
8	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.479	8	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.469
9	Pesca e acuicultura	1.254	9	Pesca e acuicultura	1.323
10	Transporte terrestre e por tubaxe	1.147	10	Servizos de comidas e bebidas	1.207

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Tomando como referencia unha serie de anos (cadro 10.48), desde 2000, pode verse que a tendencia crecente, despois do paréntese do ano 2003, cambiou a partir do ano 2008, aínda que é menos significativo o descenso no 2010 que no ano anterior.

■ Cadro 10.48 **Evolución da sinistralidade laboral. Galicia. 2000-2010. Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.**

Anos	Leves	Var. %	Graves	Var. %	Mortais	Var. %	Total	Var. %	Var. Anos
2000	42.617	-	849	-	124	-	43.590	-	-
2001	45.347	6,41	950	11,90	99	-20,16	46.396	6,44	2000-2001
2002	46.584	2,73	908	-4,42	102	3,03	47.594	2,58	2001-2002
2003	45.088	-3,21	1.006	10,79	94	-7,84	46.188	-2,95	2002-2003
2004	46.118	2,28	1.076	6,96	86	-8,51	47.280	2,36	2003-2004
2005	46.900	1,70	1.001	-6,97	101	17,44	48.002	1,53	2004-2005
2006	47.540	1,36	949	-5,19	78	-22,77	48.567	1,18	2005-2006
2007	50.934	7,14	834	-12,12	75	-3,85	51.843	6,75	2006-2007
2008	49.594	-2,63	698	-16,31	71	-5,33	50.363	-2,85	2007-2008
2009	38.877	-21,61	548	-21,49	74	4,23	39.499	-21,57	2008-2009
2010	36.062	-7,24	606	10,58	65	-12,16	36.733	-7,00	2009-2010

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.8 Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

Nos seguintes cadros as cifras son as reflectidas nas estatísticas do Ministerio de Traballo e Inmigración que, como pode verse, presentan disparidades coas estudadas anteriormente.

Analizando as cifras globais de accidentes ocorridos en tódalas comunidades autónomas (cadro 10.49), Galicia, en 2010, ocupa o quinto lugar, precedida por Cataluña, Andalucía, Madrid e Comunidade Valenciana.

En accidentes mortais ocupa o cuarto lugar.

Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade. Por comunidade autónoma. 2010.

■ Cadro 10.49

	Total	Leves	Graves	Mortais
Total	553.915	548.554	4.805	556
Andalucía	88.999	87.844	1.068	87
Aragón	14.789	14.668	98	23
Asturias	15.147	14.999	132	16
Baleares	16.311	16.201	99	11
Canarias	25.376	25.181	178	17
Cantabria	5.957	5.868	76	13
C. A Mancha	25.985	25.755	201	29
C. León	28.697	28.376	281	40
Cataluña	96.497	95.729	706	62
C. Valenciana	46.783	46.296	444	43
Extremadura	11.057	10.869	174	14
Galicia	34.721	34.079	581	61
Madrid	83.404	82.975	366	63
Murcia	15.499	15.366	105	28
Navarra	8.478	8.405	63	10
País Vasco	30.835	30.606	196	33
A Ríoxa	3.988	3.952	30	6
Ceuta	821	819	2	-
Melilla	571	566	5	-

Elaboración propia.

Fuente: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Avance anuario 2010.

No cadro 10.50 se efectúa la distribución total dos accidentes en xornada de trabalo e “in itinere”.

Accidentes de traballo con baixa, por comunidade autónoma. 2010

■ Cadro 10.50

	Total	En xornada de traballo	In itinere
Total	627.876	553.915	73.961
Andalucía	101.571	88.999	12.572
Aragón	16.657	14.789	1.868
Asturias	16.770	15.147	1.623
Baleares	18.198	16.311	1.887
Canarias	28.303	25.376	2.927
Cantabria	6.920	5.957	963
C. A Mancha	27.852	25.985	1.867
C. León	31.394	28.697	2.697
Cataluña	111.544	96.497	15.047
C. Valenciana	52.828	46.783	6.045
Extremadura	11.812	11.057	755
Galicia	38.422	34.721	3.701
Madrid	98.275	83.404	14.871
Murcia	17.611	15.499	2.112
Navarra	9.380	8.478	902
País Vasco	34.402	30.835	3.567
A Ríoxa	4.357	3.988	369
Ceuta	929	821	108
Melilla	651	571	80

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Anuario 2010.

10.9 Índices de incidencia

O índice de incidencia reflicte a relación entre o número de accidentes e traballadores expostos. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa no centro de traballo e a poboación exposta á continxencia de accidentes laborais, con cifras procedentes das estatísticas do Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Iso danos unha visión máis axustada da sinistralidade e a súa relación coas persoas expostas, xa que o exame das cifras absolutas, por si só, non reflicte unha visión proporcional de número de traballadores/accidentes.

**Índices de incidencia de accidentes
en jornada de trabajo por
comunidad autónoma. 2010.**

■ **Cadro 10.51**

Total	3.764,8
Andalucía	3.591,5
Aragón	3.360,6
Asturias	4.837,2
Baleares	4.936,6
Canarias	4.303,8
Cantabria	3.393,4
C. A Mancha	4.465,6
C. León	3.897,2
Cataluña	3.759,7
C. Valenciana	3.368,4
Extremadura	3.422,5
Galicia	4.253,7
Madrid	3.426,8
Murcia	3.554,5
Navarra	3.811,6
País Vasco	4.128,9
A Rioxa	3.927,4
Ceuta	4.797,6
Melilla	3.749,1

Elaboración propia.
Por 100.000 traballadores.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.
Avance Anuario 2010.

De acordo con estes datos (cadro 10.51), Galicia, no total de accidentes, está por enriba do índice estatal, tendo catro comunidades maior índice de incidencia.

Índice de incidencia de accidentes mortais en xornada de traballo por comunidade autónoma. 2010

■ Cadro 10.52

Total	
	3,78
Andalucía	3,51
Aragón	5,23
Asturias	5,11
Baleares	3,33
Canarias	2,88
Cantabria	7,14
C. A Mancha	4,98
C. León	5,43
Cataluña	2,42
C. Valenciana	3,10
Extremadura	4,33
Galicia	7,47
Madrid	2,59
Murcia	6,42
Navarra	4,50
País Vasco	4,42
A Rioxa	5,91
Ceuta	-
Melilla	-

Elaboración propia.
Por 100.000 traballadores.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

No que se refire ó índice de incidencia referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o primeiro lugar das Comunidades cun índice que está case 4 puntos por enriba da media estatal.

Na distribución provincial (cadro 10.53), las provincias de A Coruña e Pontevedra, en 2010, teñen un índice de incidencia similar en Galicia no total de accidentes, destacando Lugo e Ourense no correspondente aos accidentes mortais.

**Índice de incidencia de sinistralidade.
Por provincias. Galicia. 2010**

■ Cadro 10.53

	Total	Mortais
Galicia	4.253,7	7,47
A Coruña	4.413,5	6,59
Lugo	3.443,3	9,10
Ourense	4.006,5	9,97
Pontevedra	4.409,3	7,32

Elaboración propia.
Por 100.000 traballadores.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Avance Anuario 2010.

Nun exame da evolución rexistrada nos últimos anos pode verse que, claramente, diminuíron os índices de incidencia en relación con todos os anos anteriores, tanto no total de sinistralidade, como no relativo aos accidentes mortais.

Se reflicten no cadro 10.54 os índices de incidencia por sectores e cualificación dos accidentes facilitados pola Comunidade Autónoma que, aínda coa disparidade consecuente da existente coas cifras do Ministerio, permite ter unha visión ampla de varios factores.

Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 2000-2010

■ Cadro 10.54

	Total accidentes	Accidentes mortais
2000	6.158,30	18,50
2001	6.273,20	12,40
2002	6.082,60	13,30
2003	5.884,90	12,60
2004	5.756,00	9,80
2005	5.687,30	10,90
2006	5.732,80	8,80
2007	5.803,30	7,80
2008	5.613,30	8,50
2009	4.713,60	8,60
2010	4.253,70	7,47

Elaboración propia.

Por cen mil traballadores.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Avance anuario 2010.

■ Cadro 10.55

Índice de incidencia por sectores. Galicia 2010

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais			Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	
Agricultura	17.641	22.960	40.601	5.572,25	1.777,00	3.426,02	311,77	139,37	214,28	22,67	4,36	12,31	5.906,69	1.920,73		3.652,61
Pesca	16.229	5.547	21.776	6.759,50	2.866,41	5.767,82	301,93	180,28	270,94	43,13	18,03	36,74	7.104,56	3.064,72		6.075,50
Industria	100.235	40.235	140.470	9.136,53	4.411,58	7.783,16	129,70	19,88	98,24	10,97	0,00	7,83	9.277,20	4.431,46		7.889,23
Construción	74.764	7.028	81.792	9.756,03	1.081,39	9.010,66	192,61	28,46	178,50	18,73	0,00	17,12	9.967,37	1.109,85		9.206,28
Servizos	229.043	293.784	522.827	3.838,14	2.151,58	2.890,44	56,32	16,00	33,66	11,79	0,00	5,16	3.906,25	2.167,58		2.929,26
Total	437.912	369.554	807.466	6.239,38	2.364,74	4.466,07	115,78	26,79	75,05	14,39	0,54	8,05	6.369,55	2.392,07		4.549,17

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.10 Enfermidades profesionais

Os datos referentes a enfermidades profesionais, seguen sen ofrecer pouca fiabilidade pola falta, en moitos casos, de determinación e declaración das mesmas, o que se advirte co simple exame das cifras, polo que, simplemente a título de coñecemento, se facilitan os cadros correspondentes.

Cadros 10.56 a 10.63 inclusive

Enfermidades profesionais con baixa. Por provincias. Galicia 2010

■ Cadro 10.56

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	E.P.			% Total	E.P.			% Total
	Homes	Mulleres	Total		Homes	Mulleres	Total	
A Coruña	122	133	255	31,80	79	47	126	32,73
Lugo	19	27	46	5,74	10	4	14	3,64
Ourense	66	47	113	14,09	42	11	53	13,77
Pontevedra	221	167	388	48,38	109	83	192	49,87
Total	428	374	802	100	240	145	385	100

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade. Galicia 2010

■ Cadro 10.57

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	E.P.			% Total	E.P.			% Total
	Homes	Mulleres	Total		Homes	Mulleres	Total	
Agricultura	3	5	8	1,00	2	1	3	0,78
Pesca	10	1	11	1,37	2	0	2	0,52
Industria	240	171	411	51,18	153	48	201	52,21
Construción	72	0	72	8,97	34	3	37	9,61
Servizos	104	197	301	37,48	49	93	142	36,88
Total	429	374	803	100,00	240	145	385	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Enfermedades profesionales. Segundo estratos de idade. Galicia 2010.

Cadro 10.58

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	E.P.			% Total	E.P.			% Total
	Homes	Mulleres	Total		Homes	Mulleres	Total	
Menores de 20	2	2	4	0,50	1	0	1	0,26
20-24	12	3	15	1,87	6	10	16	4,16
25-29	35	22	57	7,10	9	10	19	4,94
30-34	60	58	118	14,69	23	19	42	10,91
35-39	97	48	145	18,06	37	32	69	17,92
40-44	64	76	140	17,43	39	24	63	16,36
45-49	58	89	147	18,31	31	27	58	15,06
50-54	57	51	108	13,45	46	18	64	16,62
55-59	35	18	53	6,60	37	4	41	10,65
60-64	9	7	16	1,99	9	1	10	2,60
65 ou maior	0	0	0	0,00	2	0	2	0,52
Total	429	374	803	100,00	240	145	385	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Enfermedades profesionales. Segundo nacionalidade. Galicia 2010

Cadro 10.59

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	E.P.			% Total	E.P.			% Total
	Homes	Mulleres	Total		Homes	Mulleres	Total	
Europa								
España	413	366	779	97,01	225	142	367	95,32
Portugal	7	4	11	1,37	11	3	14	3,64
Romanía	1	1	2	0,25	1	0	1	0,26
Resto Europa	0	1	1	0,12	1	0	1	0,26
América								
Arxentina	2	1	3	0,37	0	0	0	0,00
Colombia	2	0	2	0,25	0	0	0	0,00
Uruguai	2	0	2	0,25	0	0	0	0,00
Resto América	2	0	2	0,25	1	0	1	0,26
África								
Marrocos	0	1	1	0,12	1	0	1	0,26
Total	429	374	803	100,00	240	145	385	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Enfermedades profesionales. Segundo grupo de E.P. Galicia 2010

■ Cadro 10.60

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	E.P.			% Total	E.P.			% Total
	Homes	Mulleres	Total		Homes	Mulleres	Total	
Grupo 1	19	12	31	3,86	10	11	21	5,45
Grupo 2	346	320	666	82,94	146	110	256	66,49
Grupo 3	9	12	21	2,62	2	1	3	0,78
Grupo 4	36	10	46	5,73	75	8	83	21,56
Grupo 5	17	20	37	4,61	6	15	21	5,45
Grupo 6	2	0	2	0,25	1	0	1	0,26
Total	429	374	803	100,00	240	145	385	100,00

Grupo 1: E.P. causadas por axentes químicos.

Grupo 2: E.P. causadas por axentes físicos.

Grupo 3: E.P. causadas por axentes biolóxicos.

Grupo 4: E.P. causadas por inhalación de substancias e axentes non comprendidos noutros apartados.

Grupo 5: E.P. da pel causadas por substancias e axentes non comprendidos nalgún dos outros apartados.

Grupo 6: E.P. causadas por axentes carcinógenos.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.61

Enfermedades profesionales. Segundo grupo de E.P. e provincia. Galicia 2010

	Enfermedades profesionales con baixa								Enfermedades profesionales sen baixa							
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Grupo 1	13	5,10	0	0,00	2	1,77	16	4,12	7	5,56	0	0,00	0	0,00	14	7,29
Grupo 2	211	82,75	27	58,70	88	77,88	339	87,37	87	69,05	6	42,86	21	39,62	142	73,96
Grupo 3	8	3,14	1	2,17	1	0,88	11	2,84	2	1,59	0	0,00	0	0,00	1	0,52
Grupo 4	9	3,53	13	28,26	14	12,39	10	2,58	23	18,25	7	50,00	32	60,38	21	10,94
Grupo 5	12	4,71	5	10,87	8	7,08	12	3,09	6	4,76	1	7,14	0	0,00	14	7,29
Grupo 6	2	0,78	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,79	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Total	255	100,00	46	100,00	113	100,00	388	100,00	126	100,00	14	100,00	53	100,00	192	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.62

Enfermedades profesionales con baixa. Segundo grupo de E.P. e sector de actividade. Galicia 2010

	Enfermedades profesionales con baixa															
	Agricultura				Pesca				Industria				Construción			
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
Grupo 1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	11	57,89	3	25,00	6	31,58	0	0,00	2	10,53
Grupo 2	2	0,58	4	1,25	9	2,60	1	0,31	191	55,20	151	47,19	59	17,05	85	24,57
Grupo 3	0	0,00	1	8,33	0	0,00	0	0,00	2	22,22	0	0,00	0	0,00	7	77,78
Grupo 4	1	2,78	0	0,00	0	0,00	30	83,33	7	70,00	4	11,11	0	0,00	1	2,78
Grupo 5	0	0,00	0	0,00	1	5,88	0	0,00	4	23,53	10	50,00	3	17,65	9	52,94
Grupo 6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.62 b

**Enfermidades profesionais sen baixa. Segundo grupo de E.P.
e sector de actividade. Galicia 2010.**

	Enfermidades profesionais sen baixa																							
	Agricultura				Pesca				Industria				Construción				Servizos				TOTAIS			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Grupo 1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	40,00	3	27,27	2	20,00	1	9,09	4	40,00	7	63,64	10	100,00	11	100,00
Grupo 2	1	0,68	0	0,00	2	1,37	0	0,00	77	52,74	36	32,73	22	15,07	2	1,82	44	30,14	72	65,45	146	100,00	110	100,00
Grupo 3	0	0,00	1	0,00	0	0,00	0	0,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	100,00	1	0,00
Grupo 4	1	1,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	67	89,33	3	37,50	6	8,00	0	0,00	1	1,33	5	62,50	75	100,00	8	100,00
Grupo 5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	50,00	6	40,00	3	50,00	0	0,00	0	0,00	9	60,00	6	100,00	15	100,00
Grupo 6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,00	0	0,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.63

Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2010

	AXENTE	Con baixa				Sen baixa			
		Homes	Mulleres	Total	%	Homes	Mulleres	Total	%
Grupo 1	Metais	10	4	14	1,74	1	2	3	0,78
	Metaloideos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Halóxenos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácidos inorgánicos	0	0	0	0,00	3	0	3	0,78
	Ácidos orgánicos	1	1	2	0,25	0	0	0	0,00
	Alcohois e fenois	0	1	1	0,12	1	3	4	1,04
	Aldehídos	0	0	0	0,00	1	0	1	0,26
	Alifáticos	2	1	3	0,37	0	2	2	0,52
	Aminas e hidracinas	0	0	0	0,00	1	0	1	0,26
	Amoníaco	0	1	1	0,12	0	1	1	0,26
	Aromáticos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cetonas	0	1	1	0,12	1	0	1	0,26
	Epóxidos	3	1	4	0,50	0	2	2	0,52
	Ésteres	0	0	0	0,00	0	1	1	0,26
	Éteres	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Glicois	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Isocianatos	2	2	4	0,50	0	0	0	0,00
	Nitroderivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Organoclorados e organofosforados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Óxidos	0	0	0	0,00	2	0	2	0,52
	Sulfuros	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
Grupo 2	Hipoacusia ou xordeira provocada polo ruído	1	0	1	0,12	33	0	33	8,57
	Enfermidades osteoarticulares ou anxioneuróticas provocadas polas vibracións mecánicas	2	2	4	0,50	1	1	2	0,52
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades das bolsas serosas debidas á presión, celulite subcutánea	17	3	20	2,49	6	2	8	2,08
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades por fatiga e inflamación das vañas tendinosas, de tecidos peritendinosos e insercións musculares e tendinosas	271	237	508	63,26	90	65	155	40,26
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: arrincamento por fatiga das apófises espinosas	0	2	2	0,25	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: parálise dos nervios por mor da presión	45	65	110	13,70	16	36	52	13,51
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: lesións do menisco	5	1	6	0,75	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por compresión ou descompresión atmosférica	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por radiacións ionizantes	0	1	1	0,12	0	0	0	0,00
	Enfermidades oftalmolóxicas por mor de exposicións a radiacións ultravioletas	1	5	6	0,75	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por enerxía radiante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nódulos das cordas vocais a causa dos esforzos sostidos da voz por motivos profesionais	2	4	6	0,75	0	6	6	1,56
	Nistagmus dos mineiros	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
Grupo 3	Enfermidades infecciosas causadas polo traballo das persoas que se ocupan da prevención, asistencia médica e actividades nas que se ten probado un risco de infección (excluídos aqueles microorganismos incluídos no grupo 1 do R.D. 644/1997)	6	11	17	2,12	0	0	0	0,00
	Enfermidades infecciosas ou parasitarias transmitidas ao home polos animais ou polos seus produtos e cadáveres	1	1	2	0,25	2	1	3	0,78
	Paludismo, amebiasis, tripanosomiasis, dengue, febre amarela,...	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
	Enfermidades infecciosas e parasitarias non contempladas noutros apartados: micose, leishmaniasis e helmintiasis	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
Grupo 4	Po de sílice libre	20	4	24	2,99	49	1	50	12,99
	Po de carbón	0	0	0	0,00	1	0	1	0,26
	Po de amianto (asbesto)	2	0	2	0,25	14	0	14	3,64
	Outros pos de minerais (talco, caolín, terra de batán, bentonita, sepiolita, mica, outros silicatos naturais)	6	0	6	0,75	5	0	5	1,30
	Metais sinterizados, compostos de carburos metálicos de alto punto de fusión e metais de ligazón de baixo punto de fusión	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Escouras de Thomas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Neumocomiose por po de aluminio	1	0	1	0,12	1	0	1	0,26
	Substancias de alto peso molecular (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	4	2	6	0,75	3	2	5	1,30
	Substancias de baixo peso molecular (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias quimico-plásticas, aditivos, etc.)	3	4	7	0,87	2	5	7	1,82
	Antimonio e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio (glicinio) e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 5	Substancias de baixo peso molecular por debaixo dos 1000 daltons (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias quimico-plásticas, aditivos, disolventes, conservantes, catalizadores, perfumes, adhesivos, acrilatos, resinas,...)	12	14	26	3,24	6	11	17	4,42
	Axentes e substancias de alto peso molecular, por enriba dos 1000 daltons (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou microorganismos)	4	4	8	1,00	0	2	2	0,52
	Substancias fotosensibilizantes exógenas	0	1	1	0,12	0	2	2	0,52
	Axentes infecciosos	1	1	2	0,25	0	0	0	0,00
Grupo 6	Amianto (Asbesto)	1	0	1	0,12	1	0	1	0,26
	Aminas aromáticas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Arsénico e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Benceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Bis-(cloro-metil) éter	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cadmio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	cloruro de vinilo monómero	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cromo VI e compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Hidrocarburos aromáticos policíclicos (PAH), produtos de destilación do carbón: feluxe, alcatrán, betume, brea, antraceno, aceites minerais, parafina bruta e aos compostos, produtos, residuos destas substancias e a outros factores cancerixenos	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
	Níquel e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de madeira dura	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radiación ionizante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Aminas(primarias, secundarias...) e hidracinas aromáticas e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nitroenceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácido cianhídrico, cianuros...	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
TOTAL		429	374	803	100,00	240	145	385	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

11.1 Folgas

É necesario sinalar con carácter previo que, á hora de examinar as cifras referentes ás folgas, tómanse estes datos coas reservas obrigadas pola disparidade que reflicten, segundo sexan ofrecidas polos distintos organismos oficiais ou os axentes sociais, sobre todo no aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

As fontes de información son os cuestionarios estatísticos que cumprimentan, para cada unha das folgas o peches patronais, as unidades administrativas competentes das Comunidades Autónomas e a Dirección Xeral de Traballo do Ministerio de Traballo e Inmigración, dependendo do ámbito territorial de convocatoria do conflito. Este conxunto de información é remitido mensualmente á Subdirección Xeral de Estatística do Departamento, para a elaboración da correspondente estatística.

Ademais, posto que non existe obriga formal, por parte das empresas, de comunicar á autoridade laboral o número de traballadores participantes nas folgas, as autoridades laborais provinciais conseguen dicha información a través dalgunhas das seguintes fontes: consulta directa ás empresas, consulta ás organizacións patronais e sindicais, ou ben, facendo seguimento das folgas mediante enquisas.

A información ofrecida neste apartado refírese a todas as folgas das que se tivo coñecemento, exista ou non constancia administrativa previa da súa convocatoria, agás os seguintes tipos de folgas:

- As que non implican xornadas non traballadas, como as clamadas folgas de celo.
- As de duración inferior a una hora.
- As que se refiren a actividades convencionalmente non produtivas: folgas de estudantes, de consumidores, etc.
- As que afectan a colectivos sen dereito a folga: persoal militar e das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado.

A unidade folga, obxecto da estatística, asóciase á unidade de convocatoria, independentemente do seu ámbito territorial, sectorial e temporal, así como do seu carácter continuo ou descontinuo.

Nas folgas desenvolvidas no ano inclúense todas as que tiveran incidencia no mesmo, podendo comezar nese ano ou en períodos anteriores.

Enténdese por centros de traballo e equipos “convocados”, aqueles centros e os seus respectivos equipos que pertencen ao ámbito de convocatoria da folga, podendo participar ou non na mesma.

Por traballadores/as participantes enténdese o número de traballadores/as que efectivamente participaron na folga suspendendo o seu traballo, xa sexa durante todo o tempo de duración do conflito ou nunha parte do mesmo.

O número de xornadas non traballadas obtense, nos conflitos de días completos e con participación constante, multiplicando o número de traballadores/as participantes polo número de días laborais de duración do conflito; nos conflitos nos que a participación non é constante e/ou a interrupción do traballo non afecta á xornada completa (entendendo por xornada completa a xornada laboral habitual que realiza un traballador sen incluír, en ningún caso, as horas extraordinarias), o cálculo das xornadas non traballadas en cada folga obtense multiplicando o número de traballadores/as que participaron cada un dos días de duración da folga pola parte de xornada non traballada cada día e sumando este resultado para todos os días de duración.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilízase unha soa vez o número de folgas, cadros de persoal das empresas e traballadores/as afectados, co fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, si se suman no caso anteriormente mencionado.

Considéranse folgas de ámbito provincial as que afectan só a unha provincia. Á hora de contabilizar as folgas provinciais, aténdese ao concepto “folgaprovincia”. Trátase dun concepto estatístico que ten por obxecto medir a incidencia ou a repercusión que a folga tivo en cada provincia, só dentro do seu respectivo ámbito territorial.

Nas folgas de ámbito autonómico, cada convocatoria de folga considérase un só conflito, independentemente do número de provincias ás que afecte.

Sen entrar en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación no tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, pódese dar un cadro xeral das consideradas neste momento desde 2001 a 2010 a nivel estatal (cadro 11.1) que permite observar que, se ben existiu una evolución crecente do número de folgas, no ano 2010 diminúe en relación co ano anterior e, en todos os parámetros, apréciase un descenso en relación cos anos anteriores. Claramente o número de traballadores participantes nas xornadas non traballadas reflicte un considerable descenso.

■ Cadro 11.1 Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 2001 - 2010

	Folgas	Participantes ⁽¹⁾	Xornadas non traballadas ⁽¹⁾	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
2001	737	1.242,5	1.917,0	574.648	5.885,9
2002	684	4.582,2	4.938,5	2.063.113	17.390,8
2003	674	728,5	789,0	587.485	4.702,7
2004	707	555,8	4.472,2	74.615	1.607,1
2005	669	331,3	758,9	42.055	1.454,3
2006	779	499,2	927,4	130.298	1.504,2
2007	751	492,1	1.182,7	45.235	1.429,2
2008	810	542,5	1.508,7	581.350	5.860,4
2009	1.001	653,4	1.290,8	105.830	1.502,5
2010	986	340,8	671,5	46.393	1.332,7

(1) Datos en miles.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Como pode verse no cadro 11.2 foron realizadas, durante 2010, 6 folgas autonómicas, 2 de sector e 4 de empresa, analizando este número polas causas ou motivos da convocatoria no cadro 11.3.

Folgas de ámbito autonómico convocadas, non realizadas e realizadas. Ano 2010

■ Cadro 11.2

ÁMBITO	F olgas		
	Convocadas	Non realizadas	Realizadas
Empresa	6	2	4
Sector	3	1	2
Totais	9	3	6

Fonte: Consellería de Trabajo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Cadro 11.3
**Folgas de ámbito automático desenvolvidas no ano 2010,
segundo o motivo ou a causa da convocatoria**

Empresa Sector	11	12	13	14	20	21	22	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
1						1				1			1			1		4
2																1		2
Total	1	0	0		0	0	0			0	0	0	1	0	0	0	0	6

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo										Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva									
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio (12).- Presión pola negativa a revisar un convenio (13).- Presión durante a negociación dun convenio (14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente (30).- Conflitos relacionados con causas sindicais (40).- Conflitos de solidariedade (50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social (60).- Conflitos por outras causas non laborais										(20).- Reconvención industrial (21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial) (22).- Organización/sistemas de traballo (23).- Incumprimento de acordos ou normas legais (24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias (25).- Incumprimento de acordos ou normas legais (26).- Falta de pagamento de salarios (27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio (28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio (29).- Outras causas laborais									

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Polo que se refire ás folgas provinciais (cadro 11.4), no 2010 foron realizadas 88, resaltando, en número de folgas, a provincia de Pontevedra e destacando significativamente nesta última o número de traballadores/as participantes e xornadas non traballadas.

Cadro 11.4
**Folgas de ámbito provincial convocadas, non realizadas e realizadas, días de folga,
traballadores participantes e xornadas non traballadas. Ano 2010**

Provincia	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas	% de Traballadores participantes
	Convocadas	Non realizadas	Realizadas				
A Coruña	63	28	35	439	2.848	6.276,25	20,63
Lugo	6	2	6	55	765	609,50	5,54
Ourense	5	2	3	9	312	782,00	2,26
Pontevedra	65	22	44	202	9.878	15.033,00	71,56
Totais	139	54	88	705	13.803	22.700,75	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Das 88 folgas de carácter provincial realizadas na Comunidade Autónoma, 86 fórono de empresa e 2 de sector (cadro 11.5).

Folgas de ámbito provincial, de empresa e de sector, realizadas no ano 2010, con indicación dos centros de traballo e cadro de persoal convocados, traballadores participantes, días de duración, xornadas non traballadas

Cadro 11.5

		Realizadas	Centros de traballo	Cadro de persoal	Traballadores participantes	Días de duración	Xornadas non traballadas
A Coruña	Empresa	35	94	8.201	2.848	439	6.276,25
	Sector						
Total		35	94	8.201	2.848	439	6.276,25
Lugo	Empresa	6	63	1.702	765	55	609,50
	Sector						
Total		6	63	1.702	765	55	609,50
Ourense	Empresa	3	3	418	312	9	782,00
	Sector						
Total		3	3	418	312	9	782
Pontevedra	Empresa	42	183	17.755	4.078	200	9.233,00
	Sector	2	1.150	10.500	5.800	2	5.800
Total		44	1.333	28.255	9.878	202	15.033
GALICIA	Empresa	86	343	28.076	8.003	703	16.901
	Sector	2	1.150	10.500	5.800	2	5.800
Total provincial		88	1.493	38.576	13.803	705	22.700,75

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

A causa de “falta de pago de salarios” é o motivo específico mais frecuente das folgas realizadas no ano 2010, seguíndolle en número a regulación de emprego (cadro 11.6).

Cadro 11.6

Folgas de ámbito provincial realizadas no ano 2010, segundo o motivo ou a causa da convocatoria

	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
A Coruña			2			7	1		1	2	10	1		11					35
Lugo	2					3				1									6
Ourense						1			1		1			1				1	3
Pontevedra	1		2			3	5		4	9	16		2				2		44
Total	3		4			14	6		6	12	27	1	2	12			2	1	88

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio (12).- Presión pola negativa a revisar un convenio (13).- Presión durante a negociación dun convenio (14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente (30).- Conflitos relacionados con causas sindicais (40).- Conflitos de solidariedade (50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social (60).- Conflitos por outras causas non laborais	(20).- Reconversión industrial (21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial) (22).- Organización/sistemas de traballo (23).- Incumprimento de acordos ou normas legais (24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias (25).- Incumprimento de acordos ou normas legais (26).- Falta de pagamento de salarios (27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio (28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio (29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

No que á evolución se refire (cadro 11.7), tomada unha serie anual ampla, en Galicia pode observarse que, en folgas provinciais, as cifras, salvo as de días de folga, se manifestan claramente inferiores, tanto das folgas realizadas en relación co ano anterior, como as dos traballadores participantes e as de xornadas non traballadas en relación coas de anos anteriores.

Evolución das folgas provinciais. Galicia. 2001 - 2010

Cadro 11.7

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
	Convocadas	Suspendidas	Realizadas			
2001	73	48	29	440	5.261	24.186
2002	83	50	36	364	6.514	49.714
2003	82	48	36	316	2.375	8.758
2004	85	41	44	249	4.820	25.435
2005	91	57	34	392	2.399	10.059
2006	126	72	57	453	31.209	158.665
2007	132	74	58	390	100.088	391.081
2008	135	74	61	239	50.800	99.271
2009	210	92	121	498	239.491	654.069
2010	139	54	88	704	13.803	22.701

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Por último (cadro I 1.8), e con datos do Ministerio de Traballo e Inmigración, ofrécese unha perspectiva da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria das mesmas, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas.

Folgas desenvolvidas, centros e plantillas convocados, traballadores participantes e xornadas non traballadas. Por criterio de repercusión, por provincia. Galicia 2010

Cadro 11.8

	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
A Coruña	3.067	5.622
Lugo	1.314	1.021
Ourense	600	960
Pontevedra	10.510	14.261
Galicia	15.491	21.864

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

11.2 Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Traballo e Benestar, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais en que participou a Comunidade Autónoma Galega e o resultado obtido.

No que a conciliacións individuais se refire resaltan as cifras de reclamacións de cantidade, sendo clara a alta actividade destas unidades en relación cos despedimentos acordados.

A construción é a actividade económica que mais conciliacións individuais rexistra na Comunidade Autónoma.

Cadro 11.9

Conciliacións colectivas. Galicia

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza	7	Varios	46	7
	1	Eliminación da quenda de noite	35	1
	1	Interpretación e aplicación de convenio	50	1
	2	Problemas de horarios	435	9
Sen avinza	2	Interpretación convenio colectivo	3.000	SECTOR
	4	Redución salarial	3.940	5
	27	Varios	1.948	26
	1	Nulidade anexo III convenio colectivo Institución Hospital da Seguridade Social	665	8
	1	Recoñecemento dereito. Xornada laboral	550	1
	3	Conflitos	149	3
	1	Pluses de perigosidade e toxicidade	16	1
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	44	2
	1	Aplicación de incrementos salariais segundo convenio	2.000	1
	1	Plus de perigosidade	260	1
	1	Eliminación do servizo de comedor para os traballadores con xornada continua e do servizo de autobús para o desprazamento	90	1
	1	Ilegalidade convocatoria de folga	140	1
	1	Incremento salarial e redución de xornada	1.500	4
	1	Incremento salarial e redución de xornada	500	4
	3	Clasificación profesional	470	2
	6	Problemas de horarios	491	6
	1	Complementos retributivos	46	1
	1	Interpretación e aplicación do convenio colectivo	50	1
	3	Horario. Interpretación convenio	778	3
	1	Clasificación profesional e retribucións	21	1
	5	Recoñecemento trienios (54). Complemento calidade (3500). Nulidade convenio (5000). Incremento salarial 2009 (280). Supresión rentas (20)	8.854	5
	2	Licencias. Recoñecemento dereito períodos vacacións	490	2
	3	Modificación condicións de traballo. Interpretación artigo referido ás vacacións. Inactividade da empresa	280	3
	3	Retribución de antigüidade. Aplicación do convenio colectivo do metal. Modificación substancial condicións de traballo	220	3
Tentadas se efecto	21	Varios	1.047	13
	1	Recoñecemento de dereito	150	1
	3	1) Plus de transporte (35) 2) Modificación substancial condicións de traballo	285	2
	1	Recoñecemento dereito xornada laboral	15	1
	2	Determinación do convenio de aplicación (40) e retribución xornada laboral en sábados e domingos (200)	240	2
	1	Constitución comisión negociadora de convenio	1.000	1
	3	Constitución comité de seguridade, redución unilateral das retribucións e novo termo de pago de retribucións	1.077	3
	3	Cláusula abusiva de convenio e interpretación convenio	960	3
	1	Cantidade gratificacións extraordinarias	120	1
	1	Complemento compensación por especial dedicación	500	2
	2	Complemento salarial e calendario laboral	160	2
	1	Plus de perigosidade	6	1
	2	Retribucións	895	2
	1	Clasificación profesional	30	1
	1	Conflito	10	1
	2	Interpretación acordo axuste laboral. Utilización vehículo de empresa	19	2
	1	Impugnación constitución composición das comisións	850	1
Tidas por non presentadas				
Desistidas	1	Incremento salarial segundo convenio	2.000	1
	1	Non aplicar nas retribucións do persoal o incremento salarial na contía do IPC, acolléndose unilateralmente á cláusula de descolgue prevista no art. 82.3 do ET	21	1
	1	Redución salarial	80	1
	1	Varios	13	1
Outros motivos	3	Varios	280	3
TOTAIS	140		36.826	149

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Conciliacións colectivas resoltas na Dirección Xeral de Relacións Laborais, segundo resolución e asunto.

Cadro 11.10

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	N.º conciliacións	Asunto	N.º traballadores	N.º empresas
Con avinza				
Sen avinza	1	Interpretación convenio colectivo	3.000	SECTOR
	4	Redución salarial	3.940	5
Tentadas sen efecto				
Tidas por non presentadas				
Desistidas	1	Redución salarial	80	1
Outros motivos				
Totais	6		7.020	6

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

■ Cadro 11.11

**Conciliacións colectivas rematadas, segundo resolución e motivo ou asunto.
Ámbito territorial provincia e da Comunidade Autónoma de Galicia no ano 2010.**

Expedientes tramitados na provincia da Coruña (Unidades conciliadoras da Coruña, Ferrol e Santiago)

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza	1	Eliminación da quenda de noite	35	1
	2	Por problemas nos horarios	435	9
	1	Varios	30	1
Sen avinza	2	Por problemas nos horarios	50	2
	1	Plus de perigosidade	260	1
	1	Eliminación do servizo de comedor para os traballadores con xornada contunua e o servizo de autobús para o despramento	90	1
	1	Por problemas nos horarios	62	1
	3	Horario. Interpretación do convenio	778	3
	1	Clasificación profesional e retribucións	21	1
	2	Por problemas nos horarios	340	2
	3	Clasificación profesional	470	2
	2	Varios	352	3
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	27	1
	1	Por problemas nos horarios	39	1
	1	Ilegalidade de convocatoria de folga	140	1
	1	Varios	399	3
	1	Varios	29	1
	1	Incremento salarial e redución de xornada	1.500	4
	1	Incremento salarial	500	4
	7	Varios	1.143	11
Tentadas sen efecto	2	Varios	211	1
	1	Cantidade gratificacións extraordinarias	120	1
	3	Varios	90	2
	1	Clasificación profesional	30	1
	1	Complemento compensación por especial dedicación	500	2
	2	Complemento salarial e calendario laboral	160	2
	1	Varios	500	4
	1	Varios	62	1
	1	Plus de perigosidade	6	1
	2	Retribucións	895	2
Tidas por non presentadas	1	Varios	170	1
Desistidas	1	Varios	13	1
	1	Non aplicar nas retribucións do persoal o incremento salarial na contía do IPC, acoliéndose unilateralmente á cláusula de descolgue prevista no art. 82.3 do ET	21	1
Outros motivos				
TOTAL	52		9.478	73

Expedientes tramitados na provincia de Lugo

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza	1	Varios	15	5
Sen avinza	1	Varios	24	7
Tentadas sen efecto	1	Varios	12	3
Tidas por non presentadas				
Desistidas				
Outros motivos				
TOTAL	3		51	15

■ Cadro 11.11
(continuación)

Expedientes tramitados na provincia de Ourense

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	N.º Conciliacións	Asunto	N.º Traballadores	N.º Empresas
Con avinza	1	Varios	1	1
Sen avinza	1	Varios	1	1
	3	Modificación condicións de traballo. Interpretación artigo referido ás vacacións. Inactividade da empresa	280	3
	1	Nulidade Anexo III convenio colectivo Institución Hospital da Seguridade Social	665	8
Tentadas sen efecto	2	Varios	2	1
	1	Recoñecemento de dereito	150	1
Tidas por non presentadas				
Desistidas				
Outros motivos	3	Varios	280	3
TOTAL	12		1.378	18

Expedientes tramitados na provincia de Pontevedra (Unidades conciliadoras de Pontevedra e Vigo)

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza	1	Interpretación e aplicación de convenio	50	1
Sen avinza	1	Recoñecemento dereito. Xornada laboral	550	1
	3	Retribución de antigüidade. Aplicación do convenio colectivo do metal.	220	3
	3	Modificación substancial condicións de traballo		
	3	Conflito	149	3
	5	Recoñecemento trienios (54). Complemento calidade (3500). Nulidade convenio (5000). Incremento salarial 2009 (280). Supresión rentas (20)	8.854	5
	2	Licencias. Recoñecemento dereito períodos vacacións	490	2
	1	Complementos retributivos	46	1
	1	Interpretación e aplicación do convenio colectivo	50	1
	1	Pluses de perigosidade e toxicidade	16	1
	1	Modificación substancial das condicións laborais	17	1
	1	Aplicación de incrementos salariais segundo convenio	2.000	1
Tentadas sen efecto	3	(1) Plus de transporte (35). (2) Modificación substancial condicións de traballo (250)	285	2
	2	Interpretación acordo axuste laboral. Utilización vehículo de empresa	19	2
	1	Recoñecemento xornada laboral	15	1
	2	Determinación do convenio de aplicación (40) e retribución xornada laboral en sábados e domingos (200)	240	2
	1	Impugnación constitución composición das comisións	850	1
	1	Conflito	10	1
	1	Constitución comisión negociadora de convenio	1.000	1
	3	Constitución comité de Seguridade-Redución unilateral das retribucións e novo termo de pago de retribucións	1.077	3
	3	Cláusula abusiva de convenio e interpretación convenio	960	3
Tidas por non presentadas				
Desistidas	1	Incremento salarial segundo convenio	2.000	1
Outros motivos				
TOTAL	38		18.898	37

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación, provincia e totais Galicia 2010

■ Cadro 11.12

	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	TOTAL
A Coruña	3.813	319	6.702	2.346	13.180
Lugo	897	50	1.448	584	2.979
Ourense	754	46	1.351	564	2.715
Pontevedra	4.140	282	6.247	1.190	11.859
Galicia	9.604	697	15.748	4.684	30.733

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

■ Cadro 11.13

Conciliacións individuais segundo tipo de resolución, degradado por motivo e ámbito territorial e provincial. Ano 2010.

1. Motivo: despedimentos

	Con avinza	Sen avinza	Tentadas sen efecto	Tidas por non presentadas	Desistidas	Outros motivos	Totais
A Coruña	965	1.425	1.249	100	67	7	3.813
Lugo	224	409	218	30	16		897
Ourense	156	372	195	23	8		754
Pontevedra	1.014	1.543	1.497	47	39		4.140
Galicia	2.359	3.749	3.159	200	130	7	9.604

2. Motivo: sancións

	Con avinza	Sen avinza	Tentadas sen efecto	Tidas por non presentadas	Desistidas	Outros motivos	Totais
A Coruña	21	183	95	11	9		319
Lugo	12	18	20				50
Ourense	1	20	18	6	1		46
Pontevedra	22	141	111	3	5		282
Galicia	56	362	244	20	15		697

3. Motivo: reclamación de cantidade

	Con avinza	Sen avinza	Tentadas sen efecto	Tidas por non presentadas	Desistidas	Outros motivos	Totais
A Coruña	430	2.121	3.620	231	299	1	6.702
Lugo	92	529	703	78	46		1.448
Ourense	104	520	665	42	20		1.351
Pontevedra	362	1.770	3.934	98	83		6.247
Galicia	988	4.940	8.922	449	448	1	15.748

4. Motivo: varios

	Con avinza	Sen avinza	Tentadas sen efecto	Tidas por non presentadas	Desistidas	Outros motivos	Totais
A Coruña	85	1.041	1.059	117	39	5	2.346
Lugo	106	206	225	21	26		584
Ourense	22	261	255	21	5		564
Pontevedra	93	403	662	17	15		1.190
Galicia	306	1.911	2.201	176	85	5	4.684

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Conciliacións individuais, segundo motivación e tipo de resolución.
Ámbito territorial provincial e total da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2010.

■ **Cadro 11.14**

A Coruña	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	965	21	430	85	1.501
Sen avinza	1.425	183	2.121	1.041	4.770
Tentadas sen efecto	1.249	95	3.620	1.059	6.023
Tidas por non presentadas	100	11	231	117	459
Desistidas	67	9	299	39	414
Outros motivos	7		1	5	13
TOTAL	3.813	319	6.702	2.346	13.180
Suman cantidades acordadas	37.153.754,67	14.447,37	1.555.342,95	498.628,38	39.222.173,37

Lugo	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	224	12	92	106	434
Sen avinza	409	18	529	206	1.162
Tentadas sen efecto	218	20	703	225	1.166
Tidas por non presentadas	30		78	21	129
Desistidas	16		46	26	88
Outros motivos					
TOTAL	897	50	1.448	584	2.979
Suman cantidades acordadas	1.086.930,35	6.485,53	1.790.026,64	665.205,79	3.548.648,31

Ourense	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	156	1	104	22	283
Sen avinza	372	20	520	261	1.173
Tentadas sen efecto	195	18	665	255	1.133
Tidas por non presentadas	23	6	42	21	92
Desistidas	8	1	20	5	34
Outros motivos					
TOTAL	754	46	1.351	2.151	2.715
Suman cantidades acordadas	1.212.134,96	0,00	184.180,48	8.686,80	1.405.002,24

Pontevedra	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	1.014	22	362	93	1.491
Sen avinza	1.543	141	1.770	403	3.857
Tentadas sen efecto	1.497	111	3.934	662	6.204
Tidas por non presentadas	47	3	98	17	165
Desistidas	39	5	83	15	142
Outros motivos					
TOTAL	4.140	282	6.247	1.190	11.859
Suman cantidades acordadas	31.896.466,65		1.329.913,21		33.226.379,86

GALICIA	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	2359	56	988	306	3.709
Sen avinza	3.749	362	4.940	1.911	10.962
Tentadas sen efecto	3.159	244	8.922	2.201	14.526
Tidas por non presentadas	200	20	449	176	845
Desistidas	130	15	448	85	678
Outros motivos	7		1	5	13
TOTAL	9.604	697	15.748	4.684	30.733
Suman cantidades acordadas	71.349.286,63	20.932,90	4.859.463,28	1.172.520,97	77.402.203,78

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 2009), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2010.

■ Cadro 11.15a A Coruña

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	15		24	3	42
02	Silvicultura e explotacións forestais	47	2	74	23	146
03	Pesca e acuicultura	46	1	43	18	108
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito	5		1	1	7
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural	6		28	5	39
07	Extracc. minerais metálicos					
08	Outras industrias extractivas			3	1	4
09	Actividades de apoio as industrias extractivas					
10	Industria da alimentación	241	15	281	115	652
11	Fabricación de bebidas	2		1		3
12	Industria do tabaco			1		1
13	Industria téxtil	96	19	160	105	380
14	Confección de roupa de vestir	1		1		2
15	Industria do coiro e do calzado	1		136		137
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	79	3	4	58	144
17	Industria do papel	2		63		65
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	59	9		23	91
19	Coquerías e refinación de petróleo	6		25	65	96
20	Industria química	35		7	8	50
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	4		1	1	6
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos			27		27
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	28		758	1	787
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixes	446	53	15	279	793
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.	17	4		6	27
26	Fabric. produtos informát., electrón. e ópticos	5	2	3	1	11
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico	2		1	3	6
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.	2		1		3
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques			1	1	2
30	Fabric. doutro material de transporte	2		9		11
31	Fabricación de mobles	16	1	1	4	22
32	Outras industrias manufactureiras	3		1		4
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento			86	3	89
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	26	1	2	15	44
36	Captación, depuración e distribución de auga					
37	Recolla e tratamento de augas residuais	1		550		551
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización	21	47		85	153
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.	2		1.080	2	1.084
41	Construción de edificios	588	27	7	255	877
42	Inxeñaría civil	3		159	3	165
43	Actividades de construción especializada	39		116	90	245
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas	20		32	40	92
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	17		411	14	442
47	Comercio a retalho, agás vehic. motor e motocicletas	348	22	216	232	818
49	Transporte terrestre e por tubaxe	156	24	13	76	269
50	Transporte marítimo e por vías naveg.intérieures	8		10		18
51	Transporte aéreo	11	2	46	18	77
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes	23	2	8	7	40
53	Actividades postais e de correos	3	3	70	11	87
55	Servizos de aloxamento	48	3	362	10	423
56	Servizos de comidas e bebidas	241	11	7	72	331
58	Edición	8		5	6	19
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.	3		120	1	124
60	Activ. program. e emisión de radio e tv	12	1	145	61	219
61	Telecomunicacións	234	12	20	49	315
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	17			5	22
63	Servizos de información	3		8	1	12
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	23	1	90	19	133
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	15	4	3	13	35
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros	4		16		20
68	Activ. inmobiliarias	18		4	4	26
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	10		22	1	33
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	24	1	41	2	68
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	39	1		21	61
72	Investigación e desenvolvemento	1		20	1	22
73	Publicidade e estudos de mercado	11		319	3	333
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	68	7		68	143
75	Actividades veterinarias	3		1	1	5
77	Actividades de aluguer	1		3		4
78	Activid. relacionadas co emprego	5		30		35
79	Activ. axenc, viaxes, oper, turist, serv. reservas e activ. Relacionadas	5		286	8	299
80	Activid. seguranza e investigación	54	7	230	56	347
81	Servizos a edificios e activid. de xardinaría	62	7	114	110	293
82	Activ. adminst.de oficina e outras activ. aux. ás empresas	112	8	5	37	162
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria	12	1	114	6	133
85	Educación	47	2	38	70	157
86	Actividades sanitarias	32	3	18	57	110
87	Asistencia en establecementos residenciais	9	3	46	7	65
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	31	2	6	6	45
90	Activ. de creación artíst. e espéctaculos	3		5	2	10
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais	3		2	2	7
92	Activ. de xogos de azar e apostas	5		62		67
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	44	4	14	75	137
94	Activ. Asociativas	56	1	3	42	102
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.	6		50	1	57
96	Outros servizos persoais	41	1	17	13	72
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	18	2		3	23
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio	1				1
99	Activid. de organizacións e organismos extraterreitoriais	52				52
	Totais	3.813	319	6.702	2.405	13.239

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

■ Cadro 11.15b Lugo

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	38	2	73	25	138
02	Silvicultura e explotacións forestais	3		11	1	15
03	Pesca e acuicultura	24	2	38	14	78
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito					
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural					
07	Extracc. minerais metálicos			2		2
08	Outras industrias extractivas	24	2	46	20	92
09	Actividades de apoio ás industrias extractivas					
10	Industria da alimentación	33		40	16	89
11	Fabricación de bebidas					
12	Industria do tabaco	2				2
13	Industria téxtil	6		16		22
14	Confección de roupa de vestir			1	5	6
15	Industria do coiro e do calzado					
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	5		17	4	26
17	Industria do papel	3				3
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	3		9	2	14
19	Coquerías e refinación de petróleo		1			1
20	Industria química			1		1
21	Fabricación de produtos farmacéuticos					
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos	1				1
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos				1	1
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixes	105	8	163	114	390
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.					
26	Fabric. produtos informát., eléctron. e ópticos					
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico	1				1
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.					
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques					
30	Fabric. doutro material de transporte					
31	Fabricación de mobles	2		7	1	10
32	Outras industrias manufactureiras	42		107	17	166
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento	2		24		26
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	5		14	4	23
36	Captación, depuración e distribución de auga					
37	Recolla e tratamento de augas residuais					
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización					
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.	1		1	1	3
41	Construción de edificios	126	1	216	35	378
42	Inxeñaría civil					
43	Actividades de construción especializada					
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas			18		18
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	1		13	6	20
47	Comercio a retalho, agás vehic. motor e motocicletas	46	11	62	19	138
49	Transporte terrestre e por tubaxe	67	7	94	82	250
50	Transporte marítimo e por vías naveg.intérieures					
51	Transporte aéreo					
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes					
53	Actividades postais e de correos					
55	Servizos de aloxamento	6		26	4	36
56	Servizos de comidas e bebidas	80	4	143	68	295
58	Edición			8		8
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.	11				11
60	Activ. program. e emisión de radio e tv			4		4
61	Telecomunicacións	8	1	16	6	31
62	Program., consultaría e outras activid. relac. informática	11		25	6	42
63	Servizos de información					
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións					
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	6		7		13
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros					
68	Activ. inmobiliarias	2		1		3
69	Actividades xurídicas e de contabilidade					
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	2		7		9
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	11		1	1	13
72	Investigación e desenvolvemento					
73	Publicidade e estudos de mercado					
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	84	9	96	50	239
75	Actividades veterinarias			2		2
77	Actividades de aluguer					
78	Activid. relacionadas co emprego					
79	Activ. axenc, viaxes, oper, turist, serv. reservas e activ. Relacionadas					
80	Activid. seguranza e investigación	30		19	12	61
81	Servizos a edificios e activid. de xardinería	84	1	60	33	178
82	Activ. adminst.de oficina e outras activ. aux. ás empresas			19	1	20
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria					
85	Educación				5	5
86	Actividades sanitarias	6		14	5	25
87	Asistencia en establecementos residenciais					
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	1		1		2
90	Activ. de creación artíst. e espectáculos					
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais					
92	Activ. de xogos de azar e apostas	1		2	3	6
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	7	1	7	4	19
94	Activ. Asociativas			5	10	15
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.					
96	Outros servizos persoais	7		12	9	28
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico					
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio					
99	Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais					
	Totais	897	50	1.448	584	2.979

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

■ Cadro 11.15c Ourense

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	27	1	11	14	53
02	Silvicultura e explotacións forestais	13		7		20
03	Pesca e acuicultura					
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito	23	2	102	41	168
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural					
07	Extracc. minerais metálicos					
08	Outras industrias extractivas					
09	Actividades de apoio as industrias extractivas					
10	Industria da alimentación	15	2	12	2	31
11	Fabricación de bebidas	7		27	15	49
12	Industria do tabaco					
13	Industria téxtil	12	2	38	10	62
14	Confección de roupa de vestir					
15	Industria do coiro e do calzado			1		1
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	12		25	5	42
17	Industria do papel					
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	1		1		2
19	Coquerías e refinación de petróleo					
20	Industria química	3	1	5	3	12
21	Fabricación de produtos farmacéuticos			1	1	2
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos	3	1	6	1	11
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	77	1	16	77	171
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixes	48	2	89	25	164
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.	9	2	4	1	16
26	Fabric. produtos informát., eléctron. e ópticos			25		25
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico	1		4		5
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.			1		1
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	12		31	8	51
30	Fabric. doutro material de transporte			1	1	2
31	Fabricación de mobles	13		36	9	58
32	Outras industrias manufactureiras		1	2		3
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento	1	1	1	2	5
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	7	1	27	6	41
36	Captación, depuración e distribución de auga	3		1		4
37	Recolla e tratamento de augas residuais	1				1
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización	2		1	4	7
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.					
41	Construción de edificios	91	2	276	44	413
42	Inxeñaría civil	1		5	2	8
43	Actividades de construción especializada	27	2	47	5	81
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas	7	1	9	1	18
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	17	4	21	5	47
47	Comercio a retalho, agás vehic. motor e motocicletas	59	3	55	34	151
49	Transporte terrestre e por tubaxe	34		58	11	103
50	Transporte marítimo e por vías naveg.intérieures					
51	Transporte aéreo					
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes	1				1
53	Actividades postais e de correos				68	68
55	Servizos de aloxamento	1		3	1	5
56	Servizos de comidas e bebidas	57	2	73	12	144
58	Edición	4	1	7	1	13
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.			1	11	12
60	Activ. program. e emisión de radio e tv	1		1		2
61	Telecomunicacións	11		24	8	43
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	8		5		13
63	Servizos de información	15	1	1		17
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	4		10	4	18
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	10		39	6	55
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros					
68	Activ. inmobiliarias			2	1	3
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	2		2	6	10
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	1		2		3
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	7		9	15	31
72	Investigación e desenvolvemento	3		1		4
73	Publicidade e estudos de mercado			1		1
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	10	2	15	7	34
75	Actividades veterinarias					
77	Actividades de aluguer					
78	Activid. relacionadas co emprego	5		1	1	7
79	Activ. axenc. viaxes, oper. turist. serv. reservas e activ. Relacionadas	5		3	4	12
80	Activ. seguranza e investigación	6	2	23	8	39
81	Servizos a edificios e activid. de xardinería	15	4	99	66	184
82	Activ. adminst.de oficina e outras activ. aux. ás empresas					0
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria	7	1	1	3	12
85	Educación	1	1	16	1	19
86	Actividades sanitarias	2		9		11
87	Asistencia en establecementos residenciais	21	2	19	6	48
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	4	1	7	1	13
90	Activ. de creación artíst. e espéctáculos	3		5	1	9
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais			1		1
92	Activ. de xogos de azar e apostas	2		2		4
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	1		1	3	5
94	Activ. Asociativas	8	1	5	2	16
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.					
96	Outros servizos persoais	6		10		16
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	6		5	1	12
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio					
99	Activid. de organizacións e organismos extrateritoriais	1		1		2
	Totais	754	47	1.350	564	2.715

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

■ Cadro 11.15d Pontevedra

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	113	4	136	50	303
02	Silvicultura e explotacións forestais	48	1	37	12	98
03	Pesca e acuicultura	108	10	223	11	352
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito	9	2	32	3	46
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural	29		30	11	70
07	Extracc. minerais metálicos	43		43	11	97
08	Outras industrias extractivas	26	1	42	7	76
09	Actividades de apoio as industrias extractivas	15		13	7	35
10	Industria da alimentación	92	6	142	24	264
11	Fabricación de bebidas	15	8	19	7	49
12	Industria do tabaco	6	8	21	7	42
13	Industria téxtil	18	9	38	10	75
14	Confección de roupa de vestir	163	6	124	22	315
15	Industria do coiro e do calzado	15		11	9	35
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	75		113	14	202
17	Industria do papel	28	1	55	9	93
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	27	2	70	8	107
19	Coquerías e refinación de petróleo	12		21	3	36
20	Industria química	31		41	4	76
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	34		26	6	66
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos	32	2	32	2	68
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	36	3	41	8	88
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixes	181	10	377	34	602
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.	16	3	23	15	57
26	Fabric. produtos informát., eléctron. e ópticos	37	2	30	20	89
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico	29	3	53	34	119
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.	32	1	29	16	78
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	48		47	9	104
30	Fabric. doutro material de transporte	38		27	7	72
31	Fabricación de mobles	52	4	101	6	163
32	Outras industrias manufactureiras	79	5	134	44	262
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento	27	1	27	11	66
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	48	2	59	13	122
36	Captación, depuración e distribución de auga	9		42	11	62
37	Recolla e tratamento de augas residuais	48		34	3	85
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización	1		67	10	78
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.	7	1	26	5	39
41	Construción de edificios	641	24	1.062	57	1.784
42	Inxeñaría civil	52	12	69	9	142
43	Actividades de construción especializada	66	11	71	18	166
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas	81	3	96	11	191
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	65	4	62	19	150
47	Comercio a retallo, agás vehic. motor e motocicletas	133	2	147	21	303
49	Transporte terrestre e por tubaxe	73	4	111	9	197
50	Transporte marítimo e por vías naveg.intérieures	18		14	8	40
51	Transporte aéreo	25	1	19	13	58
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes	16	1	36	10	63
53	Actividades postais e de correos	27	1	106	12	146
55	Servizos de aloxamento	46	3	136	27	212
56	Servizos de comidas e bebidas	112	8	164	18	302
58	Edición	34	2	49	9	94
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.	55	4	74	11	144
60	Activ. program. e emisión de radio e tv	37	2	52	11	102
61	Telecomunicacións	48	2	48	14	112
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	34	1	60	9	104
63	Servizos de información	43	2	66	15	126
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	32	2	29	14	77
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	36	3	45	12	96
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros	30		25	20	75
68	Activ. inmobiliarias	22		9	3	34
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	58	8	117	42	225
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	28		19	3	50
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	60	5	56	9	130
72	Investigación e desenvolvemento	8	1	8	8	25
73	Publicidade e estudos de mercado	14	2	12	4	32
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	100	8	184	42	334
75	Actividades veterinarias	15	1	46	23	85
77	Actividades de aluguer	19	3	7	12	41
78	Activid. relacionadas co emprego	10	1	19	5	35
79	Activ. axenc. viaxes, oper. turist. serv. reservas e activ. Relacionadas	19	1	32	5	57
80	Activid. seguranza e investigación	18	6	38	15	77
81	Servizos a edificios e activid. de xardinería	63	14	169	40	286
82	Activ. adminst.de oficina e outras activ. aux. ás empresas	22	2	48	13	85
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria	11	2	15	7	35
85	Educación	37	3	55	4	99
86	Actividades sanitarias	51	7	49	15	122
87	Asistencia en establecementos residenciais	8	3	29	14	54
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	27	8	45	5	85
90	Activ. de creación artíst. e espéctáculos	44		33	20	97
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais	5		29	10	44
92	Activ. de xogos de azar e apostas	32	9	68	11	120
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	33	6	54	8	101
94	Activ. Asociativas	28	1	63	15	107
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.	25	5	42	9	81
96	Outros servizos persoais	23		39	7	69
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	23		22	4	49
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio	6		11	4	21
99	Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais			2	2	4
Totais		4.140	283	6.247	1.189	11.859

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

■ Cadro 11.15e Galicia

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
01	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	193	7	244	92	536
02	Silvicultura e explotacións forestais	111	3	129	36	279
03	Pesca e acuicultura	178	13	304	43	538
05	Extracc. de antracita, hulla e lignito	37	4	135	45	221
06	Extracc. cru, petróleo e gas natural	35		58	16	109
07	Extracc. minerais metálicos	43		45	11	99
08	Outras industrias extractivas	50	3	91	28	172
09	Actividades de apoio as industrias extractivas	15		13	7	35
10	Industria da alimentación	381	23	475	157	1.036
11	Fabricación de bebidas	24	8	47	22	101
12	Industria do tabaco	8	8	22	7	45
13	Industria téxtil	132	30	252	125	539
14	Confección de roupa de vestir	164	6	126	27	323
15	Industria do coiro e do calzado	16		12	9	37
16	Industria da madeira e cortiza, agás. mobles; cestería e espartaría	171	3	291	81	546
17	Industria do papel	33	1	59	9	102
18	Artes gráficas e reproduc. de soportes gravados	90	11	143	33	277
19	Coquerías e refinación de petróleo	18	1	21	68	108
20	Industria química	69	1	72	15	157
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	38		34	8	80
22	Fabric. de produtos de caucho e plásticos	36	3	39	3	81
23	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	141	4	84	87	316
24	Metalurxia; fabric. prod. ferro, aceiro e ferroalixes	780	73	1.387	452	2.692
25	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipam.	42	9	42	22	115
26	Fabric. produtos informát., eléctron. e ópticos	42	4	55	21	122
27	Fabric. de material e equipamento eléctrico	33	3	60	37	133
28	Fabric. de maquin. e equipam. n.c.n.	34	1	31	16	82
29	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	60		79	18	157
30	Fabric. doutro material de transporte	40		29	8	77
31	Fabricación de mobles	83	5	153	20	261
32	Outras industrias manufactureiras	124	6	244	61	435
33	Repar. e instal. de maquinaria e equipamento	30	2	53	16	101
35	Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	86	4	186	38	314
36	Captación, depuración e distribución de auga	12		45	11	68
37	Recolla e tratamento de augas residuais	50		34	3	87
38	Recolla, tratam. e elimin. residuos; valorización	24	47	618	99	788
39	Activ. descontam. e outros servizos de descontam. resid.	10	1	27	8	46
41	Construción de edificios	1.446	54	2.634	391	4.525
42	Inxeñaría civil	56	12	81	14	163
43	Actividades de construción especializada	132	13	277	113	535
45	Venda repar. vehículos motor e motocicletas	108	4	239	52	403
46	Comerc. por xunto e interm. do com., agás vehic. motor e motocicletas	100	8	128	44	280
47	Comercio a retallo, agás vehic. motor e motocicletas	586	38	675	306	1.605
49	Transporte terrestre e por tubaxe	330	35	479	178	1.022
50	Transporte marítimo e por vías naveg.intérieures	26		27	8	61
51	Transporte aéreo	36	3	29	31	99
52	Almacenamento e activ. anexas ao transportes	40	3	82	17	142
53	Actividades postais e de correos	30	4	114	91	239
55	Servizos de aloxamento	101	6	235	42	384
56	Servizos de comidas e bebidas	490	25	742	170	1.427
58	Edición	46	3	71	16	136
59	Activ. cinet., vídeo, programas de tv., grab. son e edic.music.	69	4	80	23	176
60	Activ. program. e emisión de radio e tv	50	3	177	72	302
61	Telecomunicacións	301	15	233	77	626
62	Program., consultaría e outras activid. relac. Informática	70	1	110	20	201
63	Servizos de información	61	3	67	16	147
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	59	3	47	37	146
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seg. Social obrig.	67	7	181	31	286
66	Activ. auxiliares aos servizos financeiros e seguros	34		28	20	82
68	Activ. inmobiliarias	42		28	8	78
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	70	8	123	49	250
70	Activ. das sedes cent., activ. consult. de xestión empresarial	55	1	50	5	111
71	Servizos tecn. arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	117	6	107	46	276
72	Investigación e desenvolvemento	12	1	9	9	31
73	Publicidade e estudos de mercado	25	2	33	7	67
74	Outras activ. profesionais, científicas e técnicas	262	26	614	167	1.069
75	Actividades veterinarias	18	1	48	24	91
77	Actividades de aluguer	20	3	8	12	43
78	Activid. relacionadas co emprego	20	1	23	6	50
79	Activ. axenc, viaxes, oper. turist, serv. reservas e activ. Relacionadas	29	1	65	17	112
80	Activid. seguranza e investigación	108	15	366	91	580
81	Servizos a edificios e activid. de xardinería	224	26	558	249	1.057
82	Activ. adminst. de oficina e outras activ. aux. ás empresas	134	10	181	51	376
84	Admt. pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria	30	4	21	16	71
85	Educación	85	6	185	80	356
86	Actividades sanitarias	91	10	110	77	288
87	Asistencia en establecementos residenciais	38	8	66	27	139
88	Actividades de serviz. sociais sen aloxamento	63	11	99	12	185
90	Activ. de creación artíst. e espéctáculos	50		44	23	117
91	Activ. bibliotecas, arquivos, museos e outras activ. culturais	8		35	12	55
92	Activ. de xogos de azar e apostas	40	9	74	14	137
93	Activ. deportivas, recreativas e de entretemento	85	11	124	90	310
94	Activ. Asociativas	92	3	87	69	251
95	Repar. Ordenadores, efectos persoais e art. uso domést.	31	5	45	10	91
96	Outros servizos persoais	77	1	111	29	218
97	Activ. dos fogares como empregad. de persoal doméstico	47	2	44	8	101
98	Activ. fogares como produt. de bens e servizos para uso propio	7		11	4	22
99	Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais	53		3	2	58
	Totais	9.604	699	15.747	4.742	30.792

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

Cadro 11.16

Traballadores afectados

	2007	2008	2009	2010	Indiv.	Colec.	Totais
A Coruña	18.050	25.073	18.189	15.753	6.284	9.381	15.665
Lugo	2.591	3.237	3.893	1.647	1.596	51	1.647
Ourense	2.070	2.380	4.032	2.835	1.456	1.095	2.551
Pontevedra	34.607	39.464	20.443	24.246	5.348	18.908	24.256
Direcc. Xeral	3.760	2.725	420	7.020	0	7.020	7.020
Total	61.078	72.879	46.977	51.501	14.684	36.455	51.139

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais.

11.3 Xulgados do Social

Ao contrastar as estatísticas dos asuntos resoltos cos referidos a efectivos laborais (Anuario de Estadísticas. Enquisa de Conxuntura laboral ECL-32) reflectidos no cadro 11.17, xa podemos establecer a falta de correlación entre número de efectivos e a porcentaxe de litixidade. A porcentaxe dos efectivos laborais galegos (652.600) respecto dos efectivos laborais de España (11.898.900) representa un 5,48 %, en tanto que o numero de litixios en Galicia (22.318) respecto o total de España (342.361) representa un 6,51%.

Efectivos laborais, por comunidade autónoma

Cadro 11.17

	Valores absolutos		Variacións sobre o ano anterior					
	En miles		Absolutas			Relativas		
	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
TOTAL	12.192.600	11.898.900	-395,4	-1.019,6	-293,6	-2,9	-7,7	-2,4
Andalucía	1.659,0	1.615,7	-109,5	-162,9	-43,3	-5,7	-8,9	-2,6
Aragón	376,2	367,8	-5,5	-32,3	-8,4	-1,3	-7,9	-2,2
Asturias	271,6	266,5	-0,2	-15,1	-5,1	-0,1	-5,3	-1,9
Baleares	297,8	290,6	-12,3	-27,6	-7,2	-3,6	-8,5	-2,4
Canarias	509,1	492,8	-37,2	-55,6	-16,3	-6,2	-9,9	-3,2
Cantabria	150,2	147,0	-3,6	-9,4	-3,2	-2,2	-5,9	-2,1
Castela-A Mancha	427,1	414,4	-15,3	-45,8	-12,7	-3,1	-9,7	-3,0
Castela e León	617,6	605,0	-5,3	-35,4	-12,6	-0,8	-5,4	-2,0
Cataluña	2.313,3	2.262,1	-63,2	-193,1	-51,2	-2,5	-7,7	-2,2
C. Valenciana	1.184,4	1.140,5	-78,1	-159,5	-43,9	-5,5	-11,9	-3,7
Extremadura	193,2	190,9	-5,4	-12,4	-2,3	-2,5	-6,0	-1,2
Galicia	670.000	652.600	-3,7	-37,6	-17,4	-0,5	-5,3	-2,6
Madrid	2.237,9	2.192,4	-32,1	-135,8	-45,6	-1,3	-5,7	-2,0
Murcia	330,3	318,5	-22,3	-41,4	-11,8	-5,7	-11,1	-3,6
Navarra	198,0	194,8	-0,5	-16,3	-3,2	-0,2	-7,6	-1,6
País Vasco	673,8	665,7	0,8	-33,6	-8,0	0,1	-4,7	-1,2
A Rioxa	82,9	81,6	-2,1	-5,9	-1,3	-2,3	-6,6	-1,6

Media anual.

Fonte: MIT. Enquisa de Conxuntura Laboral.

11.3.1 Por materias

O cadro 11.18 recolle os asuntos resoltos polos Xulgados do social en cada comunidade autónoma (con desglose provincial na nosa) segundo a materia obxecto da demanda, clasificándose en tres grandes apartados:

1. Conflictos colectivos.
2. Conflicto individuais, que abranguen os despedimentos e as reclamacións derivadas do contrato de traballo, sexan de cantidades ou doutra entidade (como as relativas a sancións).
3. Seguridades Social, que abrangue os asuntos relativos a demandas formuladas nesta materia, dividida en tres subapartados: afiliación e cotización, prestacións, accidentes de traballo e enfermidades profesionais.

Asuntos resoltos segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal. Por comunidade autónoma e provincia. 2009 - 2010

■ Cadro 11.18a

	Total		Conflictos Colectivos		Conflictos Individuais		Seguridade Social ⁽¹⁾	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
TOTAL	348.106	342.361	2.263	2.630	282.341	274.034	63.502	65.697
Galicia	22.800	22.318	137	178	15.022	15.028	7.641	7.112
A Coruña	8.140	7.873	57	62	5.059	5.121	3.024	2.690
Lugo	2.747	2.626	25	40	1.941	1.855	781	731
Ourense	3.383	3.186	10	7	1.907	1.750	1.466	1.429
Pontevedra	8.530	8.633	45	69	6.115	6.302	2.370	2.262

(1) A partir do segundo trimestre de 2010, os asuntos resoltos en materia de Seguridade Social, refírense exclusivamente a Prestacións.

En 2010 diminúe en 482 o número de asuntos resoltos respecto do ano precedente. Resulta especialmente reseñable a baixa de asuntos en materia de despido que pasou de 6.455 asuntos no 2009 a 5.959 asuntos desta natureza no 2010. (Cadro 11.19).

■ Cadro 11.18b

Conflictos individuais. Asuntos resoltos, traballadores afectados e cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda, por clase de resolución.

	Segunda materia sujeta al convenio, por clase de negociación							
	Conflictos individuais							
	Asuntos resoltos				Traballadores afectados ⁽¹⁾	Cantidades acordadas Euros		
	Total	Despidos	Reclamacións derivadas do contrato de traballo			Despidos	Total	Despidos
De cantidades			De outra índole					
TOTAL	192.437	79.726	100.468	12.243	92.740	1.541.948.185,45	935.225.631,78	606.722.553,67
Por sentenza	143.803	53.474	80.805	9.524	66.299	1.133.306.057,96	647.859.951,86	485.446.106,10
Por conciliación	48.634	26.252	19.663	2.719	26.441	408.642.127,49	287.365.679,92	121.276.447,57

(1) A partir de 2010, os xulgados do social proporcionan información sobre o número de traballadores afectados. Dos 331 xulgados en funcionamento en 2010, 72, 43, 4, e 1 xulgado non facilitaron este dato no primeiro, segundo, terceiro e cuarto trimestre, respectivamente.

Mantense polo demais a distribución porcentual por materias que ocupan a actividades dos xulgados do social nos últimos anos.

No cadro 11.19 móstranse os datos referidos a asuntos resoltos en materia de despedimento, segundo a clase de resolución, que nos permite observar que dos 5.959 asuntos resoltos nesta materia no 2010 (2009:6.455), foron favorables ó traballador plenamente 2.236 (37,5%), outras 310 ó foron parcialmente, sendo desestimadas declarando procedente o despido en 1.007 ocasións (16,9%).

■ Cadro 11.19

**Asuntos resoltos en materia de despedimentos,
segundo clase de resolución. 2009-2010**

	Total		Con sentenza favorable ao traballador		Con sentenza favorable en parte ao trab.		Con sentenza desfavorable ao traballador		Por conciliación		Por desestimación		Por outras causas	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Total	125.202	105.299	45.402	36.369	4.956	4.227	13.419	12.878	28.606	26.252	23.491	20.400	9.328	5.173
Galicia	6.455	5.959	2.680	2.236	378	310	954	1.007	1.179	1.215	914	926	350	265
A Coruña	2.457	2.465	1.092	983	105	140	291	354	422	488	409	384	138	116
Lugo	730	611	216	154	116	77	146	133	116	114	104	112	32	21
Ourense	705	490	353	223	72	34	88	79	93	76	57	52	42	26
Pontevedra	2.563	2.393	1.019	876	85	59	429	441	548	537	344	378	138	102

Fonte: Anuario de Estadísticas. MTIM.

Continua a ser a Seguridades Social a materia que por número de asuntos a que maiormente ocupa os xulgados do social (cadro 11.18 a),son 7.112 os asuntos que corresponden a esta materia dun total de 22.318 asuntos resoltos no 2010. Nembargantes a crise económica faise notar medrando os asuntos de despido e de reclamacións salariais, como tamén o número de conflitos colectivos, en tanto que diminúen os asuntos referidos a seguridade social (2009:7641;2010: 7.112), especialmente en materia de prestacións como amosan o cadro 11.18 a.

11.3.2 Por provincias

Como reflicte o cadro 11.18 dos 22.318 asuntos resoltos en Galicia, corresponden a provincia de Pontevedra 8.633 asuntos (38,68%), A Coruña 7.873 asuntos (35,27%), a Ourense 3.186 asuntos (14,27%) e a Lugo 2.626 (11,76%).

11.4 Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia.

Este Tribunal ten atribuída en primeira instancia a competencia territorial de ámbito intracomunitario e tamén a función de actuar como segundo e último grao xurisdiccional na maioría dos litixios laborais, exercendo o control da legalidade sobre as resolucións ditadas polos xulgados do social.

■ Cadro 11.20

Movemento de asuntos. Ano 2010

1º Trimestre 2010	Pendientes trimestre anterior	Ingresados no Trimestre	Resoltos no trimestre	Pendientes ao final do trimestre
Procesos en única instancia	6	6	7	5
R. de Suplicación	9.345	1.588	1.601	9.332
Cuestións de competencia	0	0	0	0
Recursos de queixa	7	16	19	4
Total	9.361	1.616	1.630	9.347
2º Trimestre 2010				
Procesos en única instancia	5	6	7	4
R. de Suplicación	9.332	1.607	1.771	9.168
Cuestións de competencia	0	0	0	0
Recursos de queixa	4	8	10	2
Total	9.347	1.625	1.794	9.178
3º Trimestre 2010				
Procesos en única instancia	4	6	4	6
R. de Suplicación	9.168	1.218	875	9.511
Cuestións de competencia	0	0	0	0
Recursos de queixa	2	9	5	6
Total	9.178	1.241	889	9.530
4º Trimestre 2010				
Procesos en única instancia	6	10	3	13
R. de Suplicación	9.511	1.361	1.930	8.942
Cuestións de competencia	0			
Recursos de queixa	6	13	9	13
Total	9.530	1.408	1.951	8.987

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social.

O cadro 11.21a amosa a actividade revisora a través dos recursos de suplicación, competencia do TSX Social de maior entidade cuantitativa. Tales estatísticas parten dun primeiro dato, o relativo a asuntos que están pendentes de resolución ao inicio de cada trimestre natural do ano. Interézanos ver a secuencia dos asuntos pendentes de resolución ao comezo de cada ano, os asuntos que ingresan no tribunal ao longo do ano, para establecer finalmente os pendentes ao final de cada exercicio.

Ao inicio do primeiro trimestre do ano 2010 están pendentes de resolución 9.361 asuntos, o longo dos catro trimestres do ano entraron 5.890 asuntos novos, deles resolvéronse 6.264, quedando no ultimo trimestre de 2010, pendentes de resolución 8.987 asuntos.

Aparece así mesmo o número de procesos competencia en única instancia do TSXG. A actividade ao longo do 2010 amosa 6 asuntos pendentes ao inicio do ano, o ingreso de 28 asuntos novos, a resolución de 15 asuntos e pendencia ao final de ano de 13 asuntos sen resolver.

Outro punto de interese constitúe o coñecer o número e porcentaxes de sentenzas da Sala, que ven confirman ou revogan ás ditadas polos xulgados de instancia. Isto amósanolo o cadro 11.21a. A vista dos datos, vemos que desestimáronse os recursos de suplicación interpostos en 4.806 sentenzas, sobre o total de 6.089 sentenzas ditadas en recursos de suplicación, o que equivale a un 79% das ditadas, ditándose 160 sentenzas anulatorias. Pola contra ditáronse sentenzas estimatorias, revocando as de instancia, en 1.123 ocasións, é dicir, nun 18,44% os recursos formulados.

Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social

■ Cadro 11.21a

Recursos dictados en Recursos de Suplicación.
Segundo materias. 1º Trimestre de 2010

Sentenzas	Estimando	Desestimando	Anulando	Total
Conflitos colectivos	3	9	1	13
Impugnación de convenios	0	0	0	0
Tutelas	4	9	0	13
Despedimentos	38	152	3	193
Extincións de contrato	6	14	0	20
Contrato de traballo	43	111	27	181
Seguridade Social	74	259	6	339
Desemprego	7	26	0	33
Invalidez (grado) e altas médicas	103	647	3	753
Sentenzas repetitivas	0	0	0	0
Outras	3	21	0	24
Total	281	1.248	40	1.569

Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social
**■ Cadro 11.21a
(continuación)**
**Recursos dictados en Recursos de Suplicación.
Segundo materias. 2º Trimestre de 2010**

Sentenzas	Estimando	Desestimando	Anulando	Total
Conflitos colectivos	6	8	1	15
Impugnación de convenios	0	0	0	0
Tutelas	2	7	0	9
Despedimentos	47	182	10	239
Extincións de contrato	10	14	0	24
Contrato de traballo	45	162	30	237
Seguridade Social	79	282	3	364
Desemprego	7	8	0	15
Invalidez (grado) e altas médicas	116	717	4	837
Sentenzas repetitivas	0	0	0	0
Outras	4	5	0	9
Total	316	1.385	48	1.749

**Recursos dictados en Recursos de Suplicación.
Segundo materias. 3º Trimestre de 2010**

Sentenzas	Estimando	Desestimando	Anulando	Total
Conflitos colectivos	1	0	0	1
Impugnación de convenios	0	0	0	0
Tutelas	0	0	0	0
Despedimentos	26	100	7	133
Extincións de contrato	3	6	0	9
Contrato de traballo	17	76	2	95
Seguridade Social	57	225	0	282
Desemprego	0	0	0	0
Invalidez (grado) e altas médicas	30	288	0	318
Sentenzas repetitivas	0	0	0	0
Outras	2	15	0	17
Total	136	710	9	855

**Recursos dictados en Recursos de Suplicación.
Segundo materias. 4º Trimestre de 2010**

Sentenzas	Estimando	Desestimando	Anulando	Total
Conflitos colectivos	5	9	1	15
Impugnación de convenios	0	2	0	2
Tutelas	11	15	0	26
Despedimentos	95	248	13	356
Extincións de contrato	6	22	1	29
Contrato de traballo	73	151	39	263
Seguridade Social	114	460	6	580
Desemprego	11	22	1	34
Invalidez (grado) e altas médicas	64	504	2	570
Sentenzas repetitivas	0	0	0	0
Outras	11	30	0	41
Total	390	1.463	63	1.916

Fonte: Consello Xeneral do Poder Xudicial.

Os procesos en única instancia nos que a competencia para resolver é do propio TSXG, son cuantitativamente escasos, tan só 7 asuntos desta índole resolvéronse en 2010.

As estatísticas permítenos coñecer ademais un último dato. Referímonos ao número de recursos de casación para unificación de doutrina contra sentenzas da Sala do Social do TSXG ditadas en Recursos de Suplicación e que se elevan ó Tribunal Supremo. Os datos ofrecidos Cadro 11.21b nos din que se formularon 281 recursos de casación para unificación de doutrina no 2010 fronte un volume de sentenzas preto das 6.089 resoltas anualmente. De tales recursos de casación foron confirmados 275. O relativamente escaso número de asuntos que son elevados ao Tribunal Supremo, como o alto número de confirmacións das sentencias ditadas pola Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, fan por si mesmos e amosan en definitiva, que este Tribunal galego constitúe, en boa medida, o último anel de solución xudicial de solución de conflitos na orde social no ámbito galego, evidenciado polo baixísimo número de veces en que son recorridas as súas sentenzas ditadas en segunda e derradeira instancia, como tamén, o escaso número de veces que intervéñen na súa propia competencia en primeira o única instancia, e finalmente polo alto índice de resolucións que unha vez recorridas vense confirmadas polo Tribunal Supremo.

■ Cadro 11.21b

Recurso de Casación. Unificación de Doutrina. Ano 2010

	Elevados	Confirmados	Revocados	Revocados parcialmente	Anulados
1º Trimestre	86	92	9	0	11
2º Trimestre	63	58	3	0	2
3º Trimestre	51	38	4	0	0
4º Trimestre	81	87	3	0	0
Total	281	275	19	0	13

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social.

11.5 Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA)

Os expedientes xestionados ao abeiro do AGA dende os seus comezos en xuño de 1992 ata o 31 de decembro de 2010 son 648, cun total de 572.101 traballadores afectados.

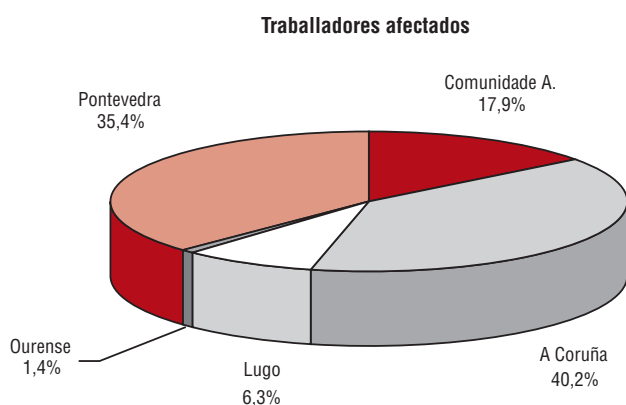
Nunha primeira aproximación a esta estatística, podemos dicir que o 59,9% corresponde ao sector servizos, o 37,8% ao da industria, o 0,3% ao da agricultura, o 1,4% ao da pesca e o 1,1% ao da construción.

■ Cadro 11.22

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2010)

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	75	258	90	27	198	648
Traballadores afectados	95.254	230.164	36.328	7.913	202.442	572.101
Expedientes de conflitos de sector	27	30	8	7	42	114
Traballadores afectados conf. sector	82.461	184.957	20.550	5.727	186.349	480.044
Expedientes de conflitos empresa	48	228	82	20	156	534
Traballadores afectados conf. empresa	12.793	45.207	15.778	2.186	16.093	92.057

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.



No cadro 11.23 pódese apreciar a distribución destes expedientes segundo o ámbito xeográfico e diferenciando tamén os que corresponden a conflitos de empresa e de sector.

No ano 2010 iniciáronse 65 expedientes, que afectaron a 9.265 empresas e máis de 54.000 traballadores. A efectividade deste procedemento ao longo do ano 2010 mantívose a efectividade arredor do 69%.

■ Cadro 11.23

AGA. Total expedientes. 2010

Expedientes iniciados	65
Expedientes desestimados	2
Expedientes en tramitación	0
Expedientes rexeitados	22
Expedientes arquivados por solución previa	2
Expedientes tramitados	39
Conciliacións/Mediacións	34
Arbitrxes	5

Conflitos con resultado positivo	Empresas afectadas	Traballadores afectados
22	184	8.426
5	5	639
27	189	9.065

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

O cadro 11.24 resume os expedientes iniciados e xestionados ao abeiro do Acordo no ano 2010.

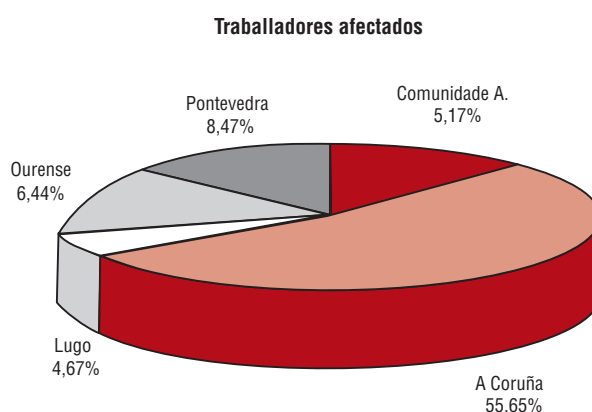
O 86,2% dos procedementos tramitados no ano 2010 foron conciliacións ou mediación que afectaron a 47.349 traballadores e 9.068 empresas. O 13,8% restante foron arbitrxes que afectaron a 6.686 traballadores e 197 empresas.

■ Cadro 11.24

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2010

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	8	27	8	4	18	65
Traballadores afectados	13.384	30.071	2.521	3.480	4.579	54.035
Expedientes de conflitos de sector	4	3	0	2	1	10
Traballadores afectados conf. sector	12.500	25.270	0	2.950	2.610	43.330
Expedientes de conflitos empresa	4	24	8	2	17	55
Traballadores afectados conf. empresa	884	4.801	2.521	0	626	8.832

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.



O cadro 11.25 recolle a distribución territorial da conflitividade colectiva, diferenciando entre conflitos de sector e de empresa e indicando o número de traballadores afectados.

A provincia onde máis expedientes se iniciaron foi na da Coruña (cun 41,5% do total dos iniciados) seguida de Pontevedra (27,7%).

Segundo coa tendencia xeneralizada en anos anteriores a maioría dos conflitos presentados son de ámbito de empresa (o 84,6%).

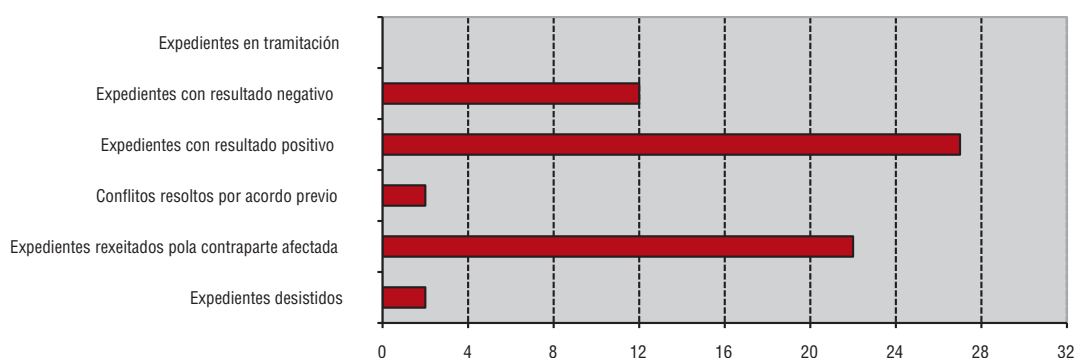
O maior número de traballadores afectados polos expedientes presentados este ano pertence a A Coruña con 30.071 (un 55,7%), seguido polos de ámbito autonómico, con 13.384 (un 24,8) e polos de Pontevedra con 15.277 (8,5%).

■ Cadro 11.25

AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2010

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	8	27	8	4	18	65
Expedientes desistidos	0	2	0	0	0	2
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	4	8	7	0	3	22
Conflitos resoltos por acordo previo	0	0	0	0	2	2
Expedientes tramitados	4	17	1	4	13	39
Expedientes con resultado positivo	2	11	1	2	11	27
Expedientes con resultado negativo	2	6	0	2	2	12
Expedientes en tramitación	0	0	0	0	0	0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.



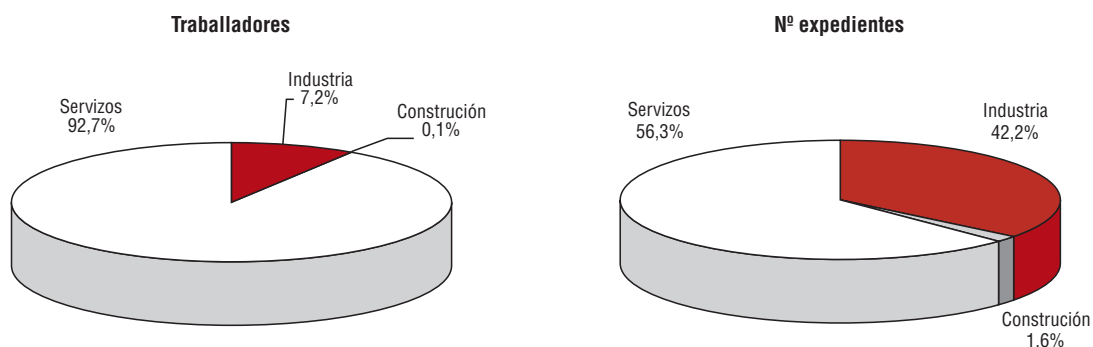
No cadro 11.26 pódese apreciar o resultado obtido polos procedementos presentados ao abeiro do AGA durante este ano.

AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2010

■ Cadro 11.26

	Nº expedientes	Traballadores
Agricultura	1	11
Pesca	0	0
Industria	27	6.804
Construción	1	110
Servizos	36	87.455
Total	65	47.110

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.



O cadro 11.27 informa sobre a pertenza dos expedientes instados aos distintos sectores económicos de actividade, segundo o encadramento neles da empresa ou sector de procedencia do conflito.

Neste ano o 55,8% dos conflitos presentados proceden do sector servizos, o 41,6% do sector da industria, o 1,5% se corresponde co sector da agricultura e o 1,5% restante do sector da construción. O sector dos servizos é o que pertence o maior número de traballadores afectados, o 87,2%

Por último indicar que os procedementos de ámbito de sector iniciados foron os seguintes: Residencias Privadas da Terceira Idade de Galicia (tres actuacións diferentes: dos arbitraxes rexeitadas pola parte empresarial, e unha mediación que rematou con resultado negativo), Sector de Limpeza de Edificios e Locais da provincia de Ourense (mediación rematada con acordo), Sector do Comercio do Metal da provincia de Ourense (mediación rematada sen acordo), Sector do Comercio Téxtil de Pontevedra (mediación rexeitada pola parte empresarial), Sector de Tinturarías, Lavanderías e Pranchado de Roupas da provincia da Coruña (mediación que foi desistida pola Comisión Paritaria, -organismo que presentara a solicitude-), Sector de Hostalería da Coruña (mediación que foi rexeitada pola parte empresarial), Sector de Ximnasios e Instalacións Deportivas de Galicia (mediación rematada con acordo) e o Sector de Axencias Marítimas e Aduaneiras de Galicia (mediación que rematou con acordo entre as partes)

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia da Coruña. Ano 2010

■ Cadro 11.27

1. Actuacións	
Traballo	3.928
Seguridade e Saúde Laboral	15.537
Emprego e migracións	2.235
Seguridade Social	14.522
Varios	
Total	36.222

■ Cadro 11.27
(continuación)

2. Actas de infracción	Nº actas	Nº Infracción	Importe	Trab. afectados
Traballo	231	275	1.156.844,00	3.698
Segurid. e Saúde Labor.	378	406	2.088.265,00	4.111
Emprego e migracións	67	103	787.901,00	127
Seguridade Social	1.108	1.407	2.040.722,58	1.903
Varios	124	126	216.172,00	258
Total	1.908	2.317	6.289.904,58	10.097

3. Expedientes liquidatorios	Nº actas	Importe	Trab. afectados
Actas de liquidación	540	4.884.846,05	1.963
Propostas de liquidación	8	45.720,80	12
SUBTOTAL	548	4.930.566,85	1.975
Recaudación inducida	0	2.412.386,16	206
Derivación responsabilidade	261	21.102.395,40	1.683
TOTAL	809	28.445.348,41	3.864
Devolución Prestacions e subvencións	0	3.079,35	0
Total	809	28.448.427,76	3.864

■ Cadro 11.28

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Lugo. Ano 2010

TOTAL MATERIAS INVESTIGAS E RESULTADOS

	Nº actas	Nº Infracción	Importe	Trab. afectados	Import. Liquidación	Nº Trabajad. Liquidación	Importe Recaudación inducible	Nº Requerim. mentos	Nº Requerim. Admón. Pública	Nº Consultas ou asesoramiento	Nº Consultas por escrito	Nº altas na Seg. Social - Homes	Nº altas na Seg. Social - Mulleres
Seguridade e Saúde Laboral	2.826	67	274.788,00	181	0,00	0	0,00	1.009	17	3	0	0	0
Relacións Laborais	615	24	53.999,00	223	0,00	0	0,00	100	0	3	1	0	0
Emprego e migracións	418	20	141.561,81	20	0,00	0	0,00	9	0	0	0	0	0
Seguridade Social	5.404	319	380.001,19	349	2.892.792,59	400	399.986,03	56	0	3	0	114	69
Outras actuacións	228	21	16.289,00	34	0,00	0	0,00	2	0	0	0	0	0
Total	9.491	451	866.639,00	807	2.892.792,59	400	399.986,03	1.176	17	9	1	114	69

(continuación)	Baixas Seg. Social - Homes	Baixas Seg. Social - Mulleres	Nº Informes Responsabilidade Penal	Nº Contratos Revisados / Investigados	Nº altas Inducidas - Homes	Nº altas Inducidas - Mulleres	Nº axudas ao Fomento de emprego	Nº Propostas de recargo	Nº de baixas en Prestacións	Nº mediacións e acordos	Nº contratos transformados - Homes	Nº contratos transformados - Mulleres
Seguridade e Saúde Laboral	0	0	0	0	0	0	1	22	0	0	0	0
Relacións Laborais	0	0	0	2.615	0	0	0	0	0	0	208	60
Emprego e migracións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Seguridade Social	70	55	0	77	66	70	0	0	35	0	0	0
Outras actuacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	70	55	0	2.692	66	70	1	22	35	0	208	60

Expedientes liquidatorios	Importe
Derivación responsabilidade	2.201.155,86
Propostas de Liquidación	0,00
Actas de Liquidación	691.637,92
Recaudación inducida	399.936,03
Devolución de prestacións da SS	40,81
Señalamento de bens	0,00
Total	3.292.770,62

Axudas e subvencións de fomento do emprego, formación profesional e outras	
Estatais	0,00
Autonómicas	0,00
Minoración morosidad	0,00
Total	3.292.770,62

■ **Cadro 11.29** **Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Ourense. Ano 2010.**

1. Actuacións	
Relacións laborais	757
Seguridade e saúde laboral	2.367
Emprego e migracións	234
Seguridade Social	5.629
Varios	226
Total	9.213

2. Actas de infracción	Nº de actas	Nº infr.	Importe	Trab. afectados
Relacións laborais	46	61	82.921,00	2.260
Seguridade e saúde laboral	76	87	304.965,00	696
Emprego e migracións	16	17	84.064,50	17
Seguridade Social	171	204	215.114,76	549
Varios	12	12	35.637,00	12
Total	321	381	722.702,26	3.534

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas	Importe	Trab. afectados
Actas de liquidación	107	620.977,98	521
Propostas de liquidación	0	0,00	0
Subtotal	107	620.977,98	521
Recadación inducida	90	199.857,95	42
Deriv. responsabilidades	10	7.469.352,56	33
Total	207	8.290.188,49	596

■ **Cadro 11.30** **Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Pontevedra. Ano 2010**

1. Actuacións	
Traballo	3.499
Seguridade e hixiene	6.416
Emprego e migracións	4.084
Seguridade Social	20.809
Varios ⁽¹⁾	5.752
ORVE	271
Total	40.831

2. Actas de infracción	Nº actas	Nº Infracción	Importe	Trab. afectados
Traballo	116	184	830.558,06	1.730
Seguridade e hixiene	268	331	2.302.683,12	1.546
Emprego e migracións	65	169	1.466.002,26	169
Seguridade Social	970	1.381	1.616.975,12	1.551
Varios	90	93	229.465,00	262
Total	1.509	2.158	6.445.683,56	5.258

3. Expedientes liquidatorios	Nº actas	Importe	Trab. afectados
Actas de liquidación	204	9.189.688,60	1.178
Outros resultados de valoración económica		10.055.476,65	
Total	1.713	19.245.165,25	1.178

(1) En Varios inclúense os conceptos:

Mediacións e consultas	174
Paralizacións	22
Requerimentos	5.303
Propostas de recargo	92
Alegacións e recursos	461
Señalamento de bens	0
Total	6.052

12.1 Introducción

Neste apartado, no que se examinan os expedientes de regulación de emprego tramitados e as e os traballadores afectados polos mesmos, téñense en conta, fundamentalmente, no referido a Galicia, os datos facilitados pola Consellería de Traballo e Benestar, competente nesta materia; completados con aqueles nos que, a súa competencia, se reserva á Administración Central, segundo os datos publicados polo Ministerio de Traballo e Inmigración. Así mesmo, hai que facer constar que a existencia de pacto refírese a aqueles casos en que se chegou a acordo coas representacións legais das e dos traballadores, non incluíndose, polo tanto, aqueles en que, aínda existindo algún tipo de acordo, este non vincula á autoridade laboral.

A regulación legal fai que se canalicen á vía xudicial posterior; extincións de contratos que antes requirían a autorización administrativa previa, non obstante é interesante o exame dos datos, xa que todas as suspensións de contratos por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción, ou as derivadas de forza maior canalízanse por esta vía, así como as extincións nos, agora denominados, despedimentos colectivos.

Inclúese tamén neste capítulo o Fondo de Garantía Salarial (FOGASA) por estar intimamente relacionado coa regulación de emprego.

12.2 Regulación de emprego

No primeiro cadro ofrécese, con datos do Ministerio de Traballo e Inmigración, unha visión xeral dos traballadores afectados en Galicia polos efectos dos expedientes de regulación de emprego sobre a base da información subministrada pola Dirección Xeral de Traballo, da Comunidade Autónoma ou a Área de Traballo dependendo da autoridade laboral á que compete a súa resolución. Examinando as cifras pode verse que os traballadores/as da provincia de Pontevedra son os mais afectados/as polos expedientes e, no que se refire concretamente aos de extinción, (cadro 12.2), a provincia de Pontevedra, é tamén a que maior número de traballadores/as afectados reflicte, aínda que A Coruña ten unha cifra similar.

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados, por provincia. Galicia 2010

■ Cadro 12.1

A Coruña	5.158
Lugo	883
Ourense	331
Pontevedra	6.814
Galicia	13.186

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

Traballadores afectados por medidas de extinción, por provincia. Galicia 2010

■ Cadro 12.2

A Coruña	562
Lugo	166
Ourense	39
Pontevedra	586
Galicia	1.353

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

No que se refire concretamente aos tramitados pola Comunidade Autónoma, no cadro de expedientes resoltos (cadro 12.3), a provincia de Pontevedra, en xeral, é a que maior número de expedientes e traballadores/as afectados reflicte. Obsérvase que os expedientes autorizados pactados son claramente superiores aos que non teñen acordo.

Cadro 12.3 Expedientes de regulación de emprego resoltos e traballadores afectados, segundo o ámbito territorial, tipo e forma de resolución. Galicia 2010.

ÁMBITO	Expedientes autorizados								Expedientes non autorizados	Expedientes desistidos
	Pactados		Non Pactados		Sen período de consultas*		Totais			
	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes autorizados	Trab. Afectados		
A Coruña	192	3.180	7	278	168	1.199	367	4.657	11	12
Lugo	52	635	1	26	27	196	80	857	-	4
Ourense	48	628	-	-	2	6	50	634	4	2
Pontevedra	416	6.290	11	439	83	836	510	7.565	9	10
Ámbito autonómico	6	255	1	68	-	-	7	323	-	2
Totais	714	10.988	20	811	280	2.237	1.014	14.036	24	30

* Nos expedientes que se basean en causas de forza maior a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Na análise dos expedientes pola medida autorizada (cadro 12.4), pode verse a afectación maioritaria dos expedientes de medida de suspensión, sendo, no caso de extinción, maior o número nos expedientes autorizados non pactados.

Cadro 12.4 Expedientes de regulación de emprego autorizados segundo o ámbito territorial e a medida. Galicia 2010.

ÁMBITO	Expedientes autorizados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	25	287	55	367
Lugo	8	56	16	80
Ourense	5	34	11	50
Pontevedra	39	397	74	510
Autonómicos	3	4	0	7
Totais	80	778	156	1.014

ÁMBITO	Expedientes autorizados pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	19	120	53	192
Lugo	7	29	16	52
Ourense	5	32	11	48
Pontevedra	34	310	72	416
Autonómicos	2	4	0	6
Totais	67	495	152	714

ÁMBITO	Expedientes autorizados non pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	4	1	2	7
Lugo	1	0	0	1
Ourense	0	0	0	0
Pontevedra	3	6	2	11
Autonómicos	1	0	0	1
Totais	9	7	4	20

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Polo que se refire aos traballadores afectados, destaca o número dos incursos en expedientes de suspensión, claramente maior nos pactados.

Expedientes de regulación de emprego autorizados sen período de consultas* segundo o ámbito territorial e a medida. Galicia 2010.

■ Cadro 12.5

ÁMBITO	Expedientes autorizados sen período de consultas			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	2	166	0	168
Lugo	0	27	0	27
Ourense	0	2	0	2
Pontevedra	2	81	0	83
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	4	276	0	280

* Nos expedientes que se basean en causas de forza maior a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados segundo o ámbito territorial e a media.

■ **Cadro 12.6**

ÁMBITO	Traballadores afectados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	472	3.773	412	4.657
Lugo	144	514	199	857
Ourense	46	530	58	634
Pontevedra	752	6.411	402	7.565
Autonómicos	85	200	38	323
Totais	1.499	11.428	1.109	14.036

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados pactados segundo o ámbito e a media.

ÁMBITO	Media			Total traballadores afectados
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	411	2.364	405	3.180
Lugo	118	318	199	635
Ourense	46	524	58	628
Pontevedra	703	5.218	369	6.290
Autonómicos	17	200	38	255
Totais	1.295	8.624	1.069	10.988

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados non pactados segundo o ámbito e a media.

ÁMBITO	Media			Total traballadores afectados
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	47	224	7	278
Lugo	26	0	0	26
Ourense	0	0	0	0
Pontevedra	25	381	33	439
Autonómicos	68	0	0	68
Totais	166	605	40	811

Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados sen período de consultas* segundo o ámbito e a media.

ÁMBITO	Media			Total traballadores afectados
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	14	1.185	0	1.199
Lugo	0	196	0	196
Ourense	0	6	0	6
Pontevedra	24	812	0	836
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	38	2.199	0	2.237

Nos expedientes que se basean en causas de forza maior a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Traballadores afectados por expedientes de regulación de empleo autorizados, segundo o ámbito territorial e o sexo.

■ Cadro 12.7

ÁMBITO	Traballadores afectados		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	4.270	387	4.657
Lugo	656	201	857
Ourense	417	217	634
Pontevedra	5.925	1.640	7.565
Autonómicos	182	141	323
Totais	11.450	2.586	14.036

Traballadores afectados pola medida de extinción segundo o ámbito territorial e o sexo

ÁMBITO	Traballadores afectados por extinción		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	425	47	472
Lugo	83	61	144
Ourense	11	35	46
Pontevedra	409	343	752
Autonómicos	46	39	85
Totais	974	525	1.499

Traballadores afectados pola medida de suspensión segundo o ámbito territorial e o sexo

ÁMBITO	Traballadores afectados por suspensión		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	3.516	257	3.773
Lugo	473	61	534
Ourense	359	171	530
Pontevedra	5.257	1.154	6.411
Autonómicos	117	83	200
Totais	9.722	1.726	11.448

Traballadores afectados pola medida de redución da xornada segundo o ámbito territorial e o sexo

ÁMBITO	Traballadores afectados por redución da xornada		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	329	83	412
Lugo	100	99	199
Ourense	47	11	58
Pontevedra	259	143	402
Autonómicos	19	19	38
Totais	754	355	1.109

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

12.3 Evolución experimentada

Unha observación simple dos últimos anos (cadro 12.8), permite apreciar que, despois do importante incremento no ano 2009 que case triplicou as cifras e case se multiplicou por catro o número de traballadores afectados en relación co ano anterior, experimenta un lixeiro descenso no ano 2010 en todas as cifras.

■ Cadro 12.8

Evolución expedientes segundo medida e provincias. Galicia 2006-2010

Expedientes

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	72	133	158	438	367
Lugo	14	19	24	91	80
Ourense	10	3	21	49	50
Pontevedra	153	144	220	668	510
Ámbito autonómico			3	6	7
Total	249	299	426	1.252	1.014

Traballadores

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	1.102	1.271	1.755	6.444	4.657
Lugo	75	148	220	1.101	857
Ourense	154	36	278	1.321	634
Pontevedra	1.585	1.487	3.945	14.633	7.565
Ámbito autonómico			69	650	323
Total	2.916	2.942	6.267	24.149	14.036

Traballadores afectados por suspensión

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	475	1.013	1.546	5.146	3.773
Lugo	58	111	209	1.049	514
Ourense	63	12	155	1.190	530
Pontevedra	1.384	1.243	3.498	12.885	6.411
Ámbito autonómico			45	617	200
Total	1.980	2.379	5.453	20.887	11.428

Traballadores afectados por redución

	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	10	0	28	689	412
Lugo	3	1	3	30	199
Ourense	0	0	19	41	58
Pontevedra	0	0	19	405	402
Ámbito autonómico				31	38
Total	13	1	69	1.196	1.109

Traballadores afectados por extinción

Rescisión	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	617	258	181	609	472
Lugo	14	36	8	22	144
Ourense	91	24	104	90	46
Pontevedra	201	244	428	1343	752
Ámbito autonómico			24	2	85
Total	923	562	745	2.066	1.499

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Con datos do Ministerio de Traballo e Inmigración, pódese observar o mesmo feito posto de manifesto no parágrafo anterior; resaltando a diferenza que se aprecia nos dous últimos anos en relación con todos os anos anteriores, circunstancia que é mais grave se se examina coa limitación que, na variación normativa, supuxo a restrición na canalización das extincións pola vía dos expedientes de regulación de emprego para estas causas concretas.

■ Cadro 12.9

Evolución dos expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores/as afectados/as. Galicia. 2001-2010

	Nº expedientes	Traballadores/as afectados/as
2001	608	6.599
2002	407	3.533
2003	301	2.349
2004	288	2.045
2005	384	4.809
2006	324	3.062
2007	399	3.155
2008	478	6.801
2009	1.364	24.436
2010	1.076	13.186

Elaboración propia.
Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

12.4 Fondo de garantía salarial

O FOGASA é un organismo autónomo adscrito ao Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e dotado de personalidade xurídica e capacidade de obrar para o cumprimento dos seus fins.

Finánciase con fondos públicos e con achegas empresariais consistentes nunha porcentaxe sobre os salarios dos traballadores ao seu cargo que serven de base para o cálculo das cotizacións por accidente de traballo, enfermidade profesional e desemprego, revisable polo Goberno en función das necesidades do FOGASA (Disposición Final Cuarta ET). Reduciuse á metade a cotización empresarial ao FOGASA, pasando de 0,40 puntos a 0,20 puntos.

O FOGASA realiza as seguintes funcións:

1ª) Nos casos de insolvencia ou de situación concursal, o FOGASA abonará, como responsable subsidiario, determinadas:

- a) Prestacións por salarios pendentes.
- b) Prestacións indemnizatorias.

2ª) Nos casos de extinción do contrato de traballo polas causas a que se refiren os arts. 51 e 52.c) do ET, o FOGASA abonará, como responsable principal, o 40 por 100 das indemnizacións correspondentes sempre que a empresa teña menos de 25 traballadores, con independencia de cal sexa a súa situación patrimonial.

3ª) Nos casos de extinción do contrato de traballo por forza maior o FOGASA abonará, como responsable principal, aquelas indemnizacións de cuxo pago sexa liberado o empresario por decisión da autoridade laboral, con independencia de cal sexa a situación patrimonial da empresa (art. 51.12 ET).

■ Situación concursal ou de insolvencia empresarial

Nestes casos, o FOGASA abonará:

- a) Os salarios pendentes de pago fixados en sentenza ou acto de conciliación (administrativa ou xudicial) co límite máximo da cantidade resultante de multiplicar o triplo do salario mínimo interprofesional diario, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias, polo número de días pendentes de pago cun máximo de cento cincuenta días (art. 33.1 ET).
- b) As prestacións por salarios pendentes comprenden tanto os salarios que o empresario deba aos traballadores como os salarios de tramitación nos casos que legalmente procedan (art. 33.1 ET).

Considérase salario a cantidade recoñecida por todos os conceptos a que se refire o art. 26.1 ET (art. 33.1 ET), incluíndo as pagas extraordinarias.

Para que entre en xogo a responsabilidade do FOGASA, é suficiente con que sexa declarada a insolvencia da empresa.

- c) As indemnizacións recoñecidas en sentenza, auto, acto de conciliación xudicial ou resolución administrativa nos casos de despedimento, extinción a instancia do traballador do art. 50 do ET, extinción do contrato por causas técnicas, económicas, organizativas ou produtivas “ex arts. 51 e 52.c) do ET” ou por forza maior e de extinción de contratos conforme ao art. 64 da Lei 22/2003, de 9 de xullo, Concursal, así como as indemnizacións por extinción de contratos temporais ou de duración determinada nos casos que legalmente procedan (art. 33.2 ET, segundo redacción do RD Ley 5/2006, de 9 de xuño); non así nos supostos de extinción por mutuo acordo.

As prestacións indemnizatorias están suxeitas aos seguintes límites (art. 33.2 ET, segundo redacción do RDL 5/2006, de 9 de xuño):

- a) O límite máximo da prestación a abonar será dunha anualidade, isto é, de doce mensualidades e dúas pagas extraordinarias, salvo que estivesen prorrateadas nas mensualidades.
- b) O salario base de cálculo será o realmente percibido polo traballador sen que poida exceder do triplo do salario mínimo interprofesional, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias.
- c) Nos casos de despedimentos disciplinarios ou extinción de contratos conforme ao art. 50 ET, o importe da indemnización calcularase sobre a base de trinta días por ano de servizo cos límites anteriores.

■ Extincións do contrato “ex arts. 51 e 52.c) ET” en empresas con menos de 25 traballadores

No suposto de empresas con menos de vinte e cinco traballadores, o FOGASA, nos casos de extinción do contrato de traballo polas causas a que se refiren os arts. 51 e 52.c) ET e 64 da Lei 22/2003, de 9 de xullo, Concursal, abonará o 40% da indemnización legal aos traballadores cuxos contratos se extinguiron polas mencionadas causas (art. 33.8 ET).

A efectos do cómputo dos traballadores, entran todos os traballadores da empresa con contrato en vigor, calquera que sexa a súa modalidade contractual.

A cantidade a abonar polo FOGASA é a do 40 por 100 da indemnización legal que corresponda aos traballadores. O seu cálculo deberá realizarse sobre as indemnizacións axustadas a límites previstos no número dous do art. 33 ET, isto é, axustándose a unha anualidade como máximo, sen que o salario diario base de calculo poida exceder do duplo do salario mínimo interprofesional.

A indemnización restante –o 60 por 100– deberá ser abonado pola empresa e, caso de que non se fixese, poderá solicitarse o seu abono ao FOGASA, rexéndose polas normas relativas ás prestacións indemnizatorias axustándose, en todo caso aos límites do art. 33.2 do ET.

Cando no período de consultas pactáse unha indemnización superior á legal, iso non exonerará de responsabilidade ao FOGASA, que seguirá existindo nos termos establecidos polo art. 33.8 do ET, é dicir, limitada ao 40 por 100 da indemnización legal e non ao superior que puidese pactarse.

Tendo en conta os distintos procedementos de extinción do contrato (arts. 51 e 53 ET), o FOGASA abonará o 40% da indemnización legal prevista no art. 33.8 ET aos traballadores, a condición de que a empresa non lles abonou o 100% da indemnización. En caso contrario, sempre que a empresa acredite o abono do total indemnizatorio, será esta quen percibirá a porcentaxe indemnizatoria a cargo do FOGASA.

■ Extinción do contrato por forza maior

Nos casos de extinción dos contratos de traballo por forza maior, a autoridade laboral poderá acordar que a totalidade ou parte da indemnización que corresponda aos traballadores afectados sexa satisfeita polo FOGASA, sen prexuízo do dereito deste a resarcirse do empresario (art. 51.12 ET).

Trátase dunha obrigaón que tampouco está ligada á situación patrimonial da empresa e cuxo orixe reside na decisión da autoridade laboral, tratándose dun suposto típico e especial de responsabilidade.

A contía será a que sinale a autoridade laboral, podendo ser a totalidade ou parte da indemnización legal, isto é, a de vinte días por ano de servizo co límite de doce mensualidades.

No caso de que a autoridade laboral non acorde a exoneración total do empresario, será este o responsable do pago (total ou parcial) da indemnización e, se non a pagase, “para que o FOGASA abone as prestacións correspondentes, será necesario acreditar a situación de insolvencia, suspensión de pagos, quebra ou concurso” da empresa,

O cadro 12.10 permítenos coñecer o importe total das prestacións abonadas en 2010 en Galicia que alcanzan 51.542,1 en miles de euros (34.964€ en 2009) o que representa un 4,05 % do total de España (1.287.000.755,53).

■ Cadro 12.10

Listado de ordes de pago por autonomía desde o 01/01/10 ata o 31/12/2010

	TRABAJADORES						IMPORTES					
AUTONOMIA	EXPEDIENTES	EMPRESAS	HOMES	MULLERES	NON CONSTA	TOTAL	SALARIOS	INDEMNIZACIONES	HOMES	MULLERES	NON CONSTA	TOTAL
Andalucía	17.642,00	7.623,00	18.050,00	6.310,00	74,00	24.434,00	55.551.057,14	77.151.876,56	104.853.579,26	27.623.092,40	226.262,04	132.702.933,70
Aragón	7.616,00	4.016,00	8.664,00	3.293,00	3,00	11.960,00	19.470.014,54	32.893.617,10	41.240.295,41	11.118.795,42	4.540,81	52.363.631,64
Asturias	3.463,00	1.778,00	3.528,00	1.796,00	27,00	5.351,00	8.997.644,81	17.494.657,89	19.979.333,24	6.372.925,10	140.044,36	26.492.302,70
Baleares	2.892,00	1.831,00	2.837,00	1.547,00	0,00	4.384,00	5.589.145,66	11.512.118,15	11.886.665,77	5.214.598,04	0,00	17.101.263,81
Canarias	4.570,00	2.020,00	3.844,00	1.722,00	176,00	5.742,00	13.221.064,83	16.586.752,52	20.434.884,32	8.812.901,56	560.031,47	29.807.817,35
Cantabria	1.973,00	944,00	2.887,00	857,00	1,00	3.745,00	6.844.404,55	9.658.853,84	13.501.340,39	2.998.237,00	3.681,00	16.503.258,39
Castela A Mancha	4.424,00	2.255,00	6.763,00	2.524,00	7,00	9.294,00	16.645.802,38	30.769.177,99	35.591.617,08	11.788.646,49	34.716,80	47.414.980,37
Castela León	8.154,00	3.302,00	9.363,00	3.047,00	18,00	12.428,00	22.488.018,70	37.047.464,57	46.873.445,03	12.614.905,96	47.132,28	59.535.483,27
Cataluña	25.200,00	14.272,00	30.049,00	13.899,00	253,00	44.201,00	84.384.927,44	190.430.416,57	202.315.224,49	71.420.422,41	1.079.697,11	274.815.344,01
C. Valenciana	28.038,00	14.380,00	32.739,00	13.966,00	641,00	47.346,00	84.493.286,38	177.148.688,00	192.002.560,50	66.941.617,81	2.697.796,07	261.641.974,38
Extremadura	1.835,00	909,00	2.571,00	604,00	17,00	3.192,00	6.547.811,23	9.221.049,07	13.155.697,66	2.540.381,14	72.781,50	15.768.860,30
Galicia	5.969,00	3.138,00	6.675,00	3.366,00	26,00	10.067,00	18.463.919,84	33.078.145,33	37.344.283,31	14.110.035,19	87.746,67	51.542.065,17
Madrid	9.182,00	4.611,00	12.386,00	6.144,00	10,00	18.540,00	46.594.124,21	82.048.695,65	90.870.623,13	37.742.246,78	29.949,95	128.642.819,86
Murcia	4.478,00	2.405,00	4.899,00	1.583,00	18,00	6.500,00	10.613.371,76	20.515.593,81	25.263.001,90	5.787.706,61	78.257,06	31.128.965,57
Navarra	1.957,00	1.158,00	2.623,00	1.169,00	39,00	3.831,00	6.168.047,27	15.503.683,63	15.822.408,20	5.580.494,67	268.828,03	21.671.730,90
País Vasco	6.891,00	3.365,00	14.736,00	4.854,00	29,00	19.619,00	38.152.098,11	69.868.654,00	86.949.586,81	20.946.694,03	124.471,27	108.020.752,11
A Ríoxa	1.189,00	585,00	1.351,00	594,00	0,00	1.945,00	3.347.635,06	7.535.407,99	8.325.102,76	2.557.940,29	0,00	10.883.043,05
Ceuta - Melilla	104,00	51,00	111,00	32,00	0,00	143,00	449.296,72	514.232,23	720.944,96	242.583,99	0,00	963.528,95
TOTAIS	135.577,00	68.643,00	164.076,00	67.307,00	1.339,00	232.722,00	448.021.670,63	838.979.084,90	967.130.594,22	314.414.224,89	5.455.936,42	1.287.000.755,53

Número total de empresas afectadas (sen agrupar): 68.016

O número de empresas aparece agrupado por autonomía, de forma que si, por exemplo, unha empresa presenta dous expedientes en dous autonomías diferentes, contabilízase dúas veces.

Fonte: FOGASA.

O mesmo cadro informa das ordes de pago por autonomía efectuada durante o exercicio 2010. No caso de Galicia supuxo a tramitación de 5.969 expedientes que afectaron a 3.138 empresas, recoñecendo dereitos económicos a 10.067 traballadores e traballadoras galegos.

Dos 51.542.065,17 € pagados en Galicia, 18.463.919,84 (35,82%) foron para o abono de salarios, mentres que 33.078.145,33€ (64,82%) destináronse ao pago de indemnizacións.

Do importe total 10.453,2 € corresponden á aprobación de expedientes de regulación de 2.228 empresas galegas e que beneficiaron a 3.888 traballadores. Empresas afectadas por insolvencia foron 2.273 que deron lugar o abono de 41.088,9.

13.1 Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan aos cidadáns e ás súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico-social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén a atender necesidades de contido individual e social impondo sacrificios aos mozos/as respecto dos vellos/as; aos sans respecto dos enfermos/as; aos ocupados/as respecto dos e das que se atopan en situación de desemprego; aos vivos/as respecto dos falecidos/as; aos que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e aos de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contemplar a protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ao contrato de traballo ou ao desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS), e por último as derivadas da recente Lei da dependencia.

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta do pasado século, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “aos poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para todos os cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como aos fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes últimos anos importantes modificacións nas prestacións. O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de 1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o Informe de la Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse, máis coñecido como “Pacto de Toledo” que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas –o pacto contempla 15 recomendacións– que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar:

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Seguridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introdución de maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na determinación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través da fórmula estable contida, de

forma permanente, na propia LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A Lei 39/1999, de 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

O 9 de abril de 2001 asinouse polo goberno do Estado coa central sindical Comisións Obreiras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

■ A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ao retiro anticipado esténdese os/as maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto establécese un novo coeficiente redutor anual en función dos anos cotizados que vai dende o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.

■ Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais.

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real decreto lei 16/2001, de 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

■ A base reguladora das pensións de viuvez sube do 45% no 2001 ao 52% no ano 2004. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevarase ata o 70%, sempre que a pensión constitúa a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.

■ Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ambas as medidas plasmáronse normativamente no Real decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorrentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos/as, dos autónomos/as do especial agrario e dos de traballadores/as do mar, da prestación de incapacidade total cualificada –maiores de 55 anos–.

Ademais establécense acordos sobre:

Dotación anual do fondo de reserva: –unha mensualidade do importe total das pensións máis a parte proporcional das pagas extraordinarias–, chegando a dita contía a finais do ano 2004.

Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ao financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente foi aumentando ata 15 anos no 2003 e nese ano as partes asinantes comprométese a tomar as medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

O Congreso dos Deputados aprobou o 2 de outubro de 2003 un informe da Comisión non permanente do Pacto de Toledo no que como acordos máis importantes apóstase por ampliar os anos de cálculo da contía da pensión de xubilación- na actualidade 15 anos- sen especificar cántos, recomendándose así mesmo que a idade de xubilación real: 63 anos se aproxime á legal: 65 e que o prazo para que o complemento de mínimos sexa asumido polos presupostos xerais do estado, é dicir, se desvinculen dos ingresos por cotas da Seguridade Social, sexa de cinco anos e non doce como estaba previsto.

O Acordo do Goberno coa Patronal (CEOE e CEPYME) e as Centrais Sindicais (CC.OO. e UXT) de 13 de Xullo de 2006 en materia de Seguridade Social que contempla a implementación dunha serie de medidas tendentes tanto a reforzar os mecanismos de consolidación do Sistema –garantía de financiación dos complementos de mínimos, simplificación da tarifa de accidentes de traballo, reforma do Fondo de Reserva...–, políticas de Apoio as Familias –Mellora das pensións de viudez e orfandade en discapacitados/as, familias numerosas, e familias sen vínculo matrimonial...– e reformas nos eidos das prestacións de incapacidade e de xubilación co aumento neste último caso do período mínimo de cotización esixido para acceder á pensión que será de quince anos efectivos (5.475 días), tras un período de aplicación progresiva.que se recolleu en súa maior parte na Lei 40/ 2007 de 4 de Decembro.

Ao longo das datas máis recentes sinalaremos como acontecementos de maior relevancia:

■ A lei 39/2006 de 14 de decembro de promoción da autonomía persoal e atención as persoas en situación de dependencia- Lei de Dependencia.

■ A lei Orgánica 3/2007 de 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes que leva a cabo unha notable intensificación da acción protectora no eido da maternidade e do risco contra o embarazo, incorporando ó ordenamento xurídico da protección social dous novos subsidios: o correspondente o permiso por paternidade e o que se concede en supostos de risco durante a lactancia natural.

■ A lei 18/2007 de 4 de xullo, pola que procédese á **integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de Traballadores/as Autónomos (RETA)**, que segue a recomendación sexta do Pacto de Toledo, con entrada en vigor o 1 de xaneiro de 2008, xunto coa Lei 20/2007 de 11 de Xullo do Estatuto do traballador autónomo.

■ Así mesmo a Lei 40/2007 de decembro de Medidas en Materia de Seguridade Social que desenvolve o Acordo de 13 de Xullo de 2006 que ademais do reseñado máis arriba, contempla medidas que incentivan alongar a vida laboral con incrementos dun 2% da pensión por cada ano cotizado despois dos 65 e un 3% para traballadores con carreiras de cotización de máis de 40 anos.

■ O Decreto-Lei 8/2010 de 20 de Maio, polo que se adoptan medidas extraordinarias para a redución do déficit público, prevé a suspensión da revalorización das pensións contributivas en 2011 coa excepción das mínimas e as do SOVI non concurrentes (aproximadamente un 35% do total).

■ O Goberno, seguindo as recomendacións do Pacto de Toledo e previo acordo cos axentes sociais, aproba o 25 de Marzo de 2011 o **proxecto de lei sobre adecuación, adaptación e modernización do Sistema de Seguridade Social**, en tramite parlamentario ao peche de redacción deste informe, que incrementa progresivamente a idade de xubilación ata os 67 anos, cun período transitorio de 15 anos, que culminará en 2027, se ben contemplando tamén diversos supostos nos que é posible a xubilación antes dos 67 anos. Cambia tamén o calculo das bases de cotización e incrementanse os incentivos para a prolongación voluntaria da vida laboral, na futura lei incluírase a integración a partir do 1 de xaneiro de 2012 do rexime especial de empregadas do fogar dentro do rexime xeral.

13.2 **Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais**

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais aos ingresos na vida activa, a aqueles/as que cesan nela, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto á súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. Son revalorizadas tamén anualmente en función do correspondente IPC previsto para ese ano, se ben en 2011 suspendeuse dita revalorización coa excepción das non contributivas, as mínimas e as do SOVI. As derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional incrementáanse nun 30% ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor.

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2010, o 25,77% da poboación total do censo. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ao aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; aos 720.991, en 2010, (cadro 13.1), incrementándose nestes vintedous anos en 239.744 o número de pensións, fronte aos 305.500 novos cotizantes á Seguridade Social entre ambas as dúas datas.

■ Cadro 13.1
**Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/2000-2010**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Media	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189,1	111,8	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Media	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
2000	Nº	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Media	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2001	Nº	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
	Media	454,20	388,53	382,97	445,14	427,95	512,97
2002	Nº	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
	Media	478,1	409,1	402,7	471,6	451,5	541,9
2003	Nº	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
	Media	502,8	428,7	421,5	497,9	475,0	571,7
2004	Nº	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4	7.878,6
	Media	531,97	452,7	444,29	527,46	502,6	605,33
2005	Nº	256,6	122,1	109,5	201,6	689,7	7.979,7
	Media	561,58	477,57	469,3	557,69	531,1	636,58
2006	Nº	260,26	122,27	109,53	205,44	697,50	8.165,34
	Media	589,65	500,75	492,47	585,91	557,85	668,16
2007	Nº	263,03	121,96	109,26	208,19	702,44	8.273,94
	Media	629,01	533,61	525,39	625,96	595,59	713,48
2008	Nº	266,67	121,63	109,02	211,22	708,54	8.390,80
	Media	658,78	557,75	549,88	656,46	624,18	747,25
2009	Nº	270,23	121,12	109,08	214,49	714,92	8.531,93
	Media	682,07	576,28	567,60	679,02	645,94	772,57
2010	Nº	273.418	120.690	109.113	217.770	720.991	8.671.018
	Media	705,78	594,41	584,81	702,40	667,98	797,92

Elaboración propia.

Números en miles. Medias anuais.

Promedio en euros, a decembro de cada ano.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración e INSS.

■ Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un indicador do fluxo traballo-prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e ven a medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro I 3.2 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas superou, dende 1989 ata 2007 o de traballadores/as cotizantes en activo, e na de Lugo dende 1992 ata 2004. O importante aumento que se produce no número de afiliados/as á Seguridade Social no período 2000-2007 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos/as ou perceptores/as de pensións que de activos/as ou cotizantes. En 2008 cambia a tendencia e por mor da crise estancanse nese ano os activos e descenden en 2009 e 2010, mentras medran lixeiramente o número de pensionistas.

A porcentaxe en Galicia da relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2010, de 1,40 activos por cada pasivo –1.007.500 traballadores en alta fronte aos 720.991 pensionistas–, sendo dita porcentaxe no total de España do 2,03, producíndose ao igual que en 2008 e 2009 e a diferenza dos nove anos precedentes un incremento maior na proporción en favor dos pasivos/as, tanto en España como na comunidade galega. Diminúen nas catro provincias galegas os traballadores/as afiliados/as e incrementanse en escasísimo número a contía dos pasivos/as, en A Coruña e Pontevedra, permanecendo a mesma cantidade en Ourense e baixando en escasa contía na provincia de Lugo, onde a relación queda en 1,05% activos/as por cada pensionista mentras que en Ourense os pasivos superan lixeirísimamente o número de cotizantes.

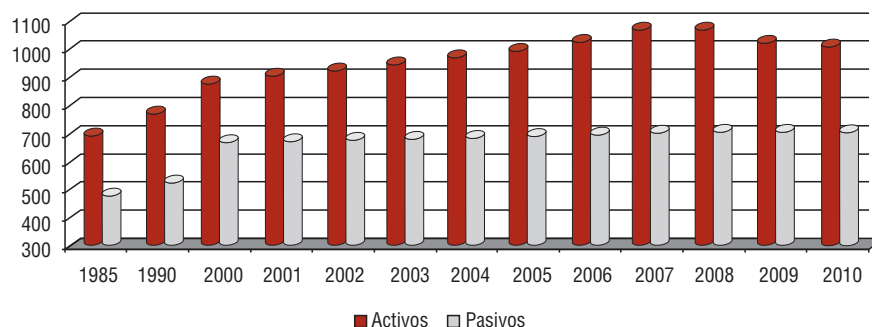
Os afiliados/as sitúanse, en 2010 na cifra de 424.600 na provincia da Coruña e 350.400 en Pontevedra, cunha merma de 6.800 cotizantes na primeira e unha diminución de 10.700 na segunda, con respecto a 2009, e os pasivos sitúanse en 273.400 na Coruña e 217.800 en Pontevedra, cun aumento sobre 2009 de 3.200 na primeira e de 3.300 na segunda.

**Relación de activos/pasivos na Seguridade Social.
Galicia/España. 1985/1990/2000-2010**
■ Cadro 13.2

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
	Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Proporción	1,65	1,20	1,06	1,70	1,46	1,96
1990	Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
	Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Proporción	1,59	0,99	0,97	2,03	1,46	2,05
2000	Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Proporción	1,47	0,94	0,89	1,62	1,32	1,98
2001	Activos	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
	Pasivos	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
	Proporción	1,49	0,95	0,90	1,65	1,34	2,04
2002	Activos	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
	Pasivos	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
	Proporción	1,51	0,96	0,91	1,67	1,36	2,08
2003	Activos	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
	Pasivos	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
	Proporción	1,54	0,98	0,92	1,70	1,39	2,12
2004	Activos	399,9	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
	Pasivos	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4	7.878,6
	Proporción	1,57	1,01	0,94	1,73	1,42	2,17
2005	Activos	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
	Pasivos	256,6	122,1	109,5	201,6	689,7	7.979,7
	Proporción	1,60	1,03	0,96	1,76	1,45	2,24
2006	Activos	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
	Pasivos	260,3	122,3	109,5	205,4	697,5	8.165,3
	Proporción	1,64	1,06	0,99	1,79	1,48	2,28
2007	Activos	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
	Pasivos	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4	8.273,9
	Proporción	1,69	1,09	1,02	1,84	1,52	2,31
2008	Activos	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
	Pasivos	266,6	121,6	109,0	211,2	708,5	8.390,8
	Proporción	1,67	1,09	1,02	1,81	1,51	2,27
2009	Activos	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,6	17.916,8
	Pasivos	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9	8.531,9
	Proporción	1,60	1,07	0,99	1,68	1,44	2,10
2010	Activos	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
	Pasivos	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0	8.671,0
	Proporción	1,55	1,05	0,97	1,61	1,40	2,03

Elaboración propia.
Número de persoas en miles. Medias anuais.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Evolución dos activos e pasivos en Galicia



■ Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 13.3) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 13.4) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos). En 1992 primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as altas das **pensións de xubilación** en Galicia superan amplamente ás baixas (18.237 novas altas fronte a 13.160 baixas), pero en 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose con maior amplitude entre 2001 e 2006. No ano 2010 orixínanse 21.066 baixas fronte a 19.654 altas iniciais no conxunto de Galicia. As altas de **viuvez**, 10.070, en 2010 continúan superando con bastante diferenza ás baixas –8.855 en dito ano–. Na serie dos datos anuais (ver informes anteriores), as cifras de altas e baixas de **orfandade e en favor de familiares**, tenden a unha paridade en 1996; en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ámbolos parámetros, no 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais (2.328), no 2002 as altas (2.831) volven a representar practicamente o dobre das baixas (1.461) e de 2003 a 2007 equilíbranse practicamente o número de ambas, pero en 2008 e 2009 incrementábase a diferenza en favor das altas, e en menor medida en 2010: 1.950 fronte a 1.785 baixas.

Referente ás **prestacións de invalidez**, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación, as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes, no caso galego, redución que se mantén dende o ano 2000 a 2010, con só 2.091 baixas fronte ás 7.575 altas iniciais en este último ano.

O número total das altas iniciais de pensións en 2010 diminúen lixeiramente en Galicia pasando de 39.886 no ano anterior ás 39.249 do 2010, diminuíndo tamén no conxunto de España. Por prestacións diminúen lixeiramente todas elas e en maior proporción as de invalidez.

Pontevedra é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas –13.167 fronte 10.086– e a continuación A Coruña. Nas provincias de Lugo e Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ámbolos dous parámetros –con maior número de baixas que altas iniciais en Lugo e o contrario en Ourense–. Prodúcese, en 2010, a nivel galego e en cómputo interanual, unha escasa merma das altas iniciais e tamén, aínda que máis acusado das baixas, manténdose un maior número de altas –39.249– que de baixas de pensións –33.797–.

**Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 2004-2010⁽¹⁾**

■ Cadro 13.3

Invalidez	2005	6.718	2.400	2.226	5.813	17.157	265.270
	2006	6.716	2.426	2.236	5.645	17.023	235.129
	2007	6.813	2.384	2.145	5.628	16.970	231.784
	2008	7.687	2.469	2.444	6.441	19.041	269.772
	2009	8.003	2.461	2.560	6.658	19.682	287.904
	2010	8.058	2.465	2.397	6.734	19.654	288.172
	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	2004	2.730	849	1.075	2.426	7.080	83.702
	2005	2.679	983	978	2.398	7.038	86.125
	2006	2.756	1.056	1.018	2.690	7.520	99.873
Viuvez	2007	3.290	1.079	1.134	2.610	8.113	98.808
	2008	3.254	957	1.120	2.543	7.874	97.396
	2009	3.152	863	1.197	2.491	7.703	98.056
	2010	2.798	1.013	1.002	2.762	7.575	90.949
	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	2004	4.002	1.720	1.552	2.959	10.233	127.287
	2005	3.990	1.781	1.583	2.982	10.336	132.486
	2006	3.969	1.699	1.594	3.153	10.415	128.813
	2007	4.091	1.716	1.617	3.131	10.555	131.454
	2008	4.023	1.681	1.554	3.041	10.299	130.138
Orfandade e en favor de familiares	2009	4.042	1.747	1.490	3.099	10.378	129.615
	2010	3.862	1.712	1.515	2.981	10.070	127.439
	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	2004	888	290	310	691	2.179	28.144
	2005	857	315	273	695	2.140	27.481
	2006	852	242	293	692	2.079	26.704
	2007	777	261	238	662	1.938	25.784
	2008	820	295	233	727	2.075	26.374
	2009	838	274	255	756	2.123	28.290
	2010	720	297	243	690	1.950	27.538
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	2004	13.196	4.769	4.829	10.609	33.403	426.237
	2005	14.244	5.479	5.060	11.888	36.671	511.362
	2006	14.293	5.423	5.141	12.180	37.037	490.519
	2007	14.971	5.440	5.134	12.031	37.576	487.830
	2008	15.819	5.382	5.350	12.735	39.286	524.500
	2009	16.035	5.345	5.502	13.004	39.886	543.865
	2010	15.438	5.487	5.157	13.167	39.249	534.098

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

**Baixas de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 2004-2010⁽¹⁾**

■ **Cadro 13.4**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	2004	7.017	3.719	3.281	5.166	19.183	209.819
	2005	6.963	3.766	3.549	5.468	19.746	226.135
	2006	6.903	3.751	3.540	5.468	19.662	215.848
	2007	7.224	3.726	3.433	5.714	20.097	224.885
	2008	7.168	3.753	3.480	5.756	20.157	232.927
	2009	7.775	3.942	3.462	6.196	21.375	244.146
	2010	7.580	3.756	3.443	6.287	21.066	240.624
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	2004	666	216	299	610	1.791	23.932
	2005	761	210	268	626	1.865	24.400
	2006	738	230	256	696	1.920	23.825
	2007	840	305	270	779	2.194	26.262
	2008	901	327	247	896	2.371	27.807
	2009	992	228	258	858	2.336	28.349
	2010	894	227	257	713	2.091	29.367
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	2004	2.792	1.427	1.193	2.089	7.501	95.818
	2005	2.970	1.436	1.360	2.206	7.972	103.853
	2006	3.024	1.571	1.341	2.211	8.147	99.733
	2007	3.099	1.543	1.379	2.230	8.251	103.459
	2008	3.106	1.587	1.397	2.307	8.397	106.900
	2009	3.341	1.667	1.467	2.475	8.950	110.143
	2010	3.362	1.586	1.454	2.453	8.855	107.754
Orfandade e en favor de familiares							
	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	2004	904	239	240	814	2.197	27.645
	2005	805	242	232	778	2.057	25.527
	2006	797	225	234	655	1.911	23.378
	2007	738	223	215	637	1.813	21.841
	2008	675	216	203	566	1.660	21.030
	2009	765	230	192	601	1.788	21.686
	2010	727	239	186	633	1.785	22.578
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	2004	11.379	5.601	5.013	8.679	30.672	357.214
	2005	11.499	5.654	5.409	9.078	31.640	379.915
	2006	11.462	5.777	5.281	9.030	31.550	362.784
	2007	11.901	5.797	5.297	9.360	32.355	376.447
	2008	11.850	5.886	5.324	9.525	32.585	388.664
	2009	12.873	6.067	5.379	10.130	34.449	404.324
	2010	12.563	5.808	5.340	10.086	33.797	400.323

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

■ Media das pensións

No cadro 13.5, contéplase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 8.671.000 pensionistas españois, Galicia, con 721.000, representa o 8,32%, unha porcentaxe superior –case dous puntos e medio– en relación coa que existe referente ao total da poboación. O cadro 13.6 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma dende 1985 e pode observarse que dende o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións media de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15,02 euros), ata os 127,61 euros de 2010, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións. O feito explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

■ **Cadro 13.5** **Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1990/ 2000/2007-2010**

	1990		2000		2007		2008		2009		2010	
	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾
Andalucía	938,0	252,8	1.199,3	437,4	1.312,9	621,8	1.333,5	663,1	1.356,9	693,5	1.379,3	715,6
Aragón	223,2	272,3	260,0	482,0	272,4	695,3	274,8	744,0	278,0	780,8	280,9	807,8
Asturias	240,5	319,6	283,2	575,1	290,7	814,6	292,0	865,7	293,3	903,3	294,7	930,9
Baleares	121,2	244,4	146,8	426,6	157,5	609,2	159,8	651,3	162,8	683,4	165,9	708,0
Canarias	151,4	258,7	201,3	444,5	234,3	623,6	240,1	675,8	246,8	708,3	253,9	732,2
Cantabria	101,3	274,9	120,0	486,9	126,5	700,3	127,8	748,5	129,2	784,4	130,7	811,2
C. A Mancha	257,4	256,3	312,4	433,4	328,0	622,5	331,4	667,8	335,9	702,5	340,4	728,5
C. León	479,3	263,4	561,9	455,4	576,3	651,3	578,5	696,1	582,8	731,4	586,8	757,9
Cataluña	1.071,4	270,1	1.335,1	484,3	1.477,5	694,3	1.497,8	742,8	1.524,2	777,8	1.550,7	803,8
C. Valenciana	597,5	245,2	739,4	423,3	829,8	616,5	845,0	658,9	862,3	691,0	879,8	715,3
Extremadura	158,8	245,0	192,9	405,3	200,7	572,1	202,3	611,8	204,6	642,0	206,7	664,8
Galicia	552,2	234,1	667,4	394,1	702,4	562,2	708,5	600,7	714,9	629,9	721,0	651,9
Madrid	581,5	306,9	790,4	558,6	892,7	799,4	913,7	852,8	939,8	892,8	965,3	922,4
Murcia	159,1	245,9	194,7	420,6	212,1	593,8	214,5	633,8	218,0	664,4	222,4	687,1
Navarra	79,0	286,4	99,8	514,2	113,0	755,6	115,2	808,5	117,3	849,5	119,3	879,4
País Vasco	331,4	320,8	423,8	594,5	471,9	843,0	479,4	898,3	487,7	938,4	494,8	966,1
A Rioxa	48,0	256,8	56,6	452,1	61,1	642,8	61,9	686,5	62,8	719,8	63,6	744,6
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,8	504,0	14,4	704,5	14,5	751,0	14,6	780,4	14,8	801,3
España	6.102,1	267,2	7.598,8	468,2	8.273,9	673,7	8.390,8	719,7	8.531,9	754,1	8.671,0	779,5

Elaboración propia.

Números en miles. Medias anuais.

(1) Medias anuais en euros.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración e INSS.

■ Cadro 13.6

Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social.
Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2010

	1985	1989	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Andalucía	159,87	222,37	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81	561,90	592,91	621,84	663,13	693,53	715,64
Aragón	171,29	239,20	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95	661,03	695,32	744,03	780,79	807,79
Asturias	200,74	284,28	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04	738,74	777,87	814,61	865,70	903,27	930,86
Baleares	158,67	217,57	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09	580,54	609,20	651,26	683,40	707,95
Canarias	164,68	229,59	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26	602,80	632,63	675,82	708,27	732,16
Cantabria	174,29	243,41	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92	633,82	666,31	700,28	748,52	784,35	811,17
C. A Mancha	161,67	225,38	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63	590,52	622,51	667,79	702,46	728,49
C. León	164,68	230,19	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26	620,11	651,26	696,06	731,42	757,87
Cataluña	171,89	239,20	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94	661,52	694,25	742,80	777,76	803,81
C. Valenciana	155,66	216,36	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34	586,98	616,45	658,93	691,18	715,27
Extremadura	153,86	215,76	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44	513,80	544,26	572,13	611,84	642,06	664,75
Galicia	153,26	207,95	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23	535,10	562,19	600,73	629,85	651,88
Madrid	189,92	280,07	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47	726,13	762,83	799,39	852,79	892,78	922,37
Murcia	159,87	217,57	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34	567,12	593,77	633,80	664,36	687,09
Navarra	176,70	251,22	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36	718,08	755,56	808,54	849,52	879,42
País Vasco	195,93	280,67	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16	771,82	806,10	843,02	898,27	938,44	966,11
A Ríoxa	159,87	226,58	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42	612,55	642,78	686,52	719,75	744,64
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	177,90	254,23	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60	679,60	704,50	751,00	780,40	801,33
España	168,28	236,80	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75	641,86	673,69	719,68	754,06	779,49

Elaboración propia.

Datos en euros mes.

(1) Media de ámbalas dúas cidades autónomas.

Fonte: INSS.

■ Pensións por tramos de contía

No cadro anterior observabamos que Galicia ocupaba a derradeira posición por Comunidades Autónomas no importe medio das pensións -651,88 euros no 2010- no conxunto do Estado. No cadro 13.7 contéplase o número de pensións en vigor por tramos de contía: I I en total, comezando polas inferiores a 150 euros mes, que representan en Galicia 22.810 o 3,15 % fronte as 145.100 do conxunto estatal que supoñen o 1,67 %, case a metade da porcentaxe galega. O tramo onde se concentra un número maior de pensións é o que corresponde ao intervalo de 500 a 633,29 euros con 263.371 pensións é o 36,33% do total das mesmas- case 6 puntos superior ao estatal, pero nos posteriores ós 633 euros as porcentaxes de Galicia son netamente inferiores á media nacional con respecto o total das pensións.

Como pode apreciarse a porcentaxe dos primeiros tramos son lixeiramente máis altos nas provincias de Lugo e Ourense, diminuíndo ostensiblemente nos intervalos de maior contía. As pensións de máis de 1.100 euros son en Galicia 89.303 e representan só o 12,32 % mentres que no conxunto do estado supoñen un 19,68% do total.

■ Cadro 13.7

Pensións en vigor por tramos de contía. 2010

Tramos de Contía	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia		Total España		Porcentaje Galicia/España
	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	
Hasta 150,00 euros	9.009	3,27	2.194	1,82	5.272	4,83	6.325	2,88	22.810	3,15	145.100	1,67	15,72%
De 150,01 a 500,00	74.597	27,11	40.158	33,28	35.406	32,42	63.714	28,99	213.875	29,51	2.037.600	23,50	10,50%
De 500,01 a 633,29	95.652	34,76	52.595	43,58	42.937	39,31	72.187	32,85	263.371	36,33	2.640.300	30,45	9,98%
De 633,30 a 700,00	10.601	3,85	3.572	2,96	3.401	3,11	9.147	4,16	26.731	3,69	385.500	4,45	6,93%
De 700,01 a 1.100,00	45.282	16,46	13.234	10,97	14.347	13,14	35.894	16,33	108.757	15,00	1.756.400	20,26	6,19%
De 1.100,01 a 1.500,00	20.003	7,27	4.687	3,88	4.436	4,06	16.663	7,58	45.789	6,32	841.100	9,70	5,44%
De 1.500,01 a 1.800,00	7.633	2,77	1.724	1,43	1.516	1,39	6.979	3,18	17.852	2,46	351.400	4,05	5,08%
De 1.800,01 a 2.000,00	3.588	1,30	786	0,65	579	0,53	2.873	1,31	7.826	1,08	162.700	1,88	4,81%
De 2.000,01 a 2.466,21	8.443	3,07	1.652	1,37	1.277	1,17	5.750	2,62	17.122	2,36	338.000	3,90	5,07%
Más de 2.466,21	358	0,13	71	0,06	55	0,05	230	0,10	714	0,10	12.900	0,15	5,54%
Total	275.166	100,00	120.673	100,00	109.226	100,00	219.762	100,00	724.847	100,00	8.671.000	100,00	8,36%

Data a 31-XII-2010.
Fonte: INSS.

■ Pensións con complemento a mínimo

Os beneficiarios/as do Sistema da Seguridade Social, na súa modalidade contributiva, con pensión inferior á mínima sempre que non perciban ingresos de capital ou de traballo persoal ou que percibíndoos non excedan da contía que anualmente o Goberno estableza en xubilación sen cónxuxe a cargo, para o ano 2010: 8.229,20 euros- terán dereito a percibir os complementos necesarios para alcanzar a contía mínima das pensións.

Así mesmo terán dereito ao complemento de cónxuxe a cargo aqueles pensionistas con pensión inferior á prevista anualmente polo Goberno en cada unha das mesmas para esta modalidade, cando non superen a contía fixada anualmente, en xubilación para 2010 os 10.152,80 euros.

Na pensión de viuvez entenderase por cargas familiares a convivencia do beneficiario/a con fillos/as menores de 26 anos ou maiores incapacitados (deben acreditar un grao de minusvalía igual ou superior ao 33%), ou menores de 18 anos acollidos, cando a renda do conxunto da unidade familiar dividida polo número de membros que a compoñen non supere en cómputo anual o 75% do salario mínimo interprofesional, excluídas a parte proporcional de dous pagas extraordinarias.

No cadro 13.8 contémplase o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións. Como pode observarse tanto en orfandade como en favor de familiares máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia beneficianse deste complemento, en xubilación o número de pensións é de 170.291, e dicir o 38,36% e no total de pensións o 34,50%. Por comunidades autónomas (cadro 13.9) Galicia constitúe en porcentaxe a cuarta comunidade que se beneficia máis deste complemento detrás de Extremadura, Castela a Mancha e Andalucía e 6,81 puntos por riba da media estatal.

■ Cadro 13.8

Pensións con complemento a mínimo. Galicia a agosto de 2010(*)

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)
A Coruña	3.071	11,28	60.674	36,71	23.492	33,02	4.383	52,13	1.278	63,39	92.898	33,92
Lugo	1.479	15,88	31.219	40,05	6.322	21,05	1.610	57,81	494	66,94	41.124	34,08
Ourense	1.795	18,89	34.609	49,72	8.204	31,08	1.560	60,37	928	83,15	47.096	43,18
Pontevedra	2.532	10,85	43.789	33,41	16.830	30,50	3.713	48,38	1.035	61,68	67.899	31,13
Galicia	8.877	12,79	170.291	38,36	54.848	30,02	11.266	55,83	3.735	67,32	249.017	34,50
España	93.062	9,94	1.392.850	27,03	771.380	33,65	130.193	44,23	18.985	50,34	2.406.470	27,69

% sobre el total de cada tipo de pensións.
Fonte: Informe económico-financiero. Orzamentos Xerais da Seguridade Social 2011.

■ Cadro 13.9

Porcentaxe de pensións con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2008/2010

	I. Permanente			Xubilación			Viuvez			Orfandade			F. Familiares			Total		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Extremadura	12,04%	15,05%	17,76 %	49,80%	50,32%	51,11 %	62,73%	62,91%	63,04 %	69,75%	69,53%	69,67 %	64,54%	64,89%	65,96 %	50,57%	51,17%	51,87 %
C. A Mancha	7,98%	10,01%	11,43 %	41,42%	41,40%	41,67 %	59,16%	59,40%	59,82 %	57,53%	57,64%	58,25 %	58,67%	58,80%	59,66 %	43,64%	43,81%	44,10 %
Andalucía	8,72%	11,05%	13,30 %	35,91%	36,25%	36,38 %	43,00%	42,94%	42,98 %	55,91%	56,67%	56,83 %	50,19%	50,99%	51,76 %	34,62%	35,16%	35,59 %
Galicia	7,17%	10,83%	12,79 %	38,72%	38,50%	38,36 %	29,08%	29,39%	30,02 %	54,26%	55,40%	55,83 %	64,30%	65,36%	67,32 %	33,91%	34,23%	34,50 %
Murcia	9,47%	11,78%	13,53 %	33,47%	34,39%	34,70 %	38,59%	39,07%	39,49 %	56,10%	56,28%	56,94 %	56,86%	56,74%	57,88 %	32,38%	33,34%	33,81 %
Canarias	6,33%	8,06%	9,76 %	31,83%	31,56%	31,06 %	44,70%	44,58%	44,54 %	54,89%	55,66%	56,97 %	53,09%	53,48%	53,17 %	33,75%	33,78%	33,72 %
C. León	6,58%	8,74%	10,14 %	31,73%	31,53%	31,57 %	41,38%	41,54%	41,91 %	54,07%	54,39%	54,85 %	54,20%	54,96%	55,44 %	33,27%	33,34%	33,57 %
C. Valenciana	7,99%	9,88%	11,25 %	29,56%	29,51%	29,27 %	36,57%	36,85%	37,12 %	49,30%	49,46%	49,87 %	49,56%	49,76%	50,34 %	29,85%	30,08%	30,12 %
Meilla	5,88%	7,97%	9,38 %	22,44%	23,06%	23,77 %	38,50%	38,48%	40,20 %	59,39%	60,11%	60,59 %	55,36%	56,60%	61,70 %	28,25%	28,89%	29,91 %
A Ríoxa	4,67%	5,98%	7,25 %	27,22%	26,97%	26,82 %	38,01%	38,46%	38,65 %	46,83%	46,48%	48,42 %	46,90%	49,11%	45,70 %	28,39%	28,52%	28,62 %
Ceuta	4,52%	4,43%	5,69 %	22,31%	22,58%	22,19 %	38,39%	38,57%	39,01 %	52,63%	57,11%	50,73 %	46,00%	40,38%	39,58 %	27,86%	28,25%	27,97 %
Aragón	4,92%	6,80%	7,54 %	26,19%	25,78%	25,63 %	37,27%	37,26%	37,36 %	42,88%	42,10%	42,54 %	44,18%	44,88%	45,45 %	27,91%	27,79%	27,76 %
Baleares	5,07%	6,38%	7,38 %	25,60%	25,20%	24,67 %	26,12%	26,47%	26,85 %	44,75%	44,89%	45,40 %	43,33%	46,98%	46,26 %	23,91%	23,99%	23,90 %
Navarra	3,78%	4,93%	5,57 %	22,33%	21,82%	21,42 %	34,77%	34,39%	34,02 %	38,40%	38,37%	38,69 %	53,48%	53,08%	52,71 %	24,24%	23,91%	23,58 %
Cantabria	4,79%	7,18%	8,55 %	20,86%	20,78%	20,71 %	22,37%	22,92%	23,16 %	43,22%	43,38%	43,39 %	45,37%	47,62%	47,88 %	20,38%	20,75%	20,93 %
Cataluña	5,09%	6,12%	6,91 %	20,05%	19,82%	19,55 %	20,76%	20,73%	20,74 %	34,26%	34,53%	34,55 %	36,05%	35,37%	35,30 %	18,94%	18,93%	18,86 %
Asturias	3,94%	5,94%	6,89 %	19,61%	19,67%	19,45 %	20,14%	20,13%	20,30 %	38,66%	39,07%	31,05 %	37,22%	36,76%	36,77 %	18,44%	18,75%	18,81 %
Madrid	3,83%	4,71%	5,56 %	15,10%	14,95%	14,86 %	26,08%	25,90%	26,42 %	32,99%	33,93%	34,70 %	29,98%	30,03%	31,02 %	17,83%	17,72%	17,82 %
Pais Vasco	2,48%	3,71%	4,34 %	11,87%	12,15%	12,08 %	17,27%	17,60%	17,50 %	29,57%	30,28%	30,40 %	27,10%	28,37%	29,11 %	13,01%	13,41%	13,39 %
Media	6,58%	8,48%	9,94 %	27,25%	27,17%	27,03 %	33,34%	33,42%	33,65 %	47,46%	47,40%	48,24 %	48,72%	49,44%	50,34 %	27,38%	28,03%	27,69 %

Elaboración propia.

Fonte: Informes económico-financieros. Orzamentos da Seguridade Social.

Nota: Os datos de pensións con complemento a mínimo do 2008 son a decembro e os do 2009 e 2010 son a agosto.

■ Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social do 9 de abril de 2001 que desenvolven o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, reconducíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírían os activos/as da Minería do Carbón, Empregados/as do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Este proceso xa en marcha esta a provocar cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais -aínda que se manteñan algunhas peculiaridades-, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. O compromiso de incluír para os traballadores/as por conta propia a incapacidade total cualificada plasmouse no Real decreto 463/2003, do 25 de abril, a integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de traballadores/as autónomos (reta) na Lei 18/2007 de 4 de xullo, con efectos de 1 de xaneiro de 2008 e a incorporación do colectivo de empregados/as do fogar no rexime xeral se prevé para 2012.

Como apuntabamos en informes anteriores, en 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior; se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Dende o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representar os activos do Réxime Especial Agrario o 29,29% da poboación en alta en 1985, ao 4,94% en 2007, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou Extremadura e máis de 3 puntos inferior a media española. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizante nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

Segundo nos mostra o cadro 13.10, a inmensa maioría dos pensionistas galegos do réxime agrario –os de conta propia– pasan a integrarse no de autónomos de tal xeito que estes pasan de 75.700 en 2007 a 294.600 en 2008, unha cifra moi próxima ó número dos pertencentes ó réxime xeral. Os 6.000 pensionistas do Réxime Agrario en 2010 constitúen un escaso 0,83% do total, mentras que os do Réxime Xeral con 316.300 supoñen o 43,87% dos pasivos galegos. (cadro 13.11).

**Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 2000/2005-2010**

■ Cadro 13.10

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2006	113,5	33,6	43,4	91,0	281,5
	2007	116,6	34,5	44,5	93,9	289,4
	2008	120,2	35,3	45,6	97,1	298,1
	2009	123,9	36,2	46,8	100,4	307,3
	2010	127,4	37,1	48,1	103,7	316,3
Autónomos (1)	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2006	29,2	11,4	11,9	20,9	73,4
	2007	30,2	11,7	12,1	21,7	75,7
	2008	97,5	75,4	54,8	67,0	294,6
	2009	97,2	74,0	53,6	66,9	291,7
	2010	96,7	72,7	52,5	66,8	288,7
Agrario (1)	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2006	70,4	67,6	46,4	49,5	233,9
	2007	68,9	66,2	44,7	48,3	228,1
	2008	1,4	1,3	0,8	2,7	6,2
	2009	1,4	1,3	0,8	2,7	6,1
	2010	1,4	1,3	0,8	2,6	6,0
Mar	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2006	25,0	2,5	0,1	22,4	50,0
	2007	25,3	2,5	0,1	22,7	50,7
	2008	25,6	2,5	0,1	23,1	51,3
	2009	25,8	2,6	0,1	23,4	51,9
	2010	26,1	2,6	0,1	23,7	52,4
Outros	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2006	22,2	7,2	7,8	21,6	58,8
	2007	22,1	7,1	7,9	21,5	58,6
	2008	22,0	7,1	7,8	21,4	58,3
	2009	22,0	7,1	7,8	21,2	58,0
	2010	21,8	7,1	7,8	21,1	57,7
Total	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2006	260,3	122,3	109,5	205,4	697,5
	2007	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4
	2008	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5
	2009	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9
	2010	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0

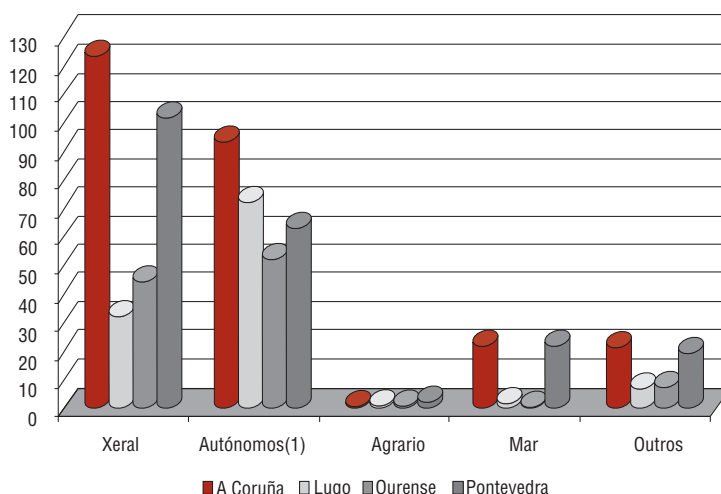
Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

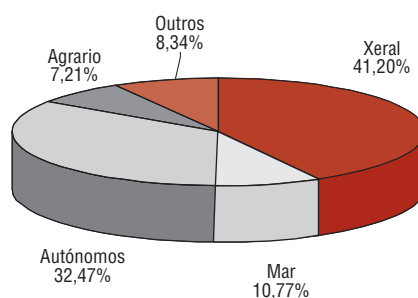
(1) Por mor da entrada en vigor da Lei 18/2007 de 4 de xullo, os traballadores por conta propia do rexímen agrario intégranse no de autónomos.

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

Pensións por réximes e provincias en 2009



Pensións por réximes en Galicia en 2009



Cadro 13.11

Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas.
1990/1995/2007-2010

	Réxime Xeral						Autónomos (1)					
	1990	1995	2007	2008	2009	2010	1990	1995	2007	2008	2009	2010
Andalucía	367,2	481,6	659,6	675,6	693,7	711,5	77,0	96,2	141,9	201,5	205,6	209,7
Aragón	96,6	124,0	157,5	160,8	164,4	167,7	26,9	30,7	37,4	73,4	73,5	73,7
Asturias	82,7	103,6	134,0	136,9	139,9	142,8	18,6	23,0	31,2	77,8	77,2	76,6
Baleares	54,5	68,6	91,7	94,2	97,1	100,2	14,2	19,0	26,2	41,3	41,9	42,5
Canarias	66,9	89,6	142,4	147,7	153,7	160,1	11,9	16,0	27,9	44,2	45,1	46,2
Cantabria	47,5	58,1	72,6	74,0	75,7	77,4	10,2	11,9	14,9	35,9	35,7	35,5
C. A Mancha	84,5	114,7	161,1	165,5	170,8	175,8	31,8	36,2	45,5	88,0	88,4	89,1
C. León	159,7	207,5	270,6	275,7	282,5	288,8	55,3	64,0	80,2	208,8	207,3	205,9
Cataluña	626,5	758,9	979,6	999,6	1.023,1	1.047,0	126,5	152,4	199,0	273,1	277,3	281,8
C. Valenciana	273,6	349,1	492,5	506,6	522,3	538,3	59,5	70,8	104,0	141,6	145,5	149,4
Extremadura	47,6	68,0	90,8	92,5	94,5	96,6	17,2	19,8	25,4	50,6	50,8	51,0
Galicia	146,9	197,2	289,4	298,1	307,3	316,3	40,1	49,2	75,7	294,7	291,7	288,7
Madrid	402,1	511,8	668,5	685,8	706,9	728,1	57,6	70,4	100,2	112,4	116,0	120,0
Murcia	56,5	71,8	101,5	104,0	107,4	111,2	16,9	20,5	28,8	42,8	43,6	44,7
Navarra	36,6	47,3	69,0	71,1	73,2	75,1	10,0	11,4	15,0	27,7	27,9	28,0
País Vasco	197,5	250,3	321,8	328,3	335,0	341,0	35,2	41,8	57,7	77,7	79,1	80,3
A Rioxa	20,1	26,4	34,3	35,1	35,9	36,7	6,2	7,2	8,9	17,4	17,5	17,6
Ceuta	3,4	4,3	5,0	5,0	5,1	5,2	0,7	0,9	1,1	1,1	1,2	1,2
Melilla	2,6	3,4	3,8	3,9	4,0	4,1	1,0	1,3	1,6	1,6	1,6	1,7
España	2.773,1	3.536,1	4.745,6	4.860,5	4.992,6	5.123,8	617,1	742,4	1.022,4	1.811,5	1.826,9	1.843,4

■ **Cadro 13.11**
continuación

Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas.
1990/1995/2007-2010

	Agrario (1)						Mar					
	1990	1995	2007	2008	2009	2010	1990	1995	2007	2008	2009	2010
Andalucía	326,1	344,3	369,0	315,8	319,0	321,3	18,5	21,0	22,2	22,0	21,9	21,8
Aragón	61,9	60,2	46,5	9,8	9,4	9,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	48,4	1,2	1,1	1,1	5,0	5,3	4,9	4,8	4,8	4,7
Baleares	30,2	29,4	20,8	5,8	5,4	5,1	2,9	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0
Canarias	37,9	38,1	34,9	19,4	19,4	19,4	9,3	10,4	10,7	10,6	10,6	10,5
Cantabria	26,3	26,9	21,9	0,8	0,8	0,8	3,6	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0
C. A Mancha	112,0	113,3	95,6	52,2	50,9	49,6	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
C. León	185,5	186,7	152,3	21,2	20,6	20,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	97,9	25,4	24,5	23,6	8,7	9,0	8,7	8,6	8,5	8,5
C. Valenciana	142,7	143,4	125,3	89,3	87,8	86,2	8,6	9,1	8,6	8,5	8,4	8,4
Extremadura	77,0	77,4	70,2	45,0	45,2	45,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	228,1	6,2	6,1	6,0	33,9	40,9	50,7	51,3	51,9	52,4
Madrid	29,0	26,3	18,2	8,4	8,0	7,7	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	54,7	40,9	40,4	40,1	1,8	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
Navarra	20,5	20,5	16,9	4,2	4,0	3,9	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	20,5	1,4	1,4	1,3	11,7	13,1	13,4	13,4	13,3	13,3
A Rioxa	12,7	12,6	10,2	1,6	1,6	1,5	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4
Melilla	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
España	1.596,3	1.620,3	1.431,4	648,7	645,6	641,9	106,4	120,5	131,0	131,0	131,1	131,3

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas.

(1) Por mor da entrada en vigor da Lei 18/2007 de 4 de xullo, os traballadores por conta propia do reximen agrario intégranse no de autónomos.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 316.300, experimentan unha subida de 9.000 con respecto ao ano anterior; se ben seguen a representar tan só un 6.17% do total español correspondente ao citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 37.100 e 48.100 pensións, respectivamente, representan conxuntamente tan só o 26,94% dos perceptores/as de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, increméntanse coa adición dos agrarios por conta propia a partir de 2008 pasando constituír no ano 2010 o 40% do total de pensionistas galegos e o 15,66 % do total español correspondente a dito réxime. A cifra máis numerosa dos pensionistas autónomos é a da provincia da Coruña, con 96.700 pensións, pero Lugo con 72.700 está por enriba de Pontevedra.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar, dobrando amplamente a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os 52.400 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 39,91 % do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 26.100, e a de Pontevedra, 23.700.

■ **Ingresos e gastos**

O sistema de protección social nútrese basicamente dos ingresos da Seguridade Social e das contribucións do Estado.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e o de mellora e desenvolvemento do sistema de protección social de 9 de Abril de 2001 seguindo as pautas do Pacto de Toledo, contemplan a separación e clasificación das fontes de financiamento do sistema de protección social, de tal xeito que de forma gradual se tenda a que, a partir de 2000, a acción protectora, na súa modalidade universal: asistencia sanitaria, servizos sociais (agás os de accidentes de traballo e enfermidades profesionais), pensións non contributivas, complementos de mínimos de pensións contributivas e prestacións familiares por fillo a cargo, se financien mediante contribucións do Estado, mentres que as prestacións contributivas - basicamente as prestacións derivadas do contrato de traballo máis o gasto de xestión e de funcionamento dos servizos-, pasen a ser financiadas con cargo ás cotizacións das pensións obrigatorias, ademais do importe das cantidades recadadas en concepto de recargos, sancións, así como rendas e intereses patrimoniais. Neste sentido, xa dende o orzamento da Seguridade Social do 2000 contemplase que a totalidade dos Servizos Sociais do IMSERSO e Protección Familiar se financien con aportación do Estado, e para os complementos de mínimos determínanse as sucesivas aportacións do Estado ata o financiamento total de ditos complementos, cun compromiso temporal de non superar 5 anos dende o 2004.

No cadro I3.12 contémpnanse as contías da recadación de cotas da Seguridade Social por réximes, que ascenden en Galicia a 5.354,55 millóns de euros, en 2010; unha cifra superior en máis de 351 millóns con respecto ao ano anterior; e que reflicte un importante incremento na recadación da provincia de Pontevedra xa que en A Coruña é practicamente igoal e en Lugo e Ourense diminúen ostensiblemente.

O Réxime Xeral representa o 68,22% da recadación de cotas e nun sistema de reparto como o da Seguridade Social española —os activos actuais financian aos pensionistas—, debe suplir as carencias da escasa recadación dos outros réximes, que ademais como o caso do Agrario —e a partir de 2008 o de autónomos, que inclúe os de conta propia do agrario— cunha tan alta porcentaxe de pensionistas na Comunidade Autónoma Galega —o 40%— representan só o 12,66% do total da recadación de cotas da Seguridade Social.

■ Cadro 13.12

Recadación de cotas da Seguridade Social. Por réximes e provincias. Galicia. 2004-2010

		R. Xeral	Agrario	Autónomos	Mar	Emp. Hogar	Outros	Total
2004	A Coruña	1.201,61	31,71	196,81	24,59	9,36	329,44	1.793,52
	Lugo	337,51	33,49	61,65	9,09	3,13	1,32	446,19
	Ourense	383,10	10,94	65,56	0,02	3,52	0,75	463,89
	Pontevedra	910,91	15,57	159,38	48,21	6,27	222,97	1.363,31
	Galicia	2.833,13	91,71	483,40	81,91	22,28	554,48	4.066,91
2005	A Coruña	1.218,73	30,30	202,24	24,83	10,13	278,03	1.764,26
	Lugo	291,05	31,81	62,87	8,70	3,68	35,67	433,78
	Ourense	414,88	10,50	68,71	0,02	4,34	0,76	499,21
	Pontevedra	1.057,04	16,47	185,19	54,27	8,15	263,12	1.584,24
	Galicia	2.981,70	89,08	519,01	87,82	26,30	577,58	4.281,49
2006	A Coruña	1.400,37	31,83	219,20	27,42	12,64	400,86	2.092,32
	Lugo	316,48	32,47	65,92	8,63	4,25	39,33	467,08
	Ourense	439,62	10,55	71,99	0,02	4,62	0,93	527,73
	Pontevedra	1.137,14	15,73	184,42	54,80	9,48	327,18	1.728,75
	Galicia	3.293,61	90,58	541,53	90,87	30,99	768,30	4.815,88
2007	A Coruña	1.594,70	36,12	245,66	28,34	13,62	368,53	2.273,35
	Lugo	315,70	31,56	62,60	8,37	4,24	42,26	460,49
	Ourense	335,75	9,02	71,16	0,01	4,98	46,65	462,59
	Pontevedra	1.276,85	17,10	204,97	54,11	10,32	314,02	1.867,05
	Galicia	3.523,00	93,80	584,39	90,83	33,16	771,46	5.063,48
2008	A Coruña	1.708,33	5,17	288,59	28,18	14,96	376,15	2.421,38
	Lugo	342,14	4,58	96,07	6,97	4,68	42,48	496,92
	Ourense	378,42	1,27	86,79	0,01	5,31	0,90	472,70
	Pontevedra	1.362,80	3,21	226,85	51,92	11,20	327,10	1.983,08
	Galicia	3.791,69	14,23	698,30	87,08	36,15	746,63	5.374,08
2009	A Coruña	1.700,53	1,84	287,66	27,88	15,88	409,85	2.443,64
	Lugo	343,62	1,70	94,92	6,88	4,96	51,36	503,44
	Ourense	508,22	0,69	87,17	0,02	5,66	1,05	602,81
	Pontevedra	1.187,99	1,53	206,84	46,08	10,78	0,06	1.453,28
	Galicia	3.740,36	5,76	676,59	80,86	37,28	462,32	5.003,17
2010	A Coruña	1.704,15	1,90	288,15	28,08	16,05	403,74	2.442,07
	Lugo	312,70	1,52	86,02	6,73	4,57	48,70	460,24
	Ourense	337,22	0,40	78,96	0,01	5,28	84,22	506,09
	Pontevedra	1.298,93	1,70	225,08	49,90	11,76	358,78	1.946,15
	Galicia	3.653,00	5,52	678,21	84,72	37,66	895,44	5.354,55

Elaboración propia.

Datos en millóns de euros.

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia.

Os gastos das pensións en Galicia reflíctense no cadro 13.13 xunto cos pagos por subsidios, e no cadro 13.14 especificase o abono das prestacións por réximes. En 2009 pagáronse por prestacións da Seguridade Social en Galicia 7.065,04 millóns de euros, das que 6.657,27 millóns de euros corresponderon a pagos de pensións, a contía do total de ambas é superior á de 2009, producíndose un aumento nas catro provincias galegas. Na provincia da Coruña, con 2.766,77 millóns de euros é onde se produce o maior volume de pagos en pensións e representa o 39,49% do total do mesmo en Galicia. En subsidios, no ano 2010 abonáronse en Galicia 407,77 millóns de euros, perto de 32 millóns menos que en 2009. A provincia de A Coruña con 177,54 millóns é a que desembolsa máis, se ben diminúe en case 11 millóns con respecto ó ano anterior; Pontevedra descende tamén é en maior medida –12 millóns– os pagos de subsidios, afectando tamén o descenso as provincias de Lugo e Ourense.

Ao Réxime Xeral van destinadas prestacións por importe de 3.905,32 millóns de euros, máis do 50% do importe total dos pagos. O abono de prestacións derivadas do Réxime Agrario representaban un montante moi importante dos pagos da Seguridade Social sobre todo na provincia de Lugo e tamén en Ourense, aínda que co integración dos afiliados de conta propia do rexíme agrario no de autónomos baixan moi considerablemente en 2009 e todavia máis en 2010. No cómputo galego os gastos do Réxime Agrario pasan a constituir en 2010 o 0,60%, os de autónomos suben ata o 28,90% e os do rexíme do mar o 8,47% do total dos pagos.

■ Cadro 13.13

	PENSIONS				SUBSIDIOS				TOTAL			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
A Coruña	2.168,25	2.395,88	2.440,56	2.589,23	172,97	182,14	188,18	177,54	2.341,22	2.578,02	2.628,74	2.766,77
Lugo	877,91	941,46	952,10	991,78	44,34	47,99	48,15	42,87	922,25	989,45	1.000,25	1.034,65
Ourense	776,48	843,48	846,80	883,64	35,21	37,98	37,19	33,83	811,69	881,46	883,99	917,47
Pontevedra	1.825,61	2.017,38	2.061,81	2.192,62	150,65	160,29	165,51	153,53	1.976,26	2.177,67	2.227,32	2.346,15
Galicia	5.648,25	6.198,20	6.301,27	6.657,27	403,17	428,40	439,03	407,77	6.051,42	6.626,60	6.740,30	7.065,04

Elaboración propia.

Datos económicos en millóns de euros.

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social.

■ Cadro 13.14

Pagos por prestacións da seguridade social. Por réximes. Galicia 2008-2010

	A CORUÑA			LUGO			OURENSE			PONTEVEDRA			TOTAL		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Réxime Xeral	1.446,64	1.548,72	1.646,28	388,94	414,70	437,76	440,42	466,00	491,68	1.171,63	1.251,80	1.329,60	3.447,63	3.681,22	3.905,32
Réxime Especial Autónomos	244,87	534,02	702,04	92,61	350,10	493,28	93,45	266,07	361,97	178,92	372,19	484,58	609,85	1.522,38	2.041,87
Réxime Especial Agrario	417,66	153,91	10,27	393,54	143,97	8,89	262,40	95,47	5,25	288,62	113,57	18,14	1.362,22	506,92	42,55
Réxime Especial do Mar	188,07	196,51	205,35	27,19	28,43	30,08	0,00	0,00	0,00	326,82	344,25	363,17	542,08	569,19	598,60
Réxime Especial Minería do Carbón	9,15	9,59	10,09	6,82	6,96	7,05	4,02	4,19	4,19	3,76	3,86	3,85	23,75	24,60	25,18
Réxime Especial Empregados/as do Fogar	42,20	44,23	45,92	16,10	16,77	17,10	16,45	17,06	17,85	35,44	36,82	37,95	110,19	114,88	118,82
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	74,39	79,62	81,77	24,95	26,64	27,22	23,37	25,28	26,16	68,98	74,06	75,90	191,69	205,60	211,05
Non contributivas	124,47	34,19	37,07	36,98	10,98	11,81	40,42	9,14	9,66	100,63	28,04	30,28	302,50	82,35	88,82
Outras transferencias		27,95	27,97		1,69	1,45		0,76	0,71		2,74	2,69	36,69	33,14	32,82
Total	2.547,45	2.628,74	2.766,76	987,13	1.000,24	1.034,64	880,53	883,97	917,47	2.174,80	2.227,33	2.346,16	6.626,60	6.740,28	7.065,03

Elaboración propia.

En millóns de euros.

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social.

13.3 Análise dos datos sobre as pensións do sistema

13.3.1 Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contra-prestación aos servizos prestados por unha persoa ao longo da súa vida –pensión de vellez–. Dende un segundo punto de vista, o traballador/a o chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de “retiro”. Configuraríase, en ambos casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ambas as dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasar o dereito á pensión que se fai coincidir coa época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores/as.

Esta pensión presenta dende o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación –cálculo da base reguladora–, a compatibilidade pensión-traballo e a imprescritibilidade do dereito ao recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben como indicabamos na introdución deste capítulo o proxecto de lei de adecuación, adaptación e modernización do sistema de seguridade social, en tramite parlamentario, prevé un incremento desta idade ata os 67 anos, cun período transitorio de 15 anos, que culminará en 2027. Na actualidade existen posibilidades de xubilarse anticipadamente nos seguintes casos:

■ Por razón do grupo o actividade profesional: Son grupos ou actividades cuxos traballos son de natureza excepcionalmente penosa, perigosa, tóxica ou insalubre e acusan elevados índices de morbilidade ou mortandade, sempre que os traballadores afectados acrediten na respectiva profesión ou traballo o mínimo de actividade que se estableza, se atopen de alta ou situación asimilada e cumpran os demais requisitos xerais esixidos (período de cotización e feito causante). A partir de xaneiro de 2008 a aplicación dos coeficientes reductores non pode dar lugar a que o interesado acceda á pensión de xubilación con idade inferior a 52 anos. Aplícase os traballadores incluídos no estatuto mineiro, persoal de vó de traballos aéreos, traballadores ferroviarios, artistas, profesionais taurinos, e bombeiros ó servizo das administracións ou organismos públicos.

■ Por discapacidade: A idade ordinaria de 65 anos se reducirá nun período equivalente ó que resulte de multiplicar o tempo efectivamente traballado os coeficientes do 0,25 en caso de discapacidade igual ou superior ó 45%, e do 0,50 se o traballador ten acreditado un grao de discapacidade igual ou superior ó 65% e precisa doutra persoa par a realización dos actos esenciais da vida ordinaria. Rexe tamén o límite de 52 anos.

■ Por ter a condición de mutualista: poderá causar dereito a pensión de xubilación a partir dos 60 anos con coeficientes reductores, para os traballadores/as que tiveran a condición de mutualistas nalgunha mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, os de RENFE con anterioridade ó 14-7-1967, e os do réxime do Mar ó 1-8-1970, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta.

■ Xubilación flexible: o sistema de xubilación gradual e flexible, é o derivado da posibilidade de compatibilizar, unha vez causada, a pensión de xubilación con un contrato a tempo parcial, con xornada mínima do 25% e máxima do 75%, minorando a pensión a parte proporcional inversa á redución da xornada de traballo realizada polo pensionista, en relación á dun traballador a tempo completo comparable. Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación

parcial con contratos de relevo, xubilación especial aos 64 anos, traballos penosos, tóxicos, etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes redutores.

■ **Xubilación parcial:** Os traballadores por conta allea que teñan máis de 60 anos e reúnan as demais condicións esixidas para ter dereito a pensión de xubilación podrán acceder á xubilación parcial nos seguintes termos:

- Os maiores de 65 anos, reducindo a xornada entre un 25% e un 75% de xeito que dunha banda se posibilite a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubilación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por continxencias comúns, excepto incapacidade temporal.
- Os menores de 65 deberán ser contratados a xornada completa, asimílanse ós contratados a tempo parcial cuxas xornadas, en conxunto sexan equivalentes en días teóricos ós dun traballador a tempo completo, debendo celebrarse simultaneamente un contrato de relevo.

■ **Xubilación especial ós 64 anos,** sen coeficiente reductor, sempre que os traballadores /as reúnan os requisitos xerais esixidos para causar dereito a xubilación ordinaria e pertencen a unha empresa que en virtude de convenio o pacto esté obrigada a substituír simultaneamente ó traballador que se xubila por outro inscrito como desempregado.

O período mínimo de carencia da pensión de xubilación é de quince anos de cotización, dos cales polo menos dous deberán estar abrangidos dentro dos quince inmediatamente anteriores ao momento de causar o dereito, calculándose a contía en función da porcentaxe aplicable á base reguladora (a base reguladora calcúlase de acordo co cociente que resulte de dividir por 210 as bases de cotización do interesado dos 180 meses inmediatamente anteriores ao que se produza o feito causante), a porcentaxe obtense aplicando unha escala que comeza có 50% con quince anos, aumentando un 3% por cada ano adicional comprendido entre o décimo sexto e o vixésimo quinto e un 2% a partir do vixésimo sexto ata acadar o 100% aos 35 anos, tal como se especifica no seguinte cadro:

Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora	Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora
Aos 15 anos	50%	Aos 26 anos	82%
Aos 16 anos	53%	Aos 27 anos	84%
Aos 17 anos	56%	Aos 28 anos	86%
Aos 18 anos	59%	Aos 29 anos	88%
Aos 19 anos	62%	Aos 30 anos	90%
Aos 20 anos	65%	Aos 31 anos	92%
Aos 21 anos	68%	Aos 32 anos	94%
Aos 22 anos	71%	Aos 33 anos	96%
Aos 23 anos	74%	Aos 34 anos	98%
Aos 24 anos	77%	Aos 35 anos	100%
Aos 25 anos	80%		

O Real decreto lei 16/2001 establece que cando se acceda á pensión de xubilación a unha idade superior aos 65 anos a porcentaxe aplicable á respectiva base reguladora será a resultante de sumar ao 100 por 100, un 2 por 100 adicional por cada ano completo cotizado a partir dos 65 anos, sempre que en dito momento o interesado tivera acreditados 35 anos de cotización. Noutro caso, a porcentaxe adicional indicada aplicarase, cumpridos os 65 anos, dende a data na que acreditase dito período de cotización.

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes dende o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 13.15) hai, en 2010, 443.600 pensións de xubilación –3.600 máis que en 2009–, cun aumento menor co do último ano. Representan o 8,63% das 5.140.600 existentes en España. Do exame dos datos do cadro 13.15 e dos datos de informes de pasados anos pódese observar o incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios/as de 65 ou máis anos en pensións de xubilación, mentres que os aumentos interanuais de 1999 a 2002 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións, en 2003 permanece na mesma cantidade, diminúe en 2004, en 1.800, volve a aumentar moi lixeiramente en 2005, máis significativamente en 2006, increméntanse en tan só 1.200 en 2007, e 2.200 en 2008 e por último en 4.000 en 2009 e 3.600 en 2010. Nas provincias de Lugo e Ourense nos sete últimos anos baixan lixeiramente o número, mentres tamén en escasa medida aumentan nas outras dúas provincias galegas.

**Pensiones de jubilación. Por provincias.
Galicia/España. 1990/1997-1998/2005-2010**

■ **Cadro 13.15**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8
	Media	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07
1997	Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5
	Media	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28
1998	Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9
	Media	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15
2005	Nº	155,4	80,6	71,5	121,0	428,5	4.678,3
	Media	621,4	526,5	509,5	623,4	585,7	716,1
2006	Nº	157,5	80,4	71,2	123,4	432,6	4.809,3
	Media	655,1	552,8	535,3	656,3	616,9	752,8
2007	Nº	158,7	79,8	70,6	124,7	433,8	4.863,3
	Media	701,8	589,7	572,2	703,9	660,9	806,4
2008	Nº	160,4	79,2	70,1	126,4	436,0	4.936,8
	Media	737,0	616,0	598,5	739,9	693,9	845,4
2009	Nº	162,7	78,7	69,9	128,6	440,0	5.038,9
	Media	764,2	635,6	616,6	766,4	718,7	875,0
2010	Nº	165,0	78,0	69,7	130,9	443,6	5.140,6
	Media	793,3	656,2	636,2	794,1	745,1	905,9

Elaboración propia.

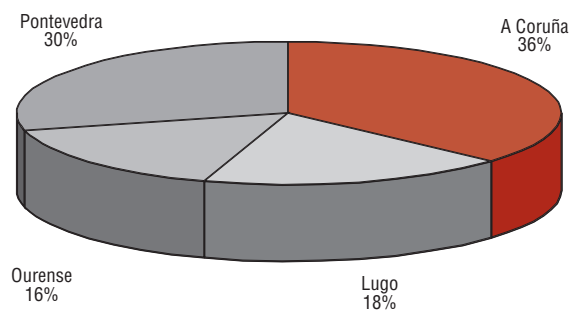
Números en miles redondeados. Medias anuais.

Promedio, en euros, a decembro de cada ano.

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración e INSS.

Pensiones de jubilación en 2010



Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 24,62% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2010 preto dun 33,30% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de Galicia sobre o total nacional. Destacan, doutra banda, en sentido contrario, o número relativamente escaso, 130.900, de pensións de xubilación da Seguridade Social en Pontevedra, se ben e como se pode observar, debido ao transvase de pensionistas de invalidez permanente de máis de 65 anos, en 1998, aumentan en 34.000 –case un 50% dos 77.000 existentes en 1997–.

A media en 2010 das pensións galegas de xubilación situouse en 745,10 euros ao mes, subindo 26,40 euros con respecto ao pasado ano, mentres que a media estatal sube, en 2010, 30,90 euros, situándose en 905,9 euros –160,80 por riba da media galega–.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ambas as dúas con máis de 250 euros de diferenza con respecto á media estatal.

13.3.2 Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do pasado século, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu definir a invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaise poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, dende o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada –incapacidade permanente total para a profesión habitual– podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos –incapacidade permanente absoluta–, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadar o grado de total, ocasiona ao traballador/a unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirlle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores/as incapacitados/as absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realizar os actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobe regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade

permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derive de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997 –ver informes anteriores e o cadro 13.16–, en que baixan en moi escasa medida en relación ao ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasan a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia –o 59,59%– que no total estatal o –50,54%–. En 2010 o número das pensións de invalidez aumentan en 800 na comunidade autónoma, a mesma contía que no ano precedente. As 69.100 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 7,40% sobre as da mesma natureza en España e o 9,58% respecto do total de pensións na Comunidade Autónoma.

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2005-2010

■ Cadro 13.16

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9
	Media	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33
1997	Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6
	Media	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29
1998	Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5
	Media	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94
2005	Nº	24,1	8,9	8,8	20,8	62,6	832,8
	Media	653,45	573,16	582,85	623,73	622,31	726,61
2006	Nº	24,7	9,0	8,9	21,5	64,1	859,8
	Media	674,70	600,76	611,10	649,49	647,07	756,21
2007	Nº	25,4	9,2	9,1	22,2	65,8	888,8
	Media	704,76	640,28	546,01	685,65	681,39	796,74
2008	Nº	26,4	9,3	9,2	22,7	67,5	906,8
	Media	726,33	675,68	674,50	712,32	707,67	826,39
2009	Nº	26,8	9,2	9,3	23,0	68,3	920,9
	Media	745,75	710,45	701,48	731,78	730,23	845,66
2010	Nº	27,2	9,3	9,5	23,2	69,1	933,7
	Media	762,89	736,89	719,78	753,85	750,46	864,96

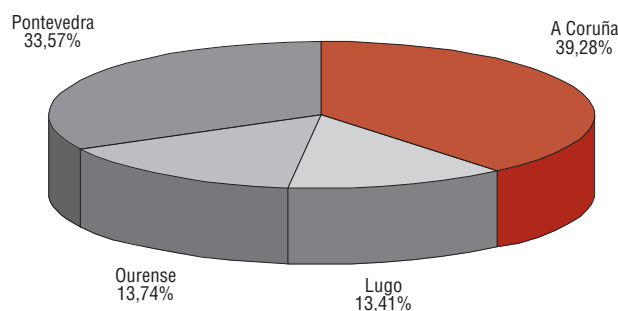
Elaboración propia.

Números en miles redondeados. Medias anuais. Promedio, en euros, a decembro de cada ano.

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración e INSS.

Pensións de invalidez en 2010



O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente moito maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ao 9% do ano anterior; o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados/as permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación. En 2010 aumentan moi lixeiramente na provincia de Lugo, Ourense e Pontevedra e en maior medida na da Coruña. No cómputo da comunidade autónoma sube en 800 pensións, aumentando en pequena contía –12.800– no conxunto de España o número de pensionistas de incapacidade. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 750,46 euros mes, subindo con respecto a 2009 en 20,23 euros, pero inferior en preto de 115 euros á media estatal, sendo significativamente baixas as correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

O cadro 13.17 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 44.672, que representan o 64,65% do total de inválidos/as galegos, e o 8,69% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior en máis de dous puntos e medio que a que correspondería a proporción da poboación, aínda así moito máis baixa que a dos anos precedentes a 1998 en que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados/as permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en dito ano, corríxe en parte a enorme desproporción de anos anteriores.

**Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade.
Por provincias. Galicia/España. 2005-2010**

■ **Cadro 13.17**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Gran invalidez							
	2005	909	338	302	702	2.251	28.779
	2006	926	341	297	728	2.292	29.614
	2007	967	341	293	742	2.343	30.760
	2008	998	339	279	743	2.359	31.650
	2009	990	344	270	721	2.325	32.178
	2010	978	351	264	724	2.317	32.700
Incap. Perm. Absoluta(*)							
	2005	8.291	3.002	3.179	7.459	21.931	357.905
	2006	8.255	3.102	3.139	7.587	22.083	369.726
	2007	8.148	3.243	3.133	7.625	22.149	377.982
	2008	8.198	3.339	3.113	7.652	22.302	381.941
	2009	8.130	3.331	3.115	7.619	22.195	384.492
	2010	8.012	3.369	3.099	7.619	22.099	386.271
Incap. Perm. Total							
	2005	14.825	5.527	5.329	12.614	38.295	444.183
	2006	15.422	5.540	5.458	13.154	39.574	458.822
	2007	16.267	5.577	5.614	13.767	41.225	478.639
	2008	17.132	5.583	5.774	14.266	42.755	492.088
	2009	17.671	5.540	5.953	14.580	43.744	503.276
	2010	18.150	5.549	6.134	14.839	44.672	514.054
Inc. Perm. Parcial (1)							
	2005	64	12	18	58	152	1.922
	2006	57	9	13	54	133	1.619
	2007	47	9	10	50	116	1.396
	2008	37	5	8	41	91	1.155
	2009	29	4	6	31	70	917
	2010	24	4	4	23	55	705

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

(*)A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

(1) Estas pensión suprimíronse no ano 1966.

Fuente: Ministerio de Trabajo e Inmigración e INSS.

13.3.3 Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar o dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, cónxuxe o parella de feito, neste caso se o falecemento é posterior a 1 de xaneiro de 2008, e con certos requirimentos económicos, nos seguintes termos de carácter xeral: se o falecido/a se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ao falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido/a non estivera de alta ou situación asimilada á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e aos separados/as ou divorciados/as que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ao tempo vivido co cónxuxe falecido,

con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio, garantizándose en todo caso el 40% a favor do cónxuxe o supervivinte dunha parella de feito con dereito a viudedade. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente a que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ao nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparar a súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga aos viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% dese momento ata o 52% na actualidade e o 70% no caso de viúvos/as con cargas familiares e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos manter a pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias. A lei 40/2007 de 30 de decembro de Medidas en materia de Seguridade Social equipara os matrimonios coas parellas de feito en relación coa viuvez.

Continúa en 2010 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro 13.18), nunha contía que se cifra en 1.400 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior.

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2005-2010

■ Cadro 13.18

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0
	Media	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76
1997	Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5
	Media	271,07	206,26	214,72	266,10	250,20	297,63
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7
	Media	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09
2005	Nº	66,9	29,3	25,6	51,3	173,0	2.165,9
	Media	429,0	337,7	343,1	419,2	397,9	474,6
2006	Nº	67,9	29,6	25,9	52,1	175,4	2.196,9
	Media	447,6	352,7	359,2	438,0	415,8	495,9
2007	Nº	68,9	29,7	26,1	53,0	177,7	2.225,5
	Media	474,7	374,5	382,9	464,0	441,3	526,2
2008	Nº	69,8	29,9	26,2	53,9	179,8	2.249,9
	Media	496,2	391,9	402,7	484,8	461,9	550,8
2009	Nº	70,5	29,9	26,3	54,5	181,2	2.270,3
	Media	512,7	405,2	417,1	500,3	477,4	568,8
2010	Nº	71,1	30,0	26,4	55,1	182,6	2.290,1
	Media	526,3	416,9	430,0	513,6	490,6	583,6

Elaboración propia.
Números en miles. Medias anuais.
Promedio, en euros, a decembro de cada ano.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración e INSS.

As 182.600 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,97% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe sobre o total da poboación provincial que as da Coruña e Pontevedra.

Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas –490,60 euros– é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro 13.18, dos 26,69 euros mensuais menos en 1990 a 93 en 2010.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións –o 52% da base reguladora (excepto viuvos/as con cargas familiares) ou o mínimo legal– e mesmo a posibilidade de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes ou parellas de feito con dereito á pensión, a diferenza da contía en máis dun 15,93% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ao total español, son aínda maiores.

13.3.4 Pensións de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos/as, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados/as para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos/as adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos/as que o cónxuxe supervivente levara ao matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social que desenvolve o Pacto de Toledo ampliou o límite de idade para o percibo das pensións de orfandade, calquera que sexa a natureza legal da filiación, dende os 18 aos 21 anos, e no suposto de que non sobrevivira ningún dos pais, o límite será aos 23 anos, tendo aplicación dende 1999. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a elevación de novo do límite, fixándoo en 22 anos con carácter xeral e en 24 para a orfandade absoluta a partir de 2002.

Durante 2010 produciuse en Galicia (cadro 13.19) un incremento de 40 pensións de orfandade, con respecto o ano anterior; aumento que ten lugar nas provincias, de Lugo, Ourense e Pontevedra, diminuíndo en 32 na de A Coruña. Os 20.045 orfos/as acollidos ao sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,43% do total estatal, dos cales o 40,49% son da Coruña, o 33,96% de Pontevedra, o 13,15% de Lugo e o 12,40% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta un aumento, en Galicia, similar ao total español, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2010 de 3,75 euros mensuais.

■ Cadro 13.19

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2005-2010

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653
	Promedio	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84
1997	Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146
	Promedio	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37
1998	Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733
	Promedio	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05
2005	Nº	8.246	2.674	2.440	6.804	20.164	260.720
	Promedio	284,80	264,12	268,36	268,98	274,73	283,74
2006	Nº	8.167	2.637	2.416	6.744	19.964	258.837
	Promedio	300,25	277,92	286,15	287,47	291,27	298,87
2007	Nº	8.058	2.607	2.423	6.655	19.743	256.962
	Promedio	326,45	304,90	311,38	309,86	316,16	323,62
2008	Nº	8.177	2.631	2.396	6.729	19.933	261.012
	Promedio	342,58	323,84	328,46	323,35	331,92	337,77
2009	Nº	8.165	2.621	2.457	6.802	20.045	266.436
	Promedio	355,71	335,67	339,52	336,94	344,74	348,69
2010	Nº	8.133	2.641	2.490	6.821	20.085	270.488
	Promedio	366,1	342,0	348,4	345,8	353,9	357,6

Elaboración propia.
Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano.
Fonte: INSS.

13.3.5 Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos/as a outros parentes consanguíneos do causante –avós, pais, irmáns e netos– que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2010, segundo o cadro 13.20, increméntase en 64 o número de pensións en relación co ano anterior, para acadar os 5.563 pensionistas galegos que representan o 14,78% do total do conxunto nacional.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Increméntase en 2010 o número de pensións nas catro provincias galegas.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ao global galego en 2010 (431,94 euros), que é netamente inferior á media estatal –470,57 mensuais–, e a media na provincia de Lugo é máis de 25 euros inferior a media galega.

Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2005-2010

■ Cadro 13.20

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484
	Media	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59
1997	Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988
	Media	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62
1998	Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460
	Media	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49
2005	Nº	1.925	653	1.065	1.591	5.234	39.570
	Media	355,45	323,80	340,57	349,48	346,66	370,21
2006	Nº	1.926	677	1.094	1.595	5.292	38.700
	Media	376,41	338,31	361,51	369,16	366,27	393,46
2007	Nº	1.938	683	1.078	1.587	5.286	37.932
	Media	403,02	362,46	389,20	397,47	393,30	424,46
2008	Nº	1.967	702	1.102	1.596	5.367	37.674
	Media	419,69	378,39	403,32	414,58	409,41	443,94
2009	Nº	2.010	726	1.104	1.659	5.499	37.810
	Media	418,14	426,54	393,11	414,05	421,65	455,93
2010	Nº	2.027	732	1.124	1.680	5.563	37.628
	Media	440,96	406,98	424,47	436,93	431,94	470,57

Elaboración propia.

Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano.

Fonte: INSS.

13.4 Outras prestacións

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade, obtidos do Instituto Nacional da Seguridade Social no que se refire aos

procesos de incapacidade e da información das memorias da Delegación do Goberno en Galicia nos aspectos económicos das prestacións de incapacidade temporal e maternidade.

13.4.1 Prestacións de incapacidade temporal

Existían, a decembro de 2010 –cadro 13.21– 14.254 traballadores/as en proceso de Incapacidade Temporal –3.404 menos que a mesma data do ano anterior– dos que o número maior correspondían a provincia de Pontevedra: 5.942 e o inferior á de Ourense: 1.414, o importe total da prestación de incapacidade temporal no ano 2010 e de algo máis de 191 millóns de euros –ver cadro 13.22–, diminuindo en 32 millóns 760 mil euros o importe con respecto o ano anterior. A contía maior corresponde tamén a provincia de Pontevedra: 85,41 millóns e a máis cativa a Ourense: 15,33 millóns de euros.

■ Cadro 13.21

Procesos de Incapacidade Temporal 2008 / 2010. Galicia

	Rex. Xeral			Autónomos (1)			Agrario (1)			E. fogar			Total		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
A Coruña	4.966	4.380	3.675	1.706	1.472	1.202	41	37	26	338	306	292	7.052	6.195	5.195
Lugo	1.470	1.318	996	857	823	572	27	19	17	160	185	118	2.514	2.345	1.703
Ourense	1.347	1.201	1.020	427	387	313	5	4	4	122	86	77	1.901	1.678	1.414
Pontevedra	5.935	5.465	4.517	1.569	1.544	1.116	41	55	29	329	376	280	7.874	7.440	5.942
Galicia	13.718	12.364	10.208	4.559	4.226	3.203	114	115	76	949	953	767	19.341	17.658	14.254

Número de subsidios en vigor a 31 de decembro.

(1) a 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia de rexíme agrario integranse no de autónomos (Lei 18/2007 de 4 de xullo).

Fonte: INSS.

■ Cadro 13.22

Importe anual de prestacións por Incapacidade Temporal. Galicia. 2000-2010

	Importe										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	47,11	49,02	51,38	58,60	68,28	73,94	77,73	80,56	78,47	82,34	69,74
Lugo	16,85	16,80	17,27	18,20	21,72	24,94	26,00	26,57	26,81	26,07	21,23
Ourense	13,54	14,98	14,45	16,85	19,13	18,62	19,62	19,59	20,29	18,53	15,33
Pontevedra	56,01	61,24	63,10	69,71	77,24	84,68	88,32	94,60	95,59	97,53	85,41
Galicia	133,51	142,05	146,20	163,35	186,37	202,18	211,67	221,32	221,16	224,47	191,71

Elaboración propia.

Importe en millóns de euros.

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia.

13.4.2 Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento preadoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliábles por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliábles no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo/a; esténdese o suposto a maiores discapacitados/as ou minusválidos/as con especiais dificultades de inserción. O período de descanso poderá ser disfrutado pola nai ou a opción desta, tamén polo outro proxenitor no caso de que ámbolos dous traballen, sen perxuício das seis semanas inmediatas ó parto de descanso obligatorio para a nai.

Os períodos de suspensión do contrato de traballo por maternidade, adopción ou acollemento, ou por paternidade poderán disfrutarse en réxime de xornada completa ou a tempo parcial, neste caso precísase acordo previo entre o empresario e o traballador afectado.

Dacordo co se contempla no cadro 13.23 existen 4.202 perceptores do subsidio de maternidade en Galicia a 31 de decembro de 2010 –220 máis que na mesma data do ano anterior–, dos que na súa maior parte –86,7%– corresponden ao réxime xeral e só 6 subsidios ao agrario. Por provincias A Coruña ten o número máis grande de beneficiarios –1.813– e Ourense o máis escaso –378–. O importe anual en concepto de maternidade en Galicia, cadro 13-24 representa en 2010 a cantidade de 91,67 millóns de euros incluída a prestación de paternidade, dos que o 82,5% abóanse nas provincia da Coruña e Pontevedra.

■ Cadro 13.23

Subsidios de maternidade en vigor a 31/12 2008-2010. Galicia

	R. Xeral			Autónomos			Agrario			E. fogar			Total		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
A Coruña	1.486	1.474	1.582	206	180	195	3	4	2	32	28	34	1.727	1.686	1.813
Lugo	307	337	379	50	60	59	0	1	3	14	7	8	371	405	449
Ourense	321	317	317	48	48	54	0	0	0	4	10	7	373	375	378
Pontevedra	1.351	1.321	1.367	182	168	168	2	1	1	33	26	26	1.568	1.516	1.562
Galicia	3.465	3.449	3.645	486	456	476	5	6	6	83	71	75	4.039	3.982	4.202

Fonte: M^a de traballo e Inmigración: INSS

■ Cadro 13.24

Importe anual de prestacións por maternidade. Galicia. 1999/2003-2010

	Importe								
	1999	2003	2004	2005	2006	2007 (1)	2008 (1)	2009 (1)	2010 (1)
A Coruña	10,79	19,59	20,37	23,20	23,40	31,94	37,72	40,24	41,11
Lugo	2,25	3,96	4,21	4,81	4,82	6,26	7,80	8,51	8,17
Ourense	2,08	4,05	4,10	4,85	4,87	6,12	7,71	8,01	7,86
Pontevedra	9,23	17,58	17,78	20,53	20,61	27,31	34,06	35,00	34,53
Galicia	24,35	45,18	46,46	53,39	53,70	71,63	87,29	91,76	91,67

Elaboración propia.

Importe en millóns de euros.

(1) Incluído paternidade.

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia.

13.4.3 Prestacións familiares por fillo a cargo

A prestación familiar por fillo a cargo experimenta, a partir de 1991, unha importante transformación, perdendo o seu carácter de prestación exclusiva da Seguridade Social e pasando a ter carácter universal. O Real decreto lei 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizou a contía das prestacións por fillos menores de 18 anos non minusválidos e por fillos tamén menores minusválidos nun grao igual ou superior ao 33%, establecendo a súa vez dúas novas prestacións de pago único: a primeira, é dirixida aos casos de nacemento do terceiro ou posterior fillo e a segunda, para supostos de parto múltiple.

Beneficiarios/as de prestacións. Por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/ 2003-2010

■ Cadro 13.25

	Total								
	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	31.539	18.420	17.116	16.605	15.769	15.287	15.362	15.326	15.646
Lugo	14.588	6.829	6.323	6.087	5.657	5.357	5.388	5.417	5.481
Ourense	12.597	5.924	5.692	5.335	4.972	4.731	4.735	4.735	4.757
Pontevedra	32.697	18.260	16.759	16.688	15.412	14.663	14.743	14.996	15.618
Galicia	91.421	49.433	45.890	44.714	41.810	40.038	40.228	40.474	41.502
España	1.011.512	738.194	694.075	682.904	656.682	630.025	663.777	716.265	791.980

Elaboración propia.

Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Causantes prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/2003-2010

■ Cadro 13.26

	Total								
	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	58.499	24.683	22.690	21.994	20.591	19.858	19.983	19.925	20.390
Lugo	26.219	9.432	8.663	8.345	7.730	7.280	7.364	7.394	7.445
Ourense	22.697	8.228	7.541	7.283	6.730	6.338	6.371	6.348	6.385
Pontevedra	64.474	25.547	23.393	23.117	21.055	20.016	19.890	20.204	21.134
Galicia	171.889	67.890	62.287	60.739	56.106	53.492	53.608	53.871	55.354
España	2.082.897	1.142.930	1.070.071	1.054.114	1.007.160	957.677	1.015.072	1.097.536	1.220.003

Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

A Lei 35/2007 de 15 de novembro establece a prestación económica de pago único da Seguridade Social por nacemento ou adopción de fillo, consistente no cobro único de 2.500 euros, suprimida con efectos do 1 de xaneiro de 2011.

As prestacións periódicas con certos requisitos, entre eles non percibir ingresos familiares anuais superiores a 11.264,01, consisten no ano 2010:

Fillo o menor acollido, menores de 18 anos:

- Fillos o menores acollidos menores de 3 anos: 500 euros anuais.
- Fillos o menores acollidos, maiores de 5 anos. Se non esta afectado por unha incapacidade, 291 euros ano, máis un 15% por cada fillo o menor acollido a partir do segundo.

- Se está afectado por unha discapacidade en grado igual ou superior ao 33%: 1.000 euros/ano.

Fillo maior de 18 anos:

Se está afectado por unha incapacidade,

1. En grado igual ou superior ao 65%, 4.129,20 euros /ano.
2. En grado igual ou superior ao 75% e precise o concurso doutra persoa para realizar os actos esenciais da vida, 6.194,40 euros/ano.

Nos cadros 13.25 e 13.26 recóllense a media anual do número de beneficiarios e causantes da prestación en 1993 e de 2003 a 2010,.

En 2010, hai en Galicia (cadro 13.26) 55.354 fillos con dereito a dita prestación, que corresponden (cadro 13.25) a 41.502 familias, 1,33 fillos por familia. Como pode apreciarse, en 2010, aumentan tanto os causantes como as familias beneficiarias das prestacións. Da análise provincial, infírese que é a provincia de Pontevedra onde existe maior número de causantes: 21.134, pero os beneficiarios: 15.618 son máis numerosos na provincia de A Coruña, e ocupa o último lugar Ourense, tanto no número de causantes como de beneficiarios.

Importe das prestacións familiares por fillo/a a cargo. Galicia/España. 2001-2010

■ Cadro 13.27

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	23,89	24,58	25,53	25,86	26,90	28,59	29,86	32,36	33,48	34,40
Lugo	8,47	8,63	8,83	8,94	9,19	9,50	9,73	10,53	10,80	11,14
Ourense	6,40	6,62	6,94	7,01	7,34	7,57	7,83	8,61	8,90	9,17
Pontevedra	20,67	21,42	22,02	22,20	23,23	23,43	23,99	26,17	27,34	28,43
Galicia	59,44	61,25	63,32	64,01	66,66	69,09	71,41	77,67	80,52	83,14
España	754,28	784,69	818,25	826,62	865,69	899,98	928,07	1.049,32	1.117,36	1.220,00

Medias anuais.

Datos en millóns de euros/ano.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

O cadro 13.27, reflite que en 2010 aumenta, ao igual que no conxunto estatal, o importe total das prestacións, tamén nas catro provincias galegas, supoñendo para o total da comunidade autónoma 83,14 millóns de euros que representa o 6,81% do total do Estado.

13.4.4 Prestacións por desemprego

A normativa española de Seguridade Social sinala que a prestación de desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan aqueles/as que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador/a cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado conseguintemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador/a ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, polo menos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai dende un mínimo de 120 días de prestación aos que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días aos que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores/as desempregados/as en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei xeral da seguridade social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión, etc.).

Doutra banda o Real decreto 236/2000 de 18 de febreiro estableceu, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, a renda activa de inserción, que combina medidas activas con pasivas e vai dirixido a mellorar a capacidade de inserción profesional dos desempregados/as de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ao beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios/as do programa os traballadores/as desempregados/as que teñan cumprida a idade de 45 anos; que acrediten unha minusvalía ou incapacidade, emigrantes retornados, vítimas da violencia doméstica que á súa vez reúnan en cada caso as condicións previstas nas normas específicas de cada un dos colectivos. Ademais, o Real decreto 945/2003 impón o que non foran beneficiarios/as do programa no ano anterior, salvo que se incorporaran a el por acreditar minusvalía o ser vítima de violencia doméstica e non foran beneficiarios de tres programas de renda activa.

A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do indicador público de renda de efectos múltiples (IPREM) mensual vixente en cada momento salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

No cadro 13.28 preséntanse os datos do número de beneficiarios/as da prestación por desemprego. A tendencia incrementista do número de perceptores/as que se experimenta en Galicia de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ao 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios/as menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 e 2002 con aumentos sucesivos, volvendo a diminuír lixeiramente en 2003 no que en media anual establécese en 70.588 beneficiarios/as, en 2004 ten lugar un incremento de 4.700 perceptores/as no ámbito da Comunidade, en 2005 o aumento é de 3.500, en 2006 de 600 e en 2007 de 100 beneficiarios. En 2008 o incremento é moi notorio: 15.000 beneficiarios máis, e moito máis importante é o acadado en 2009: 36.000 en media anual,. En 2010 aumenta en 19.400, situándose en 149.700

O notorio incremento de 2010 prodúcese tamén no conxunto de España na cifra de 361.700 que representa o 13,49%, despois do gran aumento: 47,7 % en 2009 co respecto a 2008. Nas provincias galegas o maior incremento do ano 2010 de perceptores prodúcese en Pontevedra, en 8.600, pero aumentan tamén en grande medida nas outras tres provincias galegas.

■ Cadro 13.28

Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2003-2010

	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	44.000	29.400	30.900	32.600	33.300	33.200	38.500	51.700	58.200
Lugo	12.900	7.600	8.300	8.000	8.100	8.100	9.300	12.500	14.800
Ourense	16.000	8.900	9.600	10.100	9.900	9.900	11.300	14.800	16.800
Pontevedra	39.700	24.700	26.300	27.900	27.900	28.100	35.200	51.300	59.900
Galicia	112.600	70.600	75.100	78.600	79.200	79.300	94.300	130.300	149.700
España	1.993.000	1.004.700	1.065.100	1.103.900	1.145.600	1.421.000	1.815.000	2.681.000	3.042.700

Nº de beneficiarios/as en centos, medias anuais

Fonte: Mº de Traballo e e Inmigración.

Os 149.700 beneficiarios/as das prestacións de desemprego (cadro 13.28) supoñen o 4,92% do total español, dos que o número dos beneficiarios/as das prestacións contributivas e asistenciais é 76.167 e 53.683 respectivamente. No total da Comunidade galega, deberíamos sumar os preceptores/as da renda activa de inserción en número de 7.347 en 2010 na Comunidade Autónoma.

13.5 Pensións de carácter non contributivo e asistencial

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integrais nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de vellez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) —que, aínda así e transcorridos vinteun anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas— e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abranguidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e

incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar as necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como lograr a súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción.

A Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo especifica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar; flexibilizar os requisitos esixidos, e axilizar o procedemento.

As pensións do Fondo de Asistencia Social (FAS) son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía anual destas pensións foi en 2010 é de 2.098,04 euros en 14 pagas.

Segundo os datos do cadro 13.29, que contempla o número de pensións do FAS polos dous conceptos de velez e enfermidade existentes en 1990 e entre 2006-2010, despois dun descenso moi acusado xa son absolutamente residuais estas prestacións, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas economicamente), ás que deben acceder os novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

En 2010, o número total de pensionistas do FAS é só de 36 en Galicia, cun descenso respecto ao ano anterior de 10 representando dito número global de Galicia o 0,24% dos 14.846 que existen no total español, sendo a provincia de Ourense con 16 pensións, seguida de Pontevedra con 12 as que reúnen un maior número de beneficiarios.

■ **Cadro 13.29** **Pensións do Fondo de Asistencia Social. Por provincias. Galicia/España. 1990/2006-2010**

	Velez						Enfermidade						Total					
	1990	2006	2007	2008	2009	2010	1990	2006	2007	2008	2009	2010	1990	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	7.900	6	3	2	2	2	7.100	29	17	10	6	4	15.000	35	20	12	8	6
Lugo	2.300	7	4	2	1	1	2.100	12	9	8	7	6	4.400	18	13	10	8	7
Ourense	2.500	11	7	4	3	2	2.100	27	23	17	13	10	4.600	38	30	22	16	12
Pontevedra	5.100	9	6	5	5	3	3.600	22	17	14	9	8	8.700	31	23	19	14	11
Galicia	17.700	33	20	13	11	8	14.900	90	66	49	35	28	32.600	122	86	63	46	36
España ⁽¹⁾	161.200	5.572	3.544	2.703	2.054	1.604	166.600	22.285	19.397	17.032	15.025	13.243	327.800	27.857	22.941	19.735	17.079	14.846

Elaboración propia.

Medias anuais en miles de persoas. Ano 1990 redondeados en centos.

(1) Sen datos do País Vasco.

O R.D. 357/1991, do 15 de marzo, permite aos beneficiarios das pensións asistenciais pasar a percibir unha pensión non contributiva, reúnen os requisitos esixidos para isto, debendo, nese caso, renunciar á do FAS, dado o carácter incompatible de ambas.

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración e Xunta de Galicia.

Continúa tamén en 2010, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI –cadro 13.30– pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médico-funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.
- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2010 de 2.098,04 euros, anual; o de axuda de terceira persoa, de 818,30 euros e o de mobilidade e compensación por gastos de transporte de 697,20 euros anuais. Non obstante, no caso que o beneficiario do subsidio de garantía de ingresos mínimos perciba unha prestación económica análoga, a contía do subsidio reducirase nunha cantidade igual o importe daquela prestación.

Os 1.601 beneficiarios da LISMI en Galicia representan o 4,62% dos 34.687 pensionistas españois, cunha diferenza moi notable do número de beneficiarios na provincia da Coruña e Pontevedra –564 e 592, respectivamente– con respecto a Lugo, con tan só 108 beneficiarios.

Cadro 13.30
Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2006-2010

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2006	591	93	180	705	1.569	38.246
	2007	510	78	154	598	1.340	33.149
	2008	439	66	132	518	1.155	28.728
	2009	383	57	116	450	1.006	24.927
	2010	332	46	96	382	856	21.424
Subsidio axuda de terceira presoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2006	133	22	13	117	285	4.898
	2007	110	20	11	97	238	4.074
	2008	90	17	10	84	201	3.391
	2009	76	15	9	68	168	2.879
	2010	63	13	7	54	137	2.446
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2006	171	21	3	72	267	3.762
	2007	152	23	3	66	244	3.255
	2008	132	25	3	61	221	2.845
	2009	119	26	2	26	173	2.460
	2010	108	24	2	12	146	2.189
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2006	307	31	211	465	1.014	15.186
	2007	222	30	221	434	907	14.331
	2008	189	35	229	426	879	13.893
	2009	165	40	234	416	855	13.274
	2010	147	45	240	253	685	12.259
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2006	1.017	137	388	1.137	2.679	54.989
	2007	840	124	375	1.010	2.349	48.877
	2008	724	119	362	927	2.132	43.891
	2009	641	115	352	824	1.932	39.317
	2010	564	108	337	592	1.601	34.687

Elaboración propia.

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprimen estes subsidios pero seguen cobrándoos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

Medias anuais agás 1991 que é a Decembro.

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

As pensións non contributivas que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez –minusvalía igual ou superior ao sesenta e cinco por cento– ou en idade de xubilación –ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade–, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe anual das prestacións non contributivas estableceuse para 2010 en 4.755,80 euros, aboándose dúas pagas extraordinarias da mesma contía os meses de xuño e novembro. No caso de invalidez igual ou superior ao 75%, se precisase do concurso doutra persoa a contía incrementase con un complemento do 50%.

No cadro 13.31 observamos que en 2010 produciuse en Galicia unha diminución de 1.398 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera aos de xubilación, aínda que nos últimos anos- dende 2000

medraron máis os pensionistas de xubilación. En 2010, as pensións de invalidez descenden en 519, e as de xubilación en 879, non obstante, estas en número de 29.397 constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 19.090 pensionistas, representa o 40,38% do total galego. En sentido oposto, na provincia de Lugo soamente existen 5.594 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,83% do total de Galicia.

■ Cadro 13.31

Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2006-2010

	Invalidez						Xubilación						Total					
	1994	2006	2007	2008	2009	2010	1994	2006	2007	2008	2009	2010	1994	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	5.179	8.191	7.866	7.527	7.157	6.873	7.406	13.768	13.404	13.071	12.651	12.217	12.585	21.959	21.270	20.598	19.808	19.090
Lugo	1.406	2.234	2.151	2.058	1.994	1.936	1.437	3.911	3.876	3.809	3.768	3.658	2.843	6.145	6.027	5.867	5.763	5.594
Ourense	2.909	2.959	2.866	2.753	2.650	2.587	2.312	4.678	4.616	4.475	4.381	4.247	5.221	7.637	7.482	7.227	7.031	6.834
Pontevedra	3.764	7.051	6.926	6.810	6.597	6.483	4.133	10.164	9.951	9.697	9.476	9.275	7.897	17.215	16.878	16.506	16.072	15.758
Galicia	13.258	20.435	19.809	19.148	18.398	17.879	15.288	32.521	31.847	31.052	30.276	29.397	28.546	52.956	51.657	50.198	48.674	47.276
España	114.487	204.844	203.401	199.410	197.126	196.159	154.486	276.920	270.980	265.314	260.908	257.136	268.973	481.764	474.382	464.724	458.034	453.295

Elaboración propia.

Medias anuais agás os datos Galicia 1994 a decembro de dito ano.

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración.

No cadro 13.32 contéplase o número de pensións non contributivas por comunidades autónomas. Galicia é, despois de Andalucía e Cataluña, a comunidade con maior número absoluto de pensionistas non contributivos e a de maior número porcentual con respecto ao total de habitantes. Os 47.275 perceptores de pensións non contributivas representan o 10,43% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid ou a Comunidade Valenciana.

■ **Cadro 13.32** **Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2005-2010**

	Total núm. pensionistas						
	1997	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Andalucía	94.445	109.886	109.609	108.198	106.064	104.955	104.104
Aragón	12.123	9.834	9.526	9.139	8.679	8.338	8.093
Asturias	10.618	11.175	11.129	10.917	10.526	10.056	9.813
Baleares	7.270	7.940	7.926	7.878	7.749	7.655	7.621
Canarias	34.188	42.153	42.133	42.204	42.275	42.341	42.258
Cantabria	5.616	6.291	6.274	6.223	6.164	6.143	6.163
C. A Mancha	21.281	23.415	23.062	22.309	21.709	21.337	21.039
C. León	27.457	27.129	26.942	26.085	24.772	23.801	23.150
Cataluña	49.581	59.833	59.352	58.679	57.685	56.589	56.194
C. Valenciana	37.248	47.391	47.797	47.162	46.376	46.548	46.723
Extremadura	1.343	17.083	16.685	16.305	15.977	15.674	15.239
Galicia⁽¹⁾	46.508	53.686	52.956	51.657	50.198	48.673	47.275
Madrid	30.512	34.054	34.008	33.753	33.406	33.038	32.891
Murcia	11.798	15.205	15.006	14.721	14.415	14.192	14.096
Navarra	3.449	3.160	3.049	2.979	2.876	2.807	2.711
País Vasco	10.692	9.939	9.941	9.850	9.658	9.741	9.949
A Rioxa	2.415	2.119	2.073	1.998	1.895	1.825	1.781
Ceuta	1.560	1.708	1.728	1.742	1.746	1.750	1.705
Melilla	2.400	2.508	2.568	2.584	2.553	2.571	2.490
España	410.504	484.509	481.764	474.383	464.723	458.034	453.295

Elaboración propia.

Media anual.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración.

En 2010 (cadro 13.33) aumentan en 192 o número de beneficiarios/as da renda de integración social (RISGA) en Galicia. O incremento experimentase nas provincias de Ourense e Pontevedra: 24 e 293, respectivamente e descenden en A Coruña, en 126 e Lugo, en 24,. En canto a súa implantación provincial, hai que destacar o elevado número de beneficiarios/as na provincia de Pontevedra: 2.213 mentres que a de Lugo: 468, constitúe a de inferior colectivo de beneficiarios/as.

CADRO 13.33

■ **Cadro 13.33** **Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2010**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904	1.844	1.785	1.769	1.700	1.717	1.654	1.528
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540	464	424	427	403	405	492	468
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543	559	612	635	600	658	730	779
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515	1.306	1.324	1.334	1.399	1.570	1.920	2.213
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.499	4.173	4.145	4.165	4.102	4.350	4.796	4.988

Elaboración propia.

Datos a 31 de decembro.

Fonte: Xunta de Galicia.

No cadro 13.34 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS, as non contributivas da Seguridade Social, e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

**Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial.
Por provincias. Galicia. 1992/2006-2010**

■ Cadro 13.34

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2006	1.017	137	388	1.137	2.679
	2007	840	124	375	1.010	2.349
	2008	724	119	362	927	2.132
	2009	641	115	352	824	1.932
	2010	564	108	337	592	1.601
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2006	35	18	38	31	122
	2007	20	13	30	23	86
	2008	12	10	22	19	63
	2009	8	8	16	14	46
	2010	6	7	12	11	36
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2006	21.959	6.145	7.637	17.215	52.956
	2007	21.270	6.027	7.482	16.878	51.657
	2008	20.598	5.867	7.227	16.506	50.198
	2009	19.808	5.763	7.031	16.072	48.674
	2010	19.090	5.594	6.834	15.758	47.276
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2006	1.769	427	635	1.334	4.165
	2007	1.700	403	600	1.399	4.102
	2008	1.717	405	658	1.570	4.350
	2009	1.654	492	730	1.920	4.796
	2010	1.528	468	779	2.213	4.988
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2006	24.780	6.727	8.698	19.717	59.922
	2007	23.830	6.567	8.487	19.310	58.194
	2008	23.051	6.401	8.269	19.022	56.743
	2009	22.111	6.378	8.129	18.830	55.448
	2010	21.188	6.177	7.962	18.574	53.901

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Sanidade e Servicios Sociais e Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Como xa dicíamos anteriormente, continúa a diminución, durante 2010, das pensións da LISMI e do FAS, e tamén neste ano as non contributivas. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente representando, en 2010, o 87,71% do conxunto das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social, en número de 4.988 a decembro de 2010, constitúen un escaso 9,25% do total.

En 2010 baixa, de novo, o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, diminución que ten lugar se ben en moi escasa medida nas catro provincias galegas. Dos 53.901 perceptores destas pensións de base asistencial un 39,31% pertencen á provincia da Coruña; un 34,46% a Pontevedra; un 14,77% a Ourense e un 11,46% a Lugo.

ELECCIÓN SINDICAIS

14

Neste apartado reflíctese a representación sindical das e dos traballadores e, como é lóxico, para isto analízanse os resultados das eleccións celebradas e as continxencias dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega.

Dado que para facer unha primeira análise da representatividade sindical das e dos traballadores non sería suficiente o exame dos datos referidos ao período de 2010, ao que se contrae este informe, cómpre contemplar, ademais, un período máis amplo que abrangue desde o último proceso electoral, sen prexuízo de facer referencia ao desenvolvemento concreto dese ano.

Entrando no exame concreto do ano 2010, pódese observar nos cadros 14.1 e 14.2 que se rexistraron un total de 1.279 actas de procesos electorais e foron elixidos 2.908 representantes. Destes, 841 corresponderon a UGT, 898 a CCOO e 743 a CIG, obtendo outros 426 representantes.

■ Cadro 14.1

Distribución provincial dos avisos previos, actas depositadas, actas rexistradas, representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe dos representates elixidos, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2010, sobre o total de representantes con mandato nese período.

Provincia	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas depositadas	Representantes elixidos	Porcentaxe de representates elixidos sobre o total %
A Coruña	666	481	1.181	40,61
Lugo	223	145	267	9,18
Ourense	318	174	365	12,55
Pontevedra	715	479	1.095	37,65
Totais	1.922	1.279	2.908	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Representantes elixidos sobre as actas rexistradas no ano 2010

■ Cadro 14.2

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Totais	%
UXT	315	87	127	312	841	28,92
CIG	254	53	90	346	743	25,55
CC.OO	378	96	81	343	898	30,88
Outros	234	31	67	94	426	14,65
Totais	1.181	267	365	1.095	2.908	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

No período dos últimos 4 anos, desde 1 de xaneiro 2007 a 31 de decembro de 2010, rexistráronse 8.298 actas das cales 5.785 corresponderon a centros de traballo de ata 30 traballadores (cadros 14.3 e 14.4). Neste mesmo período emitíronse 308.760 votos (cadro 14.5)

Distribución provincial dos avisos previos e os datos obtidos sobre as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010

■ Cadro 14.3

	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas
A Coruña	3.067	3.181
Lugo	1.232	1.116
Ourense	929	930
Pontevedra	3.154	3.071
Totais	8.382	8.298

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

■ **Cadro 14.4** **Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010**

	Ata 30 trab.	De 31-49 trab.	50-100 trab.	101-250 trab.	251-500 trab.	501-750 trab.	751-1000 trab.	1001-5000 trab.	> de 500 trab.	TOTAL
A Coruña	2.129	413	343	207	41	19	11	15	3	3.181
Lugo	855	113	80	46	13	4	1	4	0	1.116
Ourense	676	86	102	40	18	4	1	3	0	930
Pontevedra	2.125	410	315	145	49	15	2	8	2	3.071
Total	5.785	1.022	840	438	121	42	15	30	5	8.298

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010

■ **Cadro 14.5**

	Válidos	Nulos	En branco	Total votos	%
A Coruña	119.734	1.101	6.365	127.200	41,20
Lugo	33.246	234	1.606	35.086	11,36
Ourense	32.956	224	1.244	34.424	11,15
Pontevedra	106.114	850	5.086	112.050	36,29
Total Galicia	292.050	2.409	14.301	308.760	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Como resultado do rexistrado nesas actas electorais, elixíronse un total de 20.154 representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2010. Exprésanse no cadro 14.6 as porcentaxes de distribución provincial

Distribución provincias dos representantes elixidos segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010, sobre o total de representantes con mando nese período

■ **Cadro 14.6**

Provincia	Representantes elixidos	Porcentaxe de representantes elixidos sobre o total %
A Coruña	8.430	41,83
Lugo	2.277	11,30
Ourense	2.212	10,98
Pontevedra	7.235	35,90
Totais	20.154	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante este período de catro anos e, tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2010, pódese ver que a central sindical UGT, cun 31,55% do total, é a que obtivo maior número de representantes (6.358), seguida de CC.OO e CIG con 29,51% e 27,52%, respectivamente (5.948 e 5.547 representantes), acadando un total de 2.301 o resto das centrais sindicais e grupos de traballadores cun 11,42%.

**Resultados das centrais sindicais máis representativas, dende o 1 de xaneiro de 2007
ao 31 de decembro de 2010**

■ Cadro 14.7

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Totais	%
CC.OO	2.440	727	600	2.181	5.948	29,51
CIG	2.258	452	443	2.394	5.547	27,52
UXT	2.718	782	795	2.063	6.358	31,55
Outros	1.014	316	374	597	2.301	11,42
Totais	8.430	2.277	2.212	7.235	20.154	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

No desglose provincial dos resultados anteriormente referidos a Galicia, pode observarse que a central sindical UGT obtén a maior porcentaxe de representantes en A Coruña, Lugo e Ourense, podendo contemplarse que, na provincia de Pontevedra, ocupa o primeiro lugar a CIG.

**Representantes elixidos por provincias,
desde o 1 de xaneiro de 2007
ao 31 de decembro de 2010**

■ Cadro 14.8

A Coruña		
Sindicatos	Nº	%
UXT	2.718	32,24
CC.OO	2.440	28,94
CIG	2.258	26,79
Outros	1.014	12,03
Totais	8.430	100,00

Lugo		
Sindicatos	Nº	%
UXT	782	34,34
CC.OO	727	31,93
CIG	452	19,85
Outros	316	13,88
Totais	2.277	100,00

■ **Cadro 14.8**
(continuación)

Ourense		
Sindicatos	Nº	%
UXT	795	35,94
CC.OO	600	27,12
CIG	443	20,03
Outros	374	16,91
Totais	2.212	100,00

Pontevedra		
Sindicatos	Nº	%
CIG	2.394	33,09
CC.OO	2.181	30,15
UXT	2.063	28,51
Outros	597	8,25
Totais	7.235	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

No cadro 14.9 ofrécese unha comparativa entre os dous períodos dos resultados obtidos polas centrais sindicais.

■ **Cadro 14.9**

**Comparativa, a nivel provincial, dos representantes elixidos entre o período actual
(01.01.07 ao 31.12.10) e o período anterior (01.01.06 ao 31.12.09)**

Provincia	CENTRAIS SINDICAIS									
	CC.OO		U.G.T.		C.I.G.		OUTROS		TOTAIS POR PROVINCIAS	
	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM
A Coruña	2.440	2.429	2.718	2.741	2.258	2.383	1.014	991	8.430	8.544
Lugo	727	767	782	840	452	490	316	363	2.277	2.460
Ourense	600	612	795	821	443	467	374	383	2.212	2.283
Pontevedra	2.181	2.259	2.063	2.187	2.394	2.580	597	689	7.235	7.715
TOTAIS	5.948	6.067	6.358	6.589	5.547	5.920	2.301	2.426	20.154	21.002

PA: Datos do período actual (do 01-01-07 ao 31-12-10)

PRM: Datos referidos ao período electoral anterior (do 01-01-06 ao 31-12-09)

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

No cadro 14.10 e seguintes detállase o número de representantes que obtiveron cada un dos sindicatos en Galicia, concretando, en consecuencia, as organizacións sindicais e profesionais que teñen representación na Comunidade Autónoma de Galicia a 31 de decembro de 2010, ofrecéndose o desglose provincial.

■ Cadro 14.10

Listaxes de organizacións sindicais e profesionais con representación no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, con expresión do número de representantes obtidos, segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	6.358
11	Comisións Obreiras (CC.OO)	5.948
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	5.547
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	384
15	Unión Sindical Obreira (USO)	382
98	Grupo de Traballadores (GT)	332
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	237
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	147
720290	Central Unitaria de Traballadores (CUT)	117
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	105
821320	Confeder. de S. Indep. de Caixas de Aforros (CSICA)	65
99	Non sindicados	61
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	59
39	Federación de Asoc. Sind. Gran Amacéns (FAGSA)	53
821824	Federac. De sindicatos de educación e sanidade	32
821811	Unión Sindical de Auxiliares de Enfermería (USAE)	27
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	25
720299	Médicos de Galicia Independentes (O' MEGA)	21
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	16
720300	Sindicato de Xornalistas de Galicia (SXG)	16
821106	Sindicato Independente Ensino (ANPE)	15
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	15
720295	Sind. Indep. De Trab. De Autop. E Autoest. (SITA)	14
720302	Sindicato Independente Concello de Vigo (SICO)	13
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	13
821257	Sind. Profesional de Viajes (SPV)	11
7725	Sindicato Ferroviario	10
3	Confederación de Cadros (CC)	8
100 (OUTROS)	Sind. Indep. Trab. Frigolouro (SITF)	8
720303	Sindicato Galego de Profesionais da Sanidade (SGPS)	8
821749	Unión Nac. De Func. De Xestión de Facenda (GESTHA)	8
821773	Sindicato De Traballadores de Comunicacións (STC)	7
720218	Sind. Independ. de Traballadores - FSI (SIT-FSI)	6
821548	Sind. Independ. De Enerxía (SIE)	6
100 (OUTROS)	AGPTU	5
8607	Sindicato da Elevación	5
821272	Sind. Profes. de Policía Municipais de España (SPPME)	5
821806	Sindicato de Traballadores de Repsol	5
100 (OUTROS)	Coalición Independente	5
821623	Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	4
820526	Fed. Indep. de Trab. do Crédito (FITC)	3
820003	Agrupación de Independentes de Citroen (AIC)	3
821819	Sindicato Novo de Ourense	3
821821	Sindicato de Inspectores de Facenda	3
720286	Asociac. Profes. Persoal Concello de Ferrol (APPCF)	2
720288	Alternativa Independente (A.I.)	2
720297	Asociac. Profes. de Policía Local de Arteixo (APPLA)	2
720301	Sind. Independente Bombeiros de Galicia (SIB-GAL)	2
720304	Asociación de Funcionarios Independientes (AFI)	2
821113	Coord. Estatal de Traballadores do mar (CTM)	2
821787	Alternativa Sindical de Traballadores (AST)	2
821822	Confeder. Sindicatos Profesionais Aéreos (CSPA)	2
30013	Asociación de Cadros de Ibercaja	2
100009	Sindicat de' Estalvi de Catalunya	2
821114	Sind. Emplead. Caixa de Aforros e Pens. Barcelona (SECPB)	2
821809	Sindicato Empleados de Banesto (SEB)	2
821308	Sind. Prof. Libre e Indep. (APLI)	1
820564	Sind. ATS de España (SATSE)	1

■ **Cadro 14.10**
(continuación)

100(OUTROS)	APROAHP	1
100(OUTROS)	ATP	1
100(OUTROS)	Grupo Independente Universidade de Vigo (GIUV)	1
30000	Técnicos e Profesionais da Enerxía (ATYPE-CC)	1
390014	Sindicato Profesional de Seguros (SPS)	1
720292	Unión de Outros Sindicalistas (UNOS)	1
820189	Asoc. Sind. Espec. Técnicos Mantem. Aeronut. (ASETMA)	1
820555	Sind. Auton. Trab. Banco de España (SATBE)	1
821605	Unión Telefónica Sindical (UTS)	1
821750	Sind. Traball. Empresas da Comunicación (SITEC)	1
30006	Asoc. Cadros Grupo Caja Madrid (ACCAM)	1
820659	Tec. Audiovisuais e Cinematog. Estado Español	1
821823	Sindicato de Salvamento Marítimo (SSM)	1
Totais		20.154

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Listaxes de organizacións sindicais e profesionais con representación a nivel provincial e no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, con expresión do número de representantes obtidos, segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010

■ **Cadro 14.11**

A Coruña

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	2.718
11	Comisións Obreiras (CC.OO)	2.440
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	2.258
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	169
98	Grupo de Traballadores (GT)	153
15	Unión Sindical Obreira (USO)	148
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	126
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	81
720290	Central Unitaria de Traballadores (CUT)	72
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	45
39	Federación de Asoc. Sind. Gran Amacéns (FAGSA)	41
821320	Conf. Sindicatos Intepend. Caixas de Aforro (CSICA)	29
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	16
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	14
720300	Sindicato de Xornalistas de Galicia (SXG)	13
821811	Unión Sindical de Auxiliares de Enfermería (USAE)	10
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	8
720299	Médicos de Galicia Independentes (O`MEGA)	7
821106	Sindicato Independente Ensino (ANPE)	6
720295	Sind. Indep. De Trab. De Autop. E Autoest. (SITA)	6
821806	Sindicato de Traballadores de Repsol	5
8607	Sindicato da Elevación	5
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	5
821257	Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	5
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	4
821548	Sindicato Independente da Enerxía (SIE)	4
821272	Sind. Profes. Policías Municipais de España (SPPME)	3
821749	Unión Nac. De Func. De Xestión de Facenda (GESTHA)	3
821773	Sindicato de Traballadores de Comunicacións (STC)	3
3	Confederación de Cadros (CC)	2
720286	Asociac. Profes. Persoal Concello de Ferrol (APPCF)	2
821623	Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	2
7725	Sindicato Ferroviario	2
720288	Alternativa Independente (A.I.)	2
821787	Alternativa Sindical de Traballadores (AST)	2
720297	Asociac. Profes. de Policía Local de Arteixo (APPLA)	2
720301	Sind. Independente Bombeiros de Galicia (SIB-GAL)	2
821821	Sindicato de Inspectores de Facenda	2
821822	Confeder. de Sindicatos Profesionais Aéreos (CSPA)	2
821113	Coord. Estatal de Traballadores do Mar (CTM)	2
30013	Asociación de Cadros de Ibercaja	2
820564	Sind. de ATS de España (SATSE)	1
821308	Sindicato Profesional Libre e Independente (APLI)	1
820555	Sind. Autónomo Trab. Banco de España (SATBE)	1
30006	Asoc. Cuadros Grupo Caja Madrid (ACCAM)	1
821823	Sindicato de Salvamento Marítimo (SSM)	1
820189	Asoc. Sind. Espec. Técnic.Mant. Aeronáutica (ASETMA)	1
820659	Técnicos Audiovisuais e Cinematográficos do Estado Español	1
100009	Sindicat de`Estalvi de Catalunya	1
390014	Sindicato Profesional de Seguros (SPS)	1
Totais		8.430

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

■ Cadro 14.12

Lugo

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	782
11	Comisións Obreiras (CC.OO)	727
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	452
15	Unión Sindical Obreira (USO)	81
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	79
98	Grupo de Traballadores (GT)	38
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	25
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	17
821824	Federación de Sindicatos de Educación e Sanidade	17
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	11
821811	Unión Sindical de Auxiliares de Enfermería (USAE)	6
821320	Confeder. de S. Indep. de Caixas de Aforros (CSICA)	5
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	4
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	4
720295	Sind. Indep. de Autopistas e Autoestradas (SITA)	3
99	Non sindicados (Non sind)	3
821819	Sindicato Novo de Ourense	3
820526	Fed. Indep. de Trab. do Crédito (FITC)	2
3	Confederación de Cadros (CC)	2
720304	Asociación de Funcionarios Independentes (AFI)	2
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	2
7725	Sindicato Ferroviario	2
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	1
100 (OUTROS)	APROAHP	1
821106	Sindicato Independente Ensino (ANPE)	1
720303	Sindicato Galego de Profesionais da Sanidade (SGPS)	1
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	1
821750	Sind. de Traball. de Empresas da Comunicación (SITEC)	1
821623	Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	1
821749	Unión Nac. De Func. De Xestión de Facenda (GESTHA)	1
821605	Unión Telefónica Sindical (UTS)	1
720299	Médicos de Galicia Independentes (O'MEGA)	1
Totais		2.277

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

■ Cadro 14.13

Ourense

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	795
11	Comisións Obreiras (CC.OO)	600
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	443
98	Grupo de Traballadores (GT)	124
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	67
15	Unión Sindical Obreira (USO)	62
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	43
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	15
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	10
821106	Sindicato Independente Ensino (ANPE)	8
821320	Confeder. de S. Indep. de Caixas de Aforros (CSICA)	5
821811	Unión Sindical de Auxiliares de Enfermería (USAE)	5
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	4
7725	Sindicato Ferroviario	3
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	3
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	2
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	2
3	Confederación de Cuadros (CC)	2
821773	Sindicato de traballadores de comunicacións (STC)	2
720299	Médicos de Galicia Independentes (O' MEGA)	2
720300	Sindicato de Xornalistas de Galicia (SXG)	2
821548	Sindicato Independente da Enerxía (SIE)	2
821114	Sind. Empleados Caixa de Aforros e Pensións Barcelona (SECPB)	2
821809	Sindicato de Empleados de Banesto	2
820526	Fed. Indep. de Trab. do Crédito (FITC)	1
821623	Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	1
30000	Técnicos e Profesionais da Enerxía (ATYPE-CC)	1
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	1
821257	Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	1
100009	Sindicat de'Estalvi de Catalunya	1
821749	Unión Nac. De Func. De Xestión de Facenda (GESTHA)	1
Totais		2.212

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

■ Cadro 14.14

Pontevedra

Código	Organizacións	N.º de representantes
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	2.394
11	Comisións Obreiras (CC.OO)	2.181
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	2.063
15	Unión Sindical Obreira (USO)	93
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	71
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	67
99	Non sindicados	58
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	48
720290	Central Unitaria de Traballadores (CUT)	45
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	35
821320	Confeder. de S. Indep. de Caixas de Aforros (CSICA)	26
98	Grupo de Traballadores (GT)	17
821824	Federación de Sindicatos de Educación e Sanidade	15
720302	Sindicato Independente Concello de Vigo (SICO)	13
39	Federación de Asoc. Sind. Gran Amacéns (FAGSA)	12
720299	Médicos de Galicia Independentes (O' MEGA)	11
100 (OUTROS)	Sind. Indep. Trab. Frigolouro (SITF)	8
720303	Sindicato Galego de Profesionais da Sanidade (SGPS)	7
720218	Sind. Independ. de Traballadores - FSI (SIT-FSI)	6
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	6
821811	Unión Sindical de Auxiliares de Enfermería (USAE)	6
100 (OUTROS)	Asociac. Xeral Profes. Titulares Universidade (AGPTU)	5
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	5
720295	Sind. Indep. De Trab. De Autop. E Autoest. (SITA)	5
821257	Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	5
100 (OUTROS)	Coalición Independente	5
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	4
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	4
7725	Sindicato Ferroviario	3
820003	Agrupación de Independentes de Citroen (AIC)	3
821749	Unión Nac. De Func. De Xestión de Facenda (GESTHA)	3
3	Confederación de Cadros (CC)	2
821272	Sind. Profes. de Policías Municipais de España (SPPME)	2
821773	Sindicato De Traballadores de Comunicacions (STC)	2
100 (OUTROS)	Asociación de Traballadores de Prisións (ATP)	1
100 (OUTROS)	Grupo Independente da Universidade de Vigo (GIUV)	1
720292	Unión de Outros Sindicalistas (UNOS)	1
720300	Sindicato de Xornalistas de Galicia (SXG)	1
821821	Sindicato de Inspectores de Facenda	1
Totais		7.235

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

No que se refire á participación dos traballadores/as nos procesos electorais, participaron en Galicia, no período do 1 de xaneiro de 2007 a 31 de decembro de 2010, un 72,23% en relación cos traballadores/as afectados polas eleccións. Refléctese, neste período, que Ourense é a provincia que maior porcentaxe de participación ten, similar aos das provincias de Lugo e Pontevedra e mais baixo na Coruña. No ano 2010 a porcentaxe de participación é algo maior xa que se obtivo un 74,95%.

Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010

■ Cadro 14.15

	Traballadores afectados		Traballadores participantes		Porcentaxe de participación por provincias
	N.º	% (1)	N.º	% (2)	% (3)
A Coruña	183.031	43,32	127.189	41,68	69,49
Lugo	45.752	10,83	34.210	11,21	74,77
Ourense	45.080	10,67	34.508	11,31	76,55
Pontevedra	148.647	35,18	109.251	35,80	73,50
Totais	422.510	100,00	305.158	100,00	72,23

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total.

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total.

(3) Porcentaxe de participación por provincias.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

■ Cadro 14.16

Distribución provincial dos electores, votantes e participación electoral desagregada por sexo, dende o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010

	Electores			Votantes			Participación Electoral		
	Mulleres	Varóns	Total	Mulleres	Varóns	Total	Mulleres	Varóns	Total
A Coruña	66.123	116.908	183.031	45.693	81.496	132.751	69,10	69,71	69,84
Lugo	12.126	33.626	45.752	8.797	25.413	36.712	72,55	75,58	74,77
Ourense	13.082	31.998	45.080	9.697	24.811	35.925	74,12	77,54	76,55
Pontevedra	64.217	84.430	148.647	45.223	64.028	123.939	70,42	75,84	73,50
Totais	155.548	266.962	422.510	109.410	195.748	305.158	70,34	73,32	72,23

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Distribución provincial da participación electoral, dende o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2010

■ Cadro 14.17

	Traballadores afectados (electores)		Traballadores participantes (votantes)		Porcentaxe de participación por provincias
	Nº	% (1)	Nº	% (2)	
A Coruña	33.965	42,40	24.804	41,31	73,03
Lugo	7.670	9,58	5.888	9,81	76,77
Ourense	8.683	10,84	6.989	11,64	80,49
Pontevedra	29.786	37,18	22.356	37,24	75,06
Totais	80.104	100,00	60.037	100,00	74,95

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total.

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

No cadro 14.18 contémpnanse as impugnacións electorais presentadas nas Oficinas Públicas de Rexistro durante 2010, no marco do procedemento arbitral establecido polo Estatuto dos Traballadores. Presentáronse en Galicia 187 reclamacións a procesos electorais, dando lugar ao ditado de 148 laudos.

■ Cadro 14.18

Impugnacións, desestimacións e laudos no ano 2010

	Impugnacións presentadas	Desestimacións	Laudos ditados	Impugnacións pendentes
A Coruña	67	6	58	10
Lugo	31	3	28	-
Ourense	16	-	16	-
Pontevedra	73	7	50	6
Totais	187	16	152	16

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais.

1 Investimentos e cadro de persoal da Administración do Estado en Galicia

1.1 Investimentos da Administración do Estado

■ Cadro A.1

Investimentos reais (capítulo VI dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2010

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	3.837	27	-	4.781	-	8.645
Mº de Economía e Facenda	1.770	561	338	2.422	-	5.091
Mº do Interior	15.084	1.944	2.433	7.413	76	26.950
Mº de Fomento	443.066	165.247	49.449	274.372	173.045	1.105.179
Mº de Traballo e Inmigración	6.019	84	768	2.715	-	9.586
Mº de Industria, Turismo e Comercio	3	-	3	10	-	16
Mº de m. ambiente, m. rural e mariño	51.857	21.837	14.652	9.422	-	97.768
Mº de Política Terit. e Admon. Pública	30	10	12	28	-	80
Mº de Cultura	183	-	139	-	-	322
Total	521.849	189.710	67.794	301.163	173.121	1.253.637

Datos en miles de euros.

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos ministerios.

■ **Cadro A.2** **Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2010**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	417	22	-	263	-	702
Mº de Fomento	3.019	5.074	1.304	3.306	-	12.703
Mº de Educación	4.207	-	-	1.495	4.250	9.952
Mº de Traballo e Inmigración	-	-	-	-	160	160
Mº de Industria, Turismo e Comercio	4.436	125	1.239	57.469	-	63.269
Mº de m. Ambiente M. Rural e Mariño	45.909	7.606	-	5.918	128.638	188.071
Mº da Presidencia	298	-	-	-	-	298
Mº de Política Territorial e Ad. Pública	148.204	46.647	45.181	124.111	-	364.143
Mº de Cultura	7.160	240	3.360	2.975	70	13.805
Mº de Sanidade, Política Social e Igualdade	-	-	-	-	123	123
Mº de Ciencia e Innovación	1.806	-	-	203	-	2.009
Total	215.456	59.714	51.084	195.740	133.241	655.235

Datos en miles de euros.

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos ministerios.

■ **Cadro A.3** **Total investimentos reais e transferencias de capital (capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2010**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	4.254	49	-	5.044	-	9.347
Mº de Economía e Facenda	1.770	561	338	2.422	-	5.091
Mº do Interior	15.084	1.944	2.433	7.413	76	26.950
Mº de Fomento	446.085	170.321	50.753	277.678	173.045	1.117.882
Mº de Educación	4.207	-	-	1.495	4.250	9.952
Mº de Traballo e Inmigración	6.019	84	768	2.715	160	9.746
Mº de Industria Turismo e Comercio	4.439	125	1.242	57.479	-	63.285
Mº de M. Ambiente, M. Rural e Mariño	97.766	29.443	14.652	15.340	128.638	285.839
Mº da Presidencia	298	-	-	-	-	298
Mº de Política Territorial e Ad. Pública	148.234	46.657	45.193	124.139	-	364.223
Mº de Cultura	7.343	240	3.499	2.975	70	14.127
Mº de Sanidade, Política Social e Igualdade	-	-	-	-	123	123
Mº de Ciencia e Innovación	1.806	-	-	203	-	2.009
Total	737.305	249.424	118.878	496.903	306.362	1.908.872

Datos en miles de euros.

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos Ministerios.

I.2 Cadro de persoal da Administración do Estado

■ Cadro A.4

Cadro de persoal da Administración do Estado. Por grupos. Galicia. 2010

	Funcionarios						Laborais varios			Total
	A1	A2	C1	C2	E/AP	(*)	Fixos	Temporais	Outro persoal	
Delegación do Goberno	79	84	155	170	1	-	88	1	8	586
Mº de Xustiza	12	3	8	21	-	-	1	-	2	47
Mº de Defensa ^(*)	-	-	-	-	-	7.559	803	123	-	8.485
Mº de Economía e Facenda ⁽²⁾	56	141	202	114	2	-	178	15	-	708
Mº do Interior	569	481	5.638	299	2	-	167	40	17	7.213
Mº de Fomento	85	28	75	44	-	3.973	1.025	140	124	5.494
Mº de Traballo e Inmigración	200	299	1.136	1.141	22	-	281	19	45	3.143
Mº de Industria, Turismo e Comercio	5	15	26	11	-	-	11	1	6	75
Mº de M. Ambiente M. Rural e Mariño	37	41	78	26	-	-	110	37	1	330
Mº de Política Territorial e Admon. Pública	4	4	22	23	-	-	5	1	-	59
Mº de Sanidade e Política Social	-	2	-	4	-	-	173	101	17	297
Mº de Ciencia e Innovación	158	43	78	29	-	-	94	190	105	697
Total	1.205	1.141	7.418	1.882	27	11.532	2.936	668	325	27.134

(*) Non se dispón dos datos de clasificación por grupos do persoal funcionario, correspondentes ao Mº de Defensa ea soc. estatal Correos e Telégrafos do Mº de Fomento.

(2) Non inclúe o persoal da AEAT.

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia.

■ Cadro A.5

Cadro de persoal da Administración do Estado. Por provincias. Galicia. 2010

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Delegación do Goberno	240	63	91	192	586
Mº de Xustiza	34	3	3	7	47
Mº de Defensa	5.319	36	25	3.105	8.485
Mº de Economía e Facenda ⁽¹⁾	286	98	129	195	708
Mº do Interior	3.139	1.088	664	2.322	7.213
Mº de Fomento	2.407	680	550	1.857	5.494
Mº de Traballo e Inmigración	1.139	469	549	986	3.143
Mº de Industria, Turismo e Comercio	22	7	7	39	75
Mº de M. Ambiente M. Rural e Mariño	140	65	64	61	330
Mº Política Terr. e Ad. Pública	23	9	11	16	59
Mº de Sanidade, Pol. Social e Igualdade	297	-	-	-	297
Mº de Ciencia e Innovación	215	-	-	482	697
Total	13.261	2.518	2.093	9.262	27.134

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia.

(1) Non inclúe o persoal da AEAT.

2 Investimentos e cadros de persoal da Comunidade Autónoma de Galicia

2.1 Investimentos da Comunidade Autónoma de Galicia previstos nas Leis de Orzamentos Xerais da C. A. de Galicia

■ Cadro A.6

Orzamentos iniciais dos capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia. 2010

	Cap. 6	Cap. 7	Total 6 y 7
Parlamento	825.180	24.000	849.180
Consello de Contas	598.612	-	598.612
Consello da Cultura Galega	338.500	-	338.500
Presidencia da Xunta	42.038.466	43.141.570	85.180.036
Consellería Presidencia, Admones. Públicas e Xustiza	12.427.282	16.235.240	28.662.522
Facenda	5.155.298	10.471.647	15.626.945
Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas,	433.114.765	276.979.873	710.094.638
Economía e Industria	16.055.588	275.336.808	291.392.396
Educación e Ordenación Universitaria	91.960.108	60.608.924	152.569.032
Sanidade	37.509.181	104.371.700	141.880.881
Cultura e Turismo	39.449.438	93.158.147	132.607.585
Traballo e Benestar	33.329.267	12.114.440	45.443.707
Medio Rural	206.381.421	268.841.290	475.222.711
Consellería do Mar	66.155.275	109.336.691	175.491.966
Consello Consultivo de Galicia	196.000	-	196.000
Transferencias a CC.LL	-	18.309.079	18.309.079
Gastos de diversas consellerías	24.103.890	-	24.103.890
Total Administración Xeral	1.009.638.271	1.288.929.409	2.298.567.680
Escola Galega de Administración Pública (EGAP)	451.525	-	451.525
Academia Galega de Seguridade Pública	159.460	-	159.460
Instituto Galego de Estatística (IGE)	1.228.460	-	1.228.460
Tribunal Galego de Defensa da Competencia	19.000	-	19.000
Augas de Galicia	18.906.108	123.331.095	-
Axencia de Protección da Legalidade Urbanística	720.000	-	720.000
Instituto Galego da Vivenda e Solo (IGVS)	86.537.914	59.552.967	-
Instituto Galego de Consumo	1.445.000	555.000	-
Servizo Galego de Saúde (SERGAS)	124.000.000	1.297.670	125.297.670
Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral	2.521.200	-	-
Fondo Galego de Garantía Agraria	2.600.000	81.064.133	83.664.133
Total Organismos Autónomos	238.588.667	265.800.865	504.389.532
Axencia galega das Industrias Culturais	2.665.565	7.296.000	-
Total Axencias Públicas	2.665.565	7.296.000	9.961.565
Total orzamento	1.250.892.503	1.562.026.274	2.812.918.777

Datos en euros.

Fonte: Proxecto de Orzamentos Xerais C.A. De Galicia para 2010.

2.2 Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia

Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia.1998-2010

■ Cadro A.7

	2010
Persoal funcionario ⁽¹⁾	9.688
Persoal funcionario interino ⁽¹⁾	1.802
Persoal laboral fixo ⁽¹⁾	7.325
Persoal laboral temporal	4.157
Persoal docente non universitario ⁽²⁾	35.605
Persoal en institucións sanitarias ⁽²⁾	34.359
Efectivos da policía ⁽³⁾	388
Persoal da Admón. de Xustiza ⁽²⁾	2.744
Total	96.068
Total outros anos	
2009	96.202
2008	96.614
2007	93.318
2006	82.839
2005	78.228
2004	76.726
2003	76.999
2002	76.407
2001	76.584
2000	75.284
1999	73.802
1998	69.179

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública.

(1) Xunta de Galicia a 31-12-2010.

(2) MAP DATOS A 01-07-2010.

(3) Jefatura Superior de Policía de Galicia datos a 31-12-2010.

**Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia.
Por grupos. 2006-2010⁽¹⁾**

■ Cadro A.7a

Grupo		Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Porcentaxe
A	2006	2.021	280	2.301	22,34
	2007	2.051	467	2.518	22,09
	2008	2.028	531	2.560	21,87
	2009	2.070	481	2.551	22,10
	2010	2.080	440	2.520	21,93
B	2006	1.220	222	1.442	14,00
	2007	1.221	303	1.524	13,37
	2008	1.198	498	1.696	14,49
	2009	1.203	421	1.624	14,07
	2010	1.268	369	1.637	14,25
C	2006	1.409	113	1.522	14,78
	2007	1.693	191	1.884	16,53
	2008	1.764	169	1.933	16,51
	2009	1.813	147	1.960	16,98
	2010	1.920	100	2.020	17,58
D	2006	3.485	353	3.838	37,26
	2007	3.286	857	4.143	36,35
	2008	3.382	778	4.160	35,54
	2009	3.391	715	4.106	35,57
	2010	3.332	679	4.011	34,91
E	2006	998	200	1.198	11,63
	2007	992	337	1.329	11,66
	2008	1.131	220	1.351	11,54
	2009	1.067	235	1.302	11,22
	2010	1.088	214	1.302	11,33
Total	2006	9.133	1.168	10.301	100
	2007	9.243	2.155	11.398	100
	2008	9.503	2.196	11.706	100
	2009	9.545	1.999	11.544	100
	2010	9.688	1.802	11.490	100,00

(1) Inclúe servizo activo, servizos especiais, excedencia por coidado de fillos e func. en prácticas.

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública.

■ Cadro A.7b

Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2005-2010⁽¹⁾

	NÚMERO						PORCENTAXE					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Grupo I	251	256	247	291	283	279	3,58	3,41	3,38	3,80	3,80	3,81
Grupo II	536	545	535	580	560	577	7,65	7,25	7,32	7,58	7,51	7,88
Grupo III	1.174	1.264	1.314	1.308	1.294	1.273	16,75	16,82	17,97	17,09	17,36	17,38
Grupo IV	1.643	1.866	1.742	1.865	1.805	1.779	23,45	24,83	23,82	24,36	24,21	24,29
Grupo V	3.403	3.585	3.468	3.603	3.507	3.411	48,57	47,70	47,42	47,07	47,04	46,57
Grupo VIII	-	-	6	6	6	6	-	-	0,01	0,01	0,01	0,01
Outros	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Total	7.007	7.516	7.313	7.655	7.456	7.325	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

(1) Inclúe servizo activo, excedencia forzosa e excedencia por coidado de familiares.

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública.

**Cadro de persoal da Xunta de Galicia,
segundo a súa relación de servizos. 2010**

■ Cadro A.7c

	Número	Porcentaxe
Funcionarios/as	9.688	42,17
Interinos/as	1.802	7,84
Laborais fixos/as	7.325	31,89
Laborais Temporais	4.157	18,10
Total	22.972	100,00

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

■ Cadro A.7d

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia.
Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2010⁽¹⁾**

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Servizos centrais	785	381	611	813	154	2.744	28,32
A Coruña ⁽¹⁾	284	210	241	437	120	1.292	13,34
Lugo ⁽¹⁾	171	132	172	282	89	846	8,73
Ourense ⁽¹⁾	138	144	181	397	89	949	9,80
Pontevedra ⁽¹⁾	149	108	136	263	70	726	7,49
Vigo ⁽¹⁾	108	76	123	278	90	675	6,97
Ferrol	29	15	25	73	46	188	1,94
Delegación A Coruña ⁽²⁾	211	82	160	280	197	930	9,60
Delegación Lugo ⁽²⁾	86	45	97	162	72	462	4,77
Delegación Ourense ⁽²⁾	38	24	60	143	31	296	3,06
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	71	51	112	202	130	566	5,84
Outros	10	-	2	2	-	14	0,14
Total	2.080	1.268	1.920	3.332	1.088	9.688	100,00
Porcentaxe	21,47	13,09	19,82	34,39	11,23	100	-

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello.

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia.

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

■ Cadro A.7e
**Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da CA Galega.
Por sexo e idade. Galicia. 2010**

		18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	Máis de 65	Outros	Total
Funcionarios/as de carreira													
	Subtotal	11	233	796	1.248	1.856	2.000	1.525	1.155	712	115	37	9.688
	Mulleres	8	154	466	723	1.081	1.061	784	614	322	36	24	5.273
	Homes	3	79	330	525	775	939	741	541	390	79	13	4.415
Persoal laboral fixo													
	Subtotal	2	94	418	794	1.121	1.579	1.585	1.114	601	11	6	7.325
	Mulleres	1	56	240	383	669	1.015	1.011	694	386	6	5	4.466
	Homes	1	38	178	411	452	564	574	420	215	5	1	2.859
Total		13	327	1.214	2.042	2.977	3.579	3.110	2.269	1.313	126	43	17.013
	Mulleres	9	210	706	1.106	1.750	2.076	1.795	1.308	708	42	29	9.739
	Homes	4	117	508	936	1.227	1.503	1.315	961	605	84	14	7.274

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública.

■ Cadro A.8
Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2009/2010

		Santiago	A Coruña	Vigo	Total
Persoal docente	Funcionarios de carreira	1.462	765	856	3.083
	Funcionarios de emprego interino	2	5	2	9
	Contratados (1)	0	104	0	104
	Subtotal 2009/2010	1.464	874	858	3.196
Persoal non docente	Funcionarios de carreira	14	383	3	400
	Persoal laboral	0	257	0	257
	Outro persoal	2	4	0	6
	Subtotal 2009/2010	16	644	3	663
	Total 2009/2010	1.480	1.518	861	3.859

(1) Inclúe os contratados administrativos e persoal con contrato laboral.

Fonte: Ministerio de Política Territorial. Base de datos do Rexistro Central de Persoal.

2.2.1 Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes (I)

Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2010⁽¹⁾

■ Cadro A.9

	2001	2008	2009	2010
Parlamento	90	95	94	63

Fonte: Parlamento de Galicia.

Valeador do Pobo. Cadro de persoal. 2001/2008-2010

	Grupo					Total
	A	B	C	D	E	
2001	7	0	3	4	4	18
2008	8	0	4	4	4	20
2009	8	0	4	4	4	20
2010	8	0	4	4	4	20

Fonte: Valeador do Pobo.

Consello de Contas de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2010

	Persoal funcionario e laboral	Persoal eventual	Persoal interino	Total
2001	56	5	11	72
2008	73	5	10	88
2009	72	5	9	86
2010	63	13	9	85

Fonte: Consello de Contas de Galicia.

2.2.2 Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

a) Cadros de persoal dos organismos autónomos

Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 2001-2010

■ Cadro A.10

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Persoal interino	Total
2001	16	7		23
2002	16	7		23
2003	16	7	1	24
2004	16	7	1	24
2005	16	1	1	18
2006	16	1	1	18
2007	15	1		16
2008	18	1	1	20
2009	19	1		20
2010	20	1		21

Fonte: Consello Consultivo de Galicia.

2.3 Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da C.A. de Galicia

■ Cadro A.11

Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 1996/2000/2005-2010

	1996	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Xunta de Galicia	63.437	75.284	78.228	82.839	93.318	96.614	96.202	96.068
Universidades	5.057	5.904	3.937	3.851	3.811	3.794	3.860	3.859
Parlamento de Galicia	88	90	92	90	87	95	94	63
Consello de Contas de Galicia	68	72	82	87	88	88	86	85
Valedor do Pobo	17	18	20	20	21	20	20	20
Consello Consultivo de Galicia	11	20	18	18	16	20	20	21
Consello Económico e Social (CES) de Galicia	9	11	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	-
Compañía de Radio-Televisión de Galicia (CRTVG)	682	696	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	-
Entes e Fundacións de Dereito Público	293	973	2.154	2.439	2.989	4.680	3.810	3.895
Sociedades mercantís	335	571	772	721	873	904	944	789
Total	69.369	83.639	85.303	90.065	101.203	106.215	105.036	104.800

(*) No ano 2003 e seguintes incluídos nos epígrafes de entes públicos.

Fonte: Xa citadas.

3

Cadro de persoal e investimentos da Administración Local de Galicia

Cadro de persoal da Administración Local. Galicia. 2003-2010

■ Cadro A.12

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	11.167	10.871	10.852	11.252	11.719	11.446	12.070	11.738
Lugo	4.889	4.692	4.603	4.655	4.727	5.144	5.233	5.037
Ourense	5.351	4.667	5.146	5.123	5.455	5.631	6.296	5.604
Pontevedra	9.801	8.706	8.463	9.149	9.313	9.342	9.562	8.938
Galicia	31.208	28.936	29.064	30.179	31.214	31.563	33.161	31.317

Comprende a funcionarios e laborais das deputacións e concellos.
Fonte: Ministerio de Política Territorial.

■ Cadro A.12a

Investimentos (Cap. VI e VII) das deputacións provinciais. Galicia. 2007-2010

	CAPITULO 6				CAPITULO 7				TOTAL			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
A Coruña	27.718.532	41.288.478	35.067.688	32.019.401	40.299.355	35.644.601	47.592.000	27.454.736	68.017.887	76.933.079	82.659.688	59.474.137
Lugo	43.105.319	40.694.615	40.174.217	32.547.802	4.046.282	10.760.557	11.385.195	10.943.568	47.151.601	51.455.172	51.559.412	43.491.370
Ourense	7.993.837	12.661.994	22.837.588	24.254.610	3.703.349	2.083.138	2.471.786	1.236.369	11.697.186	14.745.132	25.309.374	25.490.979
Pontevedra	41.331.577	40.335.876	76.908.398	46.579.905	38.557.897	29.422.023	14.050.171	12.025.363	79.889.474	69.757.899	90.958.569	58.605.268
Galicia	120.149.265	134.980.963	174.987.891	135.401.718	86.606.883	77.910.319	75.499.152	51.660.036	206.756.148	212.891.282	250.487.043	187.061.754

Datos en euros.
Fonte: MAP.

4

Investimentos e cadros de persoal das entidades públicas empresariais e sociedades mercantís estatais

4.1 Entes públicos

Persoal e investimentos da Entidade Pública Empresarial Administrador de Infraestruturas Ferroviarias (ADIF)

■ Cadro A.13

Efectivos de persoal (a 31 de decembro)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña			202	196	187	185
Lugo			109	112	102	100
Ourense			189	181	174	184
Pontevedra			188	187	191	171
Galicia	727(*)	708(*)	688	676	654	640

(*) Non se dispón de datos desglosados por provincias.

■ Cadro A.13
 (continuación)

Investimentos (miles de euros)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	36.250	37.210	43.635	64.362	628	1.198
Lugo	24.064	15.301	14.172	16.585	3.119	1.176
Ourense	82.674	94.947	133.492	120.226	896	3.032
Pontevedra	47.117	72.641	157.215	206.569	1.230	6.272
Galicia	190.105	220.099	348.514	407.742	5.873	11.678

Datos en miles de euros.
 Fonte: ADIF e Ministerio de Fomento.

4.2 Entidades de Dereito Público con personalidade xurídica que axustan a súa actividade ao ordeamento xurídico privado

Persoal do Consorcio de Compensación de Seguros 2003-2010
■ Cadro A.14

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	8	8	8	8	9	9	9	9
Galicia	8	8	8	8	9	9	9	9

Efectivos de persoal (a 31 de decembro).
 Fonte: Delegación do Consorcio de Compensación de Seguros en Galicia.

Persoal e investimentos do Consorcio Zona Franca de Vigo
■ Cadro A.15
Efectivos de persoal

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vigo (Pontevedra)	82	83	85	72	75	72
Galicia	82	83	85	72	75	72

Inversións

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vigo (Pontevedra)	39.621	37.645	25.501	26.542	35.660	31.640
Galicia	39.621	37.645	25.501	26.542	35.660	31.640

Datos en miles de euros.
 Fonte: Delegación do Consorcio da Zona Franca en Vigo.

4.2.6 Investimentos e cadro de persoal de Ferrocarrís de Vía Estreita (Feve) 2003-2010

■ Cadro A.16

Efectivos de persoal

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	61	66	68	66	67	62	62	61
Lugo	18	18	16	17	19	20	18	16
Galicia	79	84	84	83	86	82	80	77

A 31 de decembro.

Inversións

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	2.340	2.110	1.720	1.410	1.730	4.550	2.216	2.800
Lugo	440	40	200	1.990	1.300	960	139	2.531
Sen distribución					20	130	87	66
Galicia	2.780	2.150	1.920	3.400	3.050	5.640	2.442	5.397

En miles de euros.

Fonte: Dirección de Comunicación de Feve.

■ Cadro A.17

Persoal e investimentos de Paradores de Turismo, SA. 2003-2009

Efectivos de persoal

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	171	182	177	165	161	163	164	168
Lugo	89	105	101	103	101	100	99	97
Ourense	20	44	63	67	68	70	73	76
Pontevedra	201	204	207	199	183	176	177	181
Galicia	481	535	548	534	513	509	513	522

A 31 de decembro.

Investimentos

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	1.496	4.291	123	56	377	520	273	361
Lugo	32	49	67	70	230	171	453	102
Ourense	3.326	4.238	203	225	1.654	301	414	119
Pontevedra	2.601	1.897	350	107	214	37	315	219
Galicia	7.455	10.475	743	458	2.475	1.029	1.455	801

En miles de euros.

Fonte: Dirección de Persoal de Paradores de Turismo de España, SA.

Persoal e investimentos de RENFE operadora 2005-2010
Efectivos de persoal

■ Cadro A.18

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	183	179	183			182
Lugo	92	88	87			84
Ourense	143	138	130			113
Pontevedra	150	145	143			128
Galicia	568	550	543	534(*)	524(*)	507

A 31 de decembro.

Investimentos

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	12	11	70	87	145	101
Lugo	-	-	30	-	-	-
Ourense	10	-	250	11	16	6
Pontevedra	75	391	172	87	162	40
Varias provincias	10	-	-	22	-	-
Galicia	107	402	522	207	323	147

En miles de euros.

(*) non se dispón de datos provincializados.

Fonte: Renfe operadora y M^a de Fomento.

Persoal e investimentos do grupo RTVE 2008-2010
Efectivos de persoal

■ Cadro A.19

	2008	2009	2010
A Coruña	73	62	61
Lugo	7	7	7
Ourense	6	6	6
Pontevedra	16	16	16
Galicia	102	91	90

A 31 de decembro.

(*) Datos cadro de persoal fixo e temporal. Non se dispón de datos desagregados por provincias.

Investimentos 2008-2010

	2008	2009	2010
A Coruña	281	180	1832
Lugo	-	17	209
Ourense	-	102	245
Pontevedra	3	93	263
Galicia	284	392	2.549

Datos en miles de euros.

Fonte: RTVE.

■ Cadro A.20

Investimentos da Entidade Pública Empresarial do Solo (SEPES). 2003-2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A Coruña	7.670	10.530	6.006	8.489	6.465	3.192	-	2.616
Lugo	860	180	93	395	34	81	1.970	2.751
Ourense	-	-	-	-	-	-	-	-
Pontevedra	-	-	-	-	-	-	-	-
Galicia	8.530	10.710	6.099	8.884	6.499	3.273	1.970	5.367

Datos en miles de euros.
Fonte: SEPES.

Investimentos e cadro de persoal da Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

■ Cadro A.21

Efectivos de persoal (a 31 de decembro 2010)⁽¹⁾

Ano 2010	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Navantia	2.354	0	0	0	2.354
Grupo TRAGSA	716	154	147	205	1.222
Axencia EFE	11	0	0	1	12
Total	3.081	154	147	206	3.588

Investimentos

Ano 2010	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provs.	Total
Navantia	12.351	0	0	0	-	12.351
Grupo Tragsa	-	-	-	-	941	941
Axencia EFE	1,00	-	-	-	-	1
Total	12.352	0	0	0	941	13.293

(1) Datos persoal fixo e temporal.

(2) Parques empresariais en execución por SEA (85% INFOINVEST / 15% XUNTA): afecta a diversas provincias.

Coantía en miles de euros.

Fonte: SEPI.

■ Cadro A.22

Investimentos de outras entidades e empresas públicas 2010

Entidades ou empresas	RED.ES	ACUANORTE	SEGIPSA	SEIASA	SEITT	SIEPSA	SIGALSA	SEA
Ano	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010
A Coruña	-	-	-	-	4.717	1.336	812	7.452
Lugo	-	1.787	-	4.717	20.775	547	-	-
Ourense	-	131	68	-	14.202	-	-	-
Pontevedra	-	207	398	-	-	22	-	-
Varias provincias	10.962	-	-	-	141.293	1.905	-	-
Galicia	10.962	2.125	466	4.717	180.987	3.810	812	7.452

Datos en miles de euros.

Fonte: empresas e entidades.

SEGIPSA: soc. estatal de gestión inmobiliaria de patrimonio.

SEIASA: soc. estatal de Infraestructuras agrarias.

SEITT: soc. estatal de infraestructuras de transporte terrestre.

SIGALSA: Soc. industrial de Galicia S.A.



CONCLUSIÓNS

do equipo autor deste informe

Primeira. O crecemento económico galego en 2010 foi dun 0,1%. O dato mellorou o estatal (diminución dun 0,1%). Ampliouse o diferencial coa Unión Europea, nun ano no que ningunha comunidade autónoma chegou ao crecemento económico medio desta.

Por ramas de actividade, a construción presentou o peor dato (-5,8%) mentres que o mellor tiverono a rama de produtos enerxéticos e o sector primario (ambos cunha suba maior do 3%).

Segunda. O comercio internacional tivo un dinamismo notable, pois as exportacións galegas creceron un 10,2% e as importacións un 7%. Galicia rexistrou en 2010 superávit no comercio internacional, mentres que no saldo exterior total (co estranxeiro e co resto do estado) Galicia foi a terceira comunidade por saldo negativo absoluto e a cuarta por porcentaxe de déficit en relación co PIB.

Terceira. A taxa de inflación de Galicia en 2010 foi a maior do último trienio: un 3,1%, unha décima por riba da suba media dos prezos no conxunto do Estado.

Cuarta. De acordo cos datos do Directorio Central de Empresas do INE decreceu por segundo ano consecutivo o número de empresas nas catro provincias galegas. As empresas galegas diminúen en 2010 nun 1,41% con respecto ó ano anterior; representan un 6% do total estatal, das que arredor da metade non teñen asalariados.

Quinta. O gasto en I+D de Galicia supón co último dato dispoñible o 0,96% do PIB, cunha diminución de 0,08 sobre o do ano anterior; lonxe da media estatal (1,38%).

Sexta. Galicia conta con 595 cooperativas inscritas na Seguridade Social. O número de persoas traballadoras que desenvolven a súa actividade nelas é de 66.747. O número de cooperativas ven minguando nos catro últimos anos, pese a que o número de persoas traballadoras experimentou unha lixeira suba respecto ao ano pasado.

Sétima. A poboación galega diminuíu en 2010 nun 0,1%, mentres que no promedio estatal subiu un 0,3%. Galicia volveu a ter nese ano a maior diminución absoluta no saldo vexetativo e, a diferenza de anos anteriores, o decrecemento natural da poboación produciuse nas catro provincias galegas.

Oitava. A poboación ocupada de Galicia baixou en 2010 por segundo ano consecutivo, e fíxoo en 51.000 persoas, un 4,4% (tres décimas máis que no ano anterior). Diminuíu en todos os sectores produtivos.

Continuando a tendencia iniciada no ano 2008, a taxa de ocupación galega (45,9%) baixou un 1,8% e quedou 1,9 puntos porcentuais por baixo do promedio español (47,8%).

Novena. A poboación desempregada de Galicia medrou en 2010 un 20,7%; fronte ao incremento medio estatal que foi dun 8,6%.

A taxa de desemprego galega segundo a EPA foi en 2010 do 15,4% (2,8 puntos porcentuais por riba do ano anterior), mais de catro puntos por baixo da media estatal (20,06%). No grupo de menores de 25 anos é do 35,41%, triplicando o índice medio de persoas desempregadas.

Décima. Os datos do paro rexistrado amosan un incremento do 6,5%. No conxunto de España produciuse unha subida do 4,5%. A taxa de paro rexistrado acadou o 18,3% en 2010, amosando un peor comportamento no caso das mulleres, onde acadou o 20,95% fronte ao 15,62% do colectivo masculino, pero cunha tendencia a reducir as diferenzas.

No sector servizos é onde máis demandantes de emprego se concentran, pero é na categoría “sen emprego anterior” onde se experimentou o maior aumento en termos relativos en 2010.

Undécima. Mantense unha maior representación dos homes na contratación (52%) fronte ás mulleres (48%), cunha prevalencia destas nos contratos temporais e a tempo parcial, pero cunha tendencia positiva nas contratacións indefinidas a mulleres, chegando en 2010 ao 45,69%.

Compre destacar que seguen existindo modalidades contractuais eminentemente femininas como a interinidade (72,40%), mentres que o de fomento de emprego tende a igualar o seu reparto (51,76%). No sector servizos e ocupacións como empregada administrativa e servizos de restauración, persoais e de comercio mantense a maioría feminina.

Duodécima. Polas características do traballo das mulleres (máis traballo a tempo parcial, subrepresentación en postos altos, menor antigüidade media, maior temporalidade, categorías menos retribuídas altamente feminizadas, etc.), as mulleres galegas percibiron un salario medio anual un 24,83% (27,67% en 2009) inferior ao do home, e o 33,50% das mulleres galegas tiveron ingresos iguais ou inferiores ao S.M.I.

O importe medio das prestacións por desemprego percibidas polas mulleres galegas foi do 89,20% das prestacións percibidas polos homes. Do mesmo xeito, as pensionistas galegas só percibiron como media o 73,89% das pensións do grupo dos homes.

Décimo terceira. As excedencias para o coidado de persoas dependentes foron solicitadas por mulleres no 84,89% dos casos. Porcentaxes similares danse nas excedencias por coidado de fillo (95,48% de mulleres). Do total de persoas que desenvolven un traballo a tempo parcial por coidado de fillos/as e persoas adultas enfermas, incapacitadas ou maiores, o 97,19% son mulleres.

Décimo cuarta. O volume de contratos rexistrados no ano 2010 apenas varía respecto do ano anterior. A entrada en vigor da Lei 35/2010, de 17 de Setembro, de

medidas urxentes para a reforma do mercado de traballo non ten o impacto previsto na contratación indefinida que cae nun 35%.

Tanto no sector público como no privado, experimentouse unha redución do peso da temporalidade sobre o ano anterior. Mantense polo tanto a tendencia decrecente iniciada no 2008 no sector privado, non así no público. A contratación temporal no sector privado acadou un 23,5% no colectivo masculino e o 27,8% no feminino. No sector público situouse no 17,5% e 29,2% segundo sexan homes ou mulleres. A rotación de asalariados galegos foi de 3,11 contratos eventuais por cada traballador, e a das asalariadas galegas acadou os 2,64 contratos.

Décimo quinta. Con datos da Seguridade Social, no 2010, diminúen globalmente as cifras de empresas en alta, sendo a excepción los réximes especiais agrario e do mar, resaltando que o 87,95% das empresas teñen menos de 10 persoas traballadoras, e a ocupación elevada de persoas traballadoras en empresas cuxa titularidade corresponde a persoas xurídicas.

Décimo sexta. Continúan a facerse patentes os efectos da crise en 2010 e o número de afiliacións á Seguridade Social diminúen en media anual en 22.200 persoas, mantendo a tendencia iniciada no ano 2008. O descenso das persoas activas prodúcese en todos os réximes agás o agrario e en todos os sectores de actividade agás o sector servizos, que medra en 5.600 persoas afiliadas en media anual.

Décimo sétima. Diminúen en 2010 as afiliacións á Seguridade Social no colectivo das mulleres en preto de 2.700 cotizantes, se ben estas incrementan o seu peso relativo pasando a representar en decembro do citado ano o 45,56% do total das persoas afiliadas en Galicia.

Décimo oitava. A formación de demanda en Galicia amosa un maior número de participantes (25.230). Segundo o tamaño da empresa danse as maiores porcentaxes (68,3%) en catro grupos de empresas, no seguinte orden: nas empresas de máis de 4.999 persoas traballadoras; nas de 10 a 49; nas empresas de 1 a 5 persoas traballadoras; e aquelas con intervalos de entre 1.000 a 4.999 persoas traballadoras.

Por modalidades de impartición da formación, o 45% dos participantes completan a súa formación de xeito presencial, mentres que un 26,3% faíno a distancia, e optando os restantes por unha combinación mixta de ambos modelos.

Por contidos formativos, "Prevención de riscos laborais en xeral" concentra o maior número de participantes, con 33.057 (21,6%), mentres que as dúas seguintes accións de maior número de formados son a Xestión de Recursos Humanos (6,3%) e Informática de usuario - Ofimática (5,6%).

Décimo novena. Na formación de oferta a convocatoria pública para a programación de accións formativas dirixidas prioritariamente ás persoas desempregadas na Comunidade Autónoma de Galicia supuxo no ano 2010 a programación de 1.388 cursos cun orzamento total de 77.982.528 euros. Estas accións regúlanse na Orde do 28 de decembro de 2009, pola que se establecía a convocatoria pública para a programación de accións formativas dirixidas a persoas desempregadas na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondente o exercicio do 2010.

Vixésima. O total de accidentes en xornada de traballo experimentou, en 2010, un descenso do 7,05%, sendo máis significativa a diminución nos accidentes mortais cun 12,16%. Mantense polo tanto a tendencia decrecente que se iniciou no ano 2008. Na clasificación por actividades económicas dos accidentes, a construción segue a ser a actividade que máis sinistralidade rexistra.

Vixésimo primeira. Galicia, no total de accidentes, está por riba do índice de incidencia estatal pese a observarse unha diminución respecto de anos anteriores, tendo catro comunidades maior índice de incidencia. Referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o primeiro lugar de las Comunidades Autónomas cun índice que está máis de 4 puntos por riba da media estatal.

Vixésimo segunda. O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2010, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, é de 816, dos cales 131 son de sector e 685 de empresa.

Asináronse por primeira vez este ano 20 novos convenios (2 de sector e 18 de empresa), continuando deste xeito a tendencia ao incremento do número dos mesmos.

Vixésimo terceira. O incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados en 2010 foi do 2,69%. Esta media é inferior ao IPC galego deste ano, que foi do 3,1% e ao estatal que foi do 3%.

O 45,6% dos convenios asinados e o 57,7% dos revisados recollen cláusulas de revisión salarial, mentres que o 30% dos convenios colectivos de sector asinados en 2010 recollen cláusulas de desvinculación salarial.

O 98,6% dos convenios asinados recollen cláusulas sobre saúde laboral.

O 70,1% dos convenios asinados recollen cláusulas sobre discriminación e/ou acoso.

O 22,5% dos convenios asinados recollen cláusulas sobre o idioma.

En 19 convenios (5 de sector e 14 de empresa) indican a distribución irregular da xornada e noutros 18 (8 de sector e 10 de empresa) indícase a posibilidade de establecela.

O número de convenios colectivos que recollen cláusulas de sometemento ao AGA foi de 48 convenios, o 32,7% do total dos asinados.

Existen cláusulas sobre fomento da contratación indefinida en 70 convenios (47,6% dos asinados) que afectan a 56.933 traballadores/as (76,1%), sendo 15 deles de sector e 55 de empresa.

Vixésimo cuarta. O número de folgas realizadas neste ano experimentou un claro descenso en relación cos anos anteriores, diminución que se aprecia no número de persoas traballadoras participantes e nas xornadas non traballadas. É significativo que o motivo máis frecuente da conflitividade, no que a folgas provinciais se refire, estea constituído pola falta de pagamento de salarios, seguido das regulacións de emprego.

Vixésimo quinta. En expedientes de regulación de emprego, aínda que se aprecia un lixeiro descenso en relación coa cantidade experimentada no ano 2009, mantense, tanto en número de expedientes (1.014) como en persoas traballadoras afectadas (14.036), en cifras moi superiores ás de anos anteriores.

Vixésimo sexta. O número de persoas perceptoras da prestación económica de desemprego continúa incrementándose tanto en Galicia como no estado en 2010 (un 14,88% en Galicia), situándose en 149.700 persoas perceptoras en media anual.

Vixésimo sétima.- A relación activos/pasivos no sistema da Seguridade Social ven a afondar en 2010 o signo negativo: maior incremento dos perceptores de prestacións en relación cos afiliados, pasando a representar 1,40 cotizantes por pensionista, fronte ó 2,03 do conxunto do Estado.

Vixésimo oitava. Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante o período de catro anos, e tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2010, a central sindical UGT-Galicia, cun 31,55% do total, é a que obtivo maior número de representantes (6.358), seguida do SN de CC.OO. de Galicia e CIG, cun 29,51% e 27,52%, respectivamente (5.948 e 5.5547 representantes), acadando un total de 2.301 o resto de centrais sindicais e grupos de traballadores cun 11,42%.



Advertencia previa: O feito de que os datos se expresen nalgúns casos en miles (de euros ou de persoas), e noutros se redondeen en centos ou miles para facilitar a súa comprensión, orixina que, nalgúns casos, a suma dos parciais non coincida co total, xa que se optou porque reflectan do xeito máis aproximado posible, neses casos, a contía de cada un dos datos totais e do parcial.

Capítulo 1

A economía galega no ano 2010

■ Cadro I.1	Economía internacional: variación de PIB, IPC e taxa de desemprego. EE.UU. e UEM. 2005-2010	21
■ Cadro I.2	Crecemento do PIB ⁽¹⁾ Galicia, España e UE. 2001-2010	22
■ Cadro I.3	Porcentaxe de crecemento ⁽¹⁾ do PIB. Por CC.AA. 2007-2010	23
■ Cadro I.4	Porcentaxe media de crecemento anual do PIB ⁽¹⁾ . Por CC.AA. 2000-2010	24
■ Cadro I.5	Produto Interior Bruto per cápita ⁽¹⁾ . Por CC.AA. 2010	25
■ Cadro I.6	Evolución do PIB ⁽¹⁾ de España e UEM. 2007-2010	26
■ Cadro I.7	Crecemento do PIB ⁽¹⁾ . Por Comunidades Autónomas. 2010	26
■ Cadro I.8	Índices de converxencia coa Unión Europea. ⁽²⁾ Por CC.AA. 2010	27
■ Cadro I.9	PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2007-2010	28
■ Cadro I.10	PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2007-2010	29
■ Cadro I.11	PIB ⁽¹⁾ por ramas de actividade económica. Galicia 2009-2010	29
■ Cadro I.12	Estrutura porcentual do PIB ⁽¹⁾ por ramas de actividade económica. Galicia/España. 2010	30
■ Cadro I.13	Evolución do emprego ⁽¹⁾ . Galicia 2007-2010	31
■ Cadro I.14	Balance do mercado de traballo. Galicia. 2007-2010	31
■ Cadro I.15	Emprego total. Galicia / España. 2001-2010	32
■ Cadro I.16	Variación da produtividade ⁽²⁾ por CC.AA. 2010	33
■ Cadro I.17	Comercio exterior ⁽¹⁾ . Galicia. 2007-2010	34
■ Cadro I.18	Principais capítulos de exportación. Galicia. 2010	35
■ Cadro I.19	Índices de competitividade ⁽¹⁾ das exportacións galegas. 2005-2010	35

■ Cadro 1.20	Principais capítulos de importación. Galicia. 2010	36
■ Cadro 1.21	Principais destinos das exportacións galegas. 2010	37
■ Cadro 1.22	Principais provedores de Galicia. 2010	37
■ Cadro 1.23	Saldo exterior: Por CC.AA. 2009	38
■ Cadro 1.24	Porcentaxe de variación do IPC ⁽¹⁾ . Galicia/España. 2001-2010	40
■ Cadro 1.25	Porcentaxe de variación do IPC ^(*) . Por provincias. 2007-2010.....	41
■ Cadro 1.26	Inflación subxacente. Galicia e España. 2007-2010.....	41
■ Cadro 1.27	IPC por grupos de gasto. Galicia. 2006-2010	42
■ Cadro 1.28	Custos e xornadas laborais. Galicia. 2007-2010.....	43
■ Cadro 1.29	Custo laboral por traballador e mes. Galicia / España. 2008-2010	43

Capítulo 2 Estrutura empresarial e política industrial

■ Cadro 2.1	Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2010	46
■ Cadro 2.2	Distribución das empresas. Por sectores económicos ⁽¹⁾ . Galicia/ España. 2004-2010	47
■ Cadro 2.3	Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2010	47
■ Cadro 2.4	Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2010	48
■ Cadro 2.5	Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2006-2010	49
■ Cadro 2.6	Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2006-2010.....	50
■ Cadro 2.7	Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as	51
■ Cadro 2.8	Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2010	51
■ Cadro 2.9	Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as ⁽¹⁾ . Galicia/España. 2000-2010	52
■ Cadro 2.10	Sociedades mercantís creadas e capital social ^(*) suscrito. Por CC.AA. 2009-2010	53
■ Cadro 2.11	Capital social* medio suscrito das sociedades mercantís. Galicia / España. 2010.....	53
■ Cadro 2.12	Sociedades mercantís que amplían capital e sociedades disoltas. Galicia /España 2010 ..	54
■ Cadro 2.13	Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2010	54
■ Cadro 2.14	Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia / España 2010	55
■ Cadro 2.15	Empresas concursadas por tramos de asalariados, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia / España. 2010	56
■ Cadro 2.16	Porcentaxe de efectos comerciais impagados sobre vencidos. Por CC.AA. 2009-2010	57
■ Cadro 2.17	Cifra de negocios ⁽¹⁾ . Por comunidades autónomas. 2007-2009	58
■ Cadro 2.18	Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais variables da industria ⁽¹⁾ . 2001-2009	59
■ Cadro 2.19	Importe neto da cifra de negocios ⁽¹⁾ . Por agrupacións de actividade. Galicia 2008-2009	59
■ Cadro 2.20	Ventas por CCAA. 2010	60
■ Cadro 2.21	Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada ⁽¹⁾ . 2001-2010	61
■ Cadro 2.22	Porcentaxe do valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008-2010	61
■ Cadro 2.23	Porcentaxe do valor da produción comercializada por grandes agrupacións. Galicia / España 2010.....	62
■ Cadro 2.24	Variación do Índice xeral de produción industrial ^(*) . Por CC.AA. 2010.....	64
■ Cadro 2.25	Variación do índice xeral de prezos industriais. Por CC.AA. 2010.....	64
■ Cadro 2.26	Variación do índice xeral de cifra de negocios dos servizos. Por CC.AA. 2010	65
■ Cadro 2.27	Variación do índice xeral de persoal ocupado nos servizos. Por CC.AA. 2010	66
■ Cadro 2.28	Variación do índice de comercio polo miúdo. Por CC.AA. 2010.....	67
■ Cadro 2.29	Ocupación hoteleira. Galicia. 2007-2010	67
■ Cadro 2.30	Índice galego de confianza empresarial (IGACE). Galicia. 2007-2010.....	69
■ Cadro 2.31	Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2009	70
■ Cadro 2.32	Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1994-2009.....	71
■ Cadro 2.33	Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2009	72
■ Cadro 2.34	Porcentaxe de execución do gasto en I+D Por sectores. Galicia e España. 2009	73
■ Cadro 2.35	Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas 2001-2009	73
■ Cadro 2.36	Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Europa. 2003-2009	74
■ Cadro 2.37	Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa ⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2009	75
■ Cadro 2.38	Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2009	76
■ Cadro 2.39	Fondos Comunitarios Galicia 2007-2013	80

■ Cadro 2.40	Marco de Apoio Comunitario do Obxectivo 01. Grao de execución do gasto público a 31/12/2010. Programa operativo F.E.D.E.R. de Galicia	81
■ Cadro 2.41	Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2004-2010	83
■ Cadro 2.42	Distribución da Axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención	84
■ Cadro 2.43	Fondos FSE asignados a Galicia 2007-2013 por eixes de actuación	84
■ Cadro 2.44	I+D+I Proxectos CDTI en Galicia. Axudas reembolsables 2009-2010 ^(*)	85
■ Cadro 2.45	Aportacións do CDTI. Galicia. 2005-2010	86
■ Cadro 2.46	Fomento da competitividade de sectores estratéxicos industriais. Galicia 2010	86
■ Cadro 2.47	Axudas Plan Avanza. Galicia 2010	87
■ Cadro 2.48	Axudas de Reindustrialización. Convocatoria Comunidade Autónoma de Galicia 2010	88
■ Cadro 2.49	Proxectos de investigación e Seguridade Mineira. 2010	89
■ Cadro 2.50	Subvencións do Instituto para a reestruturación da minería do carbón e desenvolvemento alternativo das comarcas mineiras 2010	89
■ Cadro 2.51	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2010 e o 31.12.2010	90
■ Cadro 2.52	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2010	90
■ Cadro 2.53	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 e 2010	91
■ Cadro 2.54	Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2010	92
■ Cadro 2.55	Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2010	95
■ Cadro 2.56	Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 2006-2010	96
■ Cadro 2.57	Programas de apoio financeiro ás PEMES. Por sectores. Galicia. 2010	96
■ Cadro 2.58	Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva. Galicia. 2007-2009	97
■ Cadro 2.59	Programas de apoio a expansión exterior das empresas. 2009-2010 ^(*)	97
■ Cadro 2.60	Programas de apoio asimilados a subvencións ao emprego estable (grandes investimentos empresariais). Galicia 2008- 2010	98
■ Cadro 2.61	Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Consellerías de Facenda, Economía e Industria, e Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2008-2010	99
■ Cadro 2.62	Subvencións e axudas da Consellería do Medio Rural (capítulo VII). Galicia. 2008-2010	100
■ Cadro 2.63	Subvencións e axudas da Consellería do Mar (capítulo VII). Galicia. 2008-2010	101
■ Cadro 2.64	Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2008-2010	101

Capítulo 3 Economía Social

■ Cadro 3.1	Sociedades Laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo tipo de socio e sexo. Por comunidade autónoma e provincia. 2010	104
■ Cadro 3.2	Sociedades laborais rexistradas. Segundo sector de actividade. Galicia 2010	104
■ Cadro 3.3	Cooperativas constituídas, segundo a clase, e socios iniciais das mesmas, segundo sexo. 2010	105
■ Cadro 3.4.1	Cooperativas inscritas en Reximenes por conta allea da Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo. Por comunidade autónoma e provincia	106
■ Cadro 3.4.2	Sociedades Laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo. Por comunidade autónoma e provincia	107
■ Cadro 3.5	Cooperativas inscritas e número de socios. Galicia 2010	108
■ Cadro 3.6	Cooperativas constituídas e número de socios por actividade económica. 2010	109
■ Cadro 3.7	Sociedades laborais constituídas e número de socios de traballo e de capital. 2010	111

Capítulo 4 Poboación e mercado de traballo

■ Cadro 4.1	Poboación de Galicia, España e UE ⁽¹⁾ . 2001-2011	114
■ Cadro 4.2	Poboación ⁽¹⁾ por comunidades autónomas a 1 de xaneiro de 2011	115
■ Cadro 4.3	Poboación por provincias. 2001-2011	116
■ Cadro 4.4	Poboación estranxeira en Galicia. 2001-2011	116
■ Cadro 4.5	Poboación estranxeira. Galicia (e provincias) / España. 2011	117
■ Cadro 4.6	Poboación estranxeira. Por CCAA. 2009-2011	118
■ Cadro 4.7	Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2010	118
■ Cadro 4.8	Movementos naturais de poboación. Galicia. 1975-2010	119
■ Cadro 4.9	Taxas de natalidade e mortalidade. Por CC.AA. 2010	120

■ Cadro 4.10	Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por provincias. 2010.....	121
■ Cadro 4.11	Taxas de natalidade e mortalidade. Galicia, España e provincias galegas. 2010	121
■ Cadro 4.12	Crecemento natural por 1.000 habitantes. Provincias galegas / España. 2008-2010.....	122
■ Cadro 4.13	Saldo vexetativo ⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2010	122
■ Cadro 4.14	Inmigracións, emigracións e saldos migratorios. Galicia / España. 2009-2010	124
■ Cadro 4.15	Movementos migratorios intraestatais. Por CC.AA. 2010	124
■ Cadro 4.16	Altas en Galicia por movementos migratorios intraestatais de españois e de estranxeiros. Por CC.AA. 2010	125
■ Cadro 4.17	Saldo migratorio intraestatal. Por CC.AA. 2001-2010	126
■ Cadro 4.18	Inmigracións, emigracións e saldos migratorios de Galicia. Por provincias. 2010.....	126
■ Cadro 4.19	Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica. Galicia. 2005-2010	127
■ Cadro 4.20	Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2008-2010.....	127
■ Cadro 4.21	Poboación activa por comunidades autónomas. 2008-2010.....	128
■ Cadro 4.22	Poboación activa. Por provincias. 2006-2010	129
■ Cadro 4.23	Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 2008-2010.....	129
■ Cadro 4.24	Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2005-2010	130
■ Cadro 4.25	Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2007-2010	131
■ Cadro 4.26	Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2008-2010	132
■ Cadro 4.27	Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas. 2008-2010	133
■ Cadro 4.28	Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2006-2010.....	133
■ Cadro 4.29	Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2007-2010	134
■ Cadro 4.30	Poboación ocupada por grupos de idade e sector económico. Galicia 2010	135
■ Cadro 4.31	Poboación ocupada. Por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2008-2010	136
■ Cadro 4.32	Poboación ocupada. Por sector económico e provincia. Galicia. 2010	136
■ Cadro 4.33	Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España. 2010	137
■ Cadro 4.34	Porcentaxe de contratación indefinida e temporal. Galicia/ España. 2008-2010	138
■ Cadro 4.35	Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2008-2010.....	139
■ Cadro 4.36	Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2008-2010	140
■ Cadro 4.37	Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2006-2010	141
■ Cadro 4.38	Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia/ España. 2009-2010.....	141
■ Cadro 4.39	Taxas de desemprego. Por sexo e provincia. Galicia. 2008-2010	142
■ Cadro 4.40	Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2008-2010	142
■ Cadro 4.41	Porcentaxe de persoas desempregadas ⁽¹⁾ . Por tempo de búsqueda de emprego. Galicia/España. 2008-2010	143
■ Cadro 4.42	Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2010.....	145
■ Cadro 4.43	Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2008-2010	146
■ Cadro 4.44	Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2010	146
■ Cadro 4.45	Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2010	146
■ Cadro 4.46	Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2010	147
■ Cadro 4.47	Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2010	147
■ Cadro 4.48	Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2010.....	148
■ Cadro 4.49	Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos. Galicia. 2010	149
■ Cadro 4.50	Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2008-2010	150
■ Cadro 4.51	Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2010	151
■ Cadro 4.52	Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2010 Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma	152
■ Cadro 4.53	Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2010 Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma	153

Capítulo 5 A muller no mundo laboral

■ Cadro 5.1	Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. 2011 ⁽¹⁾	157
■ Cadro 5.2	Poboación España e U.E. % de mulleres 2007/2010	157
■ Cadro 5.3	Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 2001-2010.....	158
■ Cadro 5.4	Poboación de Galicia. Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2010.....	159
■ Cadro 5.5	Nacemento segundo o sexo do/a nacido/a. 1983-2010. Galicia.....	160
■ Cadro 5.6	Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres por CC.AA. 2005-2010	161
■ Cadro 5.7	Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos. Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2009-2010	162
■ Cadro 5.8	Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2009-2010.....	163

■ Cadro 5.9	Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2010	164
■ Cadro 5.10	Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2010	165
■ Cadro 5.11	Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2010	166
■ Cadro 5.12	Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2010	167
■ Cadro 5.13	Taxa de desemprego. Por sexo e grupos de idade. Galicia/España 2009-2010	168
■ Cadro 5.14	Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2010	169
■ Cadro 5.15	Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2010	169
■ Cadro 5.16	Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2010	170
■ Cadro 5.17	Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2010	171
■ Cadro 5.18	Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2010	172
■ Cadro 5.19	Demandas de emprego pendentes. Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2010	173
■ Cadro 5.20	Baixas de demandas de emprego. Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2010	174
■ Cadro 5.21	Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2010. Galicia	174
■ Cadro 5.22	Perfil tipo dos parados/as de longa duración menores de 25 anos. Galicia. 2010	175
■ Cadro 5.23	Perfil tipo dos parados/as de longa duración maiores de 25 anos. Galicia. 2010	175
■ Cadro 5.24	Ofertas con requirimento de sexo e sen este requirimento. Valores porcentuais. Galicia. 2010	176
■ Cadro 5.25	Contratados. Por idade e sexo. Galicia. 2009	177
■ Cadro 5.26	Contratos nos catro grandes sectores de actividades económicas (clasificación CNAE 2009) Galicia. 2010	178
■ Cadro 5.27	Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2010	178
■ Cadro 5.28	Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2010	179
■ Cadro 5.29	Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación. Segundo sexo, idade e provincias. Galicia 2010	180
■ Cadro 5.30	Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación segundo colectivo de bonificación por provincias. Ano 2010	180
■ Cadro 5.31	Tipoloxía contractual por sexo. Ano 2010	181
■ Cadro 5.32	Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior; por sexo. Curso 2009/2010. Galicia-España	182
■ Cadro 5.33	Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Curso 2009-2010. Galicia	182
■ Cadro 5.34	Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia	182
■ Cadro 5.35	Alumnado matriculado en Ensino Universitario, por tipo de estudio e sexo. Curso 2009-2010. Galicia	183
■ Cadro 5.36	Alumnado que terminou los estudos de 1er.Y 2º ciclo en Ensino Universitario, por tipo de estudio e sexo. Curso 2009-2010. Galicia	184
■ Cadro 5.37	Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres 2008/2010	185
■ Cadro 5.38	Mulleres no goberno en %	185
■ Cadro 5.39	Mulleres nos Gobernos Autonómicos	186
■ Cadro 5.40	Composición dos Parlamentos Autonómicos	187
■ Cadro 5.41	Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos. Cámara única ou baixa	188
■ Cadro 5.42	Mulleres nos gobernos da Unión Europea ^(*)	189
■ Cadro 5.43	Poboación ocupada na dirección, xerencia de empresas e en actividades profesionais segundo sexo, Galicia	190
■ Cadro 5.44	Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais. España 2010	191
■ Cadro 5.45	Excedencias por coidado de persoas dependentes. España 2010	191
■ Cadro 5.46	Núcleos familiares monoparentais por sexo en miles. 2010	192
■ Cadro 5.47	Permisos de maternidade por comunidades autónomas	193
■ Cadro 5.48	Excedencias* por coidado de fillas/os	193
■ Cadro 5.49	Permisos de Paternidade por CC.AA.	194
■ Cadro 5.50	Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2009-2010	195
■ Cadro 5.51	Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares. España 2009-2010	196
■ Cadro 5.52	Abandono do mercado de traballo por razóns familiares	196

■ Cadro 5.53	Asalariados por CCAA e sexo. 2009	197
■ Cadro 5.54	Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2009	198
■ Cadro 5.55	Percepcións salariais por tramo de salario e sexo. Galicia / España. 2009	198
■ Cadro 5.56	Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2009. Encuesta anual de estructura salarial.....	199
■ Cadro 5.57	Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade. España. 2010	201
■ Cadro 5.58	Pensión medias. Por nacionalidade, sexo e comunidade autónoma. Nacionalidade española. 2009	202
■ Cadro 5.59	Percepcións medias de prestacións por desemprego. Por sexo e comunidade autónoma do perceptor: Galicia/España. 2009.....	203
■ Cadro 5.60	Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo. España 2009/2010	204
■ Cadro 5.61	Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase. España 2010	205
■ Cadro 5.62	Pensión por CC.AA. e sexo. 2009	206

Capítulo 6 Inicio da Relación laboral

■ Cadro 6.1	Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2009-2010	208
■ Cadro 6.2	Empresas conta allea, segundo tamaño da empresa, por provincia de radicación dos seus centros de traballo. Galicia. 2010	208
■ Cadro 6.3	Empresas por conta allea e traballadores/as, segundo tipo de empresa, por provincia de radicación dos seus centros de traballo. Galicia 2010.....	209
■ Cadro 6.4	Distribución provincial de aperturas de centros de traballo e dos traballadores en centros de traballo rexistrados. Galicia 2010	210
■ Cadro 6.5	Aperturas de centros de traballo rexistrados por tipo de actuación. Galicia 2010	210
■ Cadro 6.6	Centros de traballo rexistrados por tipo, actividade e sexo. Galicia 2010	211
■ Cadro 6.7	Centros de traballo rexistrados por CNAE. Galicia 2010.....	212
■ Cadro 6.8	Traballadores en centros de traballo rexistrados provincia e sexo.	214
■ Cadro 6.9	Aperturas de centros de traballo e traballadores rexistrados. Evolución. Galicia 2004-2010.....	214
■ Cadro 6.10	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2005 a 2010	215
■ Cadro 6.11	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2001-2010.....	217
■ Cadro 6.12	Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2008-2010.....	218
■ Cadro 6.13	Afiliados/as e en alta laboral por tramos de idade e sexo. Galicia. 2008-2010	219
■ Cadro 6.14	Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 2006-2010	220
■ Cadro 6.15	Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995/2000/2008-2010	221
■ Cadro 6.16	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2006-2010	222
■ Cadro 6.17	Estranxeiros con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e réxime de residencia. Galicia 2010	225
■ Cadro 6.18	Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e nacionalidade 31-12-2010. Galicia 2010.....	226
■ Cadro 6.19	Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e sexo. Galicia 31-12-2010.....	226
■ Cadro 6.20	Estranxeiros do Réxime Comunitario con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. 31-12-2010.	226
■ Cadro 6.21	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e tipo de autorización de residencia. Galicia 31-12-2010.....	227
■ Cadro 6.22	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e motivo de expedición. 31-12-2010.	227
■ Cadro 6.23	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e nacionalidade. 31-12-2010	227
■ Cadro 6.24	Estranxeiros do Réxime Comunitario con autorización de residencia en vigor segundo provincia e sexo. 31-12-2010.....	227
■ Cadro 6.25	Estranxeiros do Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. 31-12-2010.	228

■ Cadro 6.26	Traballadores estranxeiros afiliados á Seguridade Social en alta laboral, segundo réxime, por provincia. Galicia 2010.	228
■ Cadro 6.27	Autoizacións de traballo concedidas segundo provincia do centro de traballo. Galicia 2010.	229
■ Cadro 6.28	Contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, segundo ocupación, por provincia. Galicia 2010.	229
■ Cadro 6.29	Contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, segundo sector de actividade, por provincias. Galicia 2010.	229
■ Cadro 6.30	Contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, por país de nacionalidade. Galicia 2010.	230
■ Cadro 6.31	Censo electoral de galegos residentes no estranxeiro. Galicia 1/12/2010.	231
■ Cadro 6.32	Evolución do Censo electoral de galegos residentes no estranxeiro. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.	231
■ Cadro 6.33	Galegos no estranxeiro. Nados en Galicia por provincia de nacemento e continente de residencia.	232
■ Cadro 6.34	Saldo por variación residencial. Galicia 2010.	232
■ Cadro 6.35	Altas por variación residencial de españois con procedencia do estranxeiro clasificadas por provincia de destino e continente de procedencia. Galicia 2010.	232
■ Cadro 6.36	Altas por variación residencial de estranxeiros con procedencia do estranxeiro clasificadas por provincia de destino e continente de procedencia. Galicia 2010.	233
■ Cadro 6.37	Baixas por variación residencial de españois con destino ao estranxeiro clasificadas por provincia de procedencia e continente de destino. Galicia 2010.	233
■ Cadro 6.38	Baixas por variación residencial de estranxeiros con destino ao estranxeiro clasificadas por provincia de procedencia e continente de destino. Galicia 2010.	233

Capítulo 7 Contratación

■ Cadro 7.1	Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións colaboración social. Galicia/España. 2009-2010.	238
■ Cadro 7.2	Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2009-2010.	238
■ Cadro 7.3	Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia 2010.	239
■ Cadro 7.4	Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. Ano 2010.	240
■ Cadro 7.5	Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. Ano 2010.	240
■ Cadro 7.6	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2010.	242
■ Cadro 7.7	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por duración e provincias. Galicia 2010.	243
■ Cadro 7.8	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2009.	243
■ Cadro 7.9	Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2010.	244
■ Cadro 7.10	Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2010.	245
■ Cadro 7.11	Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2010.	246
■ Cadro 7.12	Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2010.	248
■ Cadro 7.13	Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2010.	249
■ Cadro 7.14	Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2010.	249
■ Cadro 7.15	Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010.	252
■ Cadro 7.16	Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2010.	253
■ Cadro 7.17	Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010.	255
■ Cadro 7.18	Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2010.	256
■ Cadro 7.19	Contratos en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2010.	256
■ Cadro 7.20	Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010.	257
■ Cadro 7.21	Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por duración e provincia. Galicia 2010.	258
■ Cadro 7.22	Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010.	259
■ Cadro 7.23	Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2010.	260
■ Cadro 7.24	Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010.	260
■ Cadro 7.25	Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2010.	260
■ Cadro 7.26	Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2010.	261

■ Cadro 7.27	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2010	261
■ Cadro 7.28	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2010	262
■ Cadro 7.29	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010	262
■ Cadro 7.30	Contratos temporais de personas con discapacidade. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2010	263
■ Cadro 7.31	Contratos temporais de personas con discapacidade. Por duración e provincias. Galicia 2010	263
■ Cadro 7.32	Contratos temporais de personas con discapacidade. Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2010	263
■ Cadro 7.33	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2010	264
■ Cadro 7.34	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2010	265
■ Cadro 7.35	Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010	267
■ Cadro 7.36	Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010	267
■ Cadro 7.37	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Ambos os dous sexos. Galicia 2010	268
■ Cadro 7.38	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Homes. Galicia 2010	268
■ Cadro 7.39	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Mulleres. Galicia 2010	269
■ Cadro 7.40	Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010	269
■ Cadro 7.41	Contratos convertidos en indefinidos. Por duración e provincia. Galicia 2010	269
■ Cadro 7.42	Contratos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2010	270
■ Cadro 7.43	Contratos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010	271
■ Cadro 7.44	Contratacións a personas con discapacidade. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2010	272
■ Cadro 7.45	Contratacións a persoas con discapacidade en CEE. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2010	272
■ Cadro 7.46	Contratacións a traballadores/as en risco de exclusión social. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2010	273
■ Cadro 7.47	Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2010	274
■ Cadro 7.48	Contratacións en prácticas para investigadores/as. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2010	275
■ Cadro 7.49	Adscripcións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2010	275
■ Cadro 7.50	Adscripcións temporais en colaboración social. Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2010	275
■ Cadro 7.51	Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2010	276
■ Cadro 7.52	Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2010.....	276
■ Cadro 7.53	Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2010	277
■ Cadro 7.54	Contratos a extranxeiros segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2010	277
■ Cadro 7.55	Contratos a extranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2010	278
■ Cadro 7.56	Desagregación de contratos rexistrados de duración indefinida e conversións de temporais en indefinidos. Sobre o total de contratos. Por modalidades e provincias. Galicia 2010	279
■ Cadro 7.57	Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2009/2010.....	279
■ Cadro 7.58	Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2010	280
■ Cadro 7.59	Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2010	280
■ Cadro 7.60	Empresas de traballo temporal, segundo ámbito de actuación, por provincia de ubicación. Galicia 2010.	281
■ Cadro 7.61	Contratos de posta a disposición, segundo supostos de utilización, por provincia de ubicación das empresas de traballo temporal. Galicia 2010.	281

■ Cadro 7.62	Contratos de posta a disposición, segundo comunidade autónoma, por sector e división de actividade do centro de traballo da empresa usuaria. Galicia 2010	282
■ Cadro 7.63	Contratos de posta a disposición, por comunidade autónoma e provincia de ubicación das empresas de traballo temporal. Evolución Galicia 2009-2010	284
■ Cadro 7.64	Contratos de posta a disposición realizados polas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Relacións Laborais. Ano 2010.....	284
■ Cadro 7.65	Traballadores postos a disposición polas empresas de traballo temporal, autorizadas pola Dirección Xeral de Relacións Laborais, segundo ámbito provincial. Ano 2010.....	285
■ Cadro 7.66	Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Relacións Laborais. Evolución 2007-2010.....	285
■ Cadro 7.67	Contratos de posta á disposición en empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Relacións Laborais, segundo a causa do contrato. Evolución do ano 2007 ao ano 2010.	286

Capítulo 8

0 subsistema de formación profesional para o emprego

■ Cadro 8.1		297
■ Cadro 8.2		298
■ Cadro 8.3	Nº de participantes formados segundo áreas funcionais	299
■ Cadro 8.4	Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social	299
■ Cadro 8.5		300
■ Cadro 8.6		300
■ Cadro 8.7	Formación Profesional dirixida prioritariamente a persoas desempregadas	301
■ Cadro 8.8	Formación ocupacional. Plan AFD. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2010.....	303
■ Cadro 8.9	Sectorialización	305
■ Cadro 8.10	Cursos con compromiso de contratación. 2010	306
■ Cadro 8.11	Distribución Sectorial. 2010	306
■ Cadro 8.12	Cursos de medios propios. 2010.....	307
■ Cadro 8.13	Distribución sectorial. 2010.....	308
■ Cadro 8.14	Distribución Plans de Formación Intersectorial 2009-2010.....	311
■ Cadro 8.15	Distribución Plans de Formación Sectoriais 2009-2010	311
■ Cadro 8.16	Formación no emprego 2010. Principais indicadores segundo Comunidade Autónoma	313

Capítulo 9

A negociación colectiva en Galicia

■ Cadro 9.1	Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2005-2010.....	317
■ Cadro 9.2	Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010	318
■ Cadro 9.3	Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias. Galicia. 2005-2010	319
■ Cadro 9.4	Evolución dos convenios colectivos revisados. Por provincias. Galicia. 2005-2010.....	320
■ Cadro 9.5	Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010	321
■ Cadro 9.6	Vixencias medias dos convenios colectivos de sector: Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2010	322
■ Cadro 9.7	Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2010	323
■ Cadro 9.8	Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Sector: Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010	324
■ Cadro 9.9	Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010.....	324
■ Cadro 9.10	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2010	325
■ Cadro 9.11	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2010	325
■ Cadro 9.12	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2010	326

■ Cadro 9.13	Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2010	326
■ Cadro 9.14a	Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2006-2010.....	327
■ Cadro 9.14b	Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2010 Cálculos feitos tendo en conta os incrementos salariais indicados nos convenios asinados antes de 2010 con vixencia para este ano	328
■ Cadro 9.14c	Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2010.....	329
■ Cadro 9.15	Convenios colectivos asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2010	329
■ Cadro 9.16	Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia/España.....	330
■ Cadro 9.17a	Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2010	331
■ Cadro 9.17b	Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2010	332
■ Cadro 9.18	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias. Galicia 2010	333
■ Cadro 9.19	Evolución dos convenios colectivos de sector con cláusula de desvinculación salarial. Por provincias. Galicia. 2002-2009.....	341
■ Cadro 9.20a	Cláusulas sobre o complemento de antigüidade Por provincias. Galicia. 2010	345
■ Cadro 9.20b	Complemento de toxicidade, penosidade, perigosidade. Por provincias. Galicia. 2010..	347
■ Cadro 9.20c	Complemento de nocturnidade. Por provincias. Galicia. 2010.....	349
■ Cadro 9.20d	Complemento por traballo a quendas. Por provincias. Galicia. 2010	351
■ Cadro 9.20e	Complementos de posto e responsabilidade. Por provincias. Galicia. 2010.....	352
■ Cadro 9.20f	Primas e incentivos. Complemento de produtividade. Por provincias. Galicia. 2010.....	353
■ Cadro 9.20g	Asistencia e puntualidade. Por provincias. Galicia. 2010	355
■ Cadro 9.20h	Número de gratificacións extraordinarias establecido nos convenios asinados. Galicia. 2010	357
■ Cadro 9.20i	Axudas de custo e gastos de locomoción. Por provincias. Galicia. 2010	359
■ Cadro 9.20k	Complemento de transporte e distancia. Por provincias. Galicia. 2010	360
■ Cadro 9.21	Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2005-2010.....	361
■ Cadro 9.22	Evolución dos convenios que reducen a xornada máxima legal. Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia 2005-2010.....	362
■ Cadro 9.23a	Convenios colectivos con distribución irregular da xornada. Por provincias. Galicia. 2005-2010.....	363
■ Cadro 9.23b	Convenios colectivos que indican a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Por Provincias. Galicia. 2010.....	364
■ Cadro 9.24	Evolución dos convenios colectivos con vacacións de máis de 30 días naturais. Por provincias. Galicia. 2005-2010.....	368
■ Cadro 9.25	Convenios colectivos que fixan criterios ou datas nas vacacións. Por provincias. Galicia. 2005-2010.....	369
■ Cadro 9.26	Relación de determinadas cláusulas pactadas. Porcentaxe sobre o total. Galicia. 2010	382
■ Cadro 9.27	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de melloras sociais. Por provincias. Galicia. 2005-2010	382
■ Cadro 9.28	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de saúde laboral. Por provincias. Galicia. 2005-2010.....	385
■ Cadro 9.29	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de formación profesional. Por provincias. Galicia. 2005-2010	395
■ Cadro 9.30	Evolución dos convenios colectivos con cláusula de desconto da cota sindical. Por provincias. Galicia. 2005-2010	398
■ Cadro 9.31	Evolución dos convenios colectivos que regulan o crédito de horas sindicais. Por provincias. Galicia. 2005-2010.....	399
■ Cadro 9.32	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas sobre o período de proba. Por provincias. Galicia. 2005-2010	401
■ Cadro 9.33	Convenios con cláusulas sobre modalidades de contratos	404
■ Cadro 9.34	Evolución dos convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos para a formación. Por provincias. Galicia 2005-2010	404
■ Cadro 9.35	Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos de prácticas. Por provincias. Galicia 2005-2010	406
■ Cadro 9.36	Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusulas sobre o contrato eventual. Por provincias. Galicia. 2005-2010.....	408

■ Cadro 9.37	Convenios con cláusulas sobre fomento da contratación indefinida. Por provincias. Galicia. 2010	415
■ Cadro 9.38	Convenios con cláusulas sobre garantías no emprego e subrogación empresarial.....	421
■ Cadro 9.39	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade xeográfica. Por provincias. Galicia. 2005-2010	430
■ Cadro 9.40	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade funcional. Por provincias. Galicia. 2005-2010	431
■ Cadro 9.41	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de clasificación profesional. Por provincias. Galicia. 2005-2010	437
■ Cadro 9.42	Evolución dos convenios colectivos con cláusula de sometemento ao AGA. Por provincias. Galicia. 1994-2010	450
■ Cadro 9.I	Convenios colectivos.....	452
■ Cadro 9.II	Revisións salariais	453
■ Cadro 9.III	Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Empresa.....	453
■ Cadro 9.IV	Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Sector.....	453
■ Cadro 9.V	Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total.....	454
■ Cadro 9.VI	Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total.....	454
■ Cadro 9.VII	Media ponderada do incremento salarial pactado	455
■ Cadro 9.VIII	Media ponderada do incremento salarial pactado por sectores de actividade	455
■ Cadro 9.IX	Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial	455
■ Cadro 9.X	Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial	456
■ Cadro 9.XI	Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual	456
■ Cadro 9.XII	Xornada por sector de actividade	456
■ Cadro 9.XIII	2010	457

Capítulo 10 A siniestralidade laboral

■ Cadro 10.1	Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2010.....	462
■ Cadro 10.2	Accidentes laborais con baixa por gravidade. Galicia 2010	462
■ Cadro 10.3	Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2010	463
■ Cadro 10.4	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2010	463
■ Cadro 10.5	Asalariados/as por sectores económicos. Galicia. 2010	463
■ Cadro 10.6	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2010.....	464
■ Cadro 10.7	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.....	465
■ Cadro 10.8	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.....	466
■ Cadro 10.9	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.....	467
■ Cadro 10.10	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.....	468
■ Cadro 10.11	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2010.....	469
■ Cadro 10.12	Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo. Galicia. 2010	470
■ Cadro 10.13	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a forma do accidente por gravidade. Galicia 2010.....	470
■ Cadro 10.14	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por gravidade. Galicia 2010.....	471
■ Cadro 10.15	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por gravidade. Galicia 2010.....	471
■ Cadro 10.16	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2010.....	472
■ Cadro 10.17	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia 2010.....	472
■ Cadro 10.18	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia 2010.....	473

■ Cadro 10.19	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia 2010.	473
■ Cadro 10.20	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do traballo por gravidade. Galicia 2010.	473
■ Cadro 10.21	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do día por gravidade. Galicia 2010.	474
■ Cadro 10.22	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade. Galicia 2010.	474
■ Cadro 10.23	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade. Galicia 2010.	474
■ Cadro 10.24	Poboación ocupada asalariada. Segundo tipo de contrato ⁽¹⁾ . Galicia 2010	475
■ Cadro 10.25	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a categoría profesional* por gravidade. Galicia 2010.	475
■ Cadro 10.26	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por gravidade. Galicia 2010.....	476
■ Cadro 10.27	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias. Galicia 2010.....	476
■ Cadro 10.28	Accidentes laborais mortais segundo o lugar do accidente por provincias. Galicia 2010.....	477
■ Cadro 10.29	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo por sectores de actividade e provincias. Galicia 2010	477
■ Cadro 10.30	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia 2010.....	477
■ Cadro 10.31	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por provincias. Galicia 2010.....	478
■ Cadro 10.32	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por provincias. Galicia 2010	478
■ Cadro 10.33	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por provincias. Galicia 2010.....	479
■ Cadro 10.34	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do traballo por provincias. Galicia 2010	479
■ Cadro 10.35	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do día por provincias. Galicia 2010	480
■ Cadro 10.36	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o día da semana por provincias. Galicia 2010	480
■ Cadro 10.37	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por provincias. Galicia 210.....	481
■ Cadro 10.38	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o análise da causa por provincias. Galicia 2010.....	481
■ Cadro 10.39	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia 2010	481
■ Cadro 10.40	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por provincias. Galicia 2010.....	482
■ Cadro 10.41	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia 2010.....	482
■ Cadro 10.42	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo categoría profesional* por provincias. Galicia 2010.....	483
■ Cadro 10.43	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas* por provincias. Galicia 2010.....	484
■ Cadro 10.44	Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2009/2010.....	485
■ Cadro 10.45	Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia 2009/2010	485
■ Cadro 10.46	Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2009/2010	485
■ Cadro 10.47	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2009-2010	486
■ Cadro 10.48	Evolución da sinistralidade laboral. Galicia. 2000-2010. Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.	486
■ Cadro 10.49	Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade. Por comunidade autónoma. 2010.	487
■ Cadro 10.50	Accidentes de traballo con baixa, por comunidade autónoma. 2010	488
■ Cadro 10.51	Índices de incidencia de accidentes en xornada de traballo por comunidade autónoma. 2010	489

■ Cadro 10.52	Índice de incidencia de accidentes mortais en xornada de traballo por comunidade autónoma. 2010	490
■ Cadro 10.53	Índice de incidencia de sinistralidade. Por provincias. Galicia. 2010	490
■ Cadro 10.54	Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 2000-2010	491
■ Cadro 10.55	Índice de incidencia por sectores. Galicia 2010.....	491
■ Cadro 10.56	Enfermidades profesionais con baixa. Por provincias. Galicia 2010	492
■ Cadro 10.57	Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade. Galicia 2010.....	492
■ Cadro 10.58	Enfermidades profesionais. Segundo estratos de idade. Galicia 2010.	493
■ Cadro 10.59	Enfermidades profesionais. Segundo nacionalidade. Galicia 2010.....	493
■ Cadro 10.60	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P Galicia 2010.....	494
■ Cadro 10.61	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P e provincia. Galicia 2010	494
■ Cadro 10.62	Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P e sector de actividade. Galicia 2010	494
■ Cadro 10.62 b	Enfermidades profesionais sen baixa. Segundo grupo de E.P e sector de actividade. Galicia 2010.....	495
■ Cadro 10.63	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P e axente causante. Galicia 2010	496

Capítulo 11

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

■ Cadro 11.1	Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 2001-2010	499
■ Cadro 11.2	Folgas de ámbito autonómico convocadas, non realizadas e realizadas. Ano 2010.....	499
■ Cadro 11.3	Folgas de ámbito autonómico desenvolvidas no ano 2010, segundo o motivo ou a causa da convocatoria	500
■ Cadro 11.4	Folgas de ámbito provincial convocadas, non realizadas e realizadas, días de folga, traballadores participantes e xornadas non traballadas. Ano 2010.....	500
■ Cadro 11.5	Folgas de ámbito provincial, de empresa e de sector; realizadas no ano 2010, con indicación dos centros de traballo e cadro de persoal convocados, traballadores participantes, días de duración, xornadas non traballadas	501
■ Cadro 11.6	Folgas de ámbito provincial realizadas no ano 2010, segundo o motivo ou a causa da convocatoria	501
■ Cadro 11.7	Evolución das folgas provinciais. Galicia. 2001 – 2010.....	502
■ Cadro 11.8	Folgas desenvolvidas, centros e plantillas convocados, traballadores participantes e xornadas non traballadas. Por criterio de repercusión, por provincia. Galicia 2010	502
■ Cadro 11.9	Conciliacións colectivas. Galicia	503
■ Cadro 11.10	Conciliacións colectivas resoltas na Dirección Xeral de Relacións Laborais, segundo resolución e asunto.....	503
■ Cadro 11.11	Conciliacións colectivas rematadas, segundo resolución e motivo ou asunto. Ámbito territorial provincia e da Comunidade Autónoma de Galicia no ano 2010.....	504
■ Cadro 11.12	Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación, provincia e totais Galicia 2010	505
■ Cadro 11.13	Conciliacións individuais segundo tipo de resolución, degradado por motivo e ámbito territorial e provincial. Ano 2010.	506
■ Cadro 11.14	Conciliacións individuais, segundo motivación e tipo de resolución. Ámbito territorial provincial e total da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2010	507
■ Cadro 11.15	Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 2009), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2010.....	508
■ Cadro 11.16		513
■ Cadro 11.17	Efectivos laborais, por comunidade autónoma	513
■ Cadro 11.18a	Asuntos resoltos segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal. Por comunidade autónoma e provincia. 2009-2010	514
■ Cadro 11.18b	Conflictos individuais. Asuntos resoltos, traballadores afectados e cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda, por clase de resolución.	514
■ Cadro 11.19	Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución. 2009-2010	515
■ Cadro 11.20	Movemento de asuntos. Ano 2010	516
■ Cadro 11.21a	Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social	517
■ Cadro 11.21b	Recurso de Casación. Unificación de Doutrina. Ano 2010	519
■ Cadro 11.22	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2010)	520
■ Cadro 11.23	AGA. Total expedientes. 2010	520
■ Cadro 11.24	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2010	521

■ Cadro 11.25	AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2010.....	522
■ Cadro 11.26	AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2010	522
■ Cadro 11.27	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia da Coruña. Ano 2010.....	523
■ Cadro 11.28	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Lugo. Ano 2010.....	524
■ Cadro 11.29	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Ourense. Ano 2010.	525
■ Cadro 11.30	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Pontevedra. Ano 2010.....	526

Capítulo 12

A regulación de emprego e o Fondo de Garantía Salarial

■ Cadro 12.1	Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados, por provincia. Galicia 2010.....	528
■ Cadro 12.2	Traballadores afectados por medidas de extinción, por provincia. Galicia 2010	528
■ Cadro 12.3	Expedientes de regulación de emprego resoltos e traballadores afectados, segundo o ámbito territorial, tipo e forma de resolución. Galicia 2010.	529
■ Cadro 12.4	Expedientes de regulación de emprego autorizados segundo o ámbito territorial e a medida. Galicia 2010.	529
■ Cadro 12.5	Expedientes de regulación de emprego autorizados sen período de consultas* segundo o ámbito territorial e a medida. Galicia 2010.....	530
■ Cadro 12.6	Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados segundo o ámbito territorial e a medida.	531
■ Cadro 12.7	Traballadores afectados por expedientes de regulación de emprego autorizados, segundo o ámbito territorial e o sexo.	532
■ Cadro 12.8	Evolución expedientes segundo medida e provincias. Galicia 2006-2010.....	533
■ Cadro 12.9	Evolución dos expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores/as afectados/as. Galicia. 2001-2010	534
■ Cadro 12.10	Listado de ordes de pago por autonomía desde o 01/01/10 ata o 31/12/2010	537

Capítulo 13

Protección social

■ Cadro 13.1	Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias. Galicia/España. 1985/1990/2000-2010	544
■ Cadro 13.2	Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/2000-2010	546
■ Cadro 13.3	Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2004-2010 ⁽¹⁾	548
■ Cadro 13.4	Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2004-2010 ⁽¹⁾	549
■ Cadro 13.5	Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1990/ 2000/2007-2010	550
■ Cadro 13.6	Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2010	551
■ Cadro 13.7	Pensións en vigor por tramos de contía. 2010	552
■ Cadro 13.8	Pensións con complemento a mínimo. Galicia a agosto de 2010 ⁽²⁾	552
■ Cadro 13.9	Porcentaxe de pensións con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2008/2010.....	553
■ Cadro 13.10	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por provincias. Galicia 2000/2005-2010	554
■ Cadro 13.11	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2007-2010.....	555
■ Cadro 13.12	Recadación de cotas da Seguridade Social. Por réximes e provincias. Galicia. 2004-2010.....	558
■ Cadro 13.13		559
■ Cadro 13.14	Pagos por prestacións da seguridade social.Por réximes.Galicia 2008-2010	559
■ Cadro 13.15	Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2005-2010	563
■ Cadro 13.16	Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2005-2010	565
■ Cadro 13.17	Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade. Por provincias. Galicia/España. 2005-2010	567
■ Cadro 13.18	Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2005-2010	568
■ Cadro 13.19	Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2005-2010	570

■ Cadro 13.20	Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2005-2010	571
■ Cadro 13.21	Procesos de Incapacidade Temporal 2008 / 2010. Galicia	572
■ Cadro 13.22	Importe anual de prestacións por Incapacidade Temporal. Galicia. 2000-2010	572
■ Cadro 13.23	Subsidios de maternidade en vigor a 31/12 2008-2010. Galicia	573
■ Cadro 13.24	Importe anual de prestacións por maternidade. Galicia. 1999/2003-2010.....	573
■ Cadro 13.25	Beneficiarios/as de prestacións. Por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/ 2003-2010	574
■ Cadro 13.26	Causantes prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/2003-2010	574
■ Cadro 13.27	Importe das prestacións familiares por fillo/a a cargo. Galicia/España. 2001-2010.....	575
■ Cadro 13.28	Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2003-2010.....	577
■ Cadro 13.29	Pensións do Fondo de Asistencia Social. Por provincias. Galicia/España. 1990/2006-2010	578
■ Cadro 13.30	Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2006-2010	580
■ Cadro 13.31	Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2006-2010	581
■ Cadro 13.32	Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2005-2010	582
■ Cadro 13.33	Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2010.....	582
■ Cadro 13.34	Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias. Galicia. 1992/2006-2010	583

Capítulo 14 Eleccións sindicais

■ Cadro 14.1	Distribución provincial dos avisos previos, actas depositadas, actas rexistradas, representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe dos representates elixidos, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2010, sobre o total de representantes con mandato nese período.	586
■ Cadro 14.2	Representantes elixidos sobre as actas rexistradas no ano 2010	586
■ Cadro 14.3	Distribución provincial dos avisos previos e os datos obtidos sobre as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010	586
■ Cadro 14.4	Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010	587
■ Cadro 14.5	Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010	587
■ Cadro 14.6	Distribución provincias dos representantes elixidos segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010, sobre o total de representantes con mando nese período	587
■ Cadro 14.7	Resultados das centrais sindicais máis representativas, dende o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010	588
■ Cadro 14.8	Representantes elixidos por provincias, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010	588
■ Cadro 14.9	Comparativa, a nivel provincial, dos representantes elixidos entre o período actual (01.01.07 ao 31.12.10) e o período anterior (01.01.06 ao 31.12.09).....	589
■ Cadro 14.10	Listaxes de organizacións sindicais e profesionais con representación no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, con expresión do número de representantes obtidos, segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010	590
■ Cadro 14.11	Listaxes de organizacións sindicais e profesionais con representación a nivel provincial e no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, con expresión do número de representantes obtidos, segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010	592
■ Cadro 14.12		593
■ Cadro 14.13		594
■ Cadro 14.14		595
■ Cadro 14.15	Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010.....	596
■ Cadro 14.16	Distribución provincial dos electores, votantes e participación electoral desagregada por sexo, dende o 1 de xaneiro de 2007 ao 31 de decembro de 2010	596
■ Cadro 14.17	Distribución provincial da participación electoral, dende o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2010.....	596
■ Cadro 14.18	Impugnacións, desestimacións e laudos no ano 2010	597

Emprego e investimento público

■ Cadro A.1	Investimentos reais (capítulo VI dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2010	599
■ Cadro A.2	Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2010	600
■ Cadro A.3	Total investimentos reais e transferencias de capital (capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2010	600
■ Cadro A.4	Cadro de persoal da Administración do Estado. Por grupos. Galicia. 2010	601
■ Cadro A.5	Cadro de persoal da Administración do Estado. Por provincias. Galicia. 2010	601
■ Cadro A.6	Orzamentos iniciais dos capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia. 2010	602
■ Cadro A.7	Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia. 1998-2010	603
■ Cadro A.7a	Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006-2010 ⁽¹⁾	604
■ Cadro A.7b	Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2005-2010 ⁽¹⁾	605
■ Cadro A.7c	Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. 2010	605
■ Cadro A.7d	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2010 ⁽¹⁾	605
■ Cadro A.7e	Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da CA Galega. Por sexo e idade. Galicia. 2010	606
■ Cadro A.8	Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2009/2010	606
■ Cadro A.9	Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2010 ⁽¹⁾	607
■ Cadro A.10	Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 2001-2010	608
■ Cadro A.11	Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 1996/2000/2005-2010	608
■ Cadro A.12	Cadro de persoal da Administración Local. Galicia. 2003-2010	609
■ Cadro A.12a	Investimentos (Cap. VI e VII) das deputacións provinciais. Galicia. 2007-2010	609
■ Cadro A.13	Persoal e investimentos da Entidade Pública Empresarial Administrador de Infraestruturas Ferroviarias (ADIF)	609
■ Cadro A.14	Persoal do Consorcio de Compensación de Seguros 2003-2010	610
■ Cadro A.15	Persoal e investimentos do Consorcio Zona Franca de Vigo	610
■ Cadro A.16	Efectivos de persoal	611
■ Cadro A.17	Persoal e investimentos de Paradores de Turismo, SA. 2003-2009. Efectivos de persoal	611
■ Cadro A.18	Persoal e investimentos de RENFE operadora 2005-2010 Efectivos de persoal	612
■ Cadro A.19	Persoal e investimentos do grupo RTVE 2008-2010 Efectivos de persoal	612
■ Cadro A.20	Investimentos da Entidade Pública Empresarial do Solo (SEPES). 2003-2010	613
■ Cadro A.21	Efectivos de persoal (a 31 de decembro 2010) ⁽¹⁾	613
■ Cadro A.22	Investimentos de outras entidades e empresas públicas 2010	614

